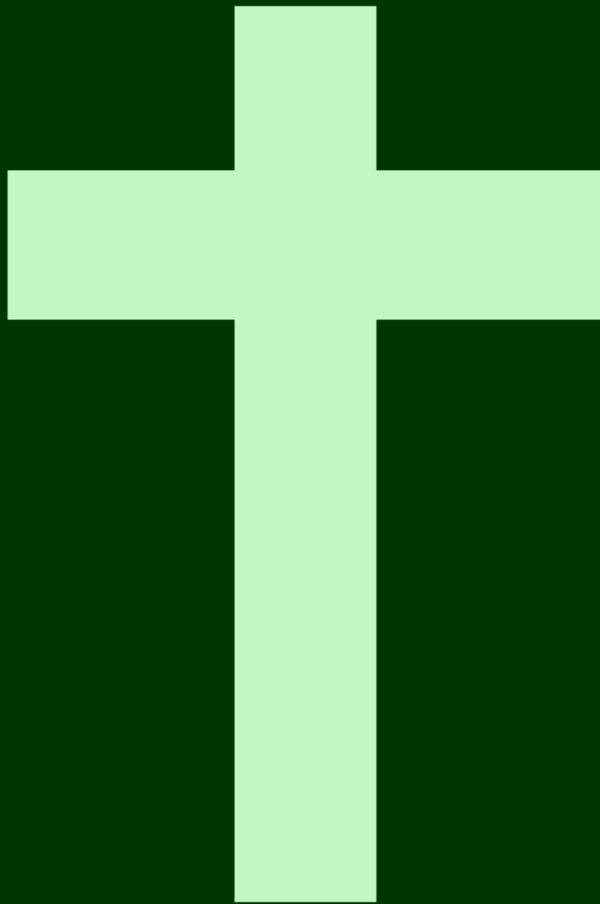

Tū'ún xuva kō vatā ó
ntáka'an ña ñuú
Coatzospan

New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec,
Coatzospan)

Tū'ún xuva kō vatā ó ntáka'an ña ñuú Coatzospan
New Testament in Mixtec, Coatzospan (MX:miz:Mixtec, Coatzospan)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Coatzospan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Coatzospan

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Mar 2019
8f775598-56d9-56fd-966e-15e054d2f275

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	44
SAN LUCAS	73
SAN JUAN	121
HECHOS	155
ROMANOS	196
1 CORINTIOS	213
2 CORINTIOS	228
GÁLATAS	238
EFESIOS	244
FILIPENSES	250
COLOSENSES	254
1 TESALONICENSES	258
2 TESALONICENSES	261
1 TIMOTEO	263
2 TIMOTEO	268
TITO	271
FILEMÓN	273
HEBREOS	274
SANTIAGO	287
1 PEDRO	291
2 PEDRO	296
1 JUAN	299
2 JUAN	303
3 JUAN	304
JUDAS	305
APOCALIPSIS	307

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Mateu

Tatá vi'i Jesucristu

(Lc. 3:23-38)

¹ Xu'u é Mateú u ne, i'a kaka'án u iña táta vi'i Jesucristu, i'xá ika Dāvii, i'xá ika Ābraan.
² Xíō i'xá Ābraan é nani Īsaa; xíō i'xá Isaa é nani Jācoo; xíō i'xá Jacoo é nani Jūdaa; xíō ení ña ña. ³ Xíō i'xá Judaa é nanī Fare ní Zara (dì'i ñā ne, Tamaa nani ña); xíō i'xá Fare é nani Ēruun; xíō i'xá Eruun é nani Āraan; ⁴ xíō i'xá Araan é nani Aminādaa; xíō i'xá Aminadaa é nani Nāsuun; xíō i'xá Nasuun é nani Sālmūun; ⁵ xíō i'xá Salmūun é nanī Boó (dì'i ñā né, Raa nani ña); xíō i'xá Boo é nani Ōbeé (dì'i ñā né, Ruu nani ña); xíō i'xá Obee é nani Isāii; ⁶ xíō i'xá Isāii é nani Dāvii, ña e kúvi rei. Ēni vi'i rei Davíi san ni ñadī'i kíí, ñadī'i Uriá, ne, xíō i'xá ña é nani Salāmuun.

⁷ Xíō i'xá Salamuun é nani Robōaan; xíō i'xá Roboan é nani Ābia; xíō i'xá Abia é nanī Asa; ⁸ xíō i'xá Asa é nani Josāfaa; xíō i'xá Josafaa é nani Jōraan; xíō i'xá Joraan é nani Ūzia; ⁹ xíō i'xá Ūzia é nani Jōtaan; xíō i'xá Jotaan é nani Ācaa; xíō i'xá Acaa é nani Ezēquia; ¹⁰ xíō i'xá Ezequia é nani Manāsee; xíō i'xá Manasee é nani Āmuun; xíō i'xá Amuun é nani Jōsia; ¹¹ xíō ūun i'xá Josia é nani Jecōniá ne, xíō ení ña ña. Ntoo ña ntuvi dá xee ñá'a, ña ñuú Babiloniá san ne, kue'en ní'i ña ña Israeé san ñuú ña kán é nantō'o ña ña.

¹² Dā rkontūvi xíō i'xá Jeconia é nani Salātíee; xíō i'xá Salatíee é nani Zorobābee; ¹³ xíō i'xá Zorobabee é nani Abiūu; xíō i'xá Abiūu é nani Eliāquiin; xíō i'xá Eliaquiin é nani Āsoo; ¹⁴ xíō i'xá Asoo é nani Sādo; xíō i'xá Sadoo é nani Āquiin; xíō i'xá Aquiin é nani Eliūu; ¹⁵ xíō i'xá Eliūu é nani Lāzaa; xíō i'xá Lazaa é nani Mātaan; xíō i'xá Mataan é nani Jācoo; ¹⁶ xíō i'xá Jacoo é nani Jōseé, ña ña Maríā. Maríā sán ne, ña ña Jēsuú, ña ña é kaka'an o é Cristu, ña é taxnuu Xuva kō.

¹⁷ Xíō ūxkimi úvata ñā nté Ābraan un tsi nté Davii. Xíō tuku ūxkimi úvata ñā nté Davii un tsi da nté kue'en ní'i ña ña Israeé san ñuú Babiloniá ne, xíō tuku ūxkimi úvata ñā un tsi da nté ntūvi e káku Cristú san.

Dā káku Jesucristu

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Dukuan ō kúvi da káku Jesucristu: Maríā, ña ña Jēsuú ne, e xé'e ñā xu'u ña e tánta'a ña ni Jōseé ne, ntá tsi di'na dá kuntuo ní'i tā'an ña ne, kūtuni ña tsí ñu'u i'xá ña kuenta iña Espíritū Sántū san. ¹⁹ Dōo va'á ña'a xii ña Joséé san. Ña ni ntío ña é ká'an kíni ña'a san iña Maríā. Dukuān né, ña ña kuení ña é diin diin tsi naxtuví mii ña ña. ²⁰ Ntá tsi da ña kadē kuení ña ne, xé'e ūun ánje Xuva kō ñuú éni kán, kaka'an ña:

—Jōsee, i'xá ika Dāvii, ña ku u'vī o é nāki'in Maríā é kuvi ña ñadī'i o, tsí i'xa é nakāku ña ne, ñu'u kuenta iña Espíritū Sántū san. ²¹ Nakāku ña uun i'xa tíí ne, xntēén ña ña é Jēsuu, tsí ña ña é nakakū ña ña ñuú ña, ña é iō kuetsí i —ka'an ánje san.

²² Un ntí'i sá'a kúvi vata koo é kūntaa é kaka'an ña é ka'án naa Xuva ko:

²³ Ku'un i'xá uun ñadī'i kuetsí, ña é vāta kiní ñatíí ne, nakāku ña uun i'xa tii é kunani ña Emānuuee, ka'an ña. Emanueé ne, kani tú'un: Xuva kō nuu mé'ñu ña kō.

²⁴ Dā ntóto Joséé ne, ña ña ntaa ña vātā ó kaka'an ánje Xuva kō san. Nāki'i ña ñadī'i ña, ²⁵ ntá tsi ña ni kántoo ní'i tā'an ña da nté ita ntí'xin ntuvi e káku i'xá ña. Xntēē ña ña ña é Jēsuu.

2

Dā ixkoto ní'ni ña e dóo ki'in iní í san Jesuu

¹ Káku Jesuu ñuú Beleen ntuvi dá inúu rei Heróde ñuú tsikan. Kidāā né, ēka ña e dóo ki'in iní í san ñuú e dóo ikā ne, xé'e ña ñuú Jerusaleen. ² Ntátsixe'e ña:

—¿Mí'i ntu tūví rei iña ña Israeé, ña é dā ve káku san? Iní nti kímí e kéne e tá'xi kuenta iña ña nte ñuú nti kán. Dukuān é vē'xí nti é kunūu iní nti ña —ka'an ña.

³ Dā téku rei Heróde sán ne, dōo dé kuení ña, ni ūn ntíí ntíí ña ñuú Jerusaleen. ⁴ Kāna ña un ntíí ntíí tó'ō dutú san ní mastrú leí san, tsixe'e ña ña:

—¿Mí'i ntu kāku ñá nani Cristu, ña táxnuu Xuva kō? —ka'an ña.

⁵ Ntáka'an ñá ni ñā:

—Ñuú Beleen é kāduku ntée ñuú Judea, tsí kuan ō ka'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaā:

⁶ Dīvin, ñuú Beleen é tūvín ñuú Judaa,
ka'nun vata ntáa é un ntií ntíí ñuú na'nu
mí ntoo ña ntádē kú'vé ñuú Judaa.
Ntá tsi díí díí ka kuiko ñu'u ñā'a o,
tsí nte ñuú o kan vē'xí uun ñā'a,
ña kada kú'vé iña ñā'a ko, ñá Israeé san.
Kuan ō ka'an ña —ka'an ñā'a san.

⁷ Kidāā né, kāna xu'u Heródē ña dóo ki'in iní í san, tsixe'e ña ñā nee ntúvi nti'xe é kii díto kímí san. ⁸ Kidāā né, taxnúu ña ña ñuú Beleen san, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, nantuku vā'á nto i'xá san. Te nāni'i nto í ne, taxnúu nto tú'un vata koo é kikonúu ini kó i dí —ka'an ña.

⁹ Dā téku ña é kāka'án rei san ne, kué'ēn ká ña. Iní ña tsí dīvī kímí e íni ña ñuú ña kán né, odo nūu nuu ña, kué'ēn da nté xee mí tuví i'xá san. ¹⁰ Dā íni ña kímí sán ne, ñá tē nté kaa díni ña. ¹¹ Dá kúk'vi ña má vi'i kán né, iní ña i'xá san ni dí'i i Mārīā ne, ínchiti ñā mí tuví ne, ínūu iní ña i. Nākaán ña etun ñá ne, xé'e ña i'xá san doméni e kúvi oro, ni kūtú, nī cho'o vídin e dóo nuu á'vi. ¹² Kidāā ne, xé'e Xuva ko ūun xéni é kāka'an é ña ku ntiko koó ña mí tuví Heródē. Dukuān ne, tuku itsi kunú'u ña.

Dá kué'en Jesúsú ñuú Egítō

¹³ Dā kunú'u ña ne, iní Josee ánje Xuva kō ñuu éni kán. Ka'an ánje san:

—Nakuntísin, ki'in i'xá san ni dí'i í né, kue'en náne'en ñuú Egítō. Ikan kuntōo nto da nté kā'án u ni ō. Tsí ki'xi rei Heródē é nantuku ña i'xá san é ka'nī ñá i —ka'an ña.

¹⁴ Nákuntísi ña ne, kī'i ña i'xá san ni dí'i í, kue'en ní'i ña ña ñuú Egító, kuān te niñu.

¹⁵ Ikān tsi kantóo ña dā nté xi'i Heródē san. Sá'ā kúvi vata koo é kúntaa é kāka'an ñā'a, ña é ka'án naa Xuva ko nte kídaā: “Nté ñuu Egítō nákaná u i'xá ko”, ka'an ña.

Dā táxnuu Heródē é kúví ntí'i i'xa tíi san

¹⁶ Dā kútuni Heródē tsí ña ni de ntáa ña dóo ki'in iní í san ne, kūdiin kué'en ña. Taxnúu ña sntadun é ka'nī ñá un ntií ntíí i'xa tii é ntoo ñuú Beleen, ni ñūu é ntoo etsin ikān, i'xa é ió uvi kuia í, ō é díí ka kuetsi, vata ō ita ntí'xin ntuvi é ka'an ña dóo ki'in iní í san. ¹⁷ Kidāā né, kúntaa vata ō ka'an ña é ka'án naa Xuva ko nte éma tsi, ñá nani Jeremia:

¹⁸ Dító un tsi nte ñuú Ramaa
ntákachu'u ntáa ña, ntaéku ña.
Un ntií ntíí ñad'í Israeé ne, ntaéku nteé ña i'xá ña.
Ña ni ntío ña ntuka'nu iní ña,
tsí é xi'i ntí'i i'xá ña,
ka'an ña.

¹⁹ Ntá tsi dā xi'i Heródē ne, kéní Josee é xee uun ánje Xuva kō, kaka'an ña:

²⁰ —Nakuntísin, ki'in i'xá san ni dí'i í, kunú'u nto ñuú Israee, tsí e xí'i ña é ncho ka'ní i'xá san —ka'an ña.

²¹ Nákuntísi ña ne, kī'i ña i'xá san ni dí'i í ne, dá kunú'u ña ñuú Israee. ²² Ntá tsi dā téku ña é dīvī tsi i'xá Heródē, ñá nani Arquēlau, nakunúu ña naa ñá ne, ú'vī ña é ntiko koó ña. Kūtuni ña ñuu éni kán ne, da díta ña itsi ñuú Galilea. ²³ Kué'en ña, kúkuntóo ña ñuu é nani Nazāree. Dukuan ō kúntaa é kāka'an ña é ka'án naa Xuva ko kídaā: “Ka'an ñā'a san tsí nazarenu ña”, ka'an ña.

3

Dá kāka'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsí kán

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ntuvi tsikán ne, xée Juaan Baūtista ñuu itsi é nani Jūdea, kaka'an ntódo ña, ² kaka'an ña:

—¿Nativi iní nto, tsí e xée etsin ntuvi é ki'xi Xuva ko, kixkadā kú'vé ña! —ka'an ña.

³ Ña é ka'án naa Xuva ko kídaā, ñá nani Isāiá ne, kaka'an ñá iñá Juaán san dá kāka'an ña:

Dító tatsin úun ñā'a, ña e dóo ntii kāka'an ñuu itsí kán:

“Nakōo tú'vé ntó itsi Xuva kō;

Ntantaá ntó itsi ña”, ka'an ña,

ka'an Ísaiá san.

⁴ Inūú Juaán san doo e kúvi idi kameu. Nñi í'xi ña ne, ñi kúvi di. Skuntí ini é'xi ña ne, ini xi'i ñá ntudin ñuñu. ⁵ Un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo ñuú Jerusaleén ni ñuú Judeá, ni un ntíí ntíí ñuu é ntoo etsin nú ntúte ka'nu é nani Jōrdaán ne, ku'é en ñā mí nuu Juaán san.

⁶ Natívi iní ña kuétsi ñā ne, da ítsi ntute ña nta'a Juaán san nú ntute ka'nu san.

⁷ Ntá tsi dā ini Juaán san tsí tītín ña fariseú san nī ña saduceú san xée ñā é kútsi ntute ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Ntō'o é tatá koo kúvi nto! ¿Xoó ntu kaka'an í ni ntō é kūnu nto é ña ní'i nto é nto'o nto nta'a Xuva kō? ⁸ Vii nto é vā'á vata koo e díto é natívi iní nti'xe nto. ⁹ Nā ku ka'ān nto: “Ntí'í ne, Abraan úva ikā nti”, é kuān o ntáka'an nto. Tsí kaka'án u ni ntō tsí kuvi víi Xuva kō é ntāda ña xuú san i'xá Abraán, tē dí ntio ña. ¹⁰ É iō tu've kaá ntee é nakññ ña utun san. Da nēé ka utun é ña ta'xi kiti val'á ne, nakññ ña ne, dá ka'mi ña. ¹¹ Xu'ú ne, ntute kadá'vi ú nto dá kanakutsi ntute ú nto é nātívi iní nto kuétsi ntō, ntá tsi ña é dā vé vé'xi ne, díi ka ka'nu ña é xu'u. Ntē ña vá'a u é kuidō ú nti'xen ñā. Dívi ñā ne, Espiritū Sántū san ni ñu'u dá'vi ña nto. ¹² Ni'i nta'a ña ūtun é kākani ña kiti trigú ne, dá nākaxnúu ña é vā'á ne, dá nātsu'un vá'a ña. Ntá tsi e ña kaidiá'vi ne, ka'mi ña me'ñú ñu'u é ña kantá'va —ka'án Juaán san.

Dā ítsi ntute Jesuu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Kidáā ne, vé'xi Jēsuu nte ñuú Galileá, ne, xée ñā nú ntute ka'nu Jordaán san, mí nuu Juaán san, vata koo é kútsi ntute ña nta'a Juaán san. ¹⁴ Nā ni ntío Juaán san é nakútsi ntute ña ña, ne, kaka'an ña:

—Xu'u é kantio ko é dívi nto nakútsi ntute nto ko. ¿Vá kúvi ntu é xu'ú nakútsi ntute ú nto? —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuan tsí koo, tsi é vā'á o é kāda ntaa o é un nti'í é ká'an Xúva kō —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'án Juaán san tsí víi ña. ¹⁶ Dā kúvi ítsi ntute Jesuú ne, ntií ña díñi ntute kán ne, ura dú'va tsi i nákaan e dukún kan ne, ini ña Espiritu Xuva kō, é ñu ña vata kaa paloma, kátavi ntódo ña ña. ¹⁷ Kaka'an tátsin nte e dukún kán:

—Sá'á é l'xá mii kó e dóo kakuinimá ko. Dōo diní ko ni ñā —ka'an tátsín san.

4

Dā íto nteé tó'ō e ña vá'ā san Jesuu

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Kidáā ne, íntēka Espiritū Sántū san Jēsuu ñuu itsí kán é kōto nteé tó'ō e ña vá'ā san ñá te kō'xó nteē ña.

² Úvi díkó ntuvi, úvi díkó niñu ña ni e'xí ña ne, kidáā né, kākín ña. ³ Kidáā ne, xée tó'ō e ña vá'ā san ne, kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é l'xa Xuva ko kúvin ne, ká'an ni xūú san na ntūví tañú'ū —ka'an.

⁴ Ntá tsi kaka'an Jēsuu:

—É ūve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Nā te da mii tsí tañú'u kántio ña'a é nī'i ña ntuvi iña ña, tsí un ntíí ntíí tú'un é kākā'an Xúva kō.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁵ Kidáā ne, kue'en ní'i tó'ō e ña vá'ā san ña ñuú Jerusaleen, mí tuvi xúkun Xuva kō. Xntitsí ña mí'i e díi ka dūkun rki úkūn sán ne, ⁶ kaka'an ni ña:

—Tē nuu é ntaā i é l'xa Xuva ko kúvin ne, nakō'xon kúñu o, tsí uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō:

Taxnúu ña ánje ñā é kuēnta víi ña o.

Kurkāa ña o vata koo é ña náki'ín xuú.

Kuān ó uve na'a —ka'an.

⁷ Kaka'an Jēsuu ni i:

—Tsí uve na'a xtúku kaka'an Tú'un Xuva kō: “Nā ku koto ntēen Tó'o o, Xuva o.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

⁸ Kue'en ní'i xtúku tó'ō e ña vá'ā san ña. Kúxēe ña uun xuku mi dóo dūkún ne, náñē'e ña un ntíí ntíí ñuu é iō ñuxiví sa. Nā tē nté kaa vá'ā o. ⁹ Kaka'an tó'ō e ña vá'ā san ni ña:

—Te nākunchítin nūú ko, te kunuu iní ó ko ne, ta'xi u é kadā kú'ven un ntíí ntíí ñuu san —ka'an.

¹⁰ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni i:

—Kūnun, tó'ō e ña vá'ā, tsí uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō: “Da mii tsi Xuva kō é kunuu iní ó ña, da mii tsi tsiñu ña é viin.” Kuān ó uve na'a —ka'an ña.

¹¹ Kidáā né, xtūvi mii tó'ō e ña vá'ā san ña ne, xéē ánje Xuva kō é vii ñá ña kuenta.

Dā éni ntu'u Jēsuu dé tsiñu ña ñuú Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Dā téku Jesuu tsí nuu kutū Juaán ne, kué'en ña ñuú Galilea. ¹³ Ntāka ña ñuú Nazaree é tuvi ñuú Galileá ne, kué'en ña é kutuví ñá ñuú Capernau, é tuví diñi míni ka'nu san, etsin nú rāxa Zabúluun ni nú rāxa Néftalii. ¹⁴ Dukuan ō kúntaa é kākā'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaā, ñá nani Isāia:

¹⁵ Ñuú Zabuluún ni ñuú Neftalií ne, ñuu é ntoo etsin diñi míni ka'nu kān, uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san, ñuú Galilea, mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israeé san.

¹⁶ Ña'a, ña ntoo ikan mí nēé ni kuétsi i ne, iní ña ñu'u é kāxi'í nuu ka'nu.

Ña'a, ña ntoo ní ntati dóxi'í ne, xi'í nuu ka'nu mí ntoo ña.

Kuan ō ka'an Isāia.

¹⁷ Nté ntūvi tsikan éni ntu'u Jēsuu kaka'an ntódo ña:

—Nativi iní nto, tsí dokó sa xee ntúvi é kixkadā kú've Xuva kō —ka'an ña.

Kāna Jesuu kímí ñá'a, ña ntátin tsákā

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Dā íka Jesuu úun xo diñi míni Galileá san ne, iní ña Simuun, ña é kākā'an ña é Pedrú, ni ení ñá, Andree. Ntánakuítá nuu ñá xunu ña nú ntute kān, tsí ntátin ña tsákā.

¹⁹ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikin ntó ko ne, ta'xi ú nto tsiñu é kāna nto ña'a é kuntikin ñá ko —ka'an ña.

²⁰ Ura tsí i xtúvi mii ña xunu ñá ne, íntikin ñá ña.

²¹ Kué'ēn ká ña, ne, iní ña uvi ñā'á ka ña'a, ñá nani Sāntiau ni ení ña Juaan. Ntuvi ña é i'xá Zebedeu ña. Nū'u ña tun ntóo ni uva ñā, ntántavá'a ña xunu ña mí ntátsin. Kāna Jesuu ñá ne, ²² ura tsí i xtúvi mii ña tún ntóo ña ni uva ñā ne, íntikin ñá ña.

Ñá te da dīi ña'á nakua'a Jēsuu

(Lc. 6:17-19)

²³ Íka Jesuu kaní ñuú Galilea, nakuā'a ña ña'a san má ūkún ña Israee. Kaka'an ntódo ña tú'un va'á san kuenta iña i é kixkadā kú've Xuva kō. Kantavá'a ña un ntíí ntíí kui'i, un ntíí ntíí nuu i é kākuví ña'a san. ²⁴ Kūtuni ñá'a iña ñá kaní ñuú Siria ne, ntēka ña un ntíí ntíí ña nchokuví san, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña e ntákuvi kui'i, o te ū'vi kúñu ñā, o te ñū'u e ña vá'ā nima ñá, o te kāxi'í mí ñā, o tē natín ña ne, ntavá'a ña ña, un ntíí ntíí ña. ²⁵ Nā te da dīi ña'a intikin ñá ña nté ñuú Galilea, nté ñūu é nani Ū'xi Nūú ne, nté Jerusāleen, nté Jūdea, nté ñūu é ntoo uun xo diñi ntute ka'nu é nani Jōrdaan.

5

Dá kakā'an ntódo Jesuu xúku kān

¹ Dā iní Jesuu tsí ña te da dīi ña'á san ne, kuxée ña dikí ukú san. Dā itúvi ña ne, xéē ña ntántikin ña mí tuví ña. ² Eni ntu'u ñā nakua'a ña ña, kaka'an ña:

Xoo e dóo va'á ni ī

(Lc. 6:20-23)

³ —Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kūtuni i tsí ña kúvi vii ña te ña xntii Xuva ko ña, tsí ntáduku ntée ña mí kadē kú've Xuva kō.

⁴ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña nuu nta'xa nima í, tsi náxnuu ka'nu Xuva kō nima ña.

⁵ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ña ntáde ka'nu, tsí kaní ñūxiví sa ni'i ña kídaā.

⁶ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kaní nima í ncho kutú've i iña Xuva ko, tsí kué'e ña é kūtú've va'á ña.

⁷ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é kantuntā'ví ini i ta'an i, tsí ntuntā'ví ini Xuva ko ñā dī.

⁸ Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntūntoo nima í, tsi kiní ña Xuva kō.

⁹ 'Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntántukū é vā'á koo kuntoo ni tā'an i, tsí ka'an Xúva kō tsí ðivi ñā é i'xā ñā ña.

¹⁰ 'Nté kuān nte va'á ni ñā'a, ña é ntánto'o i tsí kuínti'xe ña Xuva kō, tsí ntáduku ntée ña mí kadē kú've Xuva kō.

¹¹ 'Nté kuān nte va'á ni ntō dá ntáka'an kīni ña'a san íña nto, dá ntádē xení ña ni ntō, dá ntáka'an ña dovete e ntáde nto é kīni kaa da ntáde nto é ntio ko. ¹² Kūntoo dīnī nto, ñá ku kuntoo nta'xa ntō, tsí ni'i ntó doméni é vā'á kue'en e dukún kán, tsí kuān o dé xení ña'a san ni ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo kídaā ði.

*Vata ntáa ñii ni ñū'u ntáa o ñuxiví a
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)*

¹³ 'Ðivi ntō ne, vata ntáa ñii ntáa nto ñuxiví a. Ntá tsi tē ña tuví ka díkō ñif san ne, ña kúvi ntūvá'a ka. Ñá vādá ka mí kaidiá'vi i. Kate ó ne, kaka nuu ña'a san.

¹⁴ 'Vata ntáa ñū'u ntáa nto ñuxiví a. Tē uun ñuú tuví ðiki uku kán ne, ña kúvi kutūvi xu'u. ¹⁵ Ntē ña kañí ña'a san kantílin vata koo é xnuu xu'ū ña má kidí. Tsí xkaa iko dukūn ña vata koo é nāxi'í nuu kanñ má vi'i kán. ¹⁶ Vata ntáa ñū'u é kaxi'í nuu ntáa nto da ntáde ntō é vā'a. Kuan kōo víi nto é vā'á vata koo é na kīni ña'a ne, na ká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán.

Dá kanakuā'a Jesuu ñá'a san íñá lei

¹⁷ 'Ná ku dē kuení nto te vé'xī ú é nakuítá u lei Muísee san ni tū'un é ká'an ñá'a, ña é ka'án naa Xuva ko kídaā. Ná te vēxnákuítá u leí san, tsí vé'xī ú é na kūntaa é káka'an leí san. ¹⁸ Tsí nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí da nté ntí'i e dukún kán, da nté ntí'i ñuxiví sa ne, ñá kunāa nté uun letra, nté uun puntu leí san da nté kūntaa ntí'i. ¹⁹ Xoó ña'a, ña é ña káde kuenta leí san, kuān te díi ka lú'nti né, kuān ó kanakuā'a ña tuku ña'a é kuān koo víi ña dí ne, ñá tē neé nuu á'vi ña mí kadē kú've Xuva kō. Ntá tsi xoó ña'a, ña é káde ntaá leí san ne, kuān ó kanakuā'a ña ña'a san é kuān koo víi ña dí ne, dóo ka'nu ña'a ña mí kadē kú've Xuva kō. ²⁰ Kaka'án u ni ntō: ñá kī'in nto mí tuví Xuva ko tē ña díi díi ka vá'a koo víi nto é ká'an Xúva ko vatā ó ntáde ña fariseú san nī mastrú leí san.

*Dá kakā'an Jéssuu nté koo víi ó dá kākudiin o
(Lc. 12:57-59)*

²¹ 'Ini nto tsí kaka'an ñātā san kídaā: “Ñá ka'nī ntó ña'a, tsí xoo é ka'ní i ña'a ne, ní'i ña e dóo nto'o ña”, ka'an ña. ²² Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō né, tē xoó kudiin í ni tā'an i ne, ní'i ña é ntō'o ña. Xoo é káka'an i é kīni kaa íña ta'an i ne, kué'ē ña tsiñu i é ntō'o ña. Xoo é káka'an i tsí tuntu tá'an i ne, kī'in ñā dō'vi kan.

²³ 'Tē kixtúvī ntó doméni nta'a Xúva kō nú nāa ñá kán ne, kidáa naka'an ntō é iō nuu i é ká'an ntée ta'an nto ne, ²⁴ xtuví mii ntó doméní san nú nāa san ne, kue'en nto mí tuví ta'an nto. Ði'na ntuvá'a nto ni tā'an nto ne, kidáa kue'é nto doméni nta'a Xúva kō.

²⁵ 'Te kī'in ni'i ta'an nto nto nta'a ña tsíñu i ne, ntuvá'a nto ni ña itsi kán, vata koo é ña tsi'i kuétsi ña nto nta'a ña tsiñu i san. Tsí ðivi ñā ne, ká'an ña nī mau kui nuu ne, xnuu kutu ña ntō. ²⁶ Tsí nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí ña ntíi nto dā nte ntá'vi ntí'i nto diu'un é katāvi nto.

Dá kakā'an Jéssuu dá kaito o tuku ñadī'i

²⁷ 'É ini nto tsí kaka'án lei Muísee: “Ñá ku kukídi ni'i nto ñádī'i é ña te ñádī'i míi ntō”, ka'an. ²⁸ Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō: Tē xoó ña'a ntio ña é víi ña é kīni kaa ni ñadī'i dá kaito ña ña ne, vata te kídi ni'i ña ña, tsí edé kuení ña é víi ña é kīni kaa san ni ña.

²⁹ 'Te ntūxnúu kuā'a nto kade i é víi nto é kīni kaa ne, tavá nto, dá nakuitā nto. Díi kaa vá'a ó te kūnaá ntuxnúu nto é kī'in ntó kaniñ kúñu ntō dō'vi kan. ³⁰ Te ntā'a kua'a nto kade i é víi nto é kīni kaa ne, ka'nté nto, dá nakuitā nto. Díi ka vá'a o é kūnaá nta'a nto é kī'in ntó kaniñ kúñu ntō dō'vi kan.

*Nté o kaka'an Jéssuu é natsoo mii ta'an ó
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)*

³¹ 'Kuān ó kaka'an ña intóo kídaā ði: “Xoó ñatíi é naxtúvī mii ña ñadī'í ña ne, da míi é nakatsin ña tutú ña”, ka'an ña. ³² Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Tē xoó ñatíi xtuví mii ña ñadī'í ña ne, tē ña ni ide ñadī'í san é kīni kaa ni tuku ñatíi ne, kaxé'e ñatíi san itsi é víi ñadī'í ña é kīni kaa. Tē xoó ña'a natánta'a ni'i ña ñadī'í san ne, kade ña é kīni kaa ni ña dí.

Dá kakā'an Jéssuu é ña natekú o Xuva kō

³³ 'É tēkú nto di dá kakā'an nātā san: "Tē xe'é nto xu'u nto ni Xuva kō né, da mii é kāda ntaa nto", ka'an nā. ³⁴ Ntá tsi kaka'án u ni ntō, nā ku dotō tsí kakuni'i nto da neé ka nuu i. Nā ku dotō tsí kakuni'i ntō e dukún kán, tsí ikan kadē kù've Xuva kō. ³⁵ Nā ku dotō tsí kakuni'i nto nūxivi sa, tsí nūxivi sa nteku nti'i di'in Xuva kō. Nā ku dotō tsí kakuni'i nto nūú Jerusaleen, tsí ikān nūú Rei, nā e dóo ka'nu. ³⁶ Nā ku dotō tsí kakuni'i nto dīki nto, tsi nté uun idi nto nā kuvi vii nto é ntuku'xín, o ntuntēe. ³⁷ Dá ntáka'an ntó ne, da mii tsí é kā'an nto tsí kuvi ne, o nā kúvi. Tē nteku é kā'an ntó ne, kade nto é kanañē'e tó'ō e nā vā'a san nto é vii nto.

Dá kanañē'e Jésuú kō dá nū'u iní ta'an kō
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'É tēkú nto tsí kaka'án lei Muísee: "Tē xoó tavā i ntuxnúú ntó ne, tavá nto ntuxnúú nā di. Tē xoó tavā i nú'u ntō ne, tavá nto nú'u nā di", ka'an. ³⁹ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u ni ntō tsí nā nāá ntó nī nā kini ntáa san. Te kué'é nuu nā vinuu ntó ne, kué'e ntō é na kué'é nuu nā é uun sán di. ⁴⁰ Tē xoó kaki'ni nteé í nto é kué'tsi e kué'e nto nā du'nu ntó ne, kué'e nto nā kutuun ntó di. ⁴¹ Tē kade nā'a é kué'tsi kuido nto iñā nā uun siin né, ikā ká kue'ēn ni'i nto iñā nā. ⁴² Te da xōó ka nā'a kaikan nā nto ne, kué'e ntō nee iñā é kaikan nā. Nā ku dēvíni nto tē xoó nā'a ncho naki'i nteé nā iñā nto.

Kuinima ntó nā kadē xení ni ntó
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'É tēkú nto tsí kaka'án nā'a: "Kuinima ntó ta'an nto, ne, nā ku kuinima ntó nā kadē xení ni ntó", ka'an nā. ⁴⁴ Ntá tsi xu'ú kaka'án u ni ntō e kuinima ntó nā kadē xení ni ntó. Ka'an ntá'vi ntó iñā nā é kainúu nti'u nto. ⁴⁵ Kidāa ne, kuvi nti'xe nto i'xá Xuva kō, nā tuví e dukún kán. Tsí kata'xi Xuva kō é dadii tsi kaxi'í nuu ngantií san mí ntoo nā'a, nā é vā'a, nī mí ntoo nā'a, nā é kīni ntáa san, ne, kataxnūu nā é dadii tsi o kakiin daví san mí ntoo nā'a, nā é vā'a, nī mí ntoo nā'a, nā é kīni ntáa san di. ⁴⁶ Te da mii tsí kuinima ntó nā'a, nā é kakuinima í nto ne, ¿mí'i ntu nī'i nto é vā'a nta'a Xuva kō? Kuān ó de nā ntaído diu'ún san di. ⁴⁷ Te da mii tsi tā'an ntó ka'an ntó ni nā ntiusí ne, ¿neé ntu é kā'an nto e dóo vā'a ó kade nto? ¿Nā ntu te kuán o de nā'a, nā é nā ntákuinti'xe i Xuva kō di? ⁴⁸ Dīvi ntō ne, vii nto é vā'a ni ūn ntií ntí nā'a, vatā ó de Xuva kō, nā tuví e dukún kán.

6

Dá kanañē'e Jésuu núu i é vā'a

¹ 'Dá kāde nto nuu i é vā'a ne, nā kú de nto nūu nā'a da ti é kā'an nā tsi dóo va'a nā'a nto. Tsi kidāa ne, nā tá'xi Xuva kō, nā tuví e dukún kán, doméni é kāduku ntée nto. ² Dukuān ne, dá kaxntii nto nā ntā'ví san ne, nā ku ka'án ntó ni ūn ntií ntí nā'a vatā ó de nā'a é rki xaa nā ntéku e ntáka'an nā ni nā'a má ūkún kán, mé'ñu itsi kán di. Kuān ó de nā vata koo é kā'an nā'a san tsi dóo va'a nā'a nā. Nuú é ntaā i é kaka'án u ni ntō, tsí e dīvi tsi tsikan doméni é nī'i nā. ³ Ntá tsi dá kaxntii nto nā ntā'ví san ne, nté nā vā'a tiin ni'i ntō nā ku ntáa nto ni nā. ⁴ Xntii xu'ū ntó nā. Tsí ini Xúva kō neé ntáde xu'ū ntó ne, dīvi nā ta'xí nā doméni é kāduku ntée nto.

Dā nañē'e Jésuu nté koo ka'an ntā'ví ō
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Dā ntáka'an ntā'ví nto ne, nā ku ka'án ntó vatā ó de nā ntaéni nta'ví san. Tsi dóo ntio nā é kuntitsi nā ka'an ntā'ví nā má ūkún kán, mé'ñu itsi kán di, vata koo é kīni nā'a san nā. Nuú é ntaā i é kaka'án u ni ntō tsí e dīvi tsi tsikan doméni é nī'i nā. ⁶ Ntá tsi dá kakā'an ntā'ví nto ne, kukunūu nto mí xoxó nā'a ne, nakadī ntó xi'í nto. Kidāa ne, diin diin tsi ká'an ntā'ví nto ni Xuva kō. Xuva kō ne, ini nā neé é diin diin tsi kade ntó ne, tá'xi nā é vā'a iñā nto.

⁷ 'Dá kakā'an ntā'ví nto ne, nā ku dotō tsí ka'an ntó vatā ó ntáde nā'a, nā é nā ini Xúva kō. Tsí tē dóo ki'in ito kā'an nā é dīvi dīvi tsí ne, kué'tsi é tēkú Xuva kō nā, kuini nā. ⁸ Nā ku kuān xkoó de nto, tsí Xuva kō ne, ini nā nee ntí'i ntí'i kantio nto di'na dá kákan ntó nta'a nā. ⁹ Du'va koo ka'an ntā'ví nto:

Xuvā nti é tuví nto e dukún kán,
na nakuiko nū'ū ntí dīvi nto.

¹⁰ Kixkada kú've ntó iñá nti.

Vii nto é ntio nto nūxivi a, vatā tsi ó de nto e dukún kán.

¹¹ Tā'xi nto ita é ká'xí nti é vī'a é uten, vatā ó ntántio nti.

¹² Kada ka'nu iní nto nī nti kuétsi ntí, vatā ó kade ka'nu iní nti ni ñā'a, ña e ntáde é kini kaa nī nti.

¹³ Ñá ku dá vá'a ntō é ntō'o ntí nta'a tó'ō e ña vá'ā san, ntá tsi xntii ntō nti é ña vií nti é kini kaa é ntio i é vií nti.

Tsí ðivi ntō é kadē kú'vē nto;
 ðivi ntō e dóo iō nto é vií ntó ne,
 ðivi ntō e dóo ka'nu nto ntii ðañu ntūvi.
 Kuan tsi koo na kōo.

Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō.

¹⁴ Tsí te káda ka'nu iní nto ni ñā'a dá ntáde ña é kini kaa ni ntō né, kada ka'nu iní Xuva ko ni ntō ði. ¹⁵ Ntá tsi tē ña kada ka'nú ini nto ni ñā'a dá ntáde ña é kini kaa ni ntō ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ntō ði.

Dá kakā'an Jéssu nté koo kuntuo iXu ō

¹⁶ 'Dá ntaíntoo iXu ntō ne, ñá kū xkuntóo nta'xa ntó vatā ó de ña ntaéni nta'ví san. Ntánakoto nta'xa ña vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña ntaé'xi ña. Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí e ðivi tsi tsikan doméni é nī'i ña. ¹⁷ Ntá tsi dá ntōo iXu ntō né, nekñ ntó ðiki ntó ne, kiti nto ði, ¹⁸ vata koo é ña kutúni ñá'a san é ña ntaé'xi nto. Tsí Xuva kō ne, ini ñá nēe é ðiin ðiin tsi ntáde ntó ne, ni'i nto é vá'á nta'a ña.

Dokuika iña ko é tuví e dukún kán

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Ñá ku nātee kuitin nto é vá'á iña nto ñuxiví a, tsí i'a ne, kaduku ti ne, ō kakudu'xe káa nto ne, ō te'ú ne, ō ki'in du'u. ²⁰ Ntá tsi natee kuitin nto é vá'á iña nto e dukún kán. Tsí ikán ne, ña túvi kiti é duku ti iña nto, ntē ña té'u, ntē xoxó ña du'u é ki'i dú'u ña iña nto. ²¹ Tsí dá mí'i ká ñu'u vá'a é vá'á iña ntó ne, ikán tuví nima ntó ði.

Ñú'ú é káxi'í nuu kúñu kō

(Lc. 11:34-36)

²² 'Ntuxnúu kō ne, vata kaa ñu'u é káxi'í nuu kúñu ko káa. Te vá'á ntuxnúu nto ne, kanñ kúñu nto káxi'í nuu. ²³ Ntá tsi tē ña vá'a ntuxnúu nto ne, kanñ kúñu nto ñinēe. Te ñú'ú san kuneé ne, kuneé kue'en. Ñinēe kue'en kúñu ntō.

Xuva kō né, ō diu'ún san

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Ña kúvi kada tsiñu o ni ūvi ña'a tó'o kō é uun kaa tsi. Tsí te ntio ko ñá uun ña ne, ñá uun sán ne, ñá ntio ko ña. Tsí uun ña'a ña ne, kuiko ñu'u o ñā; ñá uun sán ne, ñá kuiko ñu'u o ñā. Dukuān ne, ña kúvi kada tsiñu ō é ññ kué'en ini ko iña Xuva kó te ðañi tsi kadā kuení ko nté koo kukuika ō.

Kade Xuva ko kuēnta í'xá ña

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Dukuān ne, kaka'án u ni ntō: 'Ñá ku ðē kuení nto ntuvi iña nto, mí'i kī'xi é kō'o é ká'xi nto, mí'i kī'xi doo é kunūu nto. ¿Ñā ntu te ðíí ðíí ka nuu á'vi ntuvi iña nto é vata kaa e é ká'xi nto? ¿Ñā ntu te ðíí ðíí ka nuu á'vi kúñu ntō é doo san é kunūu nto? ²⁶ Koto nto láa, kiti ntaíko e dukún kán. 'Ñá tē ntaítu ti, ntē ña te ntáta'vi ti. 'Ña túvi xāka ti mí ñu'u vá'a é ká'xi ti. Ntá tsi kaxé'e Xuva kō, ñá tuví e dukún kán, e ntaé'xi ti. ¿Vá ðíí ka ntu nuu á'vi a láa san é ðivi ntō? ²⁷ ¿Vá kúvi vií ntu nto é kué'nu ká nto te ðāva métru, kuān te dóo kutsu'un ntō?

²⁸ ¿Nté kui kuān nte ntádē kuení nto nēe é kunūu nto? Koto nto itá laa san nté ō ntaé'nu má kú'u kan. Ntē ña ntáde tsiñu, ntē ña ntákani. ²⁹ Ntá tsi nté rei Salamuun ña ni xío doo ña e dóo vá'á vata kaa laa sán, kuān te dóo kuika ñā. ³⁰ Tē xe'é Xuva kō é kuān nte vá'a ito laa san é kántíto vevíí ne, utén koko me'ñú ñu'u kán ne, ¿ñā ntu te ðíí ðíí ka ta'xi ña é kunūu nto, ntō'o é ña ini kuintí'xe nti'xe nto? ³¹ Dukuān ne, ñá ku kutsu'un ntō, ñá ku ka'án nto: “¿Mí'i ntu kī'xi é ko'o ō, é ká'xi o? ¿Mí'i ntu kī'xi é kunuu kutāvi o?” 'Ñá ku kuān xkoó ka'an nto. ³² Tsí ña'a, ña e ñá ini Xúva kō ne, ntánantuku ña ūn ntíí ntíí nuu i sá'a. Ntá tsi ini Xúva kō, ña tuví e dukún kán, tsí ntátaan núu nto un ntíí ntíí nuu i sá'a. ³³ Ntá tsi ði'na ntukū nuu iní nto é nantuku ntō é kadē kú'vé Xuva kō ne, vií nto é vá'a é ntio ña. Kidáa ne, ta'xi ña un ntíí ntíí nuu i é ntátaan núu nto. ³⁴ Dukuān ne, ñá ku ntí'i iní nto nté koo vií nto uten, tsí utén ne, ió ka ntuvi é ntí'i iní nto. Tsí utén utén ne, xéé mií é ntí'i iní nto nēe é vií nto.

Ña ka'an ntée o tuku ña'a
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Ñá ku ká'an ntée nto tuku ña'a, vata koo é ña ka'an ntée ña nto di. ² Tsí vata tsí ó kaka'an ntée nto tuku ña'a ne, kuan kōo ka'an ntée ña nto di. Vatā ó kakii kú'vē ntó ne, kuan koo kuntékú kú've ntó di. ³ ¿Nté kui kaiton ntun utsi xákā é nuu ntuxnúu ta'an o ne, ñá kaítōn ntu'u é nuu ntuxnúu o? ⁴ Te ká'án ni tā'an o: “Tā'xin ntuxnúu o, na nātavá u utsi xákā é nūu san”, koo ka'an, ntá tsi ¿mí'i ntu kūvi kinin é natāvan, tsí ntu'u san nūu ntuxnúu o? ⁵ Divín é kaeni nta'vín, di'na natāván ntu'u é nūu ntuxnúu o ne, kidáa kūvi kinin é natāván utsi xákā san é nuu ntuxnúu ta'an o.

⁶ Ñá ku kué'é nto tīnā sán nuu i e kúviko san. Tē ña'á ne, tīn ti nto. Ntē ña ku xé'e nto kutsín san xo'o kiti e á'vi san, tsí kaka nuu ti. Kidáa né, ntuku kui'í tī nto.

Kakan nto, nantuku ntō né, nake'xen ntō xi'i
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Kákan nto nta'a Xuva kō ne, ní'i ntō. Nantuku ntō né, nani'i nto. Nake'xen ntō xi'í ne, nakaán ña é k'í'ví nto. ⁸ Da xōó ka ña'a é kakan ña ne, ní'i ña. Da xōó ka ña'a é nantuku ña ne, ní'i ña. Da xōó ka ña'a é nake'xen ña xi'í san ne, nakaan.

⁹ ¿Vá iō ntú nto, te kaikán i'xá nto tañú'u ne, vá xūu ntu kué'e nto i? ¹⁰ O te kákán tsákā ne, ¿vá kōo ntu kué'e nto i? ¹¹ Ntō'o é kīni kaa nima ntó ne, kaxé'e nto é vā'á i'xá nto. ¿Ñā ntu te díí díí ka ta'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, é vā'á, tē xoó kakan í ña?

¹² Da nēé ka nuu i é ntio nto é víí ña'a ni ntō né, kuan kōo víí nto ni ñā di. Tsi sá'a kakā'an lei Muísee, ni ña ntáka'án naa Xuva ko kídāā.

Xi'i é ña ni'i
(Lc. 13:24)

¹³ Kūki'vi nto xi'i é ña ni'í san. Tsi dóo ní'í xi'i é kañe'e dō'vi kan. Ñá tē neé ntii tū'un é k'í'in o itsi tsíkan ne, ñá te da díi ña'a ntáñe'e ña ikān. ¹⁴ Ntá tsi ña te ní'í xi'i mí kuíta ntí'xin ō é ní'i ko ntuví va'á iña ko. Dōo ntii tū'un é k'í'in o itsí sā'á ne, ñá tītín ña'a ntánaní'i ña.

Kutuni kó te vā'á utun san te kii kiti i
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Kuenta tsí víí nto ña e ntáka'án naa Xuva ko, ña é ña te nuu é ntaā i ntáka'an. Ntio ña é kadā kuení nto é vāta ntāa le'ntu ntāa ña, ntá tsi nima ñá ne, vata ntāa tina kū'u ntāa. ¹⁶ Kutuni ntó nee ñá'a nti'xe ña tē ini nto nté o de ña. ¿Vá ntákii ntu tinti'o xo'o iñū? ¿Vá ntákii ntu kiti ígu tun veñuu? ¹⁷ Te vā'á utun sán ne, vā'á kiti i. Tē ña vá'a utun sán ne, ñá vā'á kiti i di. ¹⁸ Te vā'á utun sán ne, ña kii kiti é ña vā'á. Tē ña vá'a utun sán ne, ña kii kiti é vā'a. ¹⁹ Da nēé ka utun é ña kakíi kiti va'á ne, nakiin ō né, ka'mi ō. ²⁰ Dukuān ne, kutuni ko nté kaa utun san te kii kiti i.

Ñá te un nti'i ña'a é kūvi kí'vi ña mí kadē kú'vé Xuva kō
(Lc. 13:25-27)

²¹ Kuān te dóo tītín ña'a ntáka'an ña e Tó'o ñā ko, ntá tsi ña te un nti'i ña xēe ñá nta'a Uva kō. Da mii tsí ña e dé ntaa é káka'an Úvā ko, ñá tuví e dukún kán, é xēe ña. ²² Ntuvi tsikán ne, ñá te da díi ña'a ká'an ñá ní ko: “Tō'ó nti, nti'í ne, ká'án ntí kuenta iña ntó ne, nakúnū ntí é ña vá'a kuēnta iña nto. Nuu i é dóo na'nu é idé nti kuenta iña ntó di”, koo ka'an ña. ²³ Kidáa ne, ká'án ú ni ñā: “Xu'ú ne, ñá ini u nto. ¿Koo xio nto, tsí ña vā'á ó ni ide nto!”, koo ka'án u ni ñā.

Uvi núu i ētí vi'i
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Dá xōó ka ña'a é kátekú i é káka'án u, te káda ntaa ña tú'un é káka'án u ne, vata kaa ña e dóo kí'in ini í kaa ña, ña é xntitsí vi'i i nú xuú san. ²⁵ Dá kíin davi nu'ú san ne, ē'nu ntute san. Un vá'a tsi ínu tatsín ne, dúku nūu tatsín san nú vi'i ña kán, ntá tsi ña ní kíin vi'í san, tsí ntitsi kutu nú xūu san. ²⁶ Dá xōó ka ña'a, ña é kátekú i é káka'án u ne, ntá tsi ña káde ntaa ña tú'un kó ne, vata ntāa ña tuntu ntāa ña, ña é xntitsí vi'i i nú ñuti. ²⁷ Dá kíin davi nu'ú san ne, ē'nu ntute. Un vá'a tsi ínu tatsín ne, dúku nūu tatsín san nú vi'i ña kán ne, uun ito tsí kíin. Kūnaá kue'en vi'i ña —ka'an Jesús.

²⁸ Dā kúvi ka'an Jéssuu sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña'a san é kuan ō nakua'a ña ña, ²⁹ tsí nakua'a ña ña vatā ó kanakuā'a ña'a, ña e dóo ki'in inī i. Nǎ te ni nakua'a ña ña vatā ó de mastrú leí san.

8

Dā ntavá'a Jesuu ñá kanakó'xo kúñu ī

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Dá kúntíi Jesuu xúku san ne, ñá te da dīi ña'a intíkin ñá ña. ² Xée ūun ña'a, ña kanakó'xo kúñu ī, mí tuví ña ne, íchiti ña nū ñá, kaka'an ña:

—Tō'ó, tē ntio nto ne, kuvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

³ Nákāa Jesuu nta'a ñá ne, tīin nta'a ña ñā ne, dá kakā'an ña:

—Ntio ko. ¡Ntuvá'an! —ka'an ña.

Ura tsí i ntuvá'a ña ne, ntī'i kui'í san. ⁴ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kuenta tsí viin. Nǎ ku ká'an ni ña'a nté o kuvi o, ntá tsi kuē'en mí tuví dutú san, nañē'en ña kúñu ō. Da kidāa kuē'én doméni iña Xuva ko é kākā'an lei Muísee, vata koo é kūtuni ñá'a san tsi é ntuvá'an —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesuu ñá kade tsiñu iña tó'ō sntadun

(Lc. 7:1-10)

⁵ Dā xee ñá ñuú Capernaú ne, xéē tó'ō é uun sientu sntadún san mí tuví ña ne, ⁶ kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, tuví ña kade tsiñu iñá ko nú vi'í kó kán ne, nautun ña. Nǎ tē nté kaa kanto'o ña —ka'an ña.

⁷ Kidāa ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Kí'ín u, dá ntavá'ā ú ña —ka'an ña.

⁸ Ntá tsi kaka'an tó'ō sntadún san ni ñā:

—Tō'ó, ñá tē neé nuu á'vī u é kí'ín nto nú vi'í kó kán. Te da mii tsí é ka'an ntó ne, ntuvá'a ña. ⁹ Xu'ú ne, íó ña kade kú've iña kó ne, kade ú tó'ō sntadún san dī. Te ká'án u ni ūun ña'a é na kí'ín ñá ne, kí'ín ntī'xe ña. Te ká'án u ni tūku ña'a é kí'xi ña ne, kí'xi ntī'xe ña. Te ká'án u ni ña kade tsiñu iñá ko é vii ñá tsiñu tsikán ne, kada ntaa ña —ka'an ña.

¹⁰ Da kúdu'va Jesuú da téku ña é kākā'an tó'ō sntadún san ne, kaka'an ñá ni ña ntántikin ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. Váta kīnī u uun ña'a, ña e dóo kakuintí'xe i, nté ña ñuú Israee. ¹¹ Ne, ka'án u ni ntō tsí tītín ña'a kí'xi ña da mí'í ká ñuú ñuxiví san é kuntoo ña, ka'xí dadīi ña ni ñata ika ko Ābraan ni Ísaa ni Jácoo nú mēsa mí kadē kú've Xuva kō.

¹² Ntá tsi ña'a, ñá kuini i é duku ntée ña kuntōo ña mí kadē kú've Xuva kō ne, nakuítá nuu Xuva ko ñā mí díi ka ikā, mí dóo nee. Ikān e kueku ña ne, naka'xí ka'ñī ña nú'u ña —ka'an ña.

¹³ Kidāa ne, kaka'an Jéssuu ni tó'ō sntadún san:

—Kunú'un. Kuan koo na kúvī vata tsí o kuínti'xe o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a ña kade tsiñu iña ña.

Dā ntavá'a Jesuu ñuntíi Pedru

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Dá kúkí'vī ña má vi'í Pedru kán ne, inī Jesuu é tuví ntaa ñuntíi Pedrú san e dóo kaxé'e ña ka'ni. ¹⁵ Kidāa né, tīin nta'a Jéssuu ntá'a ña ne, ura dú'va tsi i ntikó ña ka'ni sán ne, dā nakuntísi ña, de vá'a ña é ká'xi ña.

Nǎ te da dīi ña nchokuvi ntavá'a Jesuu

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Dā kuáa va'á ne, xée ñā'a san mí tuví Jesuu. Dōó tītín ña'a ntánteka ña ña é ñū'u é ña vá'ā nima i. Jesuú ne, uun tsi tú'un ña nakuíta ña é ña vá'ā san ne, ntāvá'a ña ña nchokuví san dī. ¹⁷ Kuan ō kúvī vata koo é kūntaa é kākā'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kidāa: “Mii ña é ntá'a ña kui'í ko ne, mii ña ido ña nuu i é ntánto'o kō”, ka'an ña.

Ña é ntio i kuntikin Jéssuu

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Dā inī Jesuu tsí ña te nté kaa ña'a ntátavi núu ña ña ne, kaka'an ña tsí kí'ín ña, kuita ntí'xin ña uun xo díñi mínī san. ¹⁹ Xée ūun mastrú leí san, ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mastrú, kuntikín u nto dā mí'i ka mí kī'in nto —ka'an ña.

²⁰ Kaka'an Jéssu ni ña:

—Xteé san ne, ió mâvi ti mí kaintoo vá'a ti. Lāá, kiti ntaíko e dukún kán né, ió taka ti mí kañu'u vá'a ti di. Ntá tsi xu'ú é vèxkúví ú ñatíí ne, ña túví mí kutúví da'na dikí ko —ka'an ña.

²¹ Tuku ña ntini'i ñā né, kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó nti, ta'xi nto é di'na kiku'xí u uvā kó ne, da kidāa kuntikín u nto —ka'an ña.

²² Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ña:

—Kuntikín ko. Xtuvīn miin ñá ntīxí san, na kū'xí ta'an ña ña ntīxí ni'i ñā —ka'an ña.

Dā teé kadin Jesuu tátsin ni ntūte mínī san

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Kidāā ne, ñú'u ña tun ntōó san nī ña ntántikín ña. ²⁴ Un vá'a tsi ínu tatsín san kídāa, dā nté kú'kí'vi ntute san iní tun ntōó san. Ntá tsi kakidi Jéssu. ²⁵ Kué'ēn ña ntántikín ñá ne, nantóto ña ñā, ntáka'an ña:

—¡Nakakū ntó nti, Tó'ō nti, tsí doko sa téni ō! —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jéssu ni ña:

—¿Nté kui ntaú'vī ntú nto? ¿Nté kui ña kue'e ntu ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Kidāā ne, nákuñtísi ña, kaka'an ñá ni tátsín san ni ntūte sán ne, kúkadín. ²⁷ Koó dā kúdu'va ña ñu'u tun ntōó san, ntátsixe'e tā'an ña:

—¿Neé ntu ña'a ña sá'a? Tsí un tsi nte tátsín san ni ntūte san kade ntaa é káka'an ña —ka'an ña.

Ntúvi ñátíí, ña ntoo ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'ā nima i

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Dā xee ñá uun xo diñi ntute san mí tuví ñuu é nani Gādará ne, úvi ñatíi ntíí ña nú ñaña kapūsantu kán ne, xée ētsin ña mí tuví Jesuu. Ní'ū é ña vá'ā san nima ñá ntúvi ñá ne, dōo diin ña. Ntaú'ví ña'a san é kuíta ntí'xin ña mí ntoo ña. ²⁹ Ntáku'hu'u ntāa ñatíí san, ntáka'an ña:

—¿Ntē ntú koo víí nto nī ntí, I'xá Xuva kō? ¿Vèxnánto'o ntu nto ntí di'na dá xēe ntúvi í é ntō'o nti? —ka'an ña.

³⁰ Da'a sán ne, ñu'u kútsin, ntaé'xi ti. ³¹ Ntaíkan é ña vá'ā san da xe'e nta'a Jéssu:

—Te nakuitā ntó nti ne, ta'xí nto é kī'ví nti nima kútsín san —ka'an.

³² Kaka'an Jéssu:

—Kuē'en —ka'an ña.

Ne, ntíí é ña vá'ā san nima ñátíí san, kú'kí'ví nima kútsín san. Un ntíí ntíí kútsín san ínu tí, kue'en tí xi'nti kán, ne, ná'kō'xó nuu tí kúñu tí nu mínī san. Ikān ténī ntíí ntíí tí.

³³ Ínu ña ntáde kuenta kútsín san, kunú'u ñā ñuú ña kán ne, ka'an ntāa ñá ni ñā'a san un ntí'í e kúvi, nté ō kúvi ni ñā'a, ña é ñu'ú é ña vá'ā san nima i. ³⁴ Un ntíí ntíí ña ñuú í sán ne, xée ñā mí tuví Jesuu. Dā íni ña ña ne, ntáka'an ñá'a san ni Jéssu, na víí ñá da xe'e, na ntāka ña ñuú tsikan.

9

Dā ntavá'a Jesuu úun ña'a, ñá xi'i dáva kúñu í

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Kidāā ne, ínūu Jesuu tún ntōó ne, ítā nti'xin ña mínī sán ne, náxee ña ñuú mií ña.

² Kidāā ne, xee ní'i ñā'a san uun ña'a, ñá xi'i dáva kúñu í, ntekú ña chidō. Dā íni Jesuu tsi dóo ntákuinti'xe ña vexní'i ñā sán ne, kaka'an ñá nī ñá xi'i dáva kúñu í san:

—Ō dá', naxnuu ini o, tsí e dé ka'nu iní u ni ō kuétsi ō —ka'an ña.

³ Ntá tsi mastrú leí san ne, dē kuení mii ñā: “É kuān ó kaka'an ñá sá'a ne, dotō tsí kaka'an ña tú'ūn é da mii tsi Xuva ko kúvi ka'an ña”, dé kuení ña. ⁴ Ntá tsi ini Jéssu neé ntádē kuení ña, ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo kīni o ntádē kuení ntu nto? ⁵ ¿Nee íña é díí ka ña ntii tu'un é ká'án u, te kuiní ntó, ō é ká'án u: “Kada ntaa ka'nu iní u kuétsi ō”, ō é ká'án u: “Nakuntísin ne, kakan ve”? ⁶ Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsí kuvi víí u, xu'ú é vèxkúví ú ñatíí, é káda ka'nu iní u kuétsi ntō ñuxiví a —ka'an ña.

Kidāā ne, kaka'an ñá nī ñá xi'i dáva kúñu í san:

—¡Nakuntísin ne, naki'in chido ō né, kúnú'un nú ví'i o kán! —ka'an ña.

⁷ Kidáā ne, náakuntĩsí ña, kunú'u ña nú vi'i ñā. ⁸ Dā íni ña'a san sá'ā né, dōo u'ví ña. Ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō é xē'é ña é kūvi vií ña'a san vatā o dé Jesuu.

Dā kána Jesuu Máteu
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Dā ntáka Jesuu íkān ne, kué'ēn ká ña. Íní ña uun ñatĩi, ñá nani Máteu. Tuví ña mí kaido ña diu'un xōó san iña ñá ñuú Roma. Kaka'an ñá ni ñā:

—Kuntikín ko —ka'an ña.

Nákuntĩsí Mateú san ne, kué'en ña kũntikín ñá ña.

¹⁰ Uun ito ne, dá tuví Jesuu má vi'i kán ne, ñá te da dīi ña ntaído diu'un xōó san xee ña, ni tuku ña'a, ña kini ntáa dī. Dadĩi tsi intóo ña nú mēsa ni Jēsuu ni ña ntántikín ña.

¹¹ Dā íni ña fariseú san ne, tsixe'e ñā ña ntántikín Jēsuu:

—¿Nté kui nta'é'xi dadĩi ntú mastu ntó san nī ña ntaído diu'un xōó san ni ña iō kuetsí i san? —ka'an ña.

¹² Dā téku Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña é vā'á o ni ī ne, ña ntántio ña medíkū; mii tsi ña ntánchokuví san. ¹³ Kue'ēn ntó ne, nakuā'a nto tú'ūn sa'a, vata koo é kũtuni nto nee iñá ncho ka'an sá'ā: “Ñá tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntũnta'ví ini nto ta'an nto.” Kuan ō ka'an Xúva kō. Tsi xu'ú ne, ñá te ña'a é vā'a véxnantuku ú, tsi ña'a é iō kuetsí i —ka'an ña.

Dā tsixe'e ña Jēsuu nté koo vií ña da ntaíntóo ixu ñā
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Kidáā ne, xéē ña ntántikín Juaán san mí tuví Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui ntí'í nī ña fariseú san ne, ntaíntóo ixū ntí, ntá tsi ña ntántikín ntó ne, ña ntáde ña? —ka'an ña.

¹⁵ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá kũntoo nta'xa ntu ña kaxee viko mí tánta'a ña'a dá tuví dukuān ña tánta'a san ni ñā? Tsi xéē ūra i é ntáka ña tánta'a san mí ntōo ña ne, kidáā né, kũntoo ixu ñā.

¹⁶ 'Te nāteé nuu ō doo tsudé ne, ñá nāxntee nuu o doo é vāta natíxī du'nu áta kō mí ntátsin, tsi ntatsin xtuku te natíxī doo xéē sán ne, díí díí ka kukue'e ntatsin. ¹⁷ Ntē ña tsu'un o ntute tinti'o xee ini tsá'a atā e kúvi ñīi, tsi ntatsin ñīi sán ne, kati ntí'í ntute tī. Nté ñīi san ña kaidiá'vi ká i dī. Tsi tsu'un o ntute tinti'o xee ini tsá'a ñīi xéē, vata koo é xntii ntuvi nuu i —ka'an ña.

Íñā diókō Jairu ni ñádĩ'í, ña tīin nta'a dōo Jesuu
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Da ñīi kākā'an Jēsuu ni ñá ne, xéē ūun ña'a ña tsiñu i, inchĩti ña nūu Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Dā ve xí'i a diókō ko. Ntá tsi te kī'xi nto ne, te tīin nta'a nto ī né, ntoto —ka'an ña.

¹⁹ Nákuntĩsí Jesuú ne, kué'en ñā kántikín ñá ña, ni ūn ntí'í ntī ña ntántikín ñá dī.

²⁰ Kidáā ne, vé'xi uun ñadĩ'í ata Jesuu. Ñadĩ'í san ne, é ūxuvi kuía é kaeti ñīi ña. Xéē etsin ña ata Jēsuú ne, tīin nta'a ña ntēte doo ña. ²¹ Tsi dé kuení ña: “Te da mii tsi dū'nu ña tīin ntá'a ú ne, ntuvá'a u”, kuini ña. ²² Xkokōto Jēsuu áta ñā ne, íní ña ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Ō dá', naxnuu ini o, tsi é ntuvá'an, tsi kuínti'xe o ko —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntuvá'a ña.

²³ Dā xee Jēsuu nú vi'í ña tsiñu i sán ne, íni ña ña ntánakueku san; tēkú ña é kō da ntákachu'u ntáa ña'a san ntaéku ña ne, ²⁴ kaka'an ñá ni ñā:

—Koo xio nto. Ñá te ni xī'í tun; kũdii kakidí tun —ka'an ña.

Da xkuntée ña'a san Jesuu. ²⁵ Ntá tsi dā kíñu'u ña ña'a san kí'i kán ne, kúkĩ'ví ña má vi'í kán ne, írkā ña nta'a tún ne, náakuntĩsí tun. ²⁶ Kidáā né, kũtuní un ntí'í ntī ña ñuú i é ntoo etsin nté ō kúvi.

Dā ntavá'a Jesuu uvi ñá'a, ña kuāa

²⁷ Dā ntáka Jesuu íkān ne, uvi ñá'a, ña kuāá, kuntikín ñá ña, ntákana ña ña:

—¿Ntũnta'ví ini nto ntí, I'xá ika Dāvii! —ka'an ña.

²⁸ Dā ita ntí'xin Jesuú san má vi'í kán ne, xéē etsin ña kuāá san mí tuví ña. Kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto e kuvi vií u sá'ā? —ka'an ña.

—Ntákuinti'xe ntí nto, Tó'ō nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, tiin nta'a ña ntuxnūu ñá, kaka'an ña:

—Na kūví vata tsí ó ntákuinti'xe nto —ka'an ña.

³⁰ Kidáā né, nāxi'i ntuxnúu ña. Dōó ka'an Jéssu ni ña:

—Kuenta tsí víí nto vata koo é ña kutúni ñá'a san —ka'an ña.

³¹ Ntá tsi ura tsí i dá kunú'u ña ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña ñuú tsikan nté ó dé Jessu ni ña.

Dā ntavá'a Jessu úun ña ñi'i

³² Dā ve tsi ntáka Jessu ni ña ntántikin ñá ne, xee ní'i ña'a san uun ña ñi'i, ña nuu é ña vá'ā nima i. ³³ Dā nakuíta Jessu é ña vá'ā san ne, nāka'an ñá ñi'i san. Koó dā kúdu'va ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¡Nté uun ito vata káni o é kuan koo kūvi ñuú Israee! —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi ña fariseú san ne, ntáka'an ña:

—Kūdii tó'ō e ña vá'ā san kaxe'e é kūvi víí ña sá'á nakuitā ñá é ña vá'ā san —ka'an ñá ña Jessu.

Dā ntúnta'ví ini Jessu ñá'a san

³⁵ Ika Jessu un ntíí ntíí ñuú kuetsi ni ūn ntíí ntíí ñuú na'nu, kanakuā'a ña má vi'i mi ntánataká nuu ña Israee san, kaka'an ntódo ña tú'un é vā'á san ña mí kadē kú've Xuva kō. Kantavá'a ña da nēé ka nuu i ku'i e ntákuvi ña'a san. ³⁶ Dā íni ña é ña te da díi ña'á san ne, ntúnta'ví ini ña ña tsi dóo ntánto'ō ña é xoxo káde i ña kuenta. Vata ntáa le'ntu é xoxo páxtu ti ntáa ña. ³⁷ Jessu ne, kaka'an ñá ni ña ntántikin ña:

—Dōó iō ñá'a é vāta tekú ña tú'un Xuva kō, ntá tsi ña títín ña'a ña ntáka'an ntódo san. Vata ntáa matu e dóo kuáan ne, xōxó kue'e ñá'a é ta'vi ña. ³⁸ Dukuān ne, kákan ntō Tó'ō ítú san na taxnūu ña ña'a, ña ntáde tsiñu, e kitá'vi ña ítú san —ka'an ña.

10

Dā náxaxnuu Jessu úxuví pustru ña

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Kāna Jessu úxuvi ñá'a, ña é víí pustru ñá ne, xé'e ñá é kuvi nakuitā ña é ña vá'ā san, é kūvi ntavá'a ña ña'a san un ntíí ntíí nuu i é ntákuvi ña.

² Du'va naní pustru, ña é uxuví san: ña é kuvi ūun ne, Simuun ña (Pedru nani ñá di), ni ení ñá, Andree; ni Sántiaú, ni ení ñá, Juaan, ntuvi í'xá Zebedeu; ³ Felipe, ni Bártulu, ni Tūmaá, ni Māteu, ñá kaido diu'un xōo; ni Sántiau, í'xá Alfeú, ni Tādeú, ⁴ ni Sīmuun, ñá kaduku ntée ña uve ta'an Zelote, ni Júda Iscāriote, ña é díko Jessu.

Taxnūu Jessu pustru ña é na kika'an ntódo ña

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Taxnūu Jessu ña é uxuvi ñá'a san ne, kaka'an ñá ni ña:

—Ñá ku ñe'ē nto mi ña ntákuinti'xe ña Xuva kō; ntē ña ku ñe'é nto mí ntoo ña Samariá san di. ⁶ Ntá tsi kue'ēn nto mí ntoo ña Israee, ña é vāta ntáa a le'ntu é kunaa ntáa ña. ⁷ Da ñiñ ntaika nto ne, ká'an ntódo nto tsí é xee étsin ntuvi dá kani ntu'u Xuva ko kadā kú've ña. ⁸ Ntavá'a nto ña nchokuvi; nantōto nto ña xi'i; ntavá'a nto ña é ntee kui'i é kánakó'xo kúñu i; nakūnu nto é ña vá'ā san. Dómēni ní'i nto é kūvi víí nto sá'ā. Dukuān ne, ña kí'i nto xā'ví i nee é víi nto.

⁹ Ña kuído nto ōro, nté diu'un kui'xin, nté diu'un kuaan, ¹⁰ nté itín nto é kū'un ña ntó itsi kán. Nté ña kuni'i nto uun na'a dú'nu nto, nté nti'xen nto é nādama nto, nté tatun ntō, tsí ña ntáde tsiñu ne, da mií é ní'i ña é ka'xi ña.

¹¹ Da nēé ka ñuú, tē lú'nti te ká'nu, mí xēe ntó ne, ntuku ntō xoó ña'a, ña é vā'á ne, kuntuo nto ni ña dā nté ntáka nto ñuú tsikan. ¹² Te kúkí'vi ntō má ví'i kán ne, ká'an nto ni ña Ntiusi. ¹³ Te vā'á nti'xe ña'a sán ne, ká'an nto, na kue'é Xuva kō é kuntuo vā'a ña. Tē ña vā'a ña'a ña ne, ñá kuntuo vā'a ña. ¹⁴ Tē ña ta'xi ña é kuntuo nto ne, o ña kuinti'xe ña é ntáka'an ntó ne, nakidi nto nti'xen nto xákā ñuú san te ntaka nto ikán. ¹⁵ Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí díi ka vā'a kōo ña ñuú Sodoma ni ñuú Gomora é kōo ña ñuú tsikan ntuvi tē xe'é Xuva kō é ntō'ō ña.

Nuu i é nto'o kō

¹⁶ ¡Koto nto! Kataxnūu ú nto é ká'in ntó vatā ó kañe'e a lé'ntu mé'ñū tina kū'ú san. Kantio e dóo ntíto víí nto vatā ó de koó san, ntá tsi víí nto vata kaa paloma, é ña te díin

ti. ¹⁷ Kuenta tsí víi nto, tsí ña'a sán ne, ki'in ní'i ña nto nūu ña tsiñu i sán ne, kani ña nto ntuku iní vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san. ¹⁸ Ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu na'nu i san ni ntá'a reí san kuenta iñá ko vata koo é kā'an ntó kuenta iñá ko ni ña, ni ñā'a, ña e ñā ini Xúva kō. ¹⁹ Ntá tsi te ntáda ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ñā ku itsu'un ntō nee é kā'an nto. Tsí ta'xi Xuva kō nté koo ka'an ntó ura tsíkan. ²⁰ Ña te míi ntō é kā'an nto kídaā, tsi Espíritū Sántū san ta'xi ña tú'ūn é kā'an nto.

²¹ Ñatíi san ne, ntada ña kuenta éni ña nta'a ña'a e ka'ní ña ña ne, uva i'xá san ne, kuan kōo víi ña ni i'xā ñá di; i'xá san ne, ki'i nchu'vi ñá uva ñā ne, ka'ní ña ña. ²² Ná ntio kue'en ña'a san nto kuenta iñá ko. Ntá tsi xoó ña'a kutíi ña dā nté nainu xtuku ú ne, nakáku ña. ²³ Dā ntádē xení ña ni nto ūun ñuú ne, kunu nto kue'ēn ntó tuku ñuu. Tsí nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, ñā kunē'é nto xee nto un ntíi ntíi ñuu é ntoo ñuú Israeé dí'na dá nainu xtuku ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi.

²⁴ Nté uun ña kanakuā'a san é díi ka ka'nu ña'a ña é mastru ñá ne, nté uun ña kade tsiñu san é díi ka ka'nu ña'a ña e tó'o ñā. ²⁵ Vata ō kúvi mastrú san ne, kuan kōo kuvi ña ntántikin ñá di. Vata ō kúvi tó'o ña ne, kuan kōo kuvi ña kade tsiñu iñá ñá di. Tē ntáka'an ñá'a tsí xu'ú e tó'ō e ña vá'ā sán u ne, kuan tsi kōo ka'an ñá iñá ntó di.

Xoo é u'vī ko
(Lc. 12:2-7)

²⁶ Ná ku u'vī ntó ña'a. Tsí ña tuví nee iñá é tuvi xu'ú vevii é ña tuvi díto rkontúvi; ña túvī nee é ntáde xu'u o vevii é ña kutúni ña'a san. ²⁷ Nēe é kākā'án u ni ntō dá nēe ne, ká'an nto ni ñā'a sán ntuvi a. Nēe é tekú nto é kākā'an xú'u ú ni ntō ne, kachu'u ntó nte díki vi'i nto kan. ²⁸ Ná ku u'vī ntó ña'a, ña é kúvi ka'ní da mií kúñu kō, ntá tsi ña kuvi ka'ní ña nima ko. Xuva kō é u'vī ntó ña, tsí divi ñā é kuvi nantíi ña nima kó ni kúñu kō dô'vi kan.

²⁹ Kúdi uun séntavu ntádiko ña uvi a láā skuaán san. Ntá tsi nté uun ti ña kuví ti, te Xuva kō ña ntío ña. ³⁰ Ntō'ó ne, un tsi nté idi díki nto ntánté'vi. ³¹ Dukuān ne, ñā ku u'vī nto, tsí díi díi ka nuu á'vi nto é vāta ntāa a láā sán, kuān te titín ti.

Ña ntáka'an é ini Jesuu
(Lc. 12:8-9)

³² Un ntíi ntíi ña'a, ña ntáka'an nuu ña'a san e ini ña kó ne, ká'ān ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kán, tsí ini ú ña di. ³³ Ntá tsi tē xoó ña'a kaka'an ñá ni ñā'a san e ñá ini ñá ko ne, ká'ān ú ni Uvā kó, ña tuví e dukún kán, tsi ñā ini ú ña di.

Ntánā ña'a kuenta iñá Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Tē kuini nto ne, vé'xī u é kúntoo vá'a ña'a ñuxiví a. Ná te vē'xí u é kúntoo vá'a ña, tsi vé'xī u é na nāa núu ña. ³⁵ Tsi vé'xī u é na nāa núu i'xá ni uva i, é nāa núu díoko ña ni díi ña, é nāa núu énu ña ni ñuntíi ñā. ³⁶ Ki'i nchu'vi ña ñavi'i mií ñā.

³⁷ Tē xoó ña'a é díi ka ntio ña di'i ña ni uva ñā é xū'ú ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko. Ne, tē xoó ña'a é díi ka ntio ña i'xá ña ō díoko ñā é xū'ú ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko. ³⁸ Tē xoó ña'a ña ntío ña kuví ña kuenta iñá ko dá kantikin ñá ko ne, ñá tē neé nuu á'vi ña é kuntikin ñá ko. ³⁹ Tē xoó ña'a dóo ntio ña é koo é vā'á ntuvi iñá ña ñuxiví a ne, ñá ní'i ña é vā'á e dukún kán. Ntá tsi tē xoó ña'a nakunáa ña ntuvi iñá ña ñuxiví a kuenta iñá ko ne, ní'i ña ntuvi vā'á iñá ña e dukún kán.

Dómēni é duku ntée o
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Tē xoó ña'a kade ña ni ntō é vā'á ne, diví ú kade ña ní ko é vā'á di. Tē xoó ña'a e vá'ā ó de ña ní kó ne, vá'ā ó de ña ní ña táxnūu kó di. ⁴¹ Tē xoó ña'a e vá'ā ó de ña ní ūun ña'a kuenta iñá i é kākā'an ñá naa Xuva kó ne, ní'i ña é vā'á vata kaa domēni é kāduku ntée ña ntáka'án naa Xuva ko. Tē xoó ña'a e vá'ā ó de ña ní ūun ña'a, tsi dóo va'á ña'a ña ne, ní'i ña é vā'á vata kaa domēni é kāduku ntée ña é vā'á ña'a san. ⁴² Tē xoó ña'a kué'e ña uun e'xin ntute vī'xin é kō'o uun á na kuetsi, na kantikin ko ne, nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí ní'i nti'xe ña domēni —ka'an Jesús.

11

Dā táxnūu Juaan Bautista ña ntántikin ña mí tuví Jesuu
(Lc. 7:18-35)

¹ Dā kúvi teé tsiñu Jesuu úxuvi ñá'a pustru ñá ne, ntaka ña ikan, kūka'an ntódo ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kanakuá'a ña ña'a san.

² Da ñi nuu kutū Juaán ne, kūtuni ña un nti'í nuu i é kade Cristú ne, taxnū ña ña ntántikin ña ³ é tsixe'e ña Jēsuu té divi nti'xe ñā é ká'an ñátā san kídaā tsí ki'xi ña, o te kuntetū ká ña tuku ña'a.

⁴ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kue'ēn nto mí tuví Juaán ne, ká'an nto ni ñā nuu i é ntátekú nto ni nūu i é ntaíni nto. ⁵ Ká'an ntō tsi náxi'í ntuxnūú ña kuāá, tsi náka ña xné'e, tsí ntuvá'a ñá kanakó'xo kúñu í, tsi nátekú ña lo'ō, tsi ntóto ña xi'i, tsí kaka'an ntódo u tú'un va'á iña Xuva ko ni ñá ntá'ví san. ⁶ Nté kuān nte vá'ā ó ni ña'a, ña é ña kákuka'an núu i ko! —ka'an ña.

⁷ Dā kunú'u ña ntántikin Juaán san ne, eni ntu'u Jēsuu kaka'an ñá nī ñā'a, ña e dóo titín, ña ntántoo san, kuenta iñá Juaan:

—¿Nee iñá ntu ixkoto nto má kú'u kan? ¿Vá ixkoto ntú nto choo é kākantá nuu da kainu tatsín san? ⁸ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kōto ntu nto uun ña kuika, ña é nuu doo e dóo va'a? Ña kuān ntāa sán ne, nú vi'í reí san ntoo ña. ⁹ ¿Nté kui ñe'e ntu nto? ¿ō é kīni ntó uun ña'a, ña kaka'án naa Xuva ko? Juaán ne, kaka'an ntí'xe ña naa Xuva ko ne, díí ka ka'nu ña'a ña é da xōo ka ña'a, ña e ntáka'án naa Xuva ko. ¹⁰ Tsí uve na'a tú'un Xuva ko, káka'an iña ña:

I'a taxnūu ú maú ko é kodo nuū ña,

é nakōo tú've ña itsi mí kī'in,

ka'an. ¹¹ Nuū é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí xoxó ña'a, ña e káku ñuxiví a, e díí ka ka'nu ña'a ña é Juaan Bautista. Ntá tsi xoo ña'a é díí ka lú'nti ñā mí kadē kú've Xuva kō ne, díí ka ka'nu ña'a ña é Juaán san.

¹² Nté ntūvi dá eni ntu'ū Juaan kaka'an ntódo ña ne, un tsi da nté veví ne, ncho víi ña'a san dú'xen ni ñā'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. Ña ntákudiin san ne, ncho nantí'í ña ña. ¹³ Un tsi da nté xee Juaán san ne, un nti'í nti'í ña ntáka'án naa Xuva ko kídaa, nī lei Muísee ne, ntáka'an ñá nté koo kuvi ntuvi dá kixkadā kú've Xuva kō. ¹⁴ Tē ntio nto é kuínti'xe nto ne, tsí Juaán san ne, divi ñā é Elia ña. ¹⁵ Xoo é kátekú i ne, na kīni ña.

¹⁶ ¿Nee iñá ntu é natee ta'an o ña'a san, ña ntántoo veví, ña é ñá ncho tekú i? Vata ntāa i'xá e ntánadiki nu á'ví kán ntāa ña, i'xa é ntáka'an ní'i tā'an i: ¹⁷ “Nakuékū nti choo iña viko ña tánta'a san ne, ñá ni ite'e ntō; ita nta'xa ntí vatā ó kaita ña da kaíntu'xi ña'a ne, ña ni éku ntō”, ka'an na. ¹⁸ Tsí ki'xi Juaán san ne, ntē ñá ini xi'i ñá ne, ntē ñá ini e'xi ñá ne, ntáka'an ña'a san tsí nuu é ña vá'ā nima ña. ¹⁹ Veví ne, xéē ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, kae'xí u ne, kaxi'i ú ne, ntáka'an ña tsi dóo ini e'xí u, dóo ini xi'i ú dí ne, ntáka'an ña tsí xu'ú ne, dōo vá'a tiin ú nī ña ntaído diu'un xōo san nī ña kīni ntāa san. Ntá tsi kutuni ko tsi dóo kí'in iní nti'xe Xuva kō da ntaíni o nté o de ña ntántikin ña —ka'an Jēsuu.

Ñuu mí ña ni kuínti'xe ña'a san

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Kidáā né, eni ntu'u Jēsuu kade tíi ña nī ña ñuu i san, mí dóo kí'in itó ede ña nuu i é dóo na'nu, tsí ña ni náti'vi iní ña kuétsi ña. Kaka'an ña:

²¹ —¿Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuu Coraziin! ¿Ña ntá'vi ide ntu nto, ña ñuu Betsaida! Tē dí ni iní ña ñuu Tiru ni ñá ñuu Siduun núu i e dóo na'nu é iní nto ne, nté ēmá tsi é náti'vi iní kue'en ñá ne, ínū ña doo lakí ne, dá'vi ñā díki ña xáā vatā xkoó ini ña dá ntoo nta'xa ña. ²² Ntá tsi kaka'án u ni nto, tē xee ntūvi é xntékú kú've Xuva kō ne, ní'i ntō e díí díí ka nto'o nto é vāta káa ñuu Tiru ni Síduun, tsí ña ni kuínti'xe nto ko. ²³ Dívi ntō, ña ñuu Capernaú ne, dōo kuika ntō né, dōo ntáde na'nu ña'a nto. Ntá tsi nakuítá nuu ña nto dô'vi kan, tsí ña ni kuínti'xe nto ko. Tē dí ni iní ña ñuu Sodoma núu i e dóo na'nu é iní ntó ne, tuvi dukuan ñuu tsikan nté veví. ²⁴ Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí díí ka donchu'vi koo nto'o nto, é vatā o kúvi ñuu Sodomá tē xee ntūvi é xntékú kú've Xuva kō —ka'an Jēsuu.

Ki'xi nto nī kó ne, ní'i nto dā'na

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—Ntadí'vi nto, Xuvā ko, Tó'ō e dukún kán ni ñūxiví a dí, tsí xnuu xu'ū ntó nuu i é nuu é ntaā í san é ña kīni ña dóo kí'in iní í san nī ña dóo tu've i sán dí ne, nañē'e ntó ña ntá'ví san. ²⁶ Kuán ō dé nto, tsí kuan ō ntío nto é víi nto —ka'an ñá ni Xuva kō.

²⁷ Kaka'an xtúku Jesuu:

—É ta'xi Xuva kō é un nti'i nuu i ntā'a ko. Xōxó ña'a é ñi nti'xe ña xoo é l'xá Xuva ko, da mii Uvā kó ini ña. Xōxó ñi i xoo é Xuva kō, da mii tsi l'xā ñá, ni da xōo ka ña'a é ntio l'xá ña é kūtuni ña. ²⁸ Ki'xi nto, un nti' nti' nto e ntákuitā nto kuenta iña tsiñu e ntáde nto, ni kuenta iña i e ntánto'o nto ne, ta'xi u é kūntoo da'na nto. ²⁹ Kuntikin ntó ko ne, nakuá'a ú nto. Tsi ña te díin u, ñá te ka'nu ñā'a ú ne, ní'i nto dā'na. ³⁰ Nā vi'xín kaa itsi ko, ntē ña nti' tu'ún tsiñu é tā'xi ú nto di —ka'an ña.

12

Dā tñn pustrú san xoko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Kidáa ne, itā nti'xin Jesuu má trigu kán ntuvi dá iō dá'na. Ntákañ ña ntántikin ña ne, tñn ña xoko trigú san ne, da é'xi ña. ² Ntá tsi dā ñi ña fariseú san ne, ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Uun o ntáde ña ntántikin nto é dóo xii kaa é vii o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

³ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Vāta nakua'a ntu nto nte o dé Davii da kákin ña kídaa, ni ña ntini'i ñā? ⁴ Kúk'ví ña má vi'i Xuva kō né, ē'xí ña tañú'u kuiko e dóo xii kaa é ka'xi ña, tsi da mii tsi dūtú san ntaé'xi ña tañú'u tsikan. ⁵ ¿O vata nakua'a ntu nto mí uve na'a kaka'an léi Muísee? É dūtú san ntáde tsiñu ña ini ukún ka'nu kán ntuvi dá iō dá'na ne, ña túvi nēe nuu i é kīni kaa ntáde ña. ⁶ Kaka'an u ni ntō tsi i'a tuví e díi ka ka'nu é xukún ka'nu san. ⁷ Nā ñi nto neé ncho ka'an Xúva kō dá kakā'an ña sá'a: “Nā tē doméni é ntio ko, tsi é ntio kó ne, na ntūnta'ví ini nto ta'an nto”, ka'an ña. Tē dí ni ñe'e dikí nti'xe nto sá'a ne, ñá ni ká'an ntée nto ña'a, ña é ña tuví kuétsi i. ⁸ Tsi xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, xu'u é kadē kú'vé u ntuvi dá iō dá'na di —ka'an ña.

Ñatíi, ña é itsi ntá'a i

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Ntáka Jesuu ikān ne, kúk'ví ña iní vi'i mí ntánataká nuu ña Israee. ¹⁰ Ikān tuví uun ñatíi, ña é itsi ntá'a i. Tsixe'e ñā'a san Jēsuu:

—¿Ña xii kaa ntu é ntavá'a o ña'a ntuvi dá iō dá'na? —ka'an ña.

Kuan o ka'an ñá vata koo é ní'i ña é tsi'i kuétsi ña ña.

¹¹ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Xoó ña'a nto, te ūun kudii á le'ntu nto ió ti ne, te kō'xó nuu ti xavi ntuvi dá iō dá'na ne, ¿ñā ntu natavá nto tí? ¹² ¿Ñā ntu te díi ka nuu á'vi ña'a san é a le'ntu? Dukuān ne, ñá te xii kaa é vii o é vā'á ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

¹³ Kidáa ne, kaka'an ñá ni ñatíi san:

—Nakaan nta'a o —ka'an ña.

Nákaa nti'xe ña nta'a ña ne, ntuvá'a vata tsi kaa nta'a ña é uun san. ¹⁴ Kidáa ne, ntíi ña fariseú san ne, natíin ña nté koo ka'ní ña Jesuu.

É ká'an Ísaia iña Jēsuu

¹⁵ Kūtuni Jesuu nté o dé ña fariseú san. Ntáka ña ikān ne, ñá te da díi ña'a intíkin ñá ña ne, ntavá'a ña un nti' nti' ña nchokuví san. ¹⁶ Kaka'an ñá ni ñā'a san é ña ká'an ña nte o dé ña. ¹⁷ Kuan o ka'an ñá vata koo é kūntaa é káka'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaa, ñá nani Ísaia:

¹⁸ I'a tuví ña kade tsiñu iñá ko, ña e náxaxnúu ú, dívi ña e dóo ntio ko, e dóo díni ko ni ña.

Taxnúu ú Espíritū Sántū kó ni ña ne,

ka'an ntódo ña dá kaniñ nūxiví san nté koo ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō.

¹⁹ Nā naa núu ña, ntē ña káchu'u ña.

Ntē xoxo tekú i tátsin ña itsi kán.

²⁰ Ntē ña ká'nu ka ña choo é tā'nu, ntē ña nantá'va ña metsa é dā vé kakene u'me un tsi da nté kúvi víi ña é kōo é vā'a.

²¹ Kuenta iña ñá ne, kuntetu dá kaniñ nūxiví san é ni'i i é vā'á nta'a Xuva kō, ka'an Ísaia.

Dā ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vā'a san nima Jēsuu

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Xee ní'i ña uun ñatíi mí tuví Jesuu. Ñatíi san ne, skuaa ña ne, ñí'i ñā dī, tsí nuu é ña vá'ā nima ña. Ntavá'a Jesuu ñá ne, naka'an ñá ne, nākoto ña. ²³ Koó dā kúdu'va un ntíi ñā'a san, ntáka'an ña:

—¿Vá'ā ña sá'á ntu é i'xá ika Dāvii? —ka'an ña.

²⁴ Ntá tsi dā téku ña fariseú san ne, ka'an ña:

—Kūdii Belsébuu, tó'ō e ña vá'ā san, kaxé'le é kākuvu kade ña kanakunu ña é ña vá'ā san —ka'an ña.

²⁵ Ini Jesús nee é ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Da nēé ka ñuu mi ntánāa míi ñā ne, kunaa. Uun ñuu, ō uun ñavi'i é kuvi ña uvi dava ña ne, ñá kūtíi ña, tsí kīi nteé xio ta'an mii ñā. ²⁶ Te mií tó'ō e ña vá'ā san kanakūnu é ña vá'a ní'i i ne, ntánāa míi i. ¿Nté ntu koo ní'i ntii i é vii í, kuan? ²⁷ Dīvi ntō ne, ntáka'an nto é kanakūnu u é ña vá'ā san kuenta iña Belsébuu, tó'ō e ña vá'ā san. ¿Xoó ntu kuenta iña í kanakūnu ña ntántikin nto é ña vá'ā san? Ña ntántikin ntó san ne, dīvi ñā é ini ña tsí ña te kuenta iña tó'ō e ña vá'ā san é kūvi nakunu o é ña vá'ā san. ²⁸ Xu'ú ne, kuenta iña Espíritu Xuva kō san é kanakūnu ú e ña vá'ā san. Dukuān ne, e xée Xuva kō mí ntōo nto é kadē kú'vē ñá iña nto ve.

²⁹ ¿Xoó ntu kuvi kí'vi i má vi'i ña dóo xení i é kí'i dú'u iña ñá tē ña dí'na kí'ní ña ña? Kídāā ne, kuvi ntada ixu ña vi'i ña.

³⁰ 'Xoo é ña kákuini'i i kó ne, ñá kañē'e ñá da xe'é ko. Xoo é ña kánatee kuitin i iñá ko ne, katsoo xaa ña.

³¹ 'Tsíkān é kākā'an u ni ntō tsí kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā'a san kuétsi ña, da nēé ka nuu i é vii ña, é ká'an ña, ntá tsi te ká'an kīni ña iña Espíritu Sántu sán ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñā. ³² Xoo é ká'an ntée i ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kuvi kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā, ntá tsi xoo é ká'an ntée i Espíritu Sántu sán ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñā nté vevii, nté ntūvi é vē'xi.

Kutuni ko nté kaa utun san te kīi kiti i
(Lc. 6:43-45)

³³ 'Te vá'á utun sán ne, vá'ā kiti i. Tē ña vá'a utun sán ne, ña vá'ā kiti i. Kutuni ko nté kaa utun san te kīi kiti i. ³⁴ ¡Tatá koo nto! ¿Nté koo kuvi ka'an nto é vá'a dá ña vá'ā nima nto? Da nēé ka é nuu tsitu nima kó ne, dīvi é kākā'an xú'u kō. ³⁵ Ña é vá'á ñā'a ne, vá'ā nima ñá ne, vá'á ó kaka'an ña. Ña é ña vá'a ñā'a ne, nuu tsitu nima ñá é kīni kaa, ne, kaka'an ñá é kīni kaa. ³⁶ Ntá tsi kaka'an u ni ntō, tsí dīvi ntūvi é ta'xi Xuva kō é ntō'o nto ne, ká'an un ntíi ntíi ñā'a nté kui kuan ō ka'an ñá da nēé ka tú'un é dotō tsí ka'an ña. ³⁷ Tsi kídāā ne, ká'an Xuva ko te vá'á nto, o tē ña vá'a nto kuenta iña i é ká'an nto —ka'an Jesús.

Ña kini ntáa san ntaíkan ña nuu i é dóo ka'nu
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Kídāā ne, nantíko kōó mastrú leí san nī ña fariseú san, ntáka'an ñá ni Jesús:

—Mastrú, ntio ntí é vii ntó uun nuu i é dóo ka'nu —ka'an ña.

³⁹ Ntá tsi nantiko kōó ña, kaka'an ña:

—Koó da ña kini ntáa san, ña é ña ntákuinti'xe i san, ntio ña nuu i e dóo ka'nu. Ntá tsi ñá kīni ka ña nuu i e dóo ka'nu, mii tsi nuu i é idé ña ka'an naa Xuva ko kídāā, ñá nani Jōnaa. ⁴⁰ Tsí vata ō kúvi Jonaá san é uni ntúvi, uni níñu inúu ña ini i'xi tsáka ka'nu sán ne, kuan koo kunūu ntú'xi u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. ⁴¹ Vi'i a vé ne, xée ntūvi é ká'an Xúva ko xōo e vá'a i ne, xoo é ña vá'a i, ña ntántoo ntuvi sá'a. Kídāā ne, ña ñuu Nínive san ne, ká'an ntéé ña ña. Tsí ña ñuu Nínive sán ne, nātivi iní ña da téku ña é kākā'an ntódo Jonaa. Vevii ne, i'a xee ú e díi ka ka'nu ñā'a u é Jonaa. ⁴² Uun ká tuku ne: Ñadī'i, ñá é idé reina ñuu Sebá ne, nákuntísi ña é ká'an ntée ña ña ntántoo vevii. Tsí dīvi ñā é kí'xi ña uun ñuu e díi ka ikā vata koo é tekū ña tú'un e dóo kí'in iní i, é kākā'an rei Salamuun. Vevii ne, i'a xee ú e díi ka ka'nu ñā'a u é Salamuun.

É ña vá'ā é kantiko kōo
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Te ntíi uun é ña vá'ā san nima ñá'a ne, dotō tsí kaika ñuu itsi, kanantukū mí'i kūtuví da'na, ntá tsi ña kaní'i. ⁴⁴ Kídāā né, kadē kuení i: “Ntiko kōó u nú vi'i kó kán mí ntáka u”, dé kuení i. Dā náxeé ne, ixu dukuān. É ntūntoo ne, kaníne ve. ⁴⁵ Kí'ñ né, kuntēka ká u'xe é ña vá'ā e díi díi ka kini ntáā é dīvi. Kí'vi ntí'i nima ñá'a sán ne, ikan kuntōo. Kídāā ne,

dií dií ka kini koo kuvi ni ñā'a san é dī'na. Kuan kōo kuvi ñā'a, ñā é kīni ntāa, ñā ntántoo vevii —ka'an Jēsuu.

Dī'i Jēsuu ni ení ñā

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Kaka'an dúkuan Jēsuu ni ñā'a sán da xée dī'i ñā ni ení ñā ne, ntáñi ñā kí'i kán e ncho ka'an ñā ni ñā. ⁴⁷ Uun ñā'a ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Dī'i nto ni ení ntó ne, ntáñi ntée ñā kí'i kán e ncho ka'an ñā ni ntō —ka'an ñā.

⁴⁸ Ntá tsi nantíko koō ñā, kaka'an ñā ni ñā:

—¿Xoó ntu é dī'i ko? ¿Xoó ntu é ení ko? —ka'an ñā.

⁴⁹ Kāta nteé ñā nta'a ñā mí ntoo ñā ntántikin ñā ne, kaka'an ñā:

—Ñā sā'a é dī'i kó ni ení ko. ⁵⁰ Tsí da xóo ka ñā'a, ñā é kade é ntio Uvā kó, ñā é tuví e dukún kán né, ñā é ení ko, ñā é ta'an kó, ñā é dī'i kó dī —ka'an ñā.

13

Nteé nteé tsi kaka'an Jēsuu iña ñā kaeté xaa ntíkin

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Dīvi tsi ntūvi tsikan kíi Jēsuu nú vi'i sán ne, kué'en ñā kukūtúvi ñā diñi míní san. ² Un vá'a tsi títin ñā'a náta'ká nuu ñā mí tuví ñā. Dukuān ne, ínūu ñā tun ntōó san ne, ikan tsí itúvi ñā. Un ntíi ntíi ñā'a san ntáñi ñā diñi ntute san. ³ Nā te da dii núu i e ntāa ñā ni ñā'a san é kanakuā'a ñā ñā. Kaka'an ñā:

—Uun ntúvi ne, uun ñā'a kúkáté xaa ñā ntíkin. ⁴ Da nīi kaeté xaa ñā ntíkin sán ne, ió ne, kó'xo itsi san. Xée láā sán ne, e'xí ti. ⁵ Ío ntíkin sán ne, kó'xó mí dóo xuú mí ñā tūvi kué'e nté'u. Váta tsí e ná'a ne, kēne xuku i, tsí ñā tūvi mí kí'in xó'o i. ⁶ Ntá tsi da dóo naí'ni ne, xi'i díi xuku i. Tsí ñā ni nani'i xo'o i nté'u ne, itsí. ⁷ Ío ntíkin sán ne, kó'xó mí kaa xuku íñū. Xí'i nūu xuku vá'a san, tsí un tavi nuu tsi xuku íñū san da é'nu. ⁸ Ío ntíkin sán ne, kó'xo ñū'u vá'a ne, kíi kiti i. Ío é kíi uun sientu kíi i é uun ditsin í ne, ió ne, kii te ūni díko ne, ió e kíi te ōko u'xi. ⁹ Xoo e katéku í ne, na kīni —ka'an ñā.

Nté kui nteé nteé tsi kaka'an ñā

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Kidāa ne, vé'xí ñā ntántikin ñā ne, kaka'an ñā ni ñā:

—¿Nté kui kuān ó kanta'á ntu nto ni ñā'a san? —ka'an ñā.

¹¹ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Ntō'ó ne, ntáduku ntée nto é kūtuni nto nuu i é ió xu'u iña i mí kadē kú'vé Xuva kō, ntá tsi ñā ntáduku ntée tuku ñā'a san. ¹² Tsí xoo ñā'a, ñā é ió iña í ne, ní'i ká ñā ne, kué'e ká koo iña ñā. Ntá tsi xoó ñā'a, ñā é ñā tūvi iña í ne, naki'i ka é ió iña ñā. ¹³ Dukuān né, kuān ó kanta'á u ni ñā'a san, tsí kuān te ntaíto ñā ne, ñā ntaíni ñā. Kuān te ntátekú ñā ne, ñā ntaíni ñā. ñā ntaéni tū'un ñā. ¹⁴ É kūntaa ntí'xe vatā ó kaka'an Ísaia, ñā é ka'án naa Xuva kō, dá kakā'an ñā kídaa:

Kuān te tekú ñā, ntá tsi ñā kí'in diki ñā;

kuān te koto ñā, ntá tsi ñā kiní ñā.

¹⁵ Tsí ñā sá'á ne, é ntuka'xí nima ñā ne,

vata te neé nuu ntído lo'xo ñā ne,

kanti'u núu ñā,

vata koo é ñā kiní ñā,

vata koo é ñā tekú ñā,

vata koo é ñā kani tūtun ñā,

vata koo é ñā ká'án ñā ní ko é ntavá'a ú ñā,

kuan ō ka'an Xúva kō,

ka'an Ísaia.

¹⁶ Ntá tsi nto'ó ne, dōo diní nto tsi ntaíni nto ne, ntátekú nto. ¹⁷ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí ñā te da díi ñā ntáka'án naa Xuva kō kídaa ne, un vá'a tsi ncho kini ñā é ntaíni nto vevii, ntá tsi ñā ni iní ñā. Ncho tekú ñā é ntátekú nto, ntá tsi ñā ni tekú ñā.

Kaka'an Jēsuu neé kani tū'un iña ñā kaeté xaa ntíkin san

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Kīni nto sá'a iña ñā kaeté xaa ntíkin san. ¹⁹ Te tēkú ñā'a tū'un iña i mí kadē kú'vé Xuva kō né, tē ñā kani tūtun ñā ne, kí'xi tó'ō e ñā vá'a san ne, naki'i nuu tū'un é ínūu nima ñā, vatā ó de láā sán ni ntíkin é kó'xó itsi san. ²⁰ Dīvi ntíkin é kó'xo mí dóo xuú ne,

vata kaa tú'ūn va'á san kaa, e ntátekú ña'a san ne, ura tsí i xkúntee iní ña. ²¹ Ntá tsi da ña ni kuinti'xe vá'a ña ne, ña ná'a tsi kutíi ña. Tē ntáka'an ntée ña'a san ña ne, tē ntáde xení ña ni ña kuenta iña i e kuinti'xe ña ne, ura tsí i xtuvi mii ña e kuinti'xe ña. ²² Ntíkin é kō'xó nuu mí kaa xuku iñu sán ne, vata kaa da ntátekú ña'a san tú'ūn va'á san kaa, ntá tsi díí díí ka ntio ña é iō ñuxiví sa. Ntánantuku ñā diu'un é kukuika ñā ne, ntákunáa iní ña tú'ūn va'á san. Ña kaidiá'vi ká i iña ña. ²³ Ntíkin é kō'xó nuu ñu'u vā'á san ne, vata kaa te téku uun ña'a ne, kuinti'xe ña. Kade ña é kākā'an ne, iō ntúvi vā'á iña ña. Vata kaa ditsin utun vá'ā san kaa, e kíi uun sientu kítí i, o te ūni díko, o te ōko u'xi —ka'an ña.

Nté nteé tsi kaka'an Jesús iña xuku é ña vá'ā má trigu

²⁴ Ntāa xtuku Jesuu nuu i sá'a, kaka'an ña:

—Mí kadē kû'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntíkin trigu máña ña kan, kaa. ²⁵ Ntá tsi da ñā ntákidi ñá'a san ne, xée ūun ña'a, ña kakune'u iní i ni ñā né, ēté xaa ña ntíkin é ña vá'ā san má trigú san ne, da ínu ña. ²⁶ Dā kéne xuku trigú san ne, nta'á kítí i ne, kēne xuku é ña vá'ā sán di. ²⁷ Xée ña ntáde tsiñu iña tó'o vī'i sán ne, ntáka'an ñā ni ñā: “¿Ñā te ntíkin vā'á ntu éte xaa nto máña nto kán? ¿Mí'i ntu vē'xi xuku é ña vá'ā san?”, ka'an ña. ²⁸ Kaka'an tó'o vī'i sán ni ñā: “Á tē ñā kakune'u iní i nī ko éte xaa ña ntíkin é ña vá'ā san”, ka'an ña. Kidáa ne, ntáka'an ñā ntáde tsiñu san ni ñā: “¿Ntio ntu nto é tū'un ntí xuku é ña vá'ā san?”, ka'an ña. ²⁹ Ntá tsi kaka'an tó'o ñā: “Ñā'ā, tsí dā ná tū'un nto xuku trigú san ni xuku é ña vá'ā san. ³⁰ Na kue'nu mii ntuvi nuu i da nté xée ntúvi é ta'vi ō. Kidáa ne, ká'an ú ni ña kata'vī sán te dī'na tu'un ña xuku é ña vá'ā sán ne, na ntada ña dōko í dá ká'mi ña. Kidáa né, na tsū'un vá'a ña kítí trigú san ini xaká ko”, ka'an ña —kuan ō ka'an Jesús.

Nté nteé tsi kantaa Jesuu iña ntíkin kúli

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ntāa xtuku Jesuu úun nuu i, kaka'an ña:

—Mí kadē kû'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a, ña e éte xaa ntíkin kuli máña i kan, kaa. ³² Díí ka kuetsi ntíkin kúli san é un ntíí ntíí ntíkin, ntá tsi dā kúna'nu ne, díí ka na'nu xuku i; vata ntáa utun ntáa. Ntáxee láa, kítí ntaíko e dukún kán ne, ikán ntáde vá'a tí taka tí má nta'a i kán —ka'an ña.

Nté nteé tsi kantaa ña iña u'xen íā

(Lc. 13:20-21)

³³ Ntāa xtuku ña uun nuu i, kaka'an ña:

—Mí kadē kû'vé Xuva kō ne, vata kaa u'xen íā kaa, é kánadaká ñadī'í san uni xku've arina váta koo é nāneñu u'xen san —ka'an ña.

Nté kui kuān ó kantaa Jesuu núu i sá'a

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Nteé nteé tsi kaka'an Jesús ni ún ntíí ntíí ña'a san. Da mii kuē'en tsí nuu i sá'a kantaa ñā ni ñā dá kakā'an ñā ni ñā kuenta iña i mí kadē kû'vé Xuva kō. ³⁵ Kuān o dé ña vata koo é kūntaa é kākā'an ñā ka'an naa Xuva ko kídaa:

Ntaa ú ni ntō nuu i sá'a,

ká'an ú nuu i é iō xu'u un tsi nte dá dé kû'vé Xuva ko ñūxiví san, ka'an ña.

Kaka'an Jesús nee iñā ncho ka'an iña xuku é ña vá'ā san é kāa má trigu

³⁶ Kidáa né, ntáka Jesuu mí dóo ntoo ña'a sán ne, kí'vi ñā má vī'i kán. Xée ña ntántíkin ñā ne, ntaíkan ña é ká'an ñā nee iñā ncho ka'an é ntāa ña iña xuku é ña vá'ā san e é'nu máña ña kán. ³⁷ Kaka'an Jesús:

—Ñā éte xaa ntíkin vā'á san ne, vata kaa xu'u é vēxkúvi ú ñatíi kaa ña. ³⁸ Máña ñā kán né, vata kaa kaniñ ñūxiví san kaa. Ntíkin vā'á san ne, vata ntáa ña ntáduku ntée Xuva kō ntáa. Ntíkin é ña vá'ā san ne, vata ntáa ña ntáduku ntée tó'ō e ña vá'ā san ntáa. ³⁹ Ña kakune'u iní i nī kó ne, vata kaa ña éte xaa ntíkin é ña vá'ā san kaa ña ne, tō'o é ña vá'ā san ña. Ntúvi é ta'vi ō ne, vata kaa ntúvi tē ntí'í ñūxiví sa kaa. Ña ntáta'vī sán ne, vata ntáa ánje Xuva kō ntáa ña. ⁴⁰ Vata ō ntáda ña dōko i é ña vá'ā sán ne, e'mi ña né, kuan koo kúvi tē ntí'í ñūxiví sa. ⁴¹ Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, taxnūu ú ánjē ko mí kadē kû'vé Xuva kō ne, nakuitā ñā un ntíí ntíí ña'a, ña e ntáde é vīi tuku ña'a é kini kaa, nī ña é ntáde mii é kini kaa san. ⁴² Katé nuu ña ña iní ñu'u dū'xé san. Un vá'a tsi kueku ña'a sán ne,

naka'xí ka'ññ ña nú'u ñā. ⁴³ Kidáā ne, xoó ña'a, ña ntáde é ntio Xuva kō ne, xi'í nuu ka'nu ña mí kadē kû've Xuva kō, vata ó kaxi'í nuu ngántíi san. Xoo é kátekú i ne, na kīni i.

Kantaa Jesuu úun nuu i é vā'a é nuu ntú'xi

⁴⁴ 'Mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa uun nuu i e dóo va'a é nuu ntú'xi má ñu'u kan kāa. Nāni'i uun ña'a ne, ikan tsi náxnuu ntú'xi xtuku ña. Nā tē nté kaa diní ña. Kí'in ñā né, nadiko ntí'i ña é ío iña ñá ne, dá kuiin ña ñu'u san.

Kantaa Jesuu iña kiti e dóo nuu á'vi i é kaē'nu ini tsi'xi

⁴⁵ 'Mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa uun ña kadiko kaa, ña é kanantukū kiti e dóo nuu á'vi i, e dóo va'a. ⁴⁶ Uun tsi kiti e dóo va'a, é nuu á'vi kue'en nāni'i ñá ne, kí'in ñā né, nadiko ntí'i ña é ío iña ñá ne, dá kuiin ña ti.

Kantaa Jesuu iña xunu

⁴⁷ 'Mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa xunu kaa, é kanakuítá nuu ña'a san ini míni kān é tavā ñá un ntíi ntíi nuu tsákā san. ⁴⁸ Dā tsítū ne, nantíi ña diñi ntute kān. Ikān intóo ña nakaxnúu ña ti. Tsáká vā'á san ne, nātsu'un ña ti ini xiká san. Kiti é ña vā'á san ne, ēte ñá ti. ⁴⁹ Kuan koo kuví tē ntí'i ñuxiví sa di. Kí'xi ánje Xuva kō ne, nakaxnúu ña xoo é vā'á i, xoo é ña vā'á i. ⁵⁰ Nakuitā ñá xoo é ña vā'á i mé'ñu ñū'u du'xé san. Ikān dóo kueku ña'a san ne, naka'xí ka'ññ ña nú'u ñā —ka'an Jesúsuu.

Núu i e dóo va'a é xēé nī é ata

⁵¹ —¿Ntáñe'e dikí ntí'i ntu nto un ntí'i nūu i sá'a? —tsixe'e Jesúsuu ña.

—Ntáñe'e dikí nti —ka'an ña.

⁵² Kidáā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntíi ntíi mastrú lei, da ntánakua'a ña iña i mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa tó'o ví'i san kaa ña. Tsi tó'o ví'i sán ne, kanatava ña é xēé nī é atā san mí ñu'u vā'a iña ña dá ntio ña —ka'an ña.

Dá tūví Jesuu ñuú Nazaree

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Dā kúvi ntāa Jesuu sá'ā né, ntaka ña ikān. ⁵⁴ Kué'en ña ñūu míi ñā ne, nakuá'a ña ña'a má ví'i mi ntánataká nuu ña Israeé san. Koó dā kúdu'va ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntū nakua'a ñá sā'a e dóo ini ña, e dóo kade ña nuu i é dóo ka'nu san? ⁵⁵ ¿Ñā ntu te ñā ña é i'xá ña kade va'a utun? ¿Ñā te María ntu di'í ñā? ¿Ñā ntu te ení ña Santiau ni Jósee ni Símuun ni Júdá? ⁵⁶ ¿Ñā te ñā ta'an ña ta'nú ntoo ñuú ko ā di? ¿Mí'i ntu vē'xi é dóo kí'in iní ña sá'á kuan? —ka'an ñá'a san.

⁵⁷ Ncho kudiin ñá'a san ni ñā, ntá tsi kaka'an Jesúsuu ni ña:

—Ñā kaka'án naa Xuva kó ne, ntaíko ñu'u ñā'a san ña; ntá tsi ña ñuú mii ña nī ñavi'í ña ne, ña ntaíko ñu'u ña ñā —ka'an ña.

⁵⁸ Nā kuē'e núu i e dóo na'nu ide ña ikān, tsí ña ni kuintí'xe ña'a san ña.

14

Dā xi'i Juaán Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Ntuvi sá'á ne, Heródē, ña é de ku've iña ñuú Galileá ne, tēkú ña iña Jesúsuu. ² Kaka'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña:

—Ñā tsikán ne, á tē Juaan Bautista ña. Á tē ntóto ñā e xi'i ña. Dukuān é kūvi ide ña nuu i e dóo ka'nu san —ka'an ña.

³ Tsí Heródē sán ne, tññ ña Juaán ne, kí'ní ña ña ne, xnuu kutu ña ñā kuenta iña Heródia, ñadí'í ení ña, ñá nani Fēlipe. ⁴ Tsí kaka'án Juaan ni Heródē:

—Dōo xii kaa é naki'i nto ñadí'í ení nto —ka'an ña.

⁵ Heródē sán ne, ntio ña é ká'ní kue'en ñá Juaán san, ntá tsi u'ví ña ña'a san, tsi dé kuení ña'a san tsí Juaán san ne, ña kaka'án naa Xuva ko. ⁶ Ntá tsi dā xee víko é káku Heródē ne, íté'e dióko Heródia nuu ñá'a san, ña vexká'xi viko san. Nā tē nté kaa diní Heródē san kídaā ne, ⁷ xé'e ña xu'u ña nī dioko Heródia tsí nuu é ntāa ntí'xe i é kué' é ña tún da nēé ka é kákan tun. ⁸ Tsi'í di'í tún dikí tun nēé é kákan tun ne, kaka'án tun:

—Tá'xi nto kó dikí Juaan Bautista veví. Xntekū nto nú kō'o —ka'án tun ni Hērode.

⁹ Kidáā né, kūnta'xa iní rei Heródē san. Ntá tsi kaka'an nã te kuan kōo kuvi, tsí mé'nū nã'a san xe'é nã xu'u nã. ¹⁰ Taxnū nã é na kã'nté tu'un nã dikí Juaán san viutun kãn. ¹¹ Xntekū nã dikí Juaan nú kō'o ne, xe'e nã tún, dā nakué'ē tún di'í tun.

¹² Dā xeé nã ntántikín Juaán san ne, nãki'i nã kúñu nã ne, ixkú'xi nã nã. Kidáā ne, kué'en nã kükoto nã Jēsuu nté ō kúvi.

Dā xe'é Jesuu é kã'xi u'un míil nã'a
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Dā téku Jesuu nté ō kúvi Juaan Bautistá san ne, ínū nã tun ntōó ne, kué'en nã mí xoxó nã'a. Ntá tsi dā kútuni nã'a sán ne, kué'en nã kúntikín nã nã. Ntaíka nã dí'in nã. ¹⁴ Dā ntíi Jesuu tún ntōó san ne, iní nã tsí nã te nté kaa titín nã'a. Ntúntá'ví iní nã nã ne, ntavá'a nã nã nchokuví san, nã é ntēka nã'a san. ¹⁵ Dā kuáa ne, xée nã ntántikín nã ne, ntáka'an nã:

—Xoxó kantoo i i'a. É kuáa ve. Taxnū nto nã'a san é na k'ín nã nūu kuetsí san vata koo é kuíin nã é kã'xi nã —ka'an nã.

¹⁶ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni nã:

—Nã kuetsi é k'ín nã. Dívi nto kué'ē xnto é kã'xi nã —ka'an Jēsuu.

¹⁷ Kidáā ne, nantíko koō nã, ntáka'an nã ni nã:

—Ú'un kúdii tañú'u ió ni ūvi kudii a tsákā —ka'an nã.

¹⁸ Kaka'an Jēsuu:

—Tã'xi nto —ka'an nã.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an nã ni nã'a san é na kuntōo nã nu ité sãn. Kí'i nã u'un tañú'ū sán ni ntūvi a tsákā sán ne, ito nã e dukún kãn ne, nãkué'e nã sintiá'vi nta'a Xuva kōo né, kãtsin dava nã tañú'ū sán ne, xe'e nã nã ntántikín nã é na tsí'i nã nta'a nã'a san. ²⁰ Ē'xi nta'a nã'a san, un ntíi ntíi nã. Kidáā ne, natákā nã ta'vi i é ntoó ka ne, natsu'un tsitu nã ūxuví ka xika. ²¹ Nã te da ū'un míil natíi san é'xi nã. É ntē nã ni ka'vi nã nãdi'í san, nté i'xá san.

Dá ika Jesuu nú ntūte kan
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni nã ntántikín nã é kū'un nã iní tun ntōó san e k'ín nã uun xo diñi ntute san. Dívi nã ne, ítúví ka nã da nté ntaqa ntí'i nã'a san. ²³ Dā nátaxnū nã nã'a san kunú'u nã ne, kúxee nã xuku kãn vata koo é da mii tsí nã ka'an ntã'ví nã. Dã kuáa ne, ínū mii nã ikãn né, ²⁴ dōo kuíka tun ntōó san mé'nū míní san. Un vá'a tsi kanaduku ntūte san ata tún ntōó e dōo kainu tatsín san. ²⁵ Dã vé'xi túvi ne, kué'en Jēsuu mí nū'u nã, kaika nã nú ntūte san. ²⁶ Ntá tsi dã iní nã ntántikín nã nã tsí kaika nã nú ntūte sán ne, nã té nté kaa ntaú'vī nã. Ntákachu'u ntáa nã, ntáka'an nã:

—¡Un kaa nã ntíxi! —ka'an nã.

²⁷ Ntá tsi ura tsí i kaka'an nã ni nã:

—¡Nã ku u'vī nto, tsí xu'u! —ka'an nã.

²⁸ Kaka'an Pedru ni nã:

—Te dívi nti'xe ntō, Tó'ō, ká'an ntō é na k'íxi u mí kaika nto nú ntūte san —ka'an nã.

²⁹ Kaka'an Jēsuu:

—Kí'xin ni —ka'an nã.

Pedru ne, ntíi nã tún ntōó san ne, ika nã nú ntūte san é k'ín nã mí ntitsí Jesuu. ³⁰ Ntá tsi dã iní nã tsi dōo kainu tatsín san ne, ú'vī nã ne, iñi ntu'u kúkií nto'o nã iní ntute san. Un ntíi tsí kána nã:

—¡Xntii ntō ko, Tó'ō! —ka'an nã.

³¹ Ura tsí i nakurkãa Jesuu ntá'a nã ne, nãtava nã nã. Kaka'an nã ni nã:

—¡Nté ō ntú iña o é nã kákuinti'xe o! ¿Nté kui nã ni kuintí'xe ntu o? —ka'an nã.

³² Dã nakú'un nã ntuvi nã tun ntōó san ne, kükadin tatsín san. ³³ Nã nū'u iní tun ntōó san ne, nãkunchiti nã nūu Jēsuu, ntáka'an nã:

—¡Nuu é ntaā i tsí i'xá Xuva nti'xe ko ntō! —ka'an nã.

Dã ntavá'a Jesuu nã nchokuvi nūú Genesaree
(Mr. 6:53-56)

³⁴ Dã kúvi ita ntí'xin nã ntute sán ne, xée nã nūu é nani Genesaree. ³⁵ Dã iní nã'a san, nã ntántoo ikãn, e vé'xi Jesuú ne, taxnū nã tú'un iña un ntíi ntíi nūú tsikán ne, ntēka

ña'a san ña ntánchokuví san, un ntíí ntíí ña. ³⁶ Íkan ña Jesuu é kuān te ntete dóo ña na tiin ntá'a ñā. Ña é tiin nta'a sán ne, ntūvá'a ña.

15

Nee iña é kade i é kánatívi ña'a sán nuu Xuva ko
(Mr. 7:1-23)

¹ Kidáā ne, xéē ña fariseu ní mastrú leí san, ña ntoo ñuú Jerusaleén, nte mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ñá ni ñā:

² —¿Nté kui ña ntáde ntaa ña ntántikin ntó vatā xkoó ini ñáta kō? Tsí ña ntánta'a ña dá ntaé'xi ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui divi ntō ne, ña ntáde ntaa nto é káka'an Xúva kō, é ntio nto kuntikin ntó vatā xkoó ini míi ntō? ⁴ Tsí kaka'an Xúva kō: “Kuiko ñu'u nto uva nto ni dí'i ntō”, ka'an ña. Ká'an xtūku ña dí: “Xoo é ká'an káni i iña uva i ni iña dí'i í ne, da míi é kúvi í”, ka'an ña. ⁵ Ntá tsi ntó'ó ne, ntáka'an nto tsí kuvi ka'an ñá'a san ni uva ña ni dí'i ñā: “Ña kúvi xntíi ú nto, tsí iñá ko ne, nakué'e ú nta'a Xuva kō.” ⁶ Te kuan kōo ka'an ñá ne, ñá kantio é xntii ña uva ñā nté dí'i ñā, ka'an nto. Dukuān ne, ntáde nto vatā xkoó ini ñáta ntō e ntánakuitā nto é káka'an Xúva kō. ⁷ Ntáka'an ntó tsi ntáde ntaa nto é káka'an Xúva kō, ntá tsi ña ntāā. Dōo vá'ā o ka'an Ísaia kuénta iña nto dá kakā'an ñá naa Xuva ko:

⁸ Ña sá'á ne, kūdii rki xaa ña ntéku da ntáka'an ñá e dóo ntánuu iní ña ko, ntá tsi ña te ntáni nima ñá e ntánuu iní ña ko.

⁹ E ntaā í e ntánuu iní ña ko,

tsi e ntánakuā'a ñá ne, da míi tsí e ntáka'an ñá'a san.

Kuan o ka'an ña —ka'an Jesuu.

¹⁰ Kidáā né, kána ña ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kini nto né, na kí'in díki nto: ¹¹ Ñá te divi é kákí'vi ini xú'u ko kán kade i é kakudentū nima ko, ntá tsi nee iña é ntii xu'u kō né, divi é kade i é kakudentū nima ko —ka'an ña.

¹² Kidáā ne, xéē ña ntántikin ña míi tuví ña ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Kútuni ntú nto é kúdiin ñá fariseú san da téku ña é káka'an nto? —ka'an ña.

¹³ Kaka'an Jesuu:

—Da nēé ka utun é ña ni í'xi Uvā kó ne, nātu'un ña uun tsi nte xó'o i. ¹⁴ Na koo míi nto ñā. Vata ntāā ña kuāa ntāā ña é dotō tsi ntánteka ña ña'a. Te uun ña kuāa nteka ña ña kuāa ní'i ña ne, ntuvi tsí ña kó'xo nuu ña xaví san —ka'an ña.

¹⁵ Kidáā ne, kaka'an Pedru ni ña:

—Ká'an nto ní ntí nee iñá ncho ka'an núu i sá'a —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Vāta tekú kue'en xntú nto? ¹⁷ ¿Ñá ini ntú nto tsí da nēé ka é kákí'vi xu'u kō ne, kaita nti'xin i'xí ko kán ne, da kidáā ntii xtuku kúnu kō? ¹⁸ Ntá tsi nēé é kīni kaa é kákii xu'u kō né, ntē nima ko kakéne ne, divi é kade i é kakudentū o. ¹⁹ Tsi nté nima ko kakéne é kīni ó kadā kuení kō, é ká'ni o ña'a, é kadā xení o ni ñadī'í tuku ña'a, é kadā xení o ni ñadī'í, ña vata tánta'a, e kí'i dú'u o, é ká'an ó dovete, é ká'an káni o iña ña'a. ²⁰ Sá'a kade i e ntákudentū ña'a sán nuu Xuva ko. Ntá tsi te ña nta'a o da ka'xi o vatā xkoó ini ntó ne, ña te dívi í é kade i é kakudentū o nuu Xuva ko.

Ñadī'í, ña vé'xi tuku ñuu, kuínti'xe ña Jesuu
(Mr. 7:24-30)

²¹ Ntāka Jesuu íkán ne, kué'en ña ētsin ñuú Tiru ni ñuú Siduun. ²² Íkán tuví uun ñadī'í, ña vé'xi ñuú Canaán ne, ñé'e ñā míi tuví Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Ntuntā'ví ini nto ko, Tó'ō, I'xá Davii! ¿Un vá'a tsi kanto'o dióko kó kuenta iña é ña vá'ā san é nuu nimá tun! —ka'an ña.

²³ Nté uun tú'ūn ña ni ká'an Jesuu ni ña. Kidáā ne, xéē ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ñā é na nakunu ña ñadī'í san. Ka'an ña:

—Nakūnu nto ña, tsi dóo du'xen ka'ān ña é ntikin ñá kō —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Jesuu:

—Taxnuu Xuva kō ko é xntii ú da míi tsí ña kúnaa, ña ntáduku ntée tatá ña Israee —ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi xéé etsin ñadī'í san ne, ínchiti ña nūu ña ne, kaka'an ña:

—¿Vii nto da xe'e, Tó'o, xntii ntō ko! —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá vā'á o é naki'i o tañú'u é ká'xí i'xá kō dá kué'é o tīnā san —ka'an ña.

²⁷ Ñadī'í san ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an nto, Tó'ō, ntá tsi tīnā sán ne, ntaé'xi ti utsi i é kākō'xo má mēsa tó'o tī —ka'an ña.

²⁸ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Dōo vā'ā ó kakuinti'xe o. Kuan koo na kuvi vatā ó ntio o —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i ntuvá'a dióko ña.

Dōo tītīn ña nchokuvi ntavá'a Jesuu

²⁹ Ntāka Jesuu íkān ne, kué'en ña dīñi míni Galileá san. Kúxee ña xuku kán né, ikān itúvi ña. ³⁰ Ñá te da dīi da díi ña'a xée ña mí tuví ña ne, ntēka ña ña xné'e, ña ni'i kui'í i, ña kuāá, ña ñī'í, ni tītīn ka ña ntánchokuví san. Tsōo ña ña'a san nú dī'ín Jesuú ne, ntavá'a ña ña. ³¹ Koó dā kúdu'va ña'a san da íni ña e ntáka'an ñá ñī'í san, e ntuvá'a ña ni'i kui'í i san, e nakaka ña xne'é san, e nakíní ña kuāá san. Ntáka'an ña e dōo ka'nu Xuva ña Israeé san.

Dā xe'é Jesuu é ká'xí kīmi míil ña'a

(Mr. 8:1-10)

³² Kidāā ne, kána Jesuu ñá ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kantunta'ví ini kó un ntí ntī ña'a san tsi é ita ntí'xin uni ntúvi e ntántoo ña i'a nī ko. Ña túvi ka é ka'xí ña. Ñá ntío kó nataxnūu ú ña é kuan tsī koo, tsi ntákakin ña, tsí dā ná koo vita ña itsi kán dókō —ka'an Jesús.

³³ Ntáka'an ñá ntántikin ña:

—¿Mí'i ntu kík'i o tañú'u i'a mí xoxo ntoo i? ¿Nté ntu koo xee tá'an é ka'xí ña, é ñā te da díi ña'á san? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—¿Tītīn ntú tañú'u ni'i nto? —ka'an ña.

Nantíko koō ña, ntáka'an ña:

—Ú'xe kūdii tañú'u ni ūvi kudii a tsákā —ka'an ña.

³⁵ Kaka'an Jesús ni ñá'a san é na kuntoo ña ñu'u kán. ³⁶ Kī'i ña e u'xé tañú'u sán nī tsákā sán ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidāā ne, ta'vi dāva ñá ne, xé'e ñā ña ntántikin ña é na tsí'i ña nta'a ña'a san. ³⁷ E'xí nta'ā ñá, un ntí ntī ña. Dā kúvi ne, natáka ña é ntoó ka ne, ú'xe xīka nátsu'un tsítu ká ña ta'vi i. ³⁸ Ñá te da kīmi míil ñatí san é'xi ña ne, ntē ña ni inté'vi ñadī'í san, nté i'xá san dī. ³⁹ Nataxnūu ña ña'a san kídaā ne, nākunūu Jesuu tún ntóo san ne, da kué'en ña ñūú Madala.

16

Dā íkan ña fariseu ni ñá saduceú san uun nuu i e dóo ka'nu

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Xéé ña fariseú san nī ña saduceú san é ncho koto nteé ña Jesuu. Ntaíkan ña te nañē'e ñá ña uun nuu i e dóo ka'nu é vē'xí e dukún kán. ² Ntá tsi kaka'an Jesús ni ña:

—Da kakuāā ne, ntáka'an nto: “Vá'a iñī tevāā, tsi dóo dito xntivi e dukún kan”, xkoó ka'an nto. ³ Tévéā ne, ntáka'an nto: “Dōo xóo iñī vevii, tsi dóo ñu'u viko xé'e i kan”, ka'an nto. Te ini nto nté iñī da ntaíto nto e dukún kán, ¿nté kui ñá ini ntu nto nté koo kuvi ñuxiví sa, da ntaíto nto nté o kakuvi vevii? ⁴ Ña kini ntáa, ña ntáde é kīni kaa sán ne, dīvi ñā ntaíkan ña nuu i e dóo ka'nu, ntá tsi ña kué'ē ká Xuva ko nūu i é ntio ña, tsí da mii nūu i váta o kúvi Jonaá san —ka'an ña.

Kidāā né, ntāka Jesuu íkān né, tsoo mii ña ñā.

U'xen íā iña ñá fariseu

(Mr. 8:14-21)

⁵ Dā xee ñá ntántikin ña uun xo dīñi ntute sán ne, kūtuni ña tsí kunání ña é kuído ña tañú'u. ⁶ Kaka'an Jesús ni ña:

—Kini nto ne, kuenta tsí víi nto ni ū'xen íā iña ñá fariseu ni ñá saduceú san —ka'an ña.

⁷ Kidāā ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—Kuan o ka'an ñá, tsi ña ni ido o tañú'u san —ka'an ña.

⁸ Ini Jesuu née iña ntádē kuení ña ne, kaka'an ña:

—¿Mpá! ¿Nté kui ña ntákuinti'xe vá'a ntu nto? ¿Nté kui ntaítsu'un ntu nto tē ña ni ido nto tañú'ū san? ⁹ ¿Vāta kutúni ntú nto? ¿Ñā ntu naka'an nto tsí u'un tañú'ū san é'xi u'un míil ñā'a sán ne, tītín xiká ka ñu'u ta'vi ī e ntóo ka é nataká nto? ¹⁰ ¿Ntē ña ntu naka'an nto e u'xe tsi tañú'ū san e é'xi kimi míil ñā'a sán ne, tītín xiká ka ñu'u ta'vi ī e ntóo ka é nataká nto? ¹¹ ¿Nté kui ña kañe'e dikí ntu nto e ña te iña tañú'ū ntí'xe san kaka'án u? Kuenta tsí víi nto ni ū'xen íā iña ñá fariseu ni ñá saduceú san —ka'an ña.

¹² Kidáā né, kūtuni ña tsí ña te kaká'an ña iña u'xen íā é kaidáka tañú'ū san, tsí kaka'an ñá iña nuu i é ntánakuā'a ña fariseu ni ñá saduceú san.

Dá kakā'án Pedru tsí Jesuu é Cristu ña

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Dā xee Jēsuu ñuú é nani Cesārea Filipú ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ¿neé ntu ña'a ú, te kā'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko koō ña, ntáka'an ñá:

—Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautista nto. Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Elia nto. Iō xtúku ña ne, ntáka'an ñá tsi Jeremia ntó, ō tuku ña'a ña kaka'án naa Xuva ko nto —ka'an ña.

¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ntō'ó ne, ¿xoó ña'a ntu ú, te kuinī nto? —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Símuun Pedru:

—Cristu ntó, l'xá Xuva kō ña kantíto san nto —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nté kuān nte vá'ā ó ni o, Símuun, l'xá Jonaa. Sá'ā ne, ña te ñá'a ni nañe'e ñá o, tsí mii tsi Uvā kó, ña tuví e dukún kán. ¹⁸ Kaka'án u ni ō tsí divín é Pedrú ne, diví ó ne, xúu nchó ka'an. Nú xūu sa'á xntítsi u xúkūn ko. Ña kúvi víi doxi'í san nī ña'a, ña ntákuinti'xe i ko. ¹⁹ Ta'xí u o ntakāá iña i mí kadē kú'vé Xuva kō e dukún kán. Da xōó ka ña'a, ña é iō kuetsí i ñuxiví a ne, ká'án tsí ña kúvi kí'vi ña e dukún kán. Kuan kōo víi Xuva kō e dukún kán dī. Da xōó ka ña'a, ña é ntuvá'a ni Xuva ko ñuxiví a ne, ká'án tsí kúvi kí'vi ña e dukún kán. Kuan kōo víi Xuva ko ni ñā e dukún kán dī —ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña é ña ku ka'án kue'en tsí ña ni da xōó ka ña'a é Cristu ña.

Dá kakā'an Jēsuu é kuví ña

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Nté ntūvi tsikán ne, eni ntu'u Jēsuu kaka'an ñá nī ña ntántikin ña é kantio é kī'in ñá ñuú Jerusaleen. Ikān ne, ñá te da dīi núu ī dóo nto'o ña nta'a ñatā sán nī tó'ō dutú nī mastrú leí san. Ka'ní ña ña ne, te kúvi unī ntúvi ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña. ²² Kidáā ne, kué'en xīo Pedrú san ni ñā né, ikān de tíi ña ni Jēsuu, káka'an ña:

—Ñá te sá'á e ntio Xuva ko, Tó'ō. Ñá te kuan kōo kuví nto —ka'an ña.

²³ Ntá tsi xkokoto Jēsuú ne, kaka'an ñá nī Pedru:

—¿Ñá kuān xkoó ka'an, tsí kaka'an vātā ó kaka'an tó'ō e ña vá'ā san! Ñá ku koton ntēén ko. Ñá te vatā ó kade kuení Xuva kō é kadē kuení o, tsí vata tsí ó de ña'a san káden —ka'an ña.

²⁴ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña ntántikin ña:

—Tē xoó ncho kuntikin í ko ne, ñá víi ka ña é ntio mii ña, ntá tsi na kuntikin ñá ko, kuān te na kuví ña. ²⁵ Tē xoó ntio i é nakāku ntuvi iña í ne, kunaá ña ntii dañu ntūvi. Ntá tsi tē xoó nakunaa i ntuvi iña i kuenta iñá ko ne, ní'i ña ntuvi vá'á iña ña ntii dañu ntúvi.

²⁶ ¿Neé ntu ni'i ñatíi san te ní'i ña dá kaniñ ñuxiví sa, te nākunaá ña é tduiña ña? ¿Nté ntu kaa ntá'vi ñatíi san é tduiña ña? ²⁷ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kí'xi ú nī ánje ko. Dōó ka'nu ña'a ú, vatā ó ka'nu Uva kō. Kidáā ne, ntanáa ú ni ñā'a nee iñá idé ña xé un xé un ña. ²⁸ Nuú é ntaā i é kaka'án u ni ntō. Iō ñá'a e ntāññ ñá i'a vevíi ne, ña kúvi ñá da nté kiní ña é kixkadā kú'vé u ñuxiví sa —ka'an Jēsuu.

Dā nádama kúñu Jēsuu

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Dā kúvi iñu ntúvi ne, ntēká Jesuu Pedrú san ni Sāntiau, ni ení ña, ñá nanī Juaan, kue'en ní'i ña ña ūun xuku e dóo dūkún ne, ² nuu tsi ña ne, nadama kúñu Jēsuu. Nuú ña ne, xi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu ngántii san ne, dóo é nuu ñā né, ntukui'xīn kue'en. ³ Ura tsíkan ntii dító Muisee ni Élia, ñá ka'án naa Xuva ko kídaā ne, ntáka'an ñá ni Jēsuu. ⁴ Kidāā ne, kaka'án Pedru ni Jēsuu:

—Dōo vá'ā o tsí ntoo ntí i'a, Tó'ō. Tē ntio nto ne, xntítsí ntí uni á vi'i í'a, uun iña nto, uun iña Muisee ne, uun iña Éliá di —ka'an ña.

⁵ Da ñii káka'án Pedrú san ne, xée ūun viko e dóo kaxi'í nuu mí ntoo ña ne, távi nūu ña. Kaka'an tátsin Xúva kō mé'ñū vikó san:

—Ñā sā'á ne, I'xá mií kó, ña e dóo ntio ko. Dōo diní ko ni ñā. Kini nto é káka'an ña —ka'an tátsin san.

⁶ Dā téku ña ntántikin ñá san sá'ā ne, nántūvé ña kúñu ña ñu'u kán né, dōo u'ví ña.

⁷ Ntá tsi vé'xi Jēsuú ne, tiin nta'a ña ñā ne, kaka'an ña:

—¡Nakuntáñi nto! ¡Ñá ku u'vī nto! —ka'an Jēsuu.

⁸ Dā íto ña ne, xōxó ka ña nguii san. Da mii tsi Jēsuu ntítsi ña.

⁹ Dá kūntíi ña xuku sán ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñá ku ka'án ntó ni da xōó ka ña'a nee e ini nto da nté nantōto ú rkontūvi é xi'í u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi —ka'an ña.

¹⁰ Ntátsixe'e ña ntántikin ña:

—¿Nté kui ntáka'án ntu mastrú leí san é dī'na Eliá san kí'xi ña? —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nuu é ntaā i tsí di'na Elia kí'xi ña ne, xtūví tu'vē ña é un ntí'í. ¹² Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi e kí'xi Elia, ntá tsi ña ni kutúni ñá'a san te ñivi ñā né, ide ña ni ña da nēé ka é ntio ña. Kuan kōo nto'o kó nta'a ña di, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi —ka'an Jēsuu.

¹³ Kidāā ne, kutuni ña ntántikin ña tsí kaka'an ñá iña Juaan Baútista.

Dā ntavá'a Jesuu úun na kudii, ná kaxi'i mī

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Dā xée ña mi dóo ntoo ña'a ne, vé'xi uun ñatíi mí tuví Jesuu. Ínchití ña nūu ñá ne, kaka'an ña:

¹⁵ —Tó'ó, ntuntā'ví ini nto i'xá ko, tsí kaxi'i mí nā ne, xntii nto nā. Dōo kanto'o na. Nuú nuu tsi kantava nuu na nchú'un kán ne, kako'xó nuu na nú ntute kán di. ¹⁶ E kíxni'í ú na é ntāvá'a ña ntántikin ntó na, ntá tsi ña ni kuvi víi ña —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu:

—¡Nté o ntu! ¿Nté kui ña ntákuinti'xe ña'a sán ko, ña e ntáde é kīni kaa? ¿Tí'ín ka ntu ntuvi kutíi ú ni ntō? Kixni'í nto na í'a —ka'an ña.

¹⁸ De tíi Jesuu ni é ña vá'ā san ne, ntíi é ña vá'ā san é nuu nima na. Ura dú'va tsi ntuvá'a na.

¹⁹ Kidāā ne, xée ña ntántikin ña mí tuví Jesuu ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui ña ni kuvi víi ntu ntí é nakūnu ntí e ña vá'ā san? —ka'an ña.

²⁰ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Tsí ña te kaniñ nima ntó ntákuinti'xe nto. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí kuān te un sīn kue'en tsi ntákuinti'xe nto ne, kuān te vata kaa uun kudii ntikin kulí san é kuinti'xe nto ne, kuvi ka'an ntó ni xūku san: “Ku'én ikān”, ne, kí'ín. Ña tūví neé kue'en tsi é ña kuvi víi nto. ²¹ Ntá tsi e ña vá'a vata kaa sá'a ne, ña ntíi tē ña kuntóo ixu ó né, tē ña dóo ka'an ntá'ví ó di —ka'an Jēsuu.

É kūvi uvi íto kaka'an Jesuu é kūví ña

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Dá ntoo ña ñuú Galileá ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ntuvi ú kuenta ntá'a ña'a san. ²³ Ka'ní ña kó ne, te kūvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an ña.

Dōo kántoo nta'xa ña ntántikin ña.

Dā ntá'vi Jesuu ni ña ntántikin ña diu'un xōo iña xúkūn

²⁴ Dā xee Jēsuu ñuú Capernau ni ña ntántikin ñá ne, vé'xi ña ntaído diu'un xōo iña xúkūn san mí tuví Pedrú san ne, ntáka'an ña:

—¿Ñā kantá'vi ntu mastru ntó diu'un xōó san? —ka'an ña.

²⁵ Kaka'án Pedrú san:

—Kantá'vi ña —ka'an ña.

Dā kí'vi Pedrú san má vi'i kán ne, di'na kaka'an Jesúsú ni ña:

—¿Nté ntu de kuéni o, Simuun? ¿Xoó ntu nta'a i ntaído rei ñúxivi san diu'un xóo ni diu'un iña ñu'ú san? ¿Nta'a ña ñuú mii ña né, o nta'a ña tuku ñuú san? —ka'an ña.

²⁶ Kaka'án Pedru:

—Nta'a ña tuku ñuu —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an Jesúsú ni ña:

—Dukuān ne, ñá kantio é ntá'vi ña ñuú mii ñā. ²⁷ Ntá tsi vata koo é ña kudíin ña ne, kue'ēn nu míni kán ne, nakuitan xu've é kantikín kaa xu'u tsákā san. Tavan da nēé ka tsákā, kiti é tiin di'na. Dá ntíkán xu'u ti ne, naní'i o uun diu'un kuetsi. Kí'in ne, da nta'vin diu'un xóo ó ne, íñā kó di —ka'an ña.

18

¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ntuvi tsikán ne, xéē ña ntántikín ña mí tuví Jesúsú ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é dií ka ka'nu i mí kadē kú've Xuva kō? —ka'an ña.

² Káná Jesuu úun i'xá san ne, xtuví ñá i mé'ñū ña'a san. ³ Kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni nto: Tē ña nadáma nto nima nto é kuinti'xe nto vatā ó de a i'xá kuetsi sán ne, ña kúvi kī'ví nto mí kadē kú've Xuva kō. ⁴ Xoó ña'a, ña é ña káde ka'nu vata kaa i'xa sa'á ne, ña ñā é dií ka ka'nu ña mí kadē kú've Xuva kō. ⁵ Xoó ña'a é kí'i ña uun i'xá vata kaa sa'a kuēnta iñā ko ne, vata te xū'u kí'i ña ko.

Dōo xii kaa é vii o é kīni kaa

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ntá tsi da xóo ka ña'a é kuē' é ña itsi é vii é kīni kaa da nēé ka i'xá san é kakuinti'xe i kó ne, dií ka vá'ā ó te kunū'ni uun xuu xodo ka'nu dúkun ñá ne, na kunuu nto'o mii ñā má ntute ñu'u kán. ⁷ Ntá'vi ide ñá ñuxivi a tē kade ña é vii tuku ña'a kuétsi! Kuan tsi ió nuu i é kīni kaa, ntá tsi jntá'vi ide ña'a san, ña é kaxé'e itsi é vii ta'an ña é kīni kaa san!

⁸ Te ntá'a nto, o te dī'ín nto kade i é vii nto é kīni kaa san ne, ka'nté nto ne, nakuitā nto. Dií ka vá'ā ó te u'ntu nto xēe ntó e dukún kán, te kāka xné'e nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntá'a nto, ntuvi dī'ín ntó dô'vi kan mi dóo kai'xi ñu'ú san. ⁹ Te ntūxnūu nto kade i é vii nto é kīni kaa sán ne, tavá nto ne, nakuitā nto. Dií ka vá'ā ó te xēe ntó e dukún kan ni uun tsi ntūxnūu nto, é xēe ni'i nto ntuvi ntūxnūu nto dô'vi kan mi dóo kai'xi ñu'ú san.

Kuenta iña á le'ntu é kúnaa

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Koto ntó tē ña kadá kuení nto tē ña nuu á'vi i'xá san. Tsí kaka'án u ni ntó tsí e dukún kán ne, ánjē san é kade ña i kuentá ne, utén utén ntoo ña nta'a Xuva kō, ña é tuví e dukún kán. ¹¹ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatí'í ne, vé'xí u é nakākú u ña'a, ña ntákunaá san.

¹² ¿Nee iñá ntu ntádē kuení nto? Te uun ña'a né, ió uun sientu á le'ntu ña ne, uun xti kúnaa ti ne, ¿ñā ntu te tsoo mí ña kiti kīmi díko xe'un kīmi san má kū'u kan dá kī'ín ña kīnantúku ña kīti uun, kiti kúnaa san? ¹³ Te nāni'i ña tí ne, nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntó, tsí dií dií ka diní ña ni kīti nāni'i ña san é kiti kīmi díko xe'un kīmi, kiti ña ni kúnaa san. ¹⁴ Kuān ó ni Uva kō, ña tuví e dukún kán. Nā ntío ña é kúnaa nté uun i'xá san.

Nté koo kada ka'nu iní o ni ta'an kō

(Lc. 17:3)

¹⁵ Tē kade ta'an nto é kīni kaa ni ntó né, kue'ēn ntó mí tuví ña ne, ká'an nto ni ñā nte o dé ña, da mii xnto ni ñā. Te kīni ña é kākā'án ntó ne, é ntūvá'a nto ni tā'an nto. ¹⁶ Ntá tsi tē ña kīni ña é kākā'án ntó ne, kunteka nto uun ne, o uvi ña'á ka ña'a vata koo é kīni ña. ¹⁷ Tē ña ntío ña kīni ña e ntáka'an ñá tsikán ne, ká'an nto ni ña ntákuinti'xe i san, ña ntánataká nuu má ūkún kán. Tē ña ntío ña kīni ña ña ntákuinti'xe i sán ne, ña kú de ká nto ña kuenta. Vií xnto kuenta tsí vata ntáa ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i, ni ña ntaído diu'un xóo san.

¹⁸ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntó: Da xóo ka ña'a é ká'an ntó ni ñā ñuxivi a e ña kuvi kí'ín ña mí tuví Xuva kō ne, kuan tsi kōo ka'an Xúva ko ni ñā e dukún kán di. Da xóo ka ña'a é ká'an ntó ni ñā ñuxivi a é kúvi kí'ín ña mí tuví Xuva kō né, kuan kōo ka'an Xúva ko ni ñā e dukún kán di.

¹⁹ 'Sá'a kākā'an xtúku ú ni ntō tsí te ūun tsi ntáde nto nima ntó uvi ñá'a nto da ntaíkan ntó nta'a Xuva kō ne, Xuva kō, ña tuví e dukún kán ne, ta'xi ña é ntaíkan nto. ²⁰ Dā mí'í ka mí nataká nuu uvi uni ñá'a kuenta iñá ko ne, ikán tuví u mé'ñu ñā di —ka'an Jéssuu.

²¹ Kidáā ne, xéē Pedru, kaká'an ñá ni Jēssuu:

—Tō'ó, ¿ki'in ito ntū kada ka'nu iní u ni tā'an ko dá kadē xení ña nī ko? ¿Vá ū'xe íto ntu? —ka'an ña.

²² Nantíko kōó Jessuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Ñá ká'án u ni o te da mii tsí é ū'xe íto, tsí un tsi nté kīmí sientu kimi díko u'xi íto.

Kuenta iña ñá kade tsiñu é ña ni ntío ña kada ka'nú ini ña ni tā'an ña

²³ 'Kuvi ka'an ó tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun rei é iō titín ña ntáde tsiñu iña ñá kaa. Ntio ña natava ñá kuenta ñá ntáde tsiñu iña ña. ²⁴ Dā éni ntu'u ña tāvá ña kuentá san ne, xee ní'i ña uun ña'a, ña tanūu diu'un é vāta kaa uvi diko uun kuía xá'vi ñā. ²⁵ Ña ni kúvi ntanáa ña. Dukuān ne, kaka'an tó'o ñā é diko ña ñā, ni ña di'í ñá, ni i'xā ñá, ni un ntí'í é iō iña ña, vata koo é na ntūnaa é tanūu ña. ²⁶ Nákunchití ña kade tsiñu san núu ñá ne, íkan ña dā xe'e, kaka'an ña: “Na kūtíí ká nto nī ko, Tó'ō. Ntanáa ntí'í u é tanūu u”, ka'an ña. ²⁷ Ntūnta'ví ini tó'o ñā ñá ne, nangava ña ñā né, nakadī ñá kuenta ña. ²⁸ Dā ntíí ña kade tsiñu san ví'i tó'o ñā né, tā'án ña uun ña'a, ña é kade tsiñu dadíi ni ñā. Ña sá'a ne, tanūu ña diu'un ta'an ña é vāta kaa uun sientu ntúvi xá'vi ñā. Ña'a, ña é tanūu ña iña í san ne, írkāa ña dukun ña é nakuē'ne ña ña ne, kaka'an ña: “Ntá'vin ko é tanūun”, ka'an ña. ²⁹ Nákunchití ña tanūu san núu ñá ne, kaikan ña kaka'an ña: “Na kūtíí ká nto nī kó, tsi ntá'vi ntí'í u”, ka'an ña. ³⁰ Ntá tsi ña ni ntío ña tsikán ne, tsi'í kuétsi ña ñā ne, xnuu kutu ña ña dā nte ntá'vi ña é ita núu ña. ³¹ Dā íni ña ntáde tsiñu, ña nguíí san, nté ō kúvi ne, dōo dé kuení ña. Kué'en ñā ne, ká'an ña nī tó'o ñā nté ō kúvi. ³² Kidáā né, kána tó'o ña ña kuān ó de sán ne, kaka'an ñá ni ñā: “Ñá tē nté kaa kiní ó kaden. Xu'ú ne, nakadí u kuenta ó tsi íkán kó da xe'e. ³³ ¿Nté kui ña ni ntunta'ví ini ntu o ta'an o, vatā o dé u ni ō?”, ka'an ña. ³⁴ Kūdiin kué'ēn tó'o ña ni ñā né, ntāda ña ña kuenta ntá'a maú san é xnuu kutu ña ña dā nté ntanáa ntí'í ña é tanūu ña —ka'an Jéssuu ni ña.

³⁵ Da kidáā ne, kaka'an ña:

—Kuān koo víi Uva kō, ña tuví e dukún kan, ni nto tē ña kada ka'nú ini nto kaniñ nima ntó ni tā'an nto di —ka'an Jéssuu.

19

Dá kakā'an Jéssuu iña ña ntánatsoo mii tā'an

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Dā kúvi ka'an Jéssuu sá'ā né, ntāka ña ñuú Galileá ne, kué'en ña ñuú Judea é tuví uun xo diñi ntute ka'nu Jordaán san. ² Ñá te da dii da dii ña'a ntikin ñá ña ne, ikán ntavá'a ña ña.

³ Vé'xí ña fariseú san mí tuví Jessuu é kōto nteé ña ña ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Kākā'an ntú lei Muísee é xii kaa é natsoo mií ntí ñadí'í nti dá nēé ka nuu i kuvi? —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—¿Vāta nakuá'a ntu nto tú'un Xuva kō mí kākā'an tsí divi ñā é dēvá'a ña ña'a ne, dē kú've ñá ñatíí ni ñadí'í é kuntōo dadíi ña? ⁵ Dukuān né, xtuví mii ñatíí san uva ña ni di'í ñā é kuntōo dadíi ña ni ñadí'í ña. Uun tsi kúnū kúvi ña ntuvi ña. ⁶ Vi'i a vé ne, ñá te ūvi ñá'a ká ña, tsí uun sá ña. Dukuān ne, ña vā'ā o é nantii ntee ta'an ñā'a san neé e teé ta'an Xuva kō —ka'an ña.

⁷ Ntátsixe'e ña Jéssuu:

—¿Nté kui kaka'an ntú Muísee é kuvi natsoo mií ntí ñadí'í nti kuan? —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Dā xe dóo ka'xi nima ntó ne, dukuān e tá'xi Muísee é natsoo mii nto ñadí'í nto, ntá tsi ña te kuán o ni ntío Xuva ko nte ntúvi di'na. ⁹ Kaka'án u ni ntō tsí da xōó ka ña'a é natsoo mii ña ñadí'í ña, ntá tsi tē ña te neé ni ide ñadí'í san é kini kaa ni tuku ñatíí san ne, tē natánta'a ñatíí san ni tuku ñadí'í ne, kade ña kuétsi —ka'an ña.

¹⁰ Ntáka'an ña ntántikin ña:

—Te kuan kōo kuvi uun ñatíí ni ñadí'í ñá ne, díí ka vā'ā ó ē ña tánta'a ō —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi kaka'an Jéssuu ni ña:

—Ñá te ūn ntií ntií ña'a é kūtíi ña é n'íi ña sá'ā, tsí mii tsi ñā é xe'e Xúva kō é kuan koo kuntōo ña. ¹² Ió ñatíi é ña kuvi koo i'xá ña, tsi e dúkuan kāa ña da káku ña. Iō túku ñatíi ne, ña'a san ide ña e ña kuvi koo i'xá ña. Iō túku ñatíi ne, ña ntío ña tánta'a ña kuenta iña tsiñu e ntáde ña iña Xuva ko. Xoo kutíi i e kuintí'xe i sá'ā né, na kuinti'xe i —ka'an ña.

Dā náxnuu viko Jesuu ún nti'i i'xá san
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Kidáā ne, xee ní'i ña i'xá san mí tuví Jesuu é tñin nta'a ñā í, é ká'an ntá'ví ña iña i. Ña ntini'i Jēsuú san ne, de tii ña ni ñā ntánteka i'xá san, ¹⁴ ntá tsi kaka'an Jēsuu:

—Ku'éle ntō itsi é na kī'xi i'xá san mí tuví u. Ñá ku kādí nuu nto i, tsí ña'a é ió nima í vatā ó nima í'xá san ne, ña ñā é kāduku ntée ña mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

¹⁵ Dā kúvi tñin nta'a nti'i ña i ne, da kidáā ntáka ña.

Uun ñatíi kuetsi, ña kuika, kátsixe'e ña Jēsuu
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Xée uun ñatíi mí tuví Jēsuú ne, tsixe'e ñā:

—Mastrú, ¿neé ntu nuu i é vā'á kantio é víi u vata koo é ní'i ko ntuví va'á iñá ko ntii dañu ntúvi? —ka'an ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—¿Nté kui katsixe'ēn kó iña é vā'a? Da mii Xuva kō é vā'á ña. Te ntio o ntuvi vā'á iña o ntii dañu ntúvi ne, kadan ntaan é kāka'an Xúva kō —ka'an ña.

¹⁸ Kidáā ne, kaka'an ñā:

—¿Neé ntu é káda ntaa u? —ka'an ña.

Kaka'an Jēsuu:

—Ñá ku ē'nín ña'a. Ñá ku naki'in ñadī'i ñá'a. Ñá ku kī'in dú'un. Ñá ku ká'án dovete.

¹⁹ Kuikon ñu'un uva o ni ñā'í. Kuinima ó ta'an o vatā ó kakuinima míi ó kúñu ó —ka'an Jēsuu.

²⁰ Kaka'an ñá ni ñā:

—É un nti'i sá'á kade ntaa ú ntē da ku lú'nti u. ¿Neé ka ntu é kākunaa? —ka'an ña.

²¹ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Tē ncho viin é un nti'i é vā'á ne, kué'én, nadikon iña o ne, kué'én diu'un san ña ntā'ví san vata koo e ní'i o nuu i é vā'a é dukún kán. Kidáā né, kixntikín ko —ka'an ña.

²² Dā téku ña é kāka'an Jēsuú ne, kunta'xa iní ña, tsi dóo kuika ña. Kuan tsi ó ntaka ña.

²³ Kaka'an Jēsuu ni ñá ntántikín ña:

—Nuu é ntaā i é kāka'án u ni ntō. Tsi dóo ntii tu'un é xee ñá kuiká san mí kadē kú've Xuva kō. ²⁴ Kaka'án xtuku ú ni ntō tsí díi ka ña ntii tu'un é kī'ví uun kameu xávi xíki natee ó san é kī'ví uun ña kuiká san mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ña.

²⁵ Dā téku ña ntántikín ñá sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña. Ntáka'an ñā:

—¿Xoó ntu kúvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

²⁶ Ito Jesuu ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña'a sán ne, ña kúvi nakáku mii ña nima ñá, ntá tsi Xuva kō ne, un ntií ntií kuvi víi ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kaka'án Pedru:

—Nti'í ne, é xtuví mii nti'í nti é kuntikín nti nto. ¿Nee iñá ntu ni'i nti? —ka'an ña.

²⁸ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Nuu é ntaā i é kāka'án u ni ntō tsí ikan ñūxiví xēé san ne, kutūví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi, nú teu ka'nú ko ne, ña ñā e ntántikín ntó ko ne, kuntōo nto uxuvi teu na'nú san dí, kadā kú've nto iñá uxuvi táta ña Israeé san. ²⁹ Da xōó ka ña'a, ña é xtuví mii i ví'i i, ó ení ña, ó ta'an ñá, o uva ñā, o ñā'í ñā, o i'xá ña, o ñū'u ña kuenta iñá ko ne, ní'i ña ūun sientu íto ká xtuku. Ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi dí. ³⁰ Ntá tsi titín ña'a, ña é odo nūu vevíi ne, nte áta i kan kuntōo ña te kúvi ne, ña é ntoo ata i kán vevíi ne, kodo nuū ñá kidaā.

20

Kuenta iña ñá ntáde tsiñu

¹ Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa tó'o ví'i san kaa. Tévvá tsi kañe'e ñá, kaixntuku ñā xoó kada tsiñu i matú ña. ² Kaka'an ñá ni ñā'a san tsi ntá'vi ñā ña ntúvi é káda tsiñu ña ne, taxnúu ña ña matú ña. ³ Kaeku ñā teváa ne, iní ña tsi ntáñí ka tuku ña'a nú á'ví

kān é ña te neé ntáde ña. ⁴ Kaka'an ñá ni ñā: “Kūkada tsiñu nto matú ko kān ne, ntá'vi va'a ú nto”, ka'an ña. Ne, kué'en ña kūkada tsiñu ña. ⁵ Kuan tsí ó de ña dá kii xtúku ña da ká'ñu ntuvi ne, kaeku uni kuáa di. ⁶ Dā kaéku u'un kuáa ne, kii xtúku ña ne, ní'í ká ña ña'a, ña é ña tuví nee é vii. Kaka'an ñá ni ñā: “¿Nté ntú ó de nto i'a? ¿Nté kui ña ntáde tsiñu ntu nto?”, ka'an ña. ⁷ Ntáka'an ñá ni ñā: “Ñá ni ní'í nti xoó ta'xi i ntí tsiñu”, ka'an ña. Kaka'an tó'o í sán ni ñā: “Kue'ēn ntó matú ko kan kūkada tsiñu nto di”, ka'an ña. ⁸ Dā kúneé ne, kaka'an tó'o tsiñu sán ni ña odo nūú nuu tsiñú san: “Kūkaná nto ña ntáde tsiñu sán ne, ntá'vi nto ñā, di'na ña é xeé rkontuvi. Nté ata i na ntii ña xee nte dí'na”, ka'an ña. ⁹ Ña xee kaéku u'un kuáa ne, ní'í ña xā'ví ña é uun ntúvi. ¹⁰ Ña xee dí'na ne, dií ka kue'e ní'í ña, kuíni ña. Ntá tsi kuédadii tsi ní'í ña é un é un ñā. ¹¹ Dā ntuá'vi ña ne, ká'an ntéé ña tó'o tsiñu san, ¹² ntáka'an ñā: “Uun ura kúdi dé tsiñu ña'a san, ña xeé rkontuvi é ntí'í ne, dadii tsi o ntuá'vi ntí ni ñā. Ntí'í ne, nii ntuví dé tsiñu nti. Dōo ntó'o ntí ka'ni san”, ka'an ña. ¹³ Kaka'an tó'o tsiñu san ni ñā: “Ñá te kāde u é kini kaa ni ntō. ¿Ña ni ká'an ntú nto ní ko tsi vá'ā o xa'ví nto dá kāká'án u ni ntō? ¹⁴ Kūni'í nto xá'vi ntō né, kue'ēn nto. Xu'ú ne, ncho vii ú ní ña xee da rkontuví san vatā o dé u ni ntō. ¹⁵ ¿Vá ña kuvi ntu víi u é ntio kó ní diu'ún ko? ¿Ō ntákune'u iní ntu nto tsí ña kade víni u?”, ka'an ña. ¹⁶ Kuan kōo kuvi ni ña vé'xi ata i kán di; di'na ña kodo núu ña ne, ña é odo nūú di'na ne, kuntōo ña nte ata i kan. Tsí kuān te títín ña'a kana ú ña ne, ñá títín ña kué'e u é kodo nuū ña —ka'an Jesús.

É kúvi uni íto kaka'an Jesús é kúvi ña

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Dá kué'en Jesús itsi Jerusaleén ne, nakana xio ña uxuvi ñá'a ña ntini'í ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

¹⁸ —Kíní nto, tsí ká'ín o ñuú Jerusaleén. Ikān ntada ña kó kuenta ntá'a tó'ō dutú san ní mastrú leí san. Ká'an ñā tsí kúvi u, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. ¹⁹ Ntada ña kó kuenta ntá'a ña tuku ñuú vata koo é kinni díki ña ko ne, natii nuu ña kó xo'ō. Xntéé ñā ko ntiká krusi kán di. Ntá tsi ntoto xtuku ú te kuvi ūni ntúvi —ka'an ña.

Di'í Sántiau ní Juaán ne, íkan ña da xe'e

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Kidáā ne, xée di'í i'xá Zebedeú san mí tuví Jesús, xee ní'í ña i'xā ña. Nakunchiti ña nūu ña ne, íkan ña da xe'e. ²¹ Kaka'an Jesús ni ñā:

—¿Nee iñá ntu ntio nto? —ka'an ña.

Kaka'an ñá ni ñā:

—Ká'an nto na kadā kú'vé dadii ntuvi i'xá ko ni ntō mí kadā kú'vē nto; uun chí ne, diñi kua'a nto ne, uun chí ne, diñi datsin nto —ka'an ña.

²² Ntá tsi kaka'an Jesús ni ñā:

—Ñá ñni nto nee é kaikan nto. ¿Kútíi ntu ntō é ntō'o nto é vāta koo nto'o ko? —ka'an ña.

Ntuvi ñátíi san ntáka'an ñá ni ñā:

—Kuvi víi nti —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jesús ni ñā:

—Ntō'o nti'xe nto vata koo nto'o ko, ntá tsi ña te xú'ú kaduku ntée u é kué'é u xoó kutúvi í diñi kua'a kó, ō xoó kutúvi í diñi datsin ko, tsí Xuvā ko e dé ku'vē ña xoo é kuntoo dadii i ní ko —ka'an ña.

²⁴ Dā kútuni u'xi ñá'a ña nguii sán ne, kūdiin ñá ní Juaan ni Sántiaú san. ²⁵ Ntá tsi kána Jesús ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Íni ntó tsi tó'ō ña é ña te ñá Israeé ne, dōo ntáde na'nu ña ni ñā'a ña. Dōó ntii ntáde kú'vē ña. ²⁶ Ñá ku kuān xkoó de nto. Da xōó ka ña'a nto é ncho víi ka'nu nto ne, xntii nto tā'an nto. ²⁷ Da xōó ka ña'a nto é ncho kodo nuū ntó ne, xntii nto tā'an ntó, ²⁸ vatā ó de ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. Ñá te vē'xi u é xntii ñā'a sán ko, tsí vé'xi u é xntii ú ña ne, é kué'é u ntuvi iñá ko kuenta iñā ña —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jesús uvi ñá kuā

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Dā ntáka ña ñuú Jericoó ne, ñá te da dii da díi ña'a ntántikin ñá Jesús. ³⁰ Uvi ñá kuā san ntántoo ña diñi itsi san. Dā téku ña tsi kuítā nti'xin Jesús ne, un ntii tsí ntáka'an ñā:

—¡Ntuntā'ví ini nto ntí, I'xá ika Dāvii, ña táxnuu Xuva kō é kadā kú'vē ntó iñá ntí!
—ka'an ña.

³¹ Ntáde tíi ña'a san ni ña, ntáka'an ña é diin diin tsi kuntōo ña. Ntá tsi da dií díí ka ntii ntáka'an ña:

—¡Ntuntā'ví ini nto ntí, Tó'ō, I'xá ika Dāvii! —ka'an ña.

³² Íntitsí Jesuú ne, kāna ña ña. Kaka'an ña:

—¿Nee iñá ntu é ntio nto é víi u ni ntō? —ka'an ña.

³³ Ntáka'an ñá ni ñā:

—Nakaán nto ntuxnūú ntí, Tó'ō —ka'an ña.

³⁴ Ntuntā'ví ini Jesuu ñá ne, tññ nta'a ña ntūxnūú ñā ne, ura tsí i náxi'í ntuxnūú ña. Kidāā ne, íntikin ñá ña.

21

Dā xee Jesúsú ñuú Jerusaleen

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Dā xee étsin ña ñuú Jerusaleen, dá ntoo ña ñuú Befagee mí tuví xuku Olivú san ne, taxnūu Jesuu úvi ña'a ña ntántikin ña, ² kaka'an ñá ni ñā:

—Kue'ēn ntó ñuu é tuví da'a san. Ikān ne, nani'i nto uun búru é ntee tññ tí ni i'xā tí. Nantuté nto tí ne, dá kixni'i nto tí. ³ Te tsixe'le ña'a san nto nté kui kánantute nto tí ne, ká'an ntō tsi tó'lo nto kántio ña tí. Tē kúvi dé tsiñu ni'i ña tí ne, ura tsí i nataxnūu ña tí —ka'an ña.

⁴ Kuan ō kúvi vata koo é kūntaa é kākā'an ña é ka'án naa Xuva ko kídaā:

⁵ Ká'an nto nī ña ñuú Siuun:

“Koto nto, tsi vé'xi reí nto mí ntoo nto.

Ñá te kā'nu ña'a kade ña;

ntekú ña buru,

uun a búru, kiti é vāta xoo kuntéku í tí,

i'xá buru ntíi, kiti kaido san.”

Kuan kōo ka'an nto,

ka'an ña.

⁶ Kué'ēn ña ntántikin ñá ne, de ntaa ña vatā ó kaka'an Jesúsú. ⁷ Kue'en ní'i ña bŭrú san ni i'xā tí ne, tsodo ña dōo ña áta i'xá tí ne, ikān intéku Jesuu tí. ⁸ Ñá te da dii ña'a ntáññ ñá ikān né, tsōo ña doo ñá itsi kán. Iō ñá ne, katsin ña ntá'a utun ne, tsoo ña itsi san. ⁹ Ñá te da dii ña'a odo nuú ña nuu ñá ne, ñá te da dii ña'a vé'xi ña atā ñá di. Un ntíí ntíí ña ntáka'an ña:

—¡Dōo vá'a I'xá ika Dāvii, ña táxnuu Xuva kō! ¡Na xnuu viko Xuva ko ñā, ña é vē'xí kuenta iña ña! ¡Dōo ká'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán! —ka'an ña.

¹⁰ Dā xee ñá ñuú Jerusaleén ne, un ntíí ntíí ña ñuú i san ne, itsu'un ñā, ntáka'an ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a? —ka'an ña.

¹¹ Ntáka'an ñá'a san, ña vexní'i ña:

—Ña sá'á ne, ña é kākā'án naa Xuva ko, ñá nani Jēsuu, ñá vē'xi ñuú Nazaree é tuví ñuú Galilea —ka'an ña.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ka'nu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Kúkí'ví Jesuu má ūkún Xuva kō ne, nakúnu ña ūn ntíí ntíí ña'a, ña e ntádikō, ña e ntáññi kiti é kué'é ña doméni iña Xuva ko. Ini ukún san ntoo ña. Nantáva Jēsuu mesa ñá'a, ña ntánadama diu'ún san, ni sīa ña ntádiko pāloma. ¹³ Kaka'an ñá ni ñā:

—É ūve na'a tú'un Xuva kō: “Vi'i kó ne, vi'i mí ka'an ntá'ví ña'a”, ka'an. Ntá tsi ntō'ó ne, ntáde nto mâvi ñá du'u —ka'an ña.

¹⁴ Dá tŭví Jesuu má ūkún kán ne, vé'xi ña kuāá san nī ña xne'é ne, ntāvá'a ña ña. ¹⁵ Ntá tsi kúdiin tó'ō dutú san nī mastrú leí san dā íni ña nté ō dé Jesuu nuu i e dóo na'nu san. Íni ña tsí un ntii tsí ntáka'an i'xá san má ūkún kán: “¡Dōó ka'nu I'xá ika rei Dāvii!” Kuān o ntáka'an i'xá san. ¹⁶ Ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—¿Ña katéku ntu nto tsí dovéte ntáka'an i'xá san iña nto? —ka'an mastrú leí san.

Kaka'an Jesúsú ni ña:

—Katekú ko nté ō ntáka'an. Vāta kiní ntu nto mí kakā'an tú'un Xuva kō:

I'xá kuetsī sán ni i'xá ikín ne,
xé'e Xuva kō é káta é vā'á kue'en Xúva kō.
Kuan ō ka'an —ka'an Jéssuu.

¹⁷ Kidáā né, ntáka Jesuu mí ntoo ña ne, kué'en ña ñūú Betania mí itúvi ña uun ñūú.

Dā kúdiin Jéssuu ni tun ígū é ña ni kii kítí i

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Tévvāá, dā ntíko kōo ñá ñūú Jerusaleén ne, kakakin Jesuu. ¹⁹ Iní ña uun tun ígu dīñi itsi san. Kué'en ñá mí ntitsí ne, da mii xūku í uve. Kaka'an ña:

—¡Ñá kōó ká kiti o! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i itsi útun san. ²⁰ Koó dā kúdu'va ña ntántikin ña da íni ña utun san. Ntáka'an ña:

—¿Nté ō ntu é uun da'na tsi itsi tun ígū san? —ka'an ña.

²¹ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō: Te kuinti'xe nto Xuva ko, tē ña kadá kuení nto é ña kuvi víí ña ne, ñá te sá'á tsi é kúvi víí nto, vatā o dé u nī tun ígū san. Tsi kuvi ka'an ntó ni xūku sá'á dī: “Kué'én, kō'xón nuun ntute ñu'u san.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, kuan kōo kuvi. ²² Da nēé ka é kakan ntó nta'a Xuva kō dá ntáka'an ntâ'ví nto ne, te kaniñi iní ntó ne, ní'i ntō —ka'an ña.

Xoo de kú'vē i é kúvi víí Jesuu núu i é kade ña

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Dá kúkí'vi Jesuu má ūkún kán ne, vé'xi tó'ō dutú san ni ñatā san mí tuví Jesuu dá kanakuā'a ña ña'a sán ne, ntáka'an ñá ni ñá:

—¿Nté o ntu é kúvi víí nto nuu i é kade nto? ¿Xoó ntu de kú'vē i é víi nto sá'á? —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Tsixé'é u nto uun nuu í dī. Te nantiko kōo ntó ne, kidáa ká'án u ni ntō nté ō kúvi é kúvi víí u nuu i sá'a. ²⁵ ¿Xoó ntu de kú'vē i é nakútsi ntute Juaan ñá'a san? ¿Xuva ntu kō de kú'vē ñá, o kūdii ña'a ntú san de kú'vē ña? —ka'an ña.

Ntáka'an mí tó'ō dutú san ni ñatā san:

—Te ká'an o tsi Xuva kō de kú'vē ñá ne, kidáa ne, tsixe'e ña kō nté kui ña ni kuinti'xe kō Juaan. ²⁶ Ntá tsi te ká'an o tsi kūdii ña'á san de kú'vē ñá ne, u'vi kó te kúdiin ña'á san ni kō tsi ñá ka'án naa Xuva kó Juaan san, kuiní ña —kuan ō dé kuení ña.

²⁷ Dukuān ne, ntáka'an ñá ni Jéssuu:

—Ñá iní nti —ka'an ña.

Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté ña ka'án u dī xoó de kú'vē i é víi u sá'a —ka'an ña.

Núu i ñña úvi i'xá san

²⁸ Kaka'an Jéssuu:

—¿Nee iná ntu kadē kuení nto iná nuu i sá'a? Uun ñatíí ne, xío ūvi i'xá ña. Kué'en ñá mí tuví i'xá nuu í san ne, kaka'an ña: “Ō da', kukutun veví”, ka'an ña. ²⁹ Kaka'an na: “Ñá kī'ín u”, ka'an na. Ntá tsi dā ku e ví'i ne, nātivi iní na ne, kué'en nā. ³⁰ Kidáa ne, kué'en uva nā mí tuví i'xa é kui ūví ne, dadii tsi o kaka'an ñá ni nā. Na sá'á ne, kaka'an na: “Kí'ín ú, ūva”, ka'an na, ntá tsi ña ni ñé'e na. ³¹ ¿Néé ntu na'a dé ntaa na é ntio uva nā, kuan? —ka'an Jéssuu.

—I'xa nuu í san —ka'an ña.

Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō, tsi di'na xee ña ntaído diu'un xóo san ni ñadī'í kini ntáa san mí kadē kú'vé Xuva kō é divi ntō. ³² Tsi dá kī'xi Juaan Bautistá ne, kaka'an ñá ni ntō nté koo víí nto é vā'a, ntá tsi ña ni kuinti'xe nto ña. Da mii tsi ña ntaído diu'un xóo san ni ñadī'í kini kaa san kuinti'xe ña ña. Kuān te iní nto nté ō dé ña kini ntáa san ne, ñá ni nātivi iní nto, nté ña ni kuinti'xe nto é káka'an Juaan san —ka'an Jéssuu—.

Nuu i ñña ñá ntáde tsiñu, ña kini ntáa

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Kini tuku nto nuu i sá'a. Uun tó'o ví'i ne, í'xi ñá xo'o tinti'o. De vá'a ña xaku dīñi i kán. Éte nuu ña xavi mí kádin ñá tinti'ó san ne, xntitsí ñá uun ví'i dūkun mí kotō dítō ña.

'Kidáā ne, tsu'un nteé ña tuku ña'a é vii ñá kuentá ne, dá kue'ēn ñá tuku ñuu. ³⁴ Dā xee ntúvi é t̄in ña kit̄i i ne, taxnūu ña ña ntáde tsiñu iña ña e kínakuido ñá vata kaa é kāduku ntée ña mí ñū'u ña ñu'u ntee é tātá san. ³⁵ Ña ñu'u ntee é tātá san ne, t̄in ña ña ntáde tsiñu san. Uun ña'a ñā né, náká'xí va'a ñá ña. Uun ña ne, ē'ní kue'en ñá ña. Uun ña ne, xe'e xúu ña ñā. ³⁶ Taxnūu xtuku tó'o i sán dí' ka t̄it̄in ña ntáde tsiñu iña ña e ña táxnūu dí'na ña. Kuan tsi ō dé xtuku ña ñu'u ntee xo'o tinti'ó san ni ñā.

³⁷ 'Da rkontúvi ne, taxnūu ña i'xá mii ñā, tsí da mii é kuiko ñū'u ña'a san i'xá mii ña, kuíni ña. ³⁸ Ntá tsi dā ini ña ñu'u ntee xo'o tinti'ó san tsi vé'xi mii i'xa tó'o ñā ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña: “Na sá'á ne, na ki'i na iña uva na tē xi'i ña. Kí'in ō ne, ka'ní o nā. Kidáā ne, ní'i ko iña uva na”, ka'an ña. ³⁹ T̄in ña na ne, nákuítā ñá na ata i mí kae'nu xo'o tinti'ó san ne, e'ní ña na —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáā né, katsixe'e Jēsuu:

—Tē xee mí tó'ō xo'o tinti'ó san ne, ¿nté koo víi ntu ña nī ña ñu'u ntee é tatā ña? —ka'an Jēsuu.

⁴¹ Ntáka'an ñátā san ni tó'ō dutú san:

—Uun ito tsi ka'ní kue'en ña ña ñu'u ntee, ña é kīni ntáa san. Kidáā ne, kué'e ñā é tātá san nta'a tuku ña'a, ña é nakué'e i ña kit̄i tinti'ó san ntuvi te t̄in ña t̄i, vata kaa é kāduku ntée ña —ka'an ña.

⁴² Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vāta nakua'a ntu nto mí ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

Xuu é nakuítā ña ntádamá san ne,

d̄ivi k̄uvi xuu ku've etí vi'i san.

Sá'ā né, Xuva kō de kú'vē ñá ne,

iña kō né, dōo vá'ā o dé ña,

ka'an. ⁴³ Dukuān ne, kaka'án u ni ntō tsí naki'i Xuva ko tsiñu nto ne, nakué'e xio ña tuku ña'a, ña é ini de ntáa é ntio ña. ⁴⁴ Kuenta iña xuú san ne, da xōo ka ña'a, ña é nāki'í xuú san ne, tá'nu kue'en ñā. Ntá tsi da xōo ka ña'a, ña é kō'xó ntōdó xuú san ne, tādín kuē'en ñá d̄i —ka'an Jēsuu.

⁴⁵ Dā téku tó'ō dutú san nī ña fariseu núu i sá'a ne, kue'en dí'ki ña é kākā'an Jēsuu iña ña. ⁴⁶ Ntá tsi kuān té ncho t̄in ña Jesuu ne, ú'vī ñá un nt̄í nt̄í ña'a san, tsi ntádē kuení ña'a san tsí Jesuu ne, ñá ka'án naa Xuva ko.

22

Núu i iñá viko é kātántá'a ña'a

¹ Ntāa xtuku Jesuu núu i sá'a ni ñā. Kaka'an ña:

² —Mí kadē k̄u'vé Xuva kō ne, vata kaa uun rei, ña é dé ka'nu viko dá tánta'a i'xá ña.

³ Taxnūu ña ña ntáde tsiñu iña ña é kāna ña ña'a san é kā'an ñá ni ña te k̄i'xi ña viko san. Ntá tsi ña ni ntío ña'á san k̄i'xi ña. ⁴ Taxnūu xtuku ña tuku ña'a, ña ntáde tsiñu iña ña ne, kaka'an ñá ni ña: “Kūkaná nto ña'a san, ña é kā'an ní'í u nte dí'na. Ká'an ntō tsi é iō tu've é k̄i'xi o. E'ní u duntikí ko ni k̄it̄i e dōo vá'ā o ni i. É iō tu've nt̄i'í ve. Na k̄i'xi xña viko e tánta'a i'xá ko”, ka'án reí san. ⁵ Ña ni íde ñā'a san kuéntá ne, xío kuē'en ña. Uun ña ne, kukútu ñā ne, uun ña ne, kudíko ñā. ⁶ Ña nguii sán ne, t̄in ña ña ntáde tsiñu iña reí san ne, dē xení ña ni ñā né, ē'ní ña ña. ⁷ Un vá'a tsí kúdiin reí san ne, taxnūu ña sntadun ña é ka'nī ñá ña é'ni ña ntáde tsiñu iña ñá ne, é na k̄ā'mi ña ñuú ña. ⁸ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña: “Iō tu've viko e tánta'a i'xá ko, ntá tsi ña e kána ú ne, ñá ni de ntāa ña é k̄i'xi ña. ⁹ Dukuān né, kue'ēn ntó itsi k̄ān ne, ká'an nto ni da xōo ka ña'a é ní'i nto é k̄ixka'xí ña, kuān te t̄it̄in ña”, ka'án reí san. ¹⁰ Kué'ēn ña ntáde tsiñu iña ñá itsi k̄ān ne, xee ní'i ña ūn nt̄í nt̄í ña'a, ña é ní'i ña, kuān te vá'a ña'a ña, kuān té ña vá'a ña'a ña. Dā xee un nt̄í nt̄í ña'a sán ne, tsitu kuē'en ñá'a san vi'i mí k̄akuvi viko san.

¹¹ 'Ntá tsi dā xee reí san é kōto ña ña xee sán ne, ini ña é tuví uun ña'a, ña é ña tuví dú'nu vá'a i iña vikó san. ¹² Kaka'an ñá ni ñā: “O dee, ¿nté kui tá'xi ntu ña é k̄i'vī nto i'a, tsí ña te núu nto doo vá'a nto iña vikó san?”, ka'an ña. Ntá tsi nté uun ña ni ká'an ña.

¹³ Kidáā ne, kaka'an reí san nī ña ntáxntii ñā: “Kí'ní nto nta'a ña sá'á ni d̄i'ín ña dí ne, nakene iko nto ña k̄i'i k̄ān mi dōo nee. Ikān dōo kueku ña'a san ne, naka'xí ka'ñi ña nú'u ñā”, ka'án reí san. ¹⁴ Tsí kuān te t̄it̄in ña'a kana ú ña ne, ñá te t̄it̄in ñá nakaxnúu ú ña —ka'an Jēsuu.

Nuu i iña diu'un xōó san
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Kidāā né, ntāka ña fariseú san ne, ntántukū nuu iní ña nté koo vií ña é nadāna ña Jesuu núu i é kāka'an ñá ni ñā. ¹⁶ Taxnúu ña ña ntántikín ñá ni ña ntántikín Heródē san mí tuví Jesuu. Ntáka'an ña:

—Mastrú, iní nti tsi nuu é ntaā i é kāka'an nto, tsí kanakuā'a nti'xe nto iña Xuva ko. Ñá kāde nto kuenta née iñá ntádē kuení ña'a san. Ntē ña kaú'vī ntó ña, kuān te na'nu ñá'a ña. ¹⁷ Ká'an nto vē, nee iñá kadē kuení nto. ¿Vā'á ntu o é kuē'é o diu'un xóo san nta'a ña tsiñu na'nu i ñuú Romá san ne, o ña'a? —ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi ini Jesuu tsi dóo kiní o dé kuení ña iña ñá ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui ntaíto nteé nto ko, ntō'o e ntaéni nta'ví nto ña'a? ¹⁹ Nañē'e ntó ko diu'un e ntá'vi nto diu'un xóo nto —ka'an ña.

Xé'e ña ña ūun diu'un é kōto nteé ña. ²⁰ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Xoó ntu nuu i é ntee í'a? ¿Xoó ntu ñá'í e ntee na'á san? —ka'an ña.

²¹ Ntáka'an ña:

—Íña ña tsiñu na'nu i ñuú Romá san —ka'an ña.

Kidāā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nakué'e nto nta'a ña tsiñu na'nu i san nee é kāduku ntée ña ne, nakué'e nto nta'a Xuva ko nēe é kāduku ntée ña ñá —ka'an ña.

²² Dā téku ña sá'ā ne, koó dā kúdu'va ña. Ntaka ña ikān ne, kúnū'ú ña.

Ntátsixe'e ña saduceu te ntoto xtúku o tē xi'i o

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Ntúvi tsikán ne, xéē ña saduceú san mí tuví Jesuu. Ña sá'á ne, ña ntóto xtuku o tē xi'i o, kuíni ña. Tsixe'e ña Jēsuu:

²⁴ —Mastrú, ká'ān Muísee tsí te kúví uun ñatíí ne, ñá ni xío i'xá ña ne, kuétsi e tánta'a ení ña ni ñadí'í kií san vata koo é kōo i'xá ña kuenta iña ení ña. ²⁵ Vi'í a vé ne, ña ntóo ni'í ntí ne, xío ū'xe ñá'a ení ña. I'xa nuu í san ne, tánta'a ña, ntá tsi xi'í ñá ñá'na dá kōo i'xá ña. Kidāā ne, tánta'a xtuku ení ña ni ñadí'í kií san. ²⁶ Kuan o kúvi ni ña é kuvi ūví san ñá, ni ña é kuvi ūní san, dā nte tánta'a ñadí'í kií san ni ña é kuvi ū'xe san. ²⁷ Dā xi'í ntí'í ña ne, kidāā ne, xí'í ñadí'í san ñá. ²⁸ Dukuan né, te ntoto xtuku o né, ¿Xoó ntu kuvi nti'xe ñadí'í i é ū'xe ñá'a san? Tsí un nti'í ntí'í ña tánta'a ni'í ña ñā —ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ña:

—Ntádana nto, tsí ñá ini nto nté o kaka'an tú'un Xuva kō, ntē ñá ini nto e dóo ka'nu Xuva kō. ³⁰ Tsí te ntoto xtuku o ne, ña tánta'a ká ña'a, tē tíí, te ñadí'í. Tsí vata ntáa ánje Xuva kō ntáa o e dukún kán. ³¹ Kuenta iña í te ntoto xtuku o né, vāta ntu nakua'a nto mí kaka'an tú'un Xuva kō: ³² “Xu'ú ne, Xuva Ābraan, Xúva Ísaa, Xúva Jácoo san u”, ka'an ña. Xuva kō ne, ñá te Xuvā ñá xi'í san ña, tsí Xuvā ña ntantíto san ña —ka'an Jesuu.

³³ Dā téku ña ntāñi íkán ne, koó dā kúdu'va ña nuu i é nañe'e ña ña.

Tū'un é díí ka ka'nu é ká'an Xúva kō é káda ntaa o

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Dā téku ña fariseú san tsí ña tuví nee iña é kúvi ka'an ñá saduceú san dá ka'an Jesuu iña ñá ne, náataká nuu ña fariseú san. ³⁵ Uun ña'a, ñá ini vá'a leí san ne, íto nteé ña Jesuu, kaká'an ña:

³⁶ —Mastrú, ¿neē ntú tu'un e díí ka ka'nu é ká'an Xúva kō? —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Jesuu ni ña:

—“Kuínima nto Tó'o nto Xuva ko kaníí nima ntó, kaníí é tduíña nto, kaníí ū'xen díki nto.” Kuan o ka'an Xúva kō. ³⁸ Sá'ā e tú'ūn e díí ka ka'nu é dí'na kada ntaa o. ³⁹ Dókō sá dadíí ni tū'un é kuvi ūví san. Kaka'an: “Kuínima ntó ta'an nto vatā ó kakuínima míi nto kúñu ntó”, ka'an. ⁴⁰ Te káda ntaa ntó ntúvi nuu i sá'a ne, kuan kōo kada ntaa nto un ntíí ntíí lei Muísee ni un ntíí ntíí tú'ūn e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kó san ñá —ka'an Jesuu.

¿Xoó ntu i'xá i Cristu?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Dá ntōo ká ña fariseú san ne, ⁴² tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Nee iñá ntu ntádē kuení nto iña Cristu, ña táxnuu Xuva kō? ¿Xoó ntu i'xá i ña? —tsixe'e ña.

Nantíko kōo ña fariseú san, kaka'an ña:

—I'xá ika Dāvii ña —ka'an ña.

⁴³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Te i'xá ikā ñá ña ne, ¿nté kui kaka'an ntú Davii é Tó'o ña ña, vata o xe'e Espíritū Sántū san ña é ká'an ña? Tsi ka'an Dávii kídaa:

⁴⁴ Kaka'an Xúva ko nī Tó'o ko:

“Kutūvín diñi kua'a ko é xntiīn kó dā nté kūvi vii ú nī ña ntaínchu'vi o.”

Kuan o ka'an Dávii. ⁴⁵ Te ká'an Dávii tsi Tó'o ña ña ne, ¿nté ntu koo ka'an ña tsi i'xá ña ña di? —ka'an Jesús.

⁴⁶ Nté uun ña ña ni kuvi nantiko koó ña nté uun tú'ūn. Nté ntūvi tsikán ne, ña ni ntío ká ña'a san tsixé'ē ká ña ña.

23

Dā tsi'i kuétsi Jesuu ña fariseu ni mastrú lei

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni un ntíí ntíí ña'a sán, nī ña ntántikin ña:

² —Mastrú lei san nī ña fariseú san ne, ntánakuā'a ña ntó nēe é ncho ka'an lei Muísee san. ³ Dukuān ne, kini nto é ntáka'an ñá ne, vii nto vatā ó ntáka'an ña, ntá tsi ña vii nto vatā ó de ña, tsi ña ntáde ña vatā ó ntánakuā'a ña nto. ⁴ Dōo ntátee tsiñu ña ña'a núu i e dōo ntii tū'un e ña kutíi ña'a san, ntá tsi mii ñā ne, ña ntío ña tñn nta'a ñā nté un siin.

⁵ Un ntíí e ntáde ña ne, ntáde ña vata koo é kīni ña'a san. Ntátsuve ña tūtú e dōo nī'í xteén ña ni ntā'a ña, tutu é ūve na'a tú'un Xuva kō. Nā tē nté kaa nani ntete du'nu ña. ⁶ Ncho kuntōo ña mí'í e díi ka vá'ā ó vi'i viko sán ne, ncho kuntōo ña sia é ntoo un tsi nte núu i kan ini ukún kán. ⁷ Ntio ña é ká'an ún ntíí ntíí ña'a ntusi ni ña nú á'vi kán ne, é ká'an ún ntíí ntíí ña'a tsi mastru ñá ña.

⁸ Ntá tsi ña ku ka'an ña'a tē mastru ñá nto, tsi uun tsi Mastru nto. Un ntíí ntíí ntó ne, ta'an nto. ⁹ Nā ku ka'an ntó Uva nto ni da xōo ka ña'a ñuxiví a, tsi uun tsi Uva ntō, ña é tuví e dukún kán. ¹⁰ Nā ku dā vá'a nto é ká'an ñá'a san e tó'o ña ntō, tsi mii tsi ú e Tó'o ntō, xu'u é nāni ú Cristu. ¹¹ Ntō'o é díi ka na'nu ña'a nto ne, kada tsiñu nto iña tá'an nto. ¹² Ntō'o e ntáde na'nu ña'a nto ni tā'an nto ne, vii Xuva kō é nainu xuvi ntō. Ntō'o é ña ntáde na'nu ña'a nto ne, Xuva kō ta'xi ña é ntuna'nu ña'a nto.

¹³ Ntá tsi jntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakadi núu nto itsi mí kadē kú'vé Xuva kō. Nté mii ntō ña ntío nto é kuíta ntí'xin nto ne, nté ña ntaxé'e nto itsi é kuíta ntí'xin tuku ña'a, ña e dōo ncho kuíta ntí'xin.

¹⁴ jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Ntánaki'i nto vi'i ñadī'i kíi san ne, dōo na'a ntáka'an ntā'ví nto vata koo é tēe xu'u nto e ntáde nto. Dukuān ne, díi díi ka nī'i nto é ntō'o nto.

¹⁵ jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i ntáde nto. Nā tūvī mí'í é ña kí'in nto vata koo é vii nto é kuinti'xe kuān té uun kúdií ña'a vatā o ntákuinti'xe nto. Kidáa, dá kakuinti'xe ña ne, ntáde nto é kūvi ña é díi díi ka kini kaa é divi ntō. Dadíi kí'in ntó ni ñā dō'vi kan.

¹⁶ jNtā'vi ide nto! tsi ntō'ó ne, vata ntāa ña kuāa ntāa nto, ña é dotō tsi kanañē'e túku ña'a nté koo kí'in ña. Ntáka'an nto: “Tē xoó ña'a kakuni'i ñā xúkūn sán ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'i ña o'ro é naxe'e ini ukún san ne, da mií é vii ña é káka'an ña”, xkoó ka'an nto. ¹⁷ jÑa kuāa tuntu! ¿Nee iñá ntu é díi ka nuu á'vi: o'ro san ne, o xúkūn san é káde i e kúviko oro san? ¹⁸ Ntáka'an nto: “Tē xoó ña'a kakuni'i ña nāá san ne, ñá tē neé kaidiá'vi. Ntá tsi te kakuni'i ñā doméní san é ntēku nú nāá san ne, da mií é vii ña é káka'an ña”, xkoó ka'an nto. ¹⁹ jÑa kuāa! ¿Nee iñá ntu é díi ka nuu á'vi: doméní san ne, o nú nāá san mí kade i e kúviko doméní san? ²⁰ Xoó ña'a é kakuni'i ña nāá san ne, kakuni'i ña nāá san nī é un ntí'í é ntekú nuu i kan. ²¹ Xoó ña'a é kakuni'i ña xúkūn san ne, kakuni'i ña Xuva kō di, tsi tó'o xúkūn san ña. ²² Xoó ña'a é kakuni'i ñā é dukún kán ne, kakuni'i ña Xuva kō di, tsi ikán tuví ña, kadē kú'vé ña.

²³ jNtā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei nī ña fariseu!, tsi úvi nuu i é ntáde nto. Tsi ntánakué'e nto nta'a Xuva ko uun ta'vi i é u'xi xuku mínū ngatsí, ni ānií, ni kōminú san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta nēe iña é díi ka nuu á'vi é káka'an lei san, mí káka'an é vii o é vā'lá ni ta'an kō, é ntuntā'ví ini ko ñā, é kuinti'xe ko Xuva kō. Nā xtúvī mii nto é vii ntó tsikan, ntá tsi kantio é vii nto sá'ā di. ²⁴ jVata ntāa ña kuāa ntāa nto é dotō tsi ntánañe'e nto tuku ña'a nté koo kí'in ña! jNtō'ó ne, ntáka'an ntēe nto ña'a, ña é ña kué'e nuu i é kīni kaa ntáde, ntá tsi divi ntō ne, díi díi ka kue'e kuétsi ntō!

²⁵ ¿Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! ¿Nté kui ata tásá xntu san ni ata kó'ó san ntánakate nto? Tsi iní i kán ne, dentu kue'en kuenta iña í e dóo dú'u nto, e dóo ntio nto é un ntí'í. ²⁶ ¿Fariseu kuaa! Di'na nakate nuu nto tásá san ni kó'ó san di ne, kidáa ne, ntoo atá i di.

²⁷ ¿Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Vata ntáa nú ñañā é naxe'e dú'xe kui'xin ata i ntáa nto. Dōo tí ntaa é koto ō ne, ntá tsi iní i kán ne, ñu'u tsitu xiki tē'ú ni nūu i é dentū. ²⁸ Kuān ntáa nto di, tsi dóo va'á nto, kuiní ña'á san, ntá tsi dóo vete nto, tsí ñu'u tsitū nima nto é kīni kaa, e úvi nuu i ntáde nto.

²⁹ ¿Ntā'vi ide ntó, ña vete, mastrú lei ni ña fariseu! Ntáde vá'a nto ñañā ñá ka'án naa Xuva ko kídaa ne, ntántakutu nto ñaña ñā'a, ña e dóo va'á ña'a san. ³⁰ Ntáka'an nto: “Tē dí ni kántoo ntí ntuvi dá ntoo uva ikā ntí ne, ña ni xntíí ntí ña é ka'ní ñá ña ntáka'án naa Xuva ko san.” Kuān ó ntáka'an ntó, kuān té ña ntáa. ³¹ É kuān ó ntáka'an ntó ne, ntáka'an nto tsí i'xá nti'xe nto ña é'ni ña ka'án naa Xuva ko san, tsí dé nī kue'en ñá'a nto di. ³² Ntō'ó ne, nantí'í ntó nēe e éni ntu'u uva ata ntō.

³³ ¿Ntō'ó ne, vata ntáa i'xá e ña vá'a ntáa nto, vata ntáa tatá koo ntáa nto! ¿Nté ntu koo nakáku nto te kā'an Xúva kō é kī'in nto dô'vi kan? ³⁴ Dukuān né, taxnūu ú ña ka'án naa ko mí ntoo nto, ni ña e dóo ki'in iní í, ni mastrú san. Iō ñá ne, ka'ní nto ña. Iō ñá ne, xnteē ntó ña ntiká krusi kan. Iō ñá ne, natii nuu nto ña xo'lo má vi'í mi ntánataká nuu nto. Iō ñá ne, kadā xení nto ni ñā da mí'í ká ñuú mí kī'in ña. ³⁵ Kaxntēe na'a Xúva ko kuēnta ntó kuenta iña un ntí'í ntí'í ña é vā'á ña'a, ña é xi'i, uun tsi nté i'xá Adaán san, ñá nani Ábee, ña é ña ni ide núu i é kīni kaa ne, uun tsi da nté Zacaria, í'xá Berequia, ña e é'ni nto mé'ñū má vi'í mí kuviko nī nú nāa Xuva ko. ³⁶ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí ni'í ña ntántoo vevii é ntō'o ña kuenta iña i é un ntí'í nūu i sá'a.

*Dā éku Jesuu kuēnta iña ñuú Jerusaleen
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ ¿Ña ntá'vi ide ntu nto, ñuú Jerusaleen! Kae'ní nto ña ntáka'án naa Xuva ko. Kaxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva kō é kā'an ñá ni ntō. Dōó ki'in itō ntío ko é nātee ta'an ntí'í ú nto vatā ó kanatsi'í tsú'ūn san á i'xá ti má ntí'xin ti, ntá tsi ña ni ntío nto. ³⁸ Kiní nto ve, tsí ña kuntóo ká ña'a ñuú nto kán. ³⁹ Tsí kaka'án u ni ntō tsi nté uun itó ka ña kiní nto kó dā nté kā'an nto: “Dōó ka'nu ña'a, ña é vē'xí naa Xuva ko”, koo ka'an nto —ka'an Jesús.

24

*Dá kakā'an Jesús é nakatsin ña'a úkūn ñá Israeé san
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Ntíi Jesuu má úkūn kán. Kué'ēn ká ña itsi kán dá xee ña ntántikin ña, ntáka'an ñá e na kōto ña úkūn sán e dóo vá'a o. ² Ntá tsi kaka'án Jesús ni ña:

—¿Ñā ntu ka'ni nto é un ntí'í sá'a? Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí ña tuvi nté uun xuu é ōdo ntí'í ta'an vevii é ña nakátsin ña'a san rkontūvi —ka'an ña.

*¿Nté ntu koo kuvi di'nā dá ntí'í ñuxiví san?
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Dá tūví Jesuu t'í'í i é nani Ōlivú ne, xée ētsin ña ntántikin ña, tsíxe'e ña ñā:

—Ká'an nto vē: ¿Amá ntu kuvi sá'á? ¿Nté ntu koo kuvi te xee ntúvi e nainu nto, te ntí'í ñuxiví sa? —ka'an ña.

⁴ Kaka'án Jesús ni ña:

—Kuenta tsí víi nto e ña xoxo kaní nta'ví i nto. ⁵ Tsi dóo titín ña'a ka'an ña é divi ñā é Cristu ña. Ka'an ña: “Xu'u é Cristú u”, koo ka'an ña. Nā te da dīi ña'a kaní nta'ví ña. ⁶ Tekú nto tsi é xio xío kakuvi du'xēn. Ntá tsi koto nto tē ña ku'ví nto. Tsí kantio é kuān koo kuvi. Ntá tsi vata xée ntuvi e ntí'í ñuxiví sa. ⁷ Tsí nāa uun ñuú ni tūku ñuu. Nā tsiñu na'nu i sá'ā ne, naa ñá ni tūku ña tsiñu i. Kutamá ne, táan dā mí'í ká ñuu. ⁸ Te kūvi sá'ā né, dā ve kaiñi ntu'u é ntō'o ña'a san.

⁹ Kidáa ne, ntada ñá nto kuenta ntá'a ña'a, ña é kadā xení ni ntō, é ka'ní ñá nto. Un ntí'í ntí'í ña'a san kune'u iní ña ni nto kuēnta iñá ko. ¹⁰ Ntuvi tsikán ne, dōó titín ña'a xtuví mii ña e ntákuinti'xe ña ko. Ká'an ntēe ta'an ña. Kune'u iní ña ni tā'an ña. ¹¹ Dōó titín ña'a ki'xi ña é kā'an ñá tsi naa Xuva ko kaka'án ñá ne, ñá te da dīi ña'a kaní nta'ví ña. ¹² Tsi dóo kukue'e é kīni kaa e ntáde ña ne, xtuví mii ña é kākūnima ñá ta'an ña. ¹³ Ntá tsi xoó ña'a é kūtí'í ñā da nté tē ntí'í ntuvi tsikán ne, nakáku ña. ¹⁴ Tú'ūn va'á iña

mí kadē kû've Xuva kō ne, ká'ān ntodó ña'a dá kaniñ ñūxiví, vata koo é kīni un ntíí ntíí ña'a. Kidáā ne, ntí'í ñūxiví sa.

¹⁵ 'Uun ntuvi ne, kūví vata ō ka'an Dáníee, ñá ka'án naa Xuva ko kídaā. Kiní nto tsí kuntitsi uun nuu i e dóo kīni kaa, nuu i é ña ntíio kue'en Xúva ko, me'ñú i mí dóo kuikó san. (Xoó ntánakuā'a i né, na kī'in diki ña.) ¹⁶ Kidáā ne, ña ntántoo ñuú Judeá ne, na kūnu ña kī'in ñá nte xúku kán. ¹⁷ Xoó ña'a, ña ntoo da'na diki vi'i i kán ne, ñá kunē'é ña nuu ña má vi'i ña kán é kī'i ña iña ña. ¹⁸ Xoó ña'a, ña é ñu'u mātú i kán ne, ñá kunē'é ña kínaki'í ña kutuun ña. ¹⁹ ¡Ntá'vi ide ñá ñu'u i'xá i ntuvi tsikán, nī ñá e ntánatsitsi i'xá i! ²⁰ Kákan nto nta'a Xuva kō e ña kantío é kūnu nto ntuvi ví'xin, nté ntūvi dá iō dá'na. ²¹ Kidáā ne, un vá'a tsi nto'o ña'a san. Váta kīnī ña'a e dóo nto'o ña nuu i é kīni kaa sá'a nte ntúvi é iñi ntū'u ñūxiví sa. Nté uun ito ka ñá kuan kōo kuvi dī. ²² Tē ña nantí'í Xuva ko ntuvi tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi nainu Xúva ko ntūvi tsikan da xe dóo kakuinima ñá ña náxaxnúu ña.

²³ Te káka'án uun ña'a ni ntō kídaā: “Koto nto, tsí i'a tuví Cristu”, o te káka'an ña: “Ikān tuví ña”, ne, ñá ku kuintí'xe nto ña. ²⁴ Tsí kī'xi ña veté ne, ka'an ña tsí Cristu ña. Tuku ña veté san ne, ka'an ña tsí kaka'an ñá naa Xuva ko. Vií ña nuu i é kīnī ña'a san ne, vií ña nuu i e dóo na'nu é kāni nta'ví ña ña'a san. Tē dī kuvi ne, un tsi nte ñá ntákuintí'xe i ko kaní nta'ví ña ña. ²⁵ Koto nto, tsi é di'na kaka'án u ni ntō é kuān koo kuvi. ²⁶ Dukuān né, te káka'an ñá ni ntō: “Koto nto tsí tuví ña má kū'u kan”, ne, ñá ku ñe'e nto. Te káka'an ña: “Tuví ña má vi'i kán”, ne, ñá ku kuintí'xe nto. ²⁷ Tsí vatā ó kaxi'í nuu nté uun diñi i e dukún kán un tsi nté tuku diñi i kán né, kuan kōo xi'í nuu ka'nu ú ne, da née inī xnto nainu ú, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi. ²⁸ Dā mí'í ká tuví kúñu tē'ú ne, ikān ntátaká nuu skuilú san.

Nté koo nainu Jesucristu

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Ura tsí i tē ntí'í e dóo ntánto'o ña'a ntuvi tsikán ne, kuneé ngantií san; ntē ña xi'í nuu ká xoó san. Kó'xō kímī san e dukún kán ne, kantá nuu e dukún kán. ³⁰ Kidáā ne, ntíi díto nuu i e dukún kan iña kó, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi. Kidáā ne, un ntíí ntíí ña'a ñūxiví sa ne, u'vi ña. Kiní ña tsi vé'xī ú, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi, mé'ñū viko é ñu'u e dukún kán. Kiní ña tsi dóo iō ntíi kó, tsi dóo ka'nu u. ³¹ Taxnúu ú ánjē kó e dóo ntíi nakuēku ña trunpetá ne, natee ta'an ña ña'a, ña é nakaxnúu ú, dā mí'í ka mí ntōo ña da kaniñ ñūxiví sa.

³² 'Koto nto tun ígū sán ne, kiní nto: Dá dā vé ute nta'a utun san, dá dā vé kakene xuku í ne, ini nto tsí dokó sa xee ntúvi ka'ni. ³³ Kuan kōo kuvi dī te inī ntí'í ntó nuu i tsíkan. Kutunī nto tsí é ntítsi nteé u xi'í nto. ³⁴ Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí ña kuví ña'a, ña ntántoo ntuvi sá'a, dā nté kuvi ntí'í nuu i sá'a. ³⁵ E dukún kan ni ñūxiví sa ne, kunaa, ntá tsi tú'un kó ne, ñá kunāa kue'en.

³⁶ 'Ntá tsi nté uun ña'a ñá ini ña neé ura kuvi sá'ā, nté ánje Xuva kō, ña ntoo e dukún kán, nté xu'u é l'xā ñá ko ñá iní u. Da mii Uvā kó ini ña.

³⁷ 'Vata ō kúvi ntuvi dá itúvi ña ata ika ko Nōeé ne, kuan kōo kuvi te nainú u dī, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi. ³⁸ Tsi kidáā ne, ntuvi di'na dá nakuntéku ntute ñūxiví san ne, ntaé'xī ña ntáxi'í ña ne, ntatánta'a ña. Kuan ō dé ña da nté xee ntúvi é kī'ví Noee ini arká san. ³⁹ Ñá ni kutūni ña nté koo kuvi ña dā nté xee ntúte san é natavi núu ña un ntíí ntíí ña. Kuan kōo kuvi te nainú u dī, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi. ⁴⁰ Kidáā ne, uvi ñá'a ñatīí san ne, ntaítu ña. Uun ña kī'in ña nī kó ne, uun ña kutuví mii ña. ⁴¹ Úvi ñadī'í san ne, ntántiko ña. Uun ña kī'in ñá nī kó ne, uun ña kutuví mii ña.

⁴² 'Koto nto ve, tsi ñá ini ntó nee ntúvi, neé ura nainú u, xu'u é Tó'o ntō ko. ⁴³ Ntá tsi kuenta tsí vií nto. Tē dī ini tó'o vī'i san neé ura kī'xi ña du'ú san niñú a ne, koo tú'vē ñá ne, ñá kué'é ña é kī'i dú'u ña du'ú san iña ña. ⁴⁴ Dukuān ne, koo tú'vē nto ve. Tsí ura dá ña kantétu nto ne, ura í tsikan nainú u.

Ña é káde tsiñu vá'a nī ña é ña káde tsiñu vá'a

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'Xoó ña'a, ña kade tsiñu e dóo ini de ntáa ña, ña e dóo kī'in iní í ne, ka'an tó'o ñá é kuvi kodo nuú ñá iña vi'i ña, é kué'é ña é ká'xí ña ntáde tsiñu ni'i ña te xee úra i. ⁴⁶ ¡Nté kuí vá'a nī ña é kade tsiñu te káde ntaa ñá tē xee tó'o ñá! ⁴⁷ Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsi kué'e tó'o ñá é kunteé nta'a ña un ntíí ntíí iña ña. ⁴⁸ Ntá tsi te ña kade tsiñu san kini kaa ña ne, kadē kuení ña te kukuí ka tó'o ñá ne, ⁴⁹ kade xení ña nī ña ntáde tsiñu ni'i ña né, da mii kué'en tsi e ntáxi'í ntaé'xi ña nī ña kī'vi ni'i ñá ne, kidáā ne, da née iní ñá naxee tó'o ña ⁵⁰ uun ntuvi dá ña kantétu ña. ⁵¹ Kidáā ne, ta'xi tó'o ña ña. Ká'an ñá tsí

ni'i ña é ntō'o ña é kāduku ntée ña vete. Ikān né, dōó kueku ña ne, naka'xí ka'ñī ña nú'u ñā.

25

Kuenta iña ú'xi ñādī'i kuétsī

¹ 'Mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa u'xi ñādī'i kuétsī é kuē'en ni'í tun kantílin tun é kuē'én tun é nāni'i ta'án tun ña da vé tánta'a san. ² Ú'un ñā'a tún ne, ña túvi dīkí tun nté koo víi tun. Ú'un ñā'a tún ne, dōó iō dīkí tun é víi tun. ³ Ta'nu é ña tuvi dīkí í san ne, dā kue'en ni'í tun kantílin tún ne, ña ni idō tún asete. ⁴ Ntá tsi ta'nu iō dīkí í ne, odō tún tsá'a áseté tun ni kántílin tun. ⁵ Da ñi kākukuii ña da vé tánta'a sán ne, kídī tun. ⁶ Dā kú dava ñuu ne, kaka'an ñā'a: “Koto nto tsi vé'xi ña da vé tánta'a san. Kue'én ntó te nāni'i ta'an nto ña”, ka'an ña. ⁷ Nákuntāñi tun, un ntíi ntíi tun, vata koo é tsoo tú've tún kantílin tun. ⁸ Kidāā ne, ntáka'an tá'nu é ña tuvi dīkí í san ni tā'nu e dōó iō dīkí í san: “Tā'xi kudii nto áseche nto, tsí kanta'va míi kanchílin ntí”, ka'án tun. ⁹ Ntá tsi nantiko koó ta'nu iō dīkí í san: “Á chē ña xee tá'an iñá ntí che tā'xi ntí nto. Díi ka vá'ā ó che kuē'en ntó, kūkuiín nto iña mii nto nu á'ví kán”, ka'án tun. ¹⁰ Da ñi kuē'en tún kūkuiín tun ne, kidāā xee ña da vé tánta'a san. Ta'nu é iō tu've i ne, kúk'í'ví tun má ví'i kán mí kakūvi viko sán ne, nakādi tó'o ví'i sán xí'í san. ¹¹ Dā rkontúvi ne, xee tā'nú nguii sán ne, ntáka'án tun: “¡Nakaán nto xi'i nto, tó'o ví'i!””, ka'án tun. ¹² Ntá tsi kaka'an tó'o ví'i san: “Nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō, tsí ña iní u nto”, ka'an ña —ka'an Jesús.

¹³ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Kuntōo tú've ntó ve, tsí ña ini nto nee ntúvi, neé ura é naínú u.

Kuenta iña diú'un

¹⁴ 'Mí kadē kû've Xuva kō ne, vata kaa uun ña'a kaa, ña é dā ve ki'in túku ñuu. Kāna ña ña ntáde tsiñu iña ñā ne, xé'e ñā é kuēnta víi ña iña ña.

¹⁵ 'Xé'e ña ūun ña kade tsiñu san u'un míil diu'ún san. Uun ña'a ñā né, uvi míil. Ña kuvi ūnī san ne, xé'e ña ña ūun míil. Xé'e ñā é un é un ña vata tsi kaa kutíi ña kuenta víi ña. Kidāā ne, kué'en ñā. ¹⁶ Ña é ni'í í u'un míil sán ne, ura tsí i kue'en ñā ne, dé tsiñu ni'í ña é u'un míil sán ne, ní'i ka xtūku ña u'un míil ka. ¹⁷ Kuan tsí o dé ña é ní'i i uvi míil sán dī. Ní'i ká xtukú ña uvi míil ká dī. ¹⁸ Ntá tsi ña é ní'i i uun míil sán ne, éte ña xavi ne, í'xi ña diu'un tó'o ña.

¹⁹ 'Dā kú na'a ne, nāxee tó'o ña ntáde tsiñu san ne, nadita ñā kuenta. ²⁰ Ña é ní'i i é u'un míil sán ne, nāxee ñā ne, nākué'e ñā tó'o ña ū'un míil ká xtuku é ní'i ña. Kaka'an ñā ní tó'o ñā: “É ū'un míil e tá'xi nto kó ne, i'a ni'í xtuku ká u u'un míil ká iña nto”, ka'an ña. ²¹ Kaka'an tó'o ña ni ñā: “Dōo vá'ā o den, e dén ntaan. Tsí da xe dén ntaan un siin e tá'xí ú o ne, kué'e ká xtuku tá'xí ú o é kadān ku'ven. Ki'xin ní kó, kutúvin dínin ní ko”, ka'an ña. ²² Ña é ní'i i uvi míil sán ne, nāxee ñā dī. Kaka'an ñā ní tó'o ñā: “É ūvi míil e tá'xi ntó kó ne, i'a ni'í ká u uvi míil ká xtuku, é ní'í ko”, ka'an ña. ²³ Kaka'an tó'o ña ni ñā: “Dōo vá'ā o dén, e dén ntaan. Tsi dén ntaan é un siin e tá'xí ú o ne, kué'e ká xtuku tá'xí ú o é kadān kú'vén. Ki'xin ní kó, kútúvin dínin ní ko”, ka'an ña. ²⁴ Ña é ní'i i uun míil sán ne, xé'e ñā dī. Kaka'an ñā ni tó'o ñā: “Iní u tsi dōo diin nto. Katava nto mí ña ni í'xi nto ne, kata'ví nto mí ña ni itu nto. ²⁵ Dukuān ne, ū'ví ko ne, ixkú'xí ú diu'un nto. U'un nto diu'un nto”, ka'an ña. ²⁶ Ntá tsi kaka'an tó'o ña ni ñā: “Dívīn né, dōo kini iden, dōó du'xen ō. Inin tsí katāvá u mí ña ni í'xí ú ne, kata'ví ú mí ña ni itú u. ²⁷ ¿Nté kui ña ni xtuvín ntun diu'ún ko mí kue'nu i'xá i, vata koo é te ntiko kōó u ne, nani'í ko diu'ún ko ni i'xa i?”, ka'an ña. ²⁸ Kidāā ne, kaka'an ñā ni ña ntoo ikān: “Naki'í nto é uun míil é ní'i ñā ne, kué'e nto ñā é ní'i i u'xi míil san. ²⁹ Tsí da xōó ka ña'a é iō iña ñā ne, ní'í ká ña; kukuika ñā. Ntá tsi ña é ña kué'e iō iña í ne, naki'í ká ña é iō iña ña. ³⁰ Ña é ña vá'ā ó kade tsiñu sán ne, kiñu'u nto ña kí'i kán mi dōo nee. Ikān né, dōó kueku ña ne, ka'xí ka'ñī ña nú'u ñā”, ka'an ña.

Nté koo xntékú kû've Xuva kō iña ña'a dá kanīi ñūxiví sa

³¹ 'Tē naínú u, xu'u é vēxkúvī ú ñatíi ne, dōó ka'nu ña'a u. Ki'xi ú ni ūn ntíi ntíi ánjē kó ne, kutúvī u nú tēu ko e dōó ka'nu u. ³² Nataká nuu un ntíi ntíi ña ñūxiví san nuú ko ne, tsoo xio ú ña, é un é un ña, vatā ó katsoo xio paxtú san ndi'u ñā ni lē'ntu ña. ³³ A le'ntú san ne, tsoo ú tī diñi kua'a kó ne, ndi'u sán ne, tsoo ú tī diñi datsin ko. ³⁴ Kidāā ne, xu'u é Rei ú ka'án u ní ña ntoo diñi kua'a ko: “Ki'xi nto, tsi dōo ntio Uva kó nto. Kuntōo nto mí kadē kû've Xuva kō tsi é iō tu've iña nto un tsi nte dí'na dá de kú'vē ñā ñūxiví san. ³⁵ Tsí dā kákīn kó ne, ta'xí nto é ká'xí u. Dā itsí ko ne, ta'xí nto é kō'o u. Kuān te xio ñuu vé'xí ú

ne, dōo diní nto é kutūví u ni ntō. ³⁶ Dá kantíí u ne, ta'xí nto doo é kunūu u. Dá nchokuví u ne, íxkoto ni'ni nto ko. Dá inuu kutu ú ne, íxkoto ni'ni nto ko”, koo ka'án u. ³⁷ Kidáā ne, ká'ān ña é vā'á ña'a san ní ko: “¿Amá ntu ini ntí e kákin ntō ne, tā'xí ntí é ká'xi nto? ¿Amá ntu ini ntí e itsi ntó ne, tā'xí ntí é kō'o nto? ³⁸ ¿Amá ntu ini ntí e xio ñuú ve'xi nto ne, tā'xí ntí mí kutuví nto? ¿Amá ntu ini ntí e kantíí nto ne, tā'xí ntí doo é kunūu nto? ³⁹ ¿Amá ntu ini ntí é nchokuví nto, o nuu kutu ntō ne, íxkoto ni'ni ntí nto?”, koo ka'an ña. ⁴⁰ Kidáā ne, xu'u é Reí u ne, ká'ān ú ni ñā: “Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí da kuān ó de nto ni tā'an nto, ña é díí ka dutsi ne, vata te xū'u kuān o de nto ni ko”, koo ka'án u. ⁴¹ 'Kidáā ne, xu'u é Reí u ne, ká'ān ú ni ñā ntoo diñi datsin kó: “Kunu nto nuú ko, ña kini ntāa. Kue'ēn nto mí kai'xi ñú'u ntii dañu ntūvi, é de kú've u iña tó'ō e ña vā'á san nī ánje ī. ⁴² Tsí dā kákin kó ne, ña ni tá'xi ntō é ká'xi u. Dā itsí ko ne, ña ni tá'xi ntō é kō'o u. ⁴³ É xio ñuú vé'xi ú ne, ña ni tá'xi ntō mí kutūví u. Íntíí u ne, ña ni tá'xi nto dōo é kunūu u. Nchokuví u ne, inuu kutu ú ne, ñá ni íxkoto ni'ni nto ko”, koo ka'án u. ⁴⁴ Kidáā né, tsixe'e ñā'a sán ko: “¿Amá ntu kákin ntō? ¿Amá ntu itsi nto? ¿Mí'í ntū é xio ñuú ve'xi nto? ¿Amá ntu kantíí nto, o é nchokuví nto, o inuu kutu ntō ne, ña ni xntíí ntí nto?”, koo ka'an ña. ⁴⁵ Kidáā ne, ká'ān ú ni ñā: “Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí te ña ni xntii nto ta'án nto, ña é díí ka ntā'ví san ne, ña ni xntíí nto kó dí”, koo ka'án u. ⁴⁶ Kidáā ne, ká'ín ñā mí nī'í ña é nto'o ña ntii dañu ntūvi. Ntá tsi ña é vā'á san ne, kuntoo ña ni Xuva ko ntii dañu ntūvi —ka'an ña.

26

Dā ntúkū nuu iní ña nté koo tñin ña Jesuu

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Dā kúvi ká'an Jéssuu sá'ā ne, kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

² —Ini nto tsí uvi ntúvi ve xee viko dá nātavá Xuva kō ña Israee ñuú Egtō. Kidáā ne, xu'u é vēxkúví ú ñatíí ne, ntada ñá ko kuenta ntá'a ña'a san é naxnteē ñá ko ntiká krusi kan —ka'an ña.

³ Ntúvi tsikán ne, nataká nuu tó'ō dutú san ni ñatā san má vi'í ká'nu dutu ñá odo nūu, ñá nani Caifaa. ⁴ Nātíin ña ni tā'an ña nté koo tñin xu'ū ñá Jesuu é ká'ní ña ña. ⁵ Ntá tsi ntáka'an ña:

—Ñá vīi o mé'ñū vikó san vata koo é ña kudíin ña'á san ni kō —ka'an ña.

Dā da'ví ñadī'í san cho'o vîdin díki Jéssuu

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Dá tūví Jesuu ñuú Betania, má vi'í Símuun (ña é kānakó'xo kúñu ī kídaā) ne, ⁷ xée uun ñadī'í mí tuví ña, ni'í nta'a ña ūun xuxu cho'o vîdin e dóo nuu á'vi. Dá'vi ña díki Jéssuu chó'o vîdin san da túvi ña nú mēsa kan. ⁸ Ntá tsi kudiin ña ntántikin ña da iní ña ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui doto xntu kanativi ñá cho'o vîdín san? ⁹ Tē dí ni diko ñā né, dōo kue' é diu'un ní'í ña. Kidáā ne, kuvi kue'e ña diu'ún san ñá ntā'vi —ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi tēkú Jesuu nee iña ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá ku natēku du'xen ntó ña, tsí nuu i é vā'á kade ña nī ko. ¹¹ Ña tūví nté uun ntúvi é ña kuntóo ña ntā'ví san ni ntō, ntá tsi xu'ú ne, ñá nā'á ka kutuví u ni ntō. ¹² Dā da'ví ña kúñū kó cho'o vîdín san ne, kaxtūví tu've ñá ko é kuntū'xí u. ¹³ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí dā mí'í ká e ntáka'an ntódo ña tū'ūn va'á san kuenta iñá ko kaniñ ñūxiví sa ne, ká'an ñā'a nté o dé ñadī'í sa'á ne, naka'an ña ñā —ka'an Jéssuu.

Dā díko Júda Jéssuu

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Kidáā ne, uun ña'a ñā é uxuvi ñá'a san, ñá naní Júda Iscārioté ne, kué'en ñā mí ntoo tó'ō dutú san, ¹⁵ kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu kaa ta'xi nto kó te ntāda ú kuenta Jéssuu ntá'a nto? —ka'an ña.

Xé'e ña ña ōko u'xí diu'un kui'xín ne, ¹⁶ nté ūra tsikan ntúkū nuu iní ña nté koo ntada ña kuenta Jéssuu.

Dā é'xi dadīi Jesuu ni ñá ntántikin ña

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Dā kii ūun viko da nātava Xuva kō ña Israee ñuú Egítō sán ne, xéé ña ntántikin ña mí tuví Jesuú ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntū ntio nto é xtūví tu've nti é kā'xi ntó iña vikó sã'a? —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Kue'en ntó ñuú Jerusaleen, nú vi'i ña tsikán ne, ká'an nto ni ñā: “Kaka'an Mástrú san: É dokó sa xee ura iñá ko. I'a nú vi'i nto kán ka'xí u iña vikó san nī ña ntántikin ko”, koo ka'an nto —ka'an Jesuu.

¹⁹ Kuan ō dé ña ntántikin ñá vata ō ka'an ñá ne, ikan xtūví tu've ña é kā'xi ñá iña vikó san.

²⁰ Dā kuāā ne, íntōo dadii Jesuu ní uxuvi ñá'a, ña ntántikin ña. ²¹ Da ntaé'xi ña ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō, tsí uun nto ne, díko ntō ko —ka'an ña.

²² Ñá tē nté kaa íntoo nta'xa ña ne, é un é un ña ntátsixe'e ña ñā:

—¿Vá ðivi ntū u, Tó'ō? —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá é dadii tsi xnuu ntó'o tañú'u i ini ko'ó san nī kó ne, ðivi ñā e díko ñá ko. ²⁴ Xu'u é vèxkúví ú ñatíí ne, kuví u vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, ntá tsi ntā'vi ide ña é dikó ko. Díí ka vá'ā ó tē dí ña ni kaku ña —ka'an ña.

²⁵ Júdá, ña é dikó ñá ne, tsixe'e ñā:

—¿Vá xū'ú ntu, Tó'ō? —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—Kuān ó kaka'an —ka'an ña.

²⁶ Da ñā ntaé'xi ñá ne, kí'i Jesuu tañú'ū sán ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, kátsin dava ña ne, xé'e ñā ña ntántikin ñá, kaka'an ña:

—Kí'i ntó, ka'xí nto. Sá'ā ne, kúnū kó —ka'an ña.

²⁷ Kí'i ña e'xin sán ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, xé'e ña ña, kaka'an ña:

—Ko'ó nto, un ntíí ntíí ntó, ²⁸ tsi sá'ā ne, níñi ko é xé'é u xu'u kó é káti ú kuenta iña dóo tíñi ña'a san vata koo é nakate Xuva kō kuetsí ña. ²⁹ Kaka'án u ni ntō tsí ña ko'ó ka ú ntute tínti'ó sa dā nté ko'ō dadii ú ni ntō ntute tínti'ó xéé san mí kadē kú've Xuva kō —ka'an Jesuu.

Dá kakā'an Jesuu tsí ka'an Pedru tsí ña íni ñá ña

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Dā kúvi íta ña nchu'un iña Xuva kó ne, ntii ña, kue'en ña xuku Olívu. ³¹ Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Un ntíí ntíí nto kunu nto kó niñú ve. Tsí kuān ó uve na'a tú'un Xuva kō é kākā'an: “Ka'ní u paxtú san ne, kaka xaa un ntíí ntíí a le'ntu san”, ka'an tú'un Xuva kō. ³² Ntá tsi te ntoto xtuku ú ne, kí'ín ú, kodo nūú u ñuú Galilea —ka'an ña.

³³ Pedrú ne, kaka'an ñá ni Jesuu

—Kuān té un ntíí ntíí ñá kunu ña nto ne, ñá kuan koo víi u —ka'án Pedru.

³⁴ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā.

—Nuu é ntaā í kaka'án u ni ō tsí niñú ve ne, dí'na dá kána lí'xí sán ne, é uni ito ka'an tsí ña inín ko —ka'an Jesuu.

³⁵ Kaka'an xtúku Pedru ni ña:

—Kuān te kuví u ni ntō ne, ñá ká'án u e ñá iní u nto —ka'an ña.

Kuan ō ka'an un ntíí ntíí ña ntántikin ñá ði.

Dá kūka'an ntā'ví Jesuu má utun mí é nani Getsemānii

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Kidáā ne, kue'en ní'i Jēsuu ña mí é nani Getsemānii. Kaka'an ñá nī ña ntántikin ña:

—Kuntōo nto i'a, na kí'ín u da'a san, kika'an ntā'ví u —ka'an Jesuu.

³⁷ Ntēka ña ntuvi í'xá Zebedeú san nī Pedru. Dōo kúnta'xa iní ña. Dōo dé kuení ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ntuni ñá'a san:

—Dóko sã ña kutíí u e dóo nuu nta'xa nimá ko. Kuntōo nto i'a ne, kuntitō ntó nī ko —ka'an ña.

³⁹ Kué'en ká ña un siin ne, nakani iti ña da nté tantée xteen ña ñu'u kán ne, dá kakā'an ntā'ví ña, kaka'an ña:

—Ūvá, te kúvi né, tã'xi nto é ña nto'ó ko. Ntá tsi ña te é ntio mii ko, tsí nté koo é ntio nto —ka'an ña.

⁴⁰ Nāxee ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, ntákidi ña. Kaka'an ñá nī Pedru:
—¿Nté uun urá ntu ña ni kutii nto kuntito nto nī ko? ⁴¹ Kuntito nto ne, ka'an ntá'vī ntó vata koo é ña víi nto é kīni kaa. Nima ntó ne, ncho vii é vā'a, ntá tsi kúñu ntō ne, ñá kākutíi i —ka'an ña.

⁴² Dā kúvi uvi íto kue'en ñá kūka'an ntá'ví ña ne, kaka'an ña:
—Uva, tē ña kuvi kufta nti'xin sá'ā é ña nto'ó ko ne, na kuān koo kuví vatā ó ntio nto —ka'an ña.

⁴³ Dā náxee xtúku ña ne, ntákidi xtuku ntuni ñá ntántikin ña, tsí kantadí mii ntuxnūú ña ma'na. ⁴⁴ Tsoo mii xtúku ña ña ne, dá kuē'en ñá, kuka'an ntá'ví xtuku ña é kūvi uni íto. Kuan tsí o kaka'an ntá'ví xtuku ña. ⁴⁵ Kidáa ne, naxee xtuku ña mí ntoo ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ntákidi dúkuan ntu ntō? ¿Ntoo da'na ntu nto? Koto nto tsi e xée ūra í ve é xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, ntada ña ko kuenta ntá'a ña kini ntáa san. ⁴⁶ Nakuntáñī nto, kí'in ō, tsi é xee ña é dikó ko —ka'an ña.

Nté ō tñin ña Jesuu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Da ñi kākā'an dúkuan ñā ne, xēē Júdā, uun ña'a ña é uxuvi ñá'a san. Nā tē nté kaa ña'a ntéka ña, ña odo káa ni ūtun. Vé'xi ña kuēnta iña tó'ō dutú san ni ñatā san. ⁴⁸ Nā é diko ñá ne, é ká'an ñá ni ñā'a san:

—Xoó ña'a, ña é ka'xí u xu'u i ne, divi ña tñin nto ña —ka'án Júdā.

⁴⁹ Ura tsí i xee ña mí tuví Jesuu, kaká'an ña:

—So'lo ntō dá, Mastru —ka'an Júdā.

Ne, ē'xí ña xu'u ña. ⁵⁰ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Viin nee iña é vē'xin é viin —ka'an ña.

Kidáa ne, xée ñá'a sán ne, tñin ña Jesuu é kí'in ni'i ña ñá nuu ña tsiñu na'nu i san.

⁵¹ Uun ña'a, ña ntántikin Jésuú ne, tāvá ña káa ñā ne, ē'ní ña ña kade tsiñu iña dutu ñá odo nūú san. Nákuítá tu'un ña lo'xo ña. ⁵² Kidáa ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—Nāxnuu vá'an káa o. Xoó ña'a é naā ñá nī káa ne, káa kuvi ni'i ñá dí. ⁵³ ¿Vá ña kuvi ntu ká'ān ú ni Uvā kó, kuiní nto ne, ura dú'va tsi i táxnūú ña uni diko u'xi míl ánje ñā?

⁵⁴ Ntá tsi tē dí kuan kōo ne, ¿nté ntu koo kuintaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō é da mií é kuān koo kuvi? —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsíkán ne, kaka'an Jésuu ni ñá'a san:

—¿Vē'xí ntu nto é tñin nto uun ña du'u, é kuan o odo ntō káa nto ni ūtun san é vēxtñin nto ko? Utén utén tuví u má ūkún nto kán ne, ña ni tñin nto ko. ⁵⁶ Ntá tsi kuan kōo kuví vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō, vata koo é kuintaa é kākā'an ñá ka'án naa Xuva ko kídaā —ka'an Jésuu.

Un ntíí ntíí ña ntántikin Jésuú ne, inu ña ne, xtuví mii ña ña.

Dā ntísí me'ñu Jesuu núu dutu ñá odo nūú san

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Nā e tñin Jésuú ne, kue'en ní'i ña ña mí tuví dutu ñá odo nūú san, ñá nani Caífaa. Ikān ntoo mastrú lei ni ñatā, ña ntádē kú've san dí. ⁵⁸ Ntá tsi ntíkin íka Pedrú san ña dá ntē xee ña nu kí'i kán nú vi'i dutu ñá odo nūú san. Kúkí'ví ña iní i kán né, ikān itúvi ña nī sntadún san vata koo é kōto ntodo ña nté koo kuvi Jesuu.

⁵⁹ Dutu ñá odo nūú san ni ūn ntíí ntíí ña tsiñu i sán ne, ntuku ñā ña é dā'ví dovete ata Jesuu, vata koo é ká'an ña é na kuví ña. ⁶⁰ Ntá tsi kuān te títin ña vete xee ña ne, ñá tē kuédadii ni ká'an ñá vata koo é kuē'é ña ña doxí'í san. Kidáa ne, xée ūvi ña'a ne, ⁶¹ ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, kaka'an ña: “Kuvi nanūu u xúkun Xuva kō sán ne, úni ntūvi tsí naxntísi xtúku u”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁶² Nákuñtísi dutu ñá odo nūú san ne, kaka'an ña:

—¿Ña tuvi ntu é nantiko koō nto? ¿Nee iñá ntu sá'ā é ntáka'an ñá'a san iña nto? —ka'an dútu ñá odo nūú san ni Jésuu.

⁶³ Ntá tsi nte un siin ña ni ká'an Jésuu. Kidáa ne, kaka'an dútu ñá odo nūú san ni Jésuu:
—Kaka'án u ni ntō nuu Xuva ko, ña kantíto san, ka'an ntó nī kó tē Cristu ntí'xe nto, te í'xá Xuva ko ntō —ka'an ña.

⁶⁴ Kidáa ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—É kākā'an ntú ku nto. Ntá tsi kākā'an u ni ntō tsí vi'i a vé ne, kiní nto ko, xu'u é vëxkúvī ú ñatīi, te tuví u diñi kua'a Xuva kō, ña e dóo ntii inī í san. Ki'xi ú mé'ñū viko e dukún kán —ka'an Jéssu.

⁶⁵ Kidáā né, kūdiin dútu ñá odo nūú san ni ñā ne, ntata ña dōo ñá vatā xkoó ini ñá ne, kākā'an ña:

—jDōo kinī ó kākā'an ña tsí dadīi ña ni Xuva kō! jVá kántio ká ntu ko ñā'a, ña é ntada ntaa? É tekū nto tsi dóo kinī ó kākā'an ñá iña Xuva ko. ⁶⁶ jNté o kadē kuení nto? —ka'an ña.

Nantíko kōo ña nguii san, ntáka'an ña:

—Iō kuetsí ña. Kuetsí é kuví ña —ka'an ña.

⁶⁷ Kidáā né, tī'vi díi na nuu ñá ne, ē'ní ña ña ne, xé'ē nuu na vinuu ña. ⁶⁸ Ntáka'an na: —Ká'an ntō ve, Cristu: jXoó ntu é'ni i nto? —ka'an na.

Dá kakā'an Pedru e ñá ini ñá Jéssu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kuan tsi ō itúvi Pedrú san nu kí'i kán. Xée ūun ta'nu kade tsiñu nú vi'i dutú san mí tuví ña ne, kākā'an tun:

—Divi ntō né, dadīi tsi kaika nto ni Jéssu, ña vé'xi ñūú Galileá san —ka'an tun.

⁷⁰ Ntá tsi núu un ntíi ntīi ña'a san kaká'an ña:

—Ñá iní u nee é kākā'an nto —ka'an Pedru.

⁷¹ Dā ntīi ña xi'i kán ne, é tūku ta'nu kade tsiñu íni tún ña ne, kākā'an tún nī ña ntāñi étsin san:

—Ña sá'a ne, dadīi kaika ña ni Jéssu, ña vé'xi ñūú Nazaree —ka'an tun.

⁷² Kākā'an xtúku Pedru e ñá ini ñá ña. Kākā'an ña:

—Ni Úva kō, ñá iní u ña sá'a —ka'an ña.

⁷³ Dā ku e ví'i ne, xéē ña ntāñi san ne, ntáka'an ñá nī Pedru:

—Nuu é ntaā i é nto'o ne, kaduku ntée nto ña tsikan, tsí kākā'an ntó vatā ó kākā'an ña —ka'an ña.

⁷⁴ Kidáā ne, kākā'an ña é na kuē'é Xuva ko ñā é na ntō'o ñá tē ña nuu é ntaā i é kākā'an ña. Kākā'an ña:

—Nuu é ntaā i, ñá iní ntí'xe ú ña tsikan —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i kána lí'xī san. ⁷⁵ Kidáā né, naka'an Pedru é kākā'an Jéssu ni ña: “Di'na dá kána lí'xī sán ne, úni ito ka'an e ñá inín ko”, ka'an ña. Kidáā ne, kīi Pedrú ne, ēkú kue'en ña.

27

Dā ntáda ña kuenta Jéssu ntá'a Pilatu

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Dā tuví ne, un ntīi ntīi tó'ō dutú san ni ñatā sán ne, nātaká nuu ña é kākā'an ña é na kúvī Jéssu. ² Kí'ní ña ña ne, kue'en ní'i ña ña nūu Pílatu, ña tsiñu ka'nu i iña ñūú Roma.

Dā xi'i Júdā

³ Júdā, ña é diko Jéssu, dā kútuni ña tsí kuví Jesuú ne, nātivi iní ña ne, ntāda xtuku ña kuenta é ōko u'xí diu'un kui'xín san nta'a tó'ō dutú ni ñatā san. ⁴ Kākā'an ña:

—Édé u kuetsí, tsí ña té nee é kini kaa ni idé ña é kuví ña —ka'an ña.

Ntá tsi ntáka'an ñá ni ñā:

—Ñá tē nee kuenta iña nti. Kuenta iña mí ō —ka'an ña.

⁵ Été xaa Júdā sán diu'ún san má ūkún kán né, ntīi ña, kue'en ñá ne, nakué'ne mii ñā kúñu ñā.

⁶ Ntá tsi náta tó'ō dutú san diu'ún san ne, ntáka'an ña:

—Dōo xíi kaa é xnūu o diu'un sá'a ini etun mí ñu'u é kaxé'le ña'a san doméni iña Xuva ko, tsí niñi é inuu á'vi sá'a —ka'an ña.

⁷ Édé kuení ña ne, ñīi ña ñu'u iña ñá kade vá'a kídī nte'ú san mí kuntū'xí ña vé'xi xio ñu. ⁸ Dukuān ne, kākā'an ñá Ñu'ú Niñi ñu'ú san un tsi nté vevii. ⁹ Kuan ō kúntaa vata ō ka'an ñá ka'an naa Xuva ko kídaā, ñá nani Jerēmia, dá kākā'an ña: “Kí'i ña é ōko u'xí diu'un kui'xín san, (divi xā'ví e ntáka'an ña Israeé san tsi ntá'vi ña iña ñá ne), ¹⁰ xé'e ñā diu'ún san é ñīi ña ñu'u ña kade vá'a kídī sán, vata ō ka'an Xúva ko nī ko.” Kuan ō ka'an ña.

Dā kantísi mē'ñú Jéssu nuu Pílatu

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Íntitsí me'ñu Jesuu núu ña tsiñu na'nu i ne, tsixe'e ña tsiñu i san ña:

—Divi ntō ne, ¿vá Rei iña ñá Israee ntú nto? —ka'an ña.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—É kākā'an ntú ku nto —ka'an ña.

¹² Da ññ ntátsi'i kuetsi tó'ō dutú san ni ñatā san ñá ne, ñá ni kā'an kué'en tsi ña. ¹³ Kidāā ne, kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Ña katéku ntu nto e dóo titín nuu i ntátsi'i kuetsi ña nto? —ka'an Pílatú san.

¹⁴ Ntá tsi nté uun tú'ün ña ni ká'an ña. Koó dā kúdu'va ña tsiñu na'nu i san.

Dá kakā'an ña tsí kuví Jesuu

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Dá kakuvi viko sā'á ne, kanantíi ña tsiñu na'nu i san da xōó ka ña'a, ña ñu'u kutu san, ña é ntio ña'a san. ¹⁶ Ntúvi tsikán ne, nuu kutu uun ñatíi, ña é íní un ntíí ntíí ña'a, ñá nani Barābaa. ¹⁷ Dā nátaská nuu ña'a sán ne, kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Xoó ña'a ntu ntio nto é nantíi ú ña: Barabaá san ne, o Jēsuu, ña e ntáka'an ñá'a tsí Cristu ñá, ña vexnákakū nto? —ka'an ña.

¹⁸ Tsí ini ña é ña'a sán ne, done'u ini ntáda ña kuenta Jesuu.

¹⁹ Da ññ tuví Pilatu kádē kú'vē ñá ne, taxnuu ñadi'ñ ña tú'ün, kaka'an ña: “Ñá ku ki'nin nūun iña ñá sa'a, ña e dóo va'á ña'a san, tsi dóo kanto'o kó vevii e dóo kiní o kēní kó kuenta iña ña”, ka'an ña.

²⁰ Ntá tsi tó'ō dutú san ni ñatā san tsí'i ña diki ña'a san é na kākan ña é ntíi Barabaá san ne, na kúví Jesuu. ²¹ Kaka'an xtúku ña tsiñu na'nu i san ni ña:

—¿Xoó ntu é ntúvi ñá sa'á ntio nto é nantíi u? —ka'an ña.

Ntáka'an ñá'a san:

—¿Barabaa! —ka'an ña.

²² Kaka'an Pílatú san ni ña:

—¿Nté ntu koo víi u ni Jēsuu, ña é ntáka'an nto é Cristu ña? —ka'an ña.

Un ntíí ntíí ña'a san ntáka'an ña:

—¿Naxnteē ntó ña krusi! —ka'an ña.

²³ Kaka'an Pílatú san ni ña'a san:

—¿Nté kui? ¿Neé ntu nuu i é kiní kaa é idé ña? —ka'an ña.

Ntá tsi díí díí ka ntíi ntáka'an ña:

—¿Naxnteē ntó ña krusi! —ntákachu'u ña, ntáka'an ña.

²⁴ Dā íní Pilatú san tsí ña kuví víi ña, tsí e éni ntu'u ñá'a san kudiin ñá ne, kí'i ña ntute né, nta'a ña nuu ñá'a san. Kaka'an ña:

—Ña túvi kuétsí ko te kúví ñatíí sá'a. Mii nto ini nto nté koo víi nto ni ña —ka'an ña.

²⁵ Un ntíí ntíí ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña míi nti é kuví ñá, ñá ñi ni í'xá nti —ka'an ña.

²⁶ Kidāā ne, nantíi ña Barābaa, tsí kuan ō ntío ña'a san. Dā kúvi natií nuu ña Jesuu xó'ō ne, da táxnūu ña ña é naxnteē ñá ña ntiká krusi kan.

²⁷ Kidāā ne, sntadun ñá tsiñu na'nu i san ne, kue'en ní'i ña Jēsuu má ví'i mé'ñu kán. Nátaká nuu un ntíí ntíí sntadun, ñá ntóo ikán, mí tuví Jesuu. ²⁸ Nantíí ñá ña ne, xnūu ña ña doo kue'e. ²⁹ Dēvá'a ña le'é iñū né, xntekū ñá diki Jēsuu. Xni'ní ña uun chíin nta'a kua'a ña ne, ínchiti ña nūu ñá ne, da narkínteē ñá ña, ntáka'an ña:

—¿Na kutūví va'á ntó, Rei iña ñá Israee! —ka'an ña.

³⁰ Tí'vi díí ña nuu ñá ne, kí'i ña chíin é ní'i nta'a ña ne, da káni ña diki Jēsuu. ³¹ Dā kúvi narkínteē ñá ña ne, nāki'i ña doo kue'é san ne, naxnūu xtuku ña ña doo míi ña. Kidāā ne, kue'en ní'i ña ña é naxnteē ñá ña ntiká krusi kan.

Dā naxnteē ñá Jesuu ntíkā krusi

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Dá kue'en ña ítsi kán né, tā'án ña uun ñatíi, ña vé'xi ñuú Cirene, ñá nani Sīmuun. Éde ña ña kuétsi é kuído ña krusi Jēsuu.

³³ Dā xee ña mí nani Gōlgota, é káni tú'un Xiki Díki Ntixi ne, ³⁴ xé'e ña ntute tinti'o é kádaká rkave é kō'o ña. Dā íto nteé ña ne, ña ni ntío ña ko'o ña.

³⁵ Dā kúvi naxnteē ñá ña ntiká krusi kán ne, nādikí sntadún san xoo é ní'i i doo Jēsuu, é un é un ña. Kuan ō dé ña vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kátsin dava ña doó ko. Nadiki ña xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an. ³⁶ Kidāā ne, íntōo ña é kuenta víi ña ña ikán.

³⁷ Xnteē ñá uun ta'vi rkunu dīkí krusi kan é kāká'an neé kuetsi é idé ña. Ta'vi rkunū sán ne, kaka'an: “Ña sāl'á ne, Jesuu, Rei iña ñá Israee”, ka'an.

³⁸ Xnteē ñá uvi ña'a ña du'ú ntiká krusi kán ni ñā ntuvi tsikán di. Uun ña'a ña ne, diñi kua'a ña ne, uun ña'a ña diñi datsin ña. ³⁹ Da xōó ka ña'a, ña é ita ntí'xin ne, nārkínteē ñá ña, nakuíko ña dīkí ñá ne, ⁴⁰ ntáka'an ña:

—Ntō'o é kanakatsin nto xúkūn sán ne kanaxntitsi xtúku nto té kuvi ūni ntuvi ne, jnakākú mii nto kúñu nto vē! Te nuu é ntaa i é I'xá Xuva nti'xe ko ntō né, jnāntii ntee mii nto kúñu ntō ntiká krusí san! —ka'an ña.

⁴¹ Kuan ō dé tó'ō dutú san, nī mastrú leí san, ni ñatā sán di. Nārkínteē ñá ña, ntáka'an ña:

⁴² —Ña sāl'á ne, nakakū ñá tuku ña'a, ntá tsi ña kuvi nakakú mii ñā kúñu ñā. Kaka'an ña tsí Rei iña ñá Israeé san ña. Te ntii ntee mii ña krusí san ve ne, kuinti'xe ntí ña. ⁴³ Kaka'an ñá tsí kakuinti'xe ña Xuva kō. Na nakākú Xuva ko ña ve, tē ntio nti'xe ña ña. Tsí kaka'an ña é I'xá Xuva ko ñā —ka'an ñá'a san.

⁴⁴ Ña du'ú san é uve dadíi ña ni ñā ntiká krusi kán ne, nārkínteē ñá ña di.

Dā xi'i Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Kūneé da kaniñ ñūxiví san da kál'ñu ntuvi un tsi da nté kaeku uni kuáa. ⁴⁶ Ura tsikán ne, dōó ntii ka'an Jesús, kaka'an ña:

—Elii, Elii, ¿lama sabatani? (é kani tú'un: Xuvā kó, Xuvā kó, ¿nté kuí xtúví mii ntu ntó ko?) —kuan ō ka'an ña.

⁴⁷ Tēkú ña ntāñi étsin ne, ntáka'an ña:

—Kakana ña ñá ka'án naa Xuva ko kídaā, ñá nani Ēlia —ka'an ña.

⁴⁸ Ura tsí i kue'en úun ña'a ne, koó da kañu ña, kúki'í ña uun doo é xnuu nto'o ña ntidi íā né, xntekū ñá diki chíñ sán ne, xé'e ñā é kō'o Jesuu. ⁴⁹ Ntá tsi ña nguíi sán ne, ntáka'an ña:

—Nakoo mii nto ñā. Koto o tē ki'xi Eliá san é nakakū ñá ña —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáā ne, kachu'u ntāa Jesuú ne, xi'i ñā. ⁵¹ Ura dú'va tsi í ne, ntáta ntāa dōxi é rkaa iko ñni ukun kan, nte dīki í un tsi nte xé'e i kán. Táān ne, ntíka xūú san. ⁵² Nakaan ñáña ñā'a sán ne, titín ña kuínti'xe i, ña é xi'i sán ne, ntōto ña. ⁵³ Ntíi ña nú ñaña ñā da ntóto Jesuú ne, kué'en ñā'a san ñuú Jerusaleen. Titín ña'a íni ña ña.

⁵⁴ Dā íni tó'ō sntadún san ni ña ntoo ni'i ñā, ña ntáde Kuenta Jesús, tsí taán ne, dā íni ña kuán ō kúvi ne, koó dā kúdu'va ña. Ntáka'an ña:

—I'xá Xuva nti'xe ko ña sá'a —ka'an ña.

⁵⁵ Titín ñadī'í, ña vé'xí nté ñuú Galilea, ñá ntántikin Jesús é xntii ña ñā ne, ntāñi ika ñā, ntaíto dítō ña. ⁵⁶ Maria Madálena ni María, di'i Sántiau ni Jóseé san, ni dī'í I'xá Zebedeú san ne, ntāñí dadíi ña ni ñadī'í, ñá nguíi san.

Dā intú'xi Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Dā kuáa ne, xée ūun ña kuika, ña ñuú Arimatea, ñá nani Jōsee, ñá kantikin Jesús.

⁵⁸ Kué'en ñā mí tuví Pilatú ne, ntákan ñā kúñu Jēsuu. Kidáā ne, kaka'an Pilatú san é nākué'e ña ña. ⁵⁹ Nāki'i Joséé san kúñu ñā ne, dá xnuu ta'án ña ña doo xee e dóo va'á ne,

⁶⁰ xnuu ñá ña ini ñaña mii ñā é dā ve éte nuu ña ini xuú san. Edí nuu ñá uun xuú ka'nu xi'i ñáña sán ne, dā ntaka ña. ⁶¹ Ntá tsi Maria Madálena ni Maria ñá uun sán ne, ñū'u ntee ña nú ñaña san.

Dā idé sntadún san kuenta nú ñaña Jēsuu

⁶² Tévvā du'va tsi ntuvi dá iō dá'na ne, nataká nuu tó'ō dutú san nī ña fariseú san mí tuví Pilatú ne, ⁶³ ntáka'an ña:

—Ntánaka'án nti tsí ka'an ñá veté san dá kántíto dukuan ñā tsí te kuvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku ña. ⁶⁴ Dukuān ne, ká'an nto na nakadí va'á ñá ñaña san da nté tē kúvi uni ntúvi, vata koo é ña kí'ñ ña ntántikin ñá ne, natava ña kúñu ñā. Kidáā ne, kuvi ka'an ñá ni ñā'a san tsí e ntóto tó'o ñā é xi'i ña. Díi díi ka kini kaa dovete sá'a é vata kaa dovete é ká'an di'na ña é ntóto ña —ka'an ña.

⁶⁵ Kaka'an Pilatu ni ña:

—Dikan ntāñí sntadun é kuēnta víi ña. Kue'ēn ntó ni ña, nakadī kutu ntó te kúvi víi nto —ka'an ña.

⁶⁶ Kué'en ñā né, nakadī kutu ñā ñañā san. Ēdí nuu ña xume ntíkō diñi i mí ntee tá'an xuú san ni ñañā san. Nū'u ntee sntadún san é kuēnta víi ña.

28

Dā ntóto Jesuu

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Dā ita ntí'xin ntuvi dá iō dá'na, dá tuvi é kuvi ūun ntuvi vité san ne, kué'en María Madālena ni María ñā uun san é kūkoto ntodo ñā ñañā san. ² Kidāā ne, un vá'a tsi taan. Tsi ntíi uun ánje Xuva kō nte e dukún kān. Kī'xi ña, náxtixio ña xuú san ne, dā itúvi ntí'i ña. ³ Núu ñā ne, vata kaa dá kāxi'i núu kaa ne, kui'xīn kue'en dóo ña vata katsi. ⁴ Ñā tē nté kaa u'ví sntadún san dá ini ña ña. Koó dā ntaní'i ña ne, vata dí tē xi'i ña. ⁵ Ntá tsi kaka'an ánje Xuva ko ni ñadī'í san:

—Ñā ku u'ví nto, tsí iní u e ntánantuku nto Jēsuu, ña intée ntiká krusí san. ⁶ Xóxō ña, tsí e ntóto ña vata ō ka'an ña. Kí'xi nto, koto nto mí'i ínúu ña ne, ⁷ Kué'en náne'e nto, kūkoto ntó ña ntántikin ñā tsi e ntóto ña é xi'i ña. Dī'na ña kí'in ña é ntō'ó ñuú Galilea. Ikan nāni'i ta'an nto ña. Sá'a tsí é ká'án u ni ntō —ka'an ánjē san.

⁸ Ura tsí i ntáka ñadī'í san nú ñañā kān. Ú'ví ña, ntá tsi dóo diní ña dī. Koó dā ntaínu ñā kue'en ña é ká'an ñā nī ña ntántikin Jēsuu. ⁹ Da nēe ini tsí ña nāni'i ta'an ña Jesuú ne, kaka'an ñā ntiusi ni ña. Kué'en etsin ñadī'í san mí ntitsí Jesuú ne, ínchiti ña nūu ñā ne, tīin nta'a ña dī'in ña, da ntáka'an ña e dóo ka'nu ña'a ña. ¹⁰ Kidāā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñā ku u'ví nto. Kue'ēn ntó, kukoto ntó ta'an ko, na kī'in ñā ñuú Galileá ne, ikan kinī ñā ko —ka'an Jēsuu.

Dovéte e ntáa sntadún san

¹¹ Da ñi kué'en ñadī'í san itsi kān né, iō sntadún san é kué'en ña ñuú Jerusaleen, kúnakoto ñā tó'ō dutú san un ntí'í é kúvi. ¹² Dā xee un ntí'í ntí'í ñatā san e kána ña ne, natíin ña ni ñā. Dōo kue'e diu'un xe'é ña sntadún san ne, ¹³ ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñā'a san: “Xéé ña ntántikin ña niñú ne, kí'i dú'u ñā kúñu ña da ñī ntákidí ntí”, koo ka'an nto. ¹⁴ Te tēkú tó'ō ntō e ntáka'an ntó ne, ká'án ntí ni ñā vata koo é ña kué'e ña é ntō'ō nto —ka'an ñā nī sntadún san.

¹⁵ Kí'i sntadún san diu'ún san ne, ide ña vata ō ka'an tó'ō dutú san. Kuan tsí ó ntáka'an ñā Israeé san un tsi nté vevii.

Dā téé tsiñu Jesuu ñā ntántikin ña

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Kidāā ne, kué'en ū'xi ín pustrú san ñuú Galilea. Kué'en ña xūku mí taxnūu Jēsuu ña. ¹⁷ Dā ini ña ña ne, ínūu ini ña ña. Ntá tsi iō ñā e ña ni kuintí'xe ña te ñi ntí'xe ña é Jēsuu ña. ¹⁸ Xéé Jēsuu mí ntoo ña ne, kaka'an ñā ni ñā:

—É ta'xi Xuva kō é kadā kú'vé u un ntí'í é tuví ñuxiví a nī e dukún kān dī. ¹⁹ Dukuān é kākā'án u ni ntō é kue'ēn ntó kaniñ ñuxiví sa ne, ká'an nto vata koo é kuinti'xe ña'a san un ntí'í ntí'í ñuú san tú'ún kó ne, nakútsi ntute nto ña kuenta iña Xuva ko, kuenta iñá ko, xu'u é l'xā ñā, ni kuēnta iña Espiritū Sántū san. ²⁰ Nakuā'a nto ñā na kāda ntaa ña é un ntí'í ntí'í vatā ó kaka'án u ni ntō. Kunūu me'ñu ú nto ntii dañu ntūví un tsi da nté ntí'í ñuxiví sa. Kuan tsi koo na kōo —ka'an Jēsuu.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Marcu

Kaka'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsí k̄an

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Dukuān o iñi ntu'u e dóo vā'ā ó kaka'an tú'un iña Jesúcristu, d̄vi Ī'xá Xuva kō, ña tuví e dukún k̄an.

² Nté ntūvi di'na uve na'a kaka'an Ísaia, ña é ka'án naa Xuva ko kídaā, tsí du'vā ó kaka'an Xúva ko ni Ī'xā ña:

Di'na taxnūu ú uun ña'a, ña é xtūví tu've itsi o,
ne, dá taxnūu ú o.

³ Uun tatsín ne, dōo ditó kaka'an ñuu itsí k̄an:

“Nākoo tú'vē ntó itsi va'a,
tsí e vé'xi Xuva kō”, ka'an,

ka'an Ísaia san.

⁴ Ña é taxnuu Xuva kō ne, divī Juaan, ña é kaika má k̄u kan é kanakūtsi ntute ña ña'a san. Kaka'an ña é di'na natu'vi ña'a san kuétsi ña ne, dá kutsi ntute ña. Dukuān é kāda ka'nu iní Xuva ko ni ña kuetsí ña. ⁵ Un ntíí ntíí ña ñuu Judea ni ñá ñuu Jerusaleén, dā xee ñá ne, natívi iní ña kuetsi ña ne, da itsi ntute ña nta'a Juaán san mé'ñu ntūte ka'nu é nani Jōrdaan.

⁶ Dóo Juaán san ni ññ í'xi ña ne, ññi kameu kúvi. E ini é'xi ña ne, skunti; ini xi'i ñá ntūdín ñuñu. ⁷ Kaka'an ntódo ña ni ñā'a san:

—Vi'i a vé ne, xée uun ña'a ñatíi, ña é díi ka ka'nu ña'a é xu'u. Nté ña té nee nuu á'vi ko é nākoó tixí u é nāntuté u ntí'xen ña. ⁸ Xu'ú ne, kūdii ntute kadá'vi ú nto dá kanakūtsi ntute ú nto. Ntá tsi divi ñā ne, Espíritū Sántū ta'xi ña nto é kunūu ña nima nto —ka'an Juaan.

Dā itsi ntute Jesuu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Ntuvi tsikán ne, ntaka Jesuú ñuu mii ñā é nani Nazāree, é tuví ñuu Galilea. Xée ñā mí tuví Juaan. Juaán san ne, nakútsi ntute ña Jesuu mé'ñu ntūte ka'nu é nani Jōrdaan.

¹⁰ Kidāā né, dā ntíi Jesuu diñi ntute ka'nu san ne, iní ña tsí nákaan e dukún kan ne, ikān ntíi Espíritū Sántū san é vata kaa uun paloma é írkaá nuu diki ña. ¹¹ Kaka'an tátsin Xúva kō nte e dukún k̄an:

—Divīn é Ī'xá mii ko e dóo kakuinimá ko o. Nā te nté kaa diní nu nimá ko kuenta iña o —ka'an Xúva ko ni Jēsuu.

Ntío tó'ō e ña vā'ā san é kō'xo Jesuu nuu i é k̄ini kaa

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Espíritū Sántū sán ne, kue'en ní'i ña Jesuu ñuu itsí k̄an. ¹³ Úvi d̄kó ntuvi, úvi d̄kó niñu íka Jesuu ík̄an. Kaika ña mí ntaíka kiti ku'u san. Ikān xée tó'ō e ña vā'ā san ne, ntio i é kō'xo Jesuu núu i é k̄ini kaa. Ntá tsi xee án̄jē san é kade ña ña kuenta.

Eni ntu'u Jēsuu kaká'an ntódo ña ñuu Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Dā inúu kutu Juaan viútun sán ne, xée Jēsuu ñuu Galilea, kaka'an ntódo ña, kaka'an ña nté kuān nte vā'ā ó kadē k̄u'vé Xuva kō. ¹⁵ Kaka'an ña:

—E xée ūra í ve. Ña ná'ā ka dá kixkadā k̄u'vé Xuva kō. Dukuān né, natu'vi ntó kuetsi nto ne, kuinti'xe nto tú'ūn é vā'ā san —ka'an ña.

Nākaxnúu Jesuu kimi ña'a, ña ntátava tsákā san

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Kaika Jesuu díñi míni Galileá san ne, ikān nání'i ña Símuun ni ení ña, ñá nani Āndree. Ntánakuítá nuu ña xunu ña iní ntute san, tsí divi tsíñu ntáde ña é tsáká ntátava ña.

¹⁷ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikín ntó ko. Nā tāvá ka nto tsákā, tsí vi'i a vé ne, ká'an nto ni ūn ntíí ntíí ña'a é na ntūvá'a nima ña —ka'an ña.

¹⁸ Kidāā ne, ura tsí i tsoo mii ña xunu ña ne, dá kue'en ñá ni Jēsuu.

¹⁹ Kūdii tsi kué'en Jesuú ne, nāni'i ta'an ña ni Sántiau ni ení ña, ñá nanī Juaan. Ntuvi ña é i'xá Zebedeu. Ñu'u ña ni uva ñā iní tun ntoō ñá, ntántavá'a ña xunu ña. ²⁰ Kidáā né, kāna Jesuu ña é kuntikín ñá ña ne, ura tsí i xtúvi mii ña uva ña nī ña ntáde tsiñu iña ña iní tun ntóo san, dá kué'en ñá kuntikín ñá Jesuu.

Uun ña'a, ñá nuu é ña vá'ā nima i

(Lc. 4:31-37)

²¹ Xée ña ñūu é nani Capērnau. Ntuvi é ntoo kadin ña'a sán ne, kué'en Jēsuu má vi'í mi ntánataká nuu ña Israeé ne, eni ntu'u ñā nakua'a ña ña'á san. ²² Ña'a sán ne, dōo va'á kuini ñá da téku ña é kuān nte vá'ā ó kaka'an Jēsuu. Ñá te ni kā'an ñá ni ña vatā ó kaka'an mastrú lei iña Xuva ko, tsi dóo iō ña é kā'an ña dá kanakuā'a ña. ²³ Tuví uun ña'a má ūkún kán, ña é nuu e ña vá'ā nima i. Kaka'an ñátí san:

²⁴ —¿Nté kui kánateñu nuu nto ntí, Jesuu, ñá ñuú Nazaree? ¿Vēxká'ni ntu nto ntí? Iní ntí nto, tsí Xuva kō táxnūu ña nto —ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi de tíi Jesuu ni é ña vá'ā san, kaka'an ña:

—¿Ntiin i'a, tsí ña te iña o sá'á! —ka'an ña.

²⁶ Ide é ña vá'ā san é xi'i mii ñatí san ne, dōo ntii kachu'u ntáa é ña vá'ā san da ntíi, kue'en. ²⁷ Koó dā kúdu'va ña ntāñí san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ña'a ntu ña sá'a e kúvi idé ña é nakūnu ña é ña vá'ā san? Ña sá'a ne, e túku o kadē kú'vē ña. Kakutí ña kanakūnu ña é ña vá'ā san. ¿Né ntu nchu'ún kanakuā'a ña kō? ¿Ō nchu'ún xeé ntu, ne, nté kaa? —ka'an ñá'a san.

²⁸ Ura dú'va tsi i kútuni un ntíí ntíí ña ñuú nta'vi san, ñuú e ntáduku ntée ñuú Galilea, nté ō dé Jesuu, tsí dóo ntáka'an ñá'a san.

Ntāvá'a Jesuu ñuntíi Sīmuun

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Dā ntáka Jesuu mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kue'en ní'i ña Santiau ní Juaan nú vi'í Sīmuun. Ikān tuví Andreé di. ³⁰ Kaka'an ñávi'i Sīmuun ni Jēsuu tsí etsin ñuntíi Sīmuun. Tuví ntaa ña má vi'í ña kán, tsí ka'ni kaxé'e ña. ³¹ Kúkí'ví Jesuu má vi'í mí tuví ña ne, karkāa ña nta'a ña, náxntitsí ñá ña. Ura tsí i ntikó ña ka'ni. Kidáā ne, kué'en ña, kükavá'a ña é ká'xí ña'a san.

Dōó titín ña nchokuvi ntavá'a Jesuu

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Dā kuáā, da idó nuu ngántii sán ne, ñá tē nté kaa ña'a xee ña mí tuví Jesuu, xee ní'i ña ña nchokuví ni ñā é ñu'u é ña vá'ā nima i. ³³ Un ntíí ntíí ña ñuú í san ne, nātaká nuu ña xi'i kan. ³⁴ Ñá tē nté kaa ña'a ntavá'a Jesuú da nēé ka kui'i ntákuvi ña. Nakūnu ñā é ña vá'ā san é ñū'u nima ñá'a san di. Ñá ni xé'é Jesuu itsi é kā'an é ña vá'ā san xoo é ñi ñā, tsí e ña vá'ā san ne, ini tsí i'xá Xuva ko ñā.

Kaika Jesuu kaníi ñuú Galilea, káka'an ntódo ña

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tévváá du'va tsi, dá ntikin ni'ní ká ne, nákuñtísi Jesuu, kué'en ñā mí xoxó ña'a, tsí ntio ña é kunuu mii ñā é kā'an ñá ni Xuva kō, ña tuví e dukún kán. ³⁶ Sīmuun ni ñá ntoo ni'i ñā ne, íxnantuku ña Jēsuu. ³⁷ Dā nání'i ña ñá ne, ntáka'an ña:

—Un ntíí ntíí ña'a san ntánantuku ña ntō —ka'an ña.

³⁸ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Xio ñuú é ntoo etsin i'a ki'in o ve. Ikān kíka'an ntódo ú di, tsí dukuān é vē'xi u —ka'an ña.

³⁹ Dōo íka ña é un ntí'i itsi ñuú Galilea. Kaka'an ntódo ña má vi'í mi ntánataká nuu ña Israeé san un ntíí ntíí ñuú san ne, nakūnu ña é ña vá'ā san.

Dā ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña kanako'xo kúñu i

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Xée ūun ña'a, ña kanako'xo kúñu i, mí tuví Jesuu. Kanchiti ña, kaka'an ña:

—Tē ntio nto ne, kuvi ntavá'a nto ko —ka'an ña.

⁴¹ Kidáā ne, ntunta'ví ini Jesuu ña. Tíin nta'a ña ñā ne, kaka'an ña:

—Ntio ko. Ntuvá'an —ka'an ña.

⁴² Ura tsí i ntí'i kui'í san ne, ntuvá'a ña. ⁴³ Nataxnūu Jesuu ñá ne, dōo ka'an ñá ni ñā:

⁴⁴ —Ñá ku ká'an tsín ni ñā'a nté o kúvi é ntuvá'an. Kuē'en ve mí tuví dutú san, na kōto nteé ña o ne, dá nakuē'en sintiá'vi nta'a Xuva kō tsi é ntuntoo kúñu o, vatā ó kaka'an Muísee é viin. Dukuan kōo é kūtuni ñá'a tsí ntuvá'an —ka'an Jesús ni ña.

⁴⁵ Ntá tsi ña ntuvá'a sán ne, kué'en ña itsi kán né, ikán éni ntu'u ña kaka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña'a san nté o dé Jesuu é ntavá'a ña ña. Dukuān ne, ña ni kúvi xee ditó ka Jesuu nté uun ká ñuu. Da mii tsí e íka ña mí xoxó ña'a. Ntá tsi dóo ki'in itsi ñuu vé'xi ña'a san é nataká nuu ña mí tuví ña é ntio ña kini ña ña.

2

Ntāvá'a Jesuu úun ña'a, ñá xi'i kúñu ī
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Dā kútítín ntuvi ne, nāxee Jesús ni ña é nani Capērnau. Ura tsí i kūtuni ñá'a san é tuví ña uun vi'i. ² Ñá tē nté kaa ña'a nataká nuu ña; nté ña ni xee tá'an vi'i san é kuntōo ña má vi'i kán é kīni ña é kaka'an ña. ³ Kidáā ne, xee kīmi ña'a, odo ña uun ña'a, ña xi'i kúñu ī. ⁴ Ñá nī kúvi kuīta ntí'xin ña má vi'ī mí tuví Jesuu, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñī ña. Dukuān ne, kúxēe ña diki vi'i kan né, nākaán ña un siin dikī vi'í san mí tuví Jesuu. Mí kantí ne, nákií ña chidō é nuu ña xi'i kúñu ī san iní vi'ī kán. ⁵ Dā íni Jesuu tsí ña odō ña xi'i kúñu ī sán ne, ñā kué'en ini ña ntákuinti'xe ña ne, kaka'an ñá nī ña nchokuví san:

—É ntōo kuétsi o vē, da' —ka'an ña.

⁶ Ío mastrú lei Xúva kō é ntoo ña ne, ntádē kuení ña: ⁷ “¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú ña sá'a? ¿Ña kaiko ñu'u ntu ña Xuva kō? Tsí xoxó ña'a ñuxiví sa é kúvi nakate ña kuétsi kō. Da mii tsi Xuva kō é kúvi víí ña”, dé kuení ña. ⁸ Kūtuni Jesús nté o ntádē kuení ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui kuān ó ntádē kuení nto? ⁹ ¿Neé ntu e díí ka ña ví'xin kaa é ká'án u ni ña sá'á, te kuinī nto? ¿O ka'án ntu u: “É ntōo kuétsi o”, o ka'án ntu u: “Nakuntítsin, kuni'in chido o, kunú'ūn nú vi'i o kán”, koo ka'án u? ¹⁰ Ntio ko é na kūtuni nto tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, kúvi nakate u kuétsi ntō ñuxiví sa —ka'an Jesús ni mastrú lei san.

Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña xi'i kúñu ī san:

¹¹ —Divín é kaka'án u ni o ne, nakuntítsin, kuni'in chido o, kunú'ūn nú vi'i o kán —ka'an Jesús ni ña.

¹² Ura tsí i nakuntítsi ña, náki'i ña chido ñā ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kán. Koó dā kúdu'va ña'a san ne, nánū'u ñá iní ña Xuva kō, ntáka'an ña:

—Váta ūun ito kini o é kuān ó kakuvi, é kántuvá'a ña'a san —ka'an ña.

Kāna Jesuu Lévi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Kidáā ne, kué'en xtūku Jesuu diñi míni Galilea. Dōo xee ñá'a san mí tuví ña ne, nakuá'a ña ña'a san. ¹⁴ Kué'en ká Jesuu ítsi kán né, ikán nání'i ña uun ña'a, ñá nani Lévi, í'xá Alfeu. Tuví Levii nú vi'ī mí kaido ña diu'un xōo iña ñuú Roma. Kaka'an Jesús ni ña:

—Kuntikín ko —ka'an ña.

Nákuntítsi Levii ne, kué'en ña ni Jēsuu.

¹⁵ Uun ntuvi ne, tuví Jesuu nú vi'ī Lévi, ntaé'xi ña. Ñá te da dii ña ntaído diu'un xōo san ntoo ña nú mesa, ni ñá iō kuetsí i. Ikán tuví Jesuu ni ña ntini'i ñā. Tsí ña te da díí ña'a san ntántikín ñá Jesuu. ¹⁶ Ntá tsi mastrú lei ni ñá fariseú san ne, iní ña tsí ntaé'xí dadii Jesuu ni ñá kini ntáa san, nī ña ntaído diu'ún san ne, ntáka'an ñá ni ña ntini'i Jēsuu:

—¿Nté kui ntaé'xí dadii ntu mastru ntó nī ña kini ntáa san, nī ña ntaído diu'ún san? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

¹⁷ Tékú Jesuu é ntáka'an ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña'a é vā'á o ni ī ne, ñá vādá ntio ña medíkū; tsí ña nchokuví tsi san é ntio ña medíkū. Xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, ñá tē ña é vā'á san kanantukū u, tsí ñá iō kuetsí i san —ka'an Jesús.

Kaka'an Jesuu iña é kuān xkoó ini ña é kuntoo ixu ñā
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Ña ntini'i Juaan ni ñá ntini'ī ña fariseú san ne, dukuān xkoó ini ña é kuntoo ixu ñā. Xee ñá'a san, ntátsixe'e ña Jēsuu:

—¿Nté kui ña kuan xkoó ini ntú ña ntini'i ntó é kuntoo ixu ña vatā ó de ña ntini'i Juaan ni ñá ntini'i ña fariseú san? —ka'an ñá, tsixe'e ñá.

¹⁹ Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Vá kuvi ntu kuntoo ixu ñá'a, ña ntóo viko mí katánta'a ña'a, te tuví dukuan ñatíi, ña tánta'a san? Ñá'a, tsí ka'xí ntí'i ña. ²⁰ Ntá tsi tē xee úra i é ntaka ña tánta'a sán ne, kidáa né, ió ntuvi é kuntoo ixu ñá.

²¹ Ñá tē doo xée san naxntēé nuu o doo tsude, tsí doo xée sán ne, kanatixi tē ntóo. Kidáa ne, ntátsin ntí'i ne, díi díi ka kini koo kuvi. ²² Tē xnuu vá'a o ntute tinti'o xee iní ñíi sán ne, ñá te ñíi ata kú'un, tsí ntata té kukāve. Uun ito tsi kunaá ntute tinti'o san ni ñíi i sán dí. Tsí ntute tinti'o xee san ne, kantio é kú'un iní ñíi xē —ka'an Jesuu, kánañē'e ñá ña.

Ntá katsin ña ntini'i Jēsuu xóko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jēsuu ni ña ntini'i ñá, íta nti'xin ña mí kaa trigú san. Ña ntini'i Jēsuú ne, katsin ña xoko trigu é ká'xi ña. ²⁴ Iní ña fariseú san é kuān ó de ña ne, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntá katsin ntu ña xoko trigú san? Ñá vā'á o é kada tsiñu o ntúvi dá iō dá'na, tsi dóo xii kaa é kuān koo vii o —ka'an ña.

²⁵ Ntá tsi kaka'an Jesuu:

—¿Ña iní ntú nto nté o dé uvata ko Dāvii da taan núu ña ni ña ntini'i ñá da kákin ña?

²⁶ Tsí kí'ví ña iní vi'i Xuva kō kidáa dá tuví dutu ñá odo nūu, ñá nani Abiāta. Davíi ne, íkan ña tāñú'u kuíko san é ká'xi ñá ni ña ntini'i ña, kuān te dóo xií kaa, tsí da mii tsí dutu san é kúvi ka'xí ña tañú'ū e kúviko san —ka'an ña.

²⁷ Kaka'an Jesuu ni ñá fariseú san:

—Tsí Xuva kō ne, ñá te nī de kú'vē ñá ña'a vata koo é na kāda ka'nu ña ntuvi dá iō dá'na, tsí dē kú'vē ñá ntuvi dá iō dá'na vata koo é na kūntoo da'na ña'a san. ²⁸ Xu'u é vėxkúvi ú ñatíi ne, kuvi ká'án u nee iña é vā'a é vii o ntúvi dá iō dá'na —ka'an Jesuu.

3

Ntavá'a Jesuu úun ña'a, ña kádun nta'a i

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Kué'en xtúku Jesuu má vi'i mi ntánataká nuu ña Israee. Ikān tuví uun ña'a, ña e kádun nta'a i. ² Ntāñí ña'a má vi'i san, ntaíto díto ña te ntāvá'a Jesuu ña kádun nta'a i ntuvi dá iō dá'na. Tsí ntántukū nuu iní ña nté koo tsi'i kuétsi ña Jesuu. ³ Kaka'an Jesuu ni ña kádun nta'a i san:

—Kuntítsín mé'ñū ña'a san —ka'an ña.

⁴ Kidáa né, tsixe'e Jēsuu ñá nguii san:

—¿Nee iñá ntu é díi ka vá'a o é vii o ntuvi dá iō dá'na, te kuinī nto: é vii o é vā'á ne, o é kīni kaa? ¿É ntavá'a o ña'a ne, o é nakunaa o ña? —ka'an ñá, tsixe'e ña ñá.

Koó dā diin diin sa intóo ña'a san. ⁵ Dā íto Jesuu ñá'a san ne, dōo dutsi kuíni ña ne, dōo u'vi kakúvi ña é kuān nte ká'xi nima ñá'a san. Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña kádun nta'a i san:

—Nakāan ntá'a o —ka'an ña.

Nákāa ñá nta'a ña ne, ura dú'va tsi i ntuvá'a. ⁶ Kidáa né, ntāka ña fariseú san, kue'en ñá, kūnatíin ña ni ña ntini'i Hēródē nté koo ka'ní ña Jesuu.

Ñá tē nté kaa ña'a nataká nuu ña diñi míni kān

⁷ Kué'en Jēsuu ni ña ntini'i ñá diñi míni Galilea. Ñá te da dii ña ñuú Galilea ntántikin ñá Jesuu. ⁸ Dōó kí'in itsi vė'xí ña'a san é kinī ñá Jesuu da téku ña nee ntí'i ntí'i nuu i é kade ña. Dōó titín ña'a ntáka ña ñuú Judea, Jerusáleen, Idúmeá, ni ñūu é ntōo xio diñi ntute ka'nu é nani Jōrdaán ne, xée ñá é kīni ña é kāka'an ña. Vé'xi ñá nte ñúú Tiru ni Síduun. ⁹ Kaka'an Jesuu ni ña ntini'i ñá é na kutúvi tu've tsi úun tun ntōo é kunūu ña vata koo é ña ta'u núu ña mé'ñū ña'a san. ¹⁰ Ñá te da dii ñá nchokuví san ntavá'a ña ña. Dukuān ne, un tsi ntáti'vi nuu ta'an ña é ntio ña tñn nta'a ña Jesuu. ¹¹ Dā iní é ña vā'á san Jesuú ne, ná kunchití nú xe'e ña. Dōó ntíi kachu'u ntáa, kaka'an:

—Divīn é l'xá mii Xuva ko o —ka'an.

¹² —Ñá ku kuān xkoó ka'an xoó ña'a u mé'ñū ña'a san —ka'an Jesús.

Dā nakaxnúu Jesuu uxuvi ñá'a pustru ña
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Kidáā ne, kúxēe Jesuu rkí uku kán ne, kāna ña xoó ña'a e ntío ña. Ne, xée ñā mí tuví Jesuu. ¹⁴ Kidáā ne, náxaxnuu Jesuu uxuvi ñá'a, ña é kuntini'i ñā. Taxnúu Jesuu ña é na kī'in ña, kík'a'an ña tú'un Xuva kō. ¹⁵ Xé'e Jēsuu ítsi é kūvi ntavá'a ña ña ntánchokuví san nī é nakūnu ña é ña vá'ā san. ¹⁶ Uxúvi ña'a ña sá'a, ña é nakaxnúu Jesuu: Simuun, é kāk'a'an Jesús é Pedru kunáni ña; ¹⁷ Santiau, i'xá Zebedeú, ni enī ña, ñá nanī Juaan, ntuvi ña é xntántēe Jesuu ña é Boanege ña, é kāni tú'un I'xa É Kākatsin, tsí dóo dutsi ini ña; ¹⁸ Andree, Félipe, Bartulúmee, Máteu, Túmaa, Sántiau, i'xá Alfeu, Tádeu, tuku Símuun; ¹⁹ ni Júda Scariote, ña é diko Jesús.

Ntáka'an ñá'a san tsí nuu é ña vá'ā nima Jesús
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Rkontúví ne, xée Jēsuu nú vi'í ña'a ne, kúkí'ví ñā má vi'í kán. ²⁰ Ntá tsi dóo titín ña'a xee ntikín ñá ña, é ntē ña ni kuné'e ka'xí ña. ²¹ Kūtuni ñávi'i Jesuu é kuān ó kanto'o ña ne, xée ñā é nākuntéka ña ña, tsí kakuluku Jesús, kuíni ña.

²² Mastrú lei, ña vé'xi ñuú Jerusaleén ne, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, nteé kimi ña ñā é ña vá'ā é nani Belsēbuu. Dukuān é kakuvi kanakūnu ña é ña vá'ā san —ka'an ña.

²³ Kidáā né, kāna Jesuú mastrú lei san ne, náñē'e ná ña, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu koo vii tó'ō e ña vá'ā san é nakuíta é ñā vá'a ni'í i? ²⁴ Tē ntánāa mí ña ñuu i sán ne, ntánakunaá ña ñuú ña. ²⁵ Tē ntánāa mí ña'a sán nī ñavi'í ña ne, ntánakunaá ña ñavi'í ña. ²⁶ Te mii tó'ō e ña vá'ā san naa núu mii ne, ¿nté ntu koo kutí i? Tsí kanakunaá mii tsi kúñu i.

²⁷ Nté uun xoxo kuvi kí'vi i iní vi'í ña dóo ntii iní í san é ki'í dú'u iña ñá tē ña di'na ki'ní ña ña dóo ntii iní í san. Kidáā ne, kuvi ki'í dú'u ña é un ntí'í iña ña.

²⁸ 'Nuu é ntaā i é kāk'a'an u ni ntō tsí kuvi vi'í Xuva ko nākate ña un ntí'í ntí'í kuétsi é ió iña ña'a, nī é ntáka'an kíni ña. ²⁹ Ntá tsi ña kada ka'nú ini Xuva ko ni ñá'a te ntáka'an kíni ña iña Espíritū Sántū san. Koo kuétsi ña ntii dañu ntūvi —ka'an ña.

³⁰ Du'vā ó kaka'an Jesús, tsí ntáka'an ñá'a san é nuu é ña vá'ā nima ña.

Dí'í Jēsuu ni ení ña
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Kidáā ne, xée dí'í Jēsuu ni ení ña. Ntáñī ntée ña ña nu kí'í kán, ntáka'an ñá ni ñā'a san é ncho ka'an ñá ni Jēsuu. ³² Ña ntoo ni'í Jēsuú ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Dí'í nto ni ení ntó ne, ntáñī ntée ña nto kí'í kán, ntánantuku ña ntō —ka'an ña.

³³ Kidáā ne, kaka'an Jesús:

—¿Xoó ntu é dí'í ko? ¿Xoó ntu é ení ko? —ka'an ña.

³⁴ Kidáā né, ito Jesuu ñá'a san, ña ntoo diñi ña ne, kaka'an ña:

—Un ntí'í ntí'í ña sá'a ne, dí'í kó ña, ení ko ni tā'an ko. ³⁵ Tsí un ntí'í ntí'í ña'a, ña e ntáde é ntio Uva kó ne, divi ñā é ení ko ña ne, ta'an kó ña; divi ñā é dí'í kó ña di —ka'an Jesús ni ña.

4

Kantaa Jesús uun nuu i iña ñá katsoo ntikin
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Eni ntu'u xtuku Jesuu kánakuā'a ña ña'a san diñi míní san. Ñá te da dii ña'a náta ká nuu ña. Dukuān ne, kúxēe Jesuu íni tun ntōo é tuví nu míní sán ne, itúvi ña. Un ntí'í ntí'í ña'a sán ne, ntoo ña nú ñuti kan. ² Titín nuu i kaka'an Jesús é kanakuā'a ña ña'a san iña Xuva ko. Kantaa ña uun nuu i ni ñā'a san, kaka'an ña:

³ —Kini nto é kāk'a'an u ni ntō: Uun ña'a ne, kué'en ña, kūtsoó ña ntikin. ⁴ Dá katsōo ña né, ió ntikin san é itsi kan kō'xo. Kidáā ne, xée láā, é'xi ti ntikin san. ⁵ Ió ntikin sán ne, kó'xo ne'u xuú san mí ña kué'e nté'u iō. Uun dá'na tsi kéne xuku i, tsí ña tui kué'e nte'u é kāk'a xo'o i. ⁶ Dā na'ni ne, kādún xo'o i ne, xí'í, tsí ña tui kué'e nte'u mí kāk'a xo'o i. ⁷ Ió ntikin sán ne, kó'xō mí kākene xuku íñū. Ntá tsi da kéne xuku íñū mi kéne xuku va'á san ne, távi núu xuku va'á san ne, xí'í; ña ni kí'í kī'i i. ⁸ Tuku ntikin sán ne, kó'xo ñu'u

vā'a. Kēne xuku í ne, kuka'nu. Oko ú'xi kīti i kīi tī é uun dítsin ī. É tūku ditsin í ne, úni dīkó kīti i kīi tī. É ūun ká ditsin í ne, uun sientu tī kīi tī —ka'an ña.

⁹ Kaka'an ña:

—Xoo é kātekú i ne, na kīni i —ka'an Jēsuu.

Nté kui kuan ō ntáda ntaa Jesuu núu i sá'a

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Dā kunú'u ña'a sán ne, uxuvi ñá ntīni'i Jēsuú nī ña intóo ká ne, tsixe'e ña Jēsuu nee iñá ntu kani tú'un nuu i é kāka'an ña. ¹¹ Kidāā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ntō'ó ne, kata'xi Xuva ko é kūtuni nto nté o kadē kú'vē ña. Ntá tsi ña nguii sán ne, ñá ini ña. Dukuān né, da mii kuē'en tsi tú'un é ña káñe'e diki ñá'a san kaka'án u ni ñá.

¹² Kakuvi vata ō ka'an Ísaia kídaā, tsí kuān te ntaíni ña, ntá tsi ña te ntaíni ntí'xe ña. Ntátekú ña é kāka'án u, ntá tsi ña ntáñe'e diki ña. Dukuān ne, ñá natū'vi ña kuétsi ña ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñá —ka'an Jēsuu.

¿Nee iñá ntu kani tú'un é kāka'an Jēsuu iñá ñá katsoo ntikín?

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Ñá nī ñe'e diki ntu nto é kāka'án u? ¿Nté koo ki'in diki ntu nto te ká'án ka ú ni ntō kuan? ¹⁴ Tsí ña'a, ña kaka'an tú'un Xuva kō né, vata kaa ña'a, ña katsoo ntikín san, kaa ña. ¹⁵ Iō ñá'a ne, dā téku ña tú'un Xuva kō ne, vata kaa nte'u ítsi san mí ko'xó ntikín san kaá nima ña. Tsí ura tsí i da téku ña tú'un Xuva kō ne, vé'xi tó'ō e ña vá'ā san é naki'i tú'un san é inúu nima ña. ¹⁶ Iō ñá e dóo diní ña e ntátekú ña tú'un Xuva kō. Dīvi ñá ne, vata kaa kudii nté'u nú xūú san mí ko'xó ntikín san kaa ña. ¹⁷ Ntá tsi ña na'a kakutíi i, tsí ña tuvi kué'e xo'o i. Ña sá'á ne, ña ná'a ntáxnúu ña nima ña é kāka'an Xúva kō. Tē nee iñá é nto'o ña, o tē dóo kīni o ntáka'an ñá'a tsí kuinti'xe ña tú'un Xuva kō né, xtuví mii ña é kúntikín ñá Xuva kō. ¹⁸ Iō ñá e ntátekú ña tú'un Xuva kō ne, vata ntáa nte'u mí kākene xuku iñū mí kō'xó ntikín san ntáa ña. ¹⁹ Ña ni é'nu ntikín san, tsí xuku iñū san tīn nuu ditsin i. Kuan tsī ó kakuvi ni ñá'a sán dī. Dōo ntánti'i iní ña nee iñá víi ña. É kukuika ña ñuxiví sa é ntio ña. Ntaéni nta'ví mii ñá kúñu ñá tsí diu'un dóo ntio ña, ne, ntio ña da nēé ka nti'í é iō ñuxiví sa. Ña ntákune'e ña é víi ña kuenta tú'un Xuva kō. Dukuān ne, ña ntaé'nu ña. ²⁰ Iō ñá e dóo vá'ā o téku ña tú'un Xuva kō. Dīvi ñá ne, vata ntáa nte'u va'á san mí kō'xó nuu ntikín san ntáa ña. Tsí ntákuinti'xe ña tú'un Xuva kō ne, ntáde ntaa ña é kāka'an Xúva kō. Ió ntuví vá'á iñá ña. Vata ntáa ditsin i mi kīi oko u'xi, uni dīko, ni ūun sientu kīti i ntáa ña —kuan ō ka'an Jēsuu ni ñá ntoo ni'i ñá.

Tū'un iñá kantilín

(Lc. 8:16-18)

²¹ Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Te nātuún o kántilín má vi'i kán ne, ¿vá ma etun ntú kan xtuví o, ō má itó kán? ¿Ñá ntu te xntekú dukún ō vata koo é nāxi'í nuu? ²² Nee iñá é víi xú'u o vēvíí ne, kutuni ñá'a sán rkontúvi. ²³ Xoo é ntátekú i ne, na kīni i é kāka'án u —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an xtúku ña:

—Kīni vá'a nto é kaimi nto. Vata tsī o xntéku kú'vē ntó ne, dadii tsi kú've i nī'i ntó ne, ntekú ka ni'i ntó dī. ²⁵ Tsí ña'a, ña é iō iñá í ne, díí ka kue'e ní'i ña, ntá tsi ña'a, ña é ña tuvi iñá í ne, kunaá nti'i iñá ña —ka'an Jēsuu ni ñá ntoo ni'i ñá.

Kuenta iñá ntikín é kae'nu

²⁶ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Mí kadē kú've Xuva kō né, vata kaa uun ña'a, ña katsoo ntikín matú i. ²⁷ Ña sá'á ne, kakidi ñá niñú a ne, dá kanākuntítsi ña ntuví ā. Tē ita ntí'xin ntuví ne, kene ntikín san, dá kēne xuku i. Ntē ñá ini ña nté ō kúvi kéne, ²⁸ tsí nte'ú san kade mií é kēne ntikín san. Dī'na tsi xuku i kakéne ne, dá ntika ita i. Kidāā ne, kakii kiti i. ²⁹ Tē í'xe tī ne, tīn ña tī, tsí xee ntúvi ī —ka'an Jēsuu.

Kuenta iñá ntikín kúli

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Kaka'an Jēsuu:

—¿Nee iñá ntu é ntudadii vatā o mí kadē kú've Xuva kō? ¿Ō neé ntu kuvi ntada dadii o ni í? ³¹ Mí kadē kú've Xuva kō ne, vata kaa uun ntikín kúli kaa. Ntikín kúli san ne, díí

ka kuetsi é da neé ka ntikin é kú'xí ò. ³² Ntá tsi tē kantú'xi ne, kae'nu da nte dií ka dukun é da neé ka tuku xuku. Lāá san ne, katsodo ti tāká tí nta'a i mí vēti, tsi dóo na'nu xuku i —ka'an Jesúsú ni ñá'a san.

Mí idiá'vi nuu i é kántaa Jesuu

(Mt. 13:34-35)

³³ Núu i é vāta kaa sá'a kantaa Jesuu dá kanakuā'a ña ña'a san un tsi da nte mí'li k̄'ín diki ña. ³⁴ Da mii kuē'en tsí nuu i sá'a kantaa ña ni ñā. Ntá tsi dá ntoo mii ña ni ña ntini'li ñā ne, xé'e ñā é kūtuni ña nee ntí'i nti'i kani tú'un é kāká'an ña.

Dā natú'u Jesuu tátsin ni ntuté san

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Dā kuáa ntuvi tsikán ne, kaka'an Jesúsú ni ña ntini'li ñā:

—Kuíta nti'xin o ūun xo diñi ntute san ve —ka'an ñá ni ñā.

³⁶ Kidáā né, ña ntini'li Jesúsú tsóo mii ña ūn ntí'í ntí'í ña'a san, dá kūxée ña iní tun ntōo mí nuu Jesúsú. Tí'ín ña'a kūxée ña tuku tun ntōo é k̄'ín ñá ni Jesúsú. ³⁷ Kidáā ne, iñi ntú'u ínu tátsín ò ne, uun ito tsi kukí'vi ntúte iní tun ntōo san un tsi da nte tsítu ntute. ³⁸ Jesúsú ne, kakidi ña ata tún ntōo san, xí'i téu ña doo d̄'iki. Nantóto ña ntini'li Jesúsú ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—¡Mastrû! ¿Ñā ntu te káde nto kuenta é dóko sa téni ò? —ka'an ñá ntini'li ñā.

³⁹ Kidáā ne, nákontísi Jesúsú, dá kaká'an ñá ni tátsin ni ntuté san:

—¡Nakunúun kadin! ¡Diin diin tsi kutūvin! —ka'an ña.

Xí'ó kadin tátsin ni ntuté san. ⁴⁰ Kidáā ne, kaka'an Jesúsú ni ña ntini'li ñā:

—¿Nté kui ntaú'vī ntú nto? ¿Ñā ntákuinti'xe ntu nto tsi dóo ka'nu Xuva kō? —ka'an ña.

⁴¹ Dā kúdu'va ña ntini'li ñā ne, ntánatín mii ñā:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sá'a é un tsi nte tátsin ni ntuté san ntáde ntaa é kāká'an ña? —ka'an ñá ntini'li ñā.

5

Ña ñuú Gadara, ñá ñu'u é ña vá'ā nima i

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Xée ña ūun xo diñi míni san, nté ñūu é nani Gādara. ² Dā ntíi Jesúsú tún ntōo san ne, xée ētsín uun ñatíi, ña é ñu'u é ña vá'ā nima i. Kapusantú kán vé'xi ñatíi san, ³ tsí ikán nuu ña mí ntoo ñañā ñā'a san. Xōxó kuvi xnū'ni í ña, nté kadena. ⁴ Kí'in itō xnú'ni ñā kadena dí'ín ña ni ntā'a ña, ntá tsi uun ito tsi kátsin tu'un ña kadená san. Nté uun xoxo ni kuvi víi i ni ñā. ⁵ Nté ntūvi nte nínu kaika ña má kū'u kán, nī nú ñañā sán di; ñá te xkūtíkadín ña. Un vá'a tsi kakachu'u ntáa ña, kaxé'e ña xuú san kúñu ñā. ⁶ Ikā ká ve'xí Jesúsú ne, koó da kainu ñatíi san kue'en ña, kukunchíti ña nuu ña. ⁷ Dōó ntii kaka'an:

—¿Nté kui kanatekū du'xen ntu ntó nti, Jesúsú, I'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kán? Natekū ntó Xuva kō tsí ña ku nakutsu'un ntō nti —ka'an é ña vá'ā san é ñu'u nima ñátíi san.

⁸ Tsí kaka'an Jesúsú ni é ña vá'ā san:

—¡Ntiin nima ñá sá'a, é ña vá'ā! —ka'an ña.

⁹ Tsixe'e Jesúsú ña:

—¿Nté ntu nanin? —ka'an ña.

—Ligiun naní nti, tsí ña te da dií nti —ka'an é ña vá'ā san é ñu'u nima ña.

¹⁰ Íkan dá xe'e nta'a Jesúsú:

—Vii nto da xe'e, ñá ku nakunū ntó nti é k̄'ín nti xio ñuu —ka'an é ña vá'ā san.

¹¹ Íkan tsi ētsin ne, ñá te da dii kútsin ñu'u tí, ntaé'xi tí má kū'u kan. ¹² Kidáā ne, íkan é ña vá'ā san da xe'e nta'a Jesúsú:

—Ta'xi nto na kū'un ntí nima kútsín san —ka'an é ña vá'ā san.

¹³ Kaka'an Jesúsú tsí kuvi. Kidáā né, ntíi é ña vá'ā san nima ñátíi san ne, kué'en, kūku'un nima kútsín san. Ñá te da ūvi míl kútsín san ne, ínu tí un ntí'í ntí'í tí, kue'en tí rki de've kán ne, íkan tsí éte nuu tí kúñu tí ini míni san, ne, uun ito tsi téni ntí'í tí.

¹⁴ Ña ntáde kuenta kútsín san ne, koó dā ntaínu ña kunú'u ña, kantaa ña ni ñā'a san ítsi kan nī má ñūu kan nté ò kúvi ni kútsin ña. Ña'a sán ne, kué'en ña, ūn ntí'í ntí'í ñá, kūkoto

ditó ña nté ò kúvi. ¹⁵ Xée ñā'a san mí ntitsí Jesuú ne, íní ña ñatíí san, ña é dī'na ñu'u é ña vá'ā san nima i. Vevíí ne, diin diin sá tuví ña. É nakunū ña du'nu ña, tsí é ntūvá'a ña. Ña xee san ne, dōo u'ví ña. ¹⁶ Ñā'a, ña ini nté ò kúvi ne, ntáka'an ñá nī ña ñuú ña nté ò kúvi nī ña lukú san, nté ò kúvi ni kūsín san da tēni tī. ¹⁷ Ña ñuu i sán ne, ntáka'an ñá ni Jēsuu é na ntāka ña ñuú ña.

¹⁸ Dā nakunūu xtuku Jesuu tún ntōo san ne, ñatíí, ña é ñū'u é ña vá'ā nima í ne, íkan ñā é kī'in ñá ni Jēsuu. ¹⁹ Ntá tsi ña ni ntío Jesuu é kuntēka ña ña. Kaka'an Jēsuu ni ña:
—Kūnú'ūn nú vi'i o kān. Ká'an nī ñavi'i o nté ò dé Tó'o o ni ò. Ká'ān nté ò ntúnta'ví ini ña o —ka'an ña.

²⁰ Kidāā ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kān, da ntāā ña ni ūn ntíí ntíí ña ntoo ñuú Decapuli nté ò dé Jesuu ni ña. Ñā'a sán ne, koó dā kúdu'va ña.

*Diōkó Jairu ni ñādī'í, ña tīn nta'a dōo Jēsuu
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Nákunūu xtuku Jesuu tún ntōo san, kué'en ña, nāxee ña tuku diñi mínī san. Ñá tē nté kaa ñā'a náta'ká nuu ña mí xee Jēsuu díñi mínī san. ²² Ikan vē'xí uun ñā'a, ña nteé nta'a i xī'i úkūn ña Israeé san, ñá nanī Jairu. Dā íni ña Jesuú ne, ínchitī ña nūu ñá ne, ²³ kaka'an ña:

—Dóko sá kúvi i'xá ko. Kí'xi nto, tīn nta'a ntō í, na kūtíí ntuvá'a —ka'an ña.

²⁴ Kidāā ne, kué'en Jēsuu ni ña. Ñá te da dīi ñā'a kué'en ñá dī. Dōo tá'u nūu Jesuu mé'ñū ñā'a san. ²⁵ Vé'xi uun ñā'a ñādī'í, ña nchokuví san, mé'ñū ñā'a sán dī. É uxuvi kuíā e nteé kimi ña kuí'i é kaeti niñi ña. ²⁶ Ñá te da dīi nta'a medíku ñe'e ñá ne, dōo ntó'o ña. Uun ito tsi nantí'i ñá diu'un ñá ne, ntē dúkuan ña ni ntuvá'a ña; dā díí díí ka kúka'vī ña. ²⁷ Dā téku ña é kántavá'a Jesuu ñá'a sán ne, kué'en ñā, nuu ta'án ña mé'ñū un ntíí ntíí ñā'a san ata Jēsuu, da tīn nta'a ña dōo Jēsuu, ²⁸ tsí dé kuení mii ña te da mii tsí é tīn nta'a ña dōo Jēsuú ne, ntuvá'a ña, kuíní ña. ²⁹ Kidāā ne, ura tsí i tu'u é kaeti niñi ña. Kūtuni ña tsí é ntuvá'a ña. ³⁰ Jesuú ne, kūtuni ña tsí kuvi idé ña ntavá'a ña ña nchokuví san. Xkokōto ña mé'ñū ñā'a sán ne, dā tsíxe'e ñā:

—¿Xoó ntu tīn nta'a i dōo ko? —ka'an ña.

³¹ Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ña:

—Dōo kata'u nūu nto, tsí ña te nté kaa ñā'a ntáñī ña. ¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto tē xoo tīn nta'a i ntō? —ka'an ña.

³² Ntá tsi Jesuú ne, kaito ña ñā'a san, kánantuku ñā xoo ñā'a ña tīn nta'a ñā. ³³ Kidāā ne, vé'xi ñādī'í san, tsí ini ña tsí ntuvá'a ña ne, ínchitī ña nūu Jēsuu. Koó dā kan'íi ña é kau'vī ña. Kaka'an ntāā ña tsí divi ñā e tīn nta'a ña ñā. ³⁴ Kidāā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—É ntūvá'an ve, tsí kuínti'xe o. Vā vá'a tsi kunú'un, tsí é ntūvá'an kue'en ve —ka'an Jēsuu ni ña.

³⁵ Nīi dukuan kāka'an Jēsuu ni ñādī'í san ne, xee ñā'a, ña vé'xī nte nú vi'í Jairu, ña é nchokuvi dióko í. Ñā'a sán ne, ntáka'an ña:

—E xí'i dióko ntō. ¿Nté kui kanatekū du'xén ka ntú nto Mastrú san? —ka'an ña.

³⁶ Ña ni idé Jesuu kuénta é ntáka'an ñā'a san, ntá tsi kaka'an ñá ni uva í'xá san:

—Ñá ku u'ví ntó; kuinti'xe nto Xuva kō —ka'an ña.

³⁷ Ñá ni xē'é Jesuu itsi é kī'ví ñā'a san ni ña; mii tsí Pedru ni Sántiau ní Juaan, ení Santiaú san. ³⁸ Dā xee Jēsuu ni ña nú vi'í ña nteé nta'a i xī'i úkūn sán ne, dōo dito ntaéku ñā'a san é ntaéku nteé ña diókō Jairu. ³⁹ Kidāā ne, kúkī'ví Jesuu má vi'i kān ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—¿Nté kuān nte dú'xen eku ntu ntō? Tsí i'xá san ne, ñá te ni xī'i, tsí kūdii kakídi —ka'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi ñā'a sán ne, da ntáxkuntée ña é kāka'an Jēsuu, tsí ini ña tsí e xí'i kue'en i'xá san. Ntá tsi kíñu'u Jesuu un ntíí ntíí ñā'a san nu kí'i kān. Da mii tsi dī'í í'xá san ni uva i, nī ntuni ñá'a ña ntini'i ñā kúkī'ví ni'í ñā mí tuví i'xá san. ⁴¹ Dā karkāa Jesuu ntá'a i ne, kaka'an ñá ni i:

—Talita, kumi (é kāni tú'un: Nākuntítsin, la') —ka'an ña. ⁴² Kidāā ne, nākuntítsi i'xá san ne, nakaka, tsí é uxuvi kuíā i. Koó dā kúdu'va ñā'a san. ⁴³ Jesuú ne, kaka'an ñá ni uva í'xá san é ña ku ka'án ña ni ñā'a san nté ò kúvi ntóto a dióko ñā. Kaka'an ñá ni dī'í i é na kué'é ña é kā'xi.

6

*Dá kúnú'u Jesuu ñuú Nazaree**(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)*

¹ Ntāka Jesuu ñuú mí tuví ña ne, dá kúnú'u ña ñuú mii ña ni ña ntini'i ñā. ² Dā xee ntúvi dá iō dá'na ne, eni ntu'u Jēsuu kánakuā'a ña ña Israeé san má vi'i mi ntánataká nuu ña. Ña ntáteku í ne, koó dā kúdu'va ña, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu nakuā'a i ñá sa'a é kuān ó kaka'an ña? ¿Mí'i ntu vē'xi e dóo ki'in iní ña, é kakuvi kade ña un nti'i nūu i e dóo na'nu? ³ ¿Vá ñā te ña ña kade vá'a utun, i'xá Mariá? Ini o ení ña, Santiau, Jósee, Júda, ni Símuun. Vata te í'a ntoo ta'an ña ñuú kō ña —ka'an ña.

Dukuān ne, ñá ni kuinti'xe ña Jesuu. ⁴ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Da mí'i ká ñuú ne, ntaíko ñu'u ñā'a san ña kaka'án naa Xuva ko. Ntá tsi ña ñuú mii ñā ne, ñá ini iko ñu'u ña ña —ka'an Jēsuu.

⁵ Ikān ne, ña ni kúvi vii ña nté uun nuu i e dóo ka'nu. Nte'vi tsi ña nchokuví san tñin nta'a ña ñā ne, ntavá'a ña ña. ⁶ Koó dā kúdu'va Jesuu é xoxo ni kuinti'xe i ña. Kidāā ne, e tuku e túku ñuú kue'en ña, kunañé'e ñá ña'a san tú'un Xuva kō.

Dā táxnūu Jesuu ña ntini'i ñā é kika'an ntódo ña tú'un Xuva kō

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Kidāā né, kāna Jesuu uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā ne, uvi uvi ñá'a ña táxnūu ña ña. Xé'e ñā é kúvi vii ña nakūnu ña é ña vá'ā san. ⁸ Kaka'an Jēsuu é ña te neé kuido ña é ntio ña itsi kān. Ntē ña kuido ña é kā'xi ña; nté diu'ún ña kuido ña; da mii tsi tatun ñā é kituun ña. ⁹ Kuvi kí'i ña nti'xen ña, ntá tsi ña kuido ña dú'nu ña é nadama ña. ¹⁰ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Tē xee ntó uun vi'i ne, ikan tsi kuntōo nto da nté ntāka nto ñuú san. ¹¹ Tē ña ta'xi ña vi'i ña é kuntōo nto, o tē ña ntío ña kini ña é ntáka'an ntó ne, nakidi ntó nti'xen nto nte'u ñuú san ne, dá ntāka ntó ikān. Kuan kōo kutuni ñá'a san tsi iō kuetsí ña —ka'an ña.

¹² Kidāā ne, kue'en ña, kūka'an ntódo ña ni ūn ntí ntí ña'a, na nātivi iní ña kuetsi ñā né, na kuinti'xe ña Xuva kō. ¹³ Dōo titin é ña vá'ā é ñū'u nima ñá'a san nakunu ña. Nákutsi nūu ña asete ñá nchokuví san ne, ntuvá'a ña.

*Dā xi'í Juaan Bautista**(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Kūtuní rei Heródē nté ō dé Jesuu, tsí ntáka'an un ntí ntí ña'a san. Iō ñá ntáka'an ña:

—Á tē e ntóto Juaan Bautista. Dukuān né, dōo iō ña é kúvi vii ña nuu i e dóo na'nu —ka'an ña.

¹⁵ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, á tē ña é ka'án naa Xuva ko kidaā, ñá nani Ēlia —ka'an ñá'a san.

Tuku ña'a ne, ntáka'an ña:

—Kuan kāa ntí'xe ña, vata kaa ña ka'án naa Xuva ko kidaā —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi dā téku Heróde nūu i sá'a ne, kaka'an ña:

—Ña ñā é Juaan, é naki'i tū'ún u dukun ña. Á tē ntóto ña —ka'an ña.

¹⁷ Tsí mii Hēródē táxnūu ña é tñin ña Juaán san. Xnuu kutu ña ñā viutun kuenta iña ñādī'i ení ña, tsi Heródē sán ne, naki'i ña ñādī'i ení ña, ña nani Fēlipe, é kúvi tún ñādī'i ña. ¹⁸ Tsí kaka'an Juaan ni Heródē san tsi dóo xii kaa é naki'i ña ñādī'i ení ña. ¹⁹ Tá'nu dī'i, tá'nu nani Herodiá ne, dōo dutsi kuíni tún nī Juaán san ne, ncho ka'ní tun ña, ntá tsi ña ni kuví, ²⁰ tsí Heródē ne, ú'vī ñá Juaan, tsí ini ña tsi dóo va'á ña'a ña ne, kade ntaa ña un nti'í é ntio Xuva ko. Dōo diní ña da téku ña é kaka'an Juaán san, ntá tsi un tsi kúdana iní ña nté koo vii ña é kaka'an ña. ²¹ Ntá tsi xee ntúvi e ntúku nuu ini Herodia nté koo vii ña nī Juaán san. Tsí da táva Heródē viko ña ntuvi da káku ña ne, xée ūn ntí ntí ña tsiñu i ñuú san, nī tó'ō sntadún san, ni ñā'a, ña ntoo na'nu ñuú Galilea, é kā'xi ñá ni ñā. ²² Kidāā ne, xée dióko Herodiá san mí kakuvi viko sán ne, ite'ē tun. Dōo inténi Heródē né, dōo inténi ña xée san ña da ite'ē tun. Kidāā ne, kaka'an Heródē sán nī tun:

—Kákān kó nee iña é ntio o ne, dá tá'xi ú o. ²³ Xé'e ña xu'u ña, kaka'an ña: Kuān te dava ñu'u mí kadē kú've u kákan ne, ta'xi u —ka'án rei Heródē san.

²⁴ Ntíi tún ne, kútsixe'ē tún ña tun:

—¿Nee iña é vá'á kakán u? —ka'an tún, tsixe'ē tun.

—Kákan dīkí Juaan Bautista —ka'an tá'nu dīf̄ tun.

²⁵ Kaxkainu tún kue'en tun mí tuví rei Heródē ne, kaka'án tun:

—Nchio ko é tā'xi nto veví tsi dīkí Juaan Bautista; kunūu iní tichi'i —ka'án tun.

²⁶ Dōo kúnta'xa iní rei Heródē san, tsí e xe'é ña xu'u ña nuu un ntíí ntíí ña ntoo viko san. Ña ni kúvī ká natívi iní ña. ²⁷ Ura tsí i táxnūu ña sntadún san é nā kíkí'í ña dīkí Juaan.

²⁸ Kué'ēn sntadún san ne, ē'nte tú'un ña dīkí Juaán ne, dā xee ni'i ña, nuu iní títí'í san. Xé'e ña tā'nú dīf̄ san, da nakué'e tún dīf̄ tun.

²⁹ Dā kútuní ña ntini'í Juaán san ne, kúnakí'í ña kúñu ñā, dá kūku'xí ña.

Dā xe'é Jesuu é kā'xi u'un míl ña'a

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Rkontúví ne, nāxéé ña ntini'í Jēsuu é íxka'an ntódo ña ni ñā'a sán ne, ntaa ña ni Jēsuu ún ntí'í é idé ña, é nakua'a ña ñā'á san dī. ³¹ Kaka'án Jēsuu ni ña:

—Ni'í nto, kí'in ō, kíkūntóo da'na ō mí xoxó ña'a —ka'an ña.

Tsi dóo ntánaxee ñā'a; ntē ñā ntákune'é ña é kā'xí ña. ³² Nakú'un ña tun ntóo san ne, dá kué'en ña mí xoxó ña'a. ³³ Ntá tsi dóo títín ña'a san iní ña ña dá kué'en ñā ne, nakiní ña xoo ña'a ña. Kii ntíí ntíí ña ñuú i san, kué'en ña. Koó dā ntáinu ña kue'en ña mí kué'en Jēsuu ni ña ntini'í ñā ne, di'na ña'a sán xee ña é divi ñā. ³⁴ Dā xee tún ntóo é nuu Jesuu díñi ntute kán né, iní ña tsí ña te nté kaa ña'a xee ña. Ntūnta'ví ini Jesuu ña, tsí ntántétu ña'a san xoo é kā'an í ni ñā iña Xuva ko, vata tsí ó ntántétu a le'ntú san xoo é kí'in ni'i i tí é kīka'xí tí tē xoxó tó'o tī. Kidāā ne, ñā te da dīi núu í é nāñé'e Jesuu ña. ³⁵ Dā kuāā ne, xée etsin ña ntini'í Jēsuu, ntáka'an ñā ni ñā:

—É dōo kuāā ne, xoxó ntoo i i'a. ³⁶ Nataxnūu nto ña'a sán, nā kíkuiín ña é kā'xí ña. Na kí'in ñā rantsú san, o na kí'in ñā xio ñuu, kintúku ñā é kā'xí ña —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Jesuu kaká'an ña:

—Divi nto kué'é nto é kā'xí ña'a san —ka'an ña.

—¿Mí'í ntū? Kuān te kíkuiín nti uvi sientu a'ví tañú'ū ne, ¿mí'í ntu xēe tá'an é kā'xí un ntíí ntíí ña'a san? —ka'an ñā ntini'í ñā.

³⁸ Kidāā né, kaka'án Jēsuu ni ña:

—Kūkoto nto: ¿títín ntú tañú'u odo nto? —ka'an ña.

Íxkóto ñā ne, da ntáka'an ña:

—Ú'un tsí tañú'u ni ūvi tsákā san ió tí —ka'an ña.

³⁹ Kidāā ne, kaka'án Jēsuu é na kuntōo ña'a san nú ité san é xio xío kuntōo ña: ⁴⁰ kuenta úvi díko u'xi ña, kuenta siéntu ñā dī. ⁴¹ Kidāā né, kí'í Jēsuu é ū'un tañú'ū sán nī ntuvi tsákā san. Da ntáni'í ña nuu ña e dukún kán ne, nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kidāā né, kátsin dava ña, ⁴² dā xe'é ña é'xi nta'a un ntíí ntíí ña'a san. ⁴³ Dā kúvī é'xi ña'a sán ne, natáka ña ntini'í ña ta'ví tañú'u nī tsákā san é ntoó ka. Uxúvi xiká ka tsítū é ntoo. ⁴⁴ U'un míl ñatíí san é'xi ña.

Dā íka Jesuu nú ntūte

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Kidāā ne, kaka'án Jēsuu ni ña ntini'í ñā:

—Kue'ēn ntó, kúnaku'ún nto iní tun ntóo san ne, kue'ēn ntó uun xo díñi ntute san mí tuví ñuú Betsaida. Nii dukuan na kā'án u ni ñā'a san é na ntáka ña —ka'an ña.

⁴⁶ Dā nátaxnūu ña ña'a sán ne, kué'en ñā má kū'u kán, kūka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

⁴⁷ Dā kúneé ne, nuu tun ntóo san mé'ñū ntute san. Jesuú ne, ítuví mii ñā ñu'u kan.

⁴⁸ Iní ña tsi dóo ntánto'o ña ntini'í ñā, ntánakaka ña tun ntóo san, tsi dóo kainu tatsin. Dā dokó sa tuví ne, xée Jēsuu mí ñū'u ña mé'ñū ntute san. Ntitsí Jesuu nú ntūte san, kaíka ña, vata tsi tē ncho kuido ntúu ña ña, ⁴⁹ ntá tsi dā iní ña ntini'í ña ñā, ñā ñu'u tun ntóo san, é kaika ña nú ntūte sán ne, dōo u'ví ña, tsí ntixi, kuiní ña. Un ntii tsí ntáchu'u ntáa ña, ⁵⁰ tsi iní ntí'í ña ña ne, ú'ví kue'en ña. Ntá tsi ura tsí i kaka'án Jēsuu ni ña:

—¡Na kōo ntii nto! Ñā ku u'ví nto, tsí xu'u —ka'an ña.

⁵¹ Kidāā ne, kúxēe ña iní tun ntóo mí ñū'u ña ne, ura tsí i xío kadin tatsín san. Koó dā kúdu'va ña ntini'í ñā é kuān o idé ña. ⁵² Tsí ña ní ñe'e dīki ñā ntini'í ñā san nté ō kúvī da kátsin dava Jesuu tañú'ū san da é'xi un ntíí ntíí ña'a san. Tsí vata kutúni ña xoo ña'a é Jēsuu.

Ntavá'a Jesuu ñā nchokuvi, ña ñuú Genesaree

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Dā kúvi ita ntí'xin ña míní sán ne, xée ña ñūu é nani Genesāree. Ikān né, kī'ní ña tun ntōó san diñi ntute san. ⁵⁴ Ura tsí i da ntíi ña iní tun ntōó san ne, kūtuni ñá'a san tsí divi Jēsuu. ⁵⁵ Koó dā ntaínu ña, kue'en ña kaniñ ñūú tsikan, kūkuidó ña ña nchokuví san. Chidō san tsódo ña ñā ne, kue'en ní'i ña ña dā mí'i ka é kākā'an ñá'ā é tuví Jesuu. ⁵⁶ Dā mí'i ka mí kuē'en Jēsuú ne, kuān te ñūú na'nu, kuān te ñūú kuetsi, kuān te má kū'ú ne, ikān xee ni'i ñá'a san ñā nchokuví san, dā tsóo ña ña mí kāxíō xá'vī. Ña ntánchokuví san ne, ntaíkan ña itsi te kuē'é Jesuu é tñn nta'a ña kuān te da mí tsi ntēte doo ña. Un ntíí ntíí ñá'a, ña tñn nta'a dōo ñá, ntūvá'a ña.

7

É kāde i é kudentu ñā'a
(Mt. 15:1-20)

¹ Kidāā ne, xée ētsin ña fariseú san mí tuví Jesuu. Nātaká nuu ña nī mastrú lei, ña vé'xi ñūú Jerusaleen. ² Ini ña tsí ña ntini'i Jēsuú ne, ña ni ntá'a ñā. Kuan tsi ō é'xi ña é dentu ntā'a ña.

—¿Nté kui kuān ó de ntu ña? —ka'an ña.

³ (Tsi kuān xkoó ini ña fariseu ni un ntíí ntíí ña Israeé san, é ña kaé'xi ña tē ña di'na ntoo vá'a ntá'a ña, vatā o idé ñata ñā. ⁴ Tē náxee ña é ñē'e ña nu á'ví ne, ñá ini e'xí ña tē ña di'na dá'vi ña ntute kúñu ñā. Dōó ió ka xtuku nuu i é xkoó ini ña é ini de ntáa ña: é ntūntoo e'xin e ntáxi'i nuu ña, ni sálú, ni kīdí, ni itó ña.) ⁵ Dukuān ne, ña fariseú san nī mastrú lei ntátsixe'e ña Jēsuu:

—¿Nté kui ña ntini'i ntō ne, ña ntáde ña vatā xkoó ini ñáta kō? ¿Nté kui ña ntánta'a ntu ña di'na dá ka'xi ña? —ka'an ñá, tsixe'e ña Jēsuu.

⁶ Ntá tsi Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Ntō'ó ne, ñá te kaniñ nima ntó ntánuu iní nto Xuva kō. Tsi nuu é ntaā i é kākā'an úvata ko Isāia ñā nto da xntée na'a ña tú'un Xuva kō é kākā'an: Ña sá'á ne, kúdií rkí xaa ña ntéku é kākā'an ña é kánuu iní ña ko; ñá tē nima ñá kakene.

⁷ Kuān te kanúu ini ña kó ne, ñá vādá kaidiá'vi i, tsí ña te lei ko é ntánakuā'a ña ña'a san, tsí kúdií lei é de vá'a ña'a, ña ntoo ñuxiví sa, ntánañē'e ñá ña, ka'an. ⁸ Tsi ntō'ó ne, ntánakunaá nto lei Xúva kō ne, vata tsí xkoó ini ñá'a san ntáde ntaa nto. Tsi xkoó ini nto é ntōo nuu salu ni vásu é ntáxi'i nuu nto ne, dōó tñn ka nuu i é xkoó ini nto —ka'an Jēsuu ni ña.

⁹ Kaka'an xtúku ña ni ñā:

—¿Vā'á ntu ō ntáde nto, kuiní nto, é kuān o ntánakuitā ntó lei Xúva kō vata koo é nakuntikin nto nte xkoó ini nto iña mii nto? ¹⁰ Tsi vatā ó kaka'an Muísee: “Kuiko ñu'u o uva ko ni di'i kō”, ne, “Xoo é kīni koo ka'an í ni uva i, ni di'i i ne, kuví”, ka'an ña. ¹¹ Ntá tsi divi ntō ne, ntaxé'e nto itsi é ká'an ñá'a san ni uva ña, ni di'i ñā: “Ña kúvi xntii ú nto, tsí un ntí'i iñá ko ne, é nākué'ē ú nta'a Xuva kō”, ka'an ña. ¹² Da é kuān ó kaka'an ñá ne, ntaxé'e nto itsi é ña xntii ña uva ña ni di'i ñā. ¹³ Kuān ó ntánakunaá nto é kākā'an Xúva kō ne, é tūku nuu i ntánaxtuví nto. Dōó kí'in nuu i ntáde nto é kuān xkoó ini nto —ka'an Jēsuu ni ña.

¹⁴ Kidāā né, kána Jesuu un ntíí ntíí ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kini nto ve, un ntí'i kue'en dú'va nto. Kini vá'a nto é kākā'an u ni ntō: ¹⁵ Ña tívī nee iña é kaé'xí ñá'a é kade i é kudentu ñā. Mii tsí é kākene nima ñá é dentū. ¹⁶ Tē xoó katekú i ne, na kīni —ka'an Jēsuu.

¹⁷ Dā xntáñi mii ña ñá'a san ne, kúkí'ví ña iní vi'i san. Ña ntini'i ñā né, tsixe'e ña ñā kídaā:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un é kākā'an nto? —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ntō'ó ne, ¿ñā ntu ntátekú nto di? ¿Ñá ini ntú nto tsí ña tuví nee iña é kaé'xí ñá'a é kaki'xi nte ki'i kan é kade i é kakudentū nima ña? ¹⁹ Tsi ña te nima ñá kakí'vi, tsí mii tsi ini i'xí ña kakí'vi ne, dá kantii kúñu ñā —ka'an ña.

Dukuān ne, nee iña é ntaé'xi ó ne, vá'á; ña te déntū.

²⁰ Kaka'an ñá di:

—É kakēne nima ñá'a sán ne, diví é kade i é kakudentū ñā. ²¹ Tsi un tsi nté nima ñá kakene e ntáde kuení ña é kīni kaa, e ntáde ña é kīni kaa ni ñadí'i ñá'a san, e ntáde luku

ña, e ntaé'ni ña ña'a, ²² e ntáde ña é kīni kaa, e ntaéni ntâ'ví ña ña'a, e ntáde xení ña, e ntákune'u iní ña, e ntáka'an ñá dovete, e dóo na'nu ncho vií ña, e ntáde tuntu ña. ²³ É un nti'í é kīni kaa sán ne, nima ñá kakene. Dukuān é ntákudentu ñā —ka'an Jesús.

Ñadī'í, ña é ña te ña Israeé, kuīnti'xe ña Jesuu

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Kidāā né, ntāka Jesuu, xée ētsin ña diñi ñuú Tiru ni ñuú Siduun. Ikan kūkí'vi ña má vi'i kán. Ña ni ntío ñā é kūtuni ñá'a san mí tuví ña. Ntá tsi ña ni kúvi kutūvi xu'ú ña. ²⁵ Ura tsí i dá kutuni úun ñadī'í mí tuví ña ne, xée ñā, nakunchíti ña nūu ña. Dióko ñadī'í san ne, nuu é ña vá'ā nimá tun. ²⁶ Ñadī'í san ne, tuku ñuu vé'xi ña. Ñā te ña Israeé ña, tsí ñuú Sirofenicia vé'xi ña. Íkan ña ntā'a Jesuu é na nakūnu ña é ña vá'ā san é nuu nima dióko ñā. ²⁷ Dá kakā'an Jesús ni ña:

—¿Nté kui xntii ntū ú o? Tsí ña te ña Israeen. Di'na ña Israeé san xntii ú ña. Tsí ñā vá'á o é ki'i o é kaé'xi i'xá san ne, dá kué'é o é ká'xi tīnā san —ka'an ña.

²⁸ Nāntíko kōo ñadī'í san, kaka'an ña:

—Ntāa nchi'xe, Mastru. ¿Ntá tsi vá ñā che ntaé'xi ntu chínā sán utsi ita é ntánakō'xo i'xá san má mēsa? —ka'an ñadī'í san.

²⁹ Kaka'an Jesús ni ña kídaā:

—Dōo vá'ā ó kaka'an. Kunú'un ve, tsi é ntii é ña vá'ā san nima dióko o —ka'an ñā ni ñadī'í san.

³⁰ Dá kúnú'u ña ne, nāxee ña nú vi'i ña kán. Ikān tuví ntaa dióko ñā nú itó tun. Ntii nti'xe é ña vá'ā san é inúu nimá tun.

Ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña é lo'ō

³¹ Kidāā né, ntāka Jesuu ñuú Tirú ne, itā nti'xin ña ñuú Siduun. Kūntii ña ñuú Decapulí, ne, xée ñā nu míni Galilea. ³² Ikān ne, xee ni'i ña'a san uun ñá'a, ña lo'ō ne, ñá kakūvi ka'an va'á ña. Íkan ñā'a san é na tīn nta'a Jesús ña é na ntāvá'a ña ña. ³³ Jesuú ne, kue'en ni'i xío ña ña, tsi dóo ntāñí ña'a san. Náki'vī ñá rkīnta'a ña ini lo'xo ña ne, dá'vi ñā dī ña rkīnta'a ña ne, da tīn nta'a ñā rki xaa ña. ³⁴ Kidāā né, ntāa ni'i ña nuu ña e dukún kán né, dá xkóo kani ña, kaka'an ña:

—¡Efata! (é kāni tú'un: ¡Nakaan!) —ka'an ña.

³⁵ Ura tsí i nákaan lo'xo ña. Ntūvá'a xaa ña di. É kākā'an va'á ña ve. ³⁶ Kaka'an Jesús ni ñá'a san é ñā ku ka'án ña ni da xōo ka ña'a nte o kúvi. Ntá tsi vata tē da nakua'a Jesús ña é kuān koo ka'an ña. ³⁷ Koó dā kúdu'va ña'a san, ntáka'an ña:

—¡Ñā tē nté kaa vá'ā o é kade ña sā'a! Un tsi nté ña lo'o kántavá'a ña. Un tsi nté ña ñi'í sán náka'an ñá di —ka'an ñá'a san.

8

Xé'e Jesús é ká'xi kīmi míil ña'a

(Mt. 15:32-39)

¹ Ntūvi tsikán ne, dōo kue'e ña'a náataká nuu ña. Ña tūvī é ká'xí ña. Kāna Jesuu ña ntīnī'i ñā ne, kaka'an ñā ni ñā:

² —Kantuntā'ví ini kó ña'a san, tsi é uni ntūvi é ntoo ña nī ko. Ña tūvī nee iñá ka'xi ña.

³ Te nataxnūu ú ña é na nū'u ñá nu vi'i ña kán é ñā ká'xi ña ne, koó vitā ñá itsi kán, tsí ió ñā ne, dōo ika vē'xí ña —ka'an ña.

⁴ Ntá tsi ña ntīnī'i ñā ne, ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo ni'i ña é ká'xí ña? Tsí kūdii ñuu itsi i'a, mí xoxó ñu'u i —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Tītīn ntú tañú'u odo ntō?

—Ú'xē sa —ka'an ña.

⁶ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ñá'a san é na kūntoo ña ñu'u san. Kī'i ña tañú'ū sán ne, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña tañú'ū sán ne, dā xe'é ña ña ntīnī'i ñā é na tsí'i ña é ká'xí ña'a san. ⁷ Odó ká kudii ña tsákā sán di. Nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña í, dā xe'é ña ña ntīnī'i ñā é na tsí'i ña é ká'xí ña'a san. ⁸ Dā kúvi é'xi ntā'a ña'a sán ne, natákā ñá ta'vi i é ntoó ka. Ú'xē ká xika i nátsu'un tsitu ñā é ntoó san.

⁹ Ñā te da kīmi míil ñátí san é'xi ña. Kidāā né, nataxnūu ña ña'a san é na nū'u ñá vi'i

ña. ¹⁰ Kidáā ne, kué'en Jēsuu ni ñá ntini'i ñā, nakú'un ña iní tun ntōó san é k'ín ñá ñuu é nani Damānuta.

Ntaíkān ñá fariseu é vīi Jesuu nuu i e dóo ka'nu

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Xéē ña fariseú san é kōto ntee ña Jesuu. Eni ntu'u ñā ntatiin nuu ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Nté ntu koo kutuní nti tē nuu é ntaā i é kākā'an nto? Vīi nto uun nuu i e dóo ka'nu, na kiní nti nuú nti, tē nuu é ntaā i é vē'xí nto nta'a Xuva kō —ka'an ña.

¹² Jesuú ne, un tsi xkóo kani ña, kaka'an ña:

—¿Nté kuān nte ntaíkan ntu ña ntoo vevii nuu i e dóo ka'nu? Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Ná vīi u nté uun nuu i e dóo ka'nu é kiní ña —ka'an ña.

¹³ Kidáā né, tsoo mii Jēsuu ñá ne, nákunūu xtuku ña tun ntōó san, kue'en ñá xio diñi ntute san.

U'xen ía ñña ñá fariseu

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ña ntini'i Jēsuú ne, kūnáa iní ña é kuído ña é ka'xí ña. Uun kudii tañú'ū san ní'i ña iní tun ntōó san. ¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Koto xnto u'xen ía ñña ñá fariseú san ni ñña Heródē di —ka'an ña.

¹⁶ Nātiín mii ña ntini'i ña kídāā, ntáka'an ña:

—¿Nee íñá ntu kani tú'un é kākā'an ñá ñña u'xen ía san? ¿Ō dé ña tuvi ntu tañú'u ni'í ō né, ō nté ō ntu? —ka'an ña.

¹⁷ Kūtuni Jēsuu é ntánatiín ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kuān o ntáka'an ntú nto é ña tuvi tañú'ū? ¿Vāta ntu kiní nto? ¿Vāta ntu k'ín diki nto é kākā'án u ni ntō? ¿Nté kuān nte ká'xi ntu nto? ¹⁸ Ío ntuxnūú nto ne, ña ntaíni nto. Ío tutun ntó ne, ña ntátekú nto. ¿Ña naka'an ntu nto nuu i é dóo ka'nu é idé u vī'i, ¹⁹ dā kátsin dava u é ū'un tsí tañú'ū sán ne, ú'ūn míl ñā'a san é'xi ña? ¿Títin ntú xika i é ntoó ka san nataká nto? —ka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñā.

—Uxúvī ka —ka'an ña.

²⁰ —Dā kátsin dava u u'xe tañú'ū sán ne, kímī míl ñā'a san é'xi ña ne, ¿títin ka ntu xika i é ntoó ka nataká nto? —ka'an Jēsuu, tsixe'e ña ñā.

—Ú'xē ka —ka'an ña.

²¹ —¿Nté dúkuān ña ntáñe'e diki ntu nto? —ka'an ñá ni ñā.

Ntāvá'a Jesuu úun ña'a, ña kuāa, ña ñuú Betsaida

²² Xéé ña ñuú Betsaida. Ña'a sán ne, xee ní'i ña uun ña kuāá ne, íkan ña ntā'a Jesuu é na tñin nta'a ña ñā. ²³ Jesuú san ne, írkaa ña nta'a ña kuāá san ne, ñe'e ní'i ña ña diñi ñuú san. Kidáā ne, náka'a ña díi ña ntuxnūú ña kuāá san ne, dā xntékū ñá nta'a ña diki ña. Tsixe'e ña ñā:

—¿É kainín ntun ve? —ka'an ña.

²⁴ Nākaán ña kuāá san ntuxnūú ña ne, dá kakā'an ña:

—Kainí u ñatīi vata ntāa utun ntāa ña, ntá tsi ntaíka ña —ka'an ña.

²⁵ Kidáā né, tñin nta'a xtuku ñá ntuxnūú ña kuāá san. Nākiní va'ā ñá un nti'í kídāā.

²⁶ Kidáā né, nataxnūu Jesuu ña é na nū'u ña nú vi'i ña kān:

—Kūnú'un ntaan tsin; ñá ku kuíta ntí'xin má ñuú san. Ná kū xoo ka'an ni'in —ka'an Jēsuu ni ña.

Kaka'án Pedru tsí Jesuú ne, ña ñā é taxnuu Xuva kō

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Kidáā ne, kué'en Jēsuu ni ña ntini'i ña ñuú kuetsī é ntoo ñuú Cesarea Filipu. Dá kué'en ñá itsi kán né, tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Nté ntū ó ntáka'an ñá'a san íñá ko? ¿Xoó ntu ña'a ú, te kuíní ña'a san? —ka'an Jēsuu.

²⁸ Ña ntini'i ñā ne, ntáka'an ña:

—Íō ñá ne, Juaan Bautista nto, ka'an ña. Íō ñá ne, Elia nto, ka'an ña. Ío túku ña ne, ña é ka'án naa Xuva ko nto, ka'an ña —ka'an ñá ntini'i ñā.

²⁹ —Ntō'ó ní, ¿xoó ntu ña'a ú, te kuíní nto? —ka'an ña.

—Ntō'o é Cristu ntó, ña táxnuu Xuva kō —ka'án Pedru.

³⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña é ña ku ka'án ña ni ñā'a san xoó ña'a ña.

Kaka'an Jesús é kuvī ña

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Kidáa né, eni ntu'u Jēsuu nañé'ē ñá ña ntini'i ñā tsí divi ñā é vēxkúvi ña ñatíi ne, da mii e dóo ki'in nuū i é ntō'o ña. Tsí ñatā sán, ni dūtu ñá odo nuū, ni mastrú leí san ne, un ntíi ntíi ñá ña xkuntée iní ña ña ne, ka'ní ña ña, ntá tsi tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku ña.

³² Kaka'an ntáa ña nuu i sá'a ni ña ntini'i ñā. Pedrú ne, kue'en ní'i ña Jēsuu mí xoxo ntáñí i ne, eni ntu'u ñā de tíi ña ni ñā.

³³ Ntá tsi Jesuú ne, xkokōto ña mi ntáñí ña ntini'i ña, ña nguii sán ne, dē tíi ña ni Pedru, káka'an ña:

—¡Du'xēn! ¡Kiin nteén xion! tsí tú'ūn é káka'an ní ko ne, xu'u tó'ō e ña vá'ā san kakéne. Ñá te kadē kuení o vatā ó kade kuení Xuva kō, tsí kadē kuení o vatā ó ntáde kuení ña'a san —ka'an Jesús ni Pedru.

³⁴ Kidáa né, kána Jesuu ña ntini'i ña ni ūn ntíi ntíi ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tē xoó ña'a ntio ña é kuntikin ñá ko ne, ña kúvi víi ka ña nee iña é ntio mii ña, tsí utén uten é kuntikin ñá ko, kuān te kuví ña. ³⁵ Tsí tē xoó ña'a ncho nakakū ñá ntuvi iña ñá ne, da nākunaá ña ntuvi iña ña. Ntá tsi xoó ña'a é nākunaá ña ntuvi iña ña kuenta iña ko ni kuēnta iña tú'ūn va'á iña Xuva kó ne, nakáku ña ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña nta'a Xúva kō. ³⁶ ¿Mí'i ntū kaidiá'vi é ní'i ko é un ntí'i é ió ñuxiví sa, te nākunaá o nima ko?

³⁷ ¿Nee iña ntu e dóo nuu á'vi i é nadama o ntūvi iña ko? ³⁸ Tē xoó ña'a kuka'an nuu ña kuenta iña ko ni kuenta iña tú'ūn ko mé'ñū ña ntoo ñuxiví sa, ña é ña ntákuinti'xe i, ña kini ntáa sán ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kuka'an nuú ko ñá dī tē naínu u. Tē naínu u ne, nainu ní'í u ánjē, ña e dóo va'a. Kidáa ne, kiní nto tsi dóo ka'nu ú, vatā ó ka'nu uva mii kó, ña tuví e dukún kán —ka'an Jesús.

9

¹ Jesuú ne, kaka'an xtúku ña:

—Nuu é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí iō ntó ne, ña kúvi ntó da nté kiní nto tsí Xuva kō né, dóo iō ña é vii ña é kadā kú'vē ña —ka'an ña.

Dā nádama kúñu Jēsuu

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Dā ita ntí'xin iñu ntúvi ne, Jesuú ne, kue'en ní'i ñā Pedru, Sántiau ní Juaán san, kué'en ña ūn xuku mi dóo dūkun, mí xoxó ña'a. Ikān né, nádama kúñu Jēsuu núu ntuni ñá'a, ñá ntini'i ñā. ³ Iñi ntú'u káxi'í nuu doo ña. Ntukui'xīn kue'en, e nté uun ña'a ña kivi nakáte ña vatā ó kuí'xin. ⁴ Kidáa né, ntíi dító Elia ni Muísee, ña xi'í nte kídaa, ne, ntatfín ña ni Jēsuu. ⁵ Kidáa ne, kaka'án Pedrú san:

—Mastru, ¡ñá tē nté kaa vá'ā o é ntoo ntí ni ntō i'a! Xntāñí ntí uni vi'i xó'o vē: uun iña nto, uun iña Muísee, ni ūn iña Élia —ka'an ña.

⁶ Dotō tsí kaka'an ñá, tsi dóo u'vī ñá, ntuni ña. ⁷ Kidáa ne, nákunū ta'án ña vikó san ne, mé'ñū vikó san vé'xi tatsín san é káka'an:

—Ña sá'a é l'xá mi ko e dóo kakuinimá ko ña. Kīni nto é ká'an ña —ka'an tátsín san.

⁸ Ña ntini'i Jesuú san ne, ura í da xkókōto ña ne, ntoko ñu'u mii ntuvi ñá'a san. Da mii sá Jesuu ntísi ña.

⁹ Dā ntáka ña rki ukú san ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá kú dí ntaa nto ni ñā'a san nuu i é ini nto vevii da nte rkontúví tē xi'í u ne, ntoto xtuku ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi —ka'an ña.

¹⁰ Dukuān ne, ñá ni ká'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi tsixe'e ta'an mii ñā, ntáka'an ña:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú ña é kuví ñá ne, dá ntōto xtuku ña? —ka'an ña.

¹¹ Kidáa né, tsixe'e ña Jēsuu:

—¿Nté kui ntáka'an ntú mastrú leí san é kuētsi é dī'na Eliá san naxee ña? —ka'an ña.

¹² Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é dī'na Eliá san ki'xi ña vata koo é nātivi iní ña'a san kuētsi ñā, nakuntíkn ñá Xuva kō. Ini nto tsí nte ntúvi dī'na uve na'a Tú'un Xuva ko iña ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. Uve na'a nté koo nto'o ko ñuxiví a ne, dóo kada xení ña'a san ní ko. ¹³ Ntá

tsi kaka'án u ni ntō tsí e kí'xi nti'xe Eliá san. Īde ña'a san ni ña nee iña é ntio ña, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō nté koo kuvi ni ñā. Kuan ō kúvi nti'xe —ka'an Jēsuu.

Ntavá'a Jesuu uun i'xa é nuu é ña vá'ā nima i
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Dā ntíko koō ña mí ntoo ña ntini'i ña, ña nguii sán ne, íní ña tsí ña te da díí ña'a náataká nuu ña ni ñā. Ikān ntāñí mastrú leí san di, ntatíin nuu ña ni ña ntini'i Jēsuu. ¹⁵ Un ntíí ntíí ña'a san, da íni ña Jesuú ne, koó dā kúdu'va ña. Koó dā ntaínu ña kue'en ña, kuka'an ñá ni ñā ntiusi. ¹⁶ Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Nee iñá ntu ntatíin nuu nto ni ña tsíkan? —ka'an ña.

¹⁷ Uun ña'a, ña nuu ta'an mé'nū ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Mastru, i'a vexní'i ú i'xá ko, tsí e ña vá'ā san káde i é ñí'í. ¹⁸ Da mí'i ká kaika i'xá ko ne, e ña vá'ā san katíin i, da kaxé'e ntēe í ñu'u kán. Kakēne tiñú xu'u i. Kanakuiō ne, kanaka'xí ka'ñí nú'u í di. É dōo kúkā'vi. É kākā'án u ni ña ntini'i ntō é na nakūnu ña é ña vá'ā san, ntá tsi ña ni kuvi víí ña —ka'an úva i'xá san.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu:

—¿Ñā ntā'ví nto, ña'a é ña ntákuinti'xe nto! É títín ntuví tuví u ni ntō ne, váta kuinti'xe nto ko. ¿Títín ntú ntuví kutuví ka ú ni ntō da nté kuinti'xe nto ko? Kixni'i nto i'xá san —ka'an Jēsuu.

²⁰ Kidáā ne, xee ní'i ntí'xe ña i'xá san. Dā íni e ña vá'ā san Jesuú ne, ĩde é xi'i míi i'xá san ne, ntáva ñu'u kán. Dōó itsu'un ne, tiñu kéne xu'u i. ²¹ Kidáā né, tsixe'e Jēsuu úva i:

—¿É títín ntu ntuví kuán ó kakuvi i'xá nto? —ka'an Jēsuu.

Kaka'an úva i'xá san:

—Nté dā ku lú'ntí. ²² É dōo ki'in itō nakó'xo nuu é ña vá'ā san i nchú'un kán, nú ntute kán di, é ncho ka'ní i'xá ko. Ntá tsi te kúvi víí nto é ntūvá'a ne, víí nto da xe'é, xntii ntō ntí —ka'an úva i.

²³ —¿Mí'i ntū é ña kuvi víí u! tsí te kákuinti'xe o ne, ña túvī nee iña é ña kuvi víí Xuva kō —ka'an Jēsuu.

²⁴ Kidáā ne, un ntii tsi kākā'an úva i'xá san:

—¿Kakuinti'xe ko! ¿Xntii ntō ko é díí ka na kuinti'xe ko! —ka'an ña.

²⁵ Dā íni Jesuu tsi dōo ntánataká nuu ña'a sán ne, de tíí ña nī é ña vá'ā san, kaka'an ña: —Xō'on, é ña vá'ā é kaden é ñí'i i'xá sa nī é lo'ō dí, xu'u é kadē kú'vé u ne, ká'ān u é ntíin nima i'xá san. Ña kúvi nakunúun xtukun nima i —ka'an Jēsuu ní é ña vá'ā san.

²⁶ E ña vá'ā sán ne, kachu'u ntáa. Nākuio i'xá san ne, dā ntíi e ña vá'ā san. I'xá san ne, vata kaa ntíxi kāa. Ña'a sán ne, ntáka'an ña:

—¿E xí'i i'xá san! —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi Jesuú ne, írkāa ña nta'a i, ntáni'i ña i ne, da nakuntítsi.

²⁸ Dá kúkí'vi Jesuu má vi'i kán ne, diin diin tsi tsixe'e ña ntini'i ña ñā:

—¿Nté kui ña ni kuvi víí ntu ntí é nakūnu ntí é ña vá'ā san? —ka'an ña.

²⁹ Kaka'an Jēsuu:

—E ña vá'ā é kuān ntáa sán ne, ña kúvi víi o é nakūnu o í tē ña ká'an nta'ví ō, tē ña kuntoó ixu ō di —ka'an ña.

Kaka'an xtúku Jesuu tsí kuví ña
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Kidáā né, ntāka Jesuu íkán, kue'en ní'i ña ña ntini'i ñā. Kué'en ñā, itā nti'xin ña ñuú Galilea. Ña ni ntío Jesuu é kūtuni ña'a san mí ntafka ña. ³¹ Tsí Jesuú ne, kaxé'e ña kuenta é kūtuni ñá ntini'i ñā nté koo kuví ña:

—Xu'u é vēkkúvi ú ñatíí ne, ntuví u kuenta ntá'a ña'a, ña é ká'ní ko. Ntá tsi tē kúvi uni ntúvi xí'í u ne, ntoto xtuku u —ka'an Jēsuu.

³² Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ñá nī ñe'e dikí ña nee iña é kākā'an ñá, ne, ú'vī ña é tsixe'e ña ñā.

¿Xoó ña'a ña e díí ka ka'nu ña'a?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Xée ñā ñuú Capernau. Dā intóo ña má vi'i kán né, katsixe'e Jēsuu ña ntini'i ñā:

—¿Nee iñá ntu ntatíin nto dá vē'xi o itsi kan? —ka'an ña.

³⁴ Ña ntini'i ñā ne, diin diin tsi intóo ñā; nté uun ña ña ni ká'an ñā. Tsi dá vē'xí ña itsi kán ne, ntatíin mii ñā xoo é díí ka ka'nu ña'a i. ³⁵ Kidáā ne, katuví da'na Jēsuú ne, kāna ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ñā, kaka'an ñá ni ñā:

—Te iō nto é ncho kodo nuū ntó ne, vií nto ña tuví ata i kán. Vií nto ña ntáde tsiñu iña un ntíí ntíí ña'a san —ka'an ña.

³⁶ Kidáā né, kī'i Jesuu uun i'xá san ne, dā xntítsī ñá i mé'ñu ña ntini'i ñā. Káni'i nteé ña i'xá san ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

³⁷ —Xoo é kantuntá'ví ini i i'xá vata kaa sá'a kuenta iñá ko ne, vata tsi te mií ú kantuntá'ví ini ña kó, ni ñā táxnūu kó di —ka'an Jēsuu ni ña.

Xoo é ña kainchu'vi í kō ne, kaduku ntée ña kō

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Juaán san ne, kaka'an ña:

—Mastru, iní nti uun ña'a, ña é kanakūnu é ña vá'ā san kuenta iña nto. Ntá tsi ña tsikán ne, ñá te ntini'i ña kō. Dukuān ne, ñá ni xē'é nti itsi é kuān koo vií ña —ka'an Juaan.

³⁹ Ntá tsi nantiko koó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá ku ká'nté nuu nto é kuān koo vií ña. Te kuēnta iñá ko kade ña nuu i e dóo ka'nu ne, ña kúvi ká'an kīni ña iñá ko. ⁴⁰ Tē xoó ña'a ña kainchu'vi ñá kō ne, kaduku ntée ña kō. ⁴¹ Nuū é ntaā i é kāká'án u ni ntō. Da xoó ka ña'a, ña é kata'xi ntute é kō'o nto tsí ntántikin ntó ko ne, ní'i ñā é vā'á nta'a Xuva kō.

É ña vií ō é kīni kaa

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Da xoó ka é kade i é vií i'xa é kākuinti'xe i ko é kīni kaa ne, díí ka vá'ā o iña ñá te kunū'ní nuu xuu dúkun ñā, dá nakuítá nuu ña ña nú ntute ñu'u kán. ⁴³ Te ntá'a nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, díí ka vá'ā o te ka'ntē ntó nta'a nto. Tsí díí ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi nta'a nto, naa i é kī'in nto dô'vi kán nī ntuvi ntá'a nto, tsí ikān kai'xi ñú'ú é ña kantá'va. ⁴⁴ Ikān né, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san. ⁴⁵ Te dī'in nto kade i é vií nto é kīni kaa ne, díí ka vá'ā o é ka'ntē ntó di. Tsí díí ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é u'ntu nto, naa i é kī'in ntó nī ntuvi dī'in ntó dô'vi kan, mí ña kantá'va ñú'ú san. ⁴⁶ Ikān ne, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san. ⁴⁷ Te ntuxnūu nto kade i ne, díí ka vá'ā o é tāva nto. Tsí díí ka vá'ā o é kī'in ntó nta'a Xuva kō é ūun tsi ntúxnūu nto, naa i é kī'in nto dô'vi kán nī ntuvi ntúxnūu nto. ⁴⁸ Ikān ne, ñá kākukadin é ntaé'xi tintákū san; ntē ña kantá'va ñú'ú san.

⁴⁹ Vata ó idiá'vi ñí san é ña tívi kúñū é ku'e o doméni iña Xuva kó ne, kuān ó kaidiá'vi nuu i é nto'o kō, vata koo é ña tívi nima kó di. ⁵⁰ Ñí sán ne, vá'ā. Ntá tsi tē ña véñí ka ne, ¿mí'i ntú kaidiá'vi ká i? ¿Nté ntu koo ntuveñí xtúku? Vií nto vata kaa ñí vá'a. Kuenta tsí vií nto é ña nativí nto nima nto. Vá'a koo kuntoo nto ni tā'an nto —ka'an Jēsuu ni ña.

10

Kaka'an Jēsuu kuénta iña ña ntánatsoo mii tā'an

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ntāka Jesuu ñuú Capernau, kué'en ña dīñi ñuú Judeá dā nté xee ña xio dīñi ntute Jordaán san. Ná te da dīi ña'á xee xtúku ña, nātaká nuu ña mí tuví ña ne, nakuá'a Jēsuu ña vatā xkoó ini ña. ² Kidáā ne, xée ētsin ña fariseú san di é kōto nteé ña Jesuu. Tsixe'e ña ña tē ña xii kaa é naxtuví mii ñátí san ñadi'í ña. ³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Nte ntū ó kaka'an Muísee é vií nto? —ka'an Jēsuu.

Kaka'an ñá fariseú san:

⁴ —Muísee ne, tā'xi ña itsi é ntavá'a o tūtu iña ñadi'í kō ne, dá kūvi ntii nteé xio ta'an o ni ñadi'í ko —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Un vá'a tsi do'o ntō. Dukuān é xntéku kū'vé Muísee é vií nto. ⁶ Ntá tsi ntē dá de kú'vé Xuva ko ñūxiví sa ne, “de kú'vé ñá ñatíi ni ñadi'í”. ⁷ “Dukuān ne, xtúvī mii ñátíi san uva ña ni dī'i ñā vata koo é kuntoo ña ni ñadi'í ñá ne, ⁸ uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña.” Sá'ā ne, kani tú'un é ñā té uvi ña'á ka ña, tsí uun tsi kúñū kúvi ña ntuvi ña. ⁹ Dukuān né, nēe é teé ta'an Xuva kō ne, ña kúvi nātsoo xio ña'a san —ka'an Jēsuu.

¹⁰ Dá ntōo ña nú vi'i kán né, tsixe'e xtuku ña ntini'i ñā nuu i sá'a. ¹¹ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Xoó ña'a é natsoo mii ña ñadi'í ña, dá nātánta'a xtuku ña ne, dōó kinī ó kade ña nuu ñadi'í ña. ¹² O te ñadi'í san naxtuvī mii ña xii ña, dá nātánta'a xtuku ña ni tuku ñatīí san ne, divi ña kade ña é kinī kaa nuu xii ña di —ka'an ña.

Nāxnuu viko Jesuu i'xá kuetsī

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ña'a sán ne, xee ní'i ña i'xá kuetsī nuu Jesús vata koo é tñn nta'a ña ī. Ntá tsi ña ntñni'i Jesús ne, ntáde tíi ña nī ña xee ní'i i'xá i san. ¹⁴ Ntá tsi dā kútuni Jesús ne, dōó dutsi kuiní ña ni ña ntñni'i ñā. Kaka'an ñá ni ñā:

—Ku'e ntō itsi é na kī'xi i'xá kuetsī san mí tuví u. Ñá ku kādí nuu nto itsi é kī'xi; tsí mí kadē kû'vé Xuva kō ne, kaduku ntée ña vata ntāa i'xá kuetsī san. ¹⁵ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí te xōo ñá'a é ña kákuinti'xe ña vata ó de uun i'xa lu'ntí ne, ñá kadūku ntée ña mí kadē kû'vé Xuva kō —ka'an Jesús.

¹⁶ Īdo nteé Jesuu i'xá san xe un xé ūn, da tñn nta'a ña ī e nāxnuu viko ña i.

Ñatī, ña e dōo kuikā, kaka'an ñá ni Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Dā nākaka Jesuu ítsi kán é kī'in ñá ne, uun ñatīí ne, koó da kaxkañu ña xee ña, inchíti ña nūu Jesús, tsíxe'e ña ñā:

—Mastrū, nto'ó e dōo va'á nto, ¿nté ntu koo vií u é ní'í ko ntuví vā'a iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi Jesús ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui kaka'an ntun e dōo va'á u? Tsí da mii tsi Xuva kō e dōo va'á ña. ¹⁹ É inín lei e xtúvi Xuva kō é kākā'an: “Ñá kā'ní o ñā'a; ñá vií o é kini kaa ni ñadi'í; ñá kī'i dú'u ō; ñá dā'ví o ñā'a dovete; ñá kanī nta'ví o ñā'a, ne, na kuiko ñu'u o uva ko ni di'í kō” —ka'an Jesús.

²⁰ Ñatīí san ne, nantíko kōó ñá, kaka'an ña:

—Mastru, é un ntī'í lei tsíkan káde ntaa ú nte da ku lú'ntí u —ka'an ña kuiká san. ²¹ Dā íto Jesuu ñá ne, dōó kuinima ñá ña. Kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá ka: Kuē'én, kunadikon un ntī'í é kāduku ntée o ne, dá kuē'én diu'un i iña ña ntā'ví san. Kidāa ne, ní'i o nee iña é dokuika nti'xé san e dukún kán. Dá kī'xin, kixntíkín ko —ka'an Jesús.

²² Ntá tsi dōo ntī'í iní ña é kuān ó kaka'an Jesús. Dōó nta'xa kunú'u ña, tsi dōo io iña ña e dōo nuu á'vi.

²³ Kidāa né, xkokōto Jesuu, kaká'an ñá ni ña ntñni'i ñā:

—¿Ñá tē nté kaa ntii tū'un é kī'in ña kuiká san mí kadē kû'vé Xuva kō! —ka'an ña.

²⁴ Koó dā kúdu'va ña ntñni'i ñā é kuān ó kaka'an ña. Ntá tsi kaka'an xtúku Jesús:

—Kini nto, i'xá ko, ¿ñá tē nté kaa ntii tū'un é kī'in ñá'a, ña é kākunima í diu'un san, mí kadē kû'vé Xuva kō! ²⁵ Díí ka ña ntii tu'un é kī'ví kameú san xavi xíki natée é kī'in ñá kuiká san mí kadē kû'vé Xuva kō —ka'an ña.

²⁶ Koó dā kúdana iní ña ntñni'i ñā é kuān ó kaka'an ña. Ntátsixe'e tā'an ña:

—Kidāa né, ¿xoó ña'a ntu kuvi vií ña é nākáku ña kuan? —ka'an ña.

²⁷ Īto Jesuu núu ñá ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Ña'a sán ne, ña kúvi vií ña é nākáku mii ñā. Ntá tsi Xuva kō ne, kuvi vií ña, tsí ña tuví nee iña é ña kuvi vií ña —ka'an ña.

²⁸ Kidāa ne, kaka'an Pedru ni ña:

—Ntī'í ne, tsoo mii ntī'í ntī iñá ntī é vēxntíkín ntī nto —ka'an ña.

²⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Tē xoó ña'a tsoo mii ña vī'i ña, ení ña, ta'an ña, uva ña, di'í ñā, i'xá ña, o ñū'u ña kuenta iñá ko ni kuēnta iña tú'ūn va'á san ne, ³⁰ díí díí ka kue'e ní'i ña ñuxiví a é vata kaa vi'i ñá, ení ña, ta'an ña, di'í ñā, i'xá ña, ni ñū'u ña. Ntá tsi dōo nto'o ña di, tsí kada xení ña'a san ni ñā. Ntá tsi tē ntī'í ñuxiví sa ne, ní'i ñā é kuntoo ña ni Xuva ko ntii dañu ntūvi. ³¹ Ntá tsi ña te da díí ña'a, ña e dōo na'nu ña'a veví ne, ñá vādá nuu á'vi ká ña kídaa; ña'a, ña é ña vādá nuu á'vi veví ne, dōó na'nu ña'a kuvi ña rkontūvi —ka'an Jesús.

Kaka'an xtúku Jesuu tsí kuví ña

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Kué'en ña itsi kan, kũntáa ña ñuú Jerusaleen. Odo nūú Jesuú ne, áta ña vē'xí ña ntĩni'i ñā. Koó dā ntákudu'va ña ntĩni'i ñā san. Dōo ũ'ví ña nguii san, ña ntántĩkin ña. Kidáā ne, xio kue'en ní'i xtuku Jesuu ña ntĩni'i ñā né, dā éni ntu'u ña kākā'an ñā ni ñā nté koo nto'o ña:

³³ —Ntaa o ñuú Jerusaleen ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatĩ ne, ikan ntāda ña kó kuenta ntá'a dutu ñā odo nūú nĩ mastrú leí san ne, divi ña kākā'an ña é kúví u. Ntada ña kó kuenta ntá'a ñā'a, ña é ña te ña Israee. ³⁴ Ña tsíkán ne, kini dikí ña kó ne, ti'vi díí ña nuú ko. Kani díin ña ko, dá kākā'ní kue'en ñā ko. Kidáā né, tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesuu.

Nuu i e ikan Santiau ní Juaan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Kidáā ne, xée ētsin Santiau ní Juaan, i'xá Zebedeu, ntáka'an ñā ni Jēsuu:

—Mastru, vií nto da xe'e, tāk'xi nto nee iña é kākán nti nta'a nto ve —ka'an ña.

³⁶ —¿Nee iñá ntu ntio nto é tāk'xi u? —ka'an ña.

³⁷ —Tāk'xi nto é kuntōo ntí diñi nto tē xee nto mí kadā kú'vē nto. Uun ñā'ā ntí ne, diñi kua'a nto kutuví nti; uun ñā'ā ntí ne, diñi datsin nto kutuví nti —ka'an ña.

³⁸ Ntá tsi kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá ñni ntó nee iña é ntaíkan nto. ¿Kūtií ntu nto é dadii nto'o nto nĩ kó un ntíí ntíí nuu i é ntō'o ko? —ka'an ña.

³⁹ —Kutíi nti, ¿nté kui ñā'a? —ka'an Sántiau ní Juaan.

Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nto'o nti'xe nto vata tsi koo nto'o ko. ⁴⁰ Ntá tsi é kuntōo nto diñi kua'a ko o diñi datsin kó ne, ña kúvi tāk'xi u, tsí mii Uva ko ñni ña xoo é kuntōo i diñi ko —ka'an Jesuu ni ña.

⁴¹ Dā téku ña u'xi ñā'a ká san ne, dōo kúdiin ña ni Sántiau ní Juaan. ⁴² Kidáā né, kána Jesuu ñā uxuvi ñā'a san, kaka'an ñā ni ñā:

—Ini nto tsí ñā'a, ña odo nūu iña ñā'a, ña é ña te ña Israee ne, dōo ntáde ka'nu ña kúñu ñā. Ña tsiñu i sán ne, dōo ntii ntádē kú'vē ña iña ñā'a ña. ⁴³ Ntá tsi divi ntō ne, ñā te kuan koo vii nto. Tē xoó ñā'a ncho vií ka'nu ña ne, kantio é xntii ña ntō un ntíí ntíí nto. ⁴⁴ Xoó ñā'a, ña ncho kodo nūu iña ntó ne, kantio é vii ñā vata kaa ña ntáde tsiñu iña ñā nguii san. ⁴⁵ Nté xū'u é vēxkúvi ú ñatĩ ne, ñā te vē'xí u ñuxiví a é vií ka'nu u, tsí vé'xi ú vata koo é xntii ú ñā'a san. Xu'ú ne, vé'xi u e ntá'vi u kuétsi i é ña te da díi ñā'a san —ka'an Jesuu.

Ntāvá'a Jesuu úun ña kuáá, ña nani Bartimeu

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Kidáā ne, xée ña ñuú é nani Jerícoo. Ntāka xtuku Jesuu ni ña ntĩni'i ñā ne, ñā te da dīi ñā'a ntántĩkin ñā ña. Diñi itsi mí kuē'en ñā ne, tuví uun ña kuáá, kaikan ña diu'un. Bartimeu nani ña, tsí uva ñā ne, Timeu nani ña. ⁴⁷ Dā kútuni ña tsi vé'xi Jesuu, ña ñuú Nazaree san ne, dōo ntii kākā'an ña:

—¿O Jesuu, i'xá Davii, ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁸ Ñā'a sán ne, dē tíi ña ni ñā:

—¿Du'xēn! ¿Ñá ku kuān xkoó ka'an! —ka'an ña.

Ntá tsi ña kuáá san ne, da díi díi ka ntii kākā'an ña:

—¿O i'xá Davii, ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁹ Íntĩtsí Jesuu, kaká'an ña:

—Kana nto ña —ka'an ña.

Kana ña ña kuáá san ne, ntáka'an ñā ni ñā:

—Nāxnuu ka'nu nto iní nto. Nakuntĩtsi nto, tsí kakana ña nto —ka'an ñā'a san nĩ á ña kuáá san.

⁵⁰ Kidáā né, xtuví mii ña kútuun ñā ne, nākuntĩtsí ntaa ña, kue'en ña mí ntĩtsí Jesuu.

⁵¹ Dā tsíxe'e Jēsuu ña:

—¿Nee iñá ntu ntio o é vií u iña o? —ka'an ña.

—Mastru, ntio ko é nāxi'i ntúxnūú ko —ka'an ñā ni Jēsuu.

⁵² Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Kūnú'un ve. Tsí e kuínti'xe o kó ne, ntuvá'an ve —ka'an Jesuu.

Ura dú'va tsi i náxi'í ntuxnūu ñá kuáá san ne, dá kuē'en ñá, kuntikān ñá Jesuu mí kuē'en ña.

11

Vé'xi Rei, ntéku ña buru

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Xée ētsin ña ñuú Jerusaleen, mí ntoo ñuú Befagee ni ñuú Betania má xūku é nani Ōlivu. Jesuú ne, taxnūu ña uvi ña'a ñá ntini'i ñā, ² kaka'an ñá ni ñā:

—Kue'en ntó ñuú lu'nti é tuví da'a san. Ura tsí i te kūkí'vi nto ikān ne, nani'i nto uun a búru kiti ntee tñn é ntē vata xoó kunteku í ti. Nantuté nto ti ne, kixni'i nto ti í'a. ³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña ntō é kuān ó de nto ne, ká'an ntō tsi Tó'o ko kántio ña ti; veví nantiko koō ñá ti, koo ka'an ntó ni ñā —ka'an Jesuu.

⁴ Kué'en ñā né, nāni'i ña uun a búru san, ntee tñn ti atá vi'í é tuví itsi kān. ⁵ Ña ntāñí ikān ne, ntátsixe'e ñā:

—¿Nté koo vií nto burú san é kánantuté nto ti? —ka'an ña.

⁶ Nantíko koō ñá, kaka'an ñá vatā ó kaka'an Jesuu ni ñá ne, xé'e ñā'a san itsi é k'ñin ni'í ña búru san. ⁷ Nāxee ni'í ña búru san mí kántétu Jesuu. Xntekū ñá kutuun ña áta tí ne, dā kantéku Jesuu ti. ⁸ Ñá te da dī ñá'a san tsóo ña kutuun ñá itsi kān di. Iō ñá ne, kātsin ña nta utun má kū'u kán ne, tsoo ña itsi kān. ⁹ Ñá tē nté kaa ña'a odo nuú ñá nuu Jesuú ne, ñá te da dī ña vé'xi ata ñá di. Un ntíí ntíí ña koó dā vantíñi ña ntáka'an ña:

—¿Dōó ka'nu Xuva kō! ¿Ñá tē nté kaa vá'ā o iña ñá vé'xi nta'a Xuva kō! ¹⁰ ¿Na naxnuu viko Xuva kō ña vexkádā kú've iña ko, é vií ñá Rei naa úvata ko Dāvii! ¿Dōó ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kán! —ka'an ña.

¹¹ Xée Jesuu ñuú Jerusaleén ne, dá kūkí'vi ña ini ukún ka'nu san. Ito ña un ntíí é ió iní i kán. Dā kuáá né, ntíí ña, kue'en ña ñuú Betania ni ña uxuvi ñá'a san.

Tun ígū é ña kakí kiti i

(Mt. 21:18-19)

¹² Tévāá tsi ntáka ña ñuú Betaniá ne, kakakān Jesuu. ¹³ Ini ika ña tsí ntitsi uun tun ígū é ūve xuku i. Kūkóto ntōdó ña tē nta'á kiti i. Ntá tsi dā xee ñá ne, da mii xūku í uve, tsí vata xee ntúvī é kīi kiti i. ¹⁴ Kidáá né, kaka'an Jesuu ni tun ígū san:

—Nté uun ito ña koó ka kiti o é ká'xí ña'a san —ka'an ñá ni ūtun san.

Tékú ña ntini'i ñā é kuān ó kaka'an ña.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ka'nu san

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Nāxee xtúku ña ñuú Jerusaleén ne, kué'en Jēsuu má ūkún ka'nu san. Ikān éni ntu'u ñā nakunu ña ña ntádiko ni ñā ntáñi ini ukún san. Nantáva ña mesa mí ntoo ña ntánadama diu'ún san ne, nantáva ña sia mí ntoo ña ntádiko palomá san. ¹⁶ Ñá ni xē'é ña itsi é kuíta ntí'xin ña'a san má ūkún san tē nee iñá odo ñā. ¹⁷ Dá kanakuā'a ña ña'a, ña ntoo ini ukún san ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ñā ntu te uve ná'a nte dí'na é kākā'an Xúva kō: “Tsí vi'í kó ne, vi'í mí ka'an ntā'ví ña'a, ña dā mí'í ká ñuu i”, ka'an ña? Ntá tsi ntō'ó ne, vi'í ña dū'u káde nto —ka'an Jesuu.

¹⁸ Dā téku dutu ñá odo nūú nī mastrú leí san ne, kidáá né, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ni ña Jesuu. Tsí ntaú'vi ñá Jesuu, tsí un ntíí ntíí ña'a sán ne, ncho kini ká ña tú'ún é kanakuā'a Jesuu ña. ¹⁹ Ntá tsi dā kuáa ne, Jesuu ni ña ntini'i ñā né, ntāka ña ñuú Jerusaleen.

É kuinti'xe ko Xuva kō

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Utén san ne, dā ntíko kōo xtúku ña ni ña ntini'i ñā ne, ítā nti'xin ña mí ntitsi tun ígū san. Iní ña tsí xi'í díí kue'en, un tsi nte dítsin i. ²¹ Kidáá ne, nánū'ú Pedrú san iní ña é kākā'an Jesuú ne, kaka'an ña:

—Un kaa, Mastru. Diví tun ígū san é ká'an ntée nto i ne, e xi'í dīi —ka'an ña.

²² Kaka'an Jesuu ni ña:

—Kuinti'xe nto Xuva kō. ²³ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni nto: tē xoó ka'an í ni xūku sá'ā: “Kuē'en dá'an vé, na kō'xón nuun mé'ñu ntute ñu'u kán”, né, te kaní nima ñá kakuinti'xe

ña é kuān koo kuvi ne, kuān koo kuvi nti'xe. ²⁴ Dukuān ne, kaka'an u ni ntō: nee iña é kakan ntó nta'a Xuva kō da ntáka'an ntá'ví nto ne, kuinti'xe nto tsí ni'i ntó ne, ní'i nti'xe nto. ²⁵ Dā ntáka'an ntá'ví nto ne, te ió xoo é kanāa núu ni'i ntō ne, kada ka'nu iní nto ni ñā vata koo é Xuva kō, ñā tuví e dukún kán, kada ka'nu iní ñā ni nto kuetsí nto di. ²⁶ Tsí tē ñā kada ka'nú ini nto ni tā'an nto kuetsí ñā ne, nté Xuva kō, ñā tuví e dukún kán, ñā kada ka'nú ini ñā ni nto kuetsí nto di —ka'an Jesús.

¿Xoó ntu xé'e i itsi é kuān koo víi Jesuu?

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Kidáā né, nāxee xtúku ñā ñuú Jerusaleen. Kaika Jesuu ini ukún ka'nu kán né, ikan tsí xee dútu ñā odo núu nī mastrú leí ni ñatā sán ne, ²⁸ ntátsixe'e ñā Jēsuu:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kuān koo víi nto? ¿Xoó ntu tá'xi i itsi é kuān koo víi nto nuu i sá'a? —ka'an ñā.

²⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā:

—Xu'ú ne, ntio kó tsixe'e ú nto di. Te kúvi ka'an nto é tsixe'e ú nto ne, dá ká'an u xoo tá'xi i itsi é kade u. ³⁰ ¿Xoó ntu xé'é i itsi Juaán san é nakútsi ntute ñā ñā'a san? ¿O Xuva kō né, o kūdii ñā'a ntú san xé'é ñā? Ká'an nto vē —ka'an Jesús.

³¹ Kidáā ne, ntafín nuu mii ñā:

—Te ká'an o tsí Xuva kō xé'é ñā ñā itsi ne, ká'an ñā: “¿Nté kui ñā ni kuinti'xe nto ñā kuan?” koo ka'an ñā. ³² ¿Nté koo kuvi te ká'an o tsí ñā'a san xé'é ñā ñā itsi? —ka'an ñā.

Tsi ntaú'ví ñā ñā'a san, tsí un ntíí ntíí ñā'a san ntákuinti'xe ñā tsí nta'a Xuva kō ni'i ntí'xe Juaán san é kúvi víi ñā. ³³ Dukuān ne, nantíko kōó ñā, ntáka'an ñā:

—Ñá iní nti —ka'an ñā.

Kidáā ne, kaka'an Jesús:

—Xu'ú ne, ntē ñā ká'an u di xoo tá'xi i itsi é kuān ó kade u —ka'an Jesús.

12

Kuenta iña ñā ntáde tsiñu, ñā kini ntáa

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Kidáā né, eni ntu'u Jēsuu ntáa ñā nuu i é nañé'ē ñā ñā'a san:

—Uun ñatí ne, í'xi ñā xo'o tinti'ō. Edí nuu ñā xákū ntíkō diñi i. Uvi ítsi éte nuu ñā nú xuu ka'nu san mí kádin núu ñā tinti'ō sán ne, dā xntítsi tsíñu ñā uun ví'i dūkun mí kunū ñā é víi kuenta xó'o tinti'ō san.

'Kidáā ne, xé'e ñā ñā'a san é na kúntoo taan ñā é víi ñā kuenta xó'o tinti'ō sán ne, dā kí ñā, kue'en ñá xio ñuu e dóo ikā. ² Xée ntúvi é tññ ñā tinti'ó san. Tō'ó i ne, taxnúu ñā uun ñā'a ñā ntáde tsiñu é nā kinakuídó ñā é káduku ntée ñā. ³ Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ñā ni ntío ñā nakué'e ñā é káduku ntée tó'o i. E'ní diñ ñā ñā táxnūu tó'o i san. Nté uun kití i ñā ni xé'e ñā é kuni'i ñā é kúvi iña tó'o ñā; da mii ntā'a ñā kunú'u ñā. ⁴ Kidáā né, taxnúu xtuku tó'o i san uun ñā'a ka ñā ntáde tsiñu san. Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ntuku kui'i ñá dikí ñā táxnūu ñā. Dōo dé xení ñā ni ñā. ⁵ Tō'ó i san ne, taxnúu xtuku ñā uun ñā'a ká ñā. Ntá tsi é'ni kue'en ñá ñā. Kidáā ne, ñā te da diñ ñā ntáde tsiñu san táxnūu ká ñā. Iō ñá ne, e'ní diñ ñá ñā. Iō ñá ne, e'ní kue'en ñá ñā.

⁶ Koó da ūun sá ñā ntoo ñā: divi í'xá mii ñā e dóo kakuinima ñā. Kidáā né, taxnúu ñā i'xá ñā. Kuiní ñā tsí te kuiko ñū'u ñā'a san i'xá ñā. ⁷ Ntá tsi ñā ntáde kuentá san ne, ntánatíin ñā: “Ñā sá'a ne, i'xa tó'o i, ñā é nākunteé nta'a i tē xi'i ñā. Kiká'ni o ñā ne, kidáā ne, kuvi iña ko un ntí'í é iō iña ñā”, ka'an ñā. ⁸ Tññ ñā ñā, da é'ni kue'en ñá ñā, dā ínakuido káva ñā ñā ata xákū san —ka'an Jesús.

⁹ Kidáā ne, katsixe'e Jēsuu:

—¿Nté koo víi tó'o i san ve? Mii ñā kī'in ñá ve, ka'ní nti'i ñā ñā ntáde kuenta xó'o tinti'ō san, dá nakué'e ñā tuku ñā'a, ñā é víi kuenta.

¹⁰ Ntō'ó ní, ¿vata nakua'a ntu nto Tú'un Xuva kō? Tsí kaka'an:

Xúu é nāntii ní'ni ñā xntítsi ví'i sán ne,

diví é kúvi xuu núu i.

¹¹ Sá'a dé kú've Xuva kō é kōo ne,

ñā tē nté kaa vá'a ó, kuiní nti.

Kuān ó uve na'a nte di'na Tú'un Xuva kō —ka'an Jesús.

¹² Ña tsiñu i sán ne, kūtuni ña tsí ðivi kuēnta iña ñá é kántáa ña nuu i sá'a. Ntukū nuu iní ña nté koo víi ña é tññ ña Jesuu. Ntá tsi u'ví ña ña'a sán ne, xnuu mii ña Jēsuu, kué'en ña.

Katsixe'e ña kuēnta iña diu'un xōo
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Kidáa ne, táxnūu ña'a san ña fariseu ni ña ntántikin rei Heródē san mí tuví Jesuu. Ncho víi ña vata koo é ká'an Jesuu nuu i e dóo xíi kaa, vata koo é nāni'i itsi ña nté koo dá'vi ña ña dovete. ¹⁴ Xée ña mí tuví Jesuu ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, iní nti tsí kaka'an nto é nuu é ntaā i. Iní nti tsí dadii tsi kaiko ñu'u ntō un ntíí ntíí ña'a, dadii tsi kade nto ni ña, kuān te nta'ví ña, kuān te kuika ña. Kanañē'e ntó nti é nuu é ntaā í vata o xtúví Xuva ko iña nti. ¿Vá'á ntu o é ntá'vi o diu'un xōo san nta'a ña tsiñu i san, o ña'a, te kuiní nto? ¿Ntá'vi ntu o né, o ña ntá'vi o? —ka'an ñá, tsixe'e ña ñā.

¹⁵ Jesuu ne, kūtuni ña tsí da ntaéni díki ña ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ntaíto nteé ntu nto ko? Tā'xi nto uun diu'un kui'xín san, na kōto nteé u —ka'an ña.

¹⁶ Xé'e ña ñā ne, da tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Xoó ntu díki i é nteé diu'un sá'a? ¿Xoó ntu ðiví í e nteé na'a? —ka'an ña.

—Díkí Césa ni ðiví ña —ka'an ña.

¹⁷ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Vá'a o é nākué'e o ntá'a ña tsiñu na'nu i nee iña é kāduku ntée ña ne, vá'a o é nākué'e o nta'a Xuva kō nee iña é kāduku ntée ña ði —ka'an ña.

Koó dā kúdu'va ña'a san e dóo ini Jesuu nté koo nantiko koō ña é kākā'an ña.

Nantíko kōo Jesuu e tsixe'e ña saduceú san
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Xée ña saduceú san ði. Ña sāl'á ne, ñá tē ntákuinti'xe ña tē ntántoto ña xi'í san. Da ntaéni díki ña Jesuu, ntáka'an ña:

¹⁹ —Mastrú, uve na'a mí kakā'an Muísee nté koo víi o tē xi'í ení kō. Tē xi'í ñá ne, ítuví mii ñadí'í ña ne, ña ni xío i'xá ña ne, nātánta'a ení ña ni ñadí'í kíí san vata koo é na kōo i'xá ña iña ení ña. ²⁰ Uun ito ne, xío ū'xe ení ña. I'xá nuu í san ne, tánta'a ña. Dā xi'í ñá ne, váta kōo i'xá ña. ²¹ Ení ña, ña é kuvi ūví san ne, tanta'a ña ni ñadí'í kíí san. Dā xi'í ñá ði ne, váta kōo i'xá ña. Ení ña, ña é kuvi ūní san ne, kuan tsi o kúvi ni ñā ði. ²² Kidáa ne, é un é un ña tánta'a ña ni ñadí'í san. Dā kúvi ne, xí'í ña ntí'í ū'xe ñá'a ña ne, nté uun i'xá ña ña ni xío. Kidáa ne, xí'í ñadí'í kíí san ði. ²³ Tē ntóto ña xi'í san ne, ¿xoó ntu ñadí'í i kuvi ña? Tsí un ntí'í ña u'xe ñá'a san e tánta'a ña ni ñā —ka'an ña.

²⁴ Dá kakā'an Jēsuu ni ña:

—Ñá vā'á o e ntádē kuení nto, tsi ñá ini nto nté o uve na'a Tú'un Xuva kō ne, ñá ñi nto tsi dóo iō é víi Xuva kō. ²⁵ Dá ntóto ña xi'í san ne, ñá nātánta'a ká ñatíí san. Ña xoxó ka é kué'é i itsi é tanta'a ñadí'í san ði. Tsí kuntoo ña vatā ó ntántoo ánjē san e dukún kán.

²⁶ Kuenta iña i e ntóto ña xi'í san ne, ¿vāta nakua'a ntu nto tutu e xtúví Muiseé san, mí uve na'a iña xuku é kai'xi? Ikan kākā'an Xúva ko ni Muísee: “Xu'ú ne, Xuva uvata ika nto Ābraan ni Ísaa ni Jácoo”, ka'an ña. ²⁷ Xuva kō ne, ñá te Xuvā ñá xi'í san, tsí Xuvā ñá ntantíto san. Dukuān né, kūdii dovete ntákuinti'xe nto —ka'an Jēsuu.

Tū'un é díí ka ka'nu
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Xée ūun mastrú leí ne, tēkú ña é kākā'an Jēsuu ni ñá saduceú san. Iní ña tsi dóo vā'ā o kaka'an Jēsuu é kanantiko koō ña. Tsixe'e mastrú leí san ði:

—¿Neé ntu tú'ūn e tá'xi Xuva kō é díí ka ka'nu é kāda ntaa o? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

²⁹ Nantíko kōo Jesuu, kakā'an ña:

—É kuvi ūun sán ne: “Kiní nto, ña Israee: uun tsi Xuva kō e dóo ka'nu ña. ³⁰ Kuinima ntó Xuva ko kanñ nima ntó, kanñ é tduiña nto, kanñ ū'xen díki nto. Nñ kué'en ini nto kunuu iní ntó ña.” ³¹ É kuvi ūví san ne: “Kuinima ntó ta'an nto vata tsí ó kakuinima ntó kúñu mii ntó.” Ña túvī ká xtuku é kadā kú've é vata kaa sá'a —ka'an Jēsuu.

³² Kaka'an mastrú leí san:

—Ntáa ntí'xe, Mastru. Nuú é ntaā i é kākā'an nto, tsi úun tsi Xuva kō. Xoxó ka xtúku Xuva kō, tsí mii tsi ñā. ³³ Na kuinima kó ña kanñ nima kó, kanñ ū'xen dikí ko, ñi kué'en ini kō ne, na kuinima kó ta'an ko vata tsí ó kakuinima kó kúñu mii kō. Tē kada ntaa o sá'a ne, díi ka kaidiá'vi é un ntíi ntíi doméni é ká'mi o nú nāa kan íña Xuva ko, o da neé ka doméni é kué'é o ñā —ka'an ñā.

³⁴ Iní Jesuu tsi dóo vá'ā ó nantiko koó ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñā íka tsi tūví nto mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ñā.

Kidáa ne, nté uun xoxo ni tsixe'e ká i Jesuu.

¿Xoó ntu i'xá ntí'xe i Cristu?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Dá kanakuá'a ká Jesuu ña'a san má ūkún ka'nu kán né, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ntáka'an ntu mastrú leí san tsí ña é taxnuu Xuva kō é kuvi ña Cristú ne, i'xa íka rei Dāvii ña? ³⁶ Tsí nte dí'na kaka'an Dávii san vata ō nañé'e Espíritū Sántū san ña:

Kaka'an Xúva ko nī Tó'o ko:

“Kutūvín diñi kua'a ko

da nté kūvi tsoo ú ña ntaínchu'vi ō nú xē'e o”, ka'an Xúva kō,

ka'an Dávii. ³⁷ ¿Nté ō ntu é Cristú san ne, i'xá íka Dāvii kúvi ña? Tsí mii Dávii san kaka'an ñá tsi Tó'o ñā kúvi ña —ka'an Jéssuu.

Ñá te da dii ña'a san dóo xkúntee iní ña é kīni ña tú'un é kākā'an Jéssuu.

Katsi'i kuétsi Jéssuu mastrú leí san

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu ne, dá kanakuá'a ña ña'a sán ne, kaka'an ñā:

—Koto xnto mastrú lei, ñá e dóo na'nu ncho víi san. Dōó xkuntée iní ña du'nu nani da ntaíka ña itsi kán. Dōó ntio ña é kuiko ñu'u ñā'a san ña, é kākā'an ñá ntiusi ní ña núu ña'a san nu á'ví kán. ³⁹ Má ūkún kán dí ne, dōó ntio ña é kuntōo ña nte nuu i kan. Tē xee ñá viko sán ne, dōó ntio ña é ní'i kuntoó ña mí'i e díi ka vá'ā o. ⁴⁰ Ntaéni ntá'vi ña ñadī'i kíi san vata koo é naki'i ña un tsi nte ví'i ña. Dōó na'a ntáka'an ntá'ví ña, vata koo é kadā kueni ña'a san tsi dóo va'á ña'a ña. Ntá tsi ña sá'a ne, díi ka kue'e ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō —ka'an ñā.

Kuenta íña diu'un é xē'é ñadī'i kíi san

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Tuví Jesuu má ūkún kán ne, tuví nteē ña etún diu'un mí ntátsu'un ña'a san. Kaito ntee ña nté o de ña'a san é ntátsu'un ña diu'un. Ini ña tsí ña kuiká san ne, ñá tē nté kaa diu'un ntáxe'é ña. ⁴² Kidáa ne, vé'xi uun ñadī'i kíi san ne, xnūu ña uvi kúdií á diu'un kuetsí san e dóo xuvi nuu á'vi. ⁴³ Kidáa né, kána Jesuu ña ntíni'i ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Tsí ñadī'i kíi sá'a ne, díi ka nuu á'vi é xē'é ña é ūn ntíi ntíi ña nguú san e ntátsu'un ña diu'un ña ini etún san. ⁴⁴ Tsí ña nguú sán ne, dóo ío íña ñá ne, kúdií diu'un é kántoo e ntáxe'é ña. Ntá tsi ñadī'i kíi san ne, kuān té ña te neé ío íña ñá ne, ñi kué'en ini ña xē'é ña un ntí'i é ío íña ña —ka'an Jéssuu.

13

Kaka'an Jéssuu tsí nantatsin xúkūn ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Dā ntáka Jesuu má ūkún ka'nu kán ne, kaka'an úun ña ntíni'i ñā:

—¿Un kaa díi xuú san, Mastru! ¡Ñá te da kúdií! ¡Xúkūn san dí! ¡Ñá tē nté kaa vá'ā o! —ka'an ñā.

² Kaka'an Jéssuu:

—Koto vá'a nto xúkūn e dóo vá'ā ó san, é ña te da kúdií. Ntá tsi vé'xi ntuvi é nantatsin kue'en. Nté uun ká xuu ña kodo ntí'i tá'an ka kídaa —ka'an ñā.

Kaka'an Jéssuu nté koo kuvi dí'na dá ntí'i ñuxivi

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Dā itúvi Jesuu tí'i i é nani Ōlívú ne, dōo díto tuví xúkūn san. Pedru, Sántiau, Juan, ni Andréé ne, xée ētsin ña nuu Jéssuu, ntáka'an xu'ú ña ni ña, tsixe'e ña ñā:

⁴ —Ká'an nto vé amá kuān koo kuvi é kākā'an nto. ¿Neé ntu nuu i é tá'xi Xúva kō é na kūtuní ntí tē xee úra i é kūvi? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

⁵ Kidáā né, eni ntu'u Jēsuu kaká'an ñá ni ñā:

—Kuenta tsí vií nto é ña kaní nta'vi nté uun ña'a san nto. ⁶ Tsi dóo titín ña'a ki'xi ña é vata te xū'ú ne, ká'an ñā: “Xu'u é Cristú u”, koo ka'an ña. Dóo titín ña'a san kaní nta'vi ña ña.

⁷ Tē kútuni nto tsí kakuvi du'xēn da ntátekú nto tsi ntáka'an ñá'a san iña du'xēn ne, ñá ku u'vī nto. Tsi kuétsi é kuān koo kuví, ntá tsi vata xee tá'an ntuvi é ntí'i ñuxiví sa. ⁸ Tsí uun ñuú san ne, nāá ni tūku ñuu. Uun reí ne, naā ñá ni tūku reí san. Dóo ki'in itsi ñuú san ne, táān; kutama ñá'a sán di. Tē kúví sá'ā né, dā ve nuu i é ñi ntu'u é ntó'o ña'a, ña ntoo ñuxiví sa.

⁹ Ntō'ó ne, kuenta tsí vií nto. Tsí ña'a sán ne, ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ka'ní diin ñá nto má vi'i mi ntánataká nuu ña Israéé san. Nuú ña tsiñu na'nu i, nuu reí san kuntāñí me'ñū ntó di vata koo é ká'an nto nté kui ntántikin ntó ko. ¹⁰ Di'na dá ntí'i ñuxiví sa ne, kí'in ñā'a, kika'an ntódo ña tú'ūn va'á san dá kani ká'nu ñuxiví san. ¹¹ Te tññ ña nto ne, ntada ña nto kuenta ntá'a ña tsiñu i sán ne, ñá ku kadā kuení nto nté koo ka'an nto. Tsí ta'xi Xuva kō é ká'an ntó tē xee úra i é ká'an nto. Ná te kene mii ntó é ká'an nto, tsí Espíritū Sántū san ta'xi ña tú'ūn é ká'an nto. ¹² Kidáā né, ñatí san ne, ntada ña ení mii ña kuēnta ntá'a ña tsiñu i é ka'nī ñá ña. Uva i'xá san ne, ntada ña i'xá ña kuenta ntá'a ña di. I'xá san ne, tsí'i kuétsi uva i ni di'i i ne, ntada ña kuenta ntá'a ña tsiñu i di é ka'nī ñá ña. ¹³ Ná ntō kue'en ñá'a san nto, ntá tsi tē xoo é ña xtuví mii i é kuínti'xe i kó dā nté ntí'i ntuvi iña ñá ne, nakáku ña.

¹⁴ Tē ini nto tsi é ntítsi nuu i é kīni kaa san má ūkún ka'nu kán mí'i e dóo xii kaa ne, ntó'o é ntoo nto ñuú Judeá ne, kunu nto kue'ēn ntó, kukūntoó xu'ū ntó ata uku kan. ¹⁵ Tē xoó ña'a tuví da'na ña ata vi'i ña kan kídaā ne, ñá ku ntí'ví ña má vi'i kán e kínakí'i ña iña ña. ¹⁶ Tē xoó ña'a nuu ña matú ña kán ne, ñá ku nū'u ña e kínantúku ña kutuun ña é kí'in ni'i ña. ¹⁷ ¡Ntā'vi ide ñádí'i, ña é ñū'u i'xá i! ¡Ntā'vi ide ñádí'i, ña é kanatsitsi i'xá i kídaā! ¹⁸ Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kuan kōo kúvi dá ntūvi ví'xin. ¹⁹ Tsi kídaā né, un vá'a tsi nto'o ña'a. Un tsi nte dá de kú'vé Xuva ko ñuxiví sa ne, vata ntó'o ñā'a san vata koo ntó'o ña ntuvi tsikan. Ntē ña kuan koo ntó'o xtuku ña'a san é kuān koo nto'o ña. ²⁰ Tē dí ña ni dé kú'vé Xuva kō é ntudutsi ntūvi tsikán ne, nté uun ña'a ña nakáku ña. Ntá tsi ntadutsi ña ntuvi tsikan kuenta iña ña'a san, ña e dóo kakuinima Xúva kō, ña é nakaxnúu ña é kúvi i'xá ña.

²¹ Kidáā né, tē xoó ka'an í ni ntó: “¡Koto nto! ¡kán tuví Cristu!”, ne, ñá ku kuínti'xe nto é káka'an ñá naa Xuva ko. ²² Tsí iō ñá'a, ña é kí'xi kídaā ne, ká'an ñā é Cristu ña. Ká'an ñā tsí kaka'an ñá naa Xuva ko. Vií ña nuu i e dóo na'nu ne, vií ña nuu i e dóo va'a. Ntá tsi da ntaéni nta'ví ña ña'a san. Tē dí kuví vií ña ne, un tsi nte ña nakaxnúu Xuva kō kaní nta'ví ña ña. ²³ Kuenta tsí vií nto. Dukuān é di'na kaka'án u ni nto ūn ntí'í ntí'í nuu i sá'ā nté koo kúvi.

*Kaka'an Jēsuu tsí nainu xtúku ña ñuxiví a
(Mt. 24:29-35,42,44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ Kidáā ne, rkontúví e dóo nto'o ña'a, ña ntoo ñuxiví a ne, kuneé ngántii, kuneé xoo. ²⁵ Kó'xo kīmi é ūve e dukún kán dí ne, kantá nuu e dukún kán. ²⁶ Xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, nainú u me'ñū vikó san. Kidáā ne, un ntí'í ntí'í ña'a san kiní ña tsi dóo ka'nu ú ne, dóo ió ko é vií u é un ntí'í. ²⁷ Kidáā né, taxnúu u ánjē é nākuído ña un ntí'í ntí'í ña'a, ña é nākaxnúu u. Dā mí'i ká ñuxiví sa mí ntoo ña un tsi nte e dukún kán nakuido ánjē san ña.

²⁸ Koto nto nté o de tun ígū san. Te ūte nta'a i é da ve kantika xúku i ne, ini o tsí dokó sa xee ntuvi ka'ni san. ²⁹ Kuan kōo dí, tē ntaíní nto tsi é kakūvi un ntí'í ntí'í nuu i sá'ā é káka'án u ni ntó veví ne, kutuni nto tsi dóko sá xee ntúvi é nainú u ñuxiví a. ³⁰ Átā xi'i xnto túvi u. Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntó, tsí kuntaa é un ntí'í é káka'án u ni nto di'na dá ntí'í ntuvi iña ñá ntoo ñuxiví sa vevii. ³¹ Kuān te ntí'í ñuxiví sa ni e dukún kán ne, ntá tsi tú'ūn é káka'án u ni ntó ne, ña ntí'í.

³² Ntá tsi xoxó ini í nee ntúvi o neé ura kúntaa é káka'án u; nté uun ánjē, ña ntoo e dukún kan, nté xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, ñá ini u; mii tsi Uvā ko é ini ña.

³³ Dukuān ne, koto vá'a nto. Na kōo tú've nto, tsi ñá ini nto amá xee ntúvi tsikan. ³⁴ Sá'ā né, vata kaa uun ñatí, ña é tūví tu've e dóo ika kí'in ñá, ne, xtuví ñá vi'i ña nta'a ña ntáde tsiñu iña ña. Ká'an ña ni é un é un ña ntáde tsiñu iña ña nté koo vií ña ne, xtuví ñá uun ña'a, ña é kōto xi'i ña. ³⁵ Ntō'ó ne, koto vá'a nto di, tsí ñá ini nto neé ura nainú u: tē kuaa va'á ne, o dava ñuu, o ura í tē kána lí'xi, o tē tuví va'a. ³⁶ Tē ntákidi dúkuan ntó ne, da neé ini ntó nainú u. ³⁷ Ntá tsi nuu i é káka'án u ni ntó ne, kaka'án u ni ūn ntí'í ntí'í ña'a san: ¡Kuntitō nto! ¡Ná kú xkúkidí naá nto! —ka'an Jēsuu.

14

Ntukū nuu iní ña'a san nté koo ka'ni ña Jesuu

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Kakunaá ka uvi ntúvi dá xēe viko da ntánaka'an ña nté o nakáku Xuva kō ña Israeé san ñuú Egítō. Kidáa ne, ñá ká'xi ña tañú'ū é kadáka ú'xen iā. Tō'ó dutu ní mastrú leí san ne, ntukū nuu iní ña nté koo víí ña é diin diin tsi tñin ña Jesuu é ka'nī ñá ña. ² Ntatiín mii ñā:

—Ñā tñin o ña ntūvi viko san, vata koo é ña kudíin ña'a san —ka'an ña.

Uun ñadī'í da'ví ña cho'o vîdin díki Jésuu

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tuví Jesuu ñuú Betania nú vi'i Sîmuun, ña é nako'xo kúñu ī kídaa. Dá ntōo ña, ntaé'xi ña ne, xēe uun ñadī'í, ni'i ña uun xuxu e kúvi xuu mí nuu cho'o vîdin e dóo nuu á'vi. Ta'vi ña xu'ū i ne, dá'vī ntī'í ña cho'o vîdín san díki Jésuu. ⁴ Dā íni ña ntoo sán ne, dóo dutsi kuiní ña. Ntatiín mii ñā:

—¿Nté kui nativí ntú ña cho'o vîdín sa? ⁵ Díí ka vá'ā ó tē dí ni nadiko ñā ne, ní'i ña te ūnī sientu, dá kué'é ña ña ntā'vi —ka'an ña.

Dóo dutsi kuiní ña ni ñadī'í san.

⁶ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña:

—Koo mii nto ñā. ¿Nté kui ntánatekū du'xen ntu nto ña? Dōo vá'ā ó de ña nī ko.

⁷ Nguentúvi ntoo ni'i nto ña ntā'ví san ne, amá ntio nto ne, kuvi xntii nto ñā. Ntá tsi xu'ú ne, ña ná'ā ká kutūví u ni ntō. ⁸ Ñadī'í sa'á ne, ide ña é kūvi víí ña. Dá'vi ñā kó cho'o vîdín san di'na dá kuntu'xi u. ⁹ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Dā mí'í ká kī'in ñá'a é kika'an ntódo ña tú'un va'á san iña Xuva ko dá kanñi ñūxivi sa ne, ká'an ñā é kuān nte vá'ā o dé ñadī'í san nī kó ne, naka'an ñā'a san ña.

Dā díko Júdā san Jésuu

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Uun ña ntini'i Jēsuu, ñá nanī Júda Scārioté ne, kué'en ñā mí ntoo tó'ō dutú san ne, tñin ña ni ñā nté koo víí ña é díko ña Jēsuu. ¹¹ Dā téku tó'ō dutú san é kākā'an Júdā né, dóo diní ña. Xé'e ñā xu'u ña e ntá'vi ña ña te kuvi víí ña. Júdā sán ne, ntukū nuu iní ña nté koo víí ña é díko ña Jēsuu.

Dā é'xi Jesuu ni ña ntini'i ñā

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Kidáa ne, xēe ntūvi é kii viko da ka'xi ña tañú'ū é ña kadáka u'xen iā, ntuvi da ntaé'ni ña i'xá le'ntú san é ká'xí ña iña vikó san. Ntáka'an ñá ntini'i Jēsuu ni ña:

—¿Mí'í ntū ntio nto é kīkavá'a ntí é ká'xi o vikó san? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

¹³ Kidáa né, teé tsiñu Jesuu úvi ñá'a, ña ntini'i ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kue'ēn ntó má ñūú san. Tē xee ntó ikān ne, ta'án nto uun ñatíí, ña ni'i xoó ntute sán ne, kuntikín ntó ña. ¹⁴ Neé vi'i mí kī'ví ña ne, ká'an nto nī tó'ō vī'i san: “Kaka'an Mástrú ntí: ¿Mí'í ntū má vi'i kuntōo ntí ni ña ntini'i ntí é ká'xí ntí iña vikó san?”, koo ka'an nto.

¹⁵ Kidáa né, nañē'e ñá nto uun má vi'i ká'nu iní vi'i dūkún san. É iō tu've. Ikān ne, kavá'a nto é ká'xi o iña vikó san —ka'an Jēsuu.

¹⁶ Kué'en ña ntini'i ñā ne, xēe ña ñūú Jerusaleen. Nāni'i nti'xe ñá vatā ó kaka'an Jēsúú ne, ikān de vá'a ña é ká'xí ña.

¹⁷ Dā kuáa ne, xēe Jēsuu ni uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā. ¹⁸ Dā intóo ña ntaé'xi ñá ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Uun ña'a nto, ña é kaē'xí dadíi nto nī kó vevíí ne, díko ntō ko —ka'an Jēsuu.

¹⁹ Kūnta'xa iní ña ntini'i ñā kídaa ne, é un é un ña tsixe'e ña Jēsuu:

—¿Vá xu'ú ntu u? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

²⁰ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Uxúvi ñā'a nto ntaé'xi dadíi nto nī ko. Uun tsi ko'o kaexnúu ú nī ña dikō ko. ²¹ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, kúntaá vata tsí ó uve na'a nte dí'na. Ntá tsi nta'vi idé ña sá'á, ña díko ko. Díí ka vá'ā ó tē dí ña ni káku ña —ka'an Jēsuu.

²² Dā ntaé'xi ñá ne, kī'i Jesuu tañú'ū san. Nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, kātsin dava ña tañú'ū sán ne, xé'e ña ña ntini'i ñā, kaka'an ña:

—Ki'li nto sá'ā, tsi kúñū ko —ka'an ña.

²³ Kidáā né, kī'li ña e'xin é ñū'u ntute tĩnti'o. Di'na nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, dā xe'é ña é kō'o un ntĩí ntĩí ña ntĩni'i ñā. ²⁴ Kaka'an Jėsuu ni ña:

—Sá'ā é niñí ko é kātī ú kuenta iña ñá te da díi ña'á san, vata ō xtúvi Xuva kō da tá'xi ña xu'u ña kuenta iña núu í é xēe é vii ña. ²⁵ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Ña kó'ō ká u ntute tĩnti'ó san da nté ntūvi é kō'o ú ntute tĩnti'o xeé san mí kadē kŭ've Xuva kō —ka'an Jėsuu.

Kaka'an Jėsuu tsí ka'án Pedru é ñá ini ñá ña

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Dā kúvi íta ña nchu'un Xúva kō ne, kué'en ña ūun tí'i i é nani Ōlivu. ²⁷ Ikān ne, kaka'an Jėsuu ni ña ntĩni'i ñā:

—Un ntĩí ntĩí ntó xtuvī mii ntó ko ve, vata tsī ó uve na'a kaka'an: “Ka'ní u paxtú san ne, da mí'í ká kunu á le'ntú san”, ka'an. ²⁸ Ntá tsi tē ntóto xtuku ú ne, di'na ú kŭ'ín ú ñūú Galilea é divi ntō —ka'an ña.

²⁹ Kaka'án Pedru ni ña:

—Kuān te un ntĩí ntĩí ñá xtuvī mii ña nto, xu'ú ne, ñá xtuvī mii ú nto —ka'an ña.

³⁰ Kaka'an Jėsuu ni ña:

—Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ō: Niñú sā'a, di'na dá kāna lí'xī san uvi íto ne, úni íto ka'an tsí ña inín ko —ka'an Jėsuu.

³¹ Dā díí díí ka ntii kaka'án Pedru:

—¡Ñá'á ni san! Kuān te kuví u ni ntō ne, ñá kākā'án u é ñá iní ú nto —ka'an ña.

Kuan ō ka'an un ntĩí ntĩí ña ntĩni'i ñā dī.

Kaka'an ntâ'ví Jesuu má utun Getsemānii

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Kué'en Jėsuu ni ña ntĩni'i ñā uun itsi é nani Getsemānii. Kaka'an ña:

—Kuntoo nto i'a, ñi dukuan na kŭ'ín u da'a kán, kŭ'ka'an ntâ'ví u —ka'an ña.

³³ Da mii tsī Pedru, Sántiau ní Juaán san kue'en ní'i ña. Kidáā né, dōo u'vi kakúvi nima Jėsuu; dōo kúnta'xa iní ña. ³⁴ Kaka'an ñá ni ñā:

—Vevíí ntika nimá ko dontíni. Dóko sá kúvi ú donta'xa. Kuntōo nto i'a ne, ñá ku xkukídi nto —ka'an ña.

³⁵ Kué'ēn ká Jesuu ún siin ne, nákūtĩntei ña ñū'u kán. Íkan ña nta'a Xuva ko te kŭvi ne, ña kóo ura í e dōo nto'o ña. ³⁶ Kaka'an ña:

—Uvā, uva mii ko, kuví vií nto un ntĩ'í. Tā'xi nto é ña kuan kōo ntó'o ko. Ntá tsi ña te vata kaa é ntio mii ko, tsí vata kaa é ntio mii nto —ka'an ña. ³⁷ Nāxee ña mí ntoo ña uni ñá'a san ne, ntákidi ña. Kidáā ne, kaka'an ñá ni Pedru:

—Simuun Pedru, ¿nté kui kakidin ntun? ¿Nté uun ura ñá ni kutíin ntun kuntitón nī ko? ³⁸ Kuntitō xnto. Kákan nto nta'a Xuva kō é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa. Kuān te ntío nto é vii nto é vā'á ne, ña kŭvī, tsí e kuíni kŭñu ntō é vii nto é kīni kaa —ka'an Jėsuu ni ña.

³⁹ Kué'en xtŭku Jesuu, kŭka'an ntâ'ví ña ni Xuva kō né, kuan tsī ó kaka'an ñá vata tsī ó kaka'an ña dá kākā'án dí'na ña. ⁴⁰ Dā náxee xtŭku ña ne, ntákidi xtŭku ña, tsi dōo tavī ñá ma'na. Ñá ni kutŭni ini ña nté koo ka'an ñá ni Jėsuu. ⁴¹ É kŭvi uni íto kue'en Jėsuu, kŭka'an ntâ'ví ña, ne, dā náxee xtŭku ña ne, kaka'an ña:

—¿Ntákidi dúkuan ntu ntō? ¿Nto da'na ntu nto dī? Xée ō tsí kukidi nto ve, tsí e xée ūra i é ntuvī ú kuenta ntá'a ña kini ntáa, divī u é vėxkŭvi ú ñatī. ⁴² Nakuntáñĩ nto, kŭ'ín o vė, tsí e vé'xi ña dikó ko —ka'an ña.

Dā tíin ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Dá kakā'an dúkuan Jesuú ne, xée Júdā, uun ña'a ñá uxuvi ñá'a ña ntĩni'i ñā. Ñá te da díi ñá'a san nteka ña. Odo ñā káa, odo ña ūtun. Tō'ó dutú nī mastrú léi ni ñatā sán ne, taxnūu ña ña'a san. ⁴⁴ Júdā sán ne, nté dí'na tíin ña nī tó'ō dutú san:

—Xoó ña'a é ká'xi ú xu'u i ne, é divi ñā. Tíin nto ña, kunteka vá'a nto ña —ka'an ña.

⁴⁵ Dā xee Júdā sán ne, ura tsí i kué'en ñā mí ntĩtsí Jesuu, ká'an ñá ni ñā:

—¡Mastru! —ka'an ña.

Ē'xí ña xu'u Jesuu. ⁴⁶ Kidáā né, tíin ña'a san Jėsuu.

⁴⁷ Ntá tsi uun ña'a ña ntitsí etsin ne, tāvā ña káa ñā, da é'nte tu'un ña lo'xo ñá kade tsiñu iña tó'ō dutú san. ⁴⁸ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña'a san:

—¿Nté kuān ntu ódo nto káa ni ūtun é vextín nto ko? ¿Vá ña du'u ntú u? ⁴⁹ Nguentúvi itúví ú ni ntō má ūkún kan, kanakuā'a ú nto ne, ña ni tñn nto ko. Ntá tsi kuān koo kuvi vata koo é kūntaa é ūve na'a Tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁰ Kidáā ne, un ntíí ntíí ña ntini'i Jēsuú ne, xtuvī mii ña ña, ínu ña.

Na tīí, na ínu

⁵¹ Uun na tīí kuetsī sá ne, ntikīn ná Jesuu. Da miī doo kui'xín katinúu na. Tīn ña na ne, ⁵² dá xtuvī mii na dóo na. Koó da kantíí na ínu na.

Tuví Jesuu ntá'a tó'ō dutu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Íntēka ña Jesuu mí tuví dutu ñá odo nūu iña ñá Israee. Nātaká nuu un ntíí ntíí tó'ō dutu ni ñáta nī mastrú leí san. ⁵⁴ Pedrú ne, íntikīn íka ña Jesuu ún tsi da nté xee ña nú vi'í dutu ñá odo nūú san. Ítūví Pedru ni ña ntáde tsiñu iña dutu ñá odo nūú san nu kí'í kán mí ntátuní ña nchú'un kán.

⁵⁵ Tō'ó dutú san ni ūn ntíí ntíí ña tsiñu i ne, ntántukū nuu iní ña nēe é tsi'í kuetsi ña Jesuu, vata koo é na kuvi ña, ntá tsi ña ni ní'í ña. ⁵⁶ Ñá te da dii ña'a da'ví ña ña dovete, ntá tsi ña ni kudadí e ntáka'an ñá ni ña nguí san. ⁵⁷ Iō ñá nakuntáñi ña é dā'ví ña dovete Jesuu, kaka'an ña:

⁵⁸ —Tēkú nti é kākā'an Jēsuú ne: “Nakatsín u xúkun ka'nu sa é de vá'a ña'a san. Tē kúvi uni ntúvi ne, naxntitsí u túku xukun é ña te ña'a kada vá'a ña”, ka'an kú ña —ka'an ñá'a san.

⁵⁹ Ntá tsi ña ni kudadí ña é un ntí'í e ntáka'an ña.

⁶⁰ Kidáā ne, nákontitsí dutu ñá odo nūú san mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—¿Ña kuvi ntu nantiko koon é kuan ō ntáka'an ña'a sa íña o? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

⁶¹ Ntá tsi Jesuú ne, diin diin tsi katúvi ña. Nté uun tú'ūn ña ni ká'an ña. Kaka'an xtúku dutu ñá odo nūú san:

—¿Vá dīvin ntun é Cristu? ¿I'xá Xuva ntu ko ō? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

⁶² —Dīvī u —ka'an Jēsuu—. Kiní nto ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi, é kutúví u diñi kua'a Uvā ko, ña dóo ka'nu san. Kiní nto ko te nainu u mé'ñū viko san di —ka'an Jēsuu.

⁶³ Dutu ñá odo nūú san ne, kūdiin ña é kuān ó kaka'an Jēsuu. Kātsin diin ña dú'nu ñá ne, kaka'an ña:

—Ñá vādá ntio ká ko ña'a, ña é tsi'í kuetsi ña sā'a. ⁶⁴ É tēkú nto é kuān nte kini o kaka'an ña tsí I'xá mii Xuva ko ñā ne, ¿nté ō ntádē kuení ntu nto? —ka'an ñá, tsixe'e ña ñā'a san.

Un ntíí ntíí ña'a sán ne, ntáka'an ña tsí kantio é kúví Jesuu.

⁶⁵ Iō ñá ne, tī'vi dí ña Jesuu. Ēdí nuu ña doo ntuxnúu ña ne, da é'ni ña ña, ntáka'an ña: —¿Ka'an ve xoo é'ni i o! —ka'an ña.

Un tsi nte ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, xē'e nuu ña nuu Jēsuú di.

Kaka'án Pedru tsi ñá ñi ña xoo é Jēsuu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Dá tuví dukuān Pedru nu kí'í kán ne, xée ūun ta'nu kade tsiñu iña dutu ñá odo nūu.

⁶⁷ Ñi tun tsí katuní Pedru nchú'un kán. Kaito nteé tun ña, kaka'án tun:

—Dīvīn né, dadíi kaikan ni Jēsuu, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'án tun.

⁶⁸ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ñá ñi u ña; ntē ña katéku ko é kākā'an nto —ka'an ña.

Kidáā ne, kué'en ña xi'í kan. Ura tsí i kána lí'xī san. ⁶⁹ Ñi ta'nu kade tsiñu iña dutú san ña ne, kaka'án tun ni ña ntāñi:

—Ña sā'a ne, ña ntini'i Jēsuu —ka'án tun.

⁷⁰ Kaka'an xtúku Pedru tsí ña'a. Da kū e ví'í ne, kaka'an ña ntāñi san nī Pedru:

—Dīvīn nti'xen é ntini'in Jēsuu. Tsí dīvīn ne, ña ñuú Galilea —ka'an ña.

⁷¹ Kidáā né, eni ntu'ū Pedru kaká'an ña:

—Na ta'xi Xuva kō é ntō'o kó tē ña te nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō e ñá iní u xoo é kākā'an nto —ka'an ña.

⁷² Ura tsí i ne, kāna xtuku l'xī san. Kidāā náka'an Pedru nté ō ka'an Jésuu ni ña tsí di'na dá kāna l'xī san uvi íto ne, úni íto ka'án Pedru tsi ñá ñi ña xoo é Jésuu. Dā náka'an ñā né, dōo éku ña.

15

Tuví Jesuu nuu Pílatu

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Dā tuví ne, nātaká nuu tó'ō dutú, ni ñata, nī mastrú leí, ni ūn ntíí ntíí ña tsiñu i san, ntatíin ña nté koo víí ña ni Jésuu. Kidāā né, kí'ní ña Jesuú ne, dā kue'en ní'i ña ña mí tuví Pílatu. ² Pílatú ne, tsixe'e ña Jésuu:

—¿Divín ntun é Rei iña ñá Israee? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

—Kuān ó vatā ó kaka'an —ka'an Jésuu.

³ Dōó titín nuu i é ntátsi'i kuétsi tó'ō dutú san Jéuu. ⁴ Kidāā ne, kaka'an xtúku Pílatu ni Jéuu:

—¿Ñā ntu kuvi ká'an? Koton tsi ñá te da dīi núu ī e ntátsi'i kuétsi ña'a san o —ka'an ñā.

⁵ Koó dā kúdu'va Pílatú san dá ña ni ka'an kué'en tsi Jéuu.

Kaka'an ña é kúví Jesuu

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Kuia kuíā dá kaxee víko e náka'an ñā'a san nté ō nakáku Xuva kō ña Israee san ñuú Egítō né, vatā xkoó ini Pílatú san ne, kanantíi ñá uun ña'a ña ñu'u kutū san, ntá tsi ña'a san ntaíkan ña xōo ñá'a é ntio ña. ⁷ Titín ña'a ñu'u kutu ña viūtun san ntuvi tsikan, tsí naá ña ni ña tsiñu ī sán ne, ē'ní ña ña'a. Uun ña'a ñā né, Barabaa nani ña. ⁸ Ñá te da dīi ña'a san xee ña, ntáka'an ñá ni Pílatu té nantíi ña uun ña'a ña ñu'u kutu viūtun san, vatā ó de ña kuia kuia dá kakuvi viko sá'a. ⁹ Kaka'an Pílatu ni ña'a san:

—¿Ntio ntu nto é nantíi ú Rei iña ñá Israee san? —ka'an ñā.

¹⁰ Tsi kútuni Pílatu tsi tó'ō dutú san kune'u iní ña ni Jéuu. Dukuān e ntáda ña ña kuenta ntá'a ña. ¹¹ Ntá tsi tó'ō dutú san ne, ntáka'an ñá ni ñā'a san é kā'an ñá ni Pílatu é na nantíi ña Barabaa san.

¹² Kaka'an xtúku Pílatu ni ña'a san:

—¿Nté ntu koo víí u ni ña sá'a kuan, ña e xntánteē ntó Rei iña ñá Israee? —ka'an ñā, tsixe'e ñā.

¹³ Koó da vāntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—¿Naxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ñā.

¹⁴ Kaka'an Pílatu ni ña:

—¿Nté kui san? ¿Neé ntu kuetsi idé ña sá'a? —ka'an ñā, tsixe'e ñā.

Ntá tsi dā díí díí ka vāntiñi ñá'a san ntáka'an ña:

—¿Naxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ñā.

¹⁵ Pílatú san ne, ña ni ntío ña é kūdiin ñá'a san ni ñá, ne, nantíi ña Barābaa. Kidāā ne, kaka'an Pílatu ni sntadún san é na kāni ña Jesuu xó'lo ūme ne, dá ntáda ña ña kuenta ntá'a sntadún san é na naxnteē ñá ña ntiká krusi.

¹⁶ Sntadún san ne, kue'en ní'i ña Jéuu nu kí'i ví'i mē'ñú san. Kāna ña un ntíí ntíí sntadun, ñá ntoo ikān, na nātaká nuu ña. ¹⁷ Naxnūu ña Jesuú doo kue'e, ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku íñū né, dā xntéku ña diki Jéuu. ¹⁸ Ntáka'an sntadún san ni ñā:

—¿Ntiusi o, Rei iña ñá Israee! —ka'an na.

¹⁹ Kāni na chiin diki Jéuu ne, tī'vi díí na ña di. Nakani iti ná nuu ña, ntaéni dikí na ña e ntaíko ñu'u na ñā. ²⁰ Dā kúvi narkínteē ná ña ne, natāvá na doo kue'e é nuu ña, dā naxnuu na ña doo mii ña. Kidāā ne, kue'en ní'i na ñā é naxnteē ná ña ntiká krusi.

Dā naxnteē ná Jesuu ntíkā krusi kan

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Ítā nti'xin uun ña'a, ñá nani Sīmuun, úva Alējandru ni Rúfu, ña vé'xi ñuú Cirene. Xe'e kuétsi na sntadún san Sīmuun é na kuído ña krusi Jéuu.

²² Kue'en ní'i na Jéuu uun itsi mí nani Gōlgota, é kāni tú'un: Xkidiki Ntíxi. ²³ Xé'ē na sntadún san é kō'lo Jesuu ntúte tinti'o íā é kadāka chó'ō é nanī mira. Ntá tsi ña ni xi'i ña. ²⁴ Kidāā ne, naxnteē ná Jesuu ntíkā krusi kan. Nāka'nté dava na doo ñá ne, dā nadikí

nteē na, nee é ni'i na, xé un xé un nā. ²⁵ Kaeku iin tevāa nāxnteē ná Jesuu ntíkā krusi kan. ²⁶ Dā de vá'a na ta'vi rkunū e nteē na'a kaka'an nee é kuētsí ña. Díkī krusí san xntée ná ta'vi rkunū san é ūve na'a kaká'an: “Rei iña ñá Israee”. ²⁷ Xnteē ná uvi ña'a ñá du'u ntíkā krusi kán di é kúví dadīi ña ni Jēsuu. Uun ña'a ñā ne, ntitsí krusi ña diñi datsin Jesuú ne, uun ña'a ñā ne, ntitsí krusi ña diñi kua'a ña. ²⁸ Kuntaa vatā ó uve na'a Tú'un Xuva kō mí kakā'an: “Kuvi dadīi ña ni ña kini ntāa san”, ka'an.

²⁹ Ña ntaíta ntí'xin sán ne, dōó kini ntáka'an ñá ni Jēsuu. Ntánakuiko ña díki ña, ntáka'an ña:

—Dīvīn é kanakatsin xukún ka'nu sán ne dá naxntīsín xtukun te kuvi uni ntúvi ne, ³⁰ nakākún miin kúñu ō ve. Ntii nteen miin ntíkā krusí san —ka'an ña.

³¹ Tō'ó dutu ni mastrú leí san ne, narkínteē ñá Jesuú di. Ntánatīn mii ña:

—Kuvi nakakū ñá tuku ña'a sán ne, ntē ña kakúvi ntu ku nakāku mii ña kúñu ñā. ³² Tē Rei iña ñá Israee ntí'xe ña ne, o tē ña é taxnuu ntí'xe Xuva kō né, na ntii ntee mii ña ntiká krusi kan. Kidāā ne, kini ó ne, kuinti'xe kō di —ka'an ña.

Ntúvi ñá'a, ñá uve ni'i ña ntiká krusi kán ne, dōó kini ka'an ñá ni ñā di.

Dā xi'i Jēsuu

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Dā ká'ñu ntúvi ne, un tsi da nte kaeku uni kuáa ne, kūneé da kaniñ nūxivi. ³⁴ Ura tsíkan ne, un ntii tsí kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Eluui, Eluui, ¿lama sabatani? (é káni tú'un: Xuvā kó, Xuvā ko, ¿nté kui xtuvī mii ntó ko?) —ka'an ña.

³⁵ Dā téku ña ntāñi étsin sán ne, ntáka'an ña:

—Kini nto ña. Vata te kakana ña ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Ēlia —ka'an ña.

³⁶ Uun ña'a ñā né, kaxkainu ña kue'en ña, kuxnúu nto'o ña ti'nti dóo san iní ntute tinti'o ía, dā xnuu ntído ña díki útun, dā xe'é ña é kō'o Jesuu. Kaka'an ña:

—Na koo mii nto ñā. Koto o ve te kí'xi ntí'xe Eliá san é nāntii nteé ña ña ntiká krusi kan —ka'an ña.

³⁷ Kidāā né, kāchu'u ntāa Jesuu, ntí'xi nuu kakan iní ñá ne, xí'i ñā. ³⁸ Ntāta ntāa dôxi é rkaa íko má ūkún ka'nu san. Nte díki i un tsi nte xe'e i ntíi. ³⁹ Uun tó'ō é uun sientu sntadún san ntitsí ña nuu Jēsuu. Dā iní ña nté ō xi'i Jēsuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i é ña sá'á ne, I'xá Xuva ko ñā —ka'an ña.

⁴⁰ Ntaíto díto ika ñadī'í san di. Ikān ntāñi María Madálena, María, di'i Sāntiau lú'nti ni ení ñá Joseé, ni ñadī'í, ñá nani Salúmeé di. ⁴¹ Ñadī'í sa'á ne, ntántikin ñá Jesuu é xntii ña ñā da itúvi ña ñuú Galilea. Dōó titín ka ñadī'í, ña xee ni'i Jēsuu ñuú Jerusaleen, ntāñi ñá di.

Dā intú'xi Jēsuu

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Dā kuáa ntúvi vierné san, ntúvi é koo tú've tsí utén ne, ntúvi iō dá'na, ⁴³ xée Jōsee, ña vé'xi ñuú Arimatea. Ña sá'á ne, dōó ntaíko ñu'u ña'a san ña, tsí ña tsiñu i ña. Kantétu ña ntúvi dá kada kú've Xuva kō. Naxnuu ka'xi ñā nima ñá ne, kué'en ñā mí tuví Pilatu é ntākan ña kúñu Jēsuu. ⁴⁴ Koó dā kúdu'va Pilatú san tsí e xi'i Jēsuu. Kāna ña tó'ō sntadún san, tsíxe'e ña ña tē nuu é ntaā i é xi'i Jēsuu.

⁴⁵ Kaka'an tó'ō sntadún san tsí nuu é ntaā i.

Kidāā ne, xé'e Pilatu ítsi é na nākuní'i Joseé san kúñu Jēsuu. ⁴⁶ Joseé san ne, ñii ña doo vá'a é nāxnuu ta'án ña Jesuu. Nántii ntēé ña ña ntiká krusi kán, dā nāxnuu tá'an ña ña doó san, dā xtúvi ntuvē ñá ña iní ñañā mí ete nuu ña ini xuú san. Xnuu ntí'u ñá xi'i ñañā san uun xuú ka'nu. ⁴⁷ María Madálena ni María, di'i Jōsee ne, ntāñi ña, ntaíto díto ña mí kaintú'xi Jēsuu.

16

Dā ntóto Jēsuu

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Dā ntí'i ntúvi dá iō dá'na ne, María Madálena, María, di'i Sāntiau lú'nti sán, ni Salúmeé ne, ñii ña cho'o e dóo vá'a ñe'e é da'vi ña ata dóo é nuu ta'an kúñu Jēsuu. ² Tevaá du'va tsi da vé'xi tuví ntúvi domingú san ne, kué'en ñadī'í san nú ñañā Jēsuu. ³ Ntánatīn mii ña:

—¿Xoó ntu kuvi naxtuvī xio i xuu ka'nú san é kantī'u núu xi'i ñáñā san? —ka'an ña.

⁴ Dā íto ña ne, ñá kantī'ú ka xuu ka'nú san xi'i ñáñā san. ⁵ Kí'vi ña ínī i kán né, ínī ña tsí tuví uun ñatíí díñi kua'a ñáñā san. Nuú ña doo kani, doo kui'xin. Ña dí'í san ne, dōo u'ví ña. ⁶ Kaka'an ñatíí san ni ñā:

—Ñá ku u'vī nto. Iní u tsí ntánantuku nto Jēsuu, ña ñuú Nazaree, ña é intée ntiká krusi kan. Xôxó ka ña í'a. É ntōto ña. Koto nto mí inuu ntú'xi ña. ⁷ Kue'ēn ntó, kukoto nto Pedrú, ni ña ntini'i Jēsuu, tsí e dí'na ña kodo nuú ñá nu'u ñá ñuú Galileá ne, ikan nakinī ntó ña, vatā ó kākā'an ñá ni ntō —ka'an ñatíí san.

⁸ Ntaka ñadī'í san nú ñaña kán ne, koó dā ntaínu ña kue'en ña. Un vá'a tsi ntaní'i ña, tsi dóo ntaú'vī ña. Nté uun ña'a ña ni ka'an ní'i ña, tsi dóo u'ví ña.

Dā xee Jēsuu mí ntitsí María Madálena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Dā ntóto Jesuu ntuvi domingú ne, di'na ntii díto ña nuu Mária Madálena, divi ñā é natāva Jesuu ú'xē é ña vá'ā san é ñū'u nima ña kídaā. ¹⁰ Kué'en Māriá san mí ntoo ña ntini'i Jēsuu. Dōo ntoo nta'xa ña ne, dōo ntaéku ña. Kaka'an María san ni ña tsí e ntóto Jesuu. ¹¹ Ntá tsi da téku ña é kántíto Jesuú ne, ñá ni kuintí'xe ña ña. Kuān te kaká'an María tsí mií ñā íni ña Jesuú ne, ñá ni kuintí'xe ña ña.

Uvi ñá'a ña ntini'i Jēsuu íni ña ña

(Lc. 24:13-35)

¹² Rkontúví ne, ntii díto xtúku Jesuu nuu uvi ñá'a ña ntini'i ñā da ntaíka ña itsi má ku'u kán, ntá tsi e túku ito ña. ¹³ Ntuvi ñá sá'á ne, kué'en ña, kūkóto ña ña nguií sán tsi íni ña Jesuu. Ntá tsi ña ni kuintí'xe ña ña di.

Kaka'an Jēsuu ni ña ntini'i ñā nté koo vií ña

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Rkontúví ne, ntii díto Jesuu mí ntoo u'xi ñn ña'a ña ntini'i ñā, ntaé'xi ña. Dē tí Jesuu ni ña tsi dóo ka'xī nima ñá, tsi dóo lo'o ñā é kuinti'xe ña e ntóto ña, kuān te ntáka'an ñá'a san tsí é ínī ña ña. ¹⁵ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kue'ēn ntó ve, kuka'an nto tú'ūn va'á san kuenta iñá ko ni ūn ntíí ntíí ña'a san dá kanií ñūxivi. ¹⁶ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne kutsi ntute ña ne, nakākú Xúva ko ñā. Ntá tsi xoó ña'a, ña é ña kuinti'xe i ne, ñá kada ka'nū ínī Xuva ko ni ña kuétsí ña. ¹⁷ Xoó ña'a é kuinti'xe ña ne, kuvi vií ña nakuitā ñá e ña vá'ā san kuenta iñá ko. Kuvi ka'an ña tú'ūn xee e ñá ini ña. ¹⁸ Te kurkāa ña koó ne, o te kō'o ña é kadāka cho'o é kaxi'i ó san ne, ña kúvi ña. Tíñ nta'a ñā ña nchokuví ne, ntuvá'a ña —ka'an ña.

Dá kúntāa Jesuu é dukún kán

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Kídaā né, dā kúvi ka'an Tó'o ko Jēsuu ni ña ntini'i ñā ne, kúntāa ña e dukún kán, kunakutúvi ña díñi kua'a Xuva kō. ²⁰ Ña ntini'i ñā ne, kué'en ña, kúka'an ña tú'ūn va'á san iña Jēsuu dá kanií ñūxivi. Tō'ó ko Jesuú ne, xntii ña ñā ne, xé'e ña é kútuni ñá'a san tsí nuu é ntaā i é ntáka'an ñá, tsi xé'e ñā é kúvi vií ña nuu i e dóo na'nu san. Kuan tsí kaa é ká'án u ni ntō.

Tū'un é vā'á iña Xuva ko e xntée na'a San Luca

Tū'un dá iñi ntu'u

¹ Nã tē nté kaa ñā'a ncho kada vá'a ña tutú nté ō kúvi nuu i é ĩta ntí'xin iña ko. ² Vata tsi o nañé'e ñá kō, ña é ĩni nté ō kúvi, ña ntáduku ntée é kã'an ntódō tú'un sán un tsi nte dá iñi ntu'u ne, ³ kuan kōo ncho xntée nã'á u di, e dōo nántukū u nté ō kúvi nti'xe un tsi nte dá iñi ntu'u. Vata te vā'á ō é kãda vá'á ū tutú sa'á iña nto, Teófilu, e dōo kaiko ñu'ū ū nto, vata koo é ntāa ū ni ntō un nti'i nūu i é vatā o kúvi, ⁴ vata koo é kiní va'ā ntó nee iña é nuu é ntaā i é nañé'e ñá nto.

Uun ánje kãka'an ña é kaku Juaan Bautista

⁵ Ntuvi dá idé Heródē rei iña ñuú Judeá ne, ítúvī uun dutu iña ñá Israee, ñá nani Zacāria, ña é ūve ta'an dutu tatá vi'i ñá nani Ābia. Ñadi'ī ñá ne, Isabee nani ña. Divī ká tatá vi'i dutu Ároon ña. ⁶ Zacariá san ni ñadi'ī ñá Isabeé ne, ntuvi ña e dōo va'á ña nuu Xuva ko; dōo dé ntaa ñá lei Xúva kō. Ntē ña tuvi neé nuu i é ka'an ntée ña'a san ña, nté uun ña. ⁷ Ntá tsi ña ni xío i'xá ña, tsí Isabeé san ne, ña ni kúvi kōo í'xá ña; ntuvi ñá ne, é dōo áta ña di.

⁸ Uun ntuvi ne, dúku ntée dutu, ñá ntoo ni'i Zacāria, é kãda tsiñu ña ini ukún Xuva kō. ⁹ Vata xkoó ini dutú san ne, vá'ā ntuvi Zacariá san é dūku ntée ña é kã'ví ña ini ukún ka'nu Xuva kō é kika'mí ña kútū. ¹⁰ Da ñi kai'xi kútū sán ne, un nti'í ntí'í ña'a san ntáñi ña, ntáka'an ntá'ví ña kí'i kãn. ¹¹ Kidáa ne, xée ūun ánje Xuva kō mí tuví Zacaria. Ntitsi ánje san diñi kua'a nú tēu mí kai'xi kútū. ¹² Dã ĩni Zacariá san ánje sán ne, un tsi kúdu'va ini ña nee é vii ña; ñá tē nté kaa u'ví ña. ¹³ Da kidáa kakã'an ánje san ni ña:

—Ō Zacaria, ñá ku u'vī o, tsí Xuva kō né, tēkū ña é kãka'an nta'vin. Tsí vi'i a vé ne, koo i'xá ña di'ī ó Isabeé ne, Juaan kunáni. ¹⁴ Nã te da dii ña'a san dōo dini ña te káku i'xá san. Divīn di, dōo ka'nu kuinī ó te káku i'xá ñadi'ī ó di. ¹⁵ Tsí i'xá o ne, dōo ka'nu ña'a kúvi nuu Xuva ko. Ntē ña ko'o i'xá san vinu, nté ntute kini kaa. Kunuu tsitū Espiritū Sántū nima í nté di'na dá káku. ¹⁶ Nã sã'á ne, vii ña é ña te da díi ña ñuú Israee nakuntí'kñ ñá Xuva kō. ¹⁷ Di'na ña xee ña dá xēe Tó'o kō. Dadii tsi iō ñá é vii ñá vatā o idé profeta Élia, ña é ka'án naa Xuva ko kidaā; dadii tsi nima ñá ni ña. Vii ña é na nãka'an vá'a i'xá san ni ūva i. Vii ña é na ntūvá'a nima ñá xení i san vata koo é na vii ña é vā'a; vii ña é na kōo tū'vé ña'a sán tē xee Tó'o kō —ka'an ánje san ni ña.

¹⁸ Tsixe'e Zacariá san ánje san:

—¿Nté koo kutuní ko te nuu é ntaā i sá'ā? Tsí xu'ú ne, dōo átā ū; ñadi'í ko di —ka'an Zacaria.

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an ánje san:

—Grabiee nání u. Xu'u é vē'xi u é vāta kaa e táxnuu Xuva kō ko é kã'án u ni o tū'un e dōo va'a. ²⁰ Vi'i a vé ne, tsí ña ni kuintí'xe o é kãka'án u ni ó ne, kuñi'in vē. Nã kúvi ká kã'an un tsi da nte te xee tá'an ntuvi é kãku i'xá o, vatā ó kaka'án u ni o —ka'an ánje san ni ña.

²¹ Nii dukuān ntantétu ña'a san Zacariá san nu kí'i kãn. Kidáa ne, tsixe'e ta'an ña, ntáka'an ña:

—¿Nté kuān nté kakukuií ntu Zacariá san ini ukún kãn? —ka'an ña.

²² Dã ntíi Zacariá san ma ukún kãn ne, é ña ni kúvi ká ka'an ña. Kidáa né, kūtuni ñá'a san é iō é ĩni ña ini ukún kãn. Koó da ntā'a ña kakuvi é kãka'an ña, tsí kúñi'í ña.

²³ Dã inú kava tsiñu é kade Zacariá san ne, kúnū'ú ña nú vi'i ña kãn. ²⁴ Rkontúvī ne, ñadi'ī ñá, Isabeé ne, ñu'ū i'xá ña. U'un xoó é ntē ña vādā mí ni ñē'e ña é dé kuení ña: ²⁵ “Dōo vá'ā o dé Xuva ko ni kó vevii e tá'xi ña é kōo i'xá ko vata koo é ña nantii ní'ni ká ña'a sán ko”, ka'an ña.

Kaka'an ánje tsí kaku Jesuu

²⁶ Dã kúvi iñu xoó ne, Xuva kō né, taxnūu ña uun ánje, ñá nani Grābiee é kã'in ña uun ñuu é nani Nazāree, é kãduku ntée ñuú Galilea, ²⁷ é kíkoto ní'ni ña uun ñadi'í kuétsi, ñá nani María. Divi ña ne, e tuví ntetu ña é kani ví'i ña ni uun ñatíi, ñá nani Jōsee, tatá vi'i rei Davii. ²⁸ Kú'kã'vi ánje san mí tuví ñadi'í san ne, kaka'an ñá ni ña:

—¡Ntiusi o! Divin é nakaxnúu Xuva ko o é naxnuu viko ña o. Divin ne, dóo nuu mé'ñu Xuva ko o —ka'an ña.

²⁹ Koó dā kúdu'va ña é kākā'an ánjē san ni ña. Da dé kuení mii ñā: “¿Nté kui kuān ó kaka'an ñá sá'a nī ko?” ka'an ña. ³⁰ Kidāā ne, kaka'an ánjē san ni ña:

—Ñá ku u'vī ó, María, tsí ni'i o é vā'á nta'a Xuva kō. ³¹ Vi'i a vé ne, ku'un i'xá o. Koo uun i'xá o, i'xá tii é kunani Jesús. ³² Divi né, dōó ka'nu ña'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō, ña e dóo ka'nu kue'en. Xé'e Xuva kō é kuvi ña rei, vata kaa uvata ika ña, rei Dāvii, ³³ é kodo nuū ñá iña tatá vi'i ñá Israeé san ntii dañu ntūvi, é ntē ña ntí'i —ka'an ánjē san ni ña.

³⁴ Kidāā ne, katsixe'e Mariá san ánjē san:

—¿Nté ntu koo kuvi sá'ā? Tsí xu'ú ne, ñá te tūvi ní'i ú ñatīi —ka'an Mária san.

³⁵ Kidāā kākā'an ánjē san ni ña:

—Ki'xi Espiritū Sántū mé'ñu o. Xuva kō e dóo ka'nu ña'a ña ne, kūnuu mé'ñu kunuu dava ña o. Dā'ví nuu ña o ntati ñā vata kaa viko san. Dukuān ne, i'xa é kaku sán ne, dóo va'a kúvi. Kunani i'xá Xuva kō. ³⁶ Vi'i a vé ne, ñavi'i o Isabeé ne, koo i'xá ña di, kuān te dóo ata ñā. Divi ñā e ntáka'an ña'a san é ña kuvi koo i'xá ña ne, é kī'i iñu xoo é ñu'u i'xá ña vevii. ³⁷ Tsí Xuva kō ne, ña tūvi nee iña é ña kuvi vii ña —ka'an ánjē san ni ña.

³⁸ Kidāā ne, kaka'an Mária:

—Xu'ú ne, ña kade tsiñu iña Xuva ko kúvi u. Na vii Xúva ko nī kó vatā ó kaka'an ntó nī ko —ka'an ña.

Da kidāā ne, kué'en ánjē san.

Dā kue'en María kukoto ní'ni ña Isabee

³⁹ Ntuvi tsikán ne, kantí'i tsi kue'en María, kúntāa ña ñuú mí kaduku ntée Judea. ⁴⁰ Kidāā ne, xée ñā nú vi'i Zacāriá ne, kaka'an ñá ni Isabeé ntiusi. ⁴¹ Dā téku Isabeé san ntiusi ñá ne, kántá nuu i'xá san ini i'xí ña kán. Isabeé san ne, nuu tsitu Espiritū Sántū san nima ña. ⁴² Kidāā ne, un ñi kué'en ini ña kaka'an ñá:

—¡Divin e díí díí ka naxnuu viko Xuva ko o é un ntíí ntíí ñadí'í san! ¡É nāxnuu viko ña i'xá o é nuu ini i'xí o kán díí! ⁴³ ¿Xoó ntu ña'a kúvi u é vē'xí dī'í Tó'ō kó, vexkoto ni'ni ña ko? ⁴⁴ Tsí ura tsí i da téku ko ntiusi ó ne, i'xá ko ne, kántá nuu ini i'xí ko kán e dóo diní i. ⁴⁵ ¡Nché kuān nche vā'ā o é kākūinchi'xe o, tsi sá'ā ne, kuntaa vatā ó kaka'an Xúva ko ni o! —ka'an Ísabee ni ña.

⁴⁶ Kidāā ne, kaka'an Mária:

Dōó ka'nu kuini ko kuenta iña Xuva ko.

⁴⁷ Nimá ko ne, dōó nuu dñi kuenta iña Xuva ko, ña é nakākú ko.

⁴⁸ Tsí Xuva kō né, ntūnta'ví ini ña ko, xu'u é da kade tsiñu ú iña ña.

Un tsi nché vevii ne, é nchii dañu ntūvi ka'an ñá'a san tsi dóo vā'a ntuvi ko.

⁴⁹ Tsí Xuva kō né, dōó iō ña é vii ña;

dōó ka'nu e táxnū ña iñá ko.

¡Divi ñā e dóo va'á ñā!

⁵⁰ Nguentúvi tsi kantunta'ví ini ña ña'a,

da xōó ka ña'a, ña é kánuní i ña.

⁵¹ E nañé'e Xúva kō kó tsi dóo ka'nu ña;

ide ña é ntí'i mií é ncho vii ña'a,

ñā e dóo na'nu ña'a kuini i;

⁵² nañu ñá ña é na'nu ña'a san,

nántaa dūkun ñá ña ntā'ví san.

⁵³ Xé'e ña un ntí'í é vā'a é nchio ña'a,

ñā é ntátaan núu i.

Dá nakūnu ña ña kuiká san, koó da mii ntā'a ña.

⁵⁴ Xnchii ña ñā'a ña, ñá Israee, ña kade tsiñu iña ña;

ñá ni kúnáa ini ña é ntunta'ví ini ña ña.

⁵⁵ Dukuan o xe'é Xuva ko xū'u ñá ni ñata kō,

ni Ábraan ni i'xá ña, nchii dañu ntūvi.

Kuan o ka'an Mária.

⁵⁶ Kidāā ne, kátūví María ni Isabeé te ūni xoo. Rkontūví ne, kúnū'ún ña nú vi'i ña kán.

Dā káku Juaan Bautista

⁵⁷ Dā kúntaa ntúvī é k̄aku i'xá Isabeé ne, xío ūun i'xa tii. ⁵⁸ Kidáā ne, kué'en ñavi'i ña, k̄ukoto ní'ni ña ña, tsi dóo ka'nu kuini ña e káku i'xá Isabee. Ini ña tsí Tó'o kō né, dōo vá'a ntuvi xé'e ña iña ña. ⁵⁹ Dā kúvi una ntúvi ne, kue'en ní'i ñā i'xá san é k̄a'nté nuu ña un siin kúñū é ixi i, vata ō ka'an Xúva kō. Ntío ña'a san é kunani vata nani uva i Zacaría ne, ⁶⁰ ntá tsi dí'i i né, kaka'an ña:

—Ñá'ā, tsí Juaan kunáni —ka'an Ísabee.

⁶¹ Kidáā ne, ntáka'an ñávi'i ña:

—Ntá tsi xoxó ñavi'i o, ña é kuan nanī —ka'an ñá ni ñā.

⁶² Dukuān ne, koó dā nta'a ña kakuvi é tsixe'e ña ūva i'xá san vata koo é kūtuni ña nté koo kunani. ⁶³ Uva i ne, íkan ña uun ta'vi rkunū ne, da kidáā xntée na'a ña é Juaan kunáni. Koó dā kúdu'va ña ntāñí san é kuān o xntée na'a ña. ⁶⁴ Ura dú'va tsi i náka'an Zácariá san. Eni ntu'u ña k̄aka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. ⁶⁵ Un ntíí ntíí ñavi'i ña ne, koó dā kúdu'va ña. Da kanií k̄a'nu ñuú Judeá san e dóo ntáka'an ñá'a san nté ō kúvi. ⁶⁶ Un ntíí ntíí ña e téku i ne, da dé kuení mii ñā:

—¿Neé ntu é víi i'xá san tē kúka'nu? —ka'an ña.

Tsí kutuní ña'a san tsi dóo nuu mé'ñu Xuva ko i.

É ita Zacaria

⁶⁷ Zacaria, úva i'xá san ne, nuu tsitu Espiritū Sántū nima ñá, kaka'an ñá tú'un é xē'é Xuva kō é k̄a'an ña:

⁶⁸ ¡Na k̄a'an un ntíí ntíí ña'a tsi dóo ka'nu Xuva kō, Tó'o ña Israee,

tsi vé'xi ñā, vexnákakū ñá ña'a ña!

⁶⁹ Tsi táxnūu ña ña e dóo ntii ini i é nakakū ñá kō,

uun i'xá ika rei Dāvii, ña é dé tsiñu iña Xuva ko,

⁷⁰ vata ō tá'xi Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na,

vata ō ntáka'an ñá ka'án naa ña, ña e dóo va'a:

⁷¹ é nantii ña kō mí'i ntaínchu'vi ñá'a san ko,

nī mí ntáde xení ña ni kō,

⁷² é ntunta'ví ini ña ni ñata kō, ña intóo ntuvi di'na,

é ntē ña kunáni ña é kada ntáa ña

nuu i e dóo va'a é k̄aka'an ñá ni ñā kídaā.

⁷³ Dìvi nuū i é k̄aka'an Xúva kō nte ntúvi di'na

ni uva ata ko Ábraan

tsí nuu é ntaā i é víi ña é k̄aka'an ña:

⁷⁴ é nakaku ñá ko nta'a ña ntaínchu'vi ko

vata koo é víi o nee iña é k̄aka'an ña,

é ntē ña u'ví kō,

⁷⁵ vata koo é kuvi kuntoo dadíi o ni ñā

é víi ó nee iña é vā'á da kanií ntuvi kō.

⁷⁶ Dìvin, i'xá mií kó,

vi'i a vé ne, ká'an ntōdon tú'un Xuva kō,

ñā é díí ka ka'nu,

tsí dívīn ne, kí'in kodōn núun nuu Xuva ko,

viin é koo tú've ña'a san te xee míi Xuva kō.

⁷⁷ Dìvin kué'en é kūtuni ñá'a ña

tsí nakate Xuva ko kuetsí ña

vata koo é nakáku ña.

⁷⁸ Tsí Xuva kō né, dōo kantunta'ví ini ña kō né,

taxnūu ña i'xá ña nte e dukún k̄an

vata kaa ntuve ngántii é kakene tevaá du'va tsi,

⁷⁹ vata koo é nāxi'í nuu ña iña ñá ntoo mi dóo nee,

mí katāvi núu ña ntatī doxi'i.

Nañē'e ñá ko itsi mí kaka ō

vata koo é kūntoo vá'a o.

Dukuan ō ka'an Zacaría.

⁸⁰ Kūka'nu Juaán san ne, dōo kutú've ña iña Xuva ko. Má kū'u kan inúu ña un tsi da nté xee ntúví é kii ña é kīnī ña Israee san ña.

2

*Dā káku Jēsuu**(Mt. 1:18-25)*

¹ Ntuvi tsikán ne, taxnūu Césa Agustu tú'un da mí'í ká ñuu é uve ta'an ñūú Roma, kaka'an ña é na nākuvé na'a un ntíí ntíí ña'a san. ² Sá'ā e kúvi uun ito é nakuvé na'a ñá'a san dá nūu Círeniu, kade kú'vē ña ñuú Siria. ³ Un ntíí ntíí ña'a ntānu'u ña ñuú ña é nākuvé na'a ña.

⁴ Dukuān né, ntíi Jósee ñuú Nazaree é kāduku ntée Galilea. Kidāā ne, kué'en ña ñūú Beleen é kāduku ntée Judea, ñuú mí káku rei Davii, tsí Joseé ne, ñuú táta vi'í Davii ña.

⁵ Kué'en ña, ntūvi ñá ni Māria, tsí ñuú ña é kūntaa tú'un ña é kani vi'í ña ni Jósee. Maria sán ne, é ñū'u i'xá ña. ⁶ Da ñī ntoo ña ñuú Beleen ne, xée ntūvi é káku i'xá ña. ⁷ Ikān káku i'xá ña, i'xá nuu i. Nāxtīnuu ñá i doo ne, dā xnūu ña i ini etun mí ñū'u e ntaé'xí kití, tsí ña vādā ka mí vā'á o é kuntōo ña iní vi'í kán.

Dā xee ánjē mí ñū'u paxtu

⁸ Etsin ñuú Beleen ne, ñu'u paxtu má kū'u kan, ntáde ña kuenta lé'ntú ña niñú san.

⁹ Dā née iní ña, xéé ánje Xuva kō mí ñū'u ña. Nāxi'í nuu Xuva ko ntuve ña kani ntíkō diñi i mí ñū'u ña ne, dōo u'ví ña.

¹⁰ Ntá tsi kaka'an ánjē san ni ña:

—Ñá ku u'vī nto. Tsi dóo va'á tú'un nī'í ú ve. Núu i sá'a é kūntoo dīnī nto, un ntí'í kué'en dú'va nto, vata kaa nto é ntoo nto ñuxiví san. ¹¹ Tsí ñuu Dávíí ne, é káku uun i'xa é nakakū nto. ñuú Crīstu; ñuú ña é Tó'o kō. ¹² Vata koo é nāni'í nto i'xá san ne, nani'í nto i kátīnuu dóo, nuu ntaá ini etun mí ñū'u e ntaé'xí kití —ka'an ánjē san ni ña.

¹³ Ura tsikán ne, ñá te da ñī ánjē san ntii díto ña, e ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō:

¹⁴ ¡Dōo ka'nu kué'en Xúva kō, ña tuví e dukún kán!

¡Ñuxiví a ne, vá'a koo kuntōo ña'a,

ñā e dóo va'á iña Xuva ko!

ka'an.

¹⁵ Kidāā ne, kuntāa ánjē san e dukún kán. Paxtú san ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ñá xe un xé un ñā:

—Kí'ín o Bēleén ve, kíkoto ntódo o nee iñá ntu é kákuvi é tā'xi Tó'o ko kūtuni ko —ka'an ña.

¹⁶ Kantí'í du'va tsi kué'en ña, kunantúku ña Maria ni Jósee ni i'xá san. Dā nāni'í ña ñá ne, ikān nuu ntaa i'xá san ini etun mí ñū'u é ntaé'xí kití san. ¹⁷ Dā ini ña i ne, ntántaa ña nté o kaka'an ánje ni ña iña i'xá san. ¹⁸ Un ntíí ntíí ña téku i ne, koó dā kúdu'va ña é kuān o ntáka'an páxtú san. ¹⁹ Ntá tsi María sán ne, xnūu vá'a ña nima ñá é un ntí'í é dé kuení ña nuu i sá'a. ²⁰ Dá kúnú'u paxtú san ne, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ntánakué'e ña sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i un ntíí ntíí é téku ña ni e ini ña, tsí kúntaa un ntíí ntíí vatā o kaka'an ánjē san ni ña.

Dā ntūvi kuenta Jesuu ini ukún kán

²¹ Dā kúvi una ntūvi ne, e'nté nuu ña un sīn kúnū é ixi i'xá san vatā xkoó ini ña. Kidāā ne, xntánteē ñá i é Jēsuu kunáni, ñuú ña é káka'an ánjē sán ni Māria nte dí'na dá kū'un i'xá ña.

²² Dā xee tá'an ntuvi é ntuntōo ña, vatā o kaka'an lei Muíseé ne, kué'en ní'í ña i'xá san ñuú Jerusaleen é ntāda ña i kuenta ntá'a Xuva kō. ²³ Dé ntaa ña sá'ā, tsí kuān o kaka'an lei iña Xuva ko: “Un ntíí ntíí i'xa tii, i'xa nuu í ne, kúntoo xio kuenta iña Xuva ko”, ka'án lei san. ²⁴ Kué'en ña, kúntido ña doméni nú nāa kán ña, vatā o kaka'án lei iña Xuva ko: uun na'a paloma ntíkán o ūvi páloma na'nu.

²⁵ Ntuvi tsikán ne, kátūví uun ñatíí ñuú Jerusaleen, ñá nani Sīmiuun ña e dóo va'á ña'a, e dóo kanuu iní ña Xuva kō. Kantétu ña amá ki'xi ña nakakú ñuú Israee. Espiritū Sántū sán tuví ni'í ña Sīmiuun ne, ²⁶ xé'e ña é kūtuni Sīmiuun tsí ña kuví ña tē ña dí'na kiní ña Crīstu, ña táxnuu Xuva kō. ²⁷ Kidāā ne, kué'en ña má ūkún kán, tsí Espiritū Sántū sán ne, nāñē'e ñá ña é kuān koo vií ña. ñuú tsi ntuvi tsikan kué'en ni'í Jósee san ni Māria san i'xá ña Jesuu má ūkún kán ña é ntāda ña i kuenta vatā o kaka'an lei san. ²⁸ Kidāā né, kí'í Sīmiuun san i, iní'í nteé ña i ne, dā kidāā káka'an ntá'ví ña ni Xuva kō, kaka'an ña:

²⁹ Xuvā kó, vi'í a vé ne, é vā'á o é tā'xi nto itsi é na kúví u ve,

tsi é kuintaa vatā ó kaka'an ntó nī ko.

³⁰ É iní u nuú ko ve, ña e véxnakākú ntí,

³¹ ña e táxnūu nto é kīni un ntíí ntī ñá ntoo ñuxiví sa.

³² Dīvi ñá naxí'í nuu ña ñuxivi vata kaa ñu'u é kaxí'í nuu nuu ko.

Dōo xi'í nuu ka'nu ña iña ña'a nto, ña ñuú Israeé san dī.

Kuan ō ka'an Símiuun.

³³ Uva Jēsuu ni dī'í ñá ne, koó dā kúdu'va ña da téku ña é kākā'an Símiuun iña i'xá ña.

³⁴ Kidáā né, nāxnuu viko Símiuún san ña ne, dá kakā'an ñá ni Māría, dī'í Jēsuu:

—Koton tsí i'xa sa'á ne, vé'xí é vīi e dōo titín ña'a ña Israeé sán ne, kó'xo ñá né, ō nakuntāñí ñá kuenta iña i. Dōo titín ña'a san koto ña i ne, nantii ni'ni ña i, ³⁵ vata koo é dukuan koo kūtuni nté ō ntádē kuení ntí'xe ña'a san. Dīvīn dī, dōo u'vi kuvi ó, vata tē káá é ūvi nuu i ni'ni ntído nima ó dī —ka'an Símiuún san ni Māría.

³⁶ Íkān ntitsi ūun ñadī'í, ña e dōo atā, ñá nani Ana, ña é ka'án naa Xuva ko. I'xá Fanúee, tatá vi'i Asee. Dutsi kuia ña tánta'a ña ne, u'xe kuia tsi íntóo ni'ni ta'an ña ni xī ña. ³⁷ É ita ntí'xin kīmi díko kīmi kuia é ntukíí ñá. Ná nī ntíí kué'en ña má ūkún kán. Ntē ntúvi ntē níñu kanuu iní ña Xuva kō ne, kaitúvi íxu ña ne, kaka'an ntá'ví ña dī. ³⁸ Ura dú'va tsi i xéé Aná san mī ntōo ña ne, eni ntu'u ña kánakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, ne, kaka'an ñá iña i'xá san ni ūn ntíí ntī ña'a san, ña ntantétu xoo é xee i é nakakū ñuú Jerusaleen.

Dá kúnú'u ña ñuú Nazaree

³⁹ Kidáā ne, da kúvi dé ntaa ntí'í ñá é kākā'an lei Xúva kō ne, kúnū'ú ña ñuú Galilea, un tsi nté ñuú mii ñá, mí nani Nazaree. ⁴⁰ Íkān éni ntu'u i'xá san é'nu. Dōo ntii é'nu. Dōo kí'in iní i. Dōo kuínima Xúva ko i.

Dā tuví Jesuu má ūkún kán

⁴¹ Kuia kuia ntáñe'e uva Jēsuu ni dī'í ñá ñuú Jerusaleen dá kakuvi viko da nátava Xuva kō ña Israeé ñuú Egítō. ⁴² Dā xee tá'an uxuvi kuia Jesuú ne, kué'en ntí'í ña ñuú Jerusaleen váta xkoó ini ña da kaxío viko san. ⁴³ Dā inú kava viko sán ne, ítuví mii Jēsuu Jerusaleen, é ntē ña ni iní dī'í ñá, nté uva ñá. ⁴⁴ Te kúntí'xi i'xá ña mé'ñu ñá'a san, kuíni ña. Uun ntuvi va vá'a ñu'u ña ítsi da kútuni ña é ña te ntíkín ntu i'xá ña ña. Kidáā ne, eni ntu'u ña nántuku ña ñá mé'ñu ñávi'i ña ni ña ini ña. ⁴⁵ Ná ni nāni'í ñá ña. Kidáā né, ntiko kōo xtúku ña, kue'en ñá, kúnantúku ña ña ñuú Jerusaleen. ⁴⁶ Dā kúvi uni ntúvi ne, nāni'í ñá ña ini ukún kán. Ntoó ni'í ña mastrú lei, kaini ña e ntáka'an ñá ne, katsixe'e Jēsuu san ñá dī. ⁴⁷ Un ntíí ntī ña e téku i ne, koó dā ntákudu'va ña, tsi dōo ntíto Jesuú san ne, dōo ini ña nté koo nantiko kōo ñá dī. ⁴⁸ Dā iní uva ñá ne, koó dā kúdu'va ña. Dī'í ñá né, kaka'an ña:

—I'xá mii ko, ¿nché kui kuān o dén ntun nī ntí? ¿Ná inin ntun tsí ntuví ntí uva ō né, dōo ntántí'í iní ntí ntánantukū ntí o? —ka'an ña.

⁴⁹ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Nté kui ntánantuku ntu ntō ko? ¿Nā ntu iní nto tē kantio é i'a kutūví u má vi'i Uvā ko? —ka'an Jēsuu ni ña.

⁵⁰ Ntá tsi ña ni ñé'e díki ñá nee iña é kākā'an ñá ni ñá.

⁵¹ Kidáā ne, kúnū'ú Jesuu ni úva ñá ñuú Nazaree ne, dē ntaa ntí'í ña nee e teé tsiñu uva ña ñá. Dī'í ñá ne, xnuu vá'a ntí'í ña sá'ā nima ña. ⁵² Jesuú ne, kué'ēn é'nu ña. Dōo kúki'in iní ñá dī. Dōo kuínima Xúva ko ña, ni ūn ntíí ntī ña'a sán dī.

3

Dá kākā'an ntódo Juaan Bautista ñuu itsi

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Dā kúvi xe'un kuia é idé Tiberiu ña é kadē kú've un ntíí ntī ñuú é kāduku ntée Romá ne, kidáa odo nūu Poncio Pílatu ñuú Judeá ne, odo nūu Heródē ñuú Galileá dī. Ení Heródē, ñá nani Fēlipé ne, odo nuū ñá ñuú Traconite ni ñuú Ituriá dī. Na nani Lisaniá ne, odo nuū ñá ñuú Abilinia. ² Anaa ni Caífaa ne, ntáde ña dutu ñá odo nūu. Ntuvi tsikán ne, xéé tū'ún Xuva kō nta'a Juaan Bautista, i'xá Zacaria, mí tuví ña ñuu itsí kán. ³ Kidáā ne, kué'ēn Juaán san, ita ntí'xin ña dá kanií dīñi ntute ka'nu é nani Jōrdaan, kaka'an ntódo ña ni ñá'a san é na nātivi iní ña kuétsi ña ne, na kútsi ntute ña dī, vata koo é na káda ka'nu iní Xuva ko ni ña kuétsi ña. ⁴ Sá'ā kúvi vata ō xnteé na'a ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isáia, kaká'an ña:

Xée ñūu îtsi kân uun tatsin é un ntii tsi kâka'an:

“Nâkoo tú've ntó itsi Xuva kō;
nakaán nuu nto itsi ntaa mí k̄'ín ña.

⁵ Un ntíí ntíí xi'ntí ne, ntadí nuu.

Mí'i ió xuku ni tí'í í ne, ntuntaa.

Itsi mi dóo nakutá'nu ne, ntuntaá di.

Itsi mí ña v́'á o ne, ntuvá'a di.

⁶ Kidáa ne, un ntíí ntíí ña'a san kiní ña

ña é taxnúu Xuva kō é nakakū ñá kō”,

kuan o ka'an tatsín san.

Du'va o ka'an Isaiá san. ⁷ Ñá tē nté kaa ña'a xée ña mí tuví Juaan é ntio ña é nakūtsi ntute ña ña ne, kaka'an Juaán san ni ñā:

—¡Ntō'o é tatá koo nto e dóo kīni ntáa nto! ¿Xóo ntu kakā'án i ni ntō é kūvi nakáku nto é ntō'o nto é ta'xi Xuva kō ve? ⁸ Vá'a tsī koo víi nto vata koo e díto é nadama ntí'xe nima nto. Ñá ku ka'án ntó ni tā'an nto: “Xo'ō né, tatá ví'i Abraan o”. Kaka'án u tsí Xuva kō ne, kuvi ntada ña xuu tatá Abraán tē dí ntio ña. ⁹ Dukuān ne, é iō tu've káa ntee é nak̄in ntí'i ña utun sán un tsi nte nú ditsin i. Un ntíí ntíí utun é ña kakíi k̄iti v́'á i ne, katsin ña ne, dá ká'mí ña —kuān o ka'án Juaán san ni ñā'a san.

¹⁰ Kidáa né, tsixe'e ñā'a san ña:

—¿Ntē ntú koo víi ntí kuan? —ka'an ñá'a san.

¹¹ Dá kakā'an Juaán san ni ñā kídaa:

—Xoo é iō uvi du'nu i ne, na kuē'é ña kunūu tuku ña'a, ña é ña tuvi dú'nu i. Tē xoo é iō é kae'xí i ne, na kuē'é ña dava na ká'xí ña'a, ña é ña tuvi é ká'xi —ka'an ña.

¹² Vé'xí ña ntaído diu'un xôo di é kūtsi ntute ña ne, dā tsixe'e ñā Juaan:

—Mastrú, ¿ntē ntú koo víi ntí di? —ka'an ña.

¹³ Ne, dá kakā'án Juaan:

—Ña kuído nto vata kaa ntaído nto diu'un xôo san; mii tsī é kuido nto vatā ó kaka'an leí san —ka'an ñá ni ñā.

¹⁴ Sntadún san dí ne, tsixe'e ñā di:

—Ntí'í ni, ¿ntē ntú koo víi ntí? —ka'an ña.

Ne, kaka'án Juaan:

—Ña kuído dú'u nto nté uun iña ña'a; ntē ña ku nau'ví nto ña. Ntē ña ku da'ví nto ña dovete tē ña te neé kade ña. Ñá kākán ka nto xá'vi nto, tsí e dívi tsí é kani'i nto —ka'an ñá ni ñā.

¹⁵ Ña'a sán ne, ntaítsu'un ñā ntantétu ña. Ntádē kuení mii ña tē nté kaa ne, Juaán san é Cristu ña. ¹⁶ Ntá tsi Juaán san ne, kaka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña'a san:

—Xu'ú ne, kūdii ntute kadá'vi ú nto da kanakūtsi ntute ú nto ne, ntá tsi vé'xi ūun ña'a, ña e díí díí ka ka'nu é xu'u, é ntē ña kainuu á'vi ko é nantúte ú xo'o ntí'xen ña. Dívi ñā ne, ñá tē ntúte dā'vi ñá nto, tsí Espíritū Sántu sán dā'ví nuu ña nto, ni ñū'u é kai'xi. ¹⁷ Dívi ñā né, ni'i nta'a ña ūtun é káni ña trigu é nātsoo xio ña xáka i. Nātsu'un v́'a ña trigú san ini aka ña, ntá tsi ka'mi ña xáka san mé'ñu ñū'ú san mí ña ntá'va —ka'an ña.

¹⁸ Ne, títín ka nuu i é kākā'án Juaán san ni ñā'a san dá kaka'an ntódo ña ni ñā tú'ūn va'á san di. ¹⁹ Ntá tsi de tíi Juaán san nī ña tsiñu ka'nu i, ña Heródē, tsi náki'i Heródē san ñadí'i ení ña Felipe, ñá nani Herōdia. Dē tíi ña ni ñā kuenta iña é un ntí'i nuū i é kīni kaa é idé ña di. ²⁰ Ntá tsi dā téku Heródē ne, tuku nuu i idé túku ña: tsí xnúu kutu ñā Juaán san viutun.

Dā ítsi ntute Jesuú

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Dá kanakūtsi ntute Juaán san un ntíí ntíí ña'a sán ne, itsi ntute Jesuu ntá'a Juaán san di. Dá kakā'an ntá'ví Jesuú ne, ura dú'va tsi nákaan xí'i e dukún kân. ²² Díto tsi vé'xi daxi daxi Espíritū Sántu san vata kaa paloma é nākuntéku dikí ñá ne, dā téku ña uun tatsín e dukún kân é kākā'an:

—Divín é i'xá mii kó e dóo ntio ko. Divín é nakaxnúu ú o —ka'an tátsín san ni ñā.

Ñavi'i ata Jēsuu

(Mt. 1:1-17)

²³ É kŭvi oko u'xi kuia Jĕsuú san da éni ntu'u ñā edé tsiñu ñā. Dĭvi ñā né, i'xá Josee ñā, kuíni ñā'a san. Joseé san ne, i'xá Elii. ²⁴ Elií san ne, i'xá Mataa. Mataá san ne, i'xá Levii. Levii san ne, i'xá Melqui. Melquí san ne, i'xá Jana. Janá san ne, i'xá Josee. ²⁵ Joseé san ne, i'xá Matatia. Matatiá san ne, i'xá Amoo. Amoó san ne, i'xá Nauun. Nauún san ne, i'xá Eli. Elí san ne, i'xá Nagai. ²⁶ Nagai san ne, i'xá Maa. Maá san ne, i'xá Matatia. Matatiá san ne, i'xá Semei. Semeí san ne, i'xá Josee. Joseé san ne, i'xá Judaa. ²⁷ Judaá san ne, i'xá Juanaan. Juanaán san ne, i'xá Resa. Resá san ne, i'xá Zorobabee. Zorobabeé san ne, i'xá Salatíe. Salatíeé san ne, i'xá Neri. ²⁸ Nerí san ne, i'xá Melqui. Melquí san ne, i'xá Adi. Adí san ne, i'xá Cosan. Cosán san ne, i'xá Elmadaan. Elmadaán san ne, i'xá Ee. ²⁹ Eé san ne, i'xá Jesuu. Jesuú san ne, i'xá Eliezee. Eliezeé san ne, i'xá Joriin. Joriín san ne, i'xá Mataa. ³⁰ Mataá san ne, i'xá Levii. Levii san ne, i'xá Simiuun. Simiuún san ne, i'xá Judaa. Judaá san ne, i'xá Josee. Joseé san ne, i'xá Jonaa. Jonaá san ne, i'xá Eliaquiin. ³¹ Eliaquiín san ne, i'xá Melea. Meleá san ne, i'xá Mena. Mená san ne, i'xá Matata. Matatá san ne, i'xá Nataan. ³² Nataán san ne, i'xá Davii. Davií san ne, i'xá Isaii. Isaií san ne, i'xá Obee. Obeé san ne, i'xá Boo. Boó san ne, i'xá Sala. Salá san ne, i'xá Nasuun. ³³ Nasuún san ne, i'xá Aminadaa. Aminadaá san ne, i'xá Amiin. Amiín san ne, i'xá Arni. Arní san ne, i'xá Eruun. Eruún san ne, i'xá Fare. Faré san ne, i'xá Judaa. ³⁴ Judaá san ne, i'xá Jacoo. Jacoó san ne, i'xá Isaa. Isaá san ne, i'xá Abraan. Abraán san ne, i'xá Taree. Tareé san ne, i'xá Nacoo. ³⁵ Nacoó san ne, i'xá Seruu. Seruú san ne, i'xá Ragau. Ragaú san ne, i'xá Pelee. Peleé san ne, i'xá Hebe. Hebé san ne, i'xá Sala. ³⁶ Salá san ne, i'xá Cinaan. Cainaán san ne, i'xá Afasaa. Afasaá san ne, i'xá Seen. Seén san ne, i'xá Noee. Noeé san ne, i'xá Lamee. ³⁷ Lameé san ne, i'xá Matusaleen. Matusaleén san ne, i'xá Enoo. Enoó san ne, i'xá Jaree. Jareé san ne, i'xá Malalee. Malaleé san ne, i'xá Cinaan. ³⁸ Cainaán san ne, i'xá Enoo. Enoó san ne, i'xá See. Seé san ne, i'xá Adaan. Adaan san ne, i'xá Xuva kō.

4

Dā nchó koto ntee tó'ō e ñā vá'ā san Jĕsuu
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesuú ne, nuu tsitu Espíritū Sántū sán nima ñá, ntiko koō ñā é ñe'ē ñā nú ntute ka'nu é nani Jōrdan. Kue'en ní'i Espíritū Sántū san ñā, kué'en ñā ñūu itsí kán mí xoxó ñā'a. ² Ikān itúvi ñā uvi díko ntuvi ne, ntá tsi tó'ō e ñā vá'ā san ne, ito ntee ñā. Ñā ni ē'xí kue'en ñā ntuvi é itúvi ñā ikān. Dā rkontúvi ne, kākĭn ñā. ³ Kidáā né, kaka'an tó'ō e ñā vá'ā san ni ñā:

—Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva ko ō né, viin é nantūvi xuu sá'a tañú'ū —ka'an tó'ō e ñā vá'ā san ni ñā.

⁴ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā:

—Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Ñá te da mii tsi tañú'ū san kantío ñā'a san, tsí kantio ñā un ntí'ī tú'un é kākā'an Xúva kō”, ka'an —ka'an ñā ni ī.

⁵ Kidáā ne, kúxee ní'i tó'ō e ñā vá'ā san ñā uun itsi mí dóo dūkun. Uun da'na tsi nañé'ē ñā un ntí'ī ntí'ī ñūu é ío da kaniñ ñūxivi ne, ⁶ kaka'an ni Jĕsuú san:

—Xu'ú ta'xi u é kadā kú'ven dá kaniñ ñūxivi san. Ta'xi u é un ntí'ī e dóo va'á san é kŭví iña o. Tsí xu'ú ne, é ntūvi kuenta ntá'a ko é un ntí'ī sá'ā ne, kué'ē ú da xōó ka tsi é ntio ko. ⁷ Te nakŭnchítin nūú ko ne, te kunūu ini ó ko ne, é un ntí'ī kŭvi iña o —ka'an ni Jĕsuu.

⁸ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ī:

—Tū'ún Xuva ko ne, kākā'an: “Kunūu ini o Tó'ō o Xuva ō. Da mii tsi ñā é kuinti'xe o ñā”, ka'an —ka'an ñā ni tó'ō e ñā vá'ā san.

⁹ Kidáā ne, kue'en ní'i tó'ō e ñā vá'ā san ñā ñūú Jerusaleen. Nakáa ñā dikí xúkun ka'nu mí'ī e díí díí ka dukún ne, dá kakā'an ni ñā:

—Tē nuu é ntaā i é divīn é i'xá Xuva kō ne, nakō'xón nuun kúñu ō un tsi nte í'a. ¹⁰ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō:

Tsí taxnūu ñā ánje ñā é vii ñā o kuenta,
é kŭnuu mé'ñu kŭnuu dava ñā o.

¹¹ Kŭrkaa ánje san o,

vata koo é ñā náki'in nté uun xuu,
ka'an —ka'an tó'ō e ñā vá'ā san ni Jĕsuu.

¹² Ne, nántiko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ī:

—Du'vā ó kaka'an tú'un Xuva kō di: “Ñá ku ntē dúkuan kōto nteen Tó'o o Xuva ō”, ka'an —ka'an ñá nī é ña vá'ā san.

¹³ Dā ña ni kuvi vii tó'ō e ña vá'ā san nté koo vii é kō'xó ntēé Jesuú ne, kii nteé xio, kue'en.

Dā éni ntu'u Jēsuu dé tsiñu ña ñuú Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Nāxee Jēsuu ñuú Galilea, nuu tsitu nima ñá Espiritū Sántū san é vii ñá tsiñu ña. É da mí'i ká ñuú ntáka'an ñá'a san íña Jēsuu. ¹⁵ Nakuá'a ña ñá'a san ta'án ñuu ta'án ñuu má vi'i mi ntánataká nuu ña Israee. Un ntíí ntíí ña'a san ntáka'an ñá e dóo va'á Jēsuu.

Dā itúvi Jēsuu ñuú Nazaree

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Kidáā né, nāxee Jēsuu ñuú Nazaree, mí é'nu ña. Ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en ñā má vi'i mí nataká nuu ña Israee váta xkoó ini ña. Nákuntísi ña é nakuá'a ña tú'un Xuva kō. ¹⁷ Xé'e ña ña tūtu é de vá'a ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isāia. Nākaán ña ne, nāni'i ña mí du'vā ó kaka'an:

¹⁸ Espiritu Xuva kō ne, nuu mé'ñu nuu dava ña ko,

tsí divi ñā teé tsiñu ña ko

é ká'án u tú'un é vá'a ni ña ntá'vi.

Divi ñā táxnū ña ko

é ká'án u ni ña ñu'u kutū nté koo nakáku ña,

nī é nākaán u ntuxnúu ña kuā,

nī é nakáku u ña ntáde xení ña'a ni ī,

¹⁹ nī é ká'án u tsi é xee ntúvi e dóo va'á koo vií Xuva ko ni ñá'a.

Kuān ó kaka'an tú'un é nakuá'a ña.

²⁰ Kidáā ne, naxtínuu Jēsuu tūtú san ne, dā nakué'e ña ña kaxntíi nú vi'i mi ntánataká nuu ña ne, nákutúvi xtuku ña. Un ntíí ntíí ña ntoo sán ne, ntaíto ña ña. ²¹ Kidáā ne, éni ntu'u Jēsuu kaká'an ñá ni ñā:

—Tū'ún sa'á ne, é vevii é kākuntaa vata kaa e téku nto dá kanakuá'a ú nto —ka'an Jēsuu.

²² Un ntíí ntíí ña'a sán ne, vá'ā ó ntáka'an ñá íña Jēsuu. Da kúdu'va ña é kuān nte vá'ā ó kaka'an ña. Ntatíin mii ñā, ntáka'an ña:

—¿Ñā ntu te i'xá Josee ñá sá'a? —ka'an ñá'a san.

²³ Dá kaká'an Jēsuu ni ña:

—Ncho ka'an ntó nī kó vatā ó ntáka'an ñá'a san: “Tē nuu é ntaā i é medíku ntō ne, ntavá'a mii ntō kúñu ntō.” O ncho ka'an ntó nī ko: “Vatā o téku ntí nēe é idé nto ñuú Capernaú ne, kuān koo vií nto i'a di, ñuú mii ntō”, te kuan kōo é ncho ka'an nto.

²⁴ 'Nuu é ntaā i é káka'án u tsi nté uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ñá ntio ña'a san, ña ñuú mii ñā, é kīni ña tú'un é káka'an ña. ²⁵ Nuu é ntaā i é káka'án u tsi ñá te da díi ñadī'í kii san ntoo ña ñuú Israee ntuvi da itúvi Elia. Dā kidáā ne, ña ni kīn kué'en tsi davi uni kuia nte dáva ne, dōo kútama ña'a san da kaniñ ñuú san. ²⁶ Ntá tsi ña ni taxnúu Xuva kō Eliá san e kixntíi ña ñadī'í kii, ña ñuú Israee, tsi táxnū ña ña é kixntíi ña uun ñadī'í kii, ña ñuú Sareta, ñuu é tuvi étsin Siduun. ²⁷ Ñá te da díi ña ntákuvi kui'i é kánako'xo kúñu ī ntóo ña ñuú Israee ntuvi da katúvi ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Eliseu, ntá tsi nté uun ña'a, ña ntánchokuvi, ña ni ntuvá'a ña. Tsí mii tsi Nāmaan, ña ñuú Siria, ntuvá'a ña —ka'an Jēsuu.

²⁸ Ntá tsi ña ntoo iní vi'i mí nataká nuu ña Israee ne, un vá'a tsi kúdiin ña dā téku ña é kuān ó kaka'an ña. ²⁹ Nákuntāñí ña'a sán ne, nakunu ña Jēsuu ñuú ña. Kue'en ní'i ña ñā rki uku é nakō'xó nuu ñá ña. ³⁰ Ntá tsi kii ni'ni Jēsuu mé'ñū ña'a san, kué'en ñā.

Ñatíi, ña é nuu é ña vá'ā nima i

(Mr. 1:21-28)

³¹ Jesuú ne, kué'en ña ñuú Capernaú é tuví ñuú Galileá ne, ikan kanakuá'a ña ñá'a san ntúvi dá iō dá'na. ³² Koó dā kúdu'va ña'a san tú'un é kanakuá'a ña ña, tsi dóo ini Jēsuu nee é káka'an ña.

³³ Má vi'i mí nataká nuu ña Israee san ne, tuví uun ñatíi, ña é nuu é ña vá'ā nima í ne, un ntíi tsi káka'an:

³⁴ —¡Na koo mii ntō nti! ¿Neé ntu vii ntó nī ntí, Jesuu, ña ñuú Nazaree? ¿Vē'xí ntu nto é nākunaá nto nti? Xu'ú ne, iní u nto, tsí ñi ntu e dóo va'á nto iña Xuva ko —ka'an ni Jéssuu.

³⁵ Kidáā ne, de tii Jesuu ni é ña vá'ā san, kaka'an ñá ni i:

—¡Diin tsi kutūvin! ¡Ntiin nima ñátíi sá'a! —ka'an ñá ni e ña vá'ā san.

Kidáā né, un ntii tsi nāntava é ña vá'ā san ña ñu'u kan, mé'ñū un ntíi ntíi ña'a san da ntíi nima ña. Ntē ña ni ní'i kuí'i ña da ntii é ña vá'ā san. ³⁶ Dōo u'ví ña'a san un ntíi ntíi ñá da íni ña. Ntátsixe'e ta'an mii ñā:

—¿Neé ntú tu'un sá'ā? Na sá'á ne, ¿nté kui dóo iō ña é vii ña? Tsi dá mii tsi kākā'an ñá ne, kūvi idé ña nakúnu ña é ña vá'ā san —ka'an ña.

³⁷ Da mí'i ká ñuú san ntáka'an ñá iña Jéssuu.

Dā ntavá'a Jesuu ñuntíi Sīmuún Pedru

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Kidáā ne, nākuntíi Jéssuu, ntáka ña vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san ne, kué'en ña nú vi'i Sīmuun Pedru. Ikān tuví ñuntíi ña ne, dōo kaxé'e ña ka'ni. Íkan ña dā xe'e ntá'a Jéssuu é na ntāv'á'a ña ña. ³⁹ Nākuntēi Jéssuu nuu ñadi'í san mí tuví ntaa ña ne, kaka'an ña é na ntíkó ka'ni san. Ura tsí i nakuntíi ña, da de vá'a ña é kā'xí Jéssuu ni ñá'a ña.

Dōó titín ña ntánchokuvi ntavá'a Jesuu

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ura da kaído nuu ngántíi san ne, xée ūn ntíi ntíi ña'a san, xee ní'i ña ña'a ña, ña ntánchokuví san, mí tuví Jéssuu. Dōó titín nuu kuí'i ntákuví ña. Tíin nta'a Jéssuu ñá'a san xe un xé un ñā, ntavá'a ña ña. ⁴¹ Nā te da dii ña ntánchokuví san ne, ntíi é ña vá'ā sán nima ña. Koó dā ntákachu'u ntáa é ña vá'ā san, ntáka'an:

—¡Ñi ntu é I'xá Xuva ko ntō! —ka'an.

Ntá tsi de tii Jéssuu ni é ña vá'ā san. Nā ni xē'é ña itsi é kā'an, tsí ini tsí ñi ñā é Cristu ña, ña e táxnuu Xuva kō.

Kaika Jesuu kani ñuú Galilea, kaka'an ntódo ña ni ñā'a san

(Mr. 1:35-39)

⁴² Dā tuví ne, kué'en Jéssuu díñi ñuú san mí xoxo ntóo i. Ntá tsi ña'a sán ne, dōo nántuku ña ñā. Xée ñā'a san mí tuví ña ne, ñá ni nataxā ñá ña, tsí ña ni ntío ña'á san é k'ín ka ña.

⁴³ Ntá tsi kaka'an Jéssuu:

—Da mii é k'ín ka ú xio ñuú san, kika'an u ni ñā'a san tú'un é vā'a iña i mí kadē kú've Xuva kō, tsí ñi tsiñu sá'a e táxnuu Xuva kō ko —ka'an Jéssuu.

⁴⁴ Kué'en ñā ne, kuka'an ntódo ña ni ñā'a má vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san dá kani ñuú Judea.

5

Nuu i e dóo ka'nu e kúvi nī ña ntátiin tsákā

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Uun ntuvi ne, ntitsí Jéssuu díñi míni ká'nu é nani Genesāree. Nā te da dii ñá'a xee ña é kīni ñá Jéssuu. Un tsi tavi núu ña ñā e dóo ntio ña é kīni ña tú'un Xuva kō. ² Iní Jéssuu úvi tun ntōo íxū é ntōo díñi ntute kán ne, ña ntátava tsákā sán ne, é ntii ña tun ntōo san é nakate ña xunu ña. ³ Kidáā ne, kúxēe Jéssuu iní tun ntōo Sīmuún san ne, dā íkan ñá ña da xe'e é na nak'ín íka ká ña iní ntute san tun ntōo san. Kidáā né, eni ntu'u ña kākā'an ñá ni ñā'a san. ⁴ Dā kúvi ka'an ñá ni ñā'a sán ne, kidáā ne, kaka'an ñá ni Sīmuun:

—Kué'en ní'i nto tún ntōo san iní ntute mí kúnú san ne, dá nakuítá nuu nto xunu nto, dá tñn nto tsákā san —ka'an Jéssuu ni ña.

⁵ Sīmuún san ne, kaka'an ña:

—Mastru, kué'en níñu vétun é ñū'u nti, ntáde tsiñu ntí ne, nté uun tsákā ña ni ní'i ntí ti. Ntá tsi te ñi ntu ká'an ntó ne, nakuítá nuu xtuku ntí xunú nti —ka'an ña.

⁶ Kuān o dé nti'xe ña ne, ñi kué'en tsí ñu'u tsiu tsákā san xunú ña dā nātavā ña. Dókō sá ni ntátsin tu'un xunú ña. ⁷ Kidáā né, íde ña nta'a ña ni ñá ñu'u tuku tun ntōo san vata koo é k'íxi ña, kixntíi ña ñā. K'íxi ña ne, natsítu kué'en ñá ntuvi tún ntōo san. Dókō sá te ni ntíi ntoko tun ntōo ña. ⁸ Dā íni Sīmuun Pedrú san nté o kúvi ne, nākunchíti ntaa ña nuu Jéssuu, dá kakā'an ña:

—Kii nteé xio nto ko, Tó'ō, tsí xu'ú ne, dōó iō kuetsí ko —ka'an ñá ni Jēsuu.

⁹ Tsi dóo ū'ví Simuún san, ni ūn ntíí ntíí ña nguú san, tsi dóo kue'e tsákā táva ña.

¹⁰ Kuan ō kuíni Santiaú san di nī Juaan, i'xá Zebedeu, ña é dadíi ntáde tsiñu ni Sīmuún san. Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni Símuun kídaa:

—Ñá ku u'vī o. Tsí vatā o den da tīn o tsákā ne, un tsi nté vevíi ne, kuan kōo ni'i o ña'a, ña é kuntikín Xúva kō di —ka'an ñá ni Símuun.

¹¹ Kidáa né, ntii ni'i ña tun ntōó san diñi ntute kán né, dā tsóo mii ntí'í ña iña ña, dá kuē'en ñá, kuntikín ñá Jesuu.

Dā ntavá'a Jesuu ña nako'xo kúñu ī

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Uun ntuvi ne, tuví Jesuu uun ñuú ne, xée uun ñatíi, ña é kanako'xo kúñu ī. Dā íni ña Jesuú ne, nákūtínteí ña ñu'u kán, kaikan ña dá xe'e:

—Tō'ó, tē ntio nto ne, kuvi nakuitā ntó kui'í ko —ka'an ñá ni Jēsuu.

¹³ Kidáa ne, tīn nta'a Jēsuu ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—Ntio ko. ¡Na ntūvá'an ve! —ka'an ñá ni ñā.

Ura dú'va tsi i kue'en ntí'xe kui'i é kanako'xo kúñu ñā. ¹⁴ Kidáa ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nté uun ña'a san ña ku ká'an ni'in ña. Mii tsí é kuē'én nta'a dutú san na kiní ñá o. Kuē'en ni'in doméni iña i é ntūvá'an san vata ō ka'an Muísee, vata koo é un ntíí ntíí ña'a san kutúni ña tsi é ntuntoon kui'i é kākuví o —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi da díí díí ka kūxée nuu tú'un iña Jēsuu. Ná te nté kaa ña'a nataká nuu ña é kiní ña é kāká'an Jēsúú nī é ntuvá'a ña kui'i ñá di. ¹⁶ Ntá tsi Jesuú ne, kii nteé xio ña mí xoxó ña'a ntoo ña ne, ikan kūka'an ntā'ví ña.

Dā ntavá'a Jesuu uun ña'a, ña natíin

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Uun ntuvi ne, tuví Jesuu, kaka'an ñá ni ñā'a san. Ikān ntoo ña fariseu ni mastrú leí di, ña vé'xi da kaniñ ñuú Galilea, ñuú Judeá, ni ñuú Jerusāleen. Dōo xé'e Xuva kō é kūvi víi Jesuu é ntavá'a ña ña ntánchokuvi. ¹⁸ Kidáa ne, xee ní'i ña uun ñatíi, ña natíin, ntēkú ña chidō. Ncho kí'vi ni'i ña ña iní vi'i kan é xtuví ñá ña nuu Jēsuu, ¹⁹ ntá tsi ña ni naní'i ña nté koo kí'vi ña, tsí ña te nté kaa ña'a ntāñi ña. Dukuān ne, kúxée ña rkí vi'i kan, dā nakuído ña xkítí tsió san ne, da nákií ñá ña nchokuví san, kaniñ tsi ña ni chido ñā, nuu Jēsuu. ²⁰ Dā íni Jesuu tsi dóo ntánuu iní ña vexní'i ñā ne, kaka'an ñá nī ña nchokuví san:

—Vevíi ne, é dē ka'nu iní u ni o kuetsí o ve —ka'an ña.

²¹ Kidáa ne, mastrú leí san nī ña fariseú san ne, eni ntu'u ñā ntádē kuení mii ñā: “¿Neé ntú ña'a ña sá'a é dotō tsí kaka'an ñá tú'un e dóo xii kaa? Tsí xoxo kuvi víi i é káda ka'nu iní i ni kuetsí kō. Mii tsi Xuva kō é kūvi víi ña.” Kuān ó ntádē kuení ña.

²² Ntá tsi Jesuú ne, kūtuni ña nté ō ntádē kuení ña'a san ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kuān ó ntádē kuení ntu nto? ²³ ¿Neé ntu é díí ka ña ntii tú'un é ká'án u, te kuiní nto: “É ntōo kuetsí o vē”, o te ká'án u: “Nakuntísin ve, nakakan”? ²⁴ Nañé'é u nto tsí xu'u é vēxkúví ú ñatíí ne, kuvi víi u é nakate u kuetsí ñā'a ñuxiví sa —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña natíin san:

—Nākuntísin vé ne, dá naki'in chido ō ne, dá kūnú'un nú vi'i o kán —ka'an Jēsuu ni ña.

²⁵ Ura tsí i nakuntísi ña natíin san mé'ñu ūn ntíí ntíí ña'a san ne, da náki'i ña chido ñā, kunú'u ña nú vi'i ña kán, kaka'an ñá e dóo ka'nu Xuva kō. ²⁶ Un ntíí ntíí ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō. Dukuān ú'vī ñá di, ntáka'an ña:

—Nté uun ito vata kiní o nuu i e dóo ka'nu e íni o vevíi —ka'an ña.

Dā kána Jesuu ñá nani Lēvii

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Dā kúvi sá'ā né, ntíi Jesuu, kuē'en ña. Xée ñā mí tuví ña kaido diu'un xōo iña ñuú Roma. Levii nani ña. Tuví ña uun itsi mí kaido ña diu'un xōo ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Kuntikín ko —ka'an ñá ni ñā.

²⁸ Kidáa ne, nākuntísi Leví san. Tsoo mii ntí'í ña iña ña, kuē'en ña, kantikān ñá Jesuu.

²⁹ Da rkontúví ne, tsū'un Leví san viko nú vi'i ña kan kuēnta iña Jēsuu. Ná te da díí ñá'a, ña ntánataka diu'un xōo iña ñuú Romá san, nataká nuu ña. Kidáa ne, uun tsi itsi

intóo ntíí ntíí ña nú mesa. ³⁰ Ntá tsi ña fariseú san ni mastrú lei é dadíi tsi ntáde tsiñu ña ne, eni ntu'u ña ntáka'an ntée ña ña ntántikin Jéssuu, ntáka'an ña:

—¿Nté kui ntaé'xi dadíi nto nī ña ntánataka diu'un xōo iña ñuú Romá san, ni ña iō kuetsí i dí? —ka'an ñá ni Jéssuu.

³¹ Kidáa ne, nantíko kōó Jessuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Xoó ña'a, ña é vā'á ne, ñá kantio ña medíkū. Tsí mii tsí ña ntánchokuví san é ntio ña medíkū. ³² Ñá te ña é vā'á san ña é vexnantukū u, tsí ña iō kuetsí i san, vata koo é na natívi iní ña kuétsi ña —ka'an ñá nī ña fariseu.

Kuenta iña i é kuntoo ixu ō

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ntáka'an ñá ni Jéssuu:

—Ña ntántikin Juaán san nī ña ntántikin fariseú san ne, dōo ini xkuntoo ixu ñā; dōo ini ka'an ntá'ví ña dí. Ntá tsi ña ntántikin ntó ne, nguentúvi tsi ntáxi'i ntaé'xi ña —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōó Jessuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá kūvi ntu víi nto é ña ká'xi ña'a san mí iō víko e ntatánta'a ña da ntóo ni'i ña ña e tánta'a san? ³⁵ Ntá tsi tē xee úra i é kí'in ni'i ña ña e tánta'a sán ne, da kidáa kuntoo ixu ñā —ka'an ña.

³⁶ Kantaa ña ni ñā nuu i sá'a dí:

—Nté uun xoxo ka'nté i uun ta'vi du'nu xée i é nākunteé nuu du'nu ata. Te kuan kōo víi ña ne, natívi ñá du'nu xée san ne, ñá vā'á ito ka, tsí ña te dadíi tekú doo xée san nī doo atá san. ³⁷ Ntē xoxo tsu'un i ntute tinti'o xée san iní ñā atā san, tsí ntute tinti'o xée san ne, dōo ntii iní i ne, ntáta ñā atā san. Ñā san ni ntūte tinti'o sán ne, ntuvi kunáa te ntāta. ³⁸ Dukuān é kantio é kū'un ntute tinti'o xée san iní ñā xée san dí. ³⁹ Xoo e ntáxi'i i ntute tinti'o atā sán ne, ñá vādá ntio i ntute tinti'o xée san, tsí díi ka vá'a xi'i ntute tinti'o atā san é ntute tinti'o xée san, kuiní i —ka'an Jéssuu ni ña.

6

Dā táva ña ntini'i Jéssuu xóko trigu ntúvi dá iō dá'na

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Uun ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jessuu ni ña ntini'i ñā, itā nti'xin ña má trigu kan. Ña ntini'i ñā né, tāvá ña xoko trigú san, dā xiín nuu ña nta'a ña ne, dā é'xi ña ntikin i san.

² Kidáa né, iō ñá fariseú san ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kuān ó ntáde ntu nto? Tsi dóo xií kaa é kuān koo vii o ntuvi dá iō dá'na —ka'an ña.

³ Nantíko kōó Jessuu, kaká'an ña:

—¿Vá ña ntu ni nakua'a nto nté ō dé Davii ni ña ntini'i ña uun ntuvi da dóo kákin ña?

⁴ Tsí kukí'vi ña iní vi'i Xuva kō né, dā kí'i ña tañú'ū e kúviko iña Xuva kó ne, dā é'xi ña, dívi ña nī ña ntini'i ña, kuān te da mii tsi dutú san é kūvi ka'xi ña tañú'ū e kúviko san —ka'an ña.

⁵ Kaka'an xtúku Jessuu:

—Xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kadē kú'vé u iña ntúvi dá iō dá'na san —ka'an ña.

Ñatíi, ña natíin nta'a i

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Tuku ntuvi dá iō dá'na ne, kué'en Jéssuu san má vi'i mi ntánataká nuu ña Israeé san ne, eni ntu'u ña kanakuā'a ña ña'a san. Ikān tuví uun ñatíi, ña natíin nta'a i. ⁷ Mastrú leí san nī ña fariseú san ne, ntaíto xu'ū ñá Jessuu nté koo víi ña, tē ntavá'a ña ña'a ntúvi dá iō dá'na san ne, vata koo é nī'i tsi ña nté koo tsi'i kuétsi ña ñā. ⁸ Ntá tsi Jessuu ne, iní ña nee e ntádē kuení mastrú leí san nī ña fariseú san ne, kaka'an ñá ni ñatíi, ña natíin nta'a i san:

—Nākuntísin ne, dá kuntísin mé'ñū ña ntoo san —ka'an ña.

Nākuntísi ña ne, íntísi ña mé'ñū ña'a san. ⁹ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña nguíi san:

—Iō é tsixe'e ú nto ve. ¿Neé ntu é vā'á vii o ntuvi dá iō dá'na? ¿Ō vii o é vā'á ne, ō vii o é kīni kaa? ¿O nakākú o ñā'a sán ne, o nākunaá o ña? —ka'an ña.

¹⁰ Ito díto Jessuu un ntíí ntíí ña ntoo díñi ña ne, dá kakā'an ñá ni ñatíi san:

—Katan nteén nta'a o —ka'an ña.

Kuān o dé nti'xe ñatí san ne, ura tsí i ntuvá'a nta'a ña. ¹¹ Ntá tsi ña nguii sán ne, dōo kúdiin ña. Eni ntu'u ñā ntáka'an ña neé ntu é vii ñá ni Jēsuu.

Dā nakaxnúu Jesuu uxúvi ñā'a pustru ña

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ntuvia tsikán ne, kué'en Jēsuú uun itsi xukū mí kūka'an ntâ'ví ña. Niñ nīñú san kaka'an ntâ'ví ña ni Xuva kō. ¹³ Dā tuví ne, kāna ñá un ntií ntí ña ntántikin ñá ne, da nākaxnúu ña uxuvi ñá'a xoo é víi i pustru ña. ¹⁴ Ña sá'a é nakaxnúu ña é vii ñá pustru ña: Simuun, ña e xntánteē ña é Pedru kunáni ña; ni Āndree, ení Simuun; ni Sántiau, Juan, Felipe, Bartulume, ¹⁵ Mateu, Tumaa, ni Sántiau, i'xá Alfeu; ni Simuun, ña xntánteē ña é Zeloté di; ¹⁶ nī Júdā, ení Santiau; ni tūku Júdā, ñá é vē'xí ñuú Iscariote, ña é diko ña Jēsuu.

Ñá tē nté kaa ña'a kanakuā'a Jesuu

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Dá kūntíi Jesuu ni pústru ña xuku sán ne, íntitsí ña mí nenī núu ne, ikān náataká nuu un ntií ntí ña'a, ña ntántikin ñá ne, ñá tē nté kaa ña'a san náataká nuu ña ntuvia tsikán di, ña é vē'xí da mí'í ká ñuú Judea ni Jerusáleén di, ni ñūú Tiru ni Síduun, ñuú é ntoo diñi ntute ñu'u kán. Xée ñā é kiní ña é kākā'an Jēsuú ne, é ntavá'a ña ña nēe kui'i ntákuvi ña. ¹⁸ Ña ntánto'o i é ñu'u é ña vá'ā nima í ne, ntuvá'a ña di. ¹⁹ Dukuān ne, un ntií ntí ña'a san ncho tñn nta'a ña Jēsuu, tsí ini ña tsi dóo iō ñá é vii ña é ntavá'a ña un ntií ntí ña'a san.

Xoo e dñí i ne, xoo é ña dñí i

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Ito Jesuu ña ntiní'i ña ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Nté kuān nte vá'ā o iña nto é ña tuví neé iō nto, tsí kaduku ntée nto mí kadē kú've Xuva kō.

²¹ 'Nté kuān nte vá'ā o iña nto é veví e ntákakin nto, tsí rkontúví ne, nta'a nto.

'Nté kuān nte vá'ā o iña nto é veví ne, ntaéku nto, tsí rkontúví ne, naxkuntée nto.

²² 'Nté kuān nte vá'ā o iña nto dá ña ntío kue'en tsí ña'a sán nto, da tsoó mii ña ntō, da ntáka'an ntée ña nto, da ntánantii ní'ni ña nto tsi ntántikin ntó ko, xu'u é vē'xúvi ú ñatíi. ²³ Na nākunuu dñi kue'én nima nto. Un tsi kantíta mii ntō e dóo dñí nto ntuvia dá kuan kōo víi ña ni ntō. Tsí ña iō nto ne, ní'ni nto ñuun doméni é ta'xi Xuva kō. Tsí kuān o dé xení ñata ñā, ña intóo nte ntúvi di'na, nī ña ka'án naa Xuva ko.

²⁴ 'Ntá tsi ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo kuika i, tsi é ní'i nto é intoo dñí nto.

²⁵ 'Ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo iō iña i veví, tsí rkontúví ne, dōo nto'o nto é ká'xi nto.

'Ña ntá'vi ide ntú nto, xoo é dóo dñí i veví, tsí rkontúví ne, kueku nto ne, kuntuo nta'xa nto di.

²⁶ 'Ña ntá'vi ide ntú nto tē un ntií ntí ña'a sán ne, dōo vá'ā o ntáka'an ñá iña nto, tsí kuān o dé ña intóo kídaa nī ña é dotō tsi ntáka'an ña é ka'an ñá naa Xuva ko, ntá tsi ña te ntāa e ntáka'an ña.

Kuinima kó ña ntaínchu'vi ko

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Ntá tsi ntō'o e ntaíni nto ne, kaka'án u ni ntō: Kuinima ntó xoo é ña ntío i nto. Vá'a kō víi nto nī ña ntaínchu'vi ntó di. ²⁸ Nāxnuu viko nto ña e ntáka'an ntée nto. Kantá'vī ntó iña ña ntáka'an kñi iña nto. ²⁹ Tē xoó ña'a kaxé'e nuu ña vinuu ntó ne, kué'e ntō tñnuu nto é ñuun xo ká san di, na kué'é ka ñá di. Tē xoó ña'a kanaki'i nuu ña kutuun ntó ne, kué'e nto dñi'nu ntó di, na kuni'i ña. ³⁰ Da xoó ka ña'a, ña é kaikan kudii neé ntio i ne, kué'e ntō. Te ki'i ña da nēe ka iña ntó ne, ñá ku ntáka nto. ³¹ Víi nto ni tā'an nto vatā o ntio nto é vii ñá ni ntō.

³² Tē ntákuinima ntó da mii tsí ña é kákuinima í nto ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'i nto? Un tsi nté ña kñi ntáa san kuān o ntáde ña. ³³ Te vá'á o ntáde nto é da mii tsi ni ñā'a, ña é vá'á o ntáde ni ntō ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'i ntó di? Tsí un tsi nte ña kñi ntáa sán ne, kuān o ntáde ña di. ³⁴ Te xntii nto tā'an nto vata koo é na xntii ña ntō ne, ¿neé ntu sintiá'vi ni'i nto? Tsí ña kñi ntáa sán ne, kuān o xntii ña tā'an ña vata koo é na xntii tā'an ña ña di. ³⁵ Ntá tsi nto'ó ne, kuinima ntó ña ntákune'u iní i ni ntō. Vá'a kōo víi nto ni ñā'a. Xntii nto tā'an nto é ña kuntuéto nto te xntii ña ntō di. Kídaa né, dóo ka'nu nuu i é

ta'xi Xuva ko ntō. Kidāā ne, kuvi nti'xe nto i'xá Xuva kō, ña e dóo ka'nu. Tsí ðivi ñā e dóo vá'ā ó kade ña nī ña kini ntāa san, ña e ñā ini é nakué'e sintiá'vi nta'a Xuva kō. ³⁶ Vata tsī o ntūnta'ví ini Xuva ko ntō ne, kuan tsi kōo ntunta'ví ini nto ta'an nto ði.

Ña ka'an ntée o ta'an kō
(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Ñá kū ka'an ntée nto ta'an nto. Dukuān ne, ñá ka'an ntée Xuva ko ntō ði. Ñá ku nakuitā ntó ta'an nto ne, dukuān ne, ñá nakuitā Xuva ko ntō ði. Kada ka'nu iní nto ni tā'an nto ne, kuan kōo kada ka'nu iní Xuva ko ni ntō ði. ³⁸ Vata tsī koo kué'e nto ne, kuan tsī koo ni'i nto. Kū'vé va'á ni'i nto. Nakuédin nuu ña, nakidí nuu ña ne, kunuu tsitu kué'en da nté nakuído káva. Tsí ðivi tsī kú'vé é kánakii kú'vé ntó ne, ðivi tsī kú'vé nāta'xi ña nto ði —kuan ō ka'an Jéssuu.

³⁹ Kidāā ne, nañé'e ñá ña'a san nté koo víi ña, kaka'an ña:

—¿Vá kūvi ntu víi uun ña kuāá san nañé'e ñá tuku ña kuāa mí'i kī'in ña? ¿Ñā ntu kó'xo nuu ña ntuvi ñá xavi? ⁴⁰ Nté uun ña kanakuā'a sán ne, ñá tē ká'nu ña'a ña vata kaa mastru ña. Ntá tsi tē ntí'i kútu've ña ne, kudadii ña ni mastru ña.

⁴¹ ¿Nté kui kaiton ntun xáka ūtun é nūu ntuxnúu tā'an o? Tsí nte ña kaínin ntu'u é nūu ntuxnúu mii ō. ⁴² Tē ña kaínin ntu'u é nūu ntuxnúu mii ō ne, ¿nté kui dōto tsí kaka'an ntún ni tā'an o é na tā'xi ña nuu ña é natāvan xáka ūtun é nūu ntuxnúu ña? Divín e dá mii tsi rki xaa o ntéku é kākā'án ne, di'na natāvan ntu'u é nūu ntuxnúu mii ō vata koo é kūvi kinín vā'an é natāvan xáka ūtun é nūu ntuxnúu tā'an o.

Tē kīi kiti i, kutuni ko neé utun
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Ña túvi utun vā'a é kāta'xi kiti é ña vá'ā. Nté utun ña vá'ā san ña katá'xi kiti é vā'a. ⁴⁴ Da neé ka utun, kutuni ko neé utun dá kakii kiti i. Ñá kakii igú san utun iñu, ntē ña kakii tinti'ó san má xuku iñū. ⁴⁵ Ñatii, ña é vā'á ne, kaka'an ña nee é vā'a, tsí nuu é vā'á san nima ña. Ñatii, ña é kīni kaa ne, kaka'an ña é kīni kaa, tsí nuu é kīni kaa nima ña. Tū'un é kākene xu'u ña ne, nima ñá kākene.

Uvi núu i etí vi'i
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Nté kui nuu nuu xntu ntáka'an nto tsí xu'u é Tó'o ntō ne, ntá tsi ña ntáde ntaa nto nee é kākā'án u ni ntō? ⁴⁷ Ka'án u ni ntō xoo é kantikin ntí'xe i ko, xoo é katekú nti'xe i ne, kade ntaa é kākā'án u. ⁴⁸ Ña sá'á ne, vata kaa uun ñatii, ña é kaxntitsi vi'i sán ne, di'na kaete nuu kunū ñá ne, xtuvi ñá etí i san nú xūu. Dā é'nu ntute sán ne, dōó ntii duku ntée vi'i san. Ntá tsi ña ni kuvi kantá nuu, tsí dóo kutū tuví etí i. ⁴⁹ Xoó ña'a é katekú i ntá tsi ña te kade ntaa ña é kākā'án u ni ñā ne, vata kaa uun natii, na é xntitsi vi'i i da mii tsi nú ñū'u sán ne; ntē ña ni de vá'a na etí vi'i sán ne, dā é'nu ntute sán ne, dōó ntii duku ntée ne, uun ito tsi nántatsin á vi'i san —ka'an Jéssuu.

7

Dā ntavá'a Jesuu ña kade tsiñu iña sntadun, ña ñuú Roma
(Mt. 8:5-13)

¹ Dā kúvi ka'an Jesuu ni ñá'a sán ne, kué'en ña ñūú Capernau. ² Ikān tuví uun ñā'ā tó'ō sntadun, ña ñuú Roma. Tuví uun ña kade tsiñu iña ña, ña e dóo ntio ña ne, dōó nchokuví ña. E dóko sá kúvi ñā. ³ Da téku tó'ō sntadún san tsi ntáka'an ñá'a san iña Jesuu ne, taxnúu ña ñata, ña odo nūu ña Israee, e kíkakan ñá dā xe'e nta'a Jesuu é na kī'in ña, kintavá'a ña ña kade tsiñu san. ⁴ Dā xee ñátā san mí tuví Jesuu ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Vii nto da xe'e, xntii kudii nto tó'ō sntadún san, tsi dóo va'á ña'a ña, ⁵ tsi dóo kakuinima ñá ñuú kō ne, mii ñā xntitsi ña vi'i mí ntánataká nuu ña ñuú nti —ka'an ña.

⁶ Kidāā ne, kué'en Jéssuu ni ñátā san. Ntá tsi dóko sá xee ña nú vi'i ña kán né, taxnúu tó'ō sntadún san ña dóo vá'a tiin ni'i ñā é kūka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, ñá tē nté sa vá'a ña'a u é kuíta nti'xin nto nú vi'i ko. ⁷ Ntē ña te nté sa vá'a ña'a u é xēe u un tsi nte mí tuví nto, kuiní ko. Ntá tsi te mii tsí é ká'an ntó ne, ntūvá'a ña kade tsiñu iñá ko. ⁸ Tsí xu'ú ne, íó tó'ō kó ði, ña odo nūu iñá ko ne, dōó titín sntadún ko é odo nūu ú iña ñá ði, é kátee tsiñu u ña nēe é víi ña. Te ká'án u ni ñā é kī'in ñá ne, kī'in ñā. Te ká'án u ni ñā é na kī'xi ña ne, ki'xi ña. Te taxnúu ú ña ntáde tsiñu iñá ko é vii ña sá'ā ne, víi ña —ka'an tó'ō sntadún san.

⁹ Koó dā kúdu'va Jesuu da téku ña sá'ā. Kaito ña un ntíí ntíí ña ntántikin ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Nuu é ntaā i é kākalan u: Váta kīnī u nté uun ña'a ña Israee é vata kaa ñatīi sá'a e dóo kanuu iní ña ko —ka'an Jesuu.

¹⁰ Dā náxee ña e táxnūu tó'ō sntadún san nú vi'i ña kán ne, é ntūvá'a tsi ña kade tsiñu iña ña.

Nantóto Jesuu i'xá ñadī'i kii

¹¹ Rkontúví ne, kué'en Jēsuu uun ñuu é nani Nāiin. Kué'en ña ni ña ntini'i ñā ne, ñā tē nté kaa ña'a kue'en ña, kuntikīn ñá ña di. ¹² Dā xee étsin ña mí kī'ví ña má ñūú san ne, vé'xi ñā'a, ña odo ñā xi'i e kīku'xi ña ña. Ñá te da dii ña má ñūú san íntikin ñá ña di. Ñatīi, ña xi'í san ne, kuan tsi kaa uun kudii ña i'xá ñadī'i kíí san. ¹³ Dā iní Jesuu ñadī'í san ne, ntūnta'ví ini ña ña, kaka'an ña:

—Ña kuékūn kan —ka'an ña.

¹⁴ Kidāā ne, kué'en étsin ña ne, dā tīn nta'a ña chidō sán ne, íntāñi dá'na ña. Kidāā ne, kaka'an Jesuu ni ñá xi'í san:

—Xu'ú kaka'án u ni ō ne: ¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

¹⁵ Ura tsí i nakuntítsi ña xi'í san ne, eni ntu'u ñā náka'an ña. Jesuú ne, ntáda ña ña kuenta ntá'a di'i ñā. ¹⁶ Dā iní ña'a sán é kuān o dé Jesuú ne, dōo u'ví ña, un ntíí ntíí ñá ne, eni ntu'u ñā nakué'le ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, ntáka'an ña:

—Tsi uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko, ña e dóo ka'nu ne, é xee dītó ñā mí ntoo ō ve. Tsi Xuva kō ne, xée ña ñūú kō é xntii ña kō —ka'an ñá'a san.

¹⁷ Dá kaniñ ñūú Judea ni diñi í kūtuni ña nté ō dé Jesuu.

*Ña táxnuu Juaan Bautista
(Mt. 11:2-19)*

¹⁸ Ña ntántikin Juaan Bautistá ne, ntaa ña ni ña un ntíí ntíí nuu i nté ō dé Jesuu. Kidāā né, kána Juaán san uvi ñá'a, ña ntántikin ñá ne, ¹⁹ dā táxnūu ña ña nta'a Jesuu é tsixe'e ña te divi ntí'xe ña ña é kī'xi sán ne, o te kuntētu ká ña uun ká tuku ñá'a. ²⁰ Ña e táxnūu Juaán san ne, xée étsin ña, ntáka'an ñá ni Jēsuu:

—Taxnūu Juaan Bautistá nti é tsixe'ē ntí te divi nto ñā é kī'xi sán ne, o kuntētu ká nti uun ká tuku ñá'a —ka'an ña.

²¹ Ura dú'va tsi i ne, ñá tē nté kaa ña'a ntavá'a Jesuu, ña e ntákuví kui'í san, nī ña e ntánto'o i, nī ña é ñū'u é ña vá'ā nima í di. Títín ña kuāá nāxi'í nuu ñá di. ²² Kidāā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá nī ña táxnuu Juaán san:

—Kue'ēn ntó, kuka'an ntó nī Juaan nee é iní nto, nee é téku nto. Ntaa nto ni ñā tsí ña kuāá ne, é nāxi'í ntuxnūú ña; ña natīn i ne, é nākaka ña; ña ntánako'xo kúñu i ne, é ntūntoo ña kui'í ña; ña lo'ō ne, é nātekú ña; ña xi'í ne, é ntóto ña; ñá ntā'ví ne, é tēkú ña tú'un é vá'á san nté koo nakáku ña. ²³ ¡Nté kui vá'á ó xoo ñá'a, ña é ña nativi iní i é kantikīn ko! —ka'an Jesuu ni ña.

²⁴ Dā kunú'u ña táxnuu Juaán san ne, eni ntu'u Jēsuu kaká'an ñá ni ñā'a san iñá Juaán san, kaka'an ña:

—¿Néé ntu ixkoto dītó nto ñuu itsí kán? ¿Vá ñe'e ntú nto é ixkoto nto uun ñatīi, ña é dotō tsí kaka'an, vata kaa uun choo é kākantá nuu dá kadūku tátsin? ²⁵ ¿Néé ntu ixkoto nto? ¿Vá ixkoto ntú nto uun ñatīi, ña e dóo va'á doo i? É iní nto tsí ña e dóo va'á doo i, ña é iō ntí'i da nēé ka tsi é ntio i ne, ñá tē ñuu itsí kán ñu'u ña, tsi nú vi'í rei kan ntóo ña. ²⁶ ¿Néé ntu ixkoto nto? ¿Ixxkoto ntú nto uun ña'a ña ka'án naa Xuva ko? Nuu é ntaā i tsí divi ñā ne, kaka'an ñá naa Xuva ko, ntá tsi dií dií ka ka'nu ña'a ña é ña ka'án naa Xuva ko. ²⁷ Tsi divi ñā é úve na'a iña ña Tú'un Xuva kō mí kakā'an:

Taxnūu ú uun ña'a, ña é kuní'i tú'un san, di'na dá seen, vata koo é nākoo tú've ña itsi o.

Kuān ó uve na'a. ²⁸ Kaka'án u ni ntō tsi é un ntí'i ñatīi, ña ntoo ñuxiví san ne, nté uun ña ña te dóo na'nu ña'a ña vata kaa Juaán san. Ntá tsi ña é kāduku ntée mí kadē kú've Xuva kō ne, kuān te é dií ka dutsi ntaa ña ne, dií ka na'nu ña'a ká ña é Juaán san.

²⁹ 'Un ntíí ntíí ña tekú i é kākalan Juaán san ne, ede ntaa ña é kākalan Xúva kō. Un tsi nte ña ntaído diu'un xōo iña ñūú Romá san di ítsi ntute ña nta'a Juaán san ne, ³⁰ ntá tsi

ña fariseú san nī mastrú leí san ne, ña ni ntío ñā é nakūtsi ntute Juaán san ña ne, kuān o nantii nī'ni ña é vā'a koo víi Xuva ko ni ñā.

³¹ ¿Ntē ntu koo ntada dadīi ú ña ntoo vevii? ¿Ntē ntu ntāa ña? ³² Vata ntāa i'xá kuetsī é ntoo nu â'ví i, ntánadīki, é un tsi ntákachu'ú ni tā'an i: “Nakuekū ntí choo, ntá tsi nté uun nto ñá ni ite'e ntō. Ita nta'xa ntí ne, nté uun nto ña ni éku nto”, xkoó ka'an i'xá san. Kuān ntāa ña ntoo vevii dī, ³³ tsi vé'xī Juaan Bautista é ntē ña kaé'xi ña tañú'u ne, ntē ña kaxi'í ña ntute tinti'ó dī ne, ntáka'an nto tsi nuu é ña vá'ā nima ña. ³⁴ Kidāā ne, xeé u, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi. Xu'ú ne, kae'xí u, kaxi'í u ne, da ntáka'an nto tsi dóo kue'e kae'xí u, dōo kue'e kaxi'í u. Ntáka'an nto dī tsi xu'ú ne, dōo vá'a tiin ú nī ña kini ntāa, nī ña ntaído diu'un xōo iña ñuu Romá dī. ³⁵ Ntá tsi kutuni xoo é ki'in iní nti'xe i te kini o rkontūvi nté koo kuvi —ka'an Jesús ni ña.

Dá tūví Jesuu nú vi'i Sīmuun

³⁶ Uun ña'a, ña fariseú ne, kāna ña Jesuu é kika'xí ña nú vi'i ña kān. Dā xee ñá ne, ítūví ña nú mesa kan. ³⁷ Kidāā ne, xée uun ñadī'í, ña ñuu ikān, ña e dóo iō kuetsí ne, da kutuni ña tsí tuví Jesuu nú vi'i ña fariseú san ne, xée ñā, ni'i ña uun xuxu e kúvi xuu é nani alābastru é nūu tsitu cho'o vīdin. ³⁸ Ítūví ña nú dī'ín Jesuu, kaéku ña ne, nākate ña dī'ín Jēsuu ntuté nūú ña. Kidāā né, idi ña naítsi ña dī'ín ña, da tánuu ña dī'ín ña ne, dā da'ví ña dī'ín ña cho'o vīdín san. ³⁹ Ña fariseu, ña kāna Jesuú ne, dā íni ña sá'ā né, dē kuení ña: “Tē dī ña kaka'an ntí'xe naa Xuva ko ñatīí sa'á ne, kutuni ñá nee ñá'a ñadī'í sa'á, ña katiin nta'a ñā. Tsí ñadī'í sa'á ne, dōo iō kuetsí ña.” Kuan o dé kuení ña. ⁴⁰ Kidāā ne, kaka'an Jesús ni ña fariseú san:

—Simuún, iō kúdii é kā'án u ni o —ka'an ña.

Kidāā ne, kaka'an fāriseú san:

—Ká'an ntō, Mastrú —ka'an ña.

⁴¹ Ne dá kantāa Jesuu ni ña, kaka'an ña:

—Uvi ñá'a ñatīi itá nuu ñā diu'un é naki'i ntée ña iña ñá kuiká san ne, uun ña'a ñā ne, ú'ūn sientu diu'un kuí'xín san itá nuu ña. Ña uun ña'a sán ne, úvi dīko u'xi tsi. ⁴² Ña ni kúvi ntá'vi ña diu'un é naki'i ntée ña ne, ide ña da xe'e nákadī ñá kuenta é itá nuu ña ntuvi ña. Ká'an nto vē: ¿Xoo é ntuvi i é díí ka kuinima í ña kuiká san? —ka'an ña.

⁴³ Kidāā ne, kaka'an Símuún san:

—Vata te ñatīi, ña é díí ka kuē'e itá nuu san —ka'an ña.

Kaka'an Jesús:

—Vá'ā o é kāka'an —ka'an ña.

⁴⁴ Kidāā ne, kaito Jesuu ñadī'í san ne, dá kakā'an ñá ni Sīmuun:

—Koton ñadī'í sa'a. Xu'ú ne, xée u nú vi'i o né, ntē ña ni ta'xin ntute é ntōo dī'ín ko. Ntá tsi ñadī'í sa'á ne, nakate ña dī'ín kó ntute nūú ña ne, idi mii ñā naítsi ña. ⁴⁵ Ntē ña ni é'xin xu'u kó vata xkoó ini o ne, ntá tsi ñadī'í sa'á ne, un tsi nte dá xee ú ne, katanuu ña dī'ín ko. ⁴⁶ Ntē ña ni dá'vín dīkí ko nté un siin aseté san. Ntá tsi divi ñā ne, dá'vi ña dī'ín ko cho'o vīdin. ⁴⁷ Dukuān é kāka'án u tsí kuān te ñá tē nté kaa kue'e kuetsi ña iō ne, ntá tsi kutuni tsí e dé ka'nu iní Xuva ko ni ñā, tsi dóo kuínima ña. Ntá tsi ña'a, ña é dutsi kūdii e ntáde ka'nu iní o ni ñā ne, un siin kudíí kakuinima ñá kō —ka'an ña.

⁴⁸ Kidāā ne, kaka'an ñá ni ñadī'í san:

—É dē ka'nu iní u ni o kuetsi o —ka'an ña.

⁴⁹ Ña'a, ña é vexká'xi ni ña ne, eni ntu'u ñā ntátsixe'e ñā:

—¿Xoō ntu ñá'a ña sá'a, é un tsi nte kuetsi ñá'a san kade ka'nu iní ña ni ñā? —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñadī'í san:

—Tsi kuínti'xe o Xuva kō ne, é ntūvá'a nima ó ve. Va vá'a tsi kué'én ve, ñá ku kadā kuení ka o —ka'an Jesús ni ña.

8

Ñadī'í, ña e xntí Jēsuu

¹ Rkontūví da kúvi sá'ā ne, kaika Jesuu ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ñā tū'un iña Xuva ko nté o kadē kú'vē ña. Uxúvi ñá'a pustrú san ntini'i ña ñā dī. ² Iō ñadī'í ne, ntikīn ñá ña, ña é ntavá'a ña é ñū'u é ña vá'ā san nima í nī ña é ntuvá'a kui'i e ntákuvi i. Ñadī'í san ne: María Magdalena nani ña, ña e ntíi u'xe é ña vá'ā nima í, ³ nī Juana, ñadī'í ñá nani

Cūsa, ña dé tsiñu iña Heródē; ñá nani Sūsaná ne, nī ña te da díi ka ñadī'i, kue'en ñá vata koo é xntii ña ña nēe é ió iña ña.

Dā ntáa Jesuu iña ña katá'xi tata

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Ñá te da díi ña'a kí ña ñuú ña é kinī ñá Jesuu. Dōo táka nuu ña'a sán ne, kidáa ne, ntāa Jesuu ni ña uun nuu i, kaka'an ña:

⁵ —Uun ñatíi, ña kata'xi tatá ne, kué'en ña kūta'xí ña tatá ña. Uun itsi ne, kó'xo ntīkin san itsi kán ne, ixkanúu ña'a sán ne, ē'xi láa sán dī. ⁶ Uun itsi xtuku ne, kó'xō tuku ntīkin san ne'u xuú san ne, dá kéne ne, ura tsí xi'i díi, tsí kakunaá ntute mí ko'xo. ⁷ Kó'xō xtuku ntīkin san má kū'u íñu kán. E'nu dadīi ni xuku íñu sán ne, ítāvi núu kue'en xúku íñu san i ne, xí'i díi. ⁸ Ntá tsi uun itsi xtuku ne, kó'xō nuu ntīkin san ñú'u vā'a. Kidáa ne, ē'nu né, dōo vá'a kúvi. Kīi te uun sientu kítī i é un é un ditsin i —ka'an ña.

Sá'a kākā'an Jēsuú ne, nī kué'en ini ña kaka'an ña:

—¡Te ió lo'xo ntó ne, kini nto! —ka'an ña.

¿Nté kui nuu xntu i sá'a kántaa ña?

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Kidáa né, tsixe'e ña ntīni'i ña ñā neé kani tú'un nuu i sá'a é kākā'an ña. ¹⁰ Ne, kaka'an Jēsuu:

—É ta'xi Xuva kō é kūtuni ntó nuu i e dōo xū'ú ió iña i mí kadē kú'vē ña. Ntá tsi ña nguii sán ne, da kantaa ú ni ñā nuu i sá'a ne, ntaíto ña ne, ō ntaíni ña, ntá tsi ña kí'in díki ña neé kani tú'un.

Kantada ntaa Jēsuu neé kani tú'un nuu i iña ñá kata'xi tata

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Nuu i sá'a ne, kani tú'un: Ntīkin san ne, divī é vata kaa tú'un Xuva kō. ¹² Uun itsi mí kakó'xo ntīkin san itsi kán ne, kani tú'un vata ntáa ña'a, ña téku i, ntá tsi vé'xi tó'ō e ña vá'a san, véxnaki'i tú'un Xuva kō é ñu'u nima ñá'a san vata koo é ña kuinti'xe ña, vata koo é ña nakáku ña. ¹³ Mī ko'xó nuu ntīkin san ne'u xuú san ne, vata ntáa ña'a, ña e dōo dīni i é kātekú i tú'un Xuva kō ne, kuinti'xe ña, ntá tsi ña kué'e ni kuinti'xe ña. Vata ntáa utun é ña tuvi kué'e xó'o i ntáa ña. Kuinti'xe ña é uun da'na. Ntá tsi ntuvi dá kātāan núu ña ne, kaxtuví xio ña tú'un Xuva kō. ¹⁴ Mī ko'xó nuu ntīkin san má xūku íñu sán ne, vata ntáa ña'a, ña e téku i tú'un sán ne, dukuan dukuan sá ne, kakunáa ini ña. Tsi é tūku e tūku é kadē kueni ña: é nī'i ná diu'un, é vii ná nee iña é ntio ña ne, dukuan ña kaxio vá'a iña ña. Vata ntáa utun é ña kaé'nu vá'a kiti i ntáa ña. ¹⁵ Ntá tsi mí ko'xo ntīkin sán ñu'u vá'a ne, vata ntáa ña'a, ñá ió nima vá'a i ne, é ió tu'vé ña é kīni ña tú'un Xuva kō, é vii ñá kuenta tú'un san. Ñá nātivi ini ña. Vata ntáa utun e dōo vá'a kakii kiti i san ntáa ña —ka'an Jēsuu ni ña.

Kantaa ña nuu i iña ñú'u

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Kidáa ne, kantaa ña ni ña nuu i iña ñú'u é nāxi'í nuu, kaka'an ña:

—Nté uun xoxo tuún i ñu'ú san ne, dá dā'ví nuu. Ntē ña xtuví ña má itó ña. Tsí xnteku dukún ña vata koo é nāxi'í nuu kani má vi'i kán. ¹⁷ Vata tsi kaa nuu i sá'a ne, ña túvi nee iña é kutuví xu'u é ña nātídito, nté uun nuu i é ió xu'u é ña kiní o rkontúvi, tsi dá mīi é nātídito.

¹⁸ 'Dukuan ne, kini va'á nto tú'un é ká'an u, tsí ña'a, ñá ió iña í ne, ní'í ká ña. Ntá tsi ña é ña tuvi íña í ne, nakuido nteé ña un tsi nté nuu i é kuini ña é ió iña ña —ka'an Jēsuu ni ña'á san.

Dí'i Jēsuu ni ení ña

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Kidáa ne, xée dí'i Jēsuu ni ení ña. Ntá tsi ña ni kuvi xée ētsin ña mí tuví Jesuu, tsí ña te nté kaa ña'a ntoo ña. ²⁰ Kidáa ne, xée ūun ña'a, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—Dí'i nto ni enī ntó ne, ntáñī ntée ña nto kí'i kán é ncho kiní ña nto —ka'an ña.

²¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Xoo é katekú i tú'un Xuva kō ne, kade ntaa tú'un ñā, divi ñā é dí'í kó ni ení ko ni t'a'an ko —ka'an ña.

Dā téé da'na Jesuu tátsin ni ntūte mini

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Uun ntuvi ne, ínuu Jesuu tún ntōó ni ña ntini'i ñā, kaka'an ña:

—Xio diñi ntute san kí'in ō ve —ka'an ña.

Kué'en ñā kídāā. ²³ Da ntaíta nti'xin ña nu ntuté san ne, kídí Jēsuu. Kídāā ne, un ntii tsi vē'xí tatsín san mé'ñū ntute san. Iñi ntú'u nátsitu tun ntōó san ntute ne, dókō sá ni tēni ña. ²⁴ Kídāā ne, kué'en ña kūnantoto ña Jēsuu, kaka'an ñā ni ñā:

—¡Mastru! ¡Mastru! ¡Dóko sá tēni ō! —ka'an ña.

Nákuntĩsí Jesuú ne, kaka'an ña é nākoó da'na tātśín san ni ntūte é kānakuntāñi ntaa. Ura tsí i xío kadin ne, diin diin sa kúvi. ²⁵ Kídāā ne, kaka'an ñā ni ña ntini'i ñā:

—¿Ntē kui ntaú'vī ntú nto? ¿Mí'i ntu kué'en é ntákuinti'xe nto? —ka'an ña.

Ntá tsi ña ntini'i ñā né, dōo u'ví ña. Koó dā kúdu'va ini ña, ntáka'an ñā xe un xé un ñā: —¿Xoó ña'a ntu ña sá'a, ña é kāka'an ni tātśín san ni ntūte san é nākoó kadin ne, ura tsí i xío kadin nti'xe? ¡Un tsi nte tātśín san ni ntūte san kade ntaa é kāka'an ña! —ka'an ña.

Ñā ñuú Gadara, ñā ñu'u é ña vá'ā nima i

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Kídāā ne, xée ña ñuú Gadara é tuví tuku diñi ntute é ñuú Galilea. ²⁷ Ntii Jesuu díñi ntute sán ne, ikan tsi vē'xí uun ñatīi, ña má ñuú san, ña é ñu'u é ña vá'ā nima i. Nā te dā vévii é ña te núu ká ña du'nu ña; ntē ña te tūvī ká ña nú vi'i ña kān. Da ñi kué'en tsí kapusantu kán nuu ña. ²⁸ Dā íni ña Jesuú ne, nākunchĩtī ntaa ñā nuu ñā ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—¿Neé ntu kaduku ntée nto iñá ko, Jesuu, i'xá Xuva kō, ña tuví e dukún kān? ¡Vií nto da xe'e, ñā ku kini nteē ntó ko! —ka'an é ña vá'ā san ni Jēsuu.

²⁹ Kuan ō ka'an ña, tsí Jesuú ne, kaka'an ñā nī é ña vá'ā san é na ntii nima ñátīi san. Dōó kí'in ito kúkí'vi é ña vá'ā san nima ñā, kuān te ntáki'ní ña'a san nta'a ña ni dī'ín ña kadená ne, kanakí'i tu'un, tsí e ña vá'ā sán ne, kaxntīi ña da tī é kūnu ña é kí'in ña ñuú itsi. ³⁰ Ntá tsi Jesuú ne, tsixe'e ñā:

—¿Ntē ntú nanin? —ka'an ña.

—Ntí'í ne, Ligiun naní ntī —ka'an.

Kuan ō ka'an ña, tsí ña te da díi e ña vá'ā san é ñu'u nima ña. ³¹ Íkān é ña vá'ā san nta'a Jēsuu é ña taxnuu ña í ini totsin kan. ³² Da'a san ne, ñā tē nté kaa ñu'u kutsín san ntaé'xí tī xuku san ne, ntáka'an é ña vá'ā san te kūvi ntí'vi nima kútsín san. Jesuú ne, xé'e ña itsi. ³³ Kídāā ne, ntīi é ña vá'ā san nima ñátīi san ne, dā kukí'vi nima kútsín san. Kídāā né, ínu kutsín san, kué'en tī un tsi nte mí nuu ntute san ne, ikan tsí tēni ntí'í tī.

³⁴ Ña e ntáde kuenta kútsín san ne, dā íni ña nte o kúvi ne, kué'en ñā, koo da ntaínu ña, kuntaá ña nī ña ntoo má ñuú san nī ña ntoo má kū'u kan nté ō kúvi. ³⁵ Ña'a sán ne, ntīi ña, kukoto dītó ña nté ō kúvi. Dā xee ña mí tuví Jesuú ne, ikān tuvi tixi ñátīi san nū dī'ín Jesuu, ña e ntīi é ña vá'ā san nima i. E nākunū ña du'nu ña ne, e vá'ā ó kadē kuení ña. Kídāā né, dōo u'ví ña'a san. ³⁶ Ña é íni nte o kúvi ne, ntántaa ña nté ō ntuvá'a ña é ñu'u é ña vá'ā sán nima i. ³⁷ Un ntí'í ntīi ña ñuú Gadará ne, eni ntu'u ña ntaíkan ña da xe'e é na ntáka Jesuu ñuú ña, tsi dóo ntaú'vī ña. Dukuān ne, nākunū Jesuu tún ntōó san ne, dā kunú'u ña. ³⁸ Ñatīi, ña e ntīi é ña vá'ā sán nima í ne, kaka'an ña é kí'in ñā ni Jēsuu. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā é na kutuvī ña. Kaka'an ña:

³⁹ —Kunú'un nú vi'i ō ve, ntaan ni ñā'a san nté ō dé Xuva ko ni ō —ka'an Jēsuu.

Kídāā ne, kué'en ñatīi san, kuntāa ña ni ñā'a san da káníi má ñuú san nté ō dé Jesuu ni ña.

Diōkó Jairu, ni ñadī'i, ña tīn nta'a dū'nu Jēsuu

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ntá tsi dā náxee Jēsuu túku diñi ntute sán ne, ñā tē nté kaa diní ña'a san e náxee ña, tsí un ntí'í ntīi ña'a san ntantétu ña ña. ⁴¹ Ikan tsí xee uun ñatīi, ñā naní Jairu, ña odo nūu iña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. Ña sá'a ne, nakutuvi nte ñā nú dī'ín Jesuú ne, kaikan ñā da xe'e nta'a Jesuu é kí'in ña nú vi'i ña kān. ⁴² Kuan tsí kaa uun a dióko ñā né, ío tun te ūxuvi kuíá tun ne, dóko sá kúvi tun.

Kídāā ne, kué'en Jesuú ne, ñā tē nté kaa ña'a ntántikin ñā ña. Un tsi ta'u nuu ña mé'ñu ñā'a san. ⁴³ Íkān nuu ta'án uun ñadī'i, ña é ña kaxio da'na é kaeti ñiñi ña. É uxuvi kuía é kuān ó kanto'o ña ne, é dōo kué'é díu'un nantí'i ña nī medíkū. É nantí'i ñā é un ntí'í é

iō iña ña ne, ntē ña ni ntuvá'a ña. ⁴⁴ Ñadĩ'í sa'á ne, xée ētsin ña ata Jésuu. Tíin nta'a ña ntēte du'nu Jésuú ne, ura tsí i ntuvá'a ña é kaeti niñi ña. ⁴⁵ Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ñá'a san:

—¿Xoó ntu tíin nta'a i ko? —ka'an ña.

Un ntíí ntíí ñá ne, ntáka'an ña tsí ña te divi ña e tíin nta'a ña ñā. Pedrú san ne, kaka'an ña:

—Mastrú, un ntíí ntíí ña'a san ntánata'u nūu ña nto ne, ntátsi'i ntido ña nto —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an xtúku ña:

—Ío xoo tíin nta'a i ko. Tsí kutuní ko tsí kúvi ntuvá'a ña —ka'an ña.

⁴⁷ Dā kutuní ñadĩ'í san tsí ña kuvi kuxu'ú ña ne, koó da kán'í'í ñā, nakunchíti ña nú dī'ín Jesuu. Kidáā ne, kaka'an ña mé'ñū un ntíí ntíí ña'a san tsí iō nuu i é tíin nta'a ña Jésuú ne, kaka'an ña tsí ura tsi ntuvá'a ña. ⁴⁸ Kidáā ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—I'xá ko, é ntuvá'an ve, tsí nuu é ntaā i e kuínti'xe o ko. Vā'a vá'a tsi koo kunú'un ve —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an dúkuan Jēsuu dá xēe uun ña'a, ñá nī'i tú'un iña ñá odo nūu iña vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, kaka'an ña:

—Diōkó nto ne, e xí'i ñā. Ñá ku nāteku du'xén ka nto mastrú san —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi téku Jésuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá ku u'vī o. Mii tsí é kuínti'xe o ne, ntuvá'a dióko o —ka'an ña.

⁵¹ Kidáā né, dā xee ña nú vi'i ña kán ne, ñá ni xē'é Jesuu é kī'vi nté uun ña'a; mii tsí Pedru ni Sántiau ni Juaán san, ni uva i'xá san ni dī'í i. ⁵² Un ntíí ntíí ñá ntoo sán ne, ntaéku ña, tsí é xí'i i'xá san. Ntá tsi kaka'an Jésuu ni ña:

—Ña kuéku ká nto, tsi tá'nu kúdií san ne, ñá te ni xī'í tun, tsí kúdií kakidí tun —ka'an ña.

⁵³ Un ntíí ntíí ñá xkuntée ña ña, tsi íni ñā'a san tsi é xí'i ntí'xe a i'xá san. ⁵⁴ Kidáā ne, kárkaa Jesuu nta'a i ne, un ntii tsi kaka'an ña:

—¡Tā'nú kudii, nakuntítsin! —ka'an ña.

⁵⁵ Ura tsí i ntóto tún ne, nákuntítsi tun ne, kaka'an Jésuú é na kuē'é ña é ká'xí tun.

⁵⁶ Uvā tún ni dī'í tún ne, koó dā kúdu'va ña é kuan o kúvi. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña é ña ká'an ñá ni nté uun ña'a san nté o kúvi ntóto tun.

9

Dā táxnūu Jesuú pustru ña e kika'an ntódo ña tú'un Xuva kō

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesuú ne, nātaká nuu ña uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā ne, xé'e ñā é kúvi vií ña kada kú'vē ña iña é ña vá'ā san é nakuitā ñá i, nī é kúvi vií ña ntavá'a ña ña'a san da neé ka nuu ku'í i e ntákuví ña. ² Taxnūu ña ña é kika'an ntódo ña tú'un iña i mí kadē kú'vē Xuva ko, nī é ntavá'a ña ña nchokuvi. ³ Kaka'an ñá ni ñā:

—Ñá kú neé kuido nto é kī'ín ntó itsi kán; nté tatūn, nté itin, nté tānū'ū, nté diu'un, nté uun na'a du'nu nto ña kuní'i nto. ⁴ Dā mí'í ká vi'i mí xēe ntó ne, kuntōo nto un tsi da nté ntāka nto ñuú san. ⁵ Dā mí'í ká ñuú san mí ña ntío ña é kuntōo nto ne, ntaka nto ikān ne, nakidí nto xáka dī'ín nto vata koo é kuní'i ña kuenta é nakūnaá mii ña kúñu ñā é ña ni ntío ña tú'un Xuva kō —ka'an Jēsuu ni ña.

⁶ Kidáā ne, kué'en ñā, ita ntí'xin ña ta'án ñuu ta'án ñuu, ntáka'an ña tú'un é vā'á san nté koo nakáku ña'a san ne, dā mí'í ka mí kuē'en ñá ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

Dā kudana iní Heródē

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Rei Heródē né, tēkú ña e ntáka'an ñá'a san iña Jēsuu é un ntí'í nūu i é kade ña ne, un tsi kúdana iní ña, tsí iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautistá ne, é ntóto ña ve é xí'i ña. ⁸ Iō ñá ne, ntáka'an ñá tsi é ntii díto ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Eliá ne, iō ñá dī ne, ntáka'an ñá tsí ña ka'án naa Xuva ko, ña ntivú dī ne, e ntóto ña. ⁹ Kidáā ne, kaka'an Heródē san:

—Tsí xu'u ntu ku é taxnūu u é ka'ntē ñá dikí Juaán san ne, ¿xōo ntú ña'a ña tsikán kuān, e dóo katekú ko é ña te nté kaa nuu i é kade ña? —ka'an ña.

Dukuān né, ntukū nuu ini Heródē san nté koo kiní ña Jesuu.

Dā xe'é Jesuu é kā'xí u'un míil ñā'a
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Dā náxee ñá ntini'i ñā ne, ntaa ña ni Jēsuu nté o dé ña. Kidāā ne, kue'en ní'li xio Jesuú san ña ntini'i ñā uun ñuu é nani Bētsaida. ¹¹ Ntá tsi dā kútuni ñá'ā sán ne, íntikān ñá Jesuu. Jesuú san ne, dōo vá'ā o dé ña ni ñā, kaka'an ñá ni ñā iña mí kadē kú've Xuva kō ne, ntavá'a ña ña nchokuvi.

¹² Dā kuáā ne, xée etsin ña ntini'i ñā san mí tuví Jesuu, ntáka'an ña:

—Ká'an nto ni ñā'a san, na ká'in ña, kintúku ña mí kuntoo da'na ña ne, na kintúku ñā é ka'xí ña da mí'í ká ñuu é ntoo étsin i'a. Tsí i'a ne, ña tūvī nee iñá iō kue'en tsi é ka'xí ña —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mii nto kué'é nto ña é ka'xí ña —ka'an ña.

Ne, kaka'an ñá ntini'i ñā:

—Kūdii u'ún sa tañú'u ni ūví sa tsáka iō ti. ¿Vá kikuiín ntu ntí é kā'xí un ntíí ntíí ña'a san? —ka'an ña.

¹⁴ Tsí iō ñá te ū'un míil ñatí san ntoo ña. Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—Ká'an nto, na kuntōo ña uvi díko u'xi uvi díko u'xi ñá'a ña —ka'an ña.

¹⁵ Kuan ō dé ña ne, íntōo ntíí ntíí ña'a san. ¹⁶ Kidāā né, kí'li ntí'i Jesuu é ū'un tañú'u ni ūvi tsákā. Ito ña e dukún kān ne, dā naku'é ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña ne, dā xe'é ña ña ntini'i ñā é tsi'i ña nta'a ña'a san. ¹⁷ E'xi ntíí ntíí ña'a san da nté ku e ntá'a ña. Dā kúvi é'xi ña ne, náku'un tsitū ká uxuvi xiká utsi i é ntoó ka.

Kaka'án Pedru tsí Jesuú ne, ña é taxnuu Xuva kō
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Uun ntuvi ne, kaka'an ntá'ví Jesuu é da mii tsi ña ni ña ntini'i ñā ntoo ña ne, tsixe'e Jēsuu ña:

—¿Neé ntú ña'a ú, tē ka'an ñá'a san? —ka'an ña.

¹⁹ Nantíko koō ñá, ntáka'an ña:

—Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Juaan Bautista nto. Iō ñá ne, ntáka'an ña tsí Elia nto. Iō túku ña ne, ntáka'an ña tsí ña ka'án naa Xuva ko, ña ntivu ntó, ña e ntóto xtuku é xi'i —ka'an ña.

²⁰ —Divi ntō ní, ¿neé ña'a ú, te kuinī nto? —ka'an Jēsuu.

Pedru ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Divi ntó é Cristu nto, ña e táxnuu Xuva kō —ka'an ña.

Dá kakā'an Jēsuu tsí kuví ña
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Ntá tsi dóo ka'an Jēsuu é ña ku ka'án ña nī nté uun ña'a nuu i sá'a. ²² Kaka'an ña: —Xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, kantio e dóo nto'o ko. Dōó nantii ni'ni ñatā sán ko, divi ña nī tó'ō dutú san nī mastrú lei. Ka'ní ña kó ne, ntá tsi tē kúvi uni ntúvi ne, ntoto u —ka'an Jēsuu.

²³ Kidāā ne, kaka'an ñá ni ūn ntíí ntíí ña'a san:

—Tē xoó ncho kuntikín i kó ne, ña kú de ká ña kuenta iña mii ña ne, utén utén san ne, na kuntikín ñá ko, kuān te dóo nto'o dadí ña nī ko. ²⁴ Xoo é ncho nakakū mii i ntuvi iña í ne, kunaá ña. Ntá tsi tē xoo nakunaá i ntuvi iña í kuenta iña ko ne, nakáku ña. ²⁵ ¿Neé ntu kaidiá'vi ñatí san te ní'li ñá kaniñ nūxiví san, te kūnaá mii ntu ñā ne, o tē natívi mii ñā kúñu ñā? ²⁶ Tē xoó kakuka'an nuu i tū'ūn kó ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, kuan kōo kuka'an nuú ko í dī ntuvi dá nainú u é koó dā káxi'í nuu ka'nú u vata kaa Uvā kó nī ánje ñā, ña e dóo va'a. ²⁷ Nuú é ntaā i é kā'án u ni nto ne, iō nto é ntoo nto i'a veví ne, ña kúvi ntó tē ña di'na kiní nto mí'li kadē kú've Xuva kō —ka'an Jēsuu.

Dā nádama kúñu Jēsuu
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ E kúvi te ūna ntúvi é kuān ó kaka'an Jēsuu ni ñá ne, kúxēe ña uun xuku mí kūka'an ntá'ví ña. Kué'en ña nī Pedru ni Sántiau ní Juaan. ²⁹ Nii dukuan kaka'an ntá'ví ña ne, nádama nuu ña. Dóo ñā né, ntukui'xín kue'én ne, dōo kaxi'í nuu. ³⁰ Kidāā ne, xee dító uvi ña'a ñatí, ntatíin ña ni ñā. Ña sá'á ne, Muisee ni Élia. ³¹ Un tsi kaxi'í nuu ka'nu ntíkó diñi ña. Ntatíin ña nté koo kada ntaa Jēsuu é kuví ñá ñuú Jerusaleen. ³² Kuan te dóo ncho kidí Pedru ni ña ntini'i ña ne, kuan tsí ó intíto ña da íni ña Jēsuu e dóo kaxi'í nuu ña, nī

ntuvi ñátii, ña ntãñi ni'i ña. ³³ Kidáã né, kii nteé xio ñatíi san Jesuu, kué'en ñã ne, kaka'an Pedrú san:

—Mastru, ñnté kui vá'a o é ntoo o i'la! Vi'i a vé ne, kada vá'a o uni á vi'i xó'o san, uun iña nto, uun iña Muísee, ni uun iña Élia —ka'an ña.

Ntá tsi Pedrú san ne, dotō tsí kaka'an ña; ntē ña íni ña ne nuu i é kaka'an ña. ³⁴ Nii dukuan kaka'an ñã ne, xée uun vikó ne, nākunuu tá'an dava ña ni ntatí i né, dōo u'ví ña. ³⁵ Kidáã ne, mé'ñū viko vé'xi uun tãtsín, kaka'an:

—Ña sã'a é i'xá mií kó, ña e dé kũ've u. Kini vá'a nto nee é kaka'an ña —ka'an tãtsín san.

³⁶ Dã kúvi ka'an tãtsín ne, íni ña tsí da mii tsi Jēsuu tuví ña. Kidáã ne, diin diin tsi ntoo ña. Títín ntuvi e nté uun xoxo ni ká'an í ni tũku ña'a nee iña é íni ña.

Dã ntavá'a Jesuu uun na kudii, ná nuu é ña vá'ã nima i

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Utén san ne, dã núu ña xuku ne, ñã tē nté kaa ña'a kuketú itsi ña Jesuu. ³⁸ Kidáã né, uun ña'a ñatíi, ña é nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, un ntii tsi kaka'an ña:

—Mastru, víi nto da xe'e, koto nto i'xá ko, tsí kuan tsi kaa uun i'xá ko. ³⁹ Kiní nto tsí uun é ña vá'ã san katíin i ne, kade é uun ito tsi kakachu'u ntáa ne, kaxi'i míi ne, kakii tiñu xú'u i di. Kantuku ku'i é ña vá'ã san i ne, ñã ncho nangāvá i'xá ko. ⁴⁰ E íkãn ú da xe'e nta'a ña ntini'i ntō é nakuitã ña é ña vá'ã san ne, ña ni kúvi vii ña —ka'an ña.

⁴¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñnto'ō é ntoo nto vevíi ne, ntē ña ntákuinti'xe nto! ¿Dōó do'o nto! ¿Nté ntu kaa ntuvi é kutūví u ni ntō, é kūtíi kó nimá ko ni ntō? —ka'an ña.

Kidáã ne, kaka'an ñã ni uva i'xá san:

—Ta'xin i'xá o i'a —ka'an ña.

⁴² Dã vé kaxee étsin á na kudií san ne, nantáva é ña vá'ã san na nte ñú'u kãn. Ède e xi'i míi xtũku na. Ntá tsi Jesuú ne, dē tíi ña nī é ña vá'ã san. Ntāvã'a ña na kudií san ne, nakué'e ña na nta'a uva nã. ⁴³ Un ntíi ntíi ña'a san koó dã kúdu'va ña ne, dōó ka'nu kuíni ña ni Xuva kō.

Dã kúvi uvi íto kaka'an Jēsuu é kuví ña

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Nii dukuan ntaíto díto ña'a san nēe é kade Jesuú ne, kaka'an ñã ni ña ntini'i ñã:

⁴⁴ —Kini vá'a nto é kaka'an u ne, ñã ku kúnãa iní nto; tsí xu'u é vëxkúvī ú ñatíi ne, ntuví u kuenta ntá'a ña ñuú i san —ka'an ña.

⁴⁵ Ntá tsi ña ntini'i ñã ne, ñã ni ñē'e diki ña tú'un é kaka'an Jēsuu, tsi dóo xū'ú o, kuini ña. Dōo ntaú'vī ña é tsixe'e ña Jēsuu nee iña é kãni tú'un é kaka'an ña.

Xoo é díi ka kainuu á'vi i

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Kidáã né, eni ntu'u ñã ntánatíin ña xoó ntu ña'a ña é díi ka kainuu á'vi i. ⁴⁷ Dã kútuni Jēsuu nee iña é ntádē kuení ña ne, kí'i ña uun i'xá san, xtuví ñã i díñi ñã ne, ⁴⁸ dá kakã'an ñã ni ñã'a san:

—Xoo é kí'i i uun a i'xá sa kuenta iñã ko ne, vata tsi te xū'ú kí'i ña ko. Xoo é kí'i i kó ne, vata tsi te kí'i ña ña táxnūu ko. Dukuãn ne, xoó ña'a, ña é ña kainuu á'vi iña nto, kuini ntó ne, ñã ni ñã e díi díi ka kainuu á'vi ña kuenta iña Xuva ko —ka'an ña.

Xoo é ña kaka'an ntée i ko ne, kakuini'i ña kō

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Nantíko kōó Juaán san, kaka'an ña:

—Mastru, é iní ntí uun ña'a, ña é kakaku ni'i ñã nto é kanakuita ñã é ña vá'ã san. Ntí'í ne, ña ni ntíō ntí é kuãn koo víi ña, tsí ña te kaduku ntée ña kō —ka'an ña.

⁵⁰ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ña:

—Ñã ku kuãn xkoó de nto ni ñã, tsi xoo é ña kaka'an ntée i kō ne, kakuini'i ña kō —ka'an Jēsuu.

Dã de tíi Jesuú san ni Sãntiau ní Juaan

⁵¹ Dã dokó sa xee ntúvi é ntãa Jesuu e dukún kãn ne, kaka'an ña tsí da mií é k'ín ñã ñuú Jerusaleen. ⁵² Di'na dá kí'in ñã ne, taxnūu ña ña'a é k'ín ñã uun ñuú lu'nti é tuví ñuú Samaria, é nantuku ñã mí'i kutūví da'na Jesuu. ⁵³ Ntá tsi ña ñuú Samariá san ne, ña ni

ntío ñā é kutūví Jesuu ñuú ñā, tsi é kūtuni ñā é Jerusaleen kí'in ñā. ⁵⁴ Tēkú ñā ntántikín ñā, Santiau ní Juaán ne, ntáka'an ñā:

—Tō'ó, ¿ntio ntu nto é kākán nti é na kii ñu'u e dukún kán é na kōko kue'en ñā, vatā o dé Eliá san? —ka'an ñā ni Jēsuu.

⁵⁵ Ntá tsi xkókōó Jesuú ne, dē tíi ñā ni ñā, kaka'an ñā:

—¿Ñā íni ntú nto xoo é ntántikín nto? ⁵⁶ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, ñā te vē'xí u é nākunaá u ñā'a san, tsí vé'xí u é nakākú u ñā —ka'an ñā.

Kidáā ne, kué'en ñā ūun ka túku ñuú lu'nti.

Ñā é ntio i é kuntikín Jēsuu

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Nñi dukuan kuē'en ñā itsi kán ne, uun ñā'a ne, kaka'an ñā ni Jēsuu:

—Ntio ko é kuntikín u nto dā mí'i ka mí kí'in nto —ka'an ñā.

⁵⁸ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Ñúkuíí san ne, iō xavi tí mí kaintoo vá'a tí. Lāá, kíti ntaíko e dukún san ne, iō taka tí. Ntá tsi xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, ñā túví mí'i kutūví da'na díki ko —ka'an ñā.

⁵⁹ Kaka'an Jēsuu ni túku ñā'a:

—Kuntikín ko —ka'an ñā.

Ntá tsi kaka'an ñā'a san:

—Tō'ó, kuntētu kudii nto. Di'na nā kíku'xí u uvā kó —ka'an ñā.

⁶⁰ Ntá tsi kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Na koo mií ñā xi'í san. Nā kíku'xí ñā ntíxi ní'i ñā ñā. Divín né, kuē'én kūka'an ntódon ni ñā'a iña i mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ñā.

⁶¹ Kaka'an túku ñā'a sán ni ñā:

—Kuntikín u nto, Tó'ō. Ntá tsi tā'xi nto é di'na kíkka'án u nī ñā ntoo nú vi'i kó kán —ka'an ñā.

⁶² Ne, kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Xoó ñā'a, ñā é ñā kaíka ntaa itsi Xúva kō ne, ñā vādá mí kaidiá'vi ñā mí kadē kú've Xuva kō —ka'an ñā.

10

Dā táxnuu Jesuu uni díko uxuvi ñā'a

¹ Rkontúví ne, nākaxnúu xtuku Xúva kō uni díko uxuvi ñā'a. Uvi úvi ñā'a ñā táxnuu ñā é kodo nuú ñā, kí'in ñā da mí'i ká ñuú mí dā vé kí'in ñā.

² Kaka'an ñā:

—Dōó kue'e tsiñu iō, ntá tsi ñā ntáde tsiñu ne, ñā titín ñā. Dukuān ne, kákan nto nta'a tó'o tsiñu san é na taxnúu ká ñā ñā é káda tsiñu. ³ Vi'a ve ne, kue'ēn nto. Ntá tsi koto nto, tsí vata ntáa a le'ntú san ntáa nto é ñā te díin nto, ntá tsi taxnúu u nto é kí'in nto mí ntoo ñā dóo diin san, é vāta ntáa ñāñā ntáa ñā. ⁴ Nā kū kuído nto ítín nto, nte é kánú'u diu'un nto, nté ntí'xen nto. Nā ku ká'an ntó ntiusi ni ñā ntaíka itsi kán. ⁵ Dā mí'i ká vi'i mí xee ntó ne, nāxnuu viko nto vi'i san. Ká'an ntó é na vā'á tsi koo kuntōo ñā nú vi'i ñā. ⁶ Te ikán tuví uun ñā'a, ñā é ñā te dū'xen díki í ne, kuntaa é kúntoo vá'a ñā nú vi'i ñā. Ntá tsi tē ñā kuan ó ne, ñā kuntāa é kúntoo vá'a ñā. ⁷ Uun tsi vi'i san kuntóo nto ne, ñā nadāma nto. Ka'xí nto ne, ko'o nto nee é iō, tsí ñā kaika má tsiñu sán ne, vá'a o é naki'í ñā xá'vi ñā. Nā ku íka nto ta'án vi'i ta'án vi'i. ⁸ Tē xee ntó uun ñuu mí ntio ñā nto ne, ka'xí nto nee iña é tā'xi ñā. ⁹ Ntavá'a nto ñā ntánchokuví san mí kí'in nto. Ká'an nto ni ñā tsi é ve'xi étsin ntuvi é kadā kú've Xuva kō. ¹⁰ Ntá tsi tē xee ntó uun ñuu mí é ñā ntío ñā nto ne, ntii nto itsi kán ne, ká'an ntó: ¹¹ “¿Un tsi nte xákā ñuú nto é tíin dí'in ntí ne, nakidi ntí vata koo é na kūtuni nto tsi ñā vá'a o ni ide nto nī ntí! Ntá tsi kini nto sá'ā, tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, é xee étsin nte mí ntoo ntó”, kuan kōo ka'an nto. ¹² Ntá tsi kaka'án u ni ntó tsí tē xee ntúvi é ntí'i ñuxiví sa ne, díí díí ka kue'e nto'o ñā ñuú tsikan é vata kaa ñā ñuú Sodoma.

Ñuu mí ñā ni kuintí'xe ñā'a san

(Mt. 11:20-24)

¹³ ¿Ñā ntá'vi ide nto, ñā ñuú Coraziin! ¿Ñā ntá'vi ide nto, ñā ñuú Betsaida! tsí tē dí ni kuvi nūu í e dóo na'nu san ñuú Tiru ni ñuú Siduun é vata o kúvi ñuú nto ne, emá tsi e natú'vi ñā kuétsi ñā, nté emá tsi ñu'ú ñā doo kueñi ne, dá'vi ñā xāa kúñu ñā e dóo ntoo nta'xa ñā. ¹⁴ Ntá tsi tē xee ntúvi é ntí'i ñuxiví san ne, díí ka iō é nto'o nto é vata kaa ñā

ñuú Tiru nī ña ñuú Siduun. ¹⁵ Divi ntō ní, ña ñuú Capernaú ne, ¿kĩ'in ntú nto un tsi nte e dukún kan, te kuinī nto? ¿Mí'i ntū? Tsí un tsi nte e kunú kan kī'in nto —ka'an Jesús.

¹⁶ Kaka'an túku ña ni ña ntini'i ñā:

—Xoo é kainí i tú'un ntō ne, vata tsi te mii ú kainí ña. Xoo é kanakuítá i nto ne, vata tsi te xū'ú kanakuítā ñá ko di. Xoo é kanakuítā í ko ne, kanakuítā ñá ña táxnūu kó dí —ka'an Jesús.

Dā náxee ña é uni diko uxuvi ñá'a

¹⁷ Ntĩ'i ūni díko uxuvi ñá'a sán ne, dōó diní ña náxee ña, ntáka'an ña:

—Tō'ó, un tsi nte é ña vá'ā san ntákuinti'xe i ntĩ da ntáka'án ntĩ kuenta iña nto —ka'an ña.

¹⁸ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā ntĩ'xe i tsí iní u dá kō'xó tó'ō e ña vá'ā san e dukún kán é vata kaa ntuve ñū'u dá kaxi'í nuu. ¹⁹ Ini nto tsí xu'u tá'xí u é kūvi víi nto é kāka nuú nto koó san, ō tdu'mé san. Tā'xí u é kūvi víi nto nī é ña vá'ā sán, kuān te dōo ntii, é ntē ña váda nto ni'í kui'í. ²⁰ Ntá tsi ña ku nakunuu dīnī nima nto tsí é ña vá'ā san ntákuinti'xe i nto, ntá tsi na nākunuu dīnī nima nto tsi é ūve na'a dīvī ntó e dukún kán —ka'an ña.

Dōo dīnī Jesuu

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ura dú'va tsi i xé'e Espíritū Sántu san é nākunuu dīnī kué'en nima Jesúsú ne, kaka'an ña:

—Xuva, Tō'ó e dukún kan ni ñūxiví san, nata'xi ú sintiá'vi nta'a nto, tsí nañé'e ntó ña ntá'ví san nuu i é xtúvi xu'ú nto iña ña e dōo ki'in iní í, ña e dōo tu'vé i. Dukuān ó de nto, Xuvā, tsí kuan ō ntío nto —ka'an ña—.

²² Xuvā kó ne, kuān o ntío ña é tā'xi ñá ko é un ntĩ'i nūu i é io. Nté uun xoxo íni i xoo é i'xá Xuva kō; mii tsi Xuva ko iní ña. Nté uun xoxo íni i xoo é Xuva kō; mii tsi i'xá ñá, nī ña é ncho kué'e i'xá ña é kūtuni ña —ka'an ña.

²³ Kidáā né, ito ña ñá ntini'i ñā sán ne, diin diin tsi kaka'an xío ña ni ñā:

—¿Nté kui vá'ā ó xoo é kainí i nuu i é ntaíní nto! ²⁴ Tsí ka'án u ni ntō tsí ña te da díi ña ka'án naa Xuva ko ni rēi san ntio ña é kīnī ña sá'ā e ntaíní nto, ntá tsi ña ni kuvi kiní ña. Ntio ña é tekū ña sá'ā e ntátekú nto, ntá tsi ña ni kuvi tekú ña —ka'an Jesús.

Nuu i iña ña ñuú Samaria, ña dóo va'a

²⁵ Uun mastrú leí san ne, nākuntĩsĩ ña, kaka'an ñá ni Jēsuu é kōto nteé ña ña nté koo ka'an ña. Tsixe'e ña ñā:

—Mastrú, ¿ntē ntú koo víi u vata koo é nĩ'í ko ntuvi vā'á iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

²⁶ Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Nte ntū ó uve na'a lei e xtūví Xuva kō? ¿Nte ntū ó kaka'an, te kuiní o? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōo mastrú leí san, kaka'an ña:

—“Na kuinima kó Xuva ko da kanīi nima kó, ñi kué'en ini kō, kanīi é kadē kuení kō né, na kuinima kó ta'an ko vata tsí ó kakuinima míi kō kúñu kō” —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, kaka'an Jesús:

—Vá'ā ó vata ō nantiko koón kaka'an. Te kuān koo viin sá'ā ne, ní'i o ntuvi vā'á iña o —ka'an ña.

²⁹ Ntá tsi mastrú leí san ne, ntio ña é nada'an ñā kúñu ñā né, tsixe'e ña Jēsuu:

—Ntá tsi ¿xoo ntu é ta'an ntĩ'xe i ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Uun ñatĩí ne, ntii ña ñuú Jerusaleen, kué'en ña itsi ñuú Jericoo. Ítā nti'xin ña mí ñū'u ña du'ú ne, ido dú'u ña iña ña. Nātavá ña un tsi nte dú'nu ñá ne, ē'ní ña ña. Dā náxtūvi íxí ñá ña itsi kán e dóko sá kúvi ña. ³¹ Dā ku e ví'i ne, ítā nti'xin uun dutu ítsi san. Iní ña ñatĩí san ne, dá xio diñi itsi san inteé xio ña, kue'en ña. ³² Kuan tsí o ita ntĩ'xin uun ña'a ña levita, ñá kaxntii dūtú ne, dá iní ña ña ni'í kui'í i san ne, dá xio diñi itsi san díta ña, kué'en ña dí. ³³ Ntá tsi uun ñatĩí, ña vé'xi ñuú Samariá ne, divi tsi itsi san íta nti'xin ña dí. Dā iní ña ña ni'í kui'í i sán ne, ntuntá'ví iní ña ña. ³⁴ Kidáā ne, xée ētsin ña mí tuví ña ne, dé cho'o ñá ña mí ni'í kui'í ña. Nakútsi nūu ña asete ni vínu mí ni'í kui'í san ne, kī'ní nuu ña doo. Kidáā né, xntekū ñá ña ata idú ña, dá kue'en ni'í ña ña uun ví'i mí kutuví ña. Ikan ídé ña ña kuenta. ³⁵ Tévāá san ne, ña ñuú Samariá ne, tāvá ña uví diu'ún kui'xin é kué'é ña tó'o ví'i sán ne, kaka'an ñá ni ñā: “Vii kudii nto kuenta ñatĩí sa'a. Te kué'e

nanti'i ñá iña ntó ne, nta'vi ú tē ntíko kōó u", ka'an ña. ³⁶ Vi'i a vé ne, ká'ān: ¿Xoó ntu é ntuni i e kúvi ta'an nti'xe ñatí, ña ntúku kui'i ña du'ú san, te kuiní o? —ka'an Jéssuu.

³⁷ Ne, kaka'an mástrú lei san ni Jéssuu:

—Ña ntúnta'ví ini i ña san —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Jéssuu:

—Kuē'én ne, kuan tsi kōo viín di —ka'an ña.

Dá tuví Jesuu nú vi'i Marta ni Mária

³⁸ Jesuu ni ña ntiní'i ñā ne, da kue'en dá kue'en ña itsi kán ne, xée ña ūun ñuu. Ikān né, uun ñad'í, ñá naní Martá ne, xé'e ña vī'i ñā é kutūví Jesuú san. ³⁹ Uun ta'an ña, ñá nani Mária ne, ítūví etsin ña nú d'ín Jesuu é kīni ñā é kākā'an ña. ⁴⁰ Ntá tsi Martá san ne, dōó kadē kuení ña, tsi dóo iō tsíñu ñā é vii ña. Xée etsin ña mí tuví Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, ¿ñā ntu te káde nto kuenta tsí ta'an kó ne, ñá te kaxnchí tún ko nu tsiñu ko? Ká'an nto, na xñchii kūdií tun ko —ka'an ñá ni Jéssuu.

⁴¹ Ntá tsi Jesuú ne, nantíko kōó ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—¡Aí, Marta! Dōó kadē kuení o. ¿Ntē kuān nte kue'e ntu núu i é kadē kuení o? ⁴² Ntá tsi uun tsi nuu i e dóo nuu á'vi. Mária ne, é nakaxnúu ña uun nuu i e dóo vá'a é ntē xoxo kuvi naki'i núu i iña ña —ka'an Jéssuu.

11

Dá nañē'e Jéssuu ña ntiní'i ñā nté koo ka'an ntá'ví ña
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Uun ntuvi ne, tuví Jesuu, kaka'an ntá'ví ña. Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, uun ña'a ña ntini'i ñā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, nañē'e ntó nti nté koo ka'an ntá'ví nti vatā o nañē'e Juan Bautista ña'a, ña ntini'i ñā —ka'an ña.

² Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Dā ntáka'an ntá'ví nto ne, du'va koo ka'an nto:

Xuvā ntí, ña tuví e dukún kán,

na kuiko ñu'u ñā'a sán nto.

Na kí'xi ntuvi é kixkadā kú'vē ntó ñuxiví a.

Vata tsí ó de nto e dukún kán ne,

kuān tsi koo víi nto ñuxiví a dī.

³ Ta'xí nto é kā'xi nti é vī'a é ūten.

⁴ Kada ka'nu iní nto nī nti kuétsi nti,

vata tsí ó ntáde ka'nu iní nti ni un nti'i tā'an nti,

ñā tanuu iñá nti.

Ñá ku dā vá'a ntó é kō'xó ntēé nti

é kōto ntee é ña vá'a sán nti.

Kuan kōo ka'an ntó ni Xuva kō —ka'an Jéssuu.

⁵ Kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Vii ka o kuéntá ni: Te ūun ntó iō ña dóo vá'a tiin ni'i ntō ne, kí'in nto dava ñuu nú vi'i ña kán, ká'an ntō: “Ñá tá'xi kudii nto uni íta nto te naki'i nteé u, ⁶ Tsí uun ña'a ña dóo vá'a tiin ni'i ú ne, dā ve xee ña nú vi'i kó kán é vē'xí ña itsi kán ne, ña tūví neé kue'en tsi é kuē'e ú ka'xí ña”, koo ka'an nto. ⁷ ¿Vá ká'an ntú ña tuvi má vi'i kán: “Ñá ku natēku du'xen ntó ko, tsi xi'í ko ne, é kantí'u. E tuví ntáá u ni i'xá ko. Ña kúvi nākuntítsi u é tā'xi u é ntio nto”, koo ka'an ña? ⁸ Ntá tsi kaka'an u ni ntō tsí, kuān té ña ntio ña nakuntítsi ña é kuē'é ña é kaikán ña vá'a tiin ni'i ñā ne, kué'e ña vata kaa é kantio ña vata koo é ña natekú du'xen ká ña ña. ⁹ Dukuān é kākā'an u ni ntō: Kákan ntō ne, ní'i ntō. Nantuku ntō ne, nani'i ntó di. Te nake'xen ntō xi'í ne, nakaán ña. ¹⁰ Tsí xoo é kaikan i ne, ní'i i. Xoo é kanantuku i ne, nani'i i di. Xoo é kanake'xen i xi'í ne, nakaán ña di.

¹¹ Te ūun nto é uva i'xá nto ne, tē kaikan i'xá nto tsákā é ká'xí ne, ¿vá kuē'é ntu nto i koo é ká'xi? ¹² O tē kaikan ntívi é ká'xí ne, ¿vá kuē'é ntu nto i tdu'me é ká'xi tí? ¹³ Ntá tsi ntō'bo é kini ntáa ntō ne, ini nto é kuē'é ntó é vá'a iña i'xá nto. ¿Ñā ntu te díí díí ka ini Xúva kō, ña é tuví e dukún kán, é kuē'é ña un tsi nte Espiritū Sántū san xoo é kaikan i ntá'a ña? —ka'an Jéssuu.

Ntáka'an ña tsí e ña vá'ā san kaxntí Jesuu
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Uun ntuvi ne, kanakuítá Jesuu é ña vá'ā san e dé ñi'i uun ña'a ñatíi. Dā ntíi ne, kūvi náka'an ñá ñi'í san. Koó dā kúdu'va ña'a san. ¹⁵ Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, kanakuítá ñá é ña vá'ā san tsí kaxe'e Belsebuu, tó'ō e ña vá'ā, é kūvi víi ña nakūnu ña i —ka'an ña.

¹⁶ Iō ñá ne, ncho koto nteé ña ña. Íkan ñā é vii ñá nuu i e dóo ka'nu é vē'xí e dukún kán. ¹⁷ Ntá tsi kutuni Jéssuu nee e ntádē kuení ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Dā mí'í ká ñuú mi ntánāa núu ña ni tā'an ña ne, kunaá ñuú ña. Tē ntánāa núu mii ña ni ña vi'i ña ne, kiin vi'i ña. ¹⁸ Dukuān né, tē tó'ō e ña vá'ā sán naa ni tā'an í ne, ¿nté ntu koo kuvi vii? Sá'a kakā'án u ni ntō, tsi ntáka'an nto tsí kata'xi Belsebuú san é kūvi víi u nákuíta ú e ña vá'ā san. ¹⁹ Ntá tsi te kuān ó ne, ¿xoo ntu kaxe'e í é kūvi víi ña'a nto é nakuitá ñá é ña vá'ā san? Dukuān né, mii ñā ntánañē'e ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntáka'an ntó iñá ko. ²⁰ Ntá tsi te Xuva ko káta'xi ña é kākuví víi u é kanakuítá u é ña vá'ā san ne, kani tú'un tsi é xee Xúva kō mí ntoo nto é kadā kú'vē ñá iña nto.

²¹ Te uun ñatíi, ña e dóo ntii iní í ne, dóo iō tu've ña é kade ña kuenta ví'i ña ne, ñá te neé kuvi iña ña. ²² Ntá tsi te vē'xí uun ña'a, ña é díi ka ntii iní ka xtúku i é naā ñá ni ñā ne, kuvi víi ña ni ñā. Kidāā ne, nakuido ña un ntí'i káá é kanada'an nūu ña kúñu ña ni é un ntí'i iña ñá, dá kuē'é xio ña é ido ñā san.

²³ Xoo é ña kañé'e i da xe'e kó ne, kaka'an ntée ña ko. Xoo é ña kaxntíi ko é natáká u ne, da díi ka kaeté xaa ña.

E ña vá'ā é kantiko kōo
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Tē ntíi uun é ña vá'ā nima ñá'a sán ne, kaika ñuu itsí kán, kantukū mí'i kūtuví da'na. Tē ña ni nani'í í ne, kada kuení i: “Ntiko kōo u, nú'ū u nú vi'í kó kán mí kii u”, koo kada kuení i. ²⁵ Te naxeé ne, nani'í i nima ñatíi san vata kaa uun vi'i mí dóo vá'a ntúntoo, mí dóo vá'ā o ntúva'a. ²⁶ Kidāā ne, kí'in xtúku kínakueka ú'xē ká e ña vá'ā e díi díi ka kini ntáa. Kidāā ne, un ntí'í é úná san kí'vi é ku'un nima ñatíi san. Kidāā ne, dā díi díi ka natívi ña é vata kaa dí'na —ka'an ña.

Nee iña é dodíni ntí'xe

²⁷ Nii dukuan káka'an Jéssuu sá'ā né, uun ña'a ñadí'í, ña tuvi mé'ñū ña'a sán ne, kachu'u ntáa ña:

—Nté kui vá'a ñadí'í, ña é nakáku nto, ña é nātsitsí nto! —ka'an ña.

²⁸ Ntá tsi divi ñā ne, kaka'an ña:

—Nté kui dóo vá'ā o xoo é kainí i tú'ūn é káka'an Xúva ko ne, dē ntaa ña! —ka'an Jéssuu ni ñá'a san.

Ña'a, ña é kīni ntáa, ntaíkan ña nuu i e dóo ka'nu
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Dā dóo náataká nuu ña'a san mí tuví Jesuú ne, eni ntu'u ña káka'an ña:

—Ña'a, ña ntoo vevíi ne, dóo kini ntáa ña. Ntaíkan ñá nuu i e dóo ka'nu, ntá tsi ña kué'e Xuva ko ña nuu i san, mii tsi é kué'é ña nuu i é vata o kúvi ní ña ka'án naa Xuva ko, ñá nani Jōnaa. ³⁰ Tsí vata o kúvi Jōnaa nuu i iña ña'a, ña intóo ñuú Nínive kidāā ne, xu'u é vē'xí kúvi ú ñatíi ne, kuan kōo kuvi ú nuu i iña ñá ntoo i'a vevii. ³¹ Tē xee ntúvi é kōto nteé Xuva ko ñá'a, ne ñá'a ña ne, nakuntítsi reina iña ñuu é tuví nte díñi i kán e dóo ikā ne, tsi'i kuétsi ña ña, tsí reiná san ne, un vá'a tsi ika vē'xí ña é kīni ñá un ntí'í é iní rei Salamuún san. Koto nto ve, tsí e xee úun ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é Salāmuun. ³² Ña intóo ñuu Nínive kidāā ne, nakuntáñi ñá tē xee ntúvi é koto nteé Xuva ko ñá'a sán ne, tsi'i kuétsi ña ña ntoo vevii. Tsí ña ñuu Nínive sán ne, nātívi iní ña kuétsi ña dā téku ña tú'ūn é káka'an Jōnaa san. Koto nto, tsí e xee úun ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é Jōnaa.

Ñu'u é kaxi'í nuu kúñu kō
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Nté uun xoxo natúun i ñu'u é kutuví xu'u, nte é kutuvi má ētún san, tsí kuntekū dukun vata koo é naxí'i nuu mí kí'ví ña'a san. ³⁴ Tsí ntuxnuu kó ne, vata kaa ñu'u é kaxi'í nuu kúñu kō kaa. Te vā'á ntuxnuu kó ne, kani kúñu ko kaxi'í nuu. Tē ña vá'a ntuxnuu kó ne, kúñu ko ne, kutuví nee. ³⁵ Kuenta tsí viin tsí dā nēe ini o ne, ñú'ū é iō iña o ne, kúnee. ³⁶ Te kani tsí kúñu o iō ñu'u ne, nté un siin ña kákunee ne, kinin un ntí'í é vā'á ne, vata kaa te ñu'u kaxi'í nuu kúñu o —ka'an Jéssuu.

Dā tsi'i kuétsi Jesuu ña fariseu ni mastrú lei

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Dā kúvi ka'an Jesuú ne, kāna uun ña'a ña fariseú ña é kíká'xi ña nú vi'i ña kán. Kúkí'ví ña, itúvi ña nú mesa kán ne, ³⁸ dā kúdu'va ña fariseú san dá ini ña tsí ña ni dē ntáa Jesuu vátā xkoó ini ña é nta'a ña dī'na dá ka'xí ña. ³⁹ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ña:

—Ntō'ó, ña fariseú ne, ntánakate nto ata vásu ntó ni kō'o nto, ntá tsi nima ntó ne, nuu tsitu nuū i é kīni kaa e ntáde nto, e ntadú'u nto. ⁴⁰ ¡Nté kui kuān nte túntu ntú nto! ¿Vá ña ini ntu nto tsí ña é de kú've ata i kán ne, ña ña ña é idé kú've ña ini i kán di? ⁴¹ Ntá tsi kué'e nto ña ntā'vi é nuu nima ntó ne, dukuān né, ntuntoo nti'xe kanī kúñu ntō.

⁴² Ntá tsi ¡ña nta'ví ide ntú nto, ña fariseu! Ntō'ó ne, dōó kuenta ntáde nto ntánakii xio nto uun ta'vi i é ū'xí san iña é un nti'i nuū i xuku cho'o nto é nakué'e nto nta'a Xuva kō vata tsí o é kākā'an leí san, ntá tsi ña ntáde nto kuenta tá'an nto te vii nto é vā'á ni ñā; ntē ña ntákuinima ntó Xuva kō. Sá'ā é kantio é vii ntó da ntánakué'e nto nta'a Xuva kō é kāduku ntēe ña.

⁴³ ¡Ña nta'ví ide ntú nto, ña fariseu!, tsi nú vi'i mí ntánataká nuu nto ne, dōó ntio nto é kuntōo nto nte nuu i kán ne, dōó ntio nto é kuiko ñu'u ña'a san nto itsi mí ntaíka nto.

⁴⁴ ¡Ña nta'ví ide ntú nto! tsí ntō'ó ne, vata ntáa ñañā é ña dītó tuvi má ñu'u kán ntáa nto. Dā nēni tsi ña'a san, ntaído ntíta ña —ka'an Jesuu.

⁴⁵ Kidáa ne, nantíko kōó uun mastrú leí san, kaka'an ña ni Jesuu:

—Mastru, dá kuān ó kaka'an ntó ni ña tsikán ne, vata te kaka'an kīni nto nī ntí di —ka'an ña.

⁴⁶ Ntá tsi kaka'an Jesuu:

—¡Ña nta'ví ide ntú nto di, é mastrú lei nto! tsí ntánakuído nto ña'a san da nte koo é ña kutíi ká ña. Ntá tsi ntō'ó ne, nté un siin ña nchó tiin nta'a nto.

⁴⁷ ¡Ña nta'ví ide ntú nto! tsí vata o dé ñata ntō, ña intóo kídaa e é'ní ña ña ntáka'an naa Xuva ko ne, kuan tsí ó ntáde nto di e ntáde vá'a nto ñañā ñā. ⁴⁸ Sá'ā é kata'xi kuenta é kūtuni tsí dadīi tsi nima ntó ni ñata ntō, ña intóo kídaa. Divi ñata ntō san é'ní ña ña ne, ña ña ña ntáde vá'a nto ñañā ñā.

⁴⁹ Tsi kaka'an Xúva kō, ña dóo ki'in inī: “Taxnūu ú ña ka'án naa kó ni pūstrú ko mí ntoo ña. Iō ñā ne, ka'ní ña'a san ña. Iō ñā ne, kada xení ña'a san ni ñā.” Kuan o ka'an ña.

⁵⁰ Dukuān é vevii ne, Xuva kō ne, ntákan ñá kuenta ñá'a, ña ntoo vevii, kuenta iña nñi e éti un ntíi ntíi ña ka'án naa Xuva ko, ña é xi'i un tsi nté da iñi ntu'u ñuxiví sa. ⁵¹ É'ní ña ña ntáka'an naa Xuva ko nte ntúvi dī'na da é'ni ña Abeé san un tsi da nte rkontúvi da é'ni ña Zacaria. É'ní ña ña má ūkún kán mé'ñū nú naa kan ni má vi'i e dóo kuíko san. Dukuān é kākā'an u tsí Xuva kō ne, ntákan ña kuenta iña ñá xi'í san nī ña é ntoo vevii.

⁵² ¡Ña nta'ví ntu nto, mastrú lei!, tsi dóo kutu ni'i nto ntakāá xi'i mí ntákutú've ña'a san. Ntē ña ntakí'vi mii nto, ntē ña da vá'a nto é kī'ví ña'a, ña é ntio i é kūtú've i —ka'an Jesuu.

⁵³ Dá kakā'an Jesuu nuu i sá'ā ne, mastrú leí san nī ña fariseú san ne, dōó kudiin ñá ni ñā. Eni ntu'u ña ntánakutsu'un ña ñā é ña te da díi nuu i tsixe'e ña ñā. ⁵⁴ Ini xu'ū ñā te neé nuū i é kúvi xntéé ixi ñá ña kuenta iña tú'ūn é kākā'an ña.

12

Kanañē'e Jesuu kuéntsia iña ña é da miī rki xaa i kaka'an

¹ Dukuān ne, ñá tē nté kaa nté kaa ña'a náta'ká nuu ña. Uun ito tsi ntaédin nuu ta'an ña. Dā éni ntu'u Jēsuu kaka'an ñá ne, dī'na tsi ña ntini'i ñā kaka'an ñá ni ñā:

—Kuenta tsí vii nto ni u'xen iā ña fariseu. Tsi ña ñā né, da rki xaa ña odo ntáka'an ña, ñá te kanī nima ñá ntáka'an ña. ² Tsi ña túvī nee iña é koo xū'ú iña ko é ña nátidito; ntē ña tuvi ne nuu i é ntē xoxo kiní i. ³ Dukuān ne, un ntíi ntíi e ntáka'an nto mí neé san ne, kūtuni ñá'a san mí kaxi'í nuu ntuve ngántii san. Nee é diin diin tsi ntáka'an nto dá kánti'ú xi'i ntó ne, uun ito tsi kachu'u ña, ka'an ña nté rki vi'i kan.

Xoó ntu é ū'vi nti'xe ko

(Mt. 10:26-31)

⁴ Ntō'o e dóo vá'a tiin ú ni ntō ne, kaka'an u ni ntō é ña ku u'ví nto xoo é ka'ní i kúñu kō. Tsi te kúvi ne, ña túvī nee é kuvi vii ka ñá ni kō. ⁵ Ntá tsi kaka'an u ni ntō xoo é díi ka u'vi nto. U'vi ntó ña é kúvi naki'i ntuvi iña nto ne, da katé nuu ña nto dō'vi kan. Divi ñā é u'vi ntí'xe nto ña.

⁶ ¿Ñā ntu te kadíko ña ū'un láā san é ūvi kúdii diú'un san? Ntá tsi nté uun ti ña kakunāa ini Xúva ko tī. ⁷ Divi ntō né, un tsi nté idi dikí nto ntánté'vi kui kui uun. Dukuān ne, ñá ku u'vī nto. Tsí divi ntō ne, díí díí ka nuu á'vi nto é vata ntáa láa, kiti é ña te da díí san.

Xoo é nakíni i Jesuu núu ña'a
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí un nti'i ntō xoo é kanakiní i ko nuu ña'a san vevíí ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíí ne, nakiní u ña nuu ánje Xuva kō kídaā. ⁹ Ntá tsi xoo é kākuka'an nuu i é ká'án i iñá ko nuu ña'a san vevíí ne, kuan kōo víí u ni ñā nuu ánje Xuva kō kídaā.

¹⁰ 'Da xōo ka é ka'an ntée i ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíí vevíí ne, kuvi kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā. Ntá tsi xoo é ka'an kíní i iñā Espíritū Sántū ne, ñá kada ka'nū iní Xuva ko ni ñā.

¹¹ 'Tē kue'en ni'i ña nto vi'i mí nataká nuu ña Israeé ne, ō ki'in ni'i ña nto ntá'a ña kaxntēku kú've sán ne, ō ntá'a ña tsiñu na'nu i ne, ñá ku kadā kuení nto nté koo nantiko koō ntó, nee é ká'an nto. ¹² Tsí tē xee úra i é ká'an ntó ne, Espíritū Sántū sán nañē' é ña nto nté koo ka'an nto —ka'an Jéssuu.

Nee e dóo xii kaa iña ñá kuika

¹³ Uun ñā'a, ña nuu ta'an mé'ñū ña'a sán ne, kaka'an ñá ni Jéssuu:

—Mastru, ká'an nto ni ēní ko, na tā'xi na é kāduku ntée ú iña uvá nti —ka'an ña.

¹⁴ Ntá tsi Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú've u iña nto, é kē'nté dava ú iña nto? —ka'an ña.

¹⁵ Kidáā ne, kaka'an xtúku ña ni ñā'a san:

—Kuenta tsí víí nto tē ña kuné'ū iní nto é ió iña ta'an nto. Tsí ña te nee é ió iña ko é kade i é vā'á koo kuntoo o ñūxivi sa —ka'an Jéssuu.

¹⁶ Kidáā né, ntaa ña ni ñā uun nuu i:

—Uun ñatíí, ña dóo kuikā né, dōo vá'a kúvi é tātá ña. ¹⁷ Kidáā né, dōo dé kuení ña, kaka'an ña: “¿Nee ntu vii ú ve? Tsí ña túvi ka mí'i natsoo va'á u é tātá ko”, ka'an ña. ¹⁸ Dā dé kuení ña, kaka'an ña: “É iní u nee vii ú ve. Nakīn ú a vi'i atā sán ne, dá xntísi u uun é díí ka ka'nu ka. Ikan nātsu'un vá'a nti'i u é tātá ko ni un nti'i é ió iñá ko. ¹⁹ Kidáā ne, ká'an mii ú ni nīmá ko: Nima mí ko, divin ne, ñá tē nté kaa iña o é ntoo vá'a ve. Kutuvín da'nan ve. Ka'xín ne, ko'on; na nākunuu díní nima o.” Kuan kōo ka'an ña. ²⁰ Ntá tsi Xuva ko ne, kākuka'an ña: “¿Nté kuān nte túntun ntun! tsí niñú ve kuvin. Iña o é ntoo vá'a ne, ¿xōo ntú iña i kuvi?”, ka'an ña. ²¹ Dukuan ō ntákuví ña'a, ña e ntátsoo vá'a dokuika iña mii i, ntá tsi dóo nta'vī ñá nuu Xuva ko —ka'an Jéssuu.

Kade Xuva ko kuēnta í'xá ña
(Mt. 6:25-34)

²² Kaka'an Jéssuu ní ña ntini'i ñā:

—Sá'a ká'án u ni ntō: Ñá ku dē kuení nto nee é ká'xi nto; ntē ña ku de kueni nto nee é ku'un kutāvi nto. ²³ Tsí ntuvi iña kó ne, díí ka nuu á'vi é vāta kaa é ká'xi o. Díí ka nuu á'vi kúñu kō é vāta kaa dóo é ku'un ō. ²⁴ Koto nto nté o de rkáka san: Ñá katá'xi ti é tātá, ntē ña katá'vi ti, ntē ña tuvi mí'i ntánatsoo vá'a ti iña tí di. Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e ña é ká'xi ti. Ntō'ó ne, ¿ñā ntu te díí díí ka nuu á'vi nto é vata ntáa láa san? ²⁵ Nté uun ña'a nto ña kuvi víí nto é kuē'nu ka kúñu nto, nté un síin ka, kuān te dóo kadā kuení nto. ²⁶ Tē ña kuvi víí nto nte un síin sá'á ne, ¿nté kui ntádē kuení ntu nto tuku nuu i?

²⁷ Kóto nto nté o ntaé'nu láa san, é ntē ña ntáde tsiñu ne, ntē ña ntánakuido xu've. Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsí rei Salamuún ne, kuān te dóo va'a kue'en dóo ñá ne, ñá tē nté sa vá'a ito ña é vata ntáa láa san. ²⁸ Te Xuva ko kaxé'e ña e dóo vá'a ito ku'u é kaa má kú'ú kán vevíí ne, tevāá ne, tutun kuvi ne, ¿ñā ntu te díí ka kue'e kuenta víí ña nto nee é ku'un nto, ntō'o é ña ntákuinti'xe nto? ²⁹ Dukuan ne, ñā ku nantí'i nto iní nto é ntuku ntō é ká'xi nto. ³⁰ Tsí ña'a, ña é ña ini Xúva kō né, dōo ntaitsu'un ña iña é un nti'i nuu i sá'a. Ntá tsi divi ntō né, ió uun Xuva ntō, ña é iní nee é ntátaan núu nto. ³¹ Ntukū nuu iní nto nee e vá'á é vii nto é ntio Xuva ko ne, ní'i ntō é un nti'i nuu i sá'á.

Natsoo vá'a o é nuu á'vi iña ko e dukún kán
(Mt. 6:19-21)

³² 'Ñá ku u'vī ntó, a le'ntu mii ko. Ñá tē nté sa titín nto, ntá tsi Xuva kō ne, iō ñá dodíni é tā'xi ña nto é vā'á iña ña. ³³ Nadiko ntō é ió iña nto ne, dá kuē' é nto ña ntátaan núu i san. Kuan kōo kavá'a nto itín nto é ña kakuátā é kuntōo vá'a iña ntó e dukún kan ntií

dañu ntūvi. Tsi ikān ne, ña kak'ivi ña du'u, ntē ña kadúku tí iña ko. ³⁴ Mí'i ntōo é nuu á'vi iña ntó ne, ikan kuntōo nima ntó di.

Kantio é kōo tú've ko

³⁵ Na kōo tú've nto du'nu nto ni ñū'u é nātuún nto. ³⁶ Vii nto vata tsī o dé ña ntáde tsiñu, ña ntántétu tó'o i, ñā é ñe'e mi tánta'a ña'a. Tē náxee ñá ne, kanake'xen ñā xi'í ne, ura tsí i nakaan. ³⁷ Nté kui dīni tó'ō ña ntáde tsiñu san e ntántíto ña te naxéé ña. Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí ñā ne, nákuntéé ña donúu ñā ne, da ká'an ñā tsí na kuntōo ña ntáde tsiñu san nú mēsa ñā ne, mii to'o ñā tsu'un ko'o ña é kākā'xi ña. ³⁸ Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu san, tsí kuān te davá ñūu ne, o e ve'xi túvi ne, ntántíto ña tē nēe tó'ō ñā. ³⁹ Na kūtuni nto sá'ā. Tē dí ini tó'ō vi'i san neé ura ki'xi ñā du'ú san ne, koo tú've ña kuntētū ña. Ná kuē'é ña itsi é k'í'vi ña du'ú san má vi'i ñā é ki'í du'ú ña iña ña. ⁴⁰ Kuan ñā ñi ntō dí ne, na kōo tú've nto, tsí dā nēe inī nto ntuvi dá ña ntántétu nto xee ña vexkúvi ñatīi —ka'an Jēsúu.

Ña ntáde tsiñu vā'á nī ña ntáde tsiñu, ña é ña vā'á

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Pedrú ne, katsixe'e ñā:

—Tō'ó, ¿vá kantáa ntu nto nuu i sá'a é da mii tsi iña mii ntí ne, o iña un ntí'í ña'a san? —ka'an ña.

⁴² Kaka'an Tó'ō kō:

—¿Xoó ntu é ña ntáde tsiñu odo nūu, ña é díi ka vā'a, ña é díi ka kade ntaa, ña é kākā'an tó'o i é kodo nūu ñā iña ñā ntoo nú vi'i ñā é kuē'é ña é kākā'xi ña te xee úra i? ⁴³ Nté kui vá'a ña ntáde tsiñu, ña kade ntaá san! Tē náxee tó'ō ñā ne, é un ntí'í kāde ntaa ñā vatā o uvé tsiñu ña. ⁴⁴ Nuú é ntaā ntí'xe i é kākā'án u tsi tó'ō ña ne, xtuví ñā ña é kuēnta víi ñā é un ntí'í é io iña ña. ⁴⁵ Ntá tsi te ña ntáde tsiñu san kade kuení ña tsí kukuií ka dá náxee tó'ō ñā ne, kani ntu'u ña kadā xení ña ni ña ntáde tsiñu ní'i ña, te tíi, te ñad'í ne, kani ntu'u ñā é kō'o ña, é kākā'xi ña, é kada ki'vi ñā. ⁴⁶ Kidāā ne, da nēe inī tsí ña naxee tó'ō ñā ntuvi dá ña kantétu ña, tsí ña inī ña neé ura naxéé ña. Kidāā ne, naki'í ña tsiñu ñā ne, natee xio ña ña é k'í'in ñā ni ñā'a, ña é ña ini de ntāa san.

⁴⁷ Ña ntáde tsiñu, ña é iní nēe e ntío tó'ō i ntá tsi ña te ió tu've ña, ntē ña ni de ntāa ña é kākā'an tó'ō ñā né, dōo naká'xi va'a tó'ō ña ñā. ⁴⁸ Ntá tsi ña ntáde tsiñu, ña e ñā ini nee e ntío tó'ō i ntá tsi idé ña nee iña e ñā ini ña ne, ní'i ñā é ntō'o ña di, ntá tsi ña dóo nee. Tsí xoo é díi ka kue'e ní'i i ne, díi ka kue'e kantio é kue'é ña ña nguií san. Xoo é díi ka kue'e ntada ña kuénta ntá'a i ne, díi ka kue'e kantio é káda ntaa ña.

Kii nteé xio ta'an ña'a san kuenta iña Jēsúu

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ V'é'xi u e xntee ñu'u ú ñuxiví sa. ¿Dōo ntio kó tē dí kai'xi vevíi! ⁵⁰ Io únun nuu i e dóo nto'o kó rkontúví ne, un vá'a tsi kantí'í iní ko un tsi da nte inú kava. ⁵¹ ¿Vá v'é'xi ntu ú vata koo é kuntuo vá'a ña'a san ñuxiví sa, te kuinī nto? ¿Ña'a ní san! tsí ve'xi u é kii nteé xio ta'an ña'a san kuenta iña ko. ⁵² Tsí un tsi nte vevíi ne, kii nteé xio ta'an ña'a. U'un ñā'a san uun tsi vi'i ntoo ña. Uni ñā'a ña naa núu ña nī ña uvi ñā'a sán ne, ña uvi ñā'a sán ne, naa núu ña nī ña uni ñā'a san. ⁵³ Uva i ne, naa núu ña ni i'xā ña. I'xá ña ne, naa núu ña ni uva ñā. Dí'í ña ne, naa núu ña ní dí'óko ñā. Dí'óko ña ne, naa núu ña ní dí'í ñā. Nún'tí ña ne, naa núu ña nī énu ñā. Énú ña ne, naa núu ña nī ñuntí ña —ka'an Jēsúu.

Nuu i nté koo kuvi ntuvi sa'a

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Kaka'an Jēsúu ní ña'a san:

—Tē iní nto tsí ñu'u víkó san xe'e i kán ne, ura tsi ntáka'an nto é kīn davi. Kuan kōo kuvi ntí'xe. ⁵⁵ Dá káinu tatsin xé'e i kán ne, ntáka'an nto é v'é'xi ntuvi ka'ni. Kuan kōo kuvi ntí'xe. ⁵⁶ Ntō'ó ne, da mii tsí rki xaa nto nteku é ntáka'an nto. Ntō'ó e dóo iní nto é ká'an nto nté koo kúvi e dukún kan ni ñūxiví a ne, ¿nté kuí ña ntáñe'e díki ntu nto núu i é kata'xi Xuva kō nté koo kuvi ntuvi é ntoo o vevii?

Koón ntiin é ntūvá'an nī ña ntaínchu'vi o

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Nté kui ña káde kú'ven mīin nee é vā'a iña nto? ⁵⁸ Tē xoó ña'a ki'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i é tsi'í kuétsi i o ne, koón ntiin nātiin vá'an ni ña itsi kán vata koo é ña k'í'in ní'i ña o nta'a ña tsiñu i san. Tsí tē ña tsiñu i san ntada ña o kuénta ntá'a sntadún san

ne, xnuu kutu ña o viutun. ⁵⁹ Kaka'án u ni o tsí ña ntiin viútun san un tsi da nte ntá'vin nti'in é kakan ña —ka'an Jésuu ni ña.

13

Kantio é nadama o nima ko

¹ Ntuvi tsikán ne, iō ñá san ne, kué'en ñā mí tuví Jesuú ne, ntaa ña ni ñā tsí Pilatú san ne, ē'ní ña ña ñatii, ña ñuú Galileá ne, da nádaká ña niñi ña ni niñi kití san é kué'é ña doméni iña Xuva ko.

² Jesuú ne, kaka'an ña:

—¿Vá dií ka ntu iō kuetsí ña kuān o kúvi san é vata ntáa ña ñuú ña, te kuinī nto, é kuān o ntó'o ña? ³ Ka'án u tsí ña'a. Ntá tsi ðivi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, un nti'i ntó kuví nto ði. ⁴ Un nti'í ña xe'un uni ñá'a san xi'i ñá da núu vi'i dükun é nani Silüee ne, ¿dií ka ntu iō kuetsí ña é vata ntáa ña é întóo ñuú Jerusaleén, te kuinī nto? ⁵ Ka'án u tsí ña'a. Ntá tsi ðivi nto, tē ña nadáma nto nima ntó ne, kuví nti'i ntó ði —ka'an ña.

Kuenta iña utun é ña kakii kiti i

⁶ Kidáa ne, kantáa Jesuu núu i sá'a:

—Uun ñatíi ne, í'xi ña uun utun ígu ñu'u ña. Kué'en ña kükoto ntódo ña te kākii kiti ígū sán ne, nté uun ti ña kakii ti. ⁷ Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña kade kuenta útun san: “Koto nto tsi é uni kuía é kaki'xi da tá'án u ne, nté uun igu sán vata ní'i ko ti. Nakñn nto utun ti vata koo é ntüniné ñu'u san, tsi é ntaā i é ntitsi”, ka'an ña. ⁸ Ntá tsi ña kade kuenta útun sán ne, kaka'an ña: “Na kñntitsi mií ka uun kuiá, nií dukuan naxtívítá u nte'u nú ditsín i ne, dá tsóo ú cho'o é kué'nu vá'a. ⁹ Te kñi kiti i kidáa ne, vá'a o. Tē ña'á ne, dá nakñn nto”, ka'an ña. —Kuan o ntáa Jesuu nuu i sá'a.

Dā ntavá'a Jesuu úun ña ði'í, ña kúti'í

¹⁰ Uun ntuvi dá iō dá'ná ne, kanañe'e Jesuu ñá'a san nú vi'i mí ntánataká nuu ña Israeé san. ¹¹ Ikān tuví uun ña ði'í, e xe'un uni kuía é nchokuví ña. Tsí uun é ña vá'a san dé tí'í ña. Ña ni kúvi ntuntāa ña nté un sín. ¹² Dā íni Jesuu ñá ne, kāna ña ña, kaka'an ñá ni ñā:

—É ntuvá'an kui'í o vé —ka'an Jésuu ni ña.

¹³ Kidáa ne, xntee tá'an Jesuu ntá'a ña ñad'í san. Ura tsí i ntuvá'a ña ne, dā éni ntu'u ña kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. ¹⁴ Ntá tsi tó'o vi'i mí ntánataká nuu ña ne, dōo kúdiin ña tsí ntavá'a Jesuu ñá'a san ntuvi dá iō dá'na ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Íñu ntuvi iō é kada tsiñu o né, ðivi tsi ntüvi é kúvi ki'xi nto dá kuchō'o nto; ñá te ntüvi dá iō dá'na san ki'xi nto —ka'an ña.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an Jésuu:

—Ntō'ó ne, da mií rki xaa nto nteku e ntáka'an nto. ¿Ñā ntu ntánantuté nto duntiki nto ni búru nto é kñ'in ti kiko'ó ti ntute ntuvi dá iō dá'na san? ¹⁶ Tsí ña ði'í sa'á ne, tata vi'i Abraan ña, ntá tsi é kúvi xe'un uni kuía e nteé kimi ña kui'í sá'a e xe'é é ña vá'a san ña. ¿Vá ñā ntu kuvi nakuitá u kui'í ña ntuvi dá iō dá'na? —ka'an Jésuu.

¹⁷ Dá ká'an Jésuu sá'a ne, un nti'i ñā ntainchu'vi ña kúka'an nuu ña é kuān ó kaka'an Jésuu ni ña. Ntá tsi ña'a sán ne, dōo diní ña e dóo ka'nu nuu i é idé Jesuu.

Kuenta iña tsikñn kuli

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Kidáa ne, kaka'an Jésuu:

—¿Ntē o ntu mí kadē kù'vé Xuva kō? ¿Nee iñá ntu é kuvi ntada dadñi o? ¹⁹ Vata kaa kudii uun tsikñn kuli é kuetsi kué'en e ka'í'xi uun ñatii má iña ñá kán ne, kēne un tsi da nte kúvi utun. Kuka'nu ne, un tsi nte láa, kiti ntaíko, de vá'a ti taka tí nta'a i —ka'an ña.

Kuenta iña ú'xen iā

(Mt. 13:33)

²⁰ Ntá tsi kaka'an Jesuú ði:

—¿Nee iñá ntu ntada dadñi ú vata kaa mí kadē kù'vé Xuva kō? ²¹ Tsi mí kadē kù'vé Xuva kō ne, vata kaa uun ti'nti ú'xen iā e kí'í uun ñad'í san ne, dā nadaka ña u'xen san ni uni xkú've utsi trigu un tsi da nte náneñu vá'a ú'xen san —ka'an Jésuu.

Xi'í mí ña ni'í

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesuú ne, ítā ntí'xin ña ñuú na'nu ni ñuú kuetsi, kanakuā'a ña ña'a san mí ita ntí'xin ña. ²³ Uun ña'a ñá ne, kēne ña, kaka'an ña:

—Mastru, ¿ña titín ntu ña'a san, ña é kanakáku? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

Jesuú ne, kaka'an ña:

²⁴ —Koó ntii nto kūkí'vi nto xi'i mí ña ní'í san. Tsí kaka'án u ni ntō tsí ña te da díi ña'a ncho kí'ví ña, ntá tsi ña ní'í ña é kī'ví ña. ²⁵ Dā nākādí Tó'lo ví'i san xi'i ñá ne, ntō'lo é ñu'u mii nto kí'i kán né, nake'xen ntō xi'i san, ká'an ntō: “Nakaán nto xi'i nto, na kī'ví ntí”, koo ka'an nto. Ntá tsi ña ní'í ña ne, ká'an ña: “Ntō'lo ne, ntē ñá íní u mí vē'xí nto”, koo ka'an ña. ²⁶ Kidáa ne, kani ntu'u nto ká'an nto: “Ntí'í ne, ē'xí dadíi ntí ni ntō; xí'i dadíi ntí ni ntō dí. Tsí nakuā'a nto ña'a san itsi ñuú mii ntí”, koo ka'an nto. ²⁷ Ntá tsi nantiko kōo ñá, ka'an ña: “É kāká'án u tsi ñá íní u nto. Kii nteé xio nto ko, tsí un ntí'i ntō ntáde nto é kini kaa.” Kuan kōo ka'an ña. ²⁸ Ikān ne, kueku nto ne, naka'xí ka'ñí nto nú'u nto tē íni nto Abraan ni Ísaa ni Jácoó, ni ūn ntí'í ntí'í ña ka'án naa Xuva ko tsí ntoo ña mí kadē kú'vé Xuva kō. Ntá tsi ntō'lo ne, é ñu'u mii ntō kí'i kán. ²⁹ Xée ñā'a, ñá vē'xí dā mí'í ká díi ñuxiví sa, kixkúntōo ña, ka'xí dadíi ña ni Xuva kō mí kadē kú'vé ña. ³⁰ Kini nto tsi kidáa ne, ío ña'a veví'í ne, dōó na'nu ña'a ña i'a ñuxiví sa, ntá tsi ña na'nu ñá'a ká ña nta'a Xuva kō. Ío ñá'a é ña te na'nu ñá'a ña í'a ne, ña'í ña e dōó na'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jesuu.

Ēku nteé Jesuu ñuú Jerusaleen

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ntuvi tsikán ne, xéē ña fariseu, kaká'an ña ni Jēsuu:

—Ntaka nto i'a, tsí Heródē sán ne, ncho ka'ní ña nto —ka'an ña.

³² Ntá tsi ña ní'í ña ne, nantíko kōo ñá, kaka'an ña:

—Kue'en ntó ne, ka'an nto ni ñukuíi tsikan tsí veví'í ni ūtén ne, nakuíta ká u é ña vā'ā san ne, ntavá'a ká u ña nchokuví san dí. Ídá ne, ntí'í tsiñu ko. ³³ Ntá tsi kantio é kī'ín ka ú itsi kán veví'í ni ūtén ni ídá dí. Tsí ña kúví é kúví ña ka'án naa Xuva ko tē ña te ñuú Jerusaleén kuví ña. Kuan kōo ka'an ntó ni nā —ka'an Jesuu—.

³⁴ ¡Dōo u'vi kakúvi ko kuenta iña nto, ña ñuú Jerusaleen! ¡Tsi ntaé'ní nto ña e ntáka'an tú'un Xuva kō ne, ntáxé'e xuu nto ña é taxnuu Xuva ko kuēnta iña nto! ¡Ñá tē nté kaa kí'in itō ncho nataká nuu ú i'xá nto vatā ó de tsú'ūn san é kánataká nuu tí i'xá tí má ntí'xin tí, ntá tsi ña ni ntío nto! ³⁵ Koto ntō tsí xtuví mii Xuva ko ví'i nto ve. Ntá tsi kaka'án u ni ntō tsi nté uun ito ká ña kīni ntó ko un tsi da nté tē xee ntúvi é ká'an nto: “¡Nté kui vā'a ō é vē'xí ña vé'xi kuenta iña Xuva ko!”, koo ka'an nto —ka'an Jesuu.

14

Dā ntavá'a Jesuu úun ñatīi, ña é katsitu kuñu

¹ Uun ntuví dá ío dá'na ne, kué'en Jēsuu, kúka'xí ña nú ví'i ña odo nūu iña ñá fariseu. Ntaíto xū'ú ña nguíi san nté koo víi Jesuu. ² Ikān tuví nuu Jēsuu úun ñatīi, ñá katsitu kuñu. ³ Jesuú ne, tsixe'e ñā mastrú leí san nī ña fariseú san, kaka'an ñá ni ña:

—¿Vá kúvi ntu ntavá'a ú ña nchokuví san ntuví dá ío dá'na, ō ña kúvi ntu? —ka'an ña.

⁴ Ña'a sán ne, diin diin sá kantóo ña. Kidáa ne, kí'i Jesuu ñá nchokuví san ne, dā ntavá'a ña ña, dā nátaxnūu ña ña é na nū'u ña. ⁵ Kaka'an ñá nī ña fariseú san:

—¿Vá ío ntú nto te i'xá nto o te dūntíkíi nto kó'xo nuu tí ini pusu kán ne, vá ña natavá'á nto ntó tí, kuān te ntuví dá ío dá'na? —ka'an ña.

⁶ Ña ni kúvi nantiko kōo kue'en tsí ña é kāká'an Jēsuu ni ña.

Núu i ña ña kakana ña mí kātánta'a ña'a

⁷ Dā íni Jesuu tsí ña'a, ña xéé ví'i viko sán ne, ntánakaxnúu ña mí'í e dōó vā'ā o é kuntōo ña nú mesá san ne, kaka'an Jēsuu ni ña núu i sá'a:

⁸ —Tē xoó kakana i é kī'ín ntó viko mí kātánta'a ña'a sán ne, tē xee ntó ne, ñá kū xkutúvi ntō nte nuu i kan, tsí te kí'xi tuku ña'a, ña é díi ka ka'nu ña'a é ña'í ntō ne, ⁹ kidáa ne, xéē ña é kána ña nto ntuví ntó ne, ká'an ña ni ntō: “Xio kudíi kutuví nto, tsí ña sá'á ne, kutuví ñá i'a”, koo ka'an ñá ni ntō. Kidáa ne, kuka'an nuu nto nakuntítsi nto, kikutúvi nto un tsi nte ata i kan. ¹⁰ Ntá tsi tē xee nto mí kākana ña nto é kīka'xi nto ne, kūtutúvi nto un tsi nte ata i kan. Kidáa ne, tē xee ña e kána nto sán ne, ká'an ña: “Kuítā ntí'xin nto nte nuu i san”, koo ka'an ña. Kidáa ne, kuiko ñu'u ña ntántoo nú mesá san nto. ¹¹ Tsí

xoo é kade ka'nu mii i kúñu i ne, tē kúvi ne, ní'i ñā doka'an; ntá tsi xoo é dutsi i vevii ne, rkontúvi ne, dií ka kuka'nu ña'a ña —ka'an Jéssuu.

¹² Kaka'an xtúku ña ni ñatíi, ña e kána ña:

—Dá káde vá'a nto é ká'xí ña'a nú vi'i nto kán ne, ña ku kána nto ña e dóo vá'a tiin ni'i ntō, nté ēní nto, nté ñavi'i nto, nté ñā kuika, ña ntoo etsin nú vi'i ntō. Tsí divi ñā né, kána ña nto di é kiká'xi nto nú vi'i ña kán né, kuan kōo ntúdadii ña ni ntō. ¹³ Ntá tsi da ntáde nto víko ne, kana nto ña ntá'ví san, ni ña e dúkuan ntá'ví da káku, ni ña natñin i san, ni ña kuáá san di. ¹⁴ Kidáá ne, dōo diní nto. Tsí divi ñā ne, ña kúvi ntudadii ña ni ntō. Ntá tsi divi ntō ne, ní'i nto é vā'á iña nto ntuvi te ntóto ña'a, ña é ide é vā'á ñuxiví sa —ka'an Jéssuu.

Núu i ñña víko ká'nu é ēdé uun ñatíi
(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Dā téku ña sálā ne, uun ña é tuví nu mesa kán ne, kaka'an ñá ni Jéssuu:

—¡Nté kui vá'a o xoo e kae'xí dadíi i mí kadē kú'vé Xuva kō! —ka'an ña.

¹⁶ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Uun ñatíi ne, dóo ka'nu víko idé ña. Nā tē nté kaa ña'a san kána ña é kiká'xi ña. ¹⁷ Dā xeé ura i é ká'xí ña ne, taxnúu ña ña kade tsiñu iña ña é kúkoto ñá ña'a san: “Kue'ēn ntó ve, tsí é iō tu'vé ntí'i”, ka'an ña. ¹⁸ Ntá tsi un ntíi ntíi ñá ne, éni ntu'u ña ntáka'an ña nté kui ña ni kuvi kí'in ña. Nā é kuvi ūun sán ne, kaka'an ña: “Ñu'u da ve ñíi ú ne, kantio é kí'in u kikoto ntódo u. Víi nto da xē'e, kada ka'nú ini nto ni ko tsí ña kúvi kí'in ú ve”, ka'an ña. ¹⁹ Tuku ña'a ne, kaka'an ña: “Dā ve ñíi ú u'un ná'a dūntiki ne, kantio é kikoto ntéé ú ti tē va'á ti. Víi nto da xē'e, kada ka'nú ini nto ni ko”, ka'an ña. ²⁰ Nā uun ká xtuku sán ne, kaka'an ña: “Xu'ú ne, dā ve kúvi tánta'a ú ne, dukuān ne, ña kúvi kí'in u”, ka'an ña. ²¹ Dā náxee ña táxnúu ñá ne, kantaa ntí'i ña ni tó'o ñā nee iña é káka'an ñá mí ñe'e ña. Kidáá ne, kúdiin tó'o ñā ne, kaka'an ñá ni ña kade tsiñu iña ña: “Kue'ēn náne'en nú á'ví kan ni itsi ka'nu kán, ni da kaní má ñūú san, dá kuntēkan ña nta'ví san, kixni'in ña i'a, ni ñā dúkuan ntá'ví da káku, ni ña kuáá san, ni ñā natñin sán di”, ka'an ña. ²² Dā ku e ví'i ne, náxee ña táxnúu ña, kaka'an ñá ni tó'o ñā: “É de ntáa u é káka'an nto, ntá tsi dóo kaniné ka”, ka'an ña. ²³ Kidáá ne, kaka'an tó'o ña ni ñā: “Kue'ēn ítsi na'nu kan ne, kue'ēn un tsi nte nu ráxa kán, ká'an ni da xōó ka ña'a, kuétsi é viin ñá na kí'xi ñá vata koo é na tsítu ña ma ví'i ko. ²⁴ Tsí kaka'an u ni ntō tsi nté uun ña'a, ña kana dí'na ú ne, ñá ni'i kue'ēn tsi ña é ká'xí ña”, ka'an tó'o ñā —ka'an Jéssuu.

Nuu i é ntii tū'un é kuntikín ó Cristu
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Nā tē nté kaa ña'a ntántikin ñá Jéssuu. Jesuú ne, xkokōo ñá ata ña, kaka'an ñá ni ñā'a san:

²⁶ —Tē xoó ña'a ki'xi ña é ncho kuntikin ñá ko ne, ña kúvi vii ñá tē ñá dií ka kue'e ntío ña ko é vata kaa ntío ña uva ña ni di'i ñā, ni ñadi'i ñá ni i'xá ña, ni eni ñá ni tā'an ñá, ni kúñu mii ñā di. ²⁷ Tsí ña kúvi vii ñá tē ña ntío ña nākunáa ña kúñu ñā é kuntikin ñá ko. ²⁸ Te iō ntó ne, ntio nto é xntitsi ntó vi'i ka'nu ne, ¿vá ña ntu te di'na kutuví nto kadā kuení nto nté kaa nantí'i nto, te xēe tá'an ntu diu'un nto é kuvi kuntitsi? ²⁹ Tē ñá ne, xtuví ntó etí vi'i sán ne, é ntaā i kutuvi dava. Un ntíi ntíi ña kainí ne, kani ntu'u ñā ka'an káni ña iña nto: ³⁰ “Ñatíi sa'á ne, eni ntu'u ña káde vá'a ña vi'i ña ne, nté ña ni kuvi víi ña nantí'i ñá”, koo ka'an ña. ³¹ Ó te uun reí san ncho víi ña du'xen ni tūku reí ne, ¿vá ña ntu te di'na kutuví ña kadā kuení ña te xēe tá'an u'xi míil sntadun ña é kōó ntii ña vii ñá du'xen ni tūku rei, ñá ió ōko míil sntadun i? ³² Tē ini ña tsí ña kuvi víi ña ne, taxnúu ña tū'un nta'a tuku reí san dá tuvi íka ká ña é kákan ña e nté koo kuntōo vá'a ña ni ñā. ³³ Dukuān né, te xōó ña'a, ña é ña xtuví mii i ūn ntí'i iña í ne, ña kúvi kuntikin ñá ko —ka'an Jéssuu.

Dā ña véñíi ka ñíi san
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Kaka'an xtúku Jéssuu nuu i sá'a di:

—Ñíi sán ne, dōo va'a. Ntá tsi tē kúnna díko i ne, ¿nté ntu koo ntuveñíi ka xtúku? ³⁵ Nā vādá mi kainuu á'vi ká i; da mií sa é nakuíta o. Xoo é kátekú i ne, na káni i —ka'an Jéssuu ni ñá'a san.

15

Kuenta iña á le'ntu, kití kúnaa
(Mt. 18:10-14)

¹ Un ntíí ntíí ña ntaído diu'un xôo iña ñuú Roma ni túku ña'a, ña é iō kuetsí i ne, xée etsin ña mí tuví Jesuu é kīni ña é kāká'an ña. ² Dukuān ne, ña fariseú san nī mastrú leí san ne, ntáka'an kīni ña iña Jesuu, kaká'an ña:

—Ñatíí sa'á ne, ntaíka dadíi ña nī ña é iō kuetsí i ne, ntaé'xí dadíi ña ni ñā dī —ka'an ña.

³ Kidáā ne, kantaa Jesuu kuénta iña i sá'ā:

⁴ —¿Xoó ña'a ntu nto, te iō uun sientu lé'ntu ntó, tē kunaá tī uun tī ne, ñā ntu te tsoo míi nto kití kīmi díko xe'un kīmí san, dá kī'in nto, kīnantúku nto kīti kúnaá san da nte ko é nani'i nto tī? ⁵ Tē nāni'i ntó tī ne, nakuntéku dokó nto tī ne, dōo dīnī nto dī. ⁶ Tē náxee nto nú vi'i nto kān ne, kana nto ña vá'a tiin ni'i nto nī ña nú vi'i ntō ne, ká'an ntō: “Na nākunuu dīnī nima ntó nī ko, tsí e nāni'í ko á le'ntú ko, kití kúnaa”, koo ka'an nto. ⁷ Dukuān ne, ká'ān ú ni ntō tsí díí ka iō dodīnī e dukún kān te uun ñā'a, ñā iō kuetsí i, nativi iní ña kuétsi ñā, é vāta kaa ña kīmi díko xe'un kīmi ñā'a san, ña é vā'a, ña é ña tuvi kuétsi i nuu Xuva ko —ka'an Jesuu—.

Kuenta iña ñādī'i, ña nāni'í diu'un i

⁸ Uun ñādī'i ne, iō u'xi diu'un kuí'xín iña ña. Tē kúnaa úun ne, ¿vá ñā ntu natúun ña ñu'u ña ne, dá ne'xīn ñā da kanī má vi'i ña kān? Kukuí kudu'va tsi nantuku ñā da nte ko é nani'i ña. ⁹ Tē nāni'í ñā ne, nataká nuu ntí'i ña ni ñādī'i, ña vá'a tiin ni'i ña, nī ña ntōo etsin nú vi'i ña kān, ká'an ñā: “Nā nakunuu dīnī nima ntó nī kó, tsí é nāni'í ko diu'ún ko e kúnaa”, koo ka'an ña. ¹⁰ Kaka'án u ni ntō tsí dukuān dīni ánje Xuva ko kuénta iña ñā iō kuetsí i tē nativi iní ña kuétsi ñā —ka'an Jesuu.

Kuenta iña i'xa é kūkáka ntava túku ñuu

¹¹ Kaka'an Jesuu san dī:

—Uun ñatíí ne, iō uvi i'xá ña. ¹² Na dutsī sán ne, kaka'an ná ni uva nā: “Ūvá, ta'xi nto iña nto é kāduku ntée u”, ka'an na. Kidáā ne, ē'nté dava ña é tātá ña é duku ntée na. ¹³ Ntē vata kutítin ntuvi ne, i'xá ña, na dutsī sán ne, nātsu'un vá'a ntí'i na iña ná ne, dá kuē'en ná tuku ñuu mí doto tsi nāntí'i lúku na diu'un na. Īde na un ntíí ntíí núu i é kīni kaa vata ká'an ini míi nā. ¹⁴ Ntá tsi dā ntí'i kuē'en diu'un ná ne, xée ntūvi da dōo kutama da kanī ñuu tsíkán ne, iñi ntú'ū kúnaa nteē na é ká'xí na. ¹⁵ Kidáā ne, kuē'en nā, kuntúku na tsiñu ni uun ñatíi, ña ñuu tsíkán ne, taxnū ña ná rantsu ña é kī'in na, kikuenta víi na kutsin ña. ¹⁶ Ntío na é ká'xí na é kae'xí kutsín san da nte ko é nta'a na ne, ntá tsi xoxo ni xé'e i é ká'xí na. ¹⁷ Kidáā né, dē kuení mii na, kāká'an na: “¿Nté ntu kaa díí ña ntáde tsiñu iō ñā nú vi'i uvā kó kān é iō é ntaé'xí ña ne, ntē dúkuan kántóo ka. Xu'ú ne, kaxi'í u dóko i'a! ¹⁸ Á te nū'ú u mí tuví uvā kó kān ne, ká'ān ú ni ñā: Ūva, é ntuku kuétsí u ni Xuva ko, ni dīvi ntō dī. ¹⁹ Ña nuu á'vi ká u é ká'án ka nto é i'xā ntó ko. Vi'i a vé ne, víi nto nī kó vatā ó de nto nī ña ntáde tsiñu iña nto. Kuan kōo ká'ān ú ni ñā”, ka'an na. ²⁰ Kidáā ne, nākunūu itsi na, kunú'u na mí tuví uva nā.

Íkā ká ve'xí na, ini uva na nā né, ntuntā'ví ini ña na. Koó da kaxkainu uva nā kúnakuētú itsi ña na ne, nánume ña na, da é'xi ña xu'u na. ²¹ Kidáā ne, kaka'an ná ni uva nā: “Ūva, é kō'xo nteé u nuu Xuva ko, ni dīvi ntō dī. Nā tē nee nuu á'vi ká ko é ká'án nto é i'xá nto ko”, ka'an na. ²² Ntá tsi uva nā ne, kaka'an ñā ni ña ntáde tsiñu iña ña: “Nantukū náne'e nto du'nu é díí ka va'a dá nākunūu i'xá ko. Naxnūu nto dī'i ntá'a i dī. Na nāki'í ntí'xen vá'ā sán dī. ²³ Kūkueká nto duntiki, kití díí ka de'én ne, dá ka'nī ntó tī dá ká'xi o tī é víi o vikó san. ²⁴ Tsí i'xá ko sá ne, e xí'i, kuíni ko, ntá tsi e ntóto xtuku. É kúnaá i'xá ko, kuíni ko, ntá tsi é nani'í ko i ve”, ka'an ña. Kidáā ne, eni ntu'u ñā idé ña viko san.

²⁵ Ntá tsi i'xá ña, na kuvi atā sán ne, nuu na má tsiñu na. Dā náxee etsin na nú vi'i na kān né, tēkú na e dōo kaeku strumentú ne, ntaíte'e ña'a sán dī. ²⁶ Kidáā né, kāna na uun ña kade tsiñu sán ne, tsixe'e nā: “¿Nee ntu kakuvi i'a?”, ka'an na. ²⁷ Ña kade tsiñu sán ne, kaka'an ñā ni nā: “É náxee ení o. Uva ō ne, táxnū ña é kúví uun duntiki, kití dōo de'én san, tsi vá'a tsi ō náxee na”, ka'an ña. ²⁸ Kidáā ne, kūdīn ení na, na kuvi atā sán ne, ntē ña ni ntio na ntí'vi na má vi'i na kān. ²⁹ Kaka'an ná ni uva nā: “Dīvi ntō ne, ini nto tsi éma tsi kaxntíi ú nto, é ntē ña kadé do'ō ú ni ntō nté uun ito ne. Ntá tsi ntē ña kata'xí nto nté uun kudíi a ndí'ú san é víi u viko ko nī na vá'a tiin ni'i u. ³⁰ Ntá tsi vevíi ne, náxee i'xá nto na sá'á, na é dotó tsí nantí'í diu'un nto nī ñādī'í kīni ntáa sán ne, kae'ní ka nto

duntiki, kiti dóo de'én san", ka'an ení na, na kuvi atā san. ³¹ Kidáā ne, kaka'an úva na ni nā: "I'xá mii kó, xo'ón né, nīi kue'en tsí ntuví tuví nī kó. Un ntí'í é ió iñá ko ne, iñá o ñā. ³² Ntá tsi veví ne, e vá'a o é vīi o víko, tsi é nakūnuu ñā ní nimá ko, tsí na ení o ne, e xí'i na, kuíni ko, ntá tsi kantíto na. É kúnáa na, kuíni ko, ntá tsi é nani'í ko ná ve", ka'an úva na ni nā —ka'an Jesús.

16

Kuenta iña ñā nteé nta'a i tsiñu, ñā é dotō tsí nantí'í diu'un tó'o i

¹ Jesuú ne, kantaa ñā ni ñā ntini'í ñā nuu i sá'a ñā:

—Uun ñatíi kuika ne, xío uun ñā'a, ñā intée nta'a i tsiñu ñā. Ntáka'an ñā'a san tsí ñā sá'a ne, dotō tsí kanantí'í ñā diu'un tó'o ñā. ² Kidáā ne, kána tó'o ñā ñā, kaka'an ñā ni ñā: "¿Neé ntu nuu i sá'a é káka'an ñā'a san iña o? Ntadan kó kuenta tsiñu o ve, tsí ñā kunteé nta'a ká o tsiñu ko", ka'an ñā. ³ Kidáā ne, dóo dé kueni ñā nteé nta'a i tsiñu san: "¿Nté ntu koo víi u ve? Tsi tó'o kó ne, naki'í ñā tsiñu ko. Ñā túvi ntii ko é kikutú u ne, kakuka'an nuú ko é kākán u doméní ñā. ⁴ É iní u nté koo víi u ve, vata koo é naki'í ñā'a sán ko nú víi ñā kán dá ñā tuví ka tsiñu ko", ka'an ñā. ⁵ Kidáā né, kána ñā ñā kui uun kui uun ñā, ñā é tanūu diu'un tó'o ñā. Tsixe'e ñā ñā xee dí'na san: "¿Ntē ntú kaa tanūu nto iña tó'o ko?", ka'an ñā. ⁶ Nantíko koō ñā, kaka'an ñā: "Tanūu ú uun sientu varii ásete", ka'an ñā. Kidáā ne, kaka'an ñā nteé nta'a i tsiñu san: "U'un kuenta o. Kantí'í sá kutūvin, dá xntéén na'an uvi díko u'xi várii tsi", ka'an ñā. ⁷ Kidáā né, tsixe'e xtuku ñā tukú ñā'a san: "¿Ntē ntú kaa tanūu nto?", ka'an ñā. Dīvi ñā ne, kaka'an ñā: "Uun sientu etún trigu", ka'an ñā. Kidáā ne, kaka'an ñā: "U'un kuenta o. Kími díko tsi xntéén na'an ve", ka'an ñā. ⁸ Tó'ó ñā ne, iní ñā tsi ñā nteé nta'a i tsiñu, ñā e dóo kīni kaa sán ne, dōo ntíto ñā nté koo víi ñā. Tsí ñā ntáduku ntée ñuxiví sa ne, díi ka ntíto ntáde ñā ni tá'an ñā é vāta kaa ñā'a, ñā ntáduku ntée Xuva kō.

⁹ Xu'ú ne, kaka'an u ni ntō é na kada tsiñu ni'í ntō diu'un nto é ió ñuxiví sa vata koo é na ni'í nto ñā'a, ñā vá'a tiin ni'í ntō, vata koo é, tē ntí'í diu'un ntó ne, koo xoo é nākuído i nto mí kuntōo nto ntii ñā nuu.

¹⁰ Uun ñā'a, ñā é kade ntaa núu i é dutsí né, kuan kōo kada ntaa ñā nuu i e dóo ka'nu ñā. Ñā'a, ñā é ñā kada ntāa nuu i é dutsí ne, ntē ñā kada ntāa ñā nuu i é ka'nu ñā. ¹¹ Ntá tsi tē ñā ini de ntāa nto ñā diu'un é ió ñuxiví sa ne, ¿xoo ntu é ntāda i kuenta ntá'a nto nuu i é vá'a ntí'xe? ¹² Tē ñā ini de ntāa nto ñā nuu i iña túku ñā'a ne, ¿xoo ntu ta'xi i é kūvi iña mii nto?

¹³ Nté uun ñā'a, ñā kade tsiñu ne, ñā kúvi é koo uvi tó'o ñā é uun ito tsi. Tsí kada xení ñā ni ñā uun ñā'a sán ne, ñā uun ñā'a ká san ne, kuinima ñā ñā. O ñā uun ñā'a sán ne, kuiní'í ñā ñā ne, ñā é uun ká san ne, ñā víi ñā ñā kuenta. Ñā kúvi víi o tsiñu Xuva ko tē dóo kakuinima kó diu'un san —ka'an Jesús.

¹⁴ Ñā fariseú san ne, dōo kuinima ñā diu'un. Dukuān né, eni ntu'u ñā ntáka'an kīni ñā iña Jesús. ¹⁵ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ñā:

—Dīvi ntō ne, ntáde nto e dóo vá'a nto nuu ñā'a san, ntá tsi Xuva kō ne, ini ñā nte ntāa nima nto. Tsí nuu i e ntáde ka'nu ñā'a sán ne, ñā ntō kue'en tsí Xuva kō.

Lei Muísee

¹⁶ Lei é xntéé na'a Muísee ni tú'ūn é ka'an ñā ka'án naa Xuva ko ne, idiá'vi un tsi nte ntúvi da íka Juuan. Ntá tsi nte ntúvi tsikán ne, e ntáka'an ntódo ñā'a san tú'ūn vá'a san iña i mí kadē kú'vé Xuva kō ne, un ntí'í ñā'a san ntáxio ntii ñā é k'í'ví ñā.

¹⁷ Ntá tsi díi ka ñā ntii tu'un é ntí'í e dukún kan ñā ñuxiví a é nadāma uun kudii letra iña leí san.

Kuenta iña ñā'a, ñā ntánatsoo mii ta'an

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Te uun ñatíi kanaxtuví mii ñā ñadi'í ñā ne, tē tánta'a ñā ni tuku ñadi'í san ne, kade ñā é kó'xo nteé ñā nuu Xuva ko. Xoo é kātánta'a i ni tuku ñadi'í, ñā e náxtimii xī í ne, kade ñā é ká'kó'xo nteé ñā nuu Xuva kó ñā.

Uun ñā'a ñā kuika ni Lázaru

¹⁹ Uun ñatíi kuika ne, dōo vá'a du'nu ñā. Da mii kué'en tsí viko kade ñā utén utén; dōo ka'nu kade ñā. ²⁰ Ikán tuví uun ñatíi, ñā e dóo ntá'ví, ñā é nani Lázaru. Dōo kate'u kúñu ñā. Tuví nteé ñā etí xí'í ñā kuiká san. ²¹ Veví tsi ká'xí ñā é ká'kó'xo má mēsa ñā kuiká san. Un tsi nte tīnā sán ne, kaxée etsin tī é ncho nauvi tī mí katē'ú san. ²² Uun ntuví ne,

xí'í á ña ntā'ví san. Kue'en ní'li ánjē san ña é kutuvī ñá ni Ábraan, mí ntoo ña xi'i, ña e ntántikin Xúva kō, mi dóo vá'á o. Xí'í ñā kuiká san dí ne, kántū'xí ña dī.

²³ Dā dóo kanto'o ña kuiká san dô'vi kán ne, ntāni'i ña nuu ñá, iní ña Abraán san e dóo ikā ntāñi ña nī Lázaru san. ²⁴ Kidáa ne, kāna ña kuiká san ña, kaka'an ña: “Uvatā kó Abraan, na ntuntā'ví ini nto ko. Taxnūu nto Lázaru san vata koo é na natsii ña rkinta'a ña ntuté san ne, dá ki'xi kudii ña nantikó ña xaa ko, tsí ña te nté kaa kanto'o ko í'a mí kai'xí san”, ka'an ña. ²⁵ Ntá tsi kaka'an Ábraán san ni ñā: “Í'xá ko, na naka'an o tsí divīn né, dōo vá'á o kue'en o ntúvi dí'na. Ntá tsi Lázaru sán ne, dōo ntó'o ña dí'na. Veví ne, e ní'í ñā é vā'á í'a ne, divīn ne, kantó'o o. ²⁶ Uun ká tuku nuu í dí: Íó uun xi'nti kunu mé'ñū ntí ni ntō. Dukuān né, tē xoó ña'a ntoo ña í'a é ncho ki'in ña íkān ne, ña kúvi k'i'in ña. Nté ña ntoo ikān ne, ña kúvi ki'xi ña í'a dī”, ka'an ña.

²⁷ Kidáa ne, kaka'an á ña kuiká san: “Vii nto da xe'e, úvā kó Abraan, taxnūu nto Lázaru san nú vi'í uvā kó kán ²⁸ vata koo é na kā'an ñá ni ení ko, ña u'un ña'a ká san, vata koo é ña ku ki'xi ña í'a mi dóo kanto'o ko”, ka'an ña. ²⁹ Ntá tsi kaka'an Ábraan: “Divi ñā ne, ntoo ní'í ña tú'un e xntée na'a Muísee ni ña ka'an naa Xuva ko san é nakuā'a ña. Na vii ñá kuenta sá'ā”, ka'an ña. ³⁰ Kidáa ne, nantikó kōo ñá kuiká san, kaka'an ña: “Kuvi ní, uvā kó Abraan, ntá tsi tē dí ntoto uun ña'a ña xi'í san ne, dā kíkoto ñá ña ne, á te natīvi iní ña kuétsi ñā”, ka'an ña. ³¹ Ntá tsi Abraán san ne, kaka'an ña: “Tē ña ntáde ña kuenta tú'un é kaka'an Muísee ni ña ka'an naa Xuva ko ne, nté dukuān ña kuintí'xe ña, kuān te ntoto ña xi'í san”, ka'an Ábraán san —ka'an Jesúsú san ni ñā'a san.

17

E dóo xii kaa é ntava nuu o nūu i é kīni kaa (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Kaka'an Jesúsú ni ña ntini'í ñā:

—Ñi ku'e'en tsí ntuvi ío nuu i é ntava nuu o é kīni kaa san. Ntá tsi te xōo ñá'a kaxé'e ña itsi é vii ta'an ña é kīni kaa sán ne, jntā'vi ide ña! ² Tē xoó ña'a kade ña é ntava nuu uun á í'xá san nuu i é kīni kaa sán ne, díí ka vá'á o tē dí ni nakuīta núu ña ña nú ntute ñu'u kán, kunū'ní nuu dukun ña xuu xódó san. ³ Kuenta tsí vii nto.

'Te nēe nuu i káde ta'an nto ne, kada tii nto ni ñā vata koo é ña kuan koo víi ña. Te natīvi iní ña ne, kada ka'nu iní nto ni ñā. ⁴ Te kadē xení ña ni ntō né, kuān té u'xe íto é uun ntuvi ne, te ntiko koó ñá u'xe íto é kā'an ñá ni ntō tsí ña vá'a o dé ña ni ntō ne, kada ka'nu iní nto ni ñā —ka'an Jesúsú.

É kúvi vii o da nēe ka nuu i e dóo ka'nu, te kakuinti'xe kō

⁵ Ña ntini'í ña sán ne, ntáka'an ñá nī Tó'o kō:

—Tā'xi ká nto e díí díí ka kuinti'xe ntī —ka'an ña.

⁶ Kidáa ne, kaka'an Xúva kō:

—Tē dí kuinti'xe nto ne, kuān té un síin vata kaa uun a tsíkin kulí sa ne, kuvi ka'an ntó ni utun sá'a: “Nenen í'a ne, da nākuntú'xin xion má ntute ñu'u kán”, koo ka'an nto. Utun sán ne, kuinti'xe i é kaka'an nto.

Kuenta iña ña ntáde tsiñu

⁷ Te iō nto é ío ña kade tsiñu iña nto, ña é kaixkutu nú'u nto o kade ña kuenta kítí nto ne, tē náxee ña nú vi'í nto kán ne, ¿vá kākā'an ntú nto: “Kuítā ntí'xin, kutūvin nú mesá san”? ⁸ Nā'ā, tsí kaka'an nto: “Kadan va'ān é kā'xi u kuenta kuáa ne, kuntēen donúu o, tsu'un kó'on é kā'xi u. Tē kúvi é'xi ú, kúvi xí'í ú ne, dá kidáa kutūvin, ka'xín dī”, xkoó ka'an nto. ⁹ ¿Vá kánakué'e ntu nto sintiá'vi ntā'a ña kade tsiñu iña nto é káde ntaa ñá tsiñu e teé tsiñu nto ña? ¹⁰ Dukuān né, te divi ntō dé ntaa ntí'í nto é ntio Xuva ko ne, kantio é kā'an ka nto: “Ntí'í ne, ñá tē ña kade tsiñu é kaidiá'vi ntī, tsí kūdii idé ntī nuu i é kaka'an nto”, koo ka'an nto —ka'an Jesúsú.

Dā ntavá'a Jesuu u'xi ñá'a ña nako'xo kúñu ī

¹¹ Dā kue'en Jesúsú ñuú Jerusaleén ne, itā ntí'xin ña ñuú Samaria ni Gálilea. ¹² Dā xee ñá uun ñuú lú'nti ne, vé'xi ū'xi ñá'a ña ntánchokuvi e ntánako'xo kúñu ñā, ntá tsi kantáñi ikā ñá ne, ¹³ un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—Jesuu, Mastrú, na ntuntā'ví ini kudii ntó ntī! —ka'an ña.

¹⁴ Dā iní Jesuu ñá ne, kaka'an ña:

—Kue'en ntó, kūnañé'e nto kúñu nto dūtú san —ka'an ña.

Da ñi tsi ku'e'en ñá ne, ntuvá'a ña.

¹⁵ Kidáā ne, uun ña ne, iní ña é ntuvá'a ña. Ntiko koō ñá ne, niñ kué'en ini ña kaka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō. ¹⁶ Nákunchiti ntāa ña nuu Jesús. Un tsi nte ñú'u kán nakuntéi ña é nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña. Nátí sa'á ne, ña ñuú Samaria ña. ¹⁷ Kidáā ne, kaka'an Jesús:

—¿Ñā ntu te un ntí'i nto é u'xi ñá'a nto e ntuvá'a nto kui'i nto? ¿Mí'i ntu kué'en ña in ñá'a ká san? ¹⁸ ¿Da mii xntu ñā vé'xi tuku ñuú san e ntíko koō ña é kaka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō? —ka'an Jesús.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ñátí san:

—Nakuntítsin, dā kunú'un nú vi'i o kan vē, tsi é ntuvá'an, tsi kuínti'xe o —ka'an ña.

Nté koo kixkadā kú'vé Xuva kō
(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ña fariseú san ne, ntátsixe'e ñā amá kixkadā kú'vé Xuva kō. Nantíko kōó Jesús, kaká'an ña:

—Ñā dító te kini o núu ko mí kadē kú'vé Xuva kō. ²¹ Ña kúvi ká'an o te i'a túvi, o te ikān tuvi, tsi é ñū'u ta'án o i —ka'an ña.

²² Kidáā ne, kaka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—Xée ntúvi é ntio nto kini nto kuān te uun ntúvi tsi vata kaa ntuvi dá tuví u, xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, ntá tsi ña kiní ka ntó ko. ²³ Iō ñá'a sán ne, ká'an ñā: “I'a tuví ña”, o “Ikān tuví ña”, koo ka'an ña; ntá tsi ña ku kuínti'xe nto ña; ñá ku ñe'e nto é kuntikin ntó ña. ²⁴ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, tē xee ntúvi é nainú u ne, xi'í nuu da kani dū'va e dukún kán. ²⁵ Ntá tsi di'na ne, dóo nto'o nto ne, kadā xení ña'a san ni nto, ña ntántoo ntuvi tsikan. ²⁶ Vata o kúvi ntuvi da íka Noeé san ne, kuan kōo kuvi dí ntuvi dá nainú u ñūxiví a. ²⁷ Ntáxi'i ntaé'xi ña'a san, ntánatánta'a ta'an ña di, un tsi da nte ntúvi é kúki'vi Noeé san arká san. Dā nēe iní ñá da nakuntéku ntute sán ne, xi'í un ntí ntí ña'a san. ²⁸ Kuan tsi o kúvi ntuvi da íka Loó san di. Ña'a sán ne, ntáxi'i ntaé'xi ña, ntáñi ña dí ne, ntádiko ña di. Ntáta'xi ña tatá ne, ntáxntañí ñá vi'i di. ²⁹ Ntá tsi divi tsi ntúvi da ntáka Loó san ñuú Sodoma ne, kó'xo ñū'u dú'xē nte e dukún kan, ni xūu é kai'xi vatā ó kakān daví san ne, uun ito tsi ntí'i ña'a sán xi'í ña. ³⁰ Kuan kōo kuvi dí tē xee ntúvi é kué'e Xuva ko kūtuni ñá'a san xoo ñá'a nti'xe u.

³¹ Ntuvi tsikán ne, tē xoó ña'a odo vídin ña rki vi'i ña kán ne, ñá ku ntí'ví ña iní vi'i ña kán é kīnaki'í ña iña ña. Ña ñu'u má kū'u kán ne, ntē ña ku naxée ña nú vi'i ña kán di.

³² Naka'an nto ñadí'í Loo nté o kúvi ña. ³³ Xoó ña'a é ntio ña é nakakū ñá ntuvi iña ñá ne, nakunaá ña. Ntá tsi xoo ñá'a é kanakunaá ña ntuvi iña ña kuenta iñá ko ne, nakáku ña.

³⁴ Sá'a kakā'án u ni ntō tsí niñu tsikan ne, ntoo uvi ñá'a san, é uun tsi nu ito ntákidi dádí ña. Uun ña ne, naki'i Xuva ko ñā ne, uun ña ne, kutuví mii ña. ³⁵ Uvi ñá'a ñadí'í ntántiko ña. Uun ña ne, naki'i Xuva ko ñā; uun ña ne, kutuví mii ña. ³⁶ Uvi ñá'a ñatí ñu'u ña má kū'u kán ne, uun ña'a ñā né, naki'i Xuva ko ñā; uun ña'a ñā né, kutuví mii ña —ka'an ña.

³⁷ Kidáā ne, ntátsixe'e ña Jesús:

—¿Mí'i ntū é kuān koo kuvi sá'ā? —ka'an ña.

Nántiko kōó Jesús, kaká'an ña:

—Mí ntōo kúñu tē'ú san ne, ikān ntaíko nūu skuilú san —ka'an ña.

18

Kuenta iña ñadí'í kíi ni ña kaxntékú kú'vé

¹ Jesú ne, kantaa ña uun nuu i é nañé'e ña é ká'an ntá'ví o é niñ kué'en tsí ntuvi é ntē ña nativi iní kō. ² Kaka'an ña:

—Xío uun ña kaxntékú kú'vé san uun ñuú é ntē ña kaú'vī ñá Xuva kō né, ntē ña kaíko ñu'u ña ñá'a sán di. ³ Divi tsi ñuú tsikán ne, tuví uun ñadí'í kii é ió du'xen iña ña. Kué'en ña nta'a ña kaxntékú kú'vé san, kukakan ña kuétsi kuēnta iña ñá kanaa núu ni'i ña. ⁴ Dā dóo kútítín ntuvi ne, ña ni íde ña kaxntékú kú'vé san ñá kuenta. Ntá tsi da rkontúvī ne, dē kuení ña: “Ña kaú'vī ko Xuva ko, ntē ña kaíko ñū'ú u ña'a sán di, ⁵ ntá tsi ñadí'í kíi, ña sá'a ne, dóo kanatekū du'xen ñá ko. Nada'an ú ña vata koo é ña ki'xí ka ña é natekū du'xén ka ñá ko”, ka'an ña.

⁶ Sá'a é kaka'an ñá kaxntékú kú'vé, ña dóo kini kaa san. ⁷ Xuva kō ni, ¿vá ñā ntu te nadá'an ña xoo é nakaxnúu ña é kúvi iña ña, ña é kaikan ntá'a ña ntē ntúvi ntē níñu? ¿Vá vii ntú Xuva kō é kuntétu ña? ⁸ Ká'án u tsí nada'an ña ñā é nte ña kukuí. Ntá tsi te

vē'xi u, xu'u é vēxkúví ú ñatíí ne, ¿vá nānī'í ka ntú ko ña'a, ña e ntákuinti'xe i ñuxiví a? —ka'an Jesús.

Kuenta iña ñá fariseu ni ñá kaido diu'un xô

⁹ Kantaa Jesuu úun ká xtuku nuu i iña ñá e dóo va'á, kuiní mii í, ña ntánantii ni'ni tuku ñā'a. Kaka'an ña:

¹⁰ —Uvi ñá'a ñatíí ne, kué'en ñā má ūkún kan, kūka'an ntā'ví ña. Uun ña ne, ña fariseu. Ña uun ña'a ká san ne, ña kaido diu'un xô iña ñuú Roma. ¹¹ Ña fariseú san ne, ntitsí ña ne, du'vā ó kaka'an ntā'ví ña: “Xuvā kó, kanata'xi ú sintiá'vi nta'a nto tsí xu'ú ne, ñá te vāta ntāa ña nguii san kaa u: é dū'ú ña, kini ntāa ña ne, iō kuetsí ña dī; ntē ña te vāta kaa ña kaido diu'un xô san kaa ú dī. ¹² Xu'ú ne, úvi ito é uun vite kaitúvi ixú u. Kué'e kanatā'xi ú nta'a nto vata kaa é kani'í ko”, ka'an ñá fariseú san. ¹³ Ntá tsi ña kaido diu'un xô san ne, dōo íka kátuví ña; ntē ña ni ntaa ní'i ña dīki ña ni nuu ña e dukún kán. Da mii tsí e kaxé'e ña nta'a ña nima ñá, kaka'an ña: “¿Xuva ko, na ntūnta'ví ini nto ko, tsí xu'ú ne, dōo iō kuetsí ko!”, ka'an ña. ¹⁴ Kaka'án u ni ntō tsí ña kaido diu'un xô san ne, é dé ka'nu iní Xuva ko ni ñā kuetsí ña, kúnū'ú ña ví'i ña. Ntá tsi ña fariseú san ne, ñá'á. Tsí ña é kade ka'nu mii kúñu í né, dōo kakó'xo nteē ñá nta'a Xuva kō. Á ña ntā'ví san ne, dīvi ñā e dóo ka'nu ña'a ña nta'a Xuva kō —ka'an Jesús.

Dā náxnuu viko Jesuu á i'xá kuetsí

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Kue'en ní'i ñā'a san i'xá ña mí tuví Jesuu vāta ko é na tiin nta'a ña í. Ntá tsi dā íni ña ntini'í ñā né, eni ntu'u ñā de tíi ña ni ña vexní'í i'xá i. ¹⁶ Kidáa ne, kāna Jesuú ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Kué'e nto itísi é na ki'xi mii í'xá san nta'a ko. Ñá ku kādí nuu nto, tsi mí kadē kú'vé Xuva kō ne, un ntíí ntíí ña'a ne, vata ntāa i'xá san ntāa ña. ¹⁷ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Xoó ncho kí'vi i mí kadē kú'vé Xuva ko ne, da mii é kuinti'xe ña Xuva ko vatā ó kakuinti'xe i'xá san. Tē ña'á ne, ña kúvi kī'ví ña —ka'an Jesús.

Uun ñatíí kuika kaka'an ñá ni Jēsuu

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Uun ñatíí, ña odo nūú ne, katsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru va'á, ¿neé ntu vii ú vata koo é ní'í ko ntuvi vā'a iñá ko ntii dañu ntūvi? —ka'an ña.

¹⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—¿Nté kui kaka'an ntun é vā'á u? Tsí xoxo e vá'a i; mii tsi Xuva kō e dóo va'á ña. ²⁰ Inin nté o kaka'an tú'un e xtúvi Xúva kō: “Ñá ku kukīdi ni'í nto ñadī'í, ña é ña te ñádī'í míi ō. Ñá ku ē'nín ña'a. Ñá ku dū'un. Ñá ku ká'án dovete iña ña'a. Kuikon ñu'un uva ō, ni dī'í ō dī”, ka'an —ka'an Jesús.

²¹ Kaka'an ñatíí san:

—É un ntí'í sá'á ne, é dē ntaa ntí'í ú un tsi nte dá ku lú'nti u —ka'an ña.

²² Dā téku Jesuu sá'á ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Uun sá nuu i é kākunaá iña o: nadikon ntí'in neé iō iña ó ne, dá tsi'in nta'a ña ntā'ví san, tsí kuan kōo é koo dokuika iña o e dukún kán. Kidáa ne, ki'xin, dá kuntikín ko —ka'an ña.

²³ Ntá tsi dā téku ñatíí san sá'á né, dōo kúnta'xa iní ña, tsi dóo kuika ñā. ²⁴ Íni Jesuu tsí dóo kúnta'xa iní ña ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo ntii tū'un é kī'ví ña kuiká san mí kadē kú'vé Xuva kō! ²⁵ Díi ka ña ntii tu'un é kī'ví uun kameú san xavi xíki san é vāta kaa ña kuiká san é kī'ví ña mí kadē kú'vé Xuva kō —ka'an ña.

²⁶ Ña téku i sán ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é kúvi nakáku i kuan? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Nee iña é ña kuvi víi ña'a sán ne, Xuva kō ne, kuvi víi ña —ka'an ña.

²⁸ Pedrú ne, kaka'an ña:

—Ntí'í ne, é tsoo mii ntí'í ntí iñá nti e ntántikín nti nto —ka'an ña.

²⁹ Jesuú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u: Da xōó ka ña'a é xtuvī mii ña vi'i ña, o di'i ña, o ēní ña, o uva ñā, o i'xá ña kuenta iña i mí kadē kú've Xuva kō ne, ³⁰ dií ka kue'é ka ni'i ña ñuxiví a; rkontúví ne, ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko ntii dañu ntūvi —ka'an Jesús.

Dá kúvi uni íto é kākā'an Jesús é kuvī ña
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Kāna xio Jesuú san uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Veví ne, kí'in o ñūú Jerusaleen, mí kuntaa é un nti'í é uve na'a e ntáka'an ñá ka'an naa Xuva ko san kuenta iñá ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatii. ³² Tsí ntada ña kó kuenta ntá'a ña vé'xi tūku ñuú san é kadā xení ña nī ko, é vii ña é kini kaa nī ko, é ti'vi dií ña kó di. ³³ Kani ña kó ñi é kanu'ni nuu utun ne, dá ka'nī ñá ko di, ntá tsi te kúvi uni ntúvi ne, ntoto xtuku u —ka'an Jesús.

³⁴ Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ñá ni ñē'e diki ña; ntē ñá ini ña nee iña é kākā'an Jesús, tsí nuu i sá'a ne, dōó xū'ú o kaka'an ña; ntē ña ni kuvi kí'in diki ña.

Dā ntavá'a Jesuu úun ña kuāa, ña ñuú Jericoo
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Kué'en Jēsuú ne, dā xee étsin ña ñuú Jericoó ne, ikān tuví uun ña kuāá itsi kān, kaikan ñá domēni. ³⁶ Da téku ña é ña te nté kaa ña'a san ntaíta ntí'xin ña ne, katsixe'e ña neé kakuvi. ³⁷ Ntáka'an ñá'a san tsi Jesuú ne, ikan kuíta ntí'xin ña. ³⁸ Kidáa ne, un ntii tsi kakana ña kuāá san:

—¡Jesuu, i'xá Davii, na ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

³⁹ Ña odo nūú ne, de tí ña ni ñā vata koo é na kūtuví kadin ña. Ntá tsi dā dií dií ka ntii kána ña:

—¡I'xá Davii, na ntuntā'ví ini nto ko! —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, kántitsí Jesuú ne, dā táxnuu ña ñā é kükueká ña á ña kuāá san. Dā xee ñá ne, tsixe'e Jēsuu ña:

⁴¹ —¿Neé ntu ntio o é víi u ni o? —ka'an ña.

Ña kuāá san ne, kaka'an ña:

—Mastru, ntio ko é ntūvá'a ntuxnuú ko —ka'an ña.

⁴² Jesuú san ne, kaka'an ña:

—Nakoton ve. É ntūvá'a ntuxnúu o vē, tsí ñi kué'en ini o kúnti'xe o —ka'an Jesús.

⁴³ Ura dú'va tsi i náxi'í nuu ñá kuāá san ne, dá kué'en ña kuntikin ñá Jesuu, kaká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō. Un ntí'í ña'a sán ne, dā íni ña nuu i sá'a ne, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō di.

19

Jesuu ni Záqueu

¹ Xee Jēsuu ñuú Jericoo. Ítā ntí'xin ña mé'ñū ñuú san. ² Ikān tuví uun ñatii, ñá nani Zāqueu, ña é odo nūu iña ña ntaído diu'un xōo iña ñuú Roma. Dōó kuika ñā. ³ Ña sá'a ne, dōó ncho kiní ña xoo ñá'a é Jēsuu ña, ntá tsi ña ni kuvi kiní ña, tsí ña te nté kaa ña'a ntáñi nteē ñá ña ne, Zaqueú san ne, dōo lú'nti ñā. ⁴ Kidáa ne, kué'en ña odoó nuú ña ne, kúxēe ña rki utun é ntitsi ítsi kān mí kuíta ntí'xin Jesuu é kiní ñá ña. ⁵ Dā ita ntí'xin Jesuu íkān né, íto ña rki utún san, kaka'an ña:

—Zaqueu, kamá san nuun ve, tsí veví ne, kantio é kutūví u nú vi'i o kān —ka'an ña.

⁶ Kidáa ne, kantí'i du'va tsí núu ñā e dóo diní ña é kí'in Jesuu nú vi'i ña kān. ⁷ Dā íni ña'a sán ne, un ntí'í ña ntáka'an káni ña é kué'en Jesús kúkutúvi ñā nú vi'i ña é iō kuetsí i. ⁸ Kidáa ne, nákontitsí Zaqueu, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—Koto nto, Mastru. Kué'e ú ña ntā'ví san dava é un nti'í é ió iñá ko. Tē xoó ña'a ki'i dú'u ú iña ñá ne, nantiko kōó u kimi itó ka xtúku —ka'an ña.

⁹ Kaka'an Jesús:

—É veví xee ntúvi é nakáku ña ntoo nú vi'i sá'a, tsí ñatí sa'á ne, tatá nti'xe Abraan ña.

¹⁰ Tsí xu'u é vēxkúvi ú ñatí ne, vé'xi u é kanantukú ú ña ntákunaa vata koo é nakákú u ña —ka'an Jesús.

Kuenta iñá diu'un
(Mt. 25:14-30)

¹¹ Dā ntaíni ña'a san é kāká'an Jéssuu núu i sá'a ne, ntaa ña ni ña ūun nuu i, tsí e xee étsin ña ñuú Jerusaleén ne, kūtuni ña tsi ntádē kuení ña'a san tsi é vevíi xee ntúvī é kuiñi ntu'u é kadā kú've Xuva ko ñūxiví sa.

¹² Kaka'an ña:

—Uun ñatíi, ña e dóo ka'nu ña'a ne, kué'en ña tūku ñuu vata koo é nī'i ña é vii ñá rei. Rkontúví ne, ntiko koō ñá. ¹³ Di'na dá kiī ña é kī'in ñá ne, kāna ña u'xi ñá'a, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kué'e diu'ún san xe'é ña ña, xe un xé un ñá, kaka'an ña: “Kada tsiñu ni'i ntō diu'un sá'a un tsi da nté náxeé u”, ka'an ña. ¹⁴ Ntá tsi ña ñuú mii ñá né, kúné'ū iní ña ni ñá. Taxnúu ña ña é kūka'an ni ñá odo núu san: “Ñá ntō ntí ñatíi sá'a é vii ñá rei iña ntí”, ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kúkú've ña é vii ñá reí ne, ntiko koō ña, náxee ña ñuú ña kán. Dā náxee ñá ne, taxnúu ña é kīkaná ña ña ntáde tsiñu iña ña, ña é xé'é ña diu'un, vata koo é kūtuni ñá te kué'e i'xá diu'un ña é'nu é xe un xé un ñá. ¹⁶ Ña é kuvi ūun sán ne, ntáda ña kuenta, kaká'an ña: “Tō'o, diú'un ntō ne, ú'xi ito nteku é'nu”, ka'an ña. ¹⁷ Kaka'an reí san: “Nté kui dóo vá'ā o, tsi dívīn né, dōo vá'á kaden tsiñun. Vi'i a vé ne, kadān kú'ven u'xi ñuu, tsi dén ntaan kuān te nté kaa kudii é tā'xí u o”, ka'an ña. ¹⁸ Xée xtuku ña uun ña'a sán ne, kaka'an ña: “Tō'o, diú'un ntō ne, ú'un ito ká xtuku ni'i é vāta kaa”, ka'an ña. ¹⁹ Dukuān ne, kaka'an xtúku reí san ni ñá dí: “Dívīn ne, kada kú'ven u'un ñuú”, ka'an ña.

²⁰ Kidáa ne, xée ña uun ña'a ká san, kaka'an ña: “Tō'o, i'a ni'i ú diu'un nto é xtuví va'á u, e xnúu ta'án u dodúkun ko. ²¹ Tsí u'ví ko nto, tsí dívī ntō né, uun ñatíi e dóo ka'xi nima nto. Kanakuido nto nee iña é ña ni tsoo ntó ne, katīn nto é tāta mí ña ni i'xi nto”, ka'an ña. ²² Kidáa ne, kaka'an reí san: “Dívīn é ña vá'ā o ni den tsiñun, vatā ó kaka'an ne, nuu é ntaā i e dóo ka'xi nimá ko. Tsí inin tsí kanakuido ú nee iña é ña ni tsoó u ne, katīn u mí ña ni i'xi ú dí. ²³ Dukuān ne, ¿nté kui ña ni de tsiñu ní'in ntun diu'ún ko vata koo é nī'i kúdii kó i'xá i tē náxeé u nú vi'i ko?”, ka'an ña. ²⁴ Kaka'an ñá nī ña ntoo san: “Naki'i nto diu'ún san ne, dá kué'é nto ña é kuvi ide u'xi ito san”, ka'an ña. ²⁵ Ntáka'an ña: “Tō'o, ntá tsi ña tsikán ne, é io ū'xi ito ká xtuku iña ñá”, ka'an ña. ²⁶ Nantíko kōó reí san, kaka'an ña: “Sá'ā ne, ká'ān u: Xoo é iō iña í ne, nī'i ká ña, ntá tsi xoo é ña tuvi iña í ne, nakí'i ntí'i ña, kuān té ña kué'e é iō iña ña. ²⁷ Kuenta iña ña é ntákune'u iní i nī kó ne, ña é ña ni ntio i é vii ú reí ne, kixni'i nto ña i'a ne, dá ka'nī ntó ña nuú ko”, ka'an reí san —ka'an Jéssuu.

Dā xee Jéssuu ñuú Jerusaleen

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Dā kúvi ka'an Jéssuu sá'ā ne, kué'en ká ña ñuú Jerusaleen. ²⁹ Dā dokó sa xee ña ñuú Befagee ni ñuú Betaniá etsin nú xūku é nani Ōlivú ne, taxnúu ña uvi ña'a, ñá ntīni'i ñá, ³⁰ kaka'an ñá ni ñá:

—Kue'en ntó ñuú lu'nti é tūvi étsin i'a. Tē xee ntó ne, ikān ntee tīn uun a búru é ntē vata xoxó kuntēku í tī. Nantuté nto tī ne, dá kixni'i nto tī. ³¹ Tē xoó tsixe'e i nté kui kanantuté nto a búru sán ne, ká'an ntō tsi Tó'o nto kántio ña tī —ka'an ña.

³² Kué'en ñá táxnuu ña san ne, nāni'i ña é un ntí'i vatā ó kaka'an Jéssuu ni ña. ³³ Dā nántuté ña burú san ne, katsixe'e tó'o tī:

—¿Nté kui kanantuté ntu nto burú ko? —ka'an ña.

³⁴ Nantíko koō ña, ntáka'an ña:

—Tō'ó kántio ña tī —ka'an ña.

³⁵ Kue'en ní'i ña tī mí tuví Jesuu. Tsido ña dōo ñá ata a búru sán ne, dā nakaa ña Jéssuu áta tī. ³⁶ Ña'a sán ne, tsōo ña doo ña ítsi kán mí ita ntí'xin Jesuu. ³⁷ Dā xee étsin ña mí dokuntíi xuku Olívu sán ne, un ntíi ntíi ña ntántikīn ñá ne, dōo diní ña. Kidáa né, uun tsi vāntíñi ña ntáka'an ñá e dóo ka'nu Xuva ko kuénta iña i é un ntí'i nūu i e dóo ka'nu é idé ña e iní ña. ³⁸ Ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu Rei, ñá vé'xí nta'a Xuva kō! ¡Na ta'xi Xuva kō é kuntoo vá'a o ni ñá vi'i antívi! ¡Dōo ka'nu Xuva ko, ñá tuví e dukún kán! —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, iō ñá fariseú, ña ñu'u ta'an mé'ñu ñá'a sán ne, ntáka'an ña:

—Mastru, kada tī nto nī ña ntántikīn nto —ka'an ña.

⁴⁰ Ntá tsi nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Te ñá'a san koo kádīn ñá ne, un tsi nte xúu san kani ntu'u kāchu'u —ka'an ña.

⁴¹ Dā xee étsin Jesuu ñuú Jerusaleén ne, ito ña ñuú san ne, da éku ña kuénta iña í, ⁴² kaka'an ña:

—¡Tē dí ni inín kuān te uun ntúvi vevii e nté koo kutúvīn va'an! Ntá tsi vevíi ne, núu i sá'a ne, dōo xu'u iō. Ña kúvi kīnin. ⁴³ Vi'i a vé ne, vé'xi ntúvi é kini kaa iña o é ña

ntaínchu'vi ó ne, kada xení ña ni ò. Kidáa ne, xntitsi ña ntó'ò é kādí nuu ña ntíko diñi o. ⁴⁴ Dá uun ito tsi nānti'i ntodó ña o. Ka'ní ña ña'a o. Nākatsin ntíí ntíí ñá da neé ka e kátūví iña o, tsí ña ni kutúni ò ura dá ki'xí Xuva kō é nakakū ñá o —ka'an ña.

Dā ntántoo Jesuu íni ukun

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Kidáa ne, kúkí'ví Jesuu má ukún ka'nu kán né, eni ntu'u ñā kíñu'u ñā ña ntádikō nu kí'i kán. ⁴⁶ Kaka'an ñá ni ñā:

—Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Vi'i kó ne, vi'i mí ka'an ntá'ví ña'a”, ka'an Xúva kō. Ntá tsi ñā ni ntō ne, ntáde tsiñu ni'i nto vata kaa vi'i ña du'u —ka'an Jéssuu.

⁴⁷ Utén utén xee Jéssuu ini ukún kán é nañ'e ñá ña'a san. Ntá tsi tó'o dūtu ni mastrú lei, ni ña tsíñu i ne, ntánantukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Jéssuu. ⁴⁸ Ntá tsi ña ni kuvi ní'i ña nté koo víi ña, tsí un ntíí ntíí ña'a sán ne, ntaíni va vá'a sa ña é kākā'an Jéssuu.

20

¿Xoó ntu teé tsiñu i Jesuu?

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Uun ntuvi ne, tuví Jesuu má ukún kan, kanañ'e ñá ña'a san nté koo nakáku ña. Xée dūtu ñá odo nūu, ni mastrú lei san, ni ñatā san. ² Kidáa ne, ntáka'an ñá, tsixe'e ña Jéssuu:

—Ka'an ntó nī ntí: ¿Xoó ntu kaka'an i é kuān koo víi nto sá'a? ¿Xoó ntu teé tsiñu i nto? —ka'an ña.

³ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu:

—Xu'ú ñi ne, tsixe'e ú nto uun nuu i. Nantiko koō ntó, ka'an nto: ⁴ ¿Xoó ntu teé tsiñu i Juaan é kuan kōo nakutsi ntute ña ña'a san: Xuva kō né, ò ña'a san? —ka'an ña.

⁵ Kidáa ne, eni ntu'u ñā natín mii ñā, ntáka'an ña:

—Te ká'an o é Xuva kō teé tsiñu ña ña ne, nantiko koō ñá, ka'an ña: “¿Nté kui ña ni kuínti'xe ntu nto ña kuan?”, koo ka'an ña. ⁶ Ntá tsi te ká'an o tsí ña'a san teé tsiñu ña ña ne, kudiin ñá'a sán ne, kué'e xuu ña kō. Tsí un ntí'i ñā'a sán ne, iō ntaa iña ña tsí Juaan san ne, kaka'an ñá kuenta iña Xuva ko —ka'an ña.

⁷ Dukuān ne, nantíko koō ña, ntáka'an ñá tsi ñá ini ña xoo teé tsiñu i Juaan é nakūtsi ntute ña ña'a san. ⁸ Kidáa ne, nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Xu'ú ñi ne, ña ká'an ú xoo teé tsiñu i ko é kūvi víi u nuu i sá'a —ka'an ña.

Kuenta iña ñá ñu'u nta'a i é tāta

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Kidáa ne, eni ntu'u Jéssuu kántaa ña nuu i sá'a, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Uun ñatíi ne, í'xi ña xō'o tinti'o mǎña ñá kán. Rkontúví ne, dē'xé ña é tāta ña é kada tsiñu ni'i tāan tuku ña'a. Kidáa ne, kué'en ña xio ñuu. Dā kútítín ntuvi kue'en ñá ne, ¹⁰ taxnūu ña ña kade tsiñu iña ña e kíkakan ña é kadūku ntée tó'o ñā, ntá tsi dā xee ñá kade tsiñu sán ne, e'ní ña ña, dá nantiko koó ña ña da mii ntā'a ña. ¹¹ Kidáa né, taxnūu tó'o tinti'ó san uun ká tuku ña'a, ña kade tsiñu iña ña, ntá tsi ña tsikán ñi ne, dōó kini ò ka'an ñá ni ñā né, e'ní ña ña ñi. Da mii tsi ntā'a ña ntíko koó ña. ¹² Tō'ó i sán ne, taxnūu xtuku ña ña kade tsiñu iña ña, ñá kuvi úní san. Ntá tsi ña ñu'u nta'a i tinti'ó san ne, ntuku kui'i xtúku ña ña ne, dā kíñu'u ña ña kí'i kán.

¹³ Kidáa né, tō'ó ñu'u sán ne, kaka'an ña: “¿Neé ntu vii ú ve? Á te taxnūu ú i'xá mii ko. Da mii é kuiko ñu'u ña ñā”, ka'an ña. ¹⁴ Ntá tsi ña ñu'u nta'a tinti'o sán ne, dā ñi ña i'xá ña ne, ntáka'an ñá xe un xé un ñā: “Ña sá'a é dūku ntée ña iña uva ña. Ka'ní o ña vata koo é xo'o víi o tó'o ñu'u san”, ka'an ña. ¹⁵ Dukuān né, kíñu'u ña ña ñu'u uva ña ne, dá é'ni kue'en ñá ña —kuan ò ka'an Jéssuu ni ñá'a san.

Kidáa ne, tsixe'e Jéssuu:

—¿Neé ntu vii tó'o i sán nī ñá ñu'u nta'a i é tātá san, te kuiní nto? ¹⁶ Vi'i a vé ne, á te kí'ín ña kíká'ni ña ña ñu'u nta'a i san, dá tsu'un nta'a ña é tāta ña tuku ñá'a —ka'an Jéssuu.

Ntá tsi dā téku ña'a san sá'a ne, ntáka'an ña:

—¿Nté kui sa! ¿Ña te kuan koo kúvi! —ka'an ña.

¹⁷ Ntá tsi Jesuu ne, ito ña ña ne, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Vi'i a vé ne, ka'an nto neé kani tú'un é úve na'a sá'a:

Xúu é nantii ní'ni ña xntáñi ví'i sán ne, ñi'vi e díf ka nuu á'vi i,

ka'an. ¹⁸ Da xōó ka ña'a, ña é ntāva ntodo nú xūu sá'a ne, tá'nu kuē'en ña. Ntá tsi te xōo ñá'a kó'xo nuu xuú san ata ñá ne, un tsi kuvi utsi kúñu ñā —ka'an Jesús.

¹⁹ Tō'ó dutú san nī mastrú leí san ne, ntio ña é tññ ña Jesuu úra í tsíkan, tsi kútuni ña é kántaa Jesuu núu i sá'a kuenta iña ña, ntá tsi u'vī ñá ña'a san.

Kuenta iñá diu'un xōo
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Kidáa ne, taxnūu ña ña'a é kíkoto xú'u ña Jesuú ne, ide sá ña vatā ó de ña'a, ña e dóo vá'a, tsi ntántukū nuu iní ña nté koo tsi'i kuétsi ña Jesuu ntá'a ña tsiñu i. ²¹ Kidáa ne, tsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru, iní nti tsi nuu é ntaā i é un nti'í é kāká'an nto dá kanañē'e ntó nti ne, iní nti tsí ña káde nto kuenta ñá'a san nte ntáa ña, tsí kaka'an ntáa nto nté koo kuntoo o vatā ó ntio nti'xe Xuva kō. ²² Dukuān né, ¿vā'á ntu ó e ntá'vi ó diu'un xōó san iña ñuú Romá ne, ó ña vá'a ntu ó? —ka'an ña.

²³ Ntá tsi Jesuú ne, kútuni ña é ña te nñi kué'en ini ña katsixe'e ñā ne, kidáa ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui ncho koto nteé ntu nto ko? ²⁴ Vi'i a vé ne, nāñe'e ká nto ko uun diu'ún san. ¿Xoó ntú nuu i é ntéé san; ó xoó ntu ñā í e ntéé na'á san? —ka'an ña.

Nantíko koō ñá, ntáka'an ña tsí nuu ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma ntée.

²⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Kué'e ntó ña tsiñu ka'nu i san nee é kāduku ntée ña ne, kué'e nto Xuva kō nee iña é iña ña —ka'an Jesús.

²⁶ Ña ni kúvi nī'i ña nté koo tsi'i kuétsi ña Jesuu kuénta iña tú'ún é kāká'an ñá mé'ñū ña'a san. Koó dā kúdu'va ña é kuān nte iní ña nté koo nantiko koō ñá ne, diin diin sa intóo ña.

Kuenta iña i é ntoto o tē xi'i o
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Rkontúví ne, kué'en ña saduceú san, kukoto ñá Jesuu. Tsí ñā ñā ne, ña ntákuinti'xe ña te nuu é ntaā i é ntoto o tē xi'i o. Dukuān né, tsixe'e ña Jēsuu núu i sá'a:

²⁸ —Mastru, ini nto tsí Muiseé ne, xntée na'a ña tsí te uun ñatíí kuví ña ne, ntukíí ñadī'í ña é nté ña ni xío i'xá ña ne, kantio é nātánta'a ñadī'í kíí san ni ēní xii ña vata koo é kōo i'xá ña ni ñā kuenta iña ñá xi'í san. ²⁹ Uun ito ne, ió u'xe ñá'a ení ña. Ña é kuvi ūun sán ne, tánta'a ña ne, xí'i ña dī'na dá kōo i'xá ñadī'í ña. ³⁰ Ña é kuvi ūví san ne, natánta'a ña ni ñadī'í kíí san. Xí'i ñā dí ne, nté uun i'xá ña ña ni xío. ³¹ Kidáa ne, nātánta'a ña é kuvi ūnī san ni ñadī'í san. Dukuān né, un nti'í ñā e kúvi u'xe ñá'a sán ne, xí'i nti'í ña e nté uun i'xá ña ña ni xío. ³² Kidáa ne, xí'i ñadī'í san dī. ³³ Vi'i a vé ne, tē ntóto ña da xi'í ña ne, ¿xoó ntu é kuvi ña dī'í i ña? Tsí un nti'í ña é u'xe ñá'a san tánta'a ña ni ñadī'í san —ka'an ña.

³⁴ Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñuxiví sa ne, ñatíí ni ñadī'í san ne, ntátánta'a ña. ³⁵ Ntá tsi tē xoo é nī'i i é xēe e dukún kán ne, ntoto dadñi ña ni ña xi'í san ikān ne, tē tíí te ña dī'í ñā ne, ña tánta'a ká ña. ³⁶ Tsí ña kuví ka ña, tsí ntuvi ña vata ntáa ánjē san, ntuvi ña i'xá Xuva kō, tsi e ntóto ña. ³⁷ Uun tsi nte míí Muisee kaká'an ña tsí ntoto ña xi'í san da xntée na'a ña iña xuku é kai'xi san. Ikān ne, kaka'an ña tsí Xuva kō né, ñā ña Xuvā ña ntantíto ña. Tsí kuenta iña Xúva kó ne, é un nti'í ñā ntantíto ña —ka'an ña.

³⁹ Kidáa né, ió mastrú leí san ne, ntáka'an ña:

—Vá'á ó kaka'an ntó, Mastru —ka'an ña.

⁴⁰ Kidáa ne, ú'vī ña e tsixe'e ká ña ña.

¿Xoó ntu é uvatā Cristu?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesuú ne, tsixe'e ñā:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto é Cristú ne, i'xá Davii ña? ⁴² Divi tsi Dāvii kaká'an ña ini tutú Sálmu san:

Xuva kō ne, kaka'an ñá ni Tó'ó ko:

“Kutúvín dñi kua'a kó san

⁴³ un tsi da nté natsi'i ú ña ntaínchu'vi o

má xe'e ó san", ka'an ña.

Kuan o ka'an Dávii. ⁴⁴ Ntá tsi ¿nté ntu koo kuvi ví Cristu i'xá ika Dāvii? Tsí mii Dāvii san ne, kaka'an ña e Tó'o ña ñā —ka'an Jéssuu ni ña.

Dā tsi'i kuétsi Jesuu mástrú lei

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Un ntíí ntíí ña'a san ntaíni ña dá kakā'an Jéssuu ni ña ntiní'i ñā:

⁴⁶ —Kuenta tsí víí nto nī mastrú lei, tsí dóo ini xku'un ña doo nani, ta'an i e ntañú'u ña e dóo ki'in iní i san, da ntaíka ña. Dóo ntio ña é ká'an ñá'a san ni ñā ntiusi da ntaíka ña mé'ñū ñuú san. Tē xee ñá má ví'i mí ntánataká nuu ña Israeé san ni ví'i viko sán ne, ntánantuku ñā mí'i e díi ka vá'ā o é kuntōo ña. ⁴⁷ Ña tsikán ne, ntánakuido nuu ña ví'i ñadí'i kíi san. Ntá tsi dóo na'a ntáka'an ntá'ví ña vata koo é ña kutuni ñá'a san te dóo kini ntáa ña. Na kuān ntáa sán ne, díi ka kue'e ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō —ka'an Jéssuu.

21

Diú'un é xe'é ña dī'i kii, ña dóo ntā'vi

(Mr. 12:41-44)

¹ Jesuú ne, ntāni'i ña nuu ña, kaito ña ña kuika nté o de ña e ntátsu'un ña diu'un ini etún san. ² Ikān dí ne, iní ña uun ñadí'i kíi ntā'ví, kaxnúu ña úvī diu'un kuaán kuétsi sán ini etún san. ³ Kidáa ne, kaka'an Jéssuu:

—Nuu é ntaā i é kākā'an u tsi díi ka nuu á'vi diu'un é kaxnuu ñadí'i ntā'ví san é vāta kaa e tsú'un un ntí'i ña nguii san. ⁴ Tsí ña nguii sán ne, kūdii diu'un é ntoó ka iña ña xe'é ña, ntá tsi ñadí'i ntā'ví san ne, xe'e ntí'i ña vata kaa é ió iña ña —ka'an Jéssuu.

Dá kakā'an Jéssuu é nāntatsin xúkūn ka'nu san

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Iō ñá'a sán ne, ntáka'an ña tsi xúkūn ka'nu sán ne, ñá tē nté kaa vá'ā o, tsi dóo va'á xuu kúvi, nī é iō iní i kán é xe'é ña'a san doméni. Kidáa ne, kaka'an Jéssuu:

⁶ —Vé'xi ntúvi é un ntí'i sā'a e ntaíni nto ne, nantatsin ntí'i. Nté uun ká xuu ña kodo ntí'i tá'an —ka'an ña.

Núu i é vé'xí é kúvi di'na dá ntí'i ñuxiví sa

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Kidáa ne, tsixe'e ña ñā:

—Mastru, ¿amá ntu é kuān koo kuvi sá'a? ¿Neé ntu nuu i kuvi di'na dá kuan kōo kuvi? —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jéssuu:

—Kuenta tsí víí nto vata koo é ña kaní nta'ví ña'a san nto, tsi ñá te da dīi ñá'a ki'xi ña é ká'an ña é divi ñā é Cristu ña ne, ká'an ñā tsi é xee ntúvi i é ntí'i ñuxiví sa dí, ntá tsi ña ku xkuntíkin ntó ña. ⁹ Te tēkú nto mí kakuvi du'xēn, mí ntánāa ñá'a sán ne, ñá ku u'ví ntó, tsi sá'a ne, kuétsi é kuān koo kuvi di'na, ntá tsi vata xee ntúvi é ntí'i —ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an xtúku ña ni ñā:

—Uun ñuú ne, nāá ni tūku ñuú san ne, ña tsiñu i sán ne, víi ña du'xen ni tūku ña tsiñu i. ¹¹ Iō vadá ñuú san ne, dóo ntii tāan; kutamá ña'a sán ne, kunūu kui'i e dóo ntii iní i, e dóo katíin ña'a san. Koo nuu i e dóo donchu'ví koo kuvi é vé'xí e dukún kán dí.

¹² Ntá tsi dí'na dá kuvi un ntí'i sá'a ne, divi ntō ne, tiin ña nto. Kada xení ña ni ntō. Kí'in ní'i ña ntō é kōto nteé ña nto ví'i mí ntánataká nuu ña Israeé. Tsu'un kutu ña nto viūtun. Kí'in ní'i ña nto ntā'a rei ni ñá tsiñu ka'nu i san dí kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ko. ¹³ Kuan kōo ni'i nto itsi é ntaa nto ni ñā'a kuenta iña ko. ¹⁴ Tsun rkó tsiñu nto víi nto é ña koo tú'vē nto dí'na nté koo nantiko kōo nto é nada'an ntō kúñu ntō. ¹⁵ Tsí xu'ú ta'xi u tú'lūn e dóo kuki'in iní ntó vata koo e nté uun ña ntaínchu'vi nto ña kuvi víi ña ni ntō, é ntē ña kuvi ka'an ntée ña nto. ¹⁶ Ntá tsi divi ntō ne, dá'ví ña'a san nto dóvete, un tsi nté uva nto, ni ení nto, nī ñavi'i ntó, nī ña dóo vá'a tiin ní'i ntō dí. Iō ntó ne, ka'ní ña nto. ¹⁷ Dá kaní ñuxiví san ne, ñá ntō kue'en ñá'a san nto kuenta iña ko. ¹⁸ Ntá tsi nté uun idi díki nto ña kunáa. ¹⁹ Na kútií nto nima ntó ne, kuan kōo ni'i ntó ntuvi iña nto.

²⁰ Ntá tsi tē iní nto tsi ntánti'u nuu ntadún san ñuú Jerusaleén ne, kidáa ne, kūtuni nto tsi e xee ntúvi é nantatsin ntí'i. ²¹ Kidáa ne, ña ntoo ñuú Judeá ne, na kūnu ñá, ntaa ñá rki uku kan. Ña ntoo ñuú Jerusaleén ne, na ntii ña, kí'in ña. Ña ñu'u má kū'u kán ne, ñá ku naxéé ka ña ví'i ña. ²² Tsí ntuvi tsikán ne, kiní ña'a san dóxo, tsí da mii é kūntaa ntí'i é úve na'a kaka'an tú'un Xuva kō. ²³ ¿Ntá'vi ide ñadí'i, ña é ñu'u i'xá i ntuvi tsikán,

ni ñadĩ'i, ña ntánatsĩsĩ i'xá i! tsí ña te kú've nto'o ña'a san, tsí uun doxo ka'nu kuvi ñuú sa'a. ²⁴ Iō ñá ne, ka'ní nuu ña ñá káa. Iō ñá ne, k'i'in ní'i ña ña viūtun é tuku e túku ñuu dá kaniñ ñūxiví sa. Ña'a, ña é ña ni kuintí'xe i Xuva kō ne, kodo ntí'i ña ñūú Jerusalem un tsi da nté ku é kūntaa ntúvi e xtúvi Xúva kō.

Nté koo nainu xtúku u, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Kidáa ne, koo dóxo é kīni o núu ngántii, ni xōo, ni kāmī san. Ñuxiví sa ne, dōo kúdana ña'a un ntí' ntí' ñuú san ne, dōo ú'vī ña e dōo donchū'ví koo kuvi ntute ñu'u kán é kākā'an ñu'u. ²⁶ Ña'a sán ne, kūvī nuu ña e dōo ntaú'vī ña e ntádē kuení ña nee iña é kākūvi ñuxiví sa. Un vá'a tsi kantá nuu nuu i é ió e dukún kán. ²⁷ Kidáa ne, kiní ña tsí xu'u é vēxkúvī ú ñatīi ne, nainú u mé'ñū viko nu'u e dōo iō ko é vīi u é un ntí'ĩ, e dōo kaxi'í nuu ka'nu u. ²⁸ Te iñi ntu'u é kuān koo kuvi sá'a ne, nākuntáñi nto, ntaa ni'i nto diki nto, tsí ntuvi tsikán ne, nakáku nto —ka'an Jesús.

²⁹ Kaka'an ñá kuenta iña i sá'a:

—Koto nto utun ígu san, o da nēé ka utun. ³⁰ Tē íni nto tsí kanakōdó xuku i ne, kutuni ntó tsi é vē'xi étsin ntuvi ka'ni. ³¹ Dukuān né, tē íni nto é kuān koo kuvi sá'a ne, kutuni ntó tsi é vē'xi étsin ntuvi é kadā kú've Xuva kō.

³² 'Nuu é ntaā i é un ntí'i sāl'á kuntaa dí'na dá kūvī ña'a, ña ntántoo vevii. ³³ E dukún kan ni ñūxiví sa ne, ntí'ĩ, ntá tsi tú'ūn é kākā'an u ne, da mií é kuntaa.

³⁴ 'Kuenta tsí vií nto. Ñá ku dā vá'a nto é na ntūka'xi nima ntó é vií nto é kīni kaa. Ñá ku nakuiní nto kúñu ntó é kada k'i'vi ntó. Ñá ku ntē dúkuan kadā kuení nto nee é kantio nto ñuxiví a, vata koo é ña da nēe iní nto xee ntúvi tsikan, ³⁵ é vata kaa chitō. Tsi vé'xi ntí'xe ntuvi tsikan iña un ntí' ntí' ña'a san, ña ntoo da kaniñ dū'va ñuxiví a. ³⁶ Na kōo tú've ntó ne, nguentúvi tsi ka'an ntá'ví nto vata koo é nakáku nto é un ntí'i nūu i é kuān koo kuvi, vata koo é kūvi xee ntó nta'a ko, xu'u é vēxkúvī ú ñatīi —ka'an Jesús.

³⁷ Ntuvi ā ne, tuví Jesuu má ukún kan, kanañ'e ñá ña'a san. Niñū a ne, rki uku é nani Ōlivu kañ'e ña. ³⁸ Tévāa du'va tsi ntáxee ntí' ntí' ña'a san má ukún kán é kīni ña é kākā'an Jesús.

22

Dā nátaská nuu ña'a san é ntukū nuu iní ña nté koo tiin ña Jesuu

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ E xée étsin viko da ntaé'xí ña tañú'ū é ña kadáka u'xen iā. Viko sāl'á ne, é naka'ān ña Israeé san nté ō nakáku Xuva ko ña dā ntáka ña ñuú Egítō. ² Kidáa né, tō'ó dutu ní mastrú leí san ne, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Jesuu, tsi ntaú'vī ñá ña'a san.

³ Kidáa ne, kúkii é ña vá'ā san nima Júda, ñá nani Iscāriote, ña é uun ña'a uxuvi ñá'a pustrú san. ⁴ Ña sāl'á ne, kué'en ña, kúkoto ñá tó'ō dutu ni ñá odo nūú ini ukún kán, nté koo vií ña é ntāda ña kuenta Jesús ntá'a ña. ⁵ Kidáa né, dōo diní ña. Xé'e ña xu'u ña é kué'ē ña diu'un Júda san. ⁶ Dívi ñá dí ne, xé'e ña xu'u ñá ne, dā éni ntu'u ña ntukū nuu iní ña nté koo ntada ña Jesuu kuénta ntá'a dutu é ntē xoxó kiní i.

Dā xee ntúvi é ká'xí ña tañú'ū é ña kadáka u'xen iā

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Kidáa ne, xée ntúvi é ká'xí ña tañú'ū é ña kadáka u'xen iā ne, dívi tsi ntúvi dí ne, kantio é ka'ní ñá a le'ntu iña vikó san. ⁸ Kidáa né, taxnūu Jesúsú Pedru ní Juaán san, kaka'an ña: —Kue'ēn ntó, kūtsoo tú've nto é ká'xi o iña viko san —ka'an ña.

⁹ Dívi ñá né, tsixe'e ñá:

—¿Mí'i ntū ntio nto é káda vá'a ntí? —ka'an ña.

¹⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Te kúkí'vi nto ñuú san ne, nani'i ta'an nto úun ñatīi, ñá ni'i uun xoó ntute. Kuntikín ntó ña un tsi nte nú vi'i mí ntí'vi ña ne, ¹¹ dá ká'an ntó ní tó'o vī'i san: “Katsixe'ē Mastrú san nto: ¿Mí'i ntu vā'á o mí kúvi ka'xí u ní pustrú ko iña vikó san?”, kuan kōo ka'an nto.

¹² Kidáa né, nañē'e ñá nto uun ne'u vi'i ka'nu mí odo ntí'i ta'an san mí iō tu've ne, ikan káda vá'a nto é ká'xi o —ka'an ña.

¹³ Kué'en ñá né, nāni'i ntí'xe ña un ntí'ĩ é kākā'an Jesúsú ne, dā de vá'a ña é ká'xí ña kuenta iña vikó san. ¹⁴ Dā xee úra í ne, Jesuu ní pustru ñá ne, kántō ña nú mesa kan.

¹⁵ Kidáa ne, kaka'an Jesúsú:

—Ñá tē nté kaa ntio ko é kā'xí dadii ú ni nto viko sá'a di'na dá kūví u. ¹⁶ Ká'ān ú ni ntō tsi nté uun ito ká ña ka'xí ka ú iña viko san un tsi da nté kūntaa é un ntí'i iña Xuva ko mí kadē kú'vē ña —ka'an ña.

¹⁷ Kidáa né, kí'i ña e'xin é ñu'u ntute tinti'ó ne, dā naku'é e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō, kaka'an ña:

—Kí'i nto sá'ā ne, dá ko'o dava nto ni tā'an nto xe un xé un ntō. ¹⁸ Ká'ān ú ni ntō tsi nté uun ito ña ko'ó ka ú ntute tinti'o un tsi da nté kí'xi Xuva ko, kí'xkada kú'vē ña —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, kí'i ña tañú'ū san, da naku'é e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ña é kā'xí ña, kaka'an ña:

—Sá'ā né, kūnú ko é ntūvi kuenta dóxi'í kán kuenta iña nto. Vii nto sá'ā vata koo é naka'an ntō ko nté ó dé u kuenta iña nto —ka'an Jésuú san.

²⁰ Kuan ó dé ña ni e'xin san di dā kuvi é'xi ña, kaka'an ña:
—E'xin sá'á ne, núu i é xēe é ta'xi Xuva ko xū'u ña é kātí ú niñí ko kuenta iña nto. ²¹ Ntá tsi vevíí ne, ñatíi, ña díko xu'ú ko ne, tuví dadii ña ní ko nú mesá sa. ²² Vevíí ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, da mií é kí'ín u itsi e tá'xi Xuva kō, ntá tsi jñā ntu ntá'vi ide á ñatíi, ña é díko xū'ú ko san! —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, eni ntu'u ña ntátsixe'e tā'an ña xe un xé un ñā:

—¿Xoó ntu ñá'a, ña díko xū'u ñá san? —ka'an ña.

¿Xoó ntu é díí ka nuu á'vi i?

²⁴ Kidáa ne, ntánatíin ñā kuenta iña i xoo é díí ka nuu á'vi i, te kuiní ña. ²⁵ Ntá tsi kaka'an Jésuu:

—Rei iña ña túku ñuú san ne, dōo ntádē kú'vē ñá iña ñá ñuú ña. Ntá tsi ntáka'an míi ñā e dóo vá'ā ó de ña ni ñá'a ña. ²⁶ Ntá tsi ñi'vi ntō ne, ñá ku kuān xkoó de ntō. Dā xoo ká ña'a nto, ña dóo nuu á'vi i ne, na vii ña vata tsi kaa uun ña kuetsí, ña é kui dutsi i. Xoo é kade kú've i ne, na vii ñá vata kaa ña é kaxntíi. ²⁷ ¿Xoó ntu é díí ka nuu á'vi i kuan: ña tuví ntu nú mesá san ne, ó ña katsu'un ko'o? ¿Ñā ntu te ñá tuvi nú mesá san? Ntá tsi xu'ú ne, vata kaa ña katsu'un ko'o san kaa u é tuví u ni ntō.

²⁸ Dívi ntō né, ñi kuē'en tsi ntuvi é ntoo nto ní ko dá kanto'o kó da nēe ka nuu i. ²⁹ Xu'ú ne, ta'xi ú itsi é kadā kú'vē ntó vata ó tá'xi uva kō é kada kú've u. ³⁰ Mí kadē kú've u ne, dadii tsi ko'o ká'xi o ni ntō nú mesá ko. Kuan koo kuntōo nto é kadā kú've nto iña uxuvi táta ña Israeé san di —ka'an ña.

Dá kakā'án Jesuu é kā'án Pedru tsi ñá ini ñá ña

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Sá'a kaka'an Jésuu:

—¿Aí, Simuun! Koton tsí tó'ō e ña vá'ā san ne, kaikan o é kí'dí nuu o vatā ó de o ní trigu.

³² Ntá tsi xu'ú ne, é ikán u kuenta iña o vata koo é ña xtuvín miin é kakuinti'xe o. Dívin né, te ntiko kōon é kuinti'xe o kó ne, xntiin ení o vata koo é díí ka kuinti'xe ña di —ka'an Jésuu ni ña.

³³ Kaka'an Símuún san:

—Tō'ó, é iō tu'vé u é kí'ín u ni nto, kuān te viútun, kuān te dóxi'í kán di —ka'an ña.

³⁴ Kidáa ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Pedru, kaka'án u ni ó tsí vevíí ne, di'na dá kána lí'xí sán ne, úni ito ka'an tsí ñá inín ko —ka'an ña.

Dā xee ura é kōto nteé ña Jesuu

³⁵ Kidáa né, tsixe'e Jésuu ña ntiní'i ñā:

—Dā táxnūu ú nto é kí'ín nto e nté itín ntó ne, nté ññ e kañú'u diu'un nto, nté ntí'xen ntó di, ¿vá neé ntu kunaá nteé nto? —ka'an Jésuu.

—Ñá tē nee —ka'an ña.

³⁶ Kidáa ne, kaka'an Jésuu:

—Ntá tsi vevíí ne, nadama. Xoo é iō itín i ne, na kuído ñá, ni ññ é xku'ún diu'un ña. Xoo é ña tuvi káa i ne, na nadiko ña kūtūun ñá ne dá kuíin ña káa ña. ³⁷ Tsí kaka'án u ni ntō tsí kantio é kūntaa ntí'i é kaka'an tú'un Xuva kō: “Ide ña ni ña vatā ó de ña ní ñá iō kuetsí i”, ka'an. Tsi é un ntí'i é úve na'a kuenta iñá ko ne, kuetsi é kūntaa ntí'i —ka'an Jésuu.

³⁸ Ña ntiní'i ñā ne, ntáka'an ña:

—Tō'ó, i'a iō uvi káa —ka'an ña.

Divi ñā ne, kaka'an ñā:
—Xée o tsi sá'a —ka'an ñā.

Dá kākā'an ntâ'ví Jesuu má utun Getsemanii

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Kidáā né, kii Jesuu, kué'en ñā xūku é nani Ōlivu vātā xkoó ini ñā. Ñā ntini'i ñā ne, ntántikin ñā ñā, kue'en ñā. ⁴⁰ Dā xee ñā íkān ne, kaka'an Jéssuu ni ñā:

—Kantá'vī ntó vata koo é ñā kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ñā.

⁴¹ Kidáā ne, kii nteé xio Jesuu, kué'en ika ñā vata kaa mí nakuita o xuu. Nákunchiti ñā é ka'an ntâ'ví ñā. ⁴² Kaka'an ñā:

—Ūvá, tē ntio nto ne, nakakū ntó ko é kanto'o kó nuu i sá'a. Ntá tsi ñā víi nto é ntio kó, tsi é ntio mii ntó —ka'an ñā.

⁴³ Kidáā ne, vé'xi ūun ánjē iña Xuva ko é xntii ñā ñā. ⁴⁴ É kuān nte kantó'o ñā ne, nī kué'en ini ñā kaka'an ntâ'ví ñā ne, uun tsī katoó na'nu nte ñú'u kan tīn ñā é vata ito nīñi.

⁴⁵ Dā kúvi ka'an ntâ'ví ñā ne, nákontsís ñā, kue'en ñā mí ntoo ñā ntini'i ñā. Divi ñā ne, e ntákidi ñā, tsi dóo kunta'xa iní ñā. ⁴⁶ Kidáā ne, kaka'an Jéssuu ni ñā:

—¿Nté kui kuān nte ntákidi ntú nto? Nakuntáñi ntó ne, dá ka'an ntâ'ví nto vata koo é ñā kó'xo nto nuu i é kīni kaa —ka'an ñā.

Dā tīn ñā Jesuu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kaka'an dúkuan Jesuu da xée ñá'a san é ñā te da dií ñā. Ñā é nanī Júdā, ñā é kuvi ūxuvi ñá'a pustru ñā ne, odo nuū ñā vé'xi ñā nuu ñá'a san ne, dā xee ñá mí tuví Jesuu san ne, dā é'xi ñā xu'u ñā. ⁴⁸ Kidáā ne, kaka'an Jéssuu:

—Xo'ōn, Júdā, ¿vá xū'u ntu kó ka'xin é dikōn kó, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi? —ka'an ñā.

⁴⁹ Ñā ntántoo ni Jéssuu san ne, ntaíto ñā nee é kuvi ne, tsixe'e ñā:

—Tō'ó, ¿ka'ní nuu ntu o ñā káa san? —ka'an ñā.

⁵⁰ Uun ñá'a ñā né, ntuku kui'i ñā ñā kade tsiñu iña tó'o dutú san, e'nté ñā lo'xo kua'a ñā. ⁵¹ Ntá tsi kaka'an Jéssuu:

—Na koo mii nto ñā. Kuan tsi koo na kōo —ka'an ñā.

Kidáā ne, tīn nta'a Jéssuu ló'xo ñā kade tsiñu san ne, ntuvá'a. ⁵² Kidáā ne, kaka'an ñā nī tó'o dutu ni ñá odo nuū ini ukún kan, ni ñatā san, ñā xee é tīn ñā:

—Divi ntó ne, odo nto káa ni ūtun, é vāta te ñā du'ú u. ⁵³ Da itúvī ú ni ntó utén utén ini ukún kán ne, ntē ñā ni tīn ntá'a ntó ko, ntá tsi ura í e dóo neé sa ne, divi ūra i é káduku nté nto e ntáde ntó nuu i é kīni kaa —ka'an Jéssuu.

Dá kakā'án Pedru é ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kidáā ne, tīn ñā Jesuu, kué'en ni'i ñā ñā nú vi'i dutu ñá odo nuū san. Kué'en Pedru, kántikin ika ika tsi ñā. ⁵⁵ Ikān tívi ñā ñu'u nu kí'i kán ne, da túni ñā ntíkō diñi nchú'ūn san. Kátuvi Pedrú san ni ñā di. ⁵⁶ Kidáā né, uun ñadī'i, ñā é kade tsiñu sán ne, iní ñā é ikān tuví Pedrú san nchú'ūn san katúni ñā ne, íntē'á ñā ñā ne, kaka'an ñā:

—Ñā sá'a ne, dadīi ika ñā ni ñā tsikan —ka'an ñā.

⁵⁷ Ntá tsi Pedrú san ne, tee xu'ū ñā, kaka'an ñá ni ñadī'i san:

—Xu'ú ne, ñá iní u ñā é kākā'an ntó san —ka'an ñā.

⁵⁸ Dā kú e ví'i ne, é tūku ñá'a iní ñā ñā ne, kaka'an ñā:

—Divin né, kakuini'i o ñā tsikan —ka'an ñā.

Ntá tsi Pedrú san ne, kaka'an ñā:

—¿Ñá'á ni san! Ñā te dívī ú —ka'an ñā.

⁵⁹ Dā kúvi uun urá ne, é tūku ñā kaka'an ñā:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsi ñā sá'a ne, dadīi ika ñā ni ñā tsikan, tsí dadīi ñuu ñā ñuu Galilea —ka'an ñā.

⁶⁰ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ñā:

—Ñá iní u nee é kākā'an nto —ka'an ñā.

Ura dú'va tsi i dá kakā'án Pedrú ne, kána tsi lí'xī san. ⁶¹ Kidáā ne, xkokótó Jesuu, mí tuví Pedru. Kidáā ne, nánū'ú Pedru iní ñā nté o kaka'an Jéssuu ni ñā tsí di'na dá kána lí'xī sán ne, úni ito ka'an ñā e ñá ini ñá xoo ñá'a ñā. ⁶² Kidáā ne, kí Pedru kí'i kán ne, dōo éku ñā.

Dā narkínteē ñá Jesuu
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ñatíí, ña ntáde kuenta Jesúsú ne, narkínteē ñá ña ne, ē'ní ña ña. ⁶⁴ Ēdí ña ntuxnúu Jesúsú ne, dā ntáka'an ñá ni ñā:

—Ká'ān ve, ¿xoó ntu é'ni i o? —ka'an ña.

⁶⁵ Dōó titín ka nuu i é ntáka'an káni ña ni ñā di.

Dā intítsi mē'ñu Jesuu nuu ñá tsiñu i
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Dā tuví san ne, náta'ká nuu ñatā ña Israeé san nī tó'ō dutu ní mastrú leí san. Kue'en ní'i ña Jesúsú mé'ñu ña tsiñu na'nu i ne, dā íkān tsixe'e ña ñā:

⁶⁷ —Ká'an é nuu é ntaā i te Cristu ntí'xen —ka'an ña.

Dívi ñā né, kaka'an ña:

—Te ká'án u tsí dívi ú ne, ntē ña kuintí'xe nto ko. ⁶⁸ Te tsixe'ē ú nto dí ne, ntē ña nantiko koó nto é ká'án u. ⁶⁹ Ntá tsi un tsi nté vevíí ne, xu'u é vēxkúvī ú ñatíí ne, tuví u díñi kua'a Xuva kō, ña é díí ka ka'nu kue'en —ka'an ña.

⁷⁰ Kidáa ne, un ntíí ntíí ña tsixe'e ña ñā:

—Kidáa ne, ¿dívi ntūn é i'xá Xuva kō kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jesúsú:

—Mii xntō ntáka'an ntó nee ñá'a u —ka'an ña.

⁷¹ Kidáa ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntū kantio ká kō ña é ká'an ntaa? Tsí tutun mii ko téku ko e kéne ña kaka'an ña —ka'an ña.

23

Dā intítsi mē'ñu Jesuu núu Pílatu
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Kidáa ne, un ntíí ntíí ñá nakuntáññ ñá ne, dā kue'en ní'i ña Jesúsú ntá'a Pílatu. ² Íkān éni ntu'u ñā dá'ví ña ña dovete, ntáka'an ña:

—E ní'í ntí ñatíí sa'a é kanatívi ñá ñuú ntí. Kaka'an ñá tsí ña vá'a ō e ntá'vi ntí diu'un xōo ña ñuú Romá san. Kaka'an ñá di tsí dívi ñā é Cristu ñá, dívi ñā é kúvi ña reí di —ka'an ña.

³ Kidáa ne, tsixe'e Pílatú san Jesúsú:

—¿Vá dívin ntūn é kúvin Rei iña ñá Israeé san? —ka'an ña.

—Mii xnto káka'an nto —ka'an Jesúsú.

⁴ Kidáa ne, kaka'an Pílatu ni tó'ō dutu ní ña'a san:

—Ñá kánani'í ko kuétsi ñatíí sa'a —ka'an ña.

⁵ Dā díí díí ka xío ntíí ñā'a san, ntáka'an ña:

—Vé'xi ña, kanakutsu'un ña ñā'a san nchú'un é kanañē'e ñá kanií ñuú Judeá ne, nté ñuú Galileá ne, un tsi nte í'a di —ka'an ña.

Dā intítsi mē'ñu Jesuu nuu Heródē

⁶ Dā téku Pílatu sá'a ne, tsixe'e ña te ñatíí sa'á ne, ña ñuú Galilea ña. ⁷ Dá kakā'an ña tsí dívi ñuú ñá ne, taxnúu ña ña nta'a Heródē, ña tsiñu na'nu i ñuú Galilea, tsí tuví ña ñuú Jerusaleen ntúvi tsikan. ⁸ Dā íni Heródē san Jesúsú ne, dōo díni ña tsí e titín ntuvi é ntio ña é kiní ñá ña, tsi téku ña e ntáka'an ñá'a san íña ña. Ntio ña é kiní ña é víí ña nuu i e dōo ka'nu. ⁹ Dōo tsixe'e ña ñā, ntá tsi ña ni ká'an kue'en tsí Jesúsú. ¹⁰ Íkān ntāññi tó'ō dutú san nī mastrú leí san, e dōo ntátsi'í kuetsi ña ña. ¹¹ Kidáa ne, Heródē san ni sntadun ñá ne, dē xení ña ni Jesúsú. Narkínteē ñá ña ne, naxnúu ña ña du'nu e dōo va'a vata kaa é kainúu rei. Kidáa né, nataxnúu xtuku Heródē san ña nta'a Pílatú san. ¹² Ntuvi tsikán ne, dōo vá'a o tiin Pílatú san ni Hēródē sán, kuān te ntuvi dí'na ne, dōo ínchu'vi ta'an ña.

Dā ntúvi kuenta Jesúsú é kuví ña
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Kidáa ne, Pílatú san ne, náta'ká nuu ña nī tó'ō dutú san, nī ña tsiñu i, ni ñā'a sán ne, ¹⁴ dá kakā'an ñá ni ñā:

—Dívi ntō é vēxní'i nto ñatíí sa'á nta'a kó ne, ntáka'an nto tsí kanatívi ñá ña'a san, ntá tsi xu'ú ne, tsixe'ē ú ña nuu ntó ne, ñá ni naní'í ntí kuétsi ñā nté uun nuu i vatā o ntáka'an nto. ¹⁵ Nte Heródē ña ni naní'í ña kuétsi ñā. Dukuān é nataxnúu xtuku ña ña nta'a ko.

Koto nto tsí ña té neé ni íde kue'en tsí ña é kuvī ña. ¹⁶ Nanto'o ú ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an Pílatú san. ¹⁷ Tsi dá kakūvi viko sá ne, da miī é nakāka xaa Pílatú san uun ña'a, ña ñu'u kutu, xoó ña'a é ntio ña'a san é ntii ña.

¹⁸ Ntá tsi kuédadii tsi éni ntu'u ña ntákachu'u ña:

—¡Ka'ní nto ña sá'á ne, nakāka xaa nto Barabaá san! —ka'an ña.

¹⁹ Barabaá san ne, nuu kutu ña, tsí idé ña du'xen nī ña ñuu í ne, e'ní ña ña'a. ²⁰ Pílatú san ne, ntio ña é nakāka xaa ña Jesuú ne, kaka'an xtúku ña ni ña'a san. ²¹ Ntá tsi díí díí ka ntii káchu'u xtúku ña:

—¡Na xnteē ntó ña ntiká krusi kan! ¡Na xnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ña.

²² É kuvī ūni íto káka'an xtúku Pílatú san:

—¿Nee iñá ntu é kīni kaa idé ña? Tsí ña kánani'í ko kuétsi ñā é kuétsi é kuvī ña. Nanto'o ú ña ne, dá nakāka xaa ú ña —ka'an ña.

²³ Ntá tsi ña'a sán ne, ntaxío ntii ña ntáka'an ña tsí da miī é na nākuntée ña ntiká krusí san. Un tsi vāntiñi ña ntáka'an ña. Kūvi idé ña ni'í ña é ntio ña. ²⁴ Pílatú san ne, íde ña vatā o ntáka'an ña'a san. ²⁵ Nakāka xaa ña ñatīi, ña nuu kutu viutun san kuenta iña i é idé ña du'xen nī e'ní ña ña'a sán di, ntá tsi ntāda ña kuenta Jesuú san nta'a ña'a san vata koo é vii ñā ni ñā nee é ntio ña.

Dā intée Jesuu ntikā krusi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Dā kue'en ni'í ña Jesuu é na xnteē ñā ña ntiká krusí ne, tiin ña uun ñatīi, ña ñuú Cirene, ñā nani Sīmuun, ñā vé'xi uun rantsu. Kuétsi é idé ña'a san ña é kuni'í ña krusí san é kuntikin ñā ata Jesuú san.

²⁷ Ñā tē nté kaa ña'a ntántikin ñā ña ne, ñā te da dii ñādī'í san dóo u'vi ntákuvī ña, ntaéku ña kuenta iña Jesuu. ²⁸ Dā íto Jesuú san ñādī'í san ne, kaka'an ña:

—Nto'ó, ñādī'í Jerusaleen, ñā ku ntē dúkuan ēku nto kuenta iñā ko, ntá tsi kueku nto kuenta iña mii nto ni i'xá nto. ²⁹ Tsi vé'xi ntūvi é ká'an nto: “Nté kuān nte va'á ña'a san, ña é ña ni kuvi koo i'xá i, nī ña é ña ni ñu'u i'xá i í'xi i, nī ña é ña ni natsitsi i'xá di”, koo ka'an nto. ³⁰ Kidāā né, kani ntu'u ñā'a san ká'an ña é na nuu xuku san mí ntántoo ña, é ntio ña é kutāvi núu ña é kunuu xū'u ña. ³¹ Ntá tsi te kuan ō ntāde ni'í ña utun xi'í sán ne, ¿ntē ntú koo víi ña ni ūtun itsí san kuan? —ka'an Jesuú san.

³² Kue'en ní'í ña ūvi ña'a ña kini ntāa é dādii ka'ní ña ña ni Jesuu. ³³ Dā xee ñā xuku é nani Xkīdiki Ntīxi sán ne, ikān nāxnteē ñā Jesuu ntikā krusi, ní ntuvi ñā'a ña kini ntāa san: uun ña ne, diñi kua'a Jesuu intée ña; uun ña ne, diñi datsin ña intée ña. ³⁴ Jesuu ne, kaka'an ña:

—Ūvá, kada ka'nu iní nto ni ñā, tsi ñā ini ñā nee iña ntāde ña —ka'an ña.

Sntadún san ne, nārkinteē ñā doo Jesuu xoo é kūvi víi i ni'í i. ³⁵ Ña'a sán ne, ntāñī ña, ntaíto ña ne, un tsi nté ña tsiñu i san ntánarkinteē ñā Jesuu, ntáka'an ña:

—Ña sá'á ne, nakākú ña tuku ña'a. Vi'í a vé ne, na nakākú mii ñā kúñu ña, tē nuu é ntaā i é Cristu, ña é nakaxnúu Xuva kō —ka'an ña.

³⁶ Sntadún san ne, nārkinteē ñā ña. Xée ētsin ña ne, xé'e ña ntīdi íā é kō'o ña. ³⁷ Ntáka'an ñā ni ñā:

—Te divīn é Rei iña ñā Israeé ne, nakākún miin kúñu ō —ka'an ña.

³⁸ Nteé letra díki krusí san é káka'an tú'ūn griegú, ni tū'ún latiín, ni tū'ún hebreu, kaká'an: “Ña sá'a é Rei iña ñā Israee”, ka'an.

³⁹ Uun ña'a ñā du'ú san, ña nteé ntiká krusí san ne, kaka'an ña:

—¡Tē nuu é ntaā i é Cristún ne, nakākún miin kúñu ō ne, nakākún nti di! —ka'an na.

⁴⁰ Ntá tsi ña uun ña'a sán ne, kaka'an ñā ni tā'an ña:

—¿Ña kaú'vī ntú o Xuva kō? Tsí divīn né, divi tsi nūu i kantó'o o di. ⁴¹ Ntá tsi xo'ō né, iō nuu i e ntánto'o kō, tsi ntántá'vi o kuétsi kō e ntúku nuu ō. Ntá tsi ña sá'á ne, ñā tē neé kue'en tsí ni íde ña é kīni kaa —ka'an ña.

⁴² Kidāā ne, kaka'an ña:

—Jesuu, na naka'an ntō kó tē xee nto mí kadā kú'vē nto —ka'an ña.

⁴³ Kidāā ne, kaka'an Jesuu:

—Nuu é ntaā i é káka'an u ni ō tsí vevii kutūvín dadiin nī ko mí ntántoo ña kuínti'xe i, ña é xi'í —ka'an ña.

Dā xi'í Jesuu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Un tsi nte da ká'ñu ntuvi ne, un tsi nte kaeku uni kuáa ne, kũnee da kaniñ ñũxiví sa. ⁴⁵ Kũnee ngántií san. Uvi dáva ntíi dôxi é rkãa nuu ini ukún ka'nu kãn. ⁴⁶ Kidáa né, un ntii tsí káchu'u ntáa Jesuu, kaká'an ña:

—¿Uva, ntada ú kuenta nímá ko nta'a nto ve! —ka'an ña.

Dã kúvi ká'an ña sá'a ne, xí'i ñã.

⁴⁷ Dã íni tó'õ sntadun ñã ñuú Romá san nté õ kúvi ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kaka'an ña:

—Nuu é ntaá i é ñatíi sa'á ne, dōo va'á ña; ña túvi kuetsí ña —ka'an ña.

⁴⁸ Un ntí'i kue'en dú'va ña ntaíto neé kuvi ne, kúnū'ú ña, koó dã ntaxé'e ña nta'a ña nima ñá e dóo u'vi ntákuví ña. ⁴⁹ Un ntíi ntíi ñã ini Jesuú, ni ñadĩ'i, ña ntántikin ñã un tsi nte ñuú Galileá ne, intáñi ika ñã, ntaíto ña nté õ kúvi.

Dã inuu ntú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Uun ñatíi, ñã nani Jōsee, ña vé'xi ñuú Arimatea é kãduku ntée ñuú Judeá ne, dōo va'á ña'a ña. Úvẽ ta'an ña ña tsiñu na'nu i san iña ñã Israee. ⁵¹ Ñã sã'á ne, kantétu ñã amá xee ntúvi é kadã kũ'vé Xuva kō. Ñã ni kui dadíi ña ni ña tsiñu i, ña nguii san. ⁵² Dívi ñã ne, kué'en ña, kũkoto ña Pilatú san é ntákan ña kúñu Jẽsuu. ⁵³ Kidáa ne, nanúu ña ña ntíkã krusí san ne, dã náxnuu ta'án ña ña doo kui'xin e dóo va'á ne, dã kukú'xi ña ña iní ñãñã mí kántii iní xuu, mí vãta kunuu ntú'xi ña'a. ⁵⁴ Ntuvia tsikán ne, ntuvi e ntáxio tú've ña é kuiñi ntu'u ntúvi é iõ dá'na san.

⁵⁵ Ñadĩ'í, ña vexní'i Jẽsuu un tsi nte ñuú Galileá ne, kué'en ñã né, dã íto nuu ña ñãñã san, ntaíto ña nté õ kanúu kúñu Jẽsuu. ⁵⁶ Kidáa ne, kúnū'ú ñã ne, da de vá'a ña ntute cho'o vîdin e dóo vá xkonuu, ni ũ'xen xukú san ñi. Kidáa ne, íntoo da'na ñadĩ'í san ntuvia dá iõ dá'na san, vatã ó kaka'an tú'un Xuva kō.

24

Dã ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Ntuvia dá naki'i o vítẽ san ne, kué'en xtuku ñadĩ'í san nú ñãñã Jẽsuu, ni'i ña cho'o vîdin é de vá'a ña. ² Dã xee ñã ne, iní ña tsí xuu é itávi núu nú ñãñã sán ne, é xio nakutúvi. ³ Kúkĩ'ví ña, ntá tsi ña ni nani'i ka ña kúñu Tó'o ko Jẽsuu. ⁴ Koó dã kúdu'va ña. Ntẽ ñã iní ka ña nté koo víi ña. Kidáa ne, da nées iní ña iní ña uvi ñatíi é ntañi etsin ña nuu ña. Ñũ'u ña doo kui'xin é kãxi'í nuu kue'en. ⁵ Ñã tẽ nté kaa u'ví ñadĩ'í san, naxkã'nu ntei ña ñi ña nte ñũ'u kãn. Ntá tsi ñatíi san ne, kaka'an ña:

—¿Ntẽ kui ntánantuku ntu nto ña é kántíto san mé'ñũ ña xí'í san? ⁶ Xóxõ ñã i'a, tsi e ntóto ña. Naka'an ntõ nté o ka'an ña dá itúvi ká ña ñuú Galilea. ⁷ Dívi ñã é vëxkúvi ña ñatíi ne, ka'an ña é da mií é ntúvi ña kuenta ntá'a ñã iõ kuetsí i é na xntee ñã ña ntíkã krusi kan. Ntá tsi tẽ kúvi uni ntúvi xí'i ñã ne, ntoto xtuku ña, ka'an ña —ka'an ñatíi san.

⁸ Kidáa ne, nánū'u ñadĩ'í san iní ña tú'ũn é kãka'an Jẽsuú san ni ñã. ⁹ Dã ntáka ña nú ñãñã sán ne, ntántaa ña un ntí'i sã'á ni ũ'xi ñn pustrú san, ni ña nguii sán ñi. ¹⁰ Ña ni'i tú'un iña pustrú san ne: Maria Madálena, ní Juana, ni María, ñi'í Sántiaú san ñi, ni ñadĩ'í, ña nguii san. ¹¹ Da ntáka'an ñadĩ'í san, kuiní pustrú san da téku ña. Ntẽ ña ni kuintí'xe ña.

¹² Ntá tsi Pedrú ne, kii ña, koó da kãinu ña kue'en ñã nú ñãñã san. Dã íto nuu ña iní i kãn ne, koó da mií sá doo kui'xín san iní ña. Kidáa ne, kúnū'ú ña nú ví'i ña kãn. Koó dã kúdu'va ña é kuan õ kúvi.

Itsi ñuú Emauu

(Mr. 16:12-13)

¹³ Dívi tsi ntúvi tsikán ne, uvi ñã'a ña ntini'i Jẽsuu kué'en ña ñũú Emauu, ñuu é tuví te ũ'xi ñn kilumétru é un tsi nté Jerusaleen. ¹⁴ Kué'en ñã, ntántaa ña un ntí'i nuu i e kúvi.

¹⁵ Ñi dukuãn ntatíin ña ne, xee Jẽsuú san, eni ntu'u ñã ntaíka dadíi ña ni ñã. ¹⁶ Kuãn te iní ña Jesuú san ne, ñã ni kutūni ña xoo ñã'a ña. ¹⁷ Kidáa né, tsixe'e Jẽsuu ña:

—¿Neé ntu e ntántaa nto dã ve'xí nto ítsi kãn? —ka'an ña.

Íntãñi nta'xa ñã. ¹⁸ Uun ña'a ña, ñã nani Clifófa san ne, kaka'an ña:

—¿Vá xio ñuú ntu vé'xi nto e ñã iní nto nté õ kúvi ñuú Jerusaleen ntúvi sa'a? —ka'an ña.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an Jésuu:

—¿Ntē ntu o kúvi? —ka'an ña.

Ntáka'an ña:

—Ntántaa ntí kuenta iña Jésuu, ña vé'xi ñuú Nazaree. Divi ñā ne, ña é ka'án naa Xuva ko ña. Dōó iō ña é vii ña; dōó ini ña nté koo ka'an ña núu Xuva ko, ni ūn ntí ntí ña'a san. ²⁰ Ntá tsi tó'ō dutú san ni ña tsiñu i sán ne, ntāda ña ña kuentá vata koo é na kuví ñā ne, xnteē ñā ña ntiká krusi kan. ²¹ Ntí'í ne, ntantétu ntí é divi ñā é nakakū ñā ña Israeé san. Ntá tsi veví ne, é kúvi uní ntúví é ita ntí'xin un ntí'i sá'a. ²² Iō ñā dī'í, ña ntini'í ntí ne, dā kúdu'va ntí nuu i e ntáka'an ña. Tsí tevaá du'va tsi ñe'e ña nú ñañā san. ²³ Ntá tsi ña ni naní'í ña kúñu Jēsuú ne, ntiko koō ña, náxee xtúku ña mí ntoo ntí kán. Ntántaa ñā tsi xée ánjē san nuu ña. Ntáka'an ánjē san tsí Jesuú ne, kantíto ña. ²⁴ Kidáā ne, iō ñā ntini'í ntí ne, ñé'e ñā nú ñañā san, ixkoto ntódo ña. Iní ña vatā o ntáka'an ñādí'í san ne, ntá tsi ña ni iní ña Jesuu —ka'an ña.

²⁵ Kidáā ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—¿Neé ntu díki díki nto é ña ni kuintí'xe nto é un ntí'í e ntáka'an ñā ka'án naa Xuva ko? ²⁶ ¿Vá ñā ntu te kantío é ntō'o Cristu, ña táxnuu Xuva kō, di'na dá kuē'é Xuva kō é kodo nuū ña? —ka'an ña.

²⁷ Kidáā né, eni ntu'u ñā nañé'e ñā ña nté o kaka'an tú'un Xuva ko kuēnta iña ña. Eni ntu'u ñā nté tutu é de vá'a Muiseé ne, ni un ntí'í tūtu é de vá'a ña ka'án naa Xuva ko.

²⁸ Dā xee étsin ña ñuú mí kī'in ñā ne, íde Jesuú vata tsi te kī'in ka ña itsi kán. ²⁹ Ntá tsi tee kóo ña ña, ntáka'an ña:

—Kutuví ntó ni ntí tsí e kuáa vevii. E dóko sá kúnee —ka'an ña.

Kidáā ne, kué'en Jēsuu é kuntoo ña ni ñā. ³⁰ Dā intóo dadí ña ni ñā nú mesa kán ne, kī'í Jesuu tañú'ū ne, da nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Dā kátsin dava ña tañú'ū sán ne, dā tsí'í ña nta'a ña. ³¹ Ura dú'va tsi i náxi'í nuu ñā ne, kūtuni ña tsí divi ñā é Jēsuu. Kidáā né, ntoko ñu'u mii Jēsuu. ³² Kidáā ne, ntáka'an ñā xe un xé un ñā:

—¿Ñā ntu te ntáa e dóo diní ñu'u nima kó dá kantaa ñā ni ko dā vé'xi o ítsi kán, dá kanañé'e ñā kō tú'un Xuva kō? —ka'an ña.

³³ Ura dú'va tsi i nakuntáñi ña, ntíko koō ñā, kúnú'u xtuku ña ñuú Jerusaleen, mí nāni'í ta'an ña u'xi íñ ña'a pustru é nataká nuu ña ni ña ntini'í ñā. ³⁴ Ntáka'an pustrú san ni ñā:

—Nuu é ntāa ntí'xe i e ntóto Jesuu. É iní Simuun ña —ka'an ña.

³⁵ Kidáā ne, ntuvi ña ntántaa ña nté o kúvi itsi kán ne, nté o nákiní ña Jesuú dā kátsin dava ña tañú'ū san.

Dā ntii díto Jesuu mé'ñū pustru ña

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ntoo dukuan ñā, ntáka'an ñā nuu i sá'a ne, da née iní xñá ntii díto Jesuú san mé'ñū ñā, kaka'an ñā ni ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

³⁷ Dōó u'ví ña. Ntádē kuení ña tē ntaíní ña ntati ñā. ³⁸ Ntá tsi kaka'an Jēsuú san:

—¿Ntē kui kuān nte ntaú'vī ntú nto? ¿Ntē kui kuān ó ntádē kuení nto? ³⁹ Koto nto nta'a kó ni dī'ín ko. Divi tsí ú. Koto nto kó ne, tññ nta'a ntō kó di, tsí te uun ntati ñā'a ne, ña tūví kúñu í, nté xiki i vata kaa ú xu'u —ka'an ña.

⁴⁰ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, náñé'e ñā ña nta'a ña ni dī'ín ña di. ⁴¹ Dā iní ña ntoo sán ne, naku'un díní nima ñā, ntá tsi koó dā ntákudu'va ña é ña ni kuintí'xe ña é divi ntí'xe ñā. Jesuú ne, kaka'an ñā ni ñā:

—¿Iō ntú kudii é ká'xi ó i'a? —ka'an ña.

⁴² Kidáā ne, xé'e ña ñā un sín tsákā, kiti kádun nuu. ⁴³ Kī'í ña né, dā é'xi ña mé'ñū ña ntoo san. ⁴⁴ Kidáā ne, kaka'an ña:

—E kúvi kó ne, divi é kaka'án u dá tūvi dukuan ú ni ntō. É kaka'án u tsí kantio é kūntaa un ntí'í é ūve na'a tutu é de vá'a Muiseé san ni ña ka'án naa Xuva ko, ni tūtu é nani Sálmu di, mi é kaka'an kuénta iñā ko —ka'an ña.

⁴⁵ Kidáā ne, náñé'e ñā ña é nakīni vá'a ña tú'un Xuva kō ne, ⁴⁶ kaka'an ña:

—Kuān ó uve na'a tsí Cristú ne, kantio é kuví ñā ne, kantio é ntōto ña di tē kúvi uní ntúvi. ⁴⁷ Kantio é ka'an ntódo nto ni ñā'a san kuénta iña ñā kaniñ ñuú Jerusaleen ni dá kaniñ ñuxiví san di. Kué'e nto na kūtuni ñā'a san kuénta iña ña tsí da miñ é kantio é natívi iní ña kuétsi ñā ne, dukuan ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ñā. ⁴⁸ Divi ntō é ini nto ne, ntada

ntaa ntó nuu i sá'a. ⁴⁹ Kiní nto ve tsí xu'ú ne, taxnūu ú Espíritu Xuva ko kuēnta iña ntó, vatā o tá'xi Xuva ko xū'u ña nte dí'na. Ntá tsi kuntōo xnto i'a ñuú Jerusaleén san un tsi da nté tē ni'i nto ntíi ntō é ta'xi Xuva kō —ka'an Jēsuu ni ña.

Dā kuntáa Jesuu e dukún kán

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Kidáa ne, kue'en ní'i Jēsuu ña ntiní'i ñā diñi ñuú san, un tsi nte ñuú Betania. Ntāni'i ña nta'a ña ne, dā náxnuu viko ña ña. ⁵¹ Nii dukuan kánaxnuu viko ña ña ne, kii nteé xio ña ña, kuntáa ña e dukún kán. ⁵² Ña intóo sán ne, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kidáa né, ntiko koō ña, kunú'u ña ñuú Jerusaleen e dóo diní ñu'u nima ña. ⁵³ Nii kuē'en tsí ntuvi ntoo ña má ukún kán, ntáka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Tū'un é vā'a iña Xuva ko e xntée na'a San Juan

Tū'un Xuva kō e kúvi ñatī

¹ Nte dá iñi ntu'u ñúxivi sa ne, e dúkuan tuvi Tú'un san. Tuví dadī ña ni Xuva kō né, Xuva ko ñā di. ² Dīvi ñā é tuví dadī ña ni Xuva ko ūun tsi nte dá iñi ntu'u ñúxivi sa. ³ Un ntī ñā é iō ne, mii ñā de kú'vē ña. Ña túvi nee iñá te ña ni de kú'vē ña. ⁴ Dīvi ñā é kantito ña ne, tā'xi ña un ntī'ī é iō. Ntúvi iña ñá ne, kaxi'í nuu iña ko un ntī ñā o. ⁵ Kaxi'í nuu ñu'ú san mi dóo neé ne, ña kúvi vī é neé san nánta'va.

⁶ Xío uun ñā'a, ña táxnuu Xuva kō, ñá nanī Juaan. ⁷ Dīvi tsīñu ña é kāda ntaa ña iña ñu'ú san, vata koo é na kuñti'xe un ntī ñā' a san Xuva ko kuēnta iña tú'un é kāka'an ña. ⁸ Ñá tē dīvi ñā e kúvi ñā ñu'ú san, tsí da ti tsi táxnuu Xuva ko ñā é kā'an ñá kuenta iña ñu'ú san. ⁹ Ña e kúvi ñu'u nti'xe ne, vé'xi ña ñúxivi san ne, nāxi'í nuu ña iña un ntī ñā' a san.

¹⁰ Ika ña ñúxivi sa ne, kuān te mii ña de kú'vē ñá ne, ña ntoo ñúxivi sa ne, ñá ni nakīnī ña ña xoo ñá'a ña. ¹¹ Xée ña ñu'ú mii ñā, ntá tsi ña ñu'ú ña ne, ña ni ntío ña nakīnī ña ña. ¹² Ntá tsi xoo ñá'a, ña é nakīnī ña ne, xé'le ñā é kúvi ña i'xá Xuva kō, da xóo ka ñá'a, ña e ntákuinti'xe i ña. ¹³ Kúvi ña i'xá Xuva kō ne, ñá tē ntákaku ña vata o ntákaku ña'a ñúxivi; ñá te ñá'a san ntáde ña é kōo i'xá ña, tsí mii Xuva kō ntío ña é kúvi ña i'xá ña.

¹⁴ Dīvi Tū'un tsikán ne, kúvi ñatī ne, íntoo ña ni kō. Iní o tsi dóo va'á ña ne, dōo kakuinima ñá kō. Da mii tsi é nuu é ntaā í kaka'an ña. Vá'ā kue'en ñá vata o va'á Xuva kō, tsí da xé i'xá mii ña ñā. ¹⁵ Juaan sán ne, kaka'an ñá kuenta iña ña:

—Ña sá'a ne, dīvi ñā é kāka'án u kuenta iña ña. Dīvi ñā é vé'xi ña ata kō ne, díí ka ka'nu ña'a ña é xu'u, tsí díí ka dí'na tuví ña da káku u —ka'an ña.

¹⁶ É ní'i ko, un ntī ñā o, é vā'á iña ña, e dá mii tsi é ntékú ka doméni e tá'xi ña kō. ¹⁷ Tsí léi san ne, xée ntā'a Muísee, ntá tsi e dóo kakuinima Xúva ko ko, ni tū'un é nuu é ntaā í san ne, xée kuēnta iña Jesúcristu. ¹⁸ Nté uun ito vata xóo kiní i Xuva kō. Ntá tsi i'xá mii ñā e dóo kakuinima ñá ne, kantada ntaa ñá ni kō nté kaa Xuva kō.

É kāka'án Juaan Bautista kuenta iña Jesúcristu

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Ña Israee, ñá ntoo Jerusaleén ne, taxnúu ña dutú san nī ña levitá san é tsixe'e ñā Juaán san xoo ñá'a ntu ña. ²⁰ Juaán san ne, kantada ntaa ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña te dīvi u é Cristú u —ka'an ña.

²¹ Tsixe'e xtuku ña ñā:

—¿Xóo ntu ña'a nto kuan? ¿O ña Elia ntú nto, kuān? —ka'an ña.

—Ñā'á ni san —ka'án Juaan.

—¿Vá dīvi ntu ntō ña ka'án naa Xuva ko, ña tsíkan? —ka'an ña.

—Ñá'ā —ka'an Juaan.

²² Kidáa ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ká'an nto xoo ñá'a nto vata koo é kúvi ka'an ntí nī ña táxnuu nti. ¿Nté ntu koo ka'an nto kuenta iña mii nto? —ka'an ña.

²³ Kidáa ne, kaka'án Juaan:

—Xu'ú ne, kūdii uun tatsin é kaika má kú'u kan, é kakana: “Na kōo tú've ntó itsi ntaa kuēnta iña Tó'o kō”, vata o xntée na'a ñá ka'án naa Xuva ko, ñá nani Isāia, kídāa —ka'an ña.

²⁴ Ña táxnuu ña fariseu é kā'an ñá nī Juaán ne, ²⁵ tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kanakūtsi ntute ku nto ña'a sán tē ña te Crístu nto, tē ña te Élia nto, tē ña te dīvi ña ka'án naa Xuva ko ntō? —ka'an ña.

²⁶ Kaka'án Juaan ni ña:

—Xu'ú ne, kūdii ntute kánakūtsi ntute ú ña'a san. Ntá tsi ntitsí uun ña'a mé'ñu ntō, ña é vāta kīni nto. ²⁷ Dīvi ñā ne, rkontūvi vé'xi ña é xū'u, ntá tsi dīvi ñā né, odo nuū ña é xu'u. Tsí xu'ú ne, ñá tē neé nuu á'vi ko, nté nantī ú nti'xen ña —ka'an ña.

²⁸ Sá'a kúvi ñu'ú Betania, dīvi ñuū é tuví uun xo díñi ntute ka'nu é nani Jōrdan, mí kanakūtsi ntute Juaán san ña'a.

Jesuu, ña kúvi a le'ntu Xúva kō

²⁹ Utén san ne, iní Juaan tsí vé'xi Jesuu mí tuví ña ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—¡Un kaa Á Le'ntu Xúva kō, ña e ntá'vi kuétsi i iña un ntí' ntí ña'a, ña ntántoo ñuxiví sa! ³⁰ Divi ñā é kākā'án u ni ntō tsí rkontúvi vé'xi uun ña'a, ña é odo nūu kue'en é xu'u, tsí e dúkuān tuví ña da káku u. ³¹ Nté xu'u ñá iní u xoo ñá'a ña, ntá tsi vé'xí u, véxnakutsi ntūte ú ña'a san vata koo é ña Israeé san ne, na nā kiní ña ña —ka'an ña.

³² Kaka'an xtúku Juaan:

—Iní u Espiritu Xuva kō dá vē'xí ña nte e dukún kán é vāta kaa paloma káa ña ne, kántēkú nti'i ña ata tsío ña. ³³ Xu'ú ne, ntē vata kutúni ko xoo ñá'a ña, ntá tsi ña táxnūu ko é nakūtsi ntute ú ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ko: “Te kiní nto tsí inu ñú'u Espiritū mí ntitsi úun ña'a, te kutuví ni'i ña ñá ne, divi ñā é kué' é ña é kūnuu Espiritū Sántū nima ñá'a san.” Kuan ō ka'an ña. ³⁴ Xu'ú ne, iní u ña ve ne, ka'án u ni ntō tsí divi ñā é I'xá mii Xuva ko ñā —ka'án Juaan.

Ña ntántikin dí'na Jesuu

³⁵ Utén san ne, ntāñi xtúku Juaan ni uvi ñá'a, ña ntántikin ña. ³⁶ Dā iní ña tsi ita ntí'xin Jesuú ne, kaka'án Juaan:

—¡Un kaa Á Le'ntu Xúva kō! —ka'an ña.

³⁷ Ntúvi ña'a, ña ntántikin Juaán san ne, tēkú ña é kuān ó kaka'an ñá ne, kué'en ña, kūntíkin ña Jēsuu kídaā. ³⁸ Xkokoto Jesuu áta ña ne, iní ña tsi ntántikin úvi ñā'a ña'á san ñá ne, dá kakā'an ñá, tsixe'e ñā:

—¿Neé ntu ntánantuku ntō?

Ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, ¿mí'i ntū tuví nto? —ka'an ña.

³⁹ Kaka'an ñá ni ñā:

—Kixkóto nto —ka'an ña.

Kué'en ña né, iní ña mí tuví Jesuú ne, ikān intóo ña ni ña ntūvi tsikan ūun ñúu, tsí e kuáa xee ña.

⁴⁰ Uun ña'a, ña e téku i é kākā'án Juaán ne, kuntíkin ña Jesuu. Andree náni ña. Ení Simuun Pedru ña. ⁴¹ Dí'na nántuku ña ēni ña Simuún ne, kaka'an ñá ni ñā:

—É nāni'í nti Mesia, ña e ntáka'an ña é Cristu, ña táxnūu Xuva kō —ka'an ña.

⁴² Ntēka Andreé ña mí tuví Jesuu. Ito Jesuu ñá ne, kaka'an ña:

—Divín né, Simuun, i'xá Juaan. Ntá tsi xntántēe ú o Cefa —ka'an ña.

(Cefá ne, Pedru káni tú'un é griegu.)

Dā kána Jesuu Félipe ni Natánaee

⁴³ Utén san ne, kaka'an Jēsuu tsí ki'in ña ñuú Galilea. Ikān náni'i ñá Felipé ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Kuntíkin ko ve —ka'an ña.

⁴⁴ Felipé ne, ñuú Betsaida vé'xi ña, ikan ñuú Andree ni Pedrú di. ⁴⁵ Felipé ne, nántuku ña Natánaee ne, kaka'an ñá ni ñā:

—É nāni'í nti ña é kākā'án Muísee iní librú leí san, ni é kākā'án ñá ka'án naa Xuva kó di. Divi Jēsuu, i'xá Josee, ña vé'xi ñuú Nazaree —ka'an ña.

⁴⁶ Kidáā ne, kaka'an Natánaee ni ña:

—¿Vá iō ntu é vā'a e kí' nuu ñuú Nazaree? —ka'an ña.

Kaka'an Félipe ni ña:

—Kixkóton ve —ka'an ña.

⁴⁷ Dā iní Jesuu tsi vé'xi Natánaee mí tuví ña ne, kaka'an ña:

—Un kaa ntí'xe uun ña'a ña Israe. Nā iní eni nta'ví ña ña'a —ka'an ña.

⁴⁸ Kaka'an Natánaee ni ña:

—¿Nté ō iní ntu nto ko? —ka'an ña.

Kaka'an Jēsuu ni ña: —Iní u o dá nuun má tun ígu san dí'na dá kána Felipe o —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an Natánaee ni ña kídaā:

—Mastru, I'xá Xuva nti'xe ko ntō. Rei iña ñá Israeé san nto —ka'an ña.

⁵⁰ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Kakuinti'xe o tsí da xé kaka'án u é iní u o má tun ígu san? Ntá tsi da ve kinín nuu i é díi ka na'nu é vāta kaa nuu i sá'a —ka'an ña.

⁵¹ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Vi'i a vé ne, kiní nto e dukún kán é kantii ne, kiní nto ánje Xuva kō kantaa kantíi ña mí tuví u, xu'u é vëxkúvi ú ñatíi —ka'an ña.

2

Viko e katánta'a ña'a ñuú Canaa

¹ Dā kúvi uni ntúvi ne, viko kakuvi é katánta'a ña'a ñuú Canaa é kāduku ntée ñuú Galilea. Ikān tuví dī'i Jesuu. ² Kāna ña Jesuu ni ña ntini'i ña é kī'in ña víko sán dī. ³ Dā ntí'i ntute tinti'ō sán ne, kaka'an dī'i Jesuu ni ña:

—Ña túvī ká ntute tinti'ō san —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Jesuu ni ña:

—¿Nté kui kuān ó kaka'an ntú nto nī kó, ñadī'i, tsí vata xée ura i íñá ko? —ka'an ña.

⁵ Kidáā ne, kaka'an dī'i ña nī ña ntátsu'un ko'o san:

—Vii nto nee iña é kākā'an i'xá ko ni ntō —ka'an ña.

⁶ Ikān ne, ió iñu kídī é kúvi xuu, e dé tsiñu ni'i ña e ntúntoo ña vatā xkoó ini ña. É un é un kídī ne, kakii kú've te uun sientu lítru. ⁷ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Tsu'un tsitu nto ntúte kídī san —ka'an ña.

Tsu'un tsitu ña ntúte un tsi nte xú'u i ne, ⁸ kaka'an Jesuu ni ña:

—Ki'i ntodó nto ne, kue'ēn ni'i nto mí tuví vartuma kuinúu san —ka'an ña.

Kuān o dé ña. ⁹ Dā íto ntee vartuma kuinúu sán ntute e ntúvi ntute tinti'ō sán ne, ñá ni ini ña mí'i vē'xi. Ntá tsi ña ntátsu'un ko'o sán ne, ini ña, tsí divi ñā táva ña. Kāna vartuma kuinúu san ñatíi, ñá dā ve tánta'a sán ne, ¹⁰ kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntíi ntíi ña'a sán ne, dī'na katsu'un ña ntute tinti'ō é díi ka va'á san. Ntá tsi te ita ntí'xin kue'e xi'i ña ntántoo sán ne, kidáā táva ña ntute tinti'ō é ña te nté sa va'a. Ntá tsi divi ntō ne, dá ntē vevíi katavá nto ntute tinti'ō é díi ka va'a —ka'an ña.

¹¹ Sá'a idé Jesuu ñuú Canaa é kāduku ntée ñuú Galileá ne, kúvi dī'na nuu i e dóo ka'nu idé ña vata koo é kūtuni ñá'a san tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kidáā né, kuínti'xe ña ntini'i ñā.

¹² Kidáā ne, kue'ēn ña ñuú Capernau ni dī'i ña ni ení ñá, ni ña ntini'i ñā dī. Ikān intóo ña te ūvi uni ntúvi.

Dā ntántoo Jesuu ini ukún ña Israee

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Dā doko sá xee ntuvi viko e náka'an ña Israee san ntuvi da nátāvá Xuva ko ñā ñuú Egítō ne, kúntāa Jesuu ñuú Jerusalem. ¹⁴ Dā kukí'vi ñā má ūkún ka'nu kán né, nāni'i ña ña ntádiko duntiki, le'ntú, ni pālomá san. Ikān ntoo ña ntánadama diu'ún dī. ¹⁵ Dā íni Jesuú ne, de vá'a ña uun xo'o xume ne, dā tá'xi nūu ña ña'ā sán, nakúnu ña ñā má ūkún kan, ni ūn ntíi ntíi duntikí ni lē'ntú ne, nantáva ña mēsa ñá ntánadama diu'ún san.

¹⁶ Kaka'an ñá nī ña ntádiko pālomá san:

—Kue'ēn ni'i nto láa san kí'i kán. Ña kú de nto vi'i Uvā kó vi'i xá'vī —ka'an ña.

¹⁷ Kidáā né, ña ntini'i ñā san nánū'u ña iní ña tsí kuān ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Dōo u'vi kakúvi ko é kuān ó ntáde ni'i ña vi'i Uvā ko”, ka'an.

¹⁸ Kidáā ne, tsixe'e ña Israee san ña:

—¿Neé ntu nuu i e dóo ka'nu nañé'e ntó nti kuān, vata koo é nī'i itsi nto é vii nto sá'a? —ka'an ña.

¹⁹ Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ña:

—Nakatsin nto xúkūn sa'á ne, tē kúvi uni ntúvi naxntísi xtúku u —ka'an ña.

²⁰ Kidáā ne, ntáka'an ñá Israee san:

—Úvi dīko iñu kuia dé tsiñu ña'a e xntísi ña xúkūn sán ne, divi ntó ne, úni ntuvi tsi naxntísi ntó, ka'an nto —ka'an ñá Israee.

²¹ Ntá tsi xúkūn é kākā'an Jesuú ne, kūñú mii ñā kúvi. ²² Dukuān né, dā ntóto Jesuu rkontúvi é xi'i ñá ne, nānu'u ña ntini'i ña iní ña tsí kuan ō ka'an ñá sa'á ne, kuínti'xe ña tú'un Xuva kō é ūve na'á san, ni tū'un é kākā'an Jesuu ni ñá dī.

Iní Jesuu nima ñá'a san

²³ Dā tūví Jesuu ñuú Jerusalem ntuvi dá ñu'u viko, ñá te da dīi ña'a kuínti'xe ña ña dá ini ña nuu i e dóo na'nu é idé ña. ²⁴ Ntá tsi Jesuú ne, ñá ni intée ini ña ña'a san, tsí ini ña nte ntáa nima ña. ²⁵ Ña ni ntío é kākā'an ñá'a san ni ñā nte ntáa ta'an ña, tsí ini ña nté ntaa nima ún ntíi ntíi ña'a san.

3

Jesuu ni Nicódemu

¹ Xío ūun ña'a ña fariseu, ñá nani Nicódemu, ñá tsiñu ñuú Israee. ² Xée ñā é nīñu mí tuví Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mastru, iní nti tsí taxnuu Xuva ko ntō é nañe'e ntó nti. Tsí nté uun ña'a ña kuvi víi ña nuu i e dóo ka'nu vatā ó de nto tē ña te Xuva ko túvi ni'i ña ña —ka'an ña.

³ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ō: Xoxó kuvi kini i mí kadē kû've Xuva ko tē ña kaku é kuvi uvi ito —ka'an ña.

⁴ Kaka'an Nicódemu ni ña:

—¿Nté ntu koo kaku xtuku o tē kuáta ō? ¿Vá kūvi ntu nakunuu xtuku o ini i'xí dī'í kō é kaku xtuku ō? —ka'an ña.

⁵ Kaka'an Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ō: Xoo é ña kaku i ni ntute ni Ēspíritū ne, ña kúvi kī'ví ña mí kadē kû've Xuva kō. ⁶ Nee é kakaku mí kúñū né, kūñu kúvi; ntá tsi nee é kakaku ni Ēspíritū ne, Espíritu káduku ntée. ⁷ Ñá ku da kudū'va o é kākā'án u ni ō é kantio é kaku xtukun. ⁸ Tátšin sán ne, kainu da mí'í ka mí ntio i. Kuān te díto é kākā'an ñu'ú ne, ntá tsi ntē ña kutúni mí vē'xí, ntē ña kutúni mí kī'ín dī. Kuan tsi ío iña un ntí'í ñā'a, ña é kakuni'í Ēspíritu Xuva kō —ka'an ña.

⁹ Kidáā né, tsixe'e xtuku Nicódemu:

—¿Nté ntū ó sá'a? —ka'an ña.

¹⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ña:

—Divín é mastrun iña ñá Israeé ne, ¿vá ña ntu inin sá'ā? ¹¹ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ō. Ntáka'án nti nēe é iní nti. Ntántaa ntí nēe é iní nti, ntá tsi divi ntō ne, ña ntákuinti'xe nto nēe é ntáka'án nti. ¹² Tē ña ntákuinti'xe nto é kākā'án u ni nto iña i é ío ñuxiví sa ne, ¿nté ntu koo kuinti'xe nto te ká'án u ni ntō iña i é ío e dukún kán?

¹³ 'Tsi nté uun ñā'a vata ntaa ña e dukún kán. Mii tsí u é vē'xí u e dukún kán é vēxkúvi ú ñatíi. ¹⁴ Vata tsí o dé Muisee é xkaa dukún ñá koó san ñuu itsí kán né, kuan tsí koo ntaa ntita dukún u dī, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi. ¹⁵ Da xōó ka ña'a é kuinti'xe i kó ne, ní'í ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi.

E dóo ntio Xúva ko ñuxiví sa

¹⁶ 'E vánchu'ūn ntío Xuva ko ñuxiví sa ne, tā'xi ña l'xá mii ñā, vata koo é un ntí'í ñā'a, ña é kakuinti'xe i ña ne, ñá kunāá ña, tsí ntii dañu ntuvi kuntoo ña ni Xuva kō. ¹⁷ Tsi ñá ni taxnuu Xuvā kó ko, xu'u é l'xā ñá, ñuxiví sa é na nākunaá u nto, tsí táxnūu ña ko é nakákú u nto.

¹⁸ 'Xoo é kakuinti'xe i kó ne, ñá ní'í ña é ntō'o ña kuenta iña kuétsi ña. Ntá tsi xoo é ña kakuinti'xe i kó ne, é ío é ntō'o ña, tsí ña ni kuinti'xe ña ko, xu'u é l'xá mii Xuva kō. ¹⁹ Dukuān ne, ní'í ña é ntō'o ña, tsí xee nú'ú san ñuxiví a, ntá tsi díí díí ka xkúntee iní ña mí nēe é mí kaxí'í nuu san, tsí da mii ku'e'len tsí é kīni kaa ntáde ña. ²⁰ Da xōó ka ña'a, ña é kade é kīni kaa ne, ña ntío kue'len tsí ña ñu'ú san. Ntē ña kaxee étsin ña mí kaxí'í nuu, vata koo é ña tídito nuu i é káde ña. ²¹ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kade é nuu é ntaā í ne, kaika ña mí kaxí'í vata koo é na tídito tsí kade ntaa ña vatā ó kaka'an Xúva kō é víi ña —ka'an Jesuu.

Kaka'an xtúku Juaan Bautista ni Jesuu

²² Dā kúvi sá'ā ne, kué'len Jēsuu ni ña ntiní'í ña ñuú Judea. Ikān intóo ña, ntánakutsi ntute ña ña'a san. ²³ Juaán dī ne, kanakūtsi ntute ña ña'a, ña ñuú Enoo é tuvi étsin ñuú Saliin, tsí dóo ío ntúte ikān. Ntáñe'e ñá'a san ne, ntaítsi ntute ña. ²⁴ Tsí vata kúnuu kutú Juaan.

²⁵ Ío ña ntántikín Juaán ne, eni ntu'u ñā ntátiin nuu ña ní uun ña'a ña Israee kuénta iña í vatā xkoó ini ña é ntántoo ña kúñu ñā. ²⁶ Kué'len ñā mí tuví Juaán ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, ña itúvi ní'í nto diñi ntute ka'nu Jordaán san, ña é kākā'an ntó ní ntí ne, é kanakūtsi ntute ña ña'a dī. Un ntí'í ntí'í ña'a san ntáñe'e ñá nta'a ña ve —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kaka'án Juaan ni ña:

—Ña túvi nee iña é ní'í kó tē ña te Xuva ko tá'xi ña. ²⁸ Tēkú nto lo'xo mii ntō é kākā'án u tsí ña te xu'u é Cristú u, ntá tsi xu'u dí'na táxnūu ña ko. ²⁹ Xu'ú ne, vata kaa ña vā'a tiin ní'í ña é da vé tánta'a kaa u. Dukuān dīni ña da téku ña é kākā'an ñá tánta'a san. Dukuān

dîní ko dî. ³⁰ Dîvi ñā ne, kantio é dií ka kaa dukún ka ña. Xu'ú ne, kantio é nainu xuví u —ka'án Juaan.

Ñā vé'xi e dukún kân

³¹ Ñā vé'xi e dukún kân ne, dií dií ka ka'nu ñā'a ñā é un nti'i ō. Ñā vé'xi ñuxiví a ne, ñuxiví sa kaduku ntée ñā. Kaka'an ñā iña i é ió ñuxiví sa. Ntá tsi ñā vé'xi e dukún kân ne, dií ka ka'nu ñā'a ñā é un nti'í nti'í o. ³² Kaka'an ñā nēe é ini ñā, nēe e téku ñā, ntá tsi ñā ntákuinti'xe ñā'a san é kākā'an ñā. ³³ Xoó ñā'a, ñā é kakuinti'xe i é kākā'an ñā ne, ini ñā tsí nuu é ntaā í kaka'an Xúva kō. ³⁴ Ñā vé'xi nta'a Xuva kō ne, kaka'an ñā tú'un Xuva kō, tsi kaxé'e Xuva kō Espíritu ñā. ³⁵ Dōó kuinima Xúva ko l'xā ñā ne, xé'e ñā é kadā kú've ñā da nēe ka nti'i nuu i. ³⁶ Xoo é kākuiinti'xe i l'xá Xuva kō ne, ió ntuvi vā'á iña ñā ntii dañu ntúvi. Xoo é ñā kakuinti'xe i l'xá ñā ne, ñā túvi ntuvi vā'á iña i tsí ntii dañu ntúvi kué'e Xuva kō é ntō'o ñā.

4

Jesuu ni ñādī'i ñuú Samaria

¹ Kūtuni ñā fariseú san tsí dií ka ntántikin ñā'a san Jesuú ne, dií ka titín ñā'a kanakūtsi ntute ñā é Juaán; ² kuān te ñā te mii Jesuu kánakūtsi ntute ñā ñā'a san, tsí ñā ntini'i ñā san. ³ Tékú Jesuu sá'a ne, ntāka ñā ñuú Judea, kúnū'ú xtuku ñā ñuú Galilea.

⁴ Dá kuē'en ñā itsi kân ne, itā nti'xin ñā ñuú Samaria. ⁵ Xée ñā ñuú Sica é kāduku ntée ñuú Samariá san. Ikān tuvi étsin ñu'u é xē'é Jacoo iña i'xá ñā Josee. ⁶ Ikān tuví pusu é xtúví Jacoo. Dōo kuitá Jesuu, tsí dóo kue'e ika ñā ne, ínūu da'na ñā uun xo diñi pusú san. E dóko sa ká'ñu ntuvi kídaā. ⁷ Xée uun ñādī'i, ñā ñuú Samaria, é tavā ñā ntute ne, kaka'an Jesuu ni ñā:

—Tā'xin kudiin ntuté san na kō'ó u —ka'an ñā.

⁸ (Tsi ñā ntini'i ñā ne, kué'en ñā má ñuú san, kukuíñ ñā é ká'xí ñā.)

⁹ Kaka'an ñādī'i, ñā ñuú Samariá san, ni Jēsuu:

—¿Nté kui xu'ú ntu kaikan ntó ntute é kō'o nto? Tsi xu'ú ne, ñā ñuú Samariá u ne, nto'ó ne, ñā Israee nto —ka'an ñā.

(Tsi ñā vā'á odo ni'i tā'an ñā Israeé san ni ñā ñuú Samariá ne, ntē ñā ntáka'an ni'i ta'an ñā dî.)

¹⁰ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñādī'i san:

—Tē dí inin neé kata'xi Xúva kō doméni; tē dí inin xoo ñā'a kaikan ñā ntute ne, ñā ñā é kākā'an ntúte nta'a ñā ne, ta'xi ñā ntute é kata'xi ntuvi vā'á iña o —ka'an ñā.

¹¹ Kaka'an ñādī'i san ni ñā:

—Ntá tsi ñā túvi nee iña é tāvá nuu nto ntute san, tsí dóo kūnu pusú san. ¿Mí'i ntu tāva nto ntute é ta'xi ntuvi vā'á iña kó kuan? ¹² ¿Vá dií ka ka'nu ntu nto é uva ata ko Jācoo? Tsi dîvi ñā xtúvi ñā pusú sa'á ne, i'a xí'i ñā ntute, ni i'xā ñā, ni kīti ñā dî —ka'an ñā.

¹³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñā:

—Xoó ñā'a é kaxi'i ntute sá'á ne, da nuu da kuií tsi kaitsi ñā ntute. ¹⁴ Ntá tsi tē xoó ko'o i ntute é tā'xí u ne, nté uun ito ñā itsí ka ñā ntute. Ntute é kué'é u ne, vata kaa mí kakene mii ntúte é kata'xi ntuvi vā'á iña ñā ntii dañu ntúvi, kuan kaa nima ñā —ka'an ñā.

¹⁵ Kaka'an ñādī'i san ni ñā:

—Ún tā'xi nto kó ntute tsikán ni, vata koo é ñā itsí ka kó ntute ne, ñā kixtāvá ka ú ntute i'a —ka'an ñā.

¹⁶ Kaka'an Jesuu ni ñā:

—Kunakuekán xii o ne, dá kī'xin xtukun.

¹⁷ Nantíko kōó ñādī'i san, kaka'an ñā ni ñā:

—Xôó xii ko —ka'an ñā.

Kaka'an Jesuu ni ñā kídaā:

—Vá'á ó kaka'an tsí xoó xii o. ¹⁸ Tsi é ū'un xii o ne, ñā é tuvin ni'in vevíí ne, ñā te xii mii ō. Nuú é ntaā i é kākā'an —ka'an ñā.

¹⁹ Kaka'an ñādī'i san ni ñā:

—Dîvi ntō ne, kutuní ko ve tsí ñā é kākā'an naa Xuva ko nto. ²⁰ Tatá vi'i ntí, ñā intóo dî'na ne, i'a kixka'an ntâ'ví ñā ni Xuva kō rkí ukú sa'a, ntá tsi dîvi ntō é ñā Israee ntó ne, ntáka'an nto é ntio é kī'in o ñuú Jerusaleen é ká'an ntâ'ví o ni Xuva kō —ka'an ñā.

²¹ Kidáā ne, kaka'an Jesuu ni ñā:

—Na kuĩnti'xe o é kākā'án u ni ō: Tsi vé'xī ura é ña ki'xí ka nto nte í'a, nté ñuú Jerusaleen é ka'an ntá'ví nto ni Xuva kō. ²² Ntē ña ini nto xoo é ntánuu iní nto, ntá tsi ntí'í ne, iní nti xoo é ntánuu iní nti, tsí tatá Israee vé'xī ña é nakākú un ntí'í ñá'a san. ²³ Ntá tsi vé'xī ntuvi ne, diví é ntoo ō veví, é ña'a, ña ntánuu iní nti'xe i Xuva kō né, kaní nima ñá ntikñ ña é nuu é ntaā i. Ña kuān ntáa san, divi ñā é kanantuku Xuva kō é nanū'u ñá iní ña ña. ²⁴ Tsí Xuva kō ne, vata kaa tatsín kaa ña; ña kúvi kīnī o ña. Xoó ña'a é ntio ña é kuĩnima ntí'xe ña Xuva kō ne, ntio é ñi kue'én ini ña nanū'u ñá iní ña ña —ka'an ña.

²⁵ Kaka'an ñádí'í san ni ñā:

—Ini u tsí ki'xí uun ña'a, ña taxnuu Xuva kō, ña é kuaní Cristu. Tē xee ñá ne, divi ña nañē'e ñá ko é un ntí'í —ka'an ña.

²⁶ Kaka'an Jéssu ni ña kídaā:

—Diví san xu'u é kākā'an ní'in —ka'an ña.

²⁷ Kidāā ne, naxee ñá ntini'i ñā. Koó dā kúdu'va ña é kākā'an ñá ni uun ñadí'í. Ntá tsi nté uun ña'a ña ña ni kene iní ña é tsixe'e ña ñā nté koo, ō nee núu i ntatín ña ni ñadí'í san. ²⁸ Ikan tsí xtúvi mii ñadí'í san xoó ña, dá kúnú'u ña má ñuú san, kaka'an ñá ni ñā'a san:

²⁹ —Kamá san nto, kixkoto nto uun ñatí, ña é kākā'an ní ko nee ntí'í ntí'í é idé u. ¿Vá ñā ntu te divi ña é Cristu ña, ña táxnuu Xuva kō? —ka'an ña.

³⁰ Kidāā né, kii ña, kue'en ñá ni ñā mí tuví Jessu. ³¹ Ñi dukuan ña ntini'i Jéssu ne, xe'e kuétsi ña ñā é ká'xi ña.

³² Ntá tsi kaka'an Jéssu ni ñā:

—Ío é ká'xí u e ñá ini nto —ka'an ña.

³³ Ntátsixe'e tā'an ñā:

—¿Vá xoó ntu e kíxni'i i é ká'xí ña? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jéssu ni ñā:

—É ká'xí u ne, diví é káda ntaa u é ntio ña táxnūu ko, é vīi ntí'í ú tsiñu ña. ³⁵ ¿Vá ñā ntu té xkoó ka'an nto: “Kakunaá kimi xōo dá ta'vi ō”? Xu'ú ne, kaka'án u ni ntō: Koto nto itú san, tsí e dóo kakuaan é ta'vi o vē. ³⁶ Xoo é kita'vi i ne, ntuá'vi ña; nakuído ña nuu i e dóo nuu á'vi i ntii dañu ntúvi. Kidāā ne, ña ntaí'xi san kuntoo dīni dadí ña ni ña ntáta'vi san te kúvi. ³⁷ Nuú é ntaā í vata xkoó ka'an ña tsí uun ña kata'xi tatá ne, tuku ña katá'vi i. ³⁸ É taxnūú u nto é kitá'vi nto mí ña ni ixkú'xi nto. Tuku ña'a dé tsiñu ña ne, divi ntō va'á nto tsiñu ña ve —ka'an ña.

³⁹ Ná te da díi ña ñuú Samariá san kuĩnti'xe ña Jessu kuénta iña i e ntáa ñadí'í san ni ñā, dá kakā'an ña: “Ña tsikán ne, kaka'an ñá ni ko é un ntí'í é idé u di'na”, ka'an ña. ⁴⁰ Dā xee ñá ñuú Samaria mí tuví Jessu ne, tēe koó ña ña é kutuví ña. Íntoo ña ni ña ūvi ntúvi.

⁴¹ Kidāā ne, díi díi ka kue'e ña'a san kuĩnti'xe ña Jessu kuénta iña tú'ün é kākā'an ña.

⁴² Ntáka'an ñá'a sán ni ñadí'í san:

—Ntákuĩnti'xe ntí ve, ntá tsi ñá te da mii tsí é kākā'an ntó ni nti, tsí téku mí nti é kākā'an ña. Kūtuní nti tsí divi ntí'xe ña ña kixnákaku ñuxiví sa —ka'an ña.

Dā ntavá'a Jessu i'xá ña tsiñu ka'nu i iñá rei

⁴³ Dā kúvi uvi ntúvi ne, ntaka ña ikān, kúnū'ú ña ñuú Galilea. ⁴⁴ Tsí vata ō ka'an mí Jessu ne, nté uun ña'a, ña kaka'án naa Xuva ko ne, ñá tē ntaíko ñu'ū ña ñuú ña ña. ⁴⁵ Ntá tsi dā náxee Jéssu ñuú Galileá ne, dōo dīnī ña'a san é vé'xi ña. Tsí da xé ñe'e ña ñuú Jerusaleen da kúvi viko sán ne, iní ña nee ntí'í ntí'í nuu i é idé Jessu ikān.

⁴⁶ Náxee xtúku Jessu ñuú Canaa é káduku nté ñuú Galilea, mí ntáda ña ntute kuí san ntute tinti'o. Ñuú Capernaú san ne, ikān tuvi úun ñatí, ña kade tsiñu iñá rei ne, etsin i'xá ña. ⁴⁷ Dā téku ña tsí e ntáka Jessu ñuú Judeá ne, náxee ña ñuú Galileá ne, kué'en ña mí tuví ña, kúkoto ñá te kī'in ñá, kintavá'a ña i'xá ña, tsí dokó sa kúvi. ⁴⁸ Kaka'an Jéssu ni ñā:

—Tē ña kiní nto nuu i é tā'xi kuéntá, tē ña kiní nto nuu i e dóo ka'nu ne, ñá kuĩnti'xe nto —ka'an ña.

⁴⁹ Kaka'an ñá tsiñu ka'nu i iñá rei san ni ñā:

—Vii nto da xē'e, ki'in kúdii nto, tsí dokó sa kúvi i'xá ko —ka'an ña.

⁵⁰ Kidāā ne, kaka'an Jéssu ni ñā:

—Kunú'u nto nú vi'i nto kán, tsí i'xá nto ne, kantíto —ka'an ña.

Kuĩnti'xe ña tsiñu i san é kākā'an Jéssu ni ñá ne, kúnū'ú ña. ⁵¹ Dā ve tsi kunú'u ña itsi kán ne, véxnāketu itsi ña ntáde tsiñu iña ña. Ntáka'an ñá ni ñā tsí kantíto i'xá ña.

⁵² Kidāā né, tsixe'e ña ñā neé ura iñi ntú'u ntuvá'a i'xá ña. Ntáka'an ñá ni ñā:

—Iku kaeku uun kuáa ntíko ka'ni san —ka'an ña.

⁵³ Kūtuní uva i'xá san tsí ña tsi ūra é kākā'an Jesús ni ña tsí kantíto i'xá ña. Kidáa né, kuínti'xe ña Jesuu, ni un ntíí ntíí ñavi'i ña.

⁵⁴ Sá'a kivi ūvi núu i e dóo ka'nu é idé Jesuu da ntáka ña ñūú Judea, da náxee ña ñūú Galilea.

5

Dā ntavá'a Jesuu uun ña natíin, ña ñūú Betseda

¹ Dā kútítín ntuvi ne, ide tuku ña Israeé san viko ne, kúntāa Jesuu ñūú Jerusaleen. ² Ikān ne, tuví uun ntó'o mí kāñú'u ntute etsin Xi'i Le'ntú san é nani Bētseda é tū'un hébreu. Ió u'un corídoó díñi ntute sán ne, ³ ñá te da ña ña nchokuví san ntoo ña ñū'u kán. Iō ñá ne, skuaā ña, xné'e ña, ñá natíin i dí ne, ntantétu ña neé ura tē kanta nuu ntute san. ⁴ Tsí un vé'xi ne, kaka'an ñá é kanainu uun ánjē nú ntute san ne, kakanta nuu ntute san. Xoó ña'a é di'na nakō'xó nuu i kúñu i iní ntute sán tē kánta ne, ntuvá'a ña da neé ka nuu kuí'i kakúvi ña. ⁵ Ikān tuví uun ñatíi é ōko xe'un uni kuíá é nchokuví ña. ⁶ Iní Jesuu ña mí tuví ntaa ñá ne, kutūni ña tsí ña te dá vevii tuví nteē ñá ikān. Kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ntio ntu o é ntuvá'an? —ka'an ña.

⁷ Kaka'an ñá natíin i san ni ñā:

—Xōxó ña'a xntii i ko é nakíí nto'o kó iní ntute san te kánta ntute san. Dā ve tsi ncho kí'vi ú ne, é tuku ña'a kúnē'é ña kúk'vi ña —ka'an ña.

⁸ Kaka'an Jesús ni ñā:

—Nakuiñin. Nakí'in xuvi o ne, nakakan ve —ka'an ña.

⁹ Ura tsí i ntuvá'a ña. Ntaa ni'i ña xuvi ña ne, nakaka ña. Ntuvia tsikán ne, ntuvia iō dá'na. ¹⁰ Dukuān ne, ntáde tii ña Israeé san ni ña dá vé ntuvá'a san:

—Vevii ne, ntuvia é ntoo da'na ō. Ña kivi é ntaa ni'i nto xuvi ntō vevii —ka'an ña.

¹¹ Kaka'an ñá ni ñā:

—Ña é ntavá'a kó ne, ña ña kākā'an ñá ni ko: “Ntaan ni'in xuvi o ne, nakakan ve” —ka'an ña.

¹² Kidáa ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Xoó ntu ña'a kaka'an ñá ni ō é na ntaan ni'in xuvi ō ne, dá nakakan? —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi ña ntuvá'a sán ne, ñá ña ña xoo ñá'a ña ntavá'a ña. Tsi Jesuú ne, kii nteé xio ña mé'ñū ña'a san é ña te da díi ña ntoo ña ikān. ¹⁴ Dā rkontūvi náni'i tá'an Jesuu ña ini ukún ka'nu sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Koton ve, tsi é ntuvá'an. Ñá ku vīn kan é kīni kaa, tsí tē ñá'a ne, díi ka kue'e kui'i ní'i o —ka'an ña.

¹⁵ Natíi san ne, ntáka ña, kue'en ña, kaka'an ñá ni ñā Israeé san tsí Jesuu náni ña é ntavá'a ña. ¹⁶ Dukuān ne, íntikín nuu iní ña Israeé san Jesuu. Ncho ka'ni ña ña, tsí idé ña sá'a ntuvia é iō dá'na. ¹⁷ Ntá tsi kaka'an Jesús ni ñā:

—Uvā kó ne, kade tsiñu ña un tsi nte vevii ne, dukuān é xū'ú ne, kade tsiñu ú di —ka'an ña.

¹⁸ Dukuān ne, díi díi ka ncho ka'ni ña Israeé san ña. Ñá te da mii tsí é ña ni de ntáa ña é kūtuví da'na ña ntuvia dá iō dá'na, tsí da xé kaka'an ña tsí Xuva kō né, ña ña é uva mii ña ne, kade ña tsí dadii ña ni Xuva kō.

Tsiñu é kūvi víi I'xá Xuva kō

¹⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—Nuu é ntaa i é kākā'an u ni ntō: Ña kúvi neé vii u é kuenta iña mií ko, xu'u é I'xā ñá ko. Tsi dá mií é vii ú vatā ó de Uvā ko. Da neé ka nuu i é kade ña ne, ña ña tsi kade ú di, xu'u é I'xā ña. ²⁰ Tsi dóo kakuinima Úvā kó ko, xu'u é I'xā ñá ko ne, kanañe'e ñá ko é un ntí'i nuū i é kade ña. Nuu i é díi díi ka na'nu nañe'e ñá ko vata koo é un tsi kudū'va nto. ²¹ Vatā ó de Uvā kó é kanantōto ña ña xi'í san ne, vata ō kaxe'é ña ntuvia iña ñá ne, kuān o tá'xi ña kó di é kūvi víi u kué'e ú ntuvia iña i dá xōó ka tsi é ntio ko. ²² Ñá te mii Uvā kó é ká'an ñá xoo é vá'a i, xoo é ña vá'a i, tsi é naxnuu nta'a ña ko é xū'u víi u sá'a, ²³ vata koo é kuan tsi koo kuiko ñu'u ntō kó xu'ú vatā o ntaíko ñu'u nto Uvā ko. Xoo é ña kaíko ñu'u i kó ne, ñá te kaiko ñu'u ña Uvā kó di, tsí ña ña é táxnū ña ko.

²⁴ Nuu é ntaa i é kākā'an u ni ntō: Xoó ña'a, ña é katekú i tú'un kó ne kakuinti'xe ña ña táxnū kó di ne, ní'i ña ntuvia vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Ñá ní'i ña é ntō'o ña. Tsí é itā ntí'xin doxi'í san iña ñá ne, e ní'i ña ntuvia vā'á iña ñá ve. ²⁵ Nuu é ntaa i é kākā'an u ni ntō tsi vé'xi ūra ne, e xéé vevii, é tēkú un ntíí ntíí ña xi'í san tatsín ko, xu'u é I'xá Xuva kō

u. Xoó ña'a é kaeni tutun ñá ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña. ²⁶ Tsí vata tsi kaa Uvā ko, é ió ntuvi iña mii ñá ne, kuan tsi o tá'xi ña ko é kōo ntuvi iña mií ko di, tsí xu'u é l'xá mii ñá né, ²⁷ tá'xi ña ko é kadā kû've u é un ntí'i iña ña'a, tsí xu'u é vëxkúvī ú ñatīi. ²⁸ Ná ku da kudū'va nto é kākā'án u sá'a, tsí xee úra i é un ntí'i ña xi'í san tekú ña tatsín ko. ²⁹ Kidáa ne, ntīi ña nú ñaña ña. Xoó ña'a é edé ña é vā'á ne, ntoto ña é ní'i ña ntuví va'á iña ña. Ntá tsi xoo ñá'a é edé ña é kīni kaa ne, ntoto ña é ní'i ña dô'vi kan.

Xoo tá'xi i é kúvi vii Jesuu e káde ña

³⁰ 'Ña kúvī nee iña é vii ú kuenta iña mií ko. Vata tsí o tékū ko é kākā'an Úvā kó ne, kuan tsí o kade kû've u dí ne, vá'a tsí o é kade kû've u, tsi ñá te kuēnta iña mií ko kade u, tsí kuenta iña Xuva ko, ña táxnūu ko. ³¹ Ña kúvi ntantaa u iña mií ko, tsí ña kaidiá'vi. ³² Ntá tsi ió ña é ntantaa ña kuenta iñá ko. Iní u tsí kaka'an ñá nee iña é nuu é ntaā i iñá ko. ³³ Nto'ó taxnūu nto ña é tsixe'ē Juaan iñá ko ne, nee iña é nantíko koō ñá ne, nuu é ntaā i. ³⁴ Ntá tsi ña káde ú kuenta é kākā'an ñá'a san iñá ko. Da ti tsi kaka'án u ni nto sá'a vata koo é kúvi nakáku nto. ³⁵ Juaán ne, vata kaa ñu'u é kai'xí ne, kaxi'í nuu ne, dōo diní nto é kuntōo da'na nto mí káxi'í nuu ñu'u ña. ³⁶ Ntá tsi ió xoo é ntāda ntaa í iñá ko é díi ka nuu á'vi ka é vāta kaa é ká'án Juaan. Tsí tsiñu é kade ú vevíi ne, mii tsi é kántada ntaa é Uvā kó xnúu ntā'a ña ko. ³⁷ Tsí Uvā kó, ña e táxnūu kó ne, mii ña kántada ntaa ñá iñá ko. Nté uun ito vata téku nto tátsin ña. Ntē vata kiní nto ña nté kaa ña. ³⁸ Ntē ña ni kánūu nima ntó tú'un ñá di. Tsí ña ni kuínti'xe nto ña táxnūu ña. ³⁹ Dōo vá'ā ó ntánakua'a vá'a nto tú'un Xuva kō é ūve na'a vata koo é ní'i ntó ntuví va'á iña ntó ntīi ña ñu ntūvi, kuíni nto. Dívi kuenta iñá ko é ūve na'a san. ⁴⁰ Ntá tsi ñá ntio nto kuntikīn ntó ko vata koo é ní'i ntó ntuví va'á iña nto.

⁴¹ 'Xu'ú ne, ñá te kantukū u é kada ka'nu ña'a sán ko. ⁴² Ntá tsi xu'ú ne, iní u nto ne ñá'a nto é ña te ntákuinima ntí'xe nto Xuva kō. ⁴³ Xu'ú ne, vé'xī ú kuenta iña Uvā ko ne, ña ntío nto é kutūví u ní ntō. Ntá tsi te tūku ñá'a kí'xi ña kuenta iña mii ñá ne, kidáa né, xtuví ntó ña. ⁴⁴ ¿Nté ntu koo kuínti'xe nto ve? Tsí kūdīi ntáde na'nu mii xnto tá'an nto, ntá tsi ña ntáde nto kuenta te ka'an Xúva kō tsi dóo va'á nto. ⁴⁵ Ná ku dē kuení nto te xū'ú tsi'í kuétsi ú nto nuu Uvā ko, tsí mii Muísee san, ña ntántikīn nto. ⁴⁶ Tsí tē dí ni kuínti'xe nto é kākā'an Muísee ne, kuínti'xe nto kó di, tsí dívi kuēnta iñá ko é ká'an ña. ⁴⁷ Ntá tsi tē ña kuínti'xe nto e xntée na'a ñá ne, ¿nté ntu koo kuínti'xe nto tú'ūn kó kuan? —ka'an Jesús.

6

Dā xé'e Jesuu é'xi u'un míl ña'a

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Dā kúvī sá'ā ne, Jesuú ne, kué'en ña xīo díni míni Galílea, dívi tsi é kākā'an ña é Tiberiá di. ² Ná te da díi da díi ñá'a san ntántikīn ñá ña, tsí da xé iní ña nuu i e dóo ka'nu é kade ña, tsí kantavá'a ña ña ntánchokuví san. ³ Kúxēe Jesuu rkí ukú ne, da intóo da'na ña ni ña ntīni'í ñá. ⁴ E dokó sa xée ētsin viko é nátava Xuva kō ña Israee ñuú Egitō, viko é kanatsu'un ka'nu ña Israee san. ⁵ Dā xkókoto Jesuú ne, iní ña tsí ña te da díi ña'a ntántikīn ñá ña ne, kaka'an ñá ni Félīpe:

—¿Mí'i ntū kíkuin o é ká'xí un ntíi ntíi ña'a san? —ka'an ña.

⁶ Da ti tsi kaka'an ña é ntio ña é kōto nteé ña Felipe nté koo ka'an ña. Tsí ini míi ñá nté koo víi ña. ⁷ Kaka'an Félīpe ni ña:

—Ntē ña xee tá'an é ūvi sientu á'ví tañú'u kuiní o é ká'xi un ntíi ntíi ña'a san, kuān té un sín —ka'an ña.

⁸ Uun ña'a ña ntīni'í ñá, ñá nani Āndree, ení Simuun Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñá:

⁹ —I'a ntísí uun na kudīi, na é ní'i ú'ūn tañú'u sēvada ni úvi tsákā san, ntá tsi ¿nté ntu koo vii o sá'a é ña te da díi ña'a? —ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Ká'an nto ni ñá'a sán, na kūntoo ña —ka'an ña.

Tsi dóo vá'ā o nú ité san ne, ikan intóo ña, vata ū'un míl é da mii tsi ñatīi. ¹¹ Kidáa ne, kí'i Jesuu tañú'ū sán ne, dā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō. Kātsin dava ñá, dā tsí'i ña nta'a ña'a san, ña ntoo nú ité san. Kuan tsi o dé ña ní tsákā sán di. Xé'e ñá vata kaa e kutíi ña'a san é ka'xí ña. ¹² Dā kúvi é'xi ntā'a ñá ne, kaka'an Jesús ni ña ntīni'í ñá:

—Nakuido nto utsi i é ntoó ka vata koo é ña te neé kate —ka'an ña.

⁴¹ Dukuān ne, ká'an ntēé ña Israeé san ña, tsí kaka'an ña é divi ñā kúvi ña tañú'ū é vē'xí e dukún kán. ⁴² Ntáka'an ñá'a san:

—¿Vá ña ntu te ña sá'a é Jēsuu, i'xá Josee? Tsí ini o úva ña ni dī'i ñā. Dá kakā'an xkú ña tsí e dukún kan vē'xí ña —ka'an ña.

⁴³ Dukuān ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—E xée o tsí ka'an ntée nto kó ni tā'an nto. ⁴⁴ Xoxó kuvi kuntikín i ko tē ña te Uvá ko táxnuu ña i, vata o táxnuu ña kó dī ne, nantōtó u ña ntuvi te ntí'i ñuxiví sa. ⁴⁵ Tsí vata ó uve na'a kaka'an ña ka'án naa Xuva ko: “Mii Xuva ko nañē'e ña un ntíi ntíi ñá'a san”, ka'an ña. Dukuān né, dā xóo ká ña'a, ña é kateku í ña, é kakutú've i é kākā'an Úvā kó ne, kantikín ñá ko dī.

⁴⁶ Nté uun xoxo vata kiní i Uva kō. Mii tsí u é vē'xí u nta'a ña é iní u ña. ⁴⁷ Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō tsí xoo ñá'a, ña é kuinti'xe i kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. ⁴⁸ Xu'u é tañú'ū é ta'xi ntuvi vā'á san. ⁴⁹ Tsí uva ata ika ntō ne, e'xí ña manaa ñuu itsí kán né, dā dúkuan tsi xi'i ña. ⁵⁰ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é ká'xí i tañú'ū é vē'xí e dukún kán ne, ña kúvi ña. ⁵¹ Xu'u kúvi ú tañú'ū é kántito é vē'xí e dukún kán. Xoo ñá'a, ña é ká'xí tañú'ú sa'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. Táñú'u é tā'xi ú ne, kúñú mii kó kúvi. Ta'xí u kúñú ko é ní'i ña ñuxiví sa ntuvi iña ña —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, tsixe'e tā'an ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Ntē ntú koo ta'xi ña sá'a kúñu ñā é ká'xi o, é kuān ó kaka'an ñá sa? —ka'an ña.

⁵³ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—Nuú é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Tē ña ká'xi nto kúñu ko, xu'u é vē'xí u ñatíi, tē ña ko'o nto níñi ko dī ne, ña túvi ntuvi vā'á iña nto. ⁵⁴ Tsí xoo ñá'a, ña é ká'xí kúñu kó, ní ña é kō'o níñi ko ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi ne, nantōto ú ña ntuvi tē ntí'i ñuxiví sa. ⁵⁵ Tsi kúñu kó ne, ita ntí'xe nto kuvi; níñi ko ne, ntute ntí'xe nto kúvi. ⁵⁶ Xoo é ká'xí i kúñu kó, ni é kō'o níñi ko ne, nuu ña nimá ko ne, nuu ú nima ñá dī. ⁵⁷ Uva kō, ña táxnuu kó, ió ntuvi iña ña. Dukuān né, ió ntuvi iñá ko kuenta iña ña. Xoo é ká'xí i kúñu kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ñá kuenta iñá ko. ⁵⁸ Kaka'án u kuenta iña tañú'ū é vē'xí e dukún kán. Táñú'ú sa'á ne, ñá te vata kaa manaa e é'xi ñata ntō, ña intóo kídāā, tsí dā dúkuan tsi xi'i ña. Ntá tsi xoo ñá'a, ña é ká'xi tañú'ú sa'á ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi —ka'an ña.

⁵⁹ Sá'a kākā'an Jēsuu dá nañē'e ña ña Israeé san má vi'i mí ntánataká nuu ña ñuu Capernau.

Tū'un e nté koo ni'i ko ntúvi vā'á iña ko ntii dañu ntúvi

⁶⁰ Dōó titín ña ntántikín ñá ne, dā téku ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—Dōo vi'xín o tú'un sa'a. ¿Xoo ntu kutii i é ki'in diki i? —ka'an ña.

⁶¹ Kūtuni Jēsuu tsí ña ni xkúntee iní ña é kākā'an ñá ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ñá xkúntee iní ntu nto é kākā'án u san? ⁶² ¿Ntē ntú koo kuvi tē ini nto ko, xu'u é vē'xí u ñatíi, te kúntāa u e dukún kán mí'i e dúkuān tuví u? ⁶³ Tsí Espiritū sán ne, divi ñā é káta'xi ña ntuvi iña ko. Ña kuntito ó te da mii tsí kúñu kō. Tū'un é kākā'án u ni nto ne, divi é vata kaa espíritū é kata'xi ntuvi vā'á iña nto. ⁶⁴ Ntá tsi iō ntó ne, ña ntákuinti'xe nto é kākā'án u —ka'an ña.

Tsí iní Jēsuu nte dí'na xoo é kuinti'xe i ña ne, xoo é nadíko i ñā dī. ⁶⁵ Kaka'an ña:

—Dukuān é kākā'án u ni nto dí'na tsí xoxó kuvi kuntikín i ko tē ña te Uvá ko tá'xi ña i —ka'an ña.

⁶⁶ Nté ntúvi tsikán ne, dōó titín ña ntántikín ña, kii nteé xio ña ña. Ná ní kántikín ka ñá ña. ⁶⁷ Kidáā né, tsixe'e Jēsuu ña é uxuvi ñá'a, ña ntántikín ña:

—¿Ncho ki'in ntú nto dī? —ka'an ña.

⁶⁸ Nantíko kōo Simuun Pedru, kaká'an ña:

—Xoo ka ntu é kuntikín ntí, tsi tú'un ntō né, divi é kata'xi ntuvi vā'á iña ntii dañu ntúvi. ⁶⁹ Ntí'í ne, é kuinti'xe ntí, é ini va'á ntí dī tsí divi ntō é Cristu nto, ña e dōo va'á nuu Xuva ko.

⁷⁰ Kaka'an Jēsuu ni ña:

—¿Vá ñā ntu te ni nakaxnúu ú nto, é uxuvi ñá'a nto? Ntá tsi uun ña'a ntō ne, e ña vá'a kúvi nto —ka'an ña.

⁷¹ Kaka'an ñá iña Júda Iscariote, i'xá Simuun. Tsí divi ñā é diko ña Jēsuu rkontúvi, kuān té kaduku ntée ña uxuvi ñá'a, ña ntini'i ñā san.

7

Ñá ni kuinti'xe ení Jesuú san ña

¹ Dā kúvi sá'ā ne, ika Jesuu ñuú Galilea. Ñá ni ntio ká ña kī'in ña ñuú Judeá san, tsí ncho ka'ní ña Israeé san ña. ² Dóko sā xee ntúvi e ntáde ña Israeé víko é kãñú'u ña vi'i xo'o. ³ Dukuān ne, ntáka'an éni Jesuu ni ña:

—Ñá ku kutúvín i'a. Kuē'én ñuú Judea vata koo é na kīnī ña ntini'i o san núu i é kaden.

⁴ Tsí te xōo ñá'a ntio ña é kutuvī ditó ña ne, ñá tē neé ka vii xu'ú ña. Tē ncho viin nuu i e dóo ka'nu ne, kuē'en mí kīnī ña'a san o é da kaniñ ñūxivi —ka'an ña.

⁵ Nté ení ñá ña ni kuinti'xe ña ña. ⁶ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Váta xēe ura iñá ko, ntá tsi ñi ña ntō ne, kuvi víi nto da neé ka ura nee iña é ntio nto vii nto. ⁷ Ñá te nee nuu i kainchu'vi ñá'a nto. Ntá tsi xu'ú ne, dōo ntaínchu'vi ñá ko, tsí da xé kaka'an ntáa ú ni ña nee é kīnī kaa ntáde ña. ⁸ Kue'én ntó viko san. Xu'ú ne, ñá kī'in u vevii, tsí vata xee úra iñá ko —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ni ñā ne, ítúví ka ña ñuú Galilea.

Dā kue'en Jesús víko

¹⁰ Ntá tsi dā kue'en éni ña viko sán ne, da rkontúvi kī ña, kue'en ñá di. Ntá tsi ña ni ñe'e ditó ka ña, tsí diin diin sá kue'en ña. ¹¹ Ntánantukū ña Israeé san ña mí kakuvi viko sán ne, ntáka'an ña:

—¿Mí'i ntú tuví ñatī tsíkan? —ka'an ña.

¹² Dōo ntáka'an ñá'a san kuénta iña ña. Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñatī tsikán ne, dōo va'á ña'a ña.” Iō ñá ne, ntáka'an ña: “Ñá'a ni san. Kūdii kaéni nta'ví ña ña'a”, ka'an ña.

¹³ Ntá tsi xoxó ni ká'an ntée i ñā mé'ñu ñā'a san, tsí u'ví ña ña Israeé.

¹⁴ Dā kúdava viko sán ne, kúkī'ví Jesuu íni ukún kan, ení ntu'u ñā nañé'e ñá ña'a san.

¹⁵ Koó dā kúdu'va ña Israeé san, ntáka'an ña:

—¿Nté kuān nte íni ntú ña sá'a? Tsí ntē ña ni nakuá'a ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—É kanañé'é u ntó ne, ñá te ñá kī mií ko kaki'xi, tsí iña ña táxnuu ko. ¹⁷ Tē xoó ntio i é vii i é ntio Xuva kō ne, kutuni ñá te nta'a Xuva ko vē'xi é kanañé'é u san, o te ñá kī mií ko katavá u. ¹⁸ Xoo é katavá i ñá kī mií i é kaka'an ne, da ti tsi kanantuku ñā é vā'á iña mií ña. Ntá tsi xoo é kanantuku i é vā'á iña ña táxnuu i ne, kaka'an ña é nuu é ntaā i. Ñá tē nee iña é kīni kaa nuu nima ña.

¹⁹ ¿Vá ña ntu te ñi ña ntō e tá'xi Muisee lei? Ntá tsi nté uun nto ña ntáde ntaa nto é úve na'a. ¿Nté kui ntánantukū nuu ini ntu nto nté koo ka'ní nto ko? —ka'an ña.

²⁰ Ntáka'an ñá'a san:

—¿Vá ña vā'a ntu nuu nima o! ¿Xoó ntu ncho ka'ní i o? —ka'an ña.

²¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Uun kudii núu i é idé u ne, un tsi da ntákudu'va nto. ²² Muiseé ne, nañé'e ñá nto vatā xkoó ini nto é tē'nté un siin kúñū é íxi nto. (Ntá tsi ña te Muisee ni xtuví ña kuān xkoó ini nto, tsí uva ata ika kō, ña intóo nte kidaa.) Ntō'ó ne, kuān te ntuvi iō dá'na, kae'nté nto é íxi í'xa tíí san. ²³ Tē kuvi te'nte é íxi í'xa tíí san ntuvi é iō dá'na vata koo é káda ntaa nto lei Muiseé ne, ¿nté kui ntákudiin ntu nto ní ko e ntavá'a ú ñatīí san kanñ kúñū ñā ntuvi dá iō dá'na? ²⁴ Ñá ku ká'an ntée nto ña'a san dá dotō tsí ntaíni nto ña, ntá tsí te ká'an ntó iña ña'á san ne, koto vā'a nto nee iña é ntáka'an nto —ka'an ña.

Kaka'an Jesús mí vē'xi ña

²⁵ Iō ña ñuú Jerusaleén san éni ntu'u ñā tsíxe'e ta'an ñā:

—¿Vá ña ntu te ñá sá'a é ntánantuku ñā'a san é ka'ní ñá ña? ²⁶ Un kaa ña ntitsi ña, kaka'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi nté xoxo kaka'an í ni ñā. ¿Tē kuiní ntu ña tsiñu i san é ñi ñe'xe ña é Cristu ña? ²⁷ Xo'ō ne, ini ntú ku o mí'i vē'xi ña sá'a. Tsí te vē'xi Cristu ne, nté uun xoxó ini i mí'i kii ña te vē'xi ña —ka'an ña.

²⁸ Kidáā ne, un ntii tsí kéne Jesuu, kaká'an ña mí kanakuā'a ña ña'a san ini ukún ña Israeé:

—Te ini ntó ko ne, ini nto mí'i vē'xi u. Ntá tsi ña te ni kī'xi u é mií ú ntio ko, tsí ña kaka'an é nuu é ntaā i san táxnuu ña ko. Ntō'ó ne, ntē ñá ini ntó ña. ²⁹ Ntá tsi xu'ú ne, ini u ña, tsi íkan vē'xi u mí tuví ña ne, ñi ñā é táxnuu ña ko —ka'an ña.

³⁰ Kidáā né, ncho tññ ña ña, ntá tsi nté uun xoxo ni tññ ntá'a i ña, tsí vata xee tá'an ura iña ña. ³¹ Ntá tsi ña te da díí ña kuinti'xe i ña ne, ntáka'an ña:

—Tē xee ñá táxnū Xuva kō ne, ¿vá kūvi ntu vií ña e dií ka kue'e núu ī e dóo ka'nu vatā ó de ña sá'a? —ka'an ña.

Ncho t̄in ña fariseu Jesús

³² Tēkú ña fariseu e ntáka'an ñá'a san íña Jesús. Ña fariseu ni dútu ñá odo nūú san ne, tēé tsiñu ña ña mau ukun é t̄in ña Jesús. ³³ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Uun da'na sá kutūví u ni ntō dá ntāa ú, kínakutūví ú nī ña táxnū ko. ³⁴ Dōó nantuku ntō ko, ntá tsi ña naní'i ntó ko. Ntē ña kuvi xēe nto mí kíkutūví u —ka'an ña.

³⁵ Kidáa né, eni ntu'u ña Israeé san ntátsixe'e ta'an ña:

—¿Mí'i ntu ntēe kíkutūví ña sá'a é ña kuvi naní'i ko ña? ¿Vá k̄'in ntú ña xio ñuú san mí kaintóo xaa tātá ña Israeé? ¿Vá ikan ntu k̄'in ña, kinakuá'a ña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō san? ³⁶ ¿Nee íñá ntu kani tú'un é kākā'an ña: “Nantuku ntō kó, ntá tsi ña naní'i ntó ko, tsi ña kúvi xēe nto mí kutūví u”? —ka'an ña.

Ntute vā'a é ña katú'u

³⁷ Ntūvi da ínú kava viko ka'nu sán ne, nákunt̄isí Jesús, kaká'an ña:

—Tē xoo é kaitsi i ntúte ne, na kī'xi ña mí tuví u, na kō'o ña. ³⁸ Tsí vatā ó uve na'a kaka'an Tú'un Xuva kō ne, xoo é kuinti'xe i kó ne, nima ñá kene ntute vā'a é ña katú'u nté un síin —ka'an ña.

³⁹ Kaka'an ñá kuenta íña Espíritū Sántū é kunūu ña nima í xoo é kuinti'xe i ña. Tsí vata ta'xi Xúva kō Espíritū Sántū san, tsí vata ntāa Jesús e dukún k̄an.

Dā kii nteé xio ña'a san

⁴⁰ Iō ña'a san, da téku ña é kākā'an ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, ña ka'án naa Xuva ntí'xe ko ñā, ña kaka'an tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁴¹ Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, Cristu ña —ka'an ña.

Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—¿Vá ñuú Galilea ntú sa ki'xi Cristu? ⁴² ¿Ñā ntu te uve ná'a kaká'an tsí Cristú ne, tatá vi'i Davii ña? Ki'xi ña ñuú Beleen, tsí ikan ñuú Davii —ka'an ña.

⁴³ Dukuān ne, kii nteé xio ña'a san kuénta íña Jesús. ⁴⁴ Iō ñá ne, ncho ki'in ni'i ñá ña viutun, ntá tsi nté uun ña ña ni kene iní ña t̄in ña ñā.

Ñá ni kuinti'xe ña tsiñu i san Jesús

⁴⁵ Nāxee mau ukun mí ntoo dutu ñá odo nūú nī ña fariseú san ne, tsixe'e ña māu ukún san:

—¿Nté kui ña ni kántēka ntu nto ña? —ka'an ña.

⁴⁶ Máu ūkún san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ito vata tekú nti xoó kaka'an í vatā ó kaka'an ñá tsikan —ka'an ña.

⁴⁷ Kidáa ne, ntáka'an ñá fariseú san ni ña:

—¿Vá éni nta'ví ntu ña nto dí? ⁴⁸ ¿Vá ntákuinti'xe ntu ña odo nūú íña nto nī ña fariseú san? ⁴⁹ Ntá tsi ña'a, ña e ñá iní leí san ne, da mií é nī'i ña é kuntēka é kīni kaa ña —ka'an ña.

⁵⁰ Nicodemu, ña é ixkoto ní'ni Jesús dá kuāā ne, ña fariseu ñá di ne, kaka'an ñá ni tā'an ña:

⁵¹ —¿Vá kaka'an ntu leí san é dotō tsi dá'vi o kuētsí ka'nu ña'a san te vata kiní o nee íña é kade ña, tē nté ō kaka'an ñá dí? —ka'an ña.

⁵² Nantíko koō ñá, ntáka'an ña:

—¿Vá ña Galilea ntú nto dí? Nākua'a ixi nto é ūve na'a é kākā'an Xúva kō, tsí ñuú Galileá san ne, nté uun ña'a é ka'án naa Xuva ko vata túvi ditó ña —ka'an ña.

⁵³ Kidáa né, nādita ña itsi ña xe un xé un ñā, kunú'u ña nú vi'i ñā.

8

Ñad̄'í kini kaa

¹ Ntá tsi Jesuú ne, kué'en ñā t̄i'í i má Tun Ōlivu kan. ² Dā tuví utun sán ne, nee xtúku ña má ūkún k̄an. Un ntíí nt̄í ña'a xee xtúku ña mí tuví ña. Ítūvi tixi ñá ne, dá kanakuā'a ña ña'a san.

³ Mastrú lei ni ñá fariseú san ne, xée ñā mí tuví Jesuú ne, nteka ña uun ñadĩ'i, ña é natúvi, ña é nuu ni'i uun ñatĩi é ña te ðivi xii ña. Xntitsi ñá ñadĩ'í san mé'ñũ ña'a sán ne, ⁴ kaka'an ñá ni Jéssuu:

—Mastrú, ñadĩ'í sa'á ne, natúvi ña é kade ña é kini kaa ni ñatĩi san. ⁵ Kaka'an lei Muísee tsi kué'e xuu o ña'a, ña kuān ó ntáde san. Ðivi ntō ni, ¿nté ka'an nto? —ka'an ña.

⁶ Da ti tsi ntáka'an ña é kōto nteé ña ña vata koo é ni'i ña uun núu i é tsi'i kuétsi ña ña. Ntá tsi Jesuú ne, ítuví tixi ñá ñu'u kan ne, dā ká'u ña rkinta'a ña nú nte'ú san, é vata tsi tē ña ni tekú ña. ⁷ Ki'in itō tsixe'e ña Jesuú ne, da kidáa ne, nākuiñi ñá, kaka'an ña:

—Xoó ña'a, ña é ña tuvi kuétsi i ne, di'na ña na kani ntu'u ña nakĩ'in ñá xuú san —ka'an ña.

⁸ Nákutitixi xtúku ña ne, dā ká'u xtúku ña nú nte'ú san. ⁹ Dā téku ña'a san sá'a ne, eni ntu'u ña ntáka ña kui uun kui uun ña. Di'na tsi ñatā san ntáka ña. Dā kúvi ne, koó da mií sá Jesuu ntíi koó ña ni ñadĩ'í san. ¹⁰ Kidáa ne, nākuntĩsĩ Jesuu, kátsixe'e ñá ñadĩ'í san:

—¿Mí'i ntū ntāñĩ ka ña katsi'i kuétsi o? Nté uun ká xoxó katsi'i kuétsi ká i o —ka'an ña.

¹¹ Ñadĩ'í san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Nté uun ká ña, Mastru —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté xu'ú ña tsi'i kuétsi ú o. Kuē'én ve ne, ña ku ídēn ka é kīni kaa —ka'an ña.

Jesuú ne, ðivi ñā e kaxi'í nuu ña ñuxiví a

¹² Kidáa ne, kaka'an xtúku Jéssuu ni ñá'a san:

—Xu'ú e kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa. Xoo é kuntikin í ko ne, ña káka mí nēe, tsí naxi'í nuu ú itsi ntuvi iña ña —ka'an ña.

¹³ Dukuān ne, ntáka'an ñá fariseu ni ña:

—Xo'ōn né, da ti tsi kaka'an kuénta iña mí o. É kākā'án ne, ñá tē neé nuu á'vi —ka'an ña.

¹⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Kuān te xu'ú kantada ntaa ú kuenta iña mií ko ne, ntá tsi nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. Tsí iní u mí'i vē'xi ú ne, iní u mí'i kī'ín u ði. Ntá tsi ðivi nto ne, ntē ñá ini nto mí'i vē'xi ú, ntē ñá ini nto mí'i kī'ín u ði. ¹⁵ Nto'ó ne, ntádē kú'vē ntó vatā ó ntádē kuēni ña ntoo ñuxiví sa, ntá tsi xu'ú ne, nté uun ña'a ña kade kú'vé u nté o de ña. ¹⁶ Ntá tsi tē ðí kadā kú'vé u ne, vá'a koo kadā kú'vé u ði, tsí ña te da mí' tsi ú, tsí ntuví u Uvā kó, ña táxnuu ko. ¹⁷ Uve na'á lei nto tsí te ūvi ña'a ntada ntaa ña é dadĩi tsi ntáka'an ñá ne, nuu é ntaā i e ntáka'an ña. ¹⁸ Xu'ú ne, kúvi ú uun é ntada ntaa u iñá ko ne, Uvā kó, ña táxnuu kó ne, ðivi ña kúvi ūvi ña —ka'an ña.

¹⁹ Kidáa ne, tsixe'e ñā'a san ña:

—¿Mí'i ntū tuvi úva o? —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Nto'ó ne, ñá ini ntó xoo ñá'a ú ne, ntē ñá ini nto xoo é Uvā ko. Tē ðí ini ntó ko ne, ini nto Uvā kó ði —ka'an ña.

²⁰ Sá'a kākā'an Jéssuu dá kanakuā'a ña ña'a má ūkún ña Israee, mí ñu'u vá'a etún diu'un iña ukun. Ntá tsi xoxó ni tñin i ña, tsí vata xée úra iña ña.

“Mí kī'ín u ne, ña kúvi kī'ín nto”

²¹ Kaka'an xtúku Jéssuu ni ñá'a san:

—Kī'ín ú ve ne, nantuku ntō ko, ntá tsi ðivi ntō ne, kúvi nto kuenta iña kuétsi nto. Tsi mí kī'ín u ne, ña kúvi kī'ín nto —ka'an ña.

²² Ña Israee san ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—¿Vá ka'ni mii ntú ña kúñu ñā é kuān ó kaka'an ña tsi mí kī'ín ñá ne, ña kúvi kī'ín o? —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nto'ó ne, ñuxiví sa ntoo nto. Xu'ú ne, e dukún kan vē'xí u. Nto'ó ne, ña'a ñuxiví sa nto. Ntá tsi xu'ú ne, ñá tē ña ñuxiví sa u. ²⁴ Dukuān é kuan ō ka'án u ni ntō tsí kúvi nto kuenta iña kuétsi nto. Tsí tē ña kuintí'xe nto kó é ðivi ú ne, da mií é kúvi nto kuenta iña kuétsi nto —ka'an ña.

²⁵ Kidáa né, tsixe'e ña ñā:

—¿Xoó ña'a ntun ðivīn kuan? —ka'an ña.

Kaka'an Jéssuu ni ña:

—Nté dī'na kaka'án u ni ntō. ²⁶ Dōó titín nuu i é ntio koo ka'án u ni ntō: nee ñá'a nto, nte ntáa nto dī. Ntá tsi ña táxnūu kó ne, ñá'ni é kākā'an ña é nuu é ntaā i. Tū'un é kākā'án u ni ntō i'a ñuxiví sa ne, ñá'ni e téku ko é kākā'an ñá'ni ko —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi ña ni ñé'e ñá'ni te kaka'an ñá'ni Xuva ko. ²⁸ Dukuān ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Tē náxkaa dukun ntó ko, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, da kidáa kutūni nto tsí ñá'ni ntí'xe u. Kutuni ntó tsí ña te nee kade u é ñá'ni mií ko. Tsí vatā o ñá'ni Úvā kó ko ne, dukuān ó kaka'án u ni ntō dī. ²⁹ Tsí ña táxnūu kó ne, nuu mé'ñu nuu dava ñá'ni ko. Nté uun ito vata xtuví mii ñá'ni ko, tsí nguentúvi kade ú nee ñá'ni é ntio ña.

³⁰ Dā ka'an Jesús sá'a ne, dōó titín ñá'a kuínti'xe ña ña.

I'xá Xuva ko ñi ña ntáde tsiñu ña kuétsi san

³¹ Kidáa ne, kaka'an Jesús ni ñá'ni Israee, ña kuínti'xe i ña:

—Te káda ntaa nto tú'un kó ne, kuvi kuntikín ntó ko. ³² Kiní nto nee ñá'ni é nuu é ntaā í ne, ñá'ni é nakāka xaa nto —ka'an ña.

³³ Ña'a sán ne, ntáka'an ñá'ni ñá'ni:

—Ntí'í ne, tatá vi'i Abraán ntí. Nté uun ito vata kada tsiñu ntí é kuétsi ña tuku ñá'a. ¿Nté kuān ó kaka'an nto é nakāka xaa ntí? —ka'an ña.

³⁴ Kaka'an Jesús ni ña:

—Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Xoo é kade i kuétsi ne, ntáde tsiñu ña ña kuétsi san.

³⁵ Ña kade tsiñu sán ne, da tuví taan ña nú vi'í tó'o ñá'ni. Ntá tsi i'xá san ne, nguentúvi tsi tuví ni uva í. ³⁶ Dukuān né, te xū'u é I'xá Xuva kō ú nakāka xaa ú nto ne, kaka xaa ntí'xe nto. ³⁷ Iní u tsí tatá vi'i Abraan nto. Ntá tsi ntánantuku ntō nté koo ka'ni nto ko, tsí ña ntío nto kuínti'xe nto tú'un é kākā'án u ni ntō. ³⁸ Xu'ú ne, kaka'án u nee ñá'ni é iní u ña Uvā ko. ñá'ni ntō ne, ntáde nto nee ñá'ni é iní nto ña uva ntó dī —ka'an ña.

³⁹ Ntáka'an ñá'ni ñá'ni:

—¿Ntí'í ne, Abraan úvā ntí! —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ñá'ni ñá'ni:

—Tē dí nuu é ntaā ntí'xe i é i'xá Abraan ntó ne, ntáde nto vatā o dé Abraán san. ⁴⁰ Ntá tsi ntánantukū nuu iní nto nté koo ka'ni nto ko, xu'u é kākā'án u ni ntō é nuu é ntaā i e téku ko é kākā'an Xuva kō. Abraán ne, nté uun ito ña ni íde ña sá'á. ⁴¹ Ntō'ó ne, ntáde nto vatā o de úva mii ntō —ka'an ña.

Kidáa ne, ntáka'an ña:

—¿Ntí'í ne, ñá'ni te i'xa nta'vi ntí! tsi úun tsi uvā ntí, ñá'ni é Xuva kō.

⁴² Kaka'an Jesús ni ña:

—Tē dí ñá'ni uva ntí'xe nto Xuva kō né, kuinima ntó ko tsí ñá'ni ntá'a ña vé'xi u é tūvi u vevii. Ñá'ni te kuétsi ña mií ko vé'xi u, tsí ñá'ni táxnūu ña ko. ⁴³ ¿Nté kui ña kúvi ntu kí'ín ñá'ni ntó tú'un ko? Tsí da xé ña ntío nto kiní nto é kākā'án u ni ntō. ⁴⁴ Ntō'ó ne, nta'a uva ntō, tó'o e ña vá'á san vé'xi nto. Tsí ncho vií nto nee ñá'ni é ntio i. ñá'ni né, dukuan tsí ó kae'ni ña'a nte ntúvi dí'na. Ñá'ni te ñá'ni ka'an tú'un é nuu é ntaā i, tsí ntē ña tuvi é nuu é ntaā i nuu nima i. Dá kākā'an dóveté ne, nima mí i kākene é kākā'an. Tsí dóo vete ne, kuān ó kanañé'e i'xá i dī. ⁴⁵ Ntá tsi xu'ú ne, é nuu é ntaā i kaka'án u ni ntō, ntá tsi ntō'ó ne, ña ntákuínti'xe nto ko é kākā'án u. ⁴⁶ ¿Vá'ni iō ntú nto, uun ña'a ntō, é kúvi ñá'ni ntó ko mí kō'xó ntee u? Te kākā'án u é nuu é ntaā í ne, ¿nté kui ña ntákuínti'xe ntu nto ko? ⁴⁷ Xoo é káduku nté i Xuva kō ne, kaini ña tú'un Xuva kō. Ntá tsi ntō'ó ne, ña ntátekú nto, tsí ña te Xuva ko ntáduku nté nto —ka'an Jesús.

É dukuān tuví Cristu dí'na dá kaku Abraan

⁴⁸ Kidáa ne, ntáka'an ña Israee san ni ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i é kākā'án ntí tsí ña ñuú Samaria nto, tsí nuu é ña vá'á sán nima nto —ka'an ña.

⁴⁹ Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ñá'ni ñá'ni:

—Nté uun é ña vá'á san ña tuvi núu nima ko. Xu'ú ne, kaiko ñu'ú ú Uvā ko, ntá tsi ntō'ó ne, ña ntío nto kuíko ñu'ú ntō ko. ⁵⁰ Ñá'ni te xū'u ntío ko é kada ka'nu ñá'a sán ko, tsí ío xoó ntío i é kuān koo. ñá'ni ñá'ni kada kú'vē ña. ⁵¹ Nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō: Xoo é káda ntaa i tú'un é kākā'án u ne, ñá'ni kúvi ña —ka'an ña.

⁵² Kidáa ne, ntáka'an ña Israee ni ña:

—É ñá'ni ntí'xe ntí ve tsí nuu ntí'xe é ña vá'á sán nima nto. Abraán san ni un ntí'í ña ka'án naa Xuva kó san ne, xí'ni ñá'ni ne, ¿nté kui ñá'ni ntó kākā'án ntó é ña ní'ni ntí doxí'í san

te kāda ntaá nti tú'un ntō? ⁵³ ¿Vá díí ka ntu ka'nu ña'a nto é vata kaa uvatā ntí Abraan? Dìvi ñā ne, xí'i ñā, ni un nti'í ñā ka'án naa Xuva ko. Dìvīn né, ¿neé ntu ña'a kúvin kuan, te kuīni o? —ka'an ñā.

⁵⁴ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñā:

—Tē dí xu'u ka'án u tsi dóo ka'nu ña'a ú ne, ñā vādá kadiá'vi tú'ūn ko. Ntá tsi Uvā kó kaka'an ñā tsi dóo ka'nu ña'a ú, ñā ñā ñā é ntáka'an nto é Uva nto ñā dí. ⁵⁵ Nto'ó ne, ñā ñā ñā, ntá tsi xu'ú ne, iní u ñā. Tē dí ka'án u e ñā iní u ñā ne, kantaku vēte ú vatā ó de nto. Ntá tsi iní nti'xé u ñā ne, kade ntaá u é kākā'an ñā. ⁵⁶ Dōo díní uvata nto Ábraan tsi dóo ncho kiní ñā ntuví é xēé u ñuxiví a. Dā ñā ñā ne, ñā tē nté kaa díní ñā —ka'an Jēsuu.

⁵⁷ Kidáā ne, ntáka'an ñā Israeé san ni ñā:

—Ntē vata xéen uvi díko u'xi kuia ó ne, ¿é kaká'án sa xkun e ínín Ábraan? —ka'an ñā.

⁵⁸ Kaka'an Jēsuu ni ñā:

—Nuu é ntaá i é kākā'án u ni ntō. É dukuān tuví u di'na dá kaku Ábraan —ka'an ñā.

⁵⁹ Kidáā né, ído ñā Israeé san xuu é kué'é xuu ñā ñā, ntá tsi Jesuú ne, ntii xu'ū ñā ini ukún kán ne, dá kué'en ñā.

9

Dā ntvá'a Jesuu úun ña'a, ñā e dúkuan kuāa da káku

¹ Dā ita ntí'xin Jesuú ne, iní ñā uun ñatíí, ñā e dúkuan kuāa da káku. ² Ñā ntini'i ñā né, tsixe'e ñā ñā:

—¿Nté kui e dúkuan kuāá ñā sá'a nté da káku ñā? ¿Kuētsí mii ntu ñā né, o kuētsi úva ñā, o kuētsí dí'i ñā? —ka'an ñā.

³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñā ni ñā:

—Nté uun ñā, ñā túvi kuétsi ñā. Tsi kuaā ñā é da ti tsi na kīni ña'a san nee ñā é kūvi ví Xuva ko ñā ñā. ⁴ Vevii é ntuví né, na ntí'í o tsiñu ñā ñā é táxnūu ko. Tsi nté uun xoxo kuvi kada tsíñu ká i tē kune. ⁵ Vevii é tuví u ñuxiví a ne, xu'ú e kúvi ú ñu'u é kaxi'í nuu ñuxiví sa.

⁶ Dā kúvi ka'an ñā sá'a ne, ēti ñā dí ñā ñu'u kán ne, de vá'a ñā un sín ntó'xō san, dá nakutsi núu ñā nuu á ñā kuāá san, ⁷ kaka'an ñā ni ñā:

—Kué'én, kukítin ve mí ñu'u vá'a ntute Silueé san —ka'an ñā.

(Tū'ún Silueé san ne, kani tú'un E Táxnūu Ñā.)

Kué'en ñā, kúkití ñā. Dā ntíko kōó ñā ne, é nāxi'í nuu ñā. ⁸ Kidáā ne, ñā ntoo etsin nú vi'i ñā kán, ñā ini é kuaā ñā ne, ntátsixe'e ta'an ñā:

—¿Vá ñā ntu te ñā sa'a é xkútúvi ñā, kaikan ñā diu'un ítsi kán? —ka'an ñā.

⁹ Iō ñā ne, ntáka'an ñā:

—Dìvi ntí'xe ñā sa'a —ka'an ñā.

Iō ñā dí ne, ntáka'an ñā:

—Ñā'á ni san, ntá tsi vata te kuan ito ñā —ka'an ñā.

Ntá tsi mii ñā kakā'an ñā:

—Dìvi ú xu'u —ka'an ñā.

¹⁰ Kidáā ne, tsixe'e ñā'a sán ñā:

—¿Nté kui kúvin ntun nákoton ve? —ka'an ñā.

¹¹ Nantíko kōó ñā, kaka'an ñā:

—Ñatíí, ñā nani Jēsuú ne, de vá'a ñā ntó'xō sán, dā xntá'a ñā ntuxnūú ko, dá kakā'an ñā nī kó: “Kué'én, kúkitin mí ñu'u ntute Silueé san”, ka'an ñā. Nē'e ntí'xe ú ne, dá kúvi kítí ú ne, ura dú'va tsi i nákotó u —ka'an ñā.

¹² Tsixe'e ñā ñā kidaā:

—¿Mí'i ntū tuví ñatíí tsikan? —ka'an ñā.

—Ñā iní u mí'i tūví ñā —ka'an ñā.

Dā dóo tsixe'e ñā fariseu ñā naxi'í nuu í san

¹³ Kué'en ní'i ñā ñā kuāá san, ñā náxi'í ntuxnūú i, mí ntoo ñā fariseu. ¹⁴ Tsi ntuví iō dá'na da de vá'a Jesuu ntó'xō é nakutsi núu ñā ntuxnūú ñā kuāá san. ¹⁵ Kidáā né, tsixe'e ñā fariseu ñā nté o náxi'í ntuxnūú ñā. Kaka'an ñā nī ñā fariseu:

—Ntō'xo xntá'a ñā ntuxnūú ko. Dā kítí ú ne, nāxi'í nuú ko —ka'an ñā.

¹⁶ Kidáā ne, iō ñā fariseu, kaká'an ñā:

—Ñā te nta'a Xuva ko vē'xí ñā tsikan, tsí ñā kaíko ñu'u ñā ntūvi dá iō dá'na —ka'an ñā. Ntá tsi iō ñā ne, kaka'an ñā:

—¿Ntē ntu koo kuvi vií ñá iō kuetsí i uun nuu i e dóo ka'nu vatā o dé ña tsikan? —ka'an ña.

Ñā te úun tsí ntādē kuení ña. ¹⁷ Tsixe'e xtūku ña ña ntuvá'a san:

—¿Ntē o dé kuení o iña ña é nakaan ntuxnūú o san? —ka'an ña.

Kaka'an ñá tsikan:

—Xu'ú kuini ko ne, ña kaka'an naa Xuva ko —ka'an ña.

¹⁸ Ntá tsi ña Israeé san ne, ña ni kuintí'xe ña tē nuu é ntaā i é kuaā ña, ntá tsi é kainí ña ve, dá ntē kána ña uva ña ni di'i ñā, ¹⁹ tsixe'e ña ñā:

—¿Vá ñā ña i'xā ntó ña sá'a? ¿Ntāa ntu ká'an nto e dúkuan kuāa ña nté da káku ña? ¿Ntē ntu o kúvi náxi'í nuu ña ve? —ka'an ña.

²⁰ Kidáa ne, kaka'an úva ña ni di'i ñā:

—Iní ntí tsí i'xá ntí ña ne, dukuan kuāa ña nté da káku ña. ²¹ Ntá tsi ñá iní ntí nte o kúvi náxi'í nuu ña ve. Ntē ñá iní ntí xoo nákaan i ntuxnūú ña. Tsixe'e nto ñā, tsí e dukún kuia ñá ne, kuvi ka'an mii ña ni ntó.

²² Kuan o ka'an úva ña ni di'i ñā, tsí da xe ú'vī ñā ña Israeé san. Tsi ntánatiin ña Israeé san te xōo ñá'a é ká'an ña tsí nuu é ntaā i é Xuva kō táxnuu ña Jesuú ne, natavá ña ña ini ukún kán. ²³ Dukuān é kuan o ka'an úva ña ni di'i ñā tsí e dukún kuia ñá ne, é kuvi ka'an mii ñā.

²⁴ Kāna xtuku ña ña náxi'i ntuxnúu i sán ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Kuiko ñu'u nto Xuva kō. Iní ntí tsí ña tsikán ne, iō kuetsí ña —ka'an ña.

²⁵ Nantíko kōo ñátí san, kaka'an ña:

—Ñá iní u te iō kuetsí ña o ña'a, ntá tsi é iní u ne, kuāá u nte dí'na, ntá tsi vevii ne, é kainí u ve —ka'an ña.

²⁶ Tsixe'e xtuku ña ñā:

—¿Neé ntu dé ni'i ña o dá nákaán ña ntuxnūú o? —ka'an ña.

²⁷ Nantíko kōo ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—É káka'an ntú ku ú ni ntó. Ntá tsi ntē ña ni ide ntó ko kuenta. ¿Ntē kui ntio ntu nto é ka'an xtúku ú ni ntó? ¿Vá ncho kuntikín ntú nto ña di? —ka'an ña.

²⁸ Kidáa ne, náu'vī ñá ña, ntáka'an ñá ni ñā:

—Xo'ōn né, kuntikín ñá tsikan. Ntí'í ne, Muisee ntántikín ntí. ²⁹ Iní ntí tsí Xuva kō ká'an ñá ni Muiseé, ntá tsi ñá tsikán ne, ntē ñá iní ntí mí'i vé'xí ña —ka'an ña.

³⁰ Nantíko kōo ñátí san, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Mpá! ¿Ntē o ntu e ñá ini nto mí'i vé'xí ña? Tsí ñā ñā ne, nakaán ña ntuxnūú ko.

³¹ Ini ntú ku o tsí Xuva kō ne, ñá kainí ña ñá iō kuetsí i, tsí da ti tsi ña é kanuu iní i ña, nī ña é kade ntaa é ntio ña. ³² Ntē uun ito vata tekú ko iña ña é kakuvi nakaan ntuxnūú ña e dúkuan kuāa nté da káku. ³³ Tē dí ña te nta'a Xuva ko ni kí'xi ñá ne, ñá tē neé kuvi vií ña —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōo ñá, ntáka'an ñá ni ñā:

—Xo'ōn é iō kuetsí o nté da kákun ne, ntio sá ku o é nakuā'an ntí ve —ka'an ña.

Kidáa ne, kíñu'u ña ña ini ukún kán.

Ñā é ña ntaíni iña Xuva ko

³⁵ Tēkú Jesuu é kíñu'u ña ñatí san. Dā nání'i ta'an ñá ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Kákuinti'xe ntu o ña vėxkúvi ñatíi? —ka'an ña.

³⁶ Nantíko kōo ñá, kaka'an ñá ni Jesús:

—Ká'an nto nī ko xoo ñá'a, vata koo é kuinti'xe kó ña —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Jesús ni ña:

—É iniñ ña. Dívi u é káka'an ní'in vevii —ka'an Jesús.

³⁸ Kidáa ne, nákuñchiti ntāa ña nuu Jesús, kaka'an ña:

—Kakuinti'xe ko é nto'o é Tó'o kō —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, kaka'an Jesús:

—Xu'ú ne, vé'xí ú ñuxiví a é kadā kú'vé u, vata koo é na kīnī ña kuāa san ne, vata koo é ña kīnī ka ña é vā'á ntuxnūú i san —ka'an ña.

⁴⁰ Ió ña fariseu, ña ntáñi étsin ne, tēkú ña dá kakā'an ñá sá'a ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ntí'í ne, ¿vá kuaā ntú ntí di? —ka'an ña.

⁴¹ Kaka'an Jesús ni ña:

—Tē dí kuāa ntí'xe nto ne, ña túvi kuetsí nto. Ntá tsi ntáka'an nto tsi kainí nto. Dukuān né, iō kuetsí nto —ka'an ña.

10

Paxtú san ni lē'ntu ña

¹ Kidáa ne, kaka'an Jesuu:

—Nuu é ntaā i é kāká'an u ni ntō: xoó ña'a, ña é dotō tsí kakí'vi ini aku mí ñū'u le'ntú san, tē ña té xi'i kan kukí'vi ña ne, ña du'u ña. ² Ntá tsi ña é kakí'vi xi'i kán ne, ña ña é paxtu ntí'xe ña. ³ Ña nteé nta'a i xi'i áku sán ne, nakaán ña tē xee páxtú san. Paxtú san ne, nākana ña ti, kui uun kui uun xti, kána ña ña ti ne, ntátekú ti tatsin ña. Kidáa ne, kakuñu'u ña ti é kī'in tí ni ña. ⁴ Tē kúvi kii ntí'i ti ne, dá kī'in ña, kodo nuū ña, kuntikin ti ña, tsí ini tí tatsin ña. ⁵ Ntá tsi ña ntaíntíkin tí tuku ñá'a. Ntaínu ti ña, tsí ña ini tí tatsin ña xoo ñá'a ña —ka'an ña.

⁶ Sá'ā nátee ta'an Jesuu, kaka'an ña ni ñā, ntá tsi ña ni ñé'e ña ña nee iñá ncho ka'an tú'un sa'a.

Jesú ne, ña ña é paxtu va'á ña

⁷ Kidáa ne, kaka'an xtúku Jesuu ni ña:

—Nuu é ntaā i é kāká'an u ni ntō: Xu'u é kúvi ú xi'i mí kantí'vi á le'ntú san. ⁸ Da xóo ká ña'a, ña ki'xi dí'na é xu'ú ne, kúdi ña du'u ña. Ntá tsi ña ni íde le'ntú san ña kuenta. ⁹ Xu'ú ne, xí'i san kúvi u. Xoo é kī'ví i kuenta iñá ko ne, nakáku ña. Ní'i ña é vā'a é vata kaa le'ntu, kiti kantí'vi, kiti kantii ne, ntáni'i tí ite va'a é ká'xi ti.

¹⁰ Ña du'ú san ne, da ti tsi kantukū nuu iní ña nté koo ki'i dú'u ña ti, nté koo ka'ni ña ti, vata koo é nantí'i ña ti. Ntá tsi xu'ú ne, vé'xi ú vata koo é nī'i ti ntuví va'á iñá ti, é ña te neé kunaá nteé ti nté un siin. ¹¹ Xu'u é paxtu va'á u. Paxtu va'á san ne, uun tsi nte ntúvi iñá ña kaxé'e ña kuenta iñá le'ntu ña. ¹² Ña kade tsiñu, ña é dā ti tsi kantú'vi é kade ña ti kuenta, é ña te ña ña é tó'o ti, tē íni ña tsi vé'xi kiti kue'í sán ne, kuan tsí ó katsu'un mii ña le'ntú san da kainu ña. Kidáa né, kiti kue'í sán katín ti ti ne, dá katsoo xaa ti ti. ¹³ Ña tsikán ne, dā ti tsi kade ña ti kuenta é kaxi'i á'vi ña; ña te kuēnta iñá ña te kunaá ti ne, o ñá'a.

¹⁴⁻¹⁵ Xu'u é paxtu va'á u. Vata tsi kaa Uvā ko é íni ñá ko ne, iní u ñá di. Kuān ó iní u le'ntú ko ne, ini tí ko di. Uun tsi nté ntúvi iñá ko kué'e ú kuenta iñá ti. ¹⁶ Ñu'u ká tuku le'ntú ko é ña te kaduku nté ti xáku sá'a. Ntio é kínakueká u tí di ne, kiní ti tatsín ko di. Kidáa ne, uun sá nakuvé ta'an ti, uun sá paxtu ti ntuví di.

¹⁷ Dukuān né, dōo kakuinimá Uvā kó ko, tsi nté ntúvi iñá ko kaxé'e u. Ntá tsi nani'i xtúku kó ntuví iñá ko. ¹⁸ Nté uun xoxo kúvi nakí'i ntuví iñá ko. Mii u kué'e ú ne, mii tsí ú naki'í u di. Tsí kuan ó ka'an Úvā kó ni ko é víi u —ka'an ña.

¹⁹ Nāte'nte dáva ña Israeé san da téku ña tú'un sa'a. ²⁰ Titín ña ntáka'an ña: —Nuu é ña vá'ā nima ña. Kúdi kákuluku ña. ¿Nté kui ntáde ntu nto kuenta é kāká'an ña sa? —ka'an ña.

²¹ Ntá tsi ña nguii sán ne, ntáka'an ña:

—Ñá te kuān ó kaka'an ña é nuu é ña vá'ā nima i. ¿Vá kúvi ntu víi é ña vá'ā san nakaan nuu ñá kuāá san? —ka'an ña.

Ñá ni kuintí'xe ña Israeé san Jesuu

²² Ntúvi ví'xín kidaā da nátsu'un ka'nu ña viko é naka'an ña ntúvi da ntáda ña kuenta xúkūn ñuú Jerusaleen. ²³ Tuví Jesuu má ukún kán, kaika ña Coridoo Sálamuun. ²⁴ Uun tsi tavi núu ñá Israeé san Jesuu, ntáka'an ña ni ñā:

—¿Amá ntu ka'an ntaan ní nti xoo ñá'an? Tē nuu é ntaā i é ña ña é táxnuu Xuva kō ne, ka'an ntáan tsin vevii; ñá ku tee xū'un —ka'an ña.

²⁵ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña ni ñā:

—É kāká'an ntú ku ú ni ntō, ntá tsi ña ntákuinti'xe nto ko. Tsí tsiñu é kade ú kuenta iñá Uvā ko ne, ña ña é kantada ntaa iñá ko. ²⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ña ntákuinti'xe nto, tsí ña te ña ña é le'ntú ko, vata ó kāká'an u ni ntō. ²⁷ Tsí le'ntú ko ne, ntátekú ti tatsín ko. Iní u tí ne, ntántikin tí ko di. ²⁸ Xu'ú ne, kaxé'e ú ntuví iñá ti ntii dánu ntúvi. Nté uun ito ña kúnáa ti, tsi nté uun xoxo kúvi nakuido núu i ti nta'a ko. ²⁹ Uvā kó, ña ntáda ti kuenta ntá'a kó ne, díi ka ka'nu ña é da xóo ká ña'a. Nté uun xoxo kúvi nakuido núu i ti nta'a Uvā ko. ³⁰ Uun tsi kúvi ú ni Uvā ko —ka'an ña.

³¹ Kidáa né, ído xtuku ña Israeé san xuu é kué'é xuu ña ñā. ³² Jesú ne, kaka'an ña ni ñā:

—É ña ña é u nto titín nuu i é vā'a e tá'xi Uvā ko é víi u. ¿Neé ntu nuu i é ncho kué'e xuu ntō ko? —ka'an ña.

³³ Nantíko kōo ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ñá te kuēnta iña núu i é vā'a e kué'e xuū ntí o, tsí da xé kaka'an tú'un e dóo xii kaa iña Xuva ko. Tsí xo'ōn ne, kūdii ñá ñuxiví san kúvin ne, dadii ncho viín vata kaa Xuva kō —ka'an ña.

³⁴ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Ñā ntu te uve ná'a kaka'an leí san iña nto: “Xu'ú ka'án u tsí ntiusi kúvi nto”, ka'an?

³⁵ Tsí ntiusi xntánteē ña é ðivi nta'a ī e xee tú'un Xuva kō ne, ña kúvi kuído ntíta o lei e xtúvi Xuva kō. ³⁶ Te du'va ntū ó kaka'an Xúva kō ne, ¿nté kui ntáka'an ntú nto tsí ña vā'a o kaka'án u tsí xu'u é l'xá Xuva kō u? Tsí xu'ú ne, nté di'na náxaxnúu ña ko é kī'xi ú ñuxiví sa. ³⁷ Tē ña te tsiñu iña Uvá ko kadé u ne, na koo mii kuínti'xe nto ko. ³⁸ Ntá tsi kade u. Kuān té ña kuínti'xe ntō kó xu'ú ne, kuínti'xe nto tsiñu é kade ú vata koo é kūtuni ntō, na kuínti'xe nto tsí uun tsi kúvi ú ni Uvā kó, uun tsi kúvi ña ni kó ði —ka'an Jesuu.

³⁹ Dukuān né, ntukū nuu iní xtuku ña nté koo tñn ña ña, ntá tsi ña ni kúvi víi ña, tsi ntíi ni'ni ña nta'a ña.

⁴⁰ Kidáā né, ntiko kōo xtúku Jesuu, kué'en ña ūun xo ðiñi ntute ka'nu é nani Jōrdaan, mí di'na nakutsi ntúte Juaan ñá'a san. Ikān kanúu ña. ⁴¹ Ná te nté kaa ña'a xee xtúku ña mí nuu ña ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Nté uun nuu i é dóo ka'nu ña ni idé Juaán san, ntá tsi un ntíi é ká'an ñá iña ñá sa'á ne, nuu é ntaā i —ka'an ña.

⁴² Dōo titñn ña'a san kuínti'xe ña Jesuu íkān ði.

11

Dā xi'i Lázaru

¹ Ítúvi uun ñatíi, ña nchokuvi, ñá naní Lázaru, ñuú Betania. Ikan ñuú María san ni tā'an ña, ñá naní Martá ði. ² María, ta'an Lázaru sán ne, ðivi ñā é da'vi ña cho'o vídín san Jesuu ne, idi ña naítsi ña ðí'in ña. ³ Dukuān ne, xé'e ña kuēnta ntá'a Jesuu tsí ta'an ña, ña e dóo vā'a tiin ni'i Jēsuú ne, ētsin ña.

⁴ Ntá tsi dā téku Jesuu sá'a ne, kaka'an ña:

—Ñá te kuí'i é kúvi ña sá'a. Tsí da ti é na kīni ña'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō, vata koo é na kīni ña tsi dóo ka'nu l'xá Xuva kō ði —ka'an ña.

⁵ Kuān te dóo kuinima Jēsuu Márta ni Mária, ni ta'an ña Lázaru ne, ⁶ dā téku ña tsi étsin Lázaru sán ne, ítúvi ka ña uvi ntúvi mí tuví ña kān. ⁷ Kidáā ne, kaka'an ñá ni ña ntíni'i ñā:

—Kí'in xtuku o ñuú Judea —ka'an ña.

⁸ Ntá tsi ña ntíni'i ñā ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Mastru, vātā e ná'a ntu ku ntántukū nuu iní ña Israeé san e kué'e xuū ña ntō ne, ¿vá kī'in xtúku ntu nto ikān? —ka'an ña.

⁹ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá ña ntu te ntáā é uxuvi ura ió ntuvi ā? Tē xoó kaika i ntuvi ā ne, ñá kánaki'í ña, tsí kaxi'i. ¹⁰ Ntá tsi tē xoo é kaika i niñú a ne, kanaki'í ña, tsí kakunáa ntē ñu'ú san mí kaika ña.

¹¹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Lázaru, ña e dóo vā tiin ni'i ō ne, e kídí ñā. Ntá tsi kī'in u ve vata koo é nantōtó u ña —ka'an ña.

¹² Kidáā ne, ntáka'an ña ntíni'i ñā:

—Te kākídí ñá ne, é kantuvá'a ña ve —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi Jesuu ne, ncho ka'an ña tsí e xí'i ña, ntá tsi ña ntíni'i ñā ne, ma'ná san xee ña, kuíní ña. ¹⁴ Kidáā ne, xé'e Jēsuu kūtuni ntaa ña, kaká'an ña:

—E xí'i Lázaru. ¹⁵ Dōó ðiní ko é xoxó u ikān, tsí ðíi ka vā'ā o xtuku é kuenta iña nto, vata koo é na kuínti'xe nto ve. Ntá tsi kī'in ó ve mí tuví ña —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, kaka'an Túmaá san, ña e ntántēe l'xa Uví ne, kaka'an ñá ni enī ñá, ña nguíi san:

—Kí'in ō vé, na kúvi dadii o ni ña ikān —ka'an ña.

Jesuu é kanantoto ña kō, é kata'xi ña ntuvi iña ko

¹⁷ Dā xee Jēsuu íkān ne, kūtuni ña tsi e ntúkimi ntuvi Lázaru san. ¹⁸ Ñuú Betaniá ne, etsin tsi tuví ñuú Jerusaleén te io te ūni kilométru tsi é ikā. ¹⁹ Ná te da ðíi ña Israeé san

xee ña nú vi'i Marta ni Mária é kuē'é ña doka'an nuú ini kuenta iña ta'an ña. ²⁰ Ura dú'va tsi dā kútuní Marta tsi vé'xi etsin Jesuú ne, kué'en ña, kūkuetú itsi ña ña. Ntá tsi Maríā ne, ítuvī mii ña nú vi'i ña kān. ²¹ Kidáā ne, kaka'an Márta ni Jésuu:

—Tē dí i'a tuví nto ne, ñá ni xī'i tá'ān ko. ²² Ntá tsi iní u tsí, kuān te veví kakan nto nta'a Xuva ko da nēé ka nuu í ne, ta'xi ña —ka'an ña.

²³ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Ta'an o ne, ntoto xtuku ña —ka'an ña.

²⁴ Kaka'an Marta ni ña:

—Iní u tsí ntoto ña ntuví te ntí'i ñuxiví sa tē ntóto ntí'i ña xi'í san —ka'an ña.

²⁵ Kaka'an Jésuu ni ña:

—Xu'u é kanantótó u ña'a. Xu'u é kata'xí u ntuví iña ñá dī. Xoo é kuinti'xe i kó ne, kuān té xi'í ne, ntoto xtuku. ²⁶ Xoó ña'a é kántíto ká ña ne, te kuínti'xe ña kó ne, ña kúvī ñá ntii dañu ntúvi. ¿Kakuínti'xe ntu o sá'a? —ka'an ña.

²⁷ Kaka'an ñá ni ñā:

—Kakuínti'xe kó nto, Mastru, tsí ñi'ntō ña é táxnuu Xuva ko, ñi'ntō é l'xá Xuva ko ntō, ña é kī'xi ñuxiví sa —ka'an Mártá san.

Dā éku Jesuu nú ñañā Lázaru

²⁸ Dā kúvī ka'an ña sá'a ne, ntiko kōo ñá kunú'u ña ne, dā kána xū'u ña ta'an ña Maria, kaká'an ña:

—E xēé Mástru ko i'a, kakana ña o —ka'an ña.

²⁹ Ura dú'va tsi dā téku Mariá ne, nákuñtīsi náne'e ña, kue'en ñá, kukoto ña mí tuví Jesuu. ³⁰ Váta xēe ña má ñūú san, tsí ikān tuvi dukuan ña mi náni'i ta'an ñá Marta. ³¹ Ña Israee, ñá ntoo nú vi'i ña kān, ña ntaxé'e doka'nú iní sán ne, dā iní ña Maria é kantí'i du'va tsi nákuñtīsi ña ne, kii ña, kuntikīn ñá ña. Tsí kukuéku ña nú ñañā tá'an ña, kuíni ña. ³² Kidáā ne, dā xee Mária mí tuví Jesuú ne, nákuñchiti ntāa ña nú ñāñā Jesuu, dá kakā'an ñá ni ñā:

—Mastrū, tē dí tuví nto i'a ne, ta'an kó ne, ñá ni xī'i ña —ka'an ña.

³³ Dā iní Jesuu tsí kaeku Maria ni ñá Israeé san ne, dōo u'vi kúvī ña. Kunta'xa iní ña.

³⁴ Kaka'an ñá ni ñā:

—¿Mí'i ntu ixkū'xí nto ñā? —ka'an Jésuu.

Ntáka'an ñá ni ñā:

—Ni'í nto, kíkoto ntódo o —ka'an ña.

³⁵ Jesuú ne, ēku ña. ³⁶ Kidáā ne, ntáka'an ña Israeé san:

—Koto ntō kuan. ¿Ntē ntu kaa dii ntío ña ña! —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Ña sā'á ntu ku é kúvī ídē ña nakáan nuu ñá kuāá san. ¿Nté kui ña ni kuvi víi ntu ña vata koo é ña kuvi Lázaru san? —ka'an ña.

Dā ntótō Lázaru

³⁸ Jesuú ne, dōo u'vi kúvī xtuku ña dā xee ña nú ñañā san. Māvi kúvī ne, xúu kantí'u nuu mí kuíta ntí'xin ña. ³⁹ Kaka'an Jésuu:

—Naki'i nto xuú san —ka'an ña.

Márta, ta'an ña xi'í san ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mastru, á tē dóo kaxkonūu ña ve, tsí e ntu kimi ntuví ña —ka'an ña.

⁴⁰ Nantíko kōo Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Ñā ntu te kaka'án u ni o tsí te kakuínti'xe o ne, kinin nté kaa díi ka'nu Xuva kō? —ka'an ña.

⁴¹ Kidáā né, náki'i ña xuú san ne, dā ntáni'i Jesuu núu ña e dukún kán ne, kaka'an ña:

—O Úva, ntadiá'vi nto tsi téku nto é káka'án u. ⁴² É iní u tsí nguentúvi kaini nto nee é káka'án u ni ntō. Ntá tsi kaka'án u é na tēkú ña ntāñi í'a vata koo é na kuínti'xe ña tsi nuu é ntaā i é ñi'ntō táxnuu nto ko —ka'an ña.

⁴³ Dā kúvī ká'an Jésuu sá'a ne, ñā kué'en ini ña kána ña:

—¿Ntiin dikan, Lázaru! —ka'an ña.

⁴⁴ Ntíi nti'xe ña ntixí san ikān. Katinuu nta'a ña ni ñāñā ña doó san ne, katavi núu nuu ña uun doo dúkun. Kaka'an Jésuu ni ñá'a san:

—Nantuté nto ña, na nākaka ña —ka'an ña.

Ntánantukū nuu iní ña'a san nté koo ka'ni ña Jesuu
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Kidáa ne, kuinti'xe titín ña Israeé san, ña é ntēka Mariá, dā ini ña nuu i é idé Jesuu.
⁴⁶ Ntá tsi iō ñá ne, kué'en ña kūka'an véte ña nī ña fariseú san nté o dé Jesuu. ⁴⁷ Kidáa ne, nātaká nuu dutu ñá odo nūú nī ña fariseú san, da ntáka'an ña:

—¿Neé ntu vii o ve? Tsi dóo kuē'e núu i e dóo na'nu é kāde ña sá'ā. ⁴⁸ Tē xtúvi o ñá ne, un ntíí ntíí ña'a san kuinti'xe ña ña. Kidáa né, ki'xi ña odo nūú ñuú Romá ne, nakatsin nti'i ña xúkun ko ni ñuú kō di —ka'an ña.

⁴⁹ Uun ña'a, ñá nani Caífaa, dutu ñá odo nūu kuia tsikán ne, kaka'an ñá ni ñā:
—Nto'ó ne, ñá tē neé ini nto. ⁵⁰ ¿Ñā ntu te díí ka vá'ā o, kuiní nto, te uun ña'a tsi kúví kuenta iña ko é un nti'i o vata koo é ña kunáa ñuú kō? —ka'an ña.

⁵¹ Ntá tsi ña te díí tsi mii ñā é kāka'an ña sá'a, tsí da xé dutu ñá ódo nūu kuia tsikán ne, Xuva kō xe'é ña é kā'an ñá tsi Jesuú san ne, kuví ña kuenta iña ñuú ña. ⁵² Ñá te da mii tsi ñuú ñá di, tsí vata koo é nātaká nuu ntíí ntíí i'xá Xuva ko dā mí'i ka mí ntántoo ña.

⁵³ Nté ntúvi tsikán ne, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ni ña Jesuu.

⁵⁴ Dukuān é Jesuú ne, ña ni íka ditó ka ña mé'ñū ña Israeé san, tsi kíí ña ñuú Judeá san, kué'en ña díñi i ñuu itsí san ne, dā xee ñá ñuu é nani Ēfraín ne, ikān intóo ña ni ña ntini'i ñā.

⁵⁵ Dóko sā xee víko dá naka'an ñā da nátava Xuva kō ña Israeé ñuú Egítō ne, ñá te da dīi ñá ñu'u rantsú san ne, kúntāa ña ñuú Jerusaleen dí'na dá xēe víko san vatā xkoó ini ña é ntántoo ña kúñu ñā. ⁵⁶ Dōo nántuku ña Jēsuú ne, ntatíin ña ni tā'an ña da ñi ntáñi ñá ini ukún kān:

—¿Vá ña ntu ki'xi ña vikó sa'á, te kuiní nto? —ka'an ña.

⁵⁷ Tsi é kāka'an tó'ō dutú san nī ña fariseú san ne, tē xoo iní i mí tuví Jesuú ne, na kā'an ñá vata koo é kúvi tiin ña ña.

12

Uun ñadī'i, ña da'vi cho'o vîdin dí'ín Jesuu
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Íñu ntúvi dí'na dá kúvi vikó san ne, xēe Jēsuu ñuú Betania. Ikān tuví Lázaru, ña nantóto ña dá xi'i ña. ² Dēv'á ña é kā'xí dadíi ña ni Jēsuu kuénta kuáa. Martí ne, tsū'un ko'o ña. Lázaru ne, tuví dadíi ña nī ña ntoo nú mesá san. ³ Kidáa ne, ki'i Mariá dāva lítru cho'o vîdin e dí mii nardu kúvi. Ñá te nté kaa nuu á'vi. Dá'vi ña dí'ín Jesuú ne, dā naítsi ña idi ña. Íka díko cho'o vîdín san kaní má vi'i ña kān. ⁴ Ntá tsi ntee tá'an uun ña'a ña ntini'i ñā, ñá naní Júda Iscāriote, i'xá Simuun, dívi ñā é rkontúvi diko ña Jēsuú ne, kaka'an ña:

⁵ —¿Nté kui ña ni nadíko ntu ña cho'o vîdín sa uní sientú ne, dá kuē'é ña diu'un i iña ñá ntā'ví san? —ka'an ña.

⁶ Ntá tsi Júdā sán ne, ñá te ni kā'an ña sá'ā é kantuntā'ví ini ña ña ntā'ví san. Kaka'an ña sá'a, tsí kúdii ñá du'u ña. Dívi ñā nteé nta'a ña itín diu'ún san ne, kaido mii ña é ñu'u iní i. ⁷ Jesuú ne, kaka'an ña:

—Koo mii nto ñā. Tsí e dúkuan kāxnuu vá'a ña cho'o vîdín san iñá ko te íntú'xi u. ⁸ Tsí ña nta'ví san ne, nguentúvi tsi kuntoo ña ni ntō, ntá tsi xu'ú ne, ñá te nguentúvi é kiní ntó ko —ka'an ña.

Ncho ka'ni ña Lázaru

⁹ Ñá te da dīi ñá Israeé san ne, kūtuni ña é tuví Jesuu ñuú Betaniá ne, xēe ñā mí tuví ña, ne, ñá te da mii tsí é kiní ñá Jesuú san, tsí da ti tsi é kiní ña Lázaru, ña é nantóto Jēsuu.
¹⁰ Ntá tsi tó'ō dutú san ne, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ni ña Lázaru san. ¹¹ Tsí da xé dívi kuetsí ña é ña te da dí ña Israeé san ntaúve xío ña tsi ntákuinti'xe ña Jesuu.

Dā kukí'vi Jesuu ñuú Jerusaleen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ñá te da dīi ñá'a kué'en ña ñuú Jerusaleen é kúvi víko dá natāvá Xuva kō ña Israeé san ñuú Egítō. Utén san ne, kutuni ña é ve'xí etsin Jesuu ñuú Jerusaleen. ¹³ Kidáa né, kátsin ña nta'a tun ñuú san ne, dā kíí ña, kué'en ña, kukuétú itsi ña ña. Un tsi ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Ntadiá'vi Xuva kō! ¡Nté kui dóo va'á ña é vē'xí kuenta iña Xuva ko, ña é kūvi Rei iña ñá Israee! —ka'an ña.

¹⁴ Dā nání'i Jesuu uun a búru ne, íntekú ña ti, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō:

¹⁵ Ñá ku u'vī o, ñúu Siuun.

Un kaa Rei o, vé'xi ña,
ntekú ña uun a búru,
ka'an.

¹⁶ Ñá ni ñē'e diki ñá ntini'i ñā san nuu i sá'a kídaā. Ntá tsi dā kuntáa Jesuu e dukún kán ne, nánū'u ñá iní ña tsí kuān o úve na'a kaka'an iña ña é kuān koo vií ña'a san ni ña.

¹⁷ Ña é ntoo ni'i ñā da nantoto ña Lázaru e kána ña ña ntē nú ñaña ña kán ne, ntáka'an ñá neé ini ña. ¹⁸ Dukuān ne, ñá te da dīi da dīi ñá'a kue'en ña é kūkuetú itsi ña ña, tsí da xé kutuni ña e dóo ka'nu nuu i idé ña. ¹⁹ Kidáā ne, ntáka'an ñá fariseú san ni tā'an ña:

—Íni nto ve, tsí ña te neé kuvi vií nto. ¡Tsi un ntíí ntíí ña'a san ntaíntikin ñá ña! —ka'an ña.

Ña griegu ntánantuku ña Jēsuu

²⁰ Ntádaka núu ña griegú san mé'ñū ña xee ñúu Jerusaleen é kada ka'nu ña Xuva kō viko san. ²¹ Ña sá'a ne, xée ētsin ña mí ntísí Felipe, ña vé'xi ñúu Betsaida é kadūku ntée ñúu Galileá ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Ntio ntí kiní ntí Jesuu —ka'an ña.

²² Felipé ne, kué'en ña kūkoto ñá Andree. Kidáā ne, ntuvi ñá kūka'an ñá ni Jēsuu.

²³ Jesuú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—E xée ētsin ura é nāxi'í nuu ka'nu ú, xu'u é vēxkúvi ú ñatīi. ²⁴ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí tē ña kuví nuni tatá san tē ko'xó nuu ñu'u kán né, kuan tsí kaa tuví. Ntá tsi te kuví ne, ñá te da dīi nuni katá'xi. ²⁵ Xoo e dóo kakuinima i ntuvi iña i ne, kunaá ña. Ntá tsi xoo é ña ntío i ntuvi iña i i'a ñuxiví sa ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña ntii dañu ntúvi. ²⁶ Xoó ña'a é ntio ña kada tsiñu ña iñá ko ne, na kuntikin ñá ko. Mí'i tūví u ne, é ikan kutúví ña kade tsiñu iña kó nī ko. Xoo é kade tsiñu iña kó ne, kada ka'nu Uvā kó ña dī.

Kaka'an Jēsuu tsí kuví ña

²⁷ ¡Dóo kakunta'xa iní ko ve! ¿Nee iñá ntu ka'án u? ¿Kā'an ntú u na nakākú Uvā kó ko nuu i sá'a? ¿Neé ntu ka'án u? Tsi é divi tsiñu vé'xi u é ntō'o ko sá'a. ²⁸ Ūva, naxi'í nuu ka'nu ntō ve —ka'an Jēsuú san.

Kidáā né, kī dító tatsín, nte e dukún kan kākā'an:

—É nāxi'í nuu ú ne, ntá tsi nāxi'í nuu xtuku u —ka'an tatsín san.

²⁹ Dā téku ña ntāñi ētsin sán tatsín san ne, kakatsin, kuiní ña. Iō ñá ne, ntáka'an ñá tsi ánje kākā'an ñá ni ñā.

³⁰ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te kuēnta iñá ko tatsin sá'a, tsí divi kuēnta iña nto. ³¹ E xée ntūvi é kadā kú've Xuva ko iña ñūxiví sa ve. Vi'i a vé ne, nantīi ña ña é kadē kú've ñūxiví sa. ³² Xu'ú ne, te kūntaá dukún u ñu'u sá ve ne, vii ú vata koo é na kuntikin un ntíí ntíí ña'a sán ko —ka'an ña.

³³ Sá'a kakā'an ña vata koo é kūtuni ñá'a san nté koo kuví ña. ³⁴ Dukuān ne, nantíko koo ña'a san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Tékú ntí tsí uve na'a kaká'an leí san tsí ña táxnuu Xuva kō sán ne, ntii dañu ntuvi kutuví ña. ¿Nté kuan ntū ó kaka'an é ña vexkúvi ñatíí ne, ntaa ña e dukún kán? ¿Xoó ña'a ntí'xe ntu é vēxkúvi ñatíí kuan? —ka'an ña.

³⁵ Kidáā ne, kaka'an Jēsuu ni ña:

—Dutsí sá ntuvi xi'í nuu ñu'u mí ntoo nto. Kaka ká nto vi'i a iō ñu'ú san iña nto vata koo é ña kuaá nto itsi nto. Tsí ña kaika mí neé ne, ntē ñá ini ña mí kí'in ña. ³⁶ Na kuínti'xe nto ñu'ú san vi'i a ió ka vata koo e xi'í nuu kuntōo nto —ka'an ña.

Dā kúvi ka'an Jēsuu sá'a ne, kué'en ña kūkutúvi xu'u ña mí ñā naní'i ñá'a san ña.

¿Nté o ntu é ña ni kuínti'xe ña Israee san Jesuu?

³⁷ Kuān te ña te da dīi núu i e dóo ka'nu idé ña nuu ña'á san ne, ñá ni kuínti'xe ña ña.

³⁸ Kuān o ntúnata vatā ó kaka'an tú'un Isāia, ñá ka'án naa Xuva ko, dá kakā'an ña:

¿Xoó ntu kuínti'xe i tú'ūn é kākā'án o?

¿Xoó ntu é nañé'e Xuva kō nuu i e dóo ka'nu é kākuví kade ña?

ka'an ña. ³⁹ Dukuān ne, ña ni kúvi kuínti'xe ña, vatā ó kaka'an xtúku Isaiá san:

⁴⁰ Tsí Xuva kō ne, nanée ñá nuu ña.
 Dé ka'xi ña ñá ñá ñá ñá ñá
 vata koo é ña kuvi kiní ña,
 ntē ña kuvi kí'in ñá ñá,
 vata koo é ña kuvi kuntíkin ñá ko ne,
 ñá ntavá'a ú ña ñá.

⁴¹ Sá'a kāká'an Isaiá san, tsí nte dí'na íni ña nté koo naxi'í nuu ka'nu Jesuú ne, kaka'an ñá kuenta iña ña.

⁴² Ntá tsi títin ña odo nūú san ne, kuinti'xe ña ña. Ntá tsi ña ni ká'an ditó ña mé'ñū ña'a san, tsí da xé ū'ví ña ña fariseú san tē da natava ña ña má vi'í mí ntánataká nuu ña Israee. ⁴³ Tsí dí' ka ntio ña é vā'á koo ka'an ñá'a san iña ñá, naa i é vā'á koo ka'an Xúva ko iña ña.

Tū'un Jesuu é kada kú've iña ñá'a san

⁴⁴ Un ntii tsí kéne Jesuu, kaká'an ña:

—Xoo é kākuinti'xe i kó ne, ñá te da mii tsí ú kākuinti'xe ña, tsí kākuinti'xe ña Uvā kó, ña e táxnūu ko. ⁴⁵ Xoo é kainí i kó ne, kainí ña ña e táxnūu kó di. ⁴⁶ Xu'ú e kúvi ú ñu'u é vē'xí u, vexnaxi'í nuu u ñuxiví sa vata koo é da xōó ka ña'a, ña é kuinti'xe i kó ne, ña káka ña mí nēe san. ⁴⁷ Tē xoó kateku i tú'un ko, ntá tsi ña káde ntaa ña, ñá te xū'ú kadā kú've u iña ña. Tsí ñá te vē'xí u ñuxiví sa vata koo é kadā kú've u iña ñá'a san, tsí vē'xí ú vata koo é na nākáku ña. ⁴⁸ Xoo é ña ntío i ko, é ña káde kuenta tú'un kó ne, ió xoo é kadā kú've í iña ñá tē xee ntúvi é ntí'i. Kidáa ne, ni'i ña é nto'o ña kuenta iña tú'un ko, tsí ña ni kuinti'xe ña é kāká'an u. ⁴⁹ Tsí ña te ñáki tsi mií ko kakene tú'un é kāká'an u san. Tsí Uvā kó, ña táxnūu kó ne, ñá ña kāká'an ña nté koo ka'an u, nté koo nakuá'a ú ña'a san. ⁵⁰ Iní u tsi tú'un Uvā kó ne, ñá ña ta'xi ntuvi vā'á iña nto ntii ñá ña. Xu'ú ne, da nēe ka tú'un é kāká'an u ne, kāká'an u vatā ó ntio Uvā ko —ka'an Jesuu.

13

Dā nákate Jesuu dí'in ña ntini'i ñá

¹ Dā xee étsin viko da táva Xuva kō ña Israee ñuú Egítō ne, ntoo Jesuu ni ña ntini'i ñá, ntaé'xi dadí ña kuenta kuáa. Iní Jesuu tsí e xée ūra i é ntáka ña ñuxiví sa é kí'in ña, kínakūtúvi dadí ña ni Xuva kō. Nii ku'en tsí ntuvi kuínima ñá ña'a ña, ña ntoo ñuxiví a. Nté uun ntúvi ñá ni xtuví mii ñá é kuínima ñá ña.

² Ntá tsi Júda Iscāriote, i'xá Simuún ne, é tsí'i tó'ō e ña vā'a san ñáki ña é diko ña Jēsuu. ³ Jesuú ne, é ña ña tsí nta'a Xuva ko vē'xí ña ne, é ña ña tsí ntaa xtuku ña nta'a Xuva kō di. E ña ña tsí e xnūu nta'a Xuva ko ña un ntí'i nūu i. ⁴ Kidáa ne, nákuñtisi ña é tuví ña nú mēsa kán ne, dā nátavā ñá du'nu ña, dā kí'i ña doó ne, xntēē ñá í'xi ña. ⁵ Kidáa né, xnūu ña ntute ini títí'í ne, éni ntú'u ñá nákate ña dí'in ña ntini'i ñá, da ñátsi ñá doo é ntee í'xi ña.

⁶ Dā xee ña mí tuví Simuun Pedrú ne, kāká'an Pedrú san ni ñá:

—¿Vá ñá ña ntúvito nákate nto dí'in ko? —ka'an ña.

⁷ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—Veví ne, vata kí'in ñáki o nee iña é kade u. Ntá tsi kí'in ñáki o rkontúvi —ka'an ña.

⁸ Pedrú ne, kāká'an ñá ni ñá:

—¿Nté uun ito ña da vā'a ko é nakate nto dí'in ko! —ka'an ña.

Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñá:

—Tē ña nákatē ú dí'in o ne, ñá kadūkun ntéen ko —ka'an ña.

⁹ Kaka'an xtúku Simuún Pedru ni ña:

—¿Dukuān ne, ñá te da mii tsi dí'in ko nakate nto ni; tsí nta'a kó ni ñáki ko di! —ka'an ña.

¹⁰ Jesuú ne, kāká'an ñá ni ñá:

—Xoo e ítsi i ne, ñá ntío é ntuntoo ká xtuku kaní kúñu í, tsí da mii tsi dí'in í kantio é ntō. Tsi e ntuntoo kaní kúñu ñá. Kuan ntuntoo nto dí, kuān té ña te un ntí'i ntō —ka'an ña.

¹¹ Tsí ini ña xoo é diko i ñá. Dukuān é kāká'an ña tsí ña te un ntí'i ñá e ntuntoo ña.

¹² Dā kúvi nákate ña dí'in ña ntini'i ñá ne, nákuñu xtuku ña du'nu ña. Dā nakutúvi ña nú mesa kán ne, dá kāká'an ñá ni ñá:

—¿Kañe'e ñáki ntúvito nee iña idé u ni ntō? ¹³ Ntáka'an nto tsí mastru ntó ko, tō'ó nto kó ne, vā'a ó vatā o ntáka'an nto, tsí ñáki ntí'xe u. ¹⁴ Te xū'u é mastru ntó ní tó'o ntō ne,

nakate ú dí'in ntō né, kuan tsī koo vií nto, nakate nto dí'in tā'an nto di. ¹⁵ Tsí xu'u dí'na ú nañē'e ú nto nté koo vií nto ne, kuan tsī koo vií nto vatā o dé u ni ntō. ¹⁶ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí ña te dí' ka ka'nu ña kade tsiñu san e tó'o ñā. Ntē ña te dí' ka ka'nu ña táxnūu tó'o i san é ña e táxnūu ña. ¹⁷ Te kañe'e díki nto sá'a ne, kada ntaa ntó ne, dōo diní koo kuntōo nto.

¹⁸ Nā te kuēnta iña nto un ntí'i ntō é kākā'an u sá'a. Iní u xoo é nakaxnúu u. Ntá tsi kuntaa vatā o úve na'a kaká'an tú'un Xuva kō tsi dívi ñā é kae'xí dadíi nī kó ne, dívi ña ntāa ña atá ko. ¹⁹ Sá'a kākā'an u ni ntō dí'na da kúvi, vata koo te kúntaa ne, kuinti'xe nto é dívi ntí'xe u. ²⁰ Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí xoo é kaiko ñú'u i ña táxnūu ú ne, kaiko ñú'u ña kó di; xoo é kaiko ñu'u i kó ne, kaiko ñu'u ña ña táxnūu kó di —ka'an ña.

Kaka'an Jesúsú tsí dikō Júdā sán ña

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Dā kúvi ka'an Jesúsú sá'a ne, dōo kunta'xa iní ña ne, kaka'an ña:

—Nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō: Tsí uun ña'a nto ne, díki ntō ko —ka'an ña.

²² Ito ña ntíni'i Jēsuú san ta'an ña, xe un xé un ñā, tsi ñá ini ña xoo iña i é kākā'an ña.

²³ Uun ña'a ñā e dōo kuinima Jesúsú ne, tuví ña díni ña, kae'xí ña. ²⁴ Ide Simuún Pedrú san nta'a ña nī ña tuví díni Jesúsú é tsixe'e ña ñā xoó kuenta iña i é kākā'an ña. ²⁵ Kidāa ne, diin diin tsi katsixe'e ña Jēsuu:

—Mastru, ¿xoo ntu é kuān ó kaka'an ntó san? —ka'an ña.

²⁶ Nantíko kōo Jesúsú, kaká'an ña:

—Dívi ñā é kuē'é u tañú'ú é xnūu nto'o ú san —ka'an ña.

Kidāa né, xnūu nto'o ña uun ta'vī tañú'ú sán ne, xé'e ñā Júdā, i'xá Simuun Scarioté san. ²⁷ Dā é'xi Júdā san tañú'ú sán ne, ura tsí i kukí'vi tó'o e ña vá'a sán nima ña. Kidāa ne, kaka'an Jesúsú ni ña:

—Kantí'i dú'va tsi viin nee iña é ncho viin —ka'an ña.

²⁸ Ntá tsi nté uun ña ntoo ntaé'xi nú mesá san ña ni kutúni ña nté kui kuān ó kaka'an ñá ni ña sá'a. ²⁹ Tsi Júdā sán ne, díki i ña, ña nteé nta'a i díu'un san. Iō ñá kuiní ña ne, kaka'an Jesúsú ni ñá tē kíkuin ña é kantio ña iña vikó san, o te kuē'é ña diu'un ña ntâ'ví san.

³⁰ Ura tsí i da kúvi é'xi Júdā tañú'ú sán ne, kī ña kue'en ña é niñu.

Tū'ún xee e xtúvi Jesúsú

³¹ Dā kí Júdā san kué'en ñá ne, kaka'an Jesúsú:

—Veví ne, xu'u é vēxkúvi ú ñatíi ne, kaxi'í nuú ka'nu u. Dukuān ne, kaxi'í nuú ka'nu Xuva kō dí kuenta iñá ko. ³² Te kaxi'í nuú ka'nu Xuva ko kuēnta iñá ko ne, kanaxi'í nuú ka'nu ña kó vatā ó kaxi'í nuú ka'nu mii ñā ne, ura tsí i kuan kōo vií ña. ³³ I'xá mii kó, ña ná'a ká kutuví dadíi ú ni ntō. Nantuku ntō ko, ntá tsi, vatā ó kākā'an u nī ña Israeé san ne, kuan kōo ka'an u ni ntō dí tsí ña kúvi kí'in ntō mí kí'in u. ³⁴ Xtuví ní'í u nto tú'ún xee san: é na kuinima ntó ta'an nto, xe un xé un ntō. Vata tsí ó kakuinimá ko nto ne, kuan tsí koo na kuinima ntó ta'an nto dí, ³⁵ vata koo tē íni ña'a san tsi ntákuinima ntó ta'an nto ne, kutuni ña tsi ntántikín ntó ko —ka'an ña.

Dá kakā'an Jesúsú tsí ka'an Pedru e ñá ini ñá ña

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Kaka'an Símuun Pedru ni ña:

—¿Mí'í ntu kí'in nto, Tó'o? —ka'an ña.

Nantíko kōo Jesúsú, kaká'an ñá ni ñā:

—Mí kí'in u ne, ña kúvi kí'in ní ko vevii, ntá tsi da nté rkontúvi ne, nakuntíkín ko —ka'an ña.

³⁷ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tō'ó, ¿nté kui ña kúvi ntu kuntikín u nto vevii? ¿Kuān te kué'e ú ntuví iñá ko kuenta iña nto! —ka'an ña.

³⁸ Nantíko kōo xtúku Jesúsú, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá nuú é ntāa ntí'xe ntu i é kué'en ntuví iña o kuénta iñá ko? Tsí nuú é ntaā i é kākā'an u ni ntō tsí dí'na dá kāna lí'xī sán ne, úni ito ka'an tsi ñá inín ko xoo ñá'a u —ka'an ña—.

¹ 'Ñá ku dē kuení nto. Kuntēe inī ntó Xuva kō né, kuntēe inī ntó ko dī. ² Má vi'í Uvā kó ne, dōó iō mí kuntōo ō. Tē dí ña kuān ó ne, ñá ni ká'án u ni ntō. Kí'ín ú, kixtúvi tu'vé u mí kuntōo nto. ³ Te kuē'én u é xtúví tu'vé u mí kuntōo nto ne, kí'xi xtuku ú, kixnakueká u nto, vata koo é kuntōo dadíi nto ní ko mí kutuví u. ⁴ Ini ntó itsi san é xēe nte mí kí'ín u —ka'an Jesús.

⁵ Kaka'an Túmaá san ni ñā:

—Mastru, ñá iní nti mí'í kí'ín nto. ¿Ntē ntú koo naní'í nti itsi i san? —ka'an ña.

⁶ Ne, kaka'an Jesús ni ñā:

—Xu'u e kúvi u ítsi nto; kaka'án u é nuu é ntaā i né, tā'xi ú ntuvi iña nto. Xoxó kuvi xee i ntá'a Uvā kó tē ña te kuénta iñá ko. ⁷ Tē dí ini ntí'xe nto kó ne, ini ntó Uvā kó dī. Nte vevíi ne, é ini ntó xoo ñá'a ña, tsi é dukuan iní nto ña dī —ka'an Jesús.

⁸ Kaka'an Félipé san ni ñā:

—Nañē'e ntó nti Uva ntō ni. Kuan tsī kaa é ntio nti —ka'an ña.

⁹ Kaka'an Jesús ni ñā:

—¿Ntē ō ntu, Felipe? 'Ñá te dā vévii ntoo dadíi ú ni ntō né, ¿ntē vata kinín ko? Xoo e íni i kó ne, é ini ñá Uvā kó dī. ¿Ntē kuān ó kaikan ntun é nañē'é u o Uvā ko? ¹⁰ ¿Vá ñā ntu te kákuinti'xe o tsi úun tsī kúvi ú ni Uvā ko, tsi úun tsī kúvi Uvā kó ní kó dī? Tsi tú'ün san é káka'án u ni ntō ne, ñá te dīki tsi míi ko katavá u, tsí Uvā kó e nuu mé'ñu nuu dava ñā kó ne, mii ñā kade ña nuu i e dóo va'á san. ¹¹ Na kuinti'xe nto ko é káka'án u tsi úun tsī kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi ña ní kó dī. Tē ña ntákuinti'xe nto é káka'án u ne, kuān te nuu i é kadé u san na kuinti'xe nto. ¹² Nuú é ntaā i é káka'án u ni ntō tsí te xōo ñá'a é kuinti'xe ña kó ne, víi ña nuu i é kadé u dī. Ō díi ka ka'nu ká nuu i víi ña, tsí ntaa u mí tuvi Úvā ko. ¹³ Da neé ka nuu i é kákan ntó nta'a kó ne, víi ú vata koo é xí'í nuu ka'nu Uvā kó kuenta iñá ko, xu'u é l'xá ña. ¹⁴ Da neé ka nti'í nūu i é kákan ntó nta'a kó ne, ta'xí u nto.

Kaka'an Jesús tsí taxnúu ña Espíritū Sántū san

¹⁵ Tē ntákuinima ntí'xe ntō kó ne, kada ntaa nto tú'ün é xtúví u. ¹⁶ Kákān ú nta'a Uvā kó, na taxnúu ña uun ña'a, ña é xntii ntō né, kunuu mé'ñu kunuu dava ña nto ntii dañu ntúvi. ¹⁷ Espíritū sá'á ne, divi ñā é tā'xi ña é kūtuni nto nee iña é nuu é ntaā i. Ña kúvi kuinti'xe ña ñuxiví sa ña, tsí ña kuvi kiní ña ña, ntē ñá ini ñá xoo ñá'a ña. Ntá tsi divi ntō ne, ini ntó ña, tsí nuu ña nima ntó ne, nuu mé'ñu ña ntō.

¹⁸ 'Ñá te tsoo mii kuē'én u nto, tsí kí'xi xtuku ú mí ntōo nto. ¹⁹ Ña ná'ā ká kukuii dā ña kiní ka ña ñuxiví san ko. Ntá tsi divi ntō ne, kiní nto ko. Tsí ní'í nto ntúvi iña nto vatā ó iō ntuvi iñá ko dī. ²⁰ Ntúvi tsikán ne, kutuni nto tsí uun tsi kúvi ú ni Uvā kó ne, uun tsi kúvi nto ní kó ne, kuan divi ú ni ntō dī. ²¹ Xoo é kaeni tutun i tú'ün é xtúví u ne, kade ntaa ña ne, divi ñā é kákuinima ntí'xe ña ko. Xoo é kákuinima í ko ne, kuinima Úvā kó ña dī. Xu'ú ne, kuinimá ko ñá dī ne, ntii díto u é kīni ñá ko —ka'an Jesús.

²² Júdá, ña uun san, ña é ña te Iscarioté ne, kaka'an ñá ni Jēsuu:

—Mastru, ¿nté kui ntii díto nto nuú nti ne, ntá tsi nuu ñá ñuxiví san ne, ña ntii díto nto? —ka'an ña.

²³ Nantíko kōó Jesuu, kaka'an ñá ni ñā:

—Xoo é kákuinima í ko ne, kade ntaa ña tú'ün e xtúví u. Kuinima Úvā kó ña ne, kixkuntōo dadíi ntí ni ña, ntuví u ni Uvā ko. ²⁴ Xoo é ña kákuinima í ko ne, ñá kade ntaa ña tú'ün é káka'án u. Tsi tú'ün é káka'án u ni ntō ne, ñá te dīki míi ko é káka'án u, tsí divi tú'ün Uvā ko, ña é táxnūu ko.

²⁵ 'Núu i sá'a kaka'án u ni ntō vi'í a tuvi dukuán ka ú ni ntō. ²⁶ Ntá tsi Espíritū Sántū san, ña é xntii ntō, ña é táxnūu Uvā kó kuenta iñá ko ne, divi ña nañē'e ñá nto é un ntí'í nuú i. Ta'xi ña é naka'an nto un ntí'í é káka'án u ni ntō nte dí'na.

²⁷ Te kuē'én u ne, ta'xí u é vā'á koo kuntōo nto, vatā ó tuví u, ñá te vatā ó kata'xi ña ñuxiví sa. 'Ñá ku dē kuení nto; ntē ña ku u'ví nto. ²⁸ Tsí kaka'án u ni ntō é kí'ín u, ntá tsi kí'xi xtuku u é kutúví u ni ntō. Te nūu é ntaā i é ntákuinima ntó ko ne, kúntōo díní nto, tsí kaka'án u tsi kí'ín u nta'a Uvā ko. Tsí díi ka ka'nu Uvā ko é xu'u. ²⁹ Sá'a káka'an ntaa ú ni ntō dí'na dá kúvi vata koo é, tē kúntāá ne, kuinti'xe nto kídaā.

³⁰ 'Ñá kuē'é ka ka'án u ni nto vē, tsi vé'xí é kadē kú've ñuxiví sa. 'Ñá tē neé kuvi víi ní ko, ³¹ ntá tsi víi u vata ō ka'an Úvā kó, vata koo é kūtuni ñá ñuxiví sa tsi dōo kakuinimá ko Uvā ko. Nakuntáñi ntó ve, dá kí'ín o —ka'an Jesús.

15

Xo'o tinti'o é nuu é ntaā i

¹ Kaka'an xtúku Jesuu:

—Xu'u é vata kaa xo'o tinti'o é nuu é ntaā i kaá u. Uvā kó ne, divi ñā é kuēnta káde ñā. ² Te ūun ntidin i ñā kakíi tinti'o í ne, ka'nté ñā. Ntá tsi te kakii tinti'o í ne, ka'nté ntodo ñá nuu i vata koo é kuē'e kítí i kii tí. ³ Nto'ó ne, é ntūntoo nto kuenta iña tú'ūn é kākā'an u ni ntō. ⁴ Kuve ta'an nto kó vatā ó ntee tá'an ú nto. Tsí te da mii tsi ntidin i sán, tē ñā ntee tá'an xo'o i sán ne, ñā kúvi kii kiti i. Kuan ntō'ó dī, nté uun nto ñā te neé kuvi víi nto tē ñā ntee tá'an nto ko.

⁵ Xu'ú ne, xo'o i kúvi u; divi ntō né, ntidin í kúvi nto. Xoo é ntee tá'an i kó ne, ntee tá'an ú ñā dí ne, dōó kue'e é vā'á víi ñā. Tē ñā te ntee tá'an nto kó ne, ñá tē neé kuvi víi nto. ⁶ Xoó ñā'a é ñā ntee tá'an i kó ne, kiñu'u ñā ñā kí'i kán vata kaa ntidin i e kádun e ntánakuido ñā'a san e ntátsu'un ñā nchú'un kán é kōko.

⁷ Te kunteē tá'an nto kó, te kunuu iní nto tú'ūn kó ne, kákan nto da neé ka é ntio nto ne, ní'i ntō. ⁸ Dōo xí'í nuu ka'nu Xuva ko tē dōo kuē'e núu i é vā'a víi nto. Kuan kōo ntuvi ntí'xe nto ñā ntini'í ko. ⁹ Vatā ó kakuinima Úvā kó ko ne, kuān ó kakuinimá ko ntó dī. Ná ku xtuví mii nto é káka nto itsí ko, tsi dōo kakuinimá ko nto. ¹⁰ Te káda ntaa nto tú'ūn é xtuví u ne, ñā xtuví míi u é kakuinimá ko nto, vatā o dé ntaa u é kākā'an Úvā kó ne, ñá kaxtuví mii ñā é kakuinima ñá ko dī.

¹¹ Kaka'an u ni nto sá'á vata koo é na kūntoo díní ntó nī kó vatā ó tuvi díní u dī. Kidáā ne, kunuu díní kue'én nima nto. ¹² Sá'ā é tú'ūn ko é xtuví u: Na kuinima ntó ta'an nto vatā ó kakuinimá ko nto. ¹³ Te nūu é ntaā i é kakuinima kué'en ko ñā e dōo vā'a tiin ní'i ō ne, un tsi nte ntúvi iña ko kué'e o kuēnta iña ñā. ¹⁴ Nto'ó ne, ñā e dōo vā'a tiin ní'i ú nto te víi nto é kākā'an u ni ntō. ¹⁵ Ví'i a vé ne, ñá ká'an ka u te ñā ntáde tsiñu iñá ko nto, tsí ñā ntáde tsiñu sán ne, ñá iní ñā neé kade tó'o ñā. Ntá tsi ñā e dōo vā'a tiin ní'i ú kaka'an u nto, tsí kaka'an ntí'i ú ni ntō nee iñá kaka'an Úvā kó nī ko. ¹⁶ Ñā te dívi ntō nakaxnúu ntō ko, tsí xu'u nakaxnúu ú nto ne, teé tsiñú u nto é kī'in nto, kinakáxa nto é vā'á san vata koo é na xntii. Kidáā né, da neé ka nuu i é kákan ntó nta'a Uvā kó kuenta iñá ko ne, ní'i ntō. ¹⁷ Sá'a tsí é xtuví u é víi nto: é na kuinima ntó ta'an nto.

Ñā ñuxiví san ntaínchu'vi ñā Jesuu ni ñá'a ñā

¹⁸ Tē ntaínchu'vi ñá ñuxiví san ntó ne, na kūtuni nto tsí di'na u ínchu'vi ñá ko. ¹⁹ Tē dí kudadii nto nī ñā ñuxiví san ne, dōó ntio ñā nto. Ntá tsi ñā te i'a ntáduku ntéé ká nto, tsí nakaxnúu ú nto ñuxiví san. Dukuān ne, ntaínchu'vi ñá nto. ²⁰ Nanū'u ntó iní nto tú'ūn é kākā'an u ni ntō: Tsi nté uun ñā kade tsiñu ne, ñá tē díi ka ka'nu ñā'a ñā e tó'o ñā. Vata ō dé xení ñā nī kó ne, kuan kōo kada xení ñā ni ntō dī. Tē dí ni dē ntaa ñā tú'ūn kó ne, kada ntaa ñā e ntáka'an ntó dī. ²¹ Un ntí'i sá'á nantō'o ñā nto kuenta iñá ko, tsi ñá iní ñā ñā táxnūu ko.

²² Tē dí ñā ni kí'xi u é kixka'an u ni ñā ne, ñā túvi kuétsí ñā. Ntá tsi vevíi ne, ñā túvī ká doka'an núu ini kuenta iña kuétsi ñā. ²³ Xoo é kainchu'ví ko ne, kainchu'vi ñā Úvā kó dī. ²⁴ Ñā túvi kuétsí ñā tē dí ñā ni iní ñā nuu i é idé u e nté uun ká xtuku ñā'a ñā kuvi víi ñā. Ntá tsi kuān te iní ñá ko ne, nté dúkuan ñā ntío kue'en ñá ko, nté Uvā kó dī. ²⁵ Ntá tsi kuan ō kúvi vata koo é ntūntaa mí ūve na'a lei iña ñā é kākā'an: “Ínchu'vi ñá ko é nté ñā tuví nee nuu i”, ka'an.

²⁶ Ntá tsi tē xee Espíritū é nuu é ntaā í san, ñā vé'xi nta'a Uvā ko é xntii ñā ntō né, divi ñā ntāda ntaa ñā kuenta iñá ko. ²⁷ Dívi nto ntāda ntaa nto kuenta iñá ko dī, tsí nto'ó ne, intóo dadii ō un tsi nte dá iñi ntu'u.

16

¹ Núu i sá'á kaka'an u ni ntō vata koo é ñā nativi iní nto e ntántikin ntó ko te kúvi. ² Tsí nakunu ñā nto má ví'i mí ntánataká nuu ñā Israeé san. Xée ntúvi te xoó ka'ní i nto ne, tsiñu Xuva kō kade ñā, kuiní ñā. ³ Sá'a víi ñá ni ntō tsí vata kiní ñā Uvā kó, nté xū'ú dī. ⁴ Ntá tsi kaka'an u sá'a ni ntō vata koo tē xee ntúvi tsikán ne, nanu'u ntó iní nto tsí dívi é kākā'an u ni ntō.

Núu í é kade Espíritū Sántū

Ñá ni ká'an u ni nto sá'á nte dá iñi ntu'u, tsí da xé tuví dadii ká u ni ntō. ⁵ Ntá tsi vevíi ne, kī'in ú ve, kínakutúvi dadii ú nī ñā táxnūu ko. Nté uun nto ñā kátsixe'e ntō ko mí kī'in u. ⁶ Da uun kakuvi, dōó ntoo nta'xa nto é kuan ō ká'an u ni nto sá'a. ⁷ Ntá tsi kaka'an ntáa ú ni ntō tsí díi ka vā'a o iña nto é kī'in u. Tsí tē dí ñā kī'in ú ne, ñā kúvi kí'xi ñā é xntii ntō. Ntá tsi te kué'én u ne, taxnúu ú ñā é kunuu mé'ñu ñā ntō. ⁸ Te vé'xí ñā ne, nañe'e ñá

ña ñuxiví san nee iña é kuétsí ña, nee iña é vā'á koo víí ña ne, nté koo kada kú've Xúva ko iña ña dí: ⁹ kuenta iña kuétsi í é ña ni kuintí'xe ña ko; ¹⁰ kuenta iña i é víi ña é vā'a, tsi kí'ín u mí tuví Uvā kó ne, ñá kiní ka ntó ko; ¹¹ kuenta iña i é kadā kú've Xuva ko iña ñá vatā o dé ña ni ña odo nuú iña ñá ñuxiví sa.

¹² 'Dōó títín ka nuu i é ncho ka'án u ni ntō, ntá tsi ña kutíi nto é tēku ntí'i nto vevii. ¹³ Ntá tsi te vē'xi Espíritū é nuu é ntaā í san ne, nañē'e ñá nto é un ntí'í nee iña é nuu é ntaā ntí'xe i. Tsi ñá te diki tsi mii ña ká'an ña, tsí nee iña é tekū ñá ne, diví é ka'an ñá ni nto ne, nañē'e ña nto nté koo kuvi rkontúvi. ¹⁴ Diví ñā né, kada ka'nu ña ko, tsí ni'i ña nee iña e iñá ko ne dá ta'xí ña é kūtuni nto. ¹⁵ Un ntí'í é ió iña Uvā ko ne, kaduku ntée ú dí. Dukuān é kāka'án u tsí nañē'e ñá nto nee iña iñá ko é ni'i ña.

¹⁶ 'Ña ná'ā ká kiní nto ko, ntá tsi ña na'á ka xtúku ne, nakiní xtuku nto ko —ka'an Jesús.

Nadama donta'xá san dodîni

¹⁷ Kidāā ne, iō ñá ntini'i Jēsuú ne, tsixe'e tā'an ña xe un xé un ñā:

—¿Nee iñá ntu kani tú'un sá'a é kāka'an ñá ni kō tsí ña na'á ka kiní o ñā ne, ña ná'ā ká xtuku ne, nakiní xtuku o ñā, tsí kí'ín ñá nta'a Uva ñā? ¹⁸ ¿Nee iñá ntu kani tú'un é kāka'an ña é ña na'á ka? Ñá kāñe'e diki kó ne nuu i é kuān ó kaka'an ña —ka'an ña.

¹⁹ Kūtuni Jesús tsí ncho tsixe'e ña ña kuenta iña i sá'a ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Ntátsixe'e ta'an ntu ntō nee iñá ncho ka'án u dā ka'án u tsí ña na'á ka kiní nto ko, ña ná'ā ka dá nakiní xtuku nto ko? ²⁰ Nuú é ntaā i é kāka'án u ni ntō tsi kuéku nto ne, kunta'xa iní nto dí, ñā dukuan ña ñuxiví san ne, kuntoo díní ña. Ntá tsi kuān te kunta'xa iní nto veví ne, rkontúví ne, nadama donta'xá san dodîni. ²¹ Vata kaa ñadī'i, ña é dā vé kaku i'xá i ne, kantí'i iní ña tsí e xee úra i. Ntá tsi tē kúví káku i'xá ña ne, kunání ñá e kaexnúu kúnu ña, tsi dóo díní ña kuenta iña i e káku i'xá ña é dā vé xee ñuxiví sa. ²² Diví ntō dí ne, ntántí'i iní nto vevii. Ntá tsi nakiní xtuku ú nto ne, naku'un díní nima ntó kidaā, uun dodîni e nté uun xoxo kuvi ka'nté nuu i.

²³ 'Ntuví tsikán ne, ñá tē neé tsixe'e ká nto ko. Nuú é ntaā i é kāka'án u ni ntō tsí da neé ka ntí'i nuu i é kākan ntó nta'a Uvā kó ne, ta'xi ña te kākan ntó kuenta iñá ko. ²⁴ Veví ne, váta kākan nto nté uun nuu i kuenta iñá ko. Kákan ntō ne, ní'i ntō, vata koo é kūntoo díní kue'en nto.

Jesuú ne, kúvi idé ña ni ñuxiví sa

²⁵ 'Kantada dadíi ú nuu i sá'a, kaka'án u ni ntō. Ntá tsi vé'xí ntuví é ña te kuan koo ka'án ka u, tsí ka'an ntāa ú ni nto iña Uvā ko. ²⁶ Ntuví tsikán ne, kákan nto kuenta iñá ko. Ntá tsi ña te kaka'án u ni ntō te kākán u nta'a Uvā kó kuenta iña nto. ²⁷ Tsi Úvā kó ne, mii ñā dóo kakuinima ñá nto, tsí da xe ntákuinima ntó ko ne, ntákuinti'xe nto é vē'xi ú nta'a Xuva kō. ²⁸ Tsí nta'a Uvā ko kíi ú, vé'xí ú ñuxiví sa. Veví ne, ntaka ú ñuxiví sa dá ntaā xtuku u mí tuví Uvā ko —ka'an Jesús.

²⁹ Ntáka'an ñá ntini'i ña ni ñā:

—Veví ne, kaka'an ntāa nto, é ña te kántada dadíi ká nto. ³⁰ É iní nti ve tsi iní nto un ntí'í ntíi núu i. Ntē ña ntio é xoxo tsixe'e i ntō. Dukuān e ntákuinti'xe nti tsi vé'xi nto nta'a Xuva kō —ka'an ña.

³¹ Nantíko kōó Jesús, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Ntákuinti'xe ntu nto ve? ³² Ntá tsi e xée úra í ne, veví du'va tsi nakuite xáa nto. Da díta da díta xnto itsi nto, xtuví mii ntó ko. Ntá tsi ña te da mii tsí u tuví u, tsí tuvi ni'i Úvā kó ko. ³³ Kaka'án u ni nto un ntí'i sá'a vata koo é kūntoo vá'a nto, xoo é kantíkin í ko. Ñuxiví a ne, dōó nto'o nto. Ntá tsi ka'xi víi nto nima ntó, tsi e kúvi idé u ni ñuxiví sa —ka'an ña.

17

Kaka'an ntā'ví Jesús kuénta iña ñá ntini'i ñā

¹ Dā kúvi ka'an Jesús núu i sá'a ne, ntaā ni'i ña nuu ñá e dukún kán, dá kakā'an ña:

—Úva, e xée úra í ve. Nāxi'í nuu ka'nu nto kó, xu'u é l'xā ntó ve, vata koo é nāxi'í nuu ka'nu ú nto dí. ² Tsi tá'xi nto tsiñu ko é kodo nuú u iña un ntí'i kue'en dú'va ña'a san vata koo é kué'é u ntuví va'á iña ña ntii dañu ntúvi, un ntí'í ntí'í ña'a, ña e nátsu'un nta'a nto ko. ³ Sá'ā é ntuví va'á iña ña: te iní ñá nto, diví ntō é Xuva ntí'xe ko nto, ni Jesúcristu, xu'u e táxnúu nto.

⁴ 'Xu'ú ne, é dē ka'nu ú nto ñuxiví sa. É nantí'i u tsiñu e teé tsiñu nto ko é víi u. ⁵ Vevíí ne, naxi'í nuu ka'nu nto kó nta'a nto ve, Ūvá, vata tsí o náxi'í nuu ka'nu nto kó ntē dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví sa.

⁶ Ña é nakaxnúu nto i'a ñuxiví sa é tsu'un nta'a ntō kó ña ne, é nañē'é u ña xoo é divi ntō. Tsí divi iña ntō ña ne, nátsu'un nta'a ntō kó ña ne, divi ña kuínti'xe ña tú'un ntō. ⁷ Ini ñá ve tsí da nēé ka nuu i e tá'xi nto kó ne, nta'a nto vé'xi. ⁸ Tsi é nañé'e ú ña tú'ün e tá'xi nto ko. Tēkú ña ne, kutuni ña é nuu é ntaā i tsí nta'a nto vé'xi u. Kuínti'xe ña tsí divi ntō táxnūu nto ko.

⁹ Mii ña é kaikán u kuenta iña ña. Ñá te kuēnta iña ñá ñuxiví san, tsí kuenta iña ña e tá'xi nto ko, tsí divi iña nto ña. ¹⁰ Un ntí'i nee iñá ió iñá ko ne, iña ntō di; nee iña é iña ntó ne, iñá kó di. Divi ña ne, náxi'í nuu ka'nu ña ko.

¹¹ 'Xu'ú ne, ñá kutūví ka ú ñuxiví sa, ntá tsi divi ñā né, kuntōo ká ña ñuxiví sa. Tsí xu'ú ne, kīnakutūví ú ni ntō. Ūvá, divi ntō é vā'á kue'en nto ne, kūnuu mé'ñu kunuu dava nto ña e tá'xi nto ko vata koo é uun tsi kuvi ña vatā ó uun tsi kúví ú ni ntō di. ¹² Dā itúví dadii ú ni ñā i'a ñuxiví sa ne, xu'ú nada'an ú ña kuenta iña ntó, un ntí'i ña e tá'xi nto kó ne, ide ú ña kuenta. Nté uun ña'a ña ña ni kunáa ña (da mii tsi ñā e dúkuan kúnaá san), vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un ntō.

¹³ 'Vi'i a vé ne, ntiko kōo u mí tuví nto dan. Núu i sá'á kaka'an u da tuví ka u ñuxiví sa vata koo é na nāku'un dīni nima ñá vatā ó nuu dīni nimá ko di. ¹⁴ É naku'e' e ú ña tú'un ntō. Ntá tsi ña ñuxiví sa ne, ntaínchu'vi ñá ña, tsí ña te ntáduku ntée ká ña ñuxiví sa vata kaa u é ntē ña te ña ñuxiví sa ú di. ¹⁵ Ñá te kaikán u nta'a nto te natavā ntó ña ñuxiví sa, tsi é na kūnuu mé'ñu kunuu dava nto ña nuu i é kīni kaa san. ¹⁶ Ñá te ntáduku ntée ña ñuxiví sa, vata kaa ú xu'ú di. ¹⁷ Kué'e ntō é vii ñá da mii kuē'en tsi é vā'a é ntio nto, tsí ini ña tú'un ntō é nuu é ntaā i. ¹⁸ Vata ó táxnūu nto kó ñuxiví sa ne, kuan koo taxnūu ú ña mé'ñū ña ñuxiví sa di. ¹⁹ Kuenta iña ñá ne, ntada ú ntuvi iñá ko kuenta ntá'a nto vata koo é na ntāda ña ntuvi iña ña kuēnta ntá'a nto di é na vii ñá nee iña é nuu é ntaā i.

²⁰ Ñá te da mii tsi kuēnta iña ña sá'a é kaka'an ntá'ví u, tsí kuenta iña ña é kuínti'xe i ko rkontūví kuenta iña tú'un ñā. ²¹ Kaikan u é uun tsi na kūví ña, un ntí'i ñā, vata tsi kaa o xo'ō dí, Ūva, é uun tsi kúví ú ni ntō ne, uun tsi kúví nto nī kó di. Te uun tsi na kuvi ña ni kó di vata koo é na kuínti'xe ña ñuxiví sa tsí divi ntí'xe ntō táxnūu nto ko. ²² Naxi'í nuu ka'nu ú ña vatā ó naxi'í nuu ka'nu nto kó vata koo é uun tsi na kūví ña vata kaa ú ni ntō. ²³ Tsi úun tsi kúví ú ni ñā ne, uun tsi kúví nto nī kó di, vata koo é uun tsi kuvi ntí'xe ña. Kidáa ne, kutuni ñá ñuxiví sa tsí divi ntō táxnūu nto kó ne, dōo kakuinima ntó ña vatā ó kakuinima ntó ko di.

²⁴ Ō Ūva, divi ntō tsú'un nta'a nto ñā kó ne, ntio ko é kuntuo dadii ña nī ko mí kutūví u, vata koo é na kīni ñá ko é kaxi'í nuu ka'nu ú nta'a nto. Tsí kakuinima ntó ko un tsi nte dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví sa. ²⁵ Ō Ūva, divi ntō e dóo va'á nto. Ña ñuxiví sa ne, ñá ini ñá nto. Ntá tsi xu'ú ne, ini u nto ne, ña sá'á ini ñá tsí divi ntō táxnūu nto ko. ²⁶ É kaka'an ntaā ú ni ñā xoo ñá'a ntí'xe nto ne, kuan kōo vii ka ú di vata koo é na kuinima ntó ña vatā ó kakuinima ntó ko ne, vata koo é mii ú kutūví u ni ñā —ka'an Jesús.

18

Dā tñin ña Jesuu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Dā kúvi ka'an Jesús sá'a ne, kué'en ña ni ña ntini'i ña ūun xo diñi xi'nti ntúte Cedruun. Ikān kukí'vi ña má utun tatá kan ni ña ntini'i ñā. ² Júdā, ña diko Jesúsú ne, ini va'á ña ikān, tsi dóo ki'in ito kānakuntōo dadii Jesuu ni ña ntini'i ña ikān. ³ Dukuān né, ntēka Júdā sntadun ni ña ntāde kuenta xúkūn, ña e táxnūu tó'ō dutú nī ña fariseú san. Xée ña ikān, odo ña nū'ú, ni chū'un, ni káa é ká'ní nuu ña Jesuu. ⁴ Ntá tsi é ini Jesús un ntí'i nuu i nee kuvi ña ne, kii ña, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—¿Xoó ña'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ña.

⁵ Nantíko koō ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—Jesuu, ñá ñuú Nazaree ntánantukū ntí ña —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Diví ú xu'u —ka'an ña.

Júdā, ña é diko ñá san ne, ntitsí dadii ña ni ñā'a san. ⁶ Dā ka'an Jesús tsí divi ñā ne, un ntí'i ntí' ña'a san nákaa ata ñā; ntāva ña kue'en ñá ñu'u kán. ⁷ Kidáa ne, tsixe'e xtūku Jesuu ña:

—¿Xoó ña'a ntu ntánantuku ntō? —ka'an ña.

Ntáka'an xtúku ña:

—Jesuu, ñá ñuú Nazaree —ka'an ña.

⁸ Dā nantiko koó xtuku Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—É kākā'an xtúku ú ni ntō tsí divi ú xu'u. Te xū'ú ntánantuku ntō kó ne, na kī'in ká ña nguī san —ka'an ña.

⁹ Kuan ō ka'an ñá vata koo é kūntaa tú'un é kā'an ña: “Ūvá, ña e tá'xi nto kó ne, nté uun ña ña ni kunáa ña”, ka'an ña. ¹⁰ Kidáā ne, Simuun Pedru táva nuu ña káa ñā né, dā é'nte tu'un ña lo'xo ña káde tsiñu iña dútu ñá odo nūú san; náki'i tū'un ñá lo'xo kua'a ña. Ña kade tsiñu sán ne, Malcu náni ña. ¹¹ Jesuú ne, kaka'an ñá ni Pedru kídaā:

—Nāxnuu vá'an káa ō. ¿Vá ñā ntu te ntō'ó ko dontñi é ta'xi Uvá kó ko é ntō'ó ko? —ka'an ña.

Dá ntitsí me'ñu Jesús nuu Ánaa

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Sntadún san, ni tó'ó ña, ni ña ntáde kuenta xúkūn ña Israeé san ne, tñin ña Jesuu, da kí'ni kutu ñá ña. ¹³ Di'na intéka ña ña mí tuví Anaa, ñuntñi dútu ñá odo nūú kuia tsikan, ñá nani Caífaa. ¹⁴ Divi Caífaa ne, é kākā'an ñá tsi díí ka vá'ā ó te ūun tsi ña'a kuví ña kuenta iña un ntñi ntñi ña ñuu í san.

Dá kaká'an Pedru e ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ña ntini'i ñā, ña uun ká san, ni Simuun Pedrú ne, ntikin ñá Jesuu. Ini dútu ñá odo nūú san ña ntini'i ñā, ña é uun sán ne, dukuān ne, kúk'ví ña ni Jēsuu iní vi'i dutu ñá odo nūú san. ¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, da nuū ntitsí ña atá xi'i kan. Kidáā ne, kué'en ña ntini'i ñā, ñá ini dútu ñá odo nūú san, kaka'an ñá ni tā'nu nteé nta'a i xi'í san te kúvi kuíta nt'xin Pedru iní vi'i kán di. ¹⁷ Ta'nu nteé nta'a i xi'í san ne, tsixe'e tūn Pedru:

—¿Vá ña ntu te divi ntō é kantikin ntó ña tsikan? —ka'an tun.

—Ña'a ní san, ñá te xū'u —ka'an ña.

¹⁸ Tsí da xe dóo vi'xín ne, ña ntáde tsiñu ni ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, tūun ña ñu'ú ne, dā ntátuní ña. Ikān ntitsí dadñi Pedrú san ni ñā, katuní ña di.

Dā íto ntee dutu ñá odo nūú san Jesuu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Kidáā né, tsixe'e dútu ñá odo nūú san Jesuu kuénta iña ñá ntini'i ñā ne, kuenta iña nchú'un é kanakuā'a ña ña'a san. ²⁰ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Xu'ú ne, kaka'an ntaá u mé'ñu ña'a san un ntñi kue'en dú'va ña. Nguentúvi tsi nakuā'a u ña má vi'í mí ntánataká nuu ña Israeé san ne, ini ukún ka'nu sán di. Nté uun nuu i ña ni ká'an xu'ú u. ²¹ ¿Nté kui mií ú katsixe'e ntu ntō ko? Tsixe'e nto ñā'a san, ña téku i nté o kaka'án u. Divi ña ini ña nee iña é kākā'án u —ka'an Jesús.

²² Dá kakā'an ña sá'a ne, uun ña'a ña ntáde kuenta xúkūn sán, ña ntitsí etsin ne, xē'e nuu ña vinuu Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Nté kui kuan ntū ó kanantiko kōón kaka'an ni dútu ñá odo nūú san? —ka'an ña.

²³ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Tē ña vá'a o kaka'án u ne, ká'an nto nee iña é ña vá'ā ó san ni. Ntá tsi te vā'á o kaka'án u ne, ¿nté kui xé'e nuu ntun vinuu ko kuan? —ka'an ña.

²⁴ Kí'ni kutu ña ña kídaā né, dā táxnūu Anaá san ña mí tuví dutu ñá odo nūú, ñá nani Caífaa.

Dá kakā'an xtúku Pedru tsi ñá ini ñá Jesuu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Da niñ ntitsí Pedru, katúni ña nchú'un kán ne, kaka'an ñá'a san ni ñā:

—¿Vá ña ntu te divin é ntini'in ña tsikán di? —ka'an ña.

Ntá tsi divi ñā ne, kaka'an ña:

—Ña'á ni san, ñá te xū'u —ka'an ña.

²⁶ Kidáa ne, uun ña'a ña ntáde tsiñu iña dútu ñá odo nūú san, ñavi'i ña e é'nte Pedru ló'xo í ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Vá ña ntu te divin é ini ú o ni ñā má utun tatá kán? —ka'an ña.

²⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an xtúku ña tsi ñá ini ñá ña ne, ura dú'va tsi i kána lí'xī san.

Dá ntĩsí mē'ñú Jesuu nuu Pílatu
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Kidáā né, ntāka ña nú vi'i Caífaá ne, dā kueni'i ña Jesús iní vi'i mē'ñú ña ñuú Roma. Dā ve vé'xi katúvi. Ña Israeé san ne, ña dí ni k̄'ví ña iní vi'i me'ñú san vata koo é ña naxe'é ña nta'a ña. Tsí te kuan kōo ne, ña kúvi k̄'xí ña viko san. ²⁹ Dukuān né, ntii Pilatu nu kí'i k̄n, kaka'an ña:

—¿Neé ntú nuu i ntátsi'i kuétsi nto ña s̄'a? —ka'an ña.

³⁰ Nantíko koō ñá, ntáka'an ñá ni ñā:

—Tē dí ña kini kaa ña ne, ña ntádā ntí ña kuenta ntá'a nto —ka'an ña.

³¹ Kidáā ne, kaka'an Pílatu ni ña:

—Kue'ēn ni'i nto ñá ni. Kada kú'vē ntó iña ñá kuenta iñá lei mí ntō —ka'an ña.

Ntá tsi ña Israeé san ne, ntáka'an ñá ni ñā:

—Dōo xii kaá te ntí'i kué'e ntí doxi'i dā xóo ká ña'a —ka'an ña.

³² Dukuan ó kúvi vatā ó kaka'an Jesús nté koo kúvi tē xi'i ña. ³³ Kidáā ne, kúntí'ví xtuku Pilatu iní vi'i mē'ñú san, dā kána ña Jesuu, kátsixe'e ña ñā:

—¿Vá ña ña ña Rei iña ñá Israeé? —ka'an ña.

³⁴ Nantíko koō Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—¿Vá kuēnta iña mii ntú nto é kuān ó kaka'an ntó san ne, o dē xé tuku ña'a san kaka'an ñá ni ntō? —ka'an ña.

³⁵ Nantíko koō Pilatu, kaká'an ña:

—¿Vá ña Israeé ntú u? Ña ñuú mii o nī tó'ō dutú san ne, ña ñā ntáda ña o kuenta ntá'a ko. ¿Neé ntu den? —ka'an Pílatu san.

³⁶ Nantíko koō Jesuu, kaká'an ña:

—Ñá te ñuxiví sa kade ú rei. Tē dí ñuxiví sa kade kú'vé u ne, nté du'xen víi ña ntáde tsiñu iñá ko vata koo é xoxo ntáda í ko kuenta ntá'a ña Israeé san; ntá tsi ña te i'a káde kú'vé u —ka'an ña.

³⁷ Kaka'an Pílatu ni ña kídaā:

—¿Vá dukuan ntū é rei ntí'xen? —ka'an ña.

Nantíko koō Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Mii nto kaka'an nto é reí u. E ña ña tsiñu káku u. Dukuān ne, vé'xí ú ñuxiví sa vata koo é k̄'án u nee iña é nuu é ntaā i. Xoo é ntio i é nuu é ntaā í ne, katekú ña é k̄'án u —ka'an ña.

³⁸ Tsixe'e Pílatu ña kídaā:

—¿Nee iñá ntu é nuu é ntaā í kuan? —ka'an ña.

Dā ntúvi Jesuu kuénta é kuví ña
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Dā kúvi tsixe'e ña s̄'á ne, kii xtuku ña, kaka'an ñá ni ña Israeé san:

—Nté uun kuétsi ña s̄'á ña kánani'í ko. ³⁹ Ntá tsi nto'ó ne, vatā xkoó ini nto é nantii ú uun ña'a ña nuu kutū mé'ñú viko sá ne, ¿ntio ntu nto é nantii ú Rei iña ñá Israeé? —ka'an Pílatu.

⁴⁰ Un ntíi ntíi tsí ña'a san káchu'u ña, ntáka'an ña:

—¿Ñá te ña tsíkan nantii ntó ña, tsí Barabaá san! —ka'an ña.

Barabaá san ne, ña kae'ní ña'a.

19

¹ Kidáā né, kí'i Pílatu san Jesuú ne, da táxnū ña é natīnuu ña ña xo'o ume. ² Sntadún san ne, de vá'a ña le'e e kúvi ntuku iñu, da xntéku ña dikí Jesuú ne, da xnúu ña ña doo tīnta. ³ Xée etsin ña mí ntĩsí ña ne, da ntáka'an ñá ni ñā:

—¿Ntiusi ntó, Rei iña ñá Israeé! —ka'an ñá, dā kátu nuu ña vinuu ña.

⁴ Kii xtuku Pílatu san ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Un kaa ña s̄'a é nantii ú ña nuu nto vata koo é na kūtuni nto tsí ña ni naní'i ko nté uun kuétsi ñā —ka'an ña.

⁵ Kidáā ne, ntii Jesuu é ntéku le'e iñu san dikí ñá ne, nuu ña doo tīntá san. Kaka'an Pílatu san ni ñā'a san:

—¿Un kaa ñatíi sa'a! —ka'an ña.

⁶ Dá ini tó'ō dutú san nī ña ntáde kuenta xúkūn sán ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¡Na nākuntée ña ntiká krusi! ¡Na nākuntée ña ntiká krusi! —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—Kuē'en ni'i mii nto ñá ni, dá naxnteē ntó ña ntiká krusi kan. Tsí xu'ú ka'án u ne, ña túvī nee kuetsí ña —ka'an ña.

⁷ Dā nantíko kōó ña Israeé san, ntáka'an ñá ni ñā:

—Lei iñá nti ne, kaka'an tsí da mii é kuvī ña, tsí dotō tsí kaka'an ña é I'xá Xuva ko ñā —ka'an ña.

⁸ Dā téku Pilatú san sá'a ne, díí ka ū'vi xtúku ña. ⁹ Kúntī'ví xtuku ña iní vi'i me'ñú san ne, dá kakā'an ñá ni Jēsuu:

—¿Mí'i ntu ñūu vé'xin? —ka'an ña.

Ntá tsi Jesuú ne, ñá ni kā'an kue'en ña. ¹⁰ Dukuān ne, kaka'an Pílatú san ni ñā:

—¿Nté kui ña kaká'an ntún nī ko? ¿Vá ña ntu ínín tsí kuvi víí u naxntēe ú o ntiká krusí, o kuvi nakāka xaa ú o? —ka'an ña.

¹¹ Nantíko kōó Jesuu, kaká'an ñá ni ñā:

—Ntē ña kuvi kadan kú'ven iñá ko tē ña te Xuva ko ni ta'xi ña o. Dukuān ne, díí ka iō kuetsí ña e ntáda kó kuenta ntá'a o —ka'an ña.

¹² Nté ūra tsikán ne, ntukū nuu iní Pilatú san nté koo nantii ña ña. Ntá tsi ña Israeé san ne, un tsi ntákachu'u ña ntáka'an ña:

—¡Te nantii nto ña sá'a ne, ñá te vā'á tiin nto nī Cesa! tsí te xōo ñá'a é kākā'an ña é rei ñá ne, kaka'an ntée ña Cesa san —ka'an ña.

¹³ Dā téku Pilatu sá'a ne, nantii ña Jēsuu. Kidáā ne, nákutūví ña nú mesa ví'i me'ñú san mí nani Gābata, é kāni tú'un Nú Xūú san é tū'un hébreu. ¹⁴ Dā ká'ñu ntuvi sispre víkó san ne, kaka'an Pílatú san nī ña Israeé san:

—¡Un kaa rei nto! —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi un tsi ntákachu'u ña'a san ntáka'an ña:

—¡Kuē'en ni'i ntó ña! ¡Kuē'en ni'i ntó ña! ¡Dá naxnteē ntó ña ntiká krusi kan! —ka'an ñá'a san.

Kaka'an xtúku Pilatú san ni ñā'a san:

—¿Vá naxntēe ntú u rei nto ntíkā krusi kan? —ka'an ña.

Nántiko kōo tó'ō dutú san, ntáka'an ña:

—Xoxó ka xtúku é reí nti, tsí da mii tsí Cesa san —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā né, ntáda kuenta Pílatú san Jēsuu é na naxnteē ñá ña ntiká krusi kan. Tññ ña ña né, dá kue'en ni'i ña ña.

Dā nakuntée Jesuu ntiká krusi

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ntíi Jesuu, ntéku dokó ña krusi ña, kue'en ña mí nani Gōlgota é kāni tú'un Xkidiki Ntíxi kán é tū'un hébreu. ¹⁸ Ikān naxnteē ñá ña ntiká krusí san ni ūvi ña'a ka ñatíi. Uun ña nteé ña diñi kua'a ña ne, uun ña nteé ña diñi datsín ña. Jēsuú ne, nuu mé'ñu ña. ¹⁹ Pilatú san ne, táxnūu ña kuvá'a ta'vi rkunū é kuntēé dikí krusí san é kākā'an: “Jesuu, ñá ñuú Nazaree, Rei iña ñá Israeé”, ka'an. ²⁰ Dōó títín ña Israeé san nakuá'a ña tú'un sa'á, tsí mi naxnteē ñá Jesuu ntiká krusí ne, ētsin ñuú ka'nu. Úni tū'ún san uve na'a: tú'un hébreu, latiín, ni tū'ún griegú dí. ²¹ Tō'ó dutu iña ñá Israeé san ne, ntáka'an ñá ni Pílatú san:

—Ñá ku xnteē nto: “Rei iña ñá Israeé”. Díí ka vá'ā ó te xnteē nto: “Ña é kākā'an é Rei iña ñá Israeé” —ka'an ña.

²² Ntá tsi Pilatú san ne, nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Ē xntée na'a ú ne, é kuan tsí koo —ka'an ña.

²³ Dā kúvī naxntēe sntadún san Jesuu ntiká krusí san ne, kí'i ña doo ñá ne, dá kátsin dava ña kimi ta'vi. Uun ta'vi uun ta'vī ni'i ñá xe un xé un ñā. Dā kí'i ña du'nu kani ñá dí, ntá tsi du'nu ñá ne, kantāa tsí nte dukun i un tsi nte xú'u i; ña túvī mí'i xí'i ta'an.

²⁴ Dukuān ne, sntadún san ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—Ñá nakatsin o sá'a; díí ka vá'ā ó te nadíki ó xoo e ní'i i —ka'an ña.

Kuan ó dé ña vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Kátsin dava ña doó ko. Nadíki ña xoo é ní'i i dú'nú ko”, ka'an. Kuān o dé sntadún san.

²⁵ Dì'i Jēsuu ni ta'an dí'i ña, María, ñadī'i Clíofa, ni María Madālená ne, ntáñi étsin ña nú krusí san mí ntēe Jesuu. ²⁶ Dā íni Jesuu dí'i ña ni ña ntini'i ñā, ña e dóo kuinima ñá ne, kaka'an ñá ni dí'i ñā:

—Nakunúu nta'a nto ī'xá nto dan —ka'an ña.

²⁷ Dá kakā'an xtúku ña ni ña ntini'i ñā:

—Nakunúun nta'an dí'i ō dan —ka'an ña.

Nté ntūvi tsikán ne, nákunuu nta'a ña ntini'i ñā sán dí'i Jēsuu.

Dā xi'i Jēsuu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Dā kúvī sá'a ne, íní Jesuu tsi é kuntaa ntí'i vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne, kaka'an ña:

—Kaitsí ko ntute —ka'an ña.

²⁹ Ikān tuví uun kídī ntīdi íā ne, xnúu nto'o ña uun ti'nti dóo ne, dā xntídō ñá diki chñn ne, da xni'ni ña xu'u ña. ³⁰ Dā kúvī xí'i ña ntīdi íā sán ne, kaka'an ña:

—É kúntaa ntí'i ve —ka'an ña.

Kidāā né, nāxka'nu ntei ña diki ñá ne, xí'i ñā.

Dā i'xi nūu uun sntadún san káa má xkintika Jesuu

³¹ Ntūvi sá'á ne, ntūvi é koo tu've iña víko ka'nu san. Ña Israeé ne, ña ni ntío ña é kūve ka kúñu ña ntiká krusi ntūvi dá iō dá'na, tsi dóo ka'nu ntūvi tsikan. Dukuān ne, kaka'an ñá ni Pilatú san te kuē'é ña itsi é ka'nu ña xkidá'nta ña uve ntiká krusí san vata koo é na kúvī kantí'i ña ne, dá kúvī nanuu nteé ña ña ntiká krusi. ³² Kidāā ne, kué'en sntadún san, kuka'nu ña xiki dá'nta ña ata iko dīñi Jesuu san. ³³ Ntá tsi dá xee étsin ña mí rkāa nteé Jesuu ne, kūtuni ña tsi é xi'i ña. Dukuān ne, ñá ni ē'nu ña xiki dá'nta ña.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a sntadún san ne, i'xi nūu ña káa ñā má xkintika Jēsuú ne, ura tsí i kíi niñi ni ntute. ³⁵ Xu'u é kantaá ú ni nto sá'á ne, íní u nee iña kúvi. Kaka'an ntáa ú ni ntō vata koo é na kuñti'xe nto dī, tsí íni u tsi nuu é ntaā i é kākā'án u. ³⁶ É un ntí'i nūu i sá'a kúvi vata koo é kuntaa vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nté uun xiki ña ña ni tá'nu”, ka'an. ³⁷ Uun ká xtuku nuu i kaká'an tú'un Xuva kō dī: “Kiní ña'a san ña é i'xi nūu ña káa kúñu ñā”, ka'an.

Dā intú'xi Jesuu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Dā ita ntí'xin kúvi sá'a ne, vé'xi uun ñā'a, ñá nani Jōsee, ña ñuú Arimatea. Kuñti'xe xu'ū ña Jesuu tsí da xé ū'ví ña ña Israeé san. Dīvi ña íkan ñá nta'a Pilatú san te kuē'é ña itsi é naki'i ña kúñu Jēsuu. Pilatú san ne, xé'e ña itsi é kuān koo víi ña. Kidāā ne, ixnakí'i ña kúñu Jēsuú ne, dā kue'en ni'i ña. ³⁹ Ikan tsí xee Nícodemu, ña é ñe'e é niñu, ixka'an ñá ni Jēsuu, ódo ñā vata oko u'xi kílu cho'o vídin é kadāka dú'xe utun ni ū'xen xaví san. ⁴⁰ Ntūvi ña náki'i ña Jēsuú ne, dā náxtinuu ñá ña doo kui'xin e xntá'a ña u'xen cho'ó san vatā xkoó ini ñá Israeé san. ⁴¹ Mī nāxnteé ñá Jesuu ntiká krusí san ne, ikan étsin má utun tata. Ikān tuví uun ñaña xēe mí é vāta xoxo kunuu ntú'xi i. ⁴² Ikan tsí xnúu ntú'xi ña Jesuu, tsi íkan étsin tuví ñañā san, tsí da xé kuenta iña i é kāxio tū've víko iña ñá Israeé san.

20

Dā ntóto Jesuu

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Ntūvi dá naki'i vité san ne, ntikín nī'ni ká kue'en María Madālena nú ñaña kán. Dā íto ña ne, íní ña tsí e xío tuví xu'u é katāvi nūu xu'u ñañā san. ² Kaxkainu ña kue'en ña mí ntoo Simuun Pedru ni ña ntiní'i ñā, ña e dóo kuinima Jēsuu. Kaka'an ñá ni ñā:

—É nātavá ña Mastru ko nú ñaña ña kán né, ntē ñá íni o mí'i kúnaxnúu ña ña —ka'an María san.

³ Kidāā né, kī Pedru ni ña ntiní'i ñā, ña uun san, kue'en ñá nú ñaña kán. ⁴ Ntūvi ñá koo da ntañu ña kue'en ña, ntá tsi díi ka inú ka ña é ña uun san. Dí'na ña xee ña nú ñañā san. ⁵ Nāxkā'nu ntei ña diki ña, íto ni'ni ña íní ñañā sán ne, íní ña doó san, ntá tsi ña ni kí'vi ña. ⁶ Kidāā ne, xēe Simuun Pedru san ne, dá kukí'vi ña íní ñañā sán ne, ikān íni ña doó san. ⁷ Ta'vi dōo é itínuu diki Jēsuú ne, ñá te tūví dadīi ká ni dōo ka'nu san, tsí e xío tuví kata'nu va'a. ⁸ Kidāā ne, kúkí'ví ña uun ña'a sán dī, ña é xee dí'na nú ñañā sán ne,

dā íni ña ne, kuĩnti'xe ña. ⁹ Ntá tsi vata kí'in diki ña é uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō tsí da mií é ntoto ña tē xi'i ña. ¹⁰ Kidáa né, ntiko kōó ña ntini'i ñā, kunú'u ña nú vi'i ña kān.

Dā ntii díto Jesuu núu María Madālena
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ntá tsi Maríā sán ne, ntitsí ña diñi ñāña san, kaéku ña. Kuan tsí ó kaeku ña, náxkā'nu ntei ña diki ña, íto ni'ni ña iní ñāña sán ne, ¹² iní ña uvi ña'a ánjē san é ñu'u ña doo kui'xin. Ntoo ña nú xuu mí intéku kúñu Jēsuu. Uun ña'a ña tuví ña diki ñāña sán ne, uun ña'a ña tuví ña xe'e i kan. ¹³ Tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadī'i? —ka'an ña.

—Tsí kue'en ni'i ña Mastru kó ne, ntē ñá iní u mí'í xnúu ña ña —ka'an ñá ni ñā.

¹⁴ Dā ve tsi kaka'an ña sá'a ne, xkokōto ñá ne, ikan tsí íni ña Jesuu ntítsí ña, ntá tsi ña ni iní ña te ñi Jēsuu. ¹⁵ Jesuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Nté kui kaekun ntun, ñadī'i? ¿Xoó ña'a ntu kanantukūn? —ka'an ña.

Ña kaito ntodo útun tatá san, kuíni Maríā sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Te ñi ña kuē'en ni'i ntó ña ne, ká'an nto ní ko mí'í náxnuu nto ñā vata koo é kí'ín u, kí'ín u ña —ka'an ña.

¹⁶ Dá kakā'an Jēsuu ni ña:

—¡Maríā! —ka'an ña.

Dā xkókoto ña, kaka'an ñá ni ña tū'un hébreú san:

—¡Rabuni! (é káni tú'un Mastru) —ka'an ña.

¹⁷ Dá kakā'an Jēsuu ni ña:

—Ñá kū dí tñn nta'ān ko, tsí vata ntāā u mí tuví Uvā ko. Ntá tsi kuē'en mí ntántoo ení ko ne, ká'an ni ñā tsí ntaa u mí tuví Uvā ko, é ñi ña Uva ntō ñi, tsí uun tsi Xuva ko ni ntō —ka'an ña.

¹⁸ Kidáa ne, kuē'en Māría Madālená san, kuka'an ñá ni ña ntini'i ñā:

—¡É iní u Mastru kó ve! —ka'an ña.

Kidáa ne, ntaa ña ni ña tū'un é kākā'an Jēsuu ni ña.

Dā ntii díto Jesuu mí ntántoo ña ntini'i ñā
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Dā kuáa ñi tsi ntūvi é kuvi uun vité san ne, kantí'u tsí xi'í san mí ntoo ña ntini'i ñā, tsí da xe ntaú'vi ñá ña Israeé san. Ikan tsi kúkí'vi Jēsuu, ntítsí ña mé'ñu ña kān ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

²⁰ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, náñē'e ñá ña nta'a ña ni xkintika ñā. Nā tē nté kaa naku'un dñi nima ñá ntini'i ñā da ínì ña Jēsuu. ²¹ Kidáa ne, kaka'an xtúku Jēsuu ni ña:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto. Vata ó táxnuu Uvā kó ko ne, kuan koo taxnúu ú nto ñi —ka'an ña.

²² Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, tñ'ví nteē ñá ña, kaka'an ña:

—Naki'i nto Espíritū Sántū san. ²³ Da xōó ka ña'a é kāda ka'nu iní nto ni ña kuétsí ña ne, é ntī'i kuétsi ñā. Ntá tsi da xōó ka ña'a é ña kada ka'nú ini nto ni ña kuétsí ña ne, é kuan tsí koo kuétsi ñā —ka'an ña.

Dā íni Tumaá e ntóto Jesuu

²⁴ Ntá tsi Tumaá san, uun ña'a ña é kuvi uxuvi ñá'a ña ntini'i ñā, ña e ntántēe I'xa Uví ne, xóxō ña da ntii díto Jēsuu. ²⁵ Ntá tsi ntáka'an ñá ntini'i ñā, ña nguí san ni ña:

—É iní ntí Mastru kó ve —ka'an ña.

Ntá tsi Tumaá san ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Vá ntaa ntu? Tē ña kiní u mí dūku tsikí san nta'a ña, tē ña naki'ví u rkinta'á ko mí dūku san ne, o tē ña naki'ví u nta'a ko mí kanúu xkintika ñā dí ne, ña kúvi kuĩnti'xe ko —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ūna ntúvi ne, ntoo xtuku ña ntini'i ñā má vi'i kān né, ikān tuví Tumaá san ñi. Kantí'u tsí xi'í ntóo ña, ntá tsi xee xtúku Jēsuu, ntítsi ña mé'ñu ñā, kaka'an ña:

—Vá'a tsi koo kuntōo nto —ka'an ña.

²⁷ Kidáa ne, kaka'an ñá ni Tumaá san:

—Nakí'vín rkinta'a o i'a ne, koton nta'a kó san ve. Tā'xin nta'a o, dá nakí'vín xkintikā kó san. Nā ku kuān nte dó'on; na kuĩnti'xe o ko —ka'an ña.

²⁸ Nantíko kōó Tumaá san, kaka'an ñá ni ñā:

—¡Tó'ó mií ko! ¡Xuva ntí'xe ko! —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Vi'i a vé ne, kakuinti'xe o tsí da xe ínín ko. Ntá tsi jnté kui va'á ña'a, ña é kakuinti'xe i kó kuān te vata kiní ña ko! —ka'an ña.

Nuu i é de vá'a ña tutú sa'a

³⁰ Nā te da díí ka nuu i é idé Jesuu núu ñá ntini'i ñā é ña ni úve na'a tutú sa'a. ³¹ Ntá tsi nuu i sá'a úve na'a vata koo é kuínti'xe nto tsí Jesuu ne, divi ñā é táxnuu Xuva ko ñā né, divi ñā é í'xá Xuva ko ñā dí. Te kuínti'xe nto ña ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña ntó kuenta iña ña.

21

Dā ntii díto Jesuu núu ū'xe ñá'a ña ntini'i ñā

¹ Dā rkontúvi e kúvi sá'a ntii díto Jesuu mí ntoo ña ntini'i ñā etsin nu míni ká'nu é nani Tiberia. Sá'ā kúvī da ntii díto ña.

² Ikān ntoo dadíi Simuun Pedrú san ni Tūmaa, ña e ntántēe í'xa Uví, ni Natanāee, ña vé'xi ñuú Canaa é kāduku ntēe ñuú Galilea, nī ntuvi í'xá Zebedeu, ni ūví ka xtúku ña ntini'i Jesús. ³ Simuun Pedrú san kaka'an ñā ni ñā:

—Xu'ú ne, tsáká kitáva u —ka'an ña.

Ntáka'an ñā ni ñā:

—Kí'ín ntí ni ntó dí —ka'an ña.

Kué'en ñā, ñu'ú ña tun ntóo san. Ntá tsi niñu tsikán ne, nté uun tsákā ña ni tavá ña.

⁴ Ntá tsi dā ve'xi túvi ne, ikān ntii díto Jesuu, ntítsi ña díñi ntute san. Ntá tsi ña ntini'i ñā ne, ñá ni íni ñā te divi Jesús. ⁵ Kidáā ne, kaka'an Jesús ni ña:

—Ō dá', ¿vāta ntu ní'i nto tsákā san? —ka'an ña.

—Vátā —ka'an ña.

⁶ Jesús ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Nakuítá nuu nto xunu nto díñi kuá'a nto sán ne, ikan ní'i ntó tí —ka'an ña.

Kuān o dé ntí'xe ña ne, ntē ña ni kúvi natavá ka ña xunu san e dóo ñu'u tsitu kué'en tsákā san. ⁷ Nā ntini'i ñā, ña e dóo kuinima Jesús ne, kaka'an ñā ní Pedrú san:

—¡Diví mastru kó ña! —ka'an ña.

Dā ve tsi téku Pedrú san é diví Tó'lo ñā ne, nákunū ña du'nu ña, tsí kantí ña nuu ña, dā entíta ña íni ntute san. ⁸ Da ññ vé'xi ña nguíi sán íni tun ntóo san, ntáñu'u ña taraxá san é ñu'u tsitu tsákā san. Nā te nté sa ikā ñu'u ña nú ntúte san; ío te ūun sientu métrū.

⁹ Dā núu ña tun ntóo san nú ñuti kán ne, ikān íni ña é kai'xi ngíñu'u, nteku íton tsákā san ni tañú'ū san. ¹⁰ Kaka'an Jesús ni ña:

—Na kí'xi nto uvi a tsáka, kiti dā ve táva nto san —ka'an ña.

¹¹ Kūxee xtuku Simuun Pedrú san íni tun ntóo san ne, kanañu'u ña taraxá san ñu'u kán. Uun ito tsi ñu'ú tsitu kué'en taraxá san tsáka na'nu ntí'i, uun sientu uvi díko uxuni tí. Kuān te dóo kue'e tí ne, ntē ña ni ntatsin táraxá san. ¹² Kaka'an Jesús ni ña:

—Kixká'xi nto kuenta tevāa —ka'an ña.

Kidáā ne, nté uun ña'a ña ña ni kene íni ña tsixe'e ña ñā xoo ñá'a ña, tsí da xé ini ña tsí divi ntí'xe ña é Tó'lo ñā. ¹³ Xée etsin Jesús ne, dā nánuu ntá'a ña tañú'ū sán, xe'é ña ña. Kuan tsí o dé ña ní tsákā sán dí.

¹⁴ E sá'ā kúvi ūni íto e ntii díto Jesuu núu ñā ntini'i ña dā ntóto ña é xi'i ña.

Kaka'an Jesús ni Símuun Pedru

¹⁵ Dā kúvi é'xi ña ne, kaka'an Jesús ni Símuun Pedru:

—Simuun, í'xá Juaan, ¿vā díí díí ka ntu kakuinima ó ko é sá'a? —ka'an ña.

Kaka'an Pedru ni ña:

—Ini ntú ku nto, Mastru, tsí ntio kó nto —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Kué'en é kā'xí a le'ntú ko sán ni —ka'an ña.

¹⁶ É kúvi uvi íto tsixe'e Jesús ña:

—Simuun, í'xá Juaan, ¿kakuinima ntú o ko? —ka'an ña.

Kaka'an ñā ni ñā:

—Nuu é ntaā i, Mastru. Ini nto tsí ntio kó nto —ka'an ña.

Kaka'an Jesús ni ña:

—Kuenta víin le'ntú ko sán ni —ka'an ña.

¹⁷ É kūvi uní íto tsixe'e xtuku ña ñā:

—Simuun, í'xá Juaan, ¿ntio ntu o ko? —ka'an ña.

Pedru san ne, dōo u'vi kúvi ña é uní íto tsixe'e ña ña tē ntío ña ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Mastru, divi nto ñni nto é un ntí'í. Divi nto ñni nto tsí ntio kó nto —ka'án Pedru san.

Kaka'an Jesús ni ña kidaā:

—Kué'ēn é na kā'xi le'ntú ko sán ni. ¹⁸ Nuú é ntaā i é kāka'án u ni ō. Dā kúvin ñatíí kuetsí ne, nákunūun du'nu o dá k'íin da mí'í ka mí ntio o. Ntá tsi tē kuátān ne, koó da nakāan ntá'a o ne, tuku ña'a naxnūu ña o du'nu ó ne, dá k'íin ni'í ña o mí'í ña ntío o é k'íin.

¹⁹ Kuan ō ka'an Jesús vata koo é kūtuní Pedru nté koo kivi tē xi'í ña, vata koo é kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kidāā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—¿Kuntikín ko! —ka'an ña.

Uun ña'a ña ntíni'í Jesús, ña e dóo kuinima ña

²⁰ Dā xkókoto Pedru ata ñá ne, ñni ña tsí kantikín ña uun ña'a ña, ña e dóo kuinima Jesús, ña e itúvi ñni ña da é'xi dadíi ña da kúvi viko san, ña é tsixe'e xoo ñá'a é diko i ñā.

²¹ Dā ñni Pedru ñá ne, katsixe'e ña Jesús:

—Ña sá'a ne, ¿nté ntu koo kivi ña? —ka'an ña.

²² Kaka'an Jesús ni ña:

—Tē ntio ko é kutuví ñá da nté nainu xtúku ú ne, ¿vá neē ntú kuenta ña o? ¿Divín né, kuntikín ko! —ka'an ña.

²³ Dukuān ne, kuiní ña ntákuinti'xe i san tsí ña kuví nti'xe ña tsikan. Ntá tsi ña te ni ká'an Jesús e ña te kuví ña. Da mii tsí é kāka'an ña: “¿Vá neē ntú kuenta ña o te ntio ko é kutuví ka ña dā nté nainu xtúku u?”, kuan ō ka'an ña.

²⁴ Divi ña ntíni'í Jesús, ña tsikán ne, diví ú xu'u é kantaa ú ni ntō nee ña e ñni u. Xu'u tēe na'á u tú'ūn sa'a. ñni o tsí nuu é ntaā i é kāka'án u.

²⁵ Jesús ne, díí ka títín ka nuu i é idé ña dí. Tē dí ni ūve na'a un ntíí ntíi sá'a ne, á te ntē ña xee tá'an ñuxiví sa é kuntōo tutu é ūve na'a kaka'an ña ña.

Nté ō dé tsiñu pustru Xúva kō

Dā ntántétu pustrú san Espíritū Sántū

¹ Xu'ú é Lucá u ne, táxnúu u tutú nta'a nto, Teófilu. Tutú é dé va'á di'ná u ne, ntaa ú ni nto un ntí'í é edé Jesuu, ni un ntí'í é naku'a ña ña'a nté ntūvi dá eni ntu'u ñā ² da nté ntūvi é kūntáa ña e dukún kán. Di'na dá kūntáa ña e dukún kán né, dē kú'vē ñā uxuvi ñá'a, ña é víi pustru íña ña ne, náñē'e ñá ña nté koo víi ña. Tsí xe'e Espíritū Sántū é kūtuni ña nté koo ka'an ñá ni ñā. ³ Kidáa ne, xí'i ñā ntiká krusi. Ntá tsi da rkontūvi é xí'i ñá ne, mii ñā ntii díto ña mí ntoo pustru ña. Dōó ki'in itō ntii díto ká ña da nté xee tá'an uvi díko ntuvi. Dōó kue'e edé ña vata koo é kuínti'xe pustru ña tsí ntoto ntí'xe ña ne, kaka'an ñá ni ñā íña mí kadē kú'vé Xuva kō.

⁴ Dā intóo dadíi ká ña ní pustru ñá ne, kaka'an ñá ni ñā é ña ku ntaka ña ñuú Jerusaleen. —Kuntétu ntó i'a da nté ní'i nto é kaka'an Úvā kó, vata ō ka'án u ni nto kídaa. ⁵ É ini nto tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña kō; ntá tsi ña kukuíi ka dá nainu mí Espíritū Sántū san é kunūu ñá nima nto —ka'an Jesuu ni ña.

Dá kūntáa Jesuu é dukún kán

⁶ Ña nátaská nuu ni Jēsuú ne, tsixe'e ña ñā:

—¿Vevíi ntu é nakāku ntó ñuú ña Israeé san? —ka'an ña.

⁷ Kidáa né, kaka'an Jesuu ni ña:

—Ñá te ntō'o é kāduku ntée nto é kūtuni nto nee ntūvi víi Úvā kó nuu i é víi ña. Tsí kuenta íña mii ña é kade ña. ⁸ Ntá tsi te inuu Espíritū Sántū san é kunuu ña nima ntó ne, divi ña xntii ña ntō é ká'an ntó xoo ñá'a ú ni ña ntoo ñuú Jerusaleen san. Da kidáa né, kue'ēn ntó ñuú Judea ni ñuú Samaria ne, kuē'ēn ka nto dá kaniñi ñuxivi. Kue'ēn ntó, kuka'an ntódo nto ni ñā'a xoo ñá'a ú —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an Jēsuú ne, kūntáa ña e dukún kán. Mē'ñú viko nu'u kuntáa ña ne, ñá ni ini ka pustru ñá ña. ¹⁰ Kuan tsí o ntáñi ña, ntaíto díto ña e dukún kán mí kūntáa ña ne, dā nēni ñá xee uvi ánje Xuva kō, ñu'u ña doo kui'xin. ¹¹ Ntáka'an ánjē sán ni ñā:

—Ō ñá ñuú Galilea, ¿nté kuān nté ntaíto díto ntu nto e dukún kán? Tsí divi tsi Jēsuu, ña é naki'i Xuva kō né, vata tsí ó kūntáa ña e dukún ne, kuan tsí koo nainu xtúku ña ñuxiví a —ka'an ña.

Dā de kú've ñá Matia é nākunúu ña naa Júda

¹² Kidáa ne, ntáka ña xuku é nani Ōlivú san. Ntíko koō ñá, kunú'u ña ñuú Jerusaleen é ña tuvi nté uun kilometru. ¹³ Dā náxee xtúku ña ne, kúxee ña má ví'i nínu kán. Divi ña ntoo sán ne: Pedru, ní Juaan, ni Sántiau, ni Ándree, ni Félipe, ni Túmaa, ni Bártulu, ni Máteu, ni túku Santiau, i'xá Alfeu, ni Símuun Zélote, ni Júda, ení Santiau. ¹⁴ Nguentúvi ntánataká nuu un ntíí ntíi ñá, ni ēní Jesuu, ni dí'i ñā María, ni tuku ñadí'í dí, é ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

¹⁵ Uun ntuvi ne, nátaská nuu vata te uun sientu oko ña'a, ña kuínti'xe i Jesuu. Kidáa ne, nákontítsi Pedru é ká'an ñá ni ñā ne, kaka'an ña:

¹⁶ —Eni, é ini nto tsí da mií é kuví nee íña é kaka'an Espíritū Sántū sán ne, nté ntūvi di'na xe'é ña tú'ūn é xntée na'a Davii íña Júdā san. Tsi Júdā sán ne, divi ñā é intéka ña ña'a é tñi ña Jesuu. ¹⁷ Divi ñā ne, dadíi tsi pustru ntí ni ñā. ¹⁸ Ntá tsi é ini ntó nté ō kúvi ña. Tsi kí'i ña diu'un é diko ña Jēsuú ne, ñii ñá uun itsi ñū'u. Kidáa ne, kantei ña, ko'xó ña. Ntáta i'xí ña ne, uun ito tsi kíi ntí'i ití ña ne, xí'i ñā. ¹⁹ Tēku ntíí ntíi ña'a, ña ntoo ñuú Jerusaleen, nté ō kúvi ña. Dukuān né, intántéé ñu'u san Aceldama, é kani tú'un Ñū'u Niñi. ²⁰ Kuān ó uve na'a líbru é nani Salmu, kaka'an:

Na kuíñi ixu ví'i ña ve;

xōxó kuntōo ká i ikān,

ka'an líbrú san. Xíó ūve na'a túku, kaka'an:

É tūku ña'a nakunúu ña naa ña,

é víi ñá tsiñu é edé ña,

ka'an líbrú san.

²¹ I'a ntoo ña'a é dadii tsi íka ntí ni ñā nguentúvi dá kātúvi Tó'o ko Jēsuu ní nti, ²² nté ntūvi dá itsi ntute ña nta'a Juaan un tsi da nté ntūvi é kūntāa ña vi'i antīvi. É kāntio ne, uun ña'a kuntee tá'an ña ntí é ntuvi nīī ntí uxuvi ñá'a nti é ntāda ntaá nti nee é īni ntí, é kā'án nti ni ñā'ā tsí nuu é ntaā i e ntóto Jesuu dá xi'i ña —ka'án Pedru.

²³ Kidāā ne, nakaxnúu ña úvi ña'a: uun ña'a, ñá nani Jōseé Barsabaa (Justo nāni ña di), ni ūun ña'a, ñá nani Mātia. ²⁴ Ntáka'an ntā'ví ña kídaā:

—Xuva, ñivi ntō é īni nto nimá nti xe un xé un ntí ne, tā'xi ntó na kūtuní nti xōo ñá'a é ntio nto ²⁵ é viī ñá pustru nto, é nakunúu ña naa Júda. Tsí Jūdā ne, nákunāā ña tsiñu ña dá kuan ō dé ña é kīni kaa, dá kuē'en ñá mí kadūku ntée ña —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ka'an ntā'ví ña ne, nadíki ñá te kīi xoo ñá'a é viī pustrú san. Dā kīi ne, dúku ntēē Matíá san. Ura tsí i intee tá'an ña ni ū'xi ñn pustru, ñá nguiī san.

2

Dā ínūu Espiritū Sántū

¹ Dā xee tá'an ntuvi é kūvi viko iña ñá Israee, viko é nani Pentecōsteé ne, dadii ntoo ntíí ntíí ña kuínti'xe i san. ² Dā nēni ñá uun káñu'ū tsí nte e dukún kan, vatā ó te tātsin dóo ntii kainu ne, koó da kake'xen ni kava má vi'i mí ntoo ña. ³ Kidāā ne, ntii díto ñu'u kai'xi. Kaxi'í nuu ñu'u san ñá xe un xé un ñā. ⁴ Kidāā ne, ínūu Espiritū Sántū san nima ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ña é tūku e túku tú'ūn, tsí xe'e Espiritū Sántū san é kūvi ka'an ña.

⁵ Ntuvi sá'á ne, xee ntíí ntíí tatá vi'i ña Israee, ña e dóo ntaínuu iní i Xuva kō. Dā mí'í ká ñuu vé'xi ña, xée ña ñūú Jerusaleen é viī ñá nchu'un Xuva kō. ⁶ Dā tékū ntíí ntíí ña'a san tsi dóo ntii kaka'an ñu'ú ne, ikan tsí nátaská nuu ntíí ntíí ña. Ña é da ve xée sán ne, é tūku e túku tú'ūn ntáka'an ña. Koó dā kúdu'va ña da téku ña tú'ūn ñā e ntáka'an ña kuínti'xe i san. ⁷ Koó dā kúdana iní ña ne, ntánatíin ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—¿Vá ña ntu te ña ñuú Galilea, ña kuān ó ntáka'an san? ⁸ ¿Nté kuí ntátekú ntu ko tū'un é ntáka'an ña, vata tsi tē dadii tú'un ko ni ñā? ⁹ Tsí xo'ō ne, é xio xío ñuu ko: ñuú Partia, ni ñuú Media, ni ñuú Elan, ni ñuú Mesopotamia, ni ñuú Judea, ni ñuú Capadocia, ni ñuú Puntu, ni ñuú Asia, ¹⁰ ni ñuú Frigia, ni ñuú Panfilia, ni ñuú Egiptō né, iō ñá ne, vé'xi ñā un tsi nte ñuu África, é díi ka ikā é ñuú Cirene. I'a ntoo ña ñuú Romá di; iō ñá ne, ña Israee ña; iō ñá ne, dadii tsi ntántikín ñá Xuva ko ni ña Israee. ¹¹ I'a ntoo ña ñuú Cretá di, ni ña ñuú Arabia. Ntá tsi un ntíí ntíí o ntáteku ko é ntántaa ña ni kō nté o de Xuva kō e dóo kaxntii ña kō né, ñivi tsi tū'ún mii kō ntáka'an ña —ka'an ña.

¹² Koó dā kúdu'va ña nee iña é kākuví ne, ntátsixe'e tā'an ña:

—¿Mí'í ntu vé'xi é kuan ō ntáde ña'a san? —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi iō ñá ne, da ntáxkuntée ña, ntáka'an ña:

—Tē dóo ñu'u tsitū nima ña vínu xee —ka'an ña.

Nté ō ka'án Pedru ni ñá'a san

¹⁴ Kidāā ne, nákontāñí dadii Pedru ni pustru ñá u'xi ñn san é kā'an ñá ni ñā'a sán ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntí'í kuē'en dú'va ntō, ña ñuú Judea ni ñá ñuú Jerusaleén ne, vi'a ve ne, kini vá'a nto é ka'án nti ni ntō. ¹⁵ Ñá'a sá'á ne, ña te kí'vi ñā. Ini nto tsí dā ve kaeku ñn tevāa.

¹⁶ Ñá'á ni san, tsi sá'a ne, kakuví vata ō ka'an Jóee dá ka'an ñá naa Xuva ko é ūve na'a nté ntūvi di'na, kaka'an ña:

¹⁷ Te xēe tá'ān ntuvi é ntí'í ñuxiví ne, táxnūú u Espiritū Sántū ko

é kunūu ña nima ñá'a, ña ntoo dá kaniī ñūxivi.

Kidāā ne, ká'an i'xā ntó, te tíi, te ñadí'í, naá ko.

Na kuetsí sán ne, vata koo kuví é nākueni na, kiní na é nāñe'é u na.

Ñatā sán ne, ñuu ení kán nañe'é u ña nté koo kuví rkontuvi.

¹⁸ Ntuvi tsikán ne, taxnūú u Espiritū Sántū ko

é kunūu ña nima ñá ntáde tsiñu kuenta iñá ko, te tíi, te ñadí'í ñá ne, da kidāā kā'an ñá naá ko.

¹⁹ Ta'xi ú kuenta é dukún kán ne,

ñuxiví a kii niñí ne,

koko ñu'ú ne,

dōo kene u'me vata kaa viko nu'u.

²⁰ Kuneé ngantií ne,
koko ku'e'le kue'é xoo, vata ito niñi,
di'na tē xee tá'an ntuvi é nainu Tó'o kō.
Kidáa ntuvi e dóo ka'nu, e dóo vá'a ō.

²¹ Dā xoó ka ña'a, ña é kaku ni'i i Tó'o kō ne,
nakáku ña,
ka'an Jóeé san kídaā.

²² 'Un nti'i kuē'en dú'va nto, ñatíi Israee, kini vá'a nto é ká'án nti ni ntō: Tsí Jesuu, ñá ñuú Nazareé ne, ñi'ni ñā e dóo va'á ña ni Xuva kō. É ñi'ni ntó tsí xe'é Xuva kō é kúvi víi ña nuu i e dóo na'nu mé'ñu ntō né, dōo kue'e kué'nta tá'xi ña vata koo é na kūtuni nto tsí mii Xuva kō táxnūu ña ña. ²³ Ntá tsi dā ntúvi ña kuenta ntá'a nto, vata tsi ō dé kú'vé Xuva ko ntē ntúvi di'na ne, ñi'ni ntō tñn nto ña ne, e'ni'ni nto ña dā xe'é nto itsi é naxntē ñá kini ntáa san ña ntíkā krusi. ²⁴ Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ña. Ña ni kúvi víi doxi'í san ni ña. ²⁵ Tsí kuān ó uve na'a nte ntúvi di'na, kaka'án rei Davii kué'nta iña ña: Iní u tsí nguentúvi katuví u ni Xuva kō.

Ñá kau'vī kue'én ko,
tsí ñi'ni ñā kunuu mé'ñu kūnuu dava ña ko.

²⁶ Dukuān é nakūnuu ñi'ni nimá ko ne,
dōo ñi'ni ko, kaka'án u.

Nakutúvi vá'á kue'en kúñu ko,
²⁷ tsi ñá xtuví mii ntó nimá ko doxi'í kán;
ntē ña ta'xi nto é tē'u kúñu ko,
tsí xu'u é i'xā nto e dóo va'á u.

²⁸ Ñi'ni ntō nañé'e ntó ko
nté koo ni'í ko ntuví va'á iña ko.
Xu'ú ne, nakunúu ñi'ni kue'én nimá ko
é kutúvi dadíi ú ni ntō.

Kuan ō ka'an Dávii san kídaā.

²⁹ 'Eni, é ñi'ni nto tsí xi'i úva ata ko Dávii ne, dā intú'xi ña. Tsí i'a tuvi dukuan ñáña ñā mí intú'xi ña. ³⁰ Ntá tsi Dávii ne, kaka'án ñá naa Xuva ko é kuān ó kaka'án ña. Iní ña tsí Xuva kō xe'é ña xu'u ña tsí uun i'xá ika ña kunūu naa ña é víi ñá rei iña ko, xo'ō e ñá Israee o. ³¹ Dukuān né, vata tsi ó te nte dí'na ñi'ni Davii nté koo kuvi ne, ka'an ña kuenta iña é ntoto Cristu dá xi'i ña, tsí ña kunuu mii nima ña mí ñu'u nima ñá xi'i; ntē ña tē'u kúñu ña ña. ³² Ne, kuan ō kúvi nti'xe, tsí Xuva kō ne, nantóto ña Jesuu. Un nti'ni nti'ni é uxuvi ñá'a ntí, ntáde ntaá nti'ni tsí iní nti'ni tsí nuu é ntaā i é ntóto ña dá xi'i ña. ³³ Kidáa ne, kúntāa ña é kutuví ñá nta'a kua'a Xuva kō é kada kú'vé ñá, tsi dóo iō ñá é víi ña. Kidáa ne, táxnūu Xuva kō Espiritū Sántū sán, vatā ó kaka'án ñá nte dí'na ne, ñi'ni ñā kade ña é un nti'ni é ntaíni nto ni é ntátekú nto é kākúvi vevii. ³⁴ Tsí ña te rei Dávii san ña é kúntāa ví'i antívi, tsí mii Dávii kaká'án ña:

Kaka'án Xúva ko ni Tó'o kó:

“Kutúvín ñi'ni kua'a kó,

³⁵ dā nté kúvi víi nti'ni ú ni ña ntaínchu'vi o”,
ka'an Xúva kō.

Kuan ō ka'an Dávii kídaā.

³⁶ Na kūtuni nti'ni nti'ni ña Israee san tsí nuu é ntaā i tsí ñi'ni Jēsuu, ña é naxntē nto ntíkā krusí ne, ñi'ni ñā é nakaxnúu Xuva ko ñā é víi ñá Tó'o kō, é víi ñá Cristu, ña é nakákú kō —ka'án Pedru ni ña.

³⁷ Dā téku ña'a san é kaka'án ñá ni ñā né, dōo u'vi kúvi ña. Tsixe'e ñā Pedru ní pustru ñá nguii san:

—Eni, ¿nté ntu koo víi nti'ni é ntúv'á nti'ni ni Xuva ko vé? —ka'an ña.

³⁸ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ñā:

—Natu'vi nto kuétsi nto nta'a Xuva kō ne, kutsi ntute nto xé un xé un nto kué'nta iña Jēsuu, vata koo é káda ka'nu iní Xuva ko kuétsi nto ne, ta'xi ña Espiritū Sántū é kunūu ña nima nto. ³⁹ Tsi tá'xi Xuva ko xū'u ña é kuān koo víi ña ni ko ni i'xā kó, ni ūn nti'ni nti'ni ña'a, kuān te dóo ikā ntoo ña, da xoó ka ña'a e kána Xuva kō é kúvi ña ña ña —ka'an ña.

⁴⁰ Dōo na'a kaka'án Pedru ni ña ne, dōo kue'e é kaka'án ñá ni ñā. Kaxé'e ña ña itsi, kaka'án ña:

—Kii nteé xio nto ña kini ntáa san ve —ka'an ña.

⁴¹ Dōo titín ña'a kuínti'xe ña é kāká'an ñá ne, itsi ntute ñā. Iō ñá te ūni míil ñā'a, ña é nakuvé ta'an ntuvi tsikan nī ña kuínti'xe i san. ⁴² Ña sāl'á ne, dōo dé ntaa ña un nti'í é nañé'e pustrú san ña ne, dōo dé ntaa ña nataká nuu ña é kātsin dava ña tañú'u nī é ká'an ntâ'ví ña ni Xuva kō di.

Ntuvi iña ña kuínti'xe i san dá iñi ntu'u é nataká nuu ña

⁴³ Xuva kō né, dōo xntíi ña pustrú san é vii ñá nuu i e dōo titín kuenta xé'e ña. Ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, dōo u'ví ña. ⁴⁴ Ña kuínti'xe i sán ne, dadii tsi ika ña ne, uun tsi nima ña. Kaxntii tā'an ñá ni da neé ka é iō iña ña. ⁴⁵ Dīko ña iña míi ña ne, dā náke'nté dava ña diu'un i, tsí'i ña nta'a ta'an ña xé un xé un ña vata kaa é kātaan núu ña. ⁴⁶ Utén utén nataká nuu ña ini ukún ka'nu kán ne, dadii é'xi ña nú vi'i ña kán, katsín dava ña tañú'ū. Dōo diní ñu'u nima ñá ne, ntē ña ni de ná'nu ña ni tā'an ña. ⁴⁷ Da mii kuē'en tsi é nānu'u ñá ini ña Xuva kō ne, dōo vá'a ka'an ñá'a san iña ña. Utén utén ne, dukuān ntákutitín ña'a, ña nakáku Xuva kō.

3

Dā ntúva'a ña xné'e

¹ Uun ntuvi ne, kuē'en Pedru ní Juaan, kuntáa ña má ūkún ka'nu kán dá kaeku uni kuáa, ura i é ntáka'an ntâ'ví ñá'a. ² Dā xee ña xi'i úkun kán ne, iní ña é vēxní'i ña'a san uun ñátii, ña é natín di'in i nté dā káku. Utén utén kaxee ni'i ña ña ne, kaxtúvi nteē ñá ña xi'i úkun kán, xi'i é naní E Dóo Va'a. Ikán xkutúvi ñá, kaikan ñá doméni nta'a ña ntáxee má ūkún kán. ³ Dā ini ña tsí vé'xi Pedru ní Juaan é kī'vi ña má ūkún kán ne, íkan ña diu'ún doméni nta'a ña. ⁴ Pedru ní Juaan ne, iō ña ña ne, kaka'án Pedrú san ni ña:

—Koton nuú nti —ka'an ña.

⁵ Kidáa né, iō ñá nuu ña tē nee kué'e ña ña, kuini ña. ⁶ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña túvi kuē'en tsí diu'ún ko. Ntá tsi iō iñá ko é tā'xi ú o: kuenta iña Jesúcristu, ña ñuú Nazaree, ká'án ú ni o: Nakuntítsin, kakan ve —ka'án Pedru.

⁷ Kidáa ne, írkāa Pedru ntá'a ña é xntii ña ñā nakuiñi ñá ne, ura tsí i ntuvá'a d'ín ñā. ⁸ Koó dā kaentíta ntaa ña nakuntítsi ña ne, dā éni ntu'u ñā kaika ña. Kúki'ví dadii ña nī Pedru ní Juaan má ūkún kán ne, koó dā kaentíta eninú ña kaika ña, kaka'an ñā e dōo ka'nu Xuva kō. ⁹ Iní ntí ntí ña'a san é kaika ña, kananu'u ñá ini ña Xuva kō ne, ¹⁰ koó dā kúdu'va ña'a san dá ini ña é ntúvá'a ña, tsí ini ña é divi ñā é kaitúvi nteē ña xi'i é naní E Dóo Va'a san é kaikán ñá doméni.

Dā ka'an ntódo Pedru Corído Salámuun kan

¹¹ Ñatíi san ne, kuan tsí ó karkaa ña Pedru ní Juaan, é ña ni ntío ña é nangāva ña ña. Un ntí ntí ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, ntaínu ñā, vé'xi ña mí ntoō ñá, uun itsi ini ukun kan mí é nani Corído Salámuun. ¹² Dā ini Pedru é vé'xi ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—O ñá Israee, ¿nté kui koo da ntákudu'va ntu nto é kuan o kúvi? ¿Nté kui kuān nte ntaínté'a ntu nto nti? ¿Vá divi ntū ntí kuvi idé nti é ntúvá'a ña sá'a? ¿Va dōo ntu iō nti é ntavá'a ntí ña xné'e? Kuān te dōo ntaínuu ini ntí Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu vii nti ntavá'a ntí ña sá'a? ¹³ Ñá'a ni san, tsí Xuva kō, ña inúu ini uva ata ko Ábraan ni Ísaa ni Jácoó ne, divi ñā de kú'vē ñá é mii i'xā ñá Jesuu kodó nuū ña. Divi ñā é ntáda nto ña kuenta ntá'a ña tsíñu i. Dā ntío Pilatu é nangāva ña ña ne, divi ntō ne, ña ni ntío ntō. ¹⁴ Jesuú ne, dōo vá'a ña. Ña túvi nee kuetsí ña. Ntá tsi ña ni ntio nto é nangāva ña ña. Divi ntō ne, íkan ntō é nantii ña uun ña'a ñatíi, ña é'ni ña'a. ¹⁵ Dukuan o é'ni nto ña kata'xi ntuvi iña ko. Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña. Nti'í ne, iní nti tsí nuu é ntaā i é kuan o kúvi. ¹⁶ Vevíi ne, divi Jesuu kúvi idé ña é ntúvá'a ña sá'a, ña é kainí nto, tsí dá kaku ni'i ña Jesuú ne, nakunúu ntii ña. Tsí dá kuínti'xe ña Jesuú ne, kutíi ña ntuva'a vá'a ña, vata tsi o kaini ntó un nti'í ntō ve.

¹⁷ É iní u, ení, tsí divi nto ni ña odo nūú iña nto ne, ña ni iní ntó xoo ñá'a é Jesuu da é'ni nto ña. ¹⁸ Ntá tsi dukuan o dé ntaa Xuva kō é kāká'an ña nté ntúvi di'na dá ntáka'an ñá ka'an naa ña é da mií é ntō'o Cristu, ña nakaxnúu ña. ¹⁹ Dukuān ne, nadama nto nima káni kaa nto ne, nakuní'i nto nima vá'a nto. Xnúu nto nima nto é kāká'an Xúva kō, vata koo é nākate ña kuétsi ntō. Kidáa ne, ta'xi ña é nakunuu díní nima ntó ne, ²⁰ taxnuu ña Jesucristu, ña é nakaxnúu ña nte ntúvi di'na é kodo nuū ñá kuenta iña ko. ²¹ Vevíi ne, da mií é kutuvi ñá vi'i antívi, kantétu ña dā nté xee tá'an ntuvi é ntáva'a xeé xtuku Xuva

ko ñūxivi, vatā ó ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo nte e ná'a, dá xe'é Xuva kō é kūtuni ña nté koo kuvi. ²² Tsí Muiseé ne, kaka'an ñá ni ñata kō, ña intóo kidaā: “Xuva kō né, taxnūu ña uun ña'a é ñi tsi tātá ko, é ka'an ña naa ña, vata tsí o táxnūu ña ko. Kini va'a vá'a nto nee ntí'í ntí'í é ká'an ñá ni ntó, ²³ tsí te xoo ñá'a ña ntío ña kuinti'xe ña é káka'an ñá ne, kunaá ña. Kii nteé xio ta'an ña ña Israee”, ka'an Muísee nte kidaā.

²⁴ 'Kuan o ka'an ntí'í ntí'í ña ka'án naa Xuva ko. Di'na Samuee, ni ún ntí'í ntí'í ña ka'án naa Xuva ko, ña é vē'xí ata ña, ntáka'an ntódo ña nté koo kuvi vevii. ²⁵ Xuva kō ne, xé'e ña xu'u ña uva ata ntó, ña intóo di'na. Kuvi iña ntó di, tsí ntoo nto naa ña vevii. Tsí Xuva kō ne, kaka'an ñá ni Ábraan: “Kuenta iña í'xá nto ntuviko un ntí'í ntí'í ña'a, ña ntoo dá kaniñ ñūxivi”, ka'an ña. ²⁶ Dukuān né, dā táxnūu Xuva ko l'xā ñá ne, di'na kuenta iña ntó táxnūu ña, vata koo é ntāviko ña nto, vata koo é nātu'vi nto kuétsi ntó —ka'án Pedru ni ña.

4

Dā ntāñí Pedru ní Juaan núu ña tsiñu i

¹ Pedru ní Juaan ne, ntáka'an dúkuan ña ni ñā'a san dá xee dutu iña ñá Israee, ni tó'ō sntadun iña úkūn ka'nu, ni ña saduceu. ² Dōo dutsi kuini ña ni Pedru ní Juaan, tsí ntánakuā'a ña ña'a san tsí nuu é ntaā i é ntoto xtuku o tē xi'i o, tsí ntóto Jesuu dá xi'i ña. ³ Kidāā né, tññ ña ña, tsú'un kutu ña ñā vi'i utun. Uun nūū nū'u kutu ñā, tsí e kuāa da tññ ña ñā. ⁴ Ntá tsi dóo tññ ña'a kuinti'xe ña da téku ña tú'ūn é káka'an ña. Kidāā ne, xée tā'an te u'un miil ña'a kuinti'xe ña Jesuu, é da mii kuē'en tsí ñatí'í san ne, kaxio ñadí'í san di. ⁵ Utén sān ne, un ntí'í ntí'í ña odo nūū iña ñá Israee san, ni ñata, ni mastru lei iña úkūn sán ne, nātaká nuu ña nūú Jerusaleen, ⁶ ni dūtu, ñá odo nūu, ña nani Ánaá, ni ún ntí'í ntí'í ñavi'i ña, ni Caífaa, ní Juaan, ni Aléjandrú di. ⁷ Kidāā né, kāná ña Pedru ní Juaan é xntáñi me'ñū ñá ña, da tsíxe'e ña ñā:

—¿Xoó ntu tá'xi i tsí é kuān koo vií nto? —ka'an ña.

⁸ Pedrú ne, dōo nuu Espiritū Sántū nima ñá, kaka'an ña:

—Un ntí'í ntí'í ntó, ñata, ña odo nūū iña ñá Israee: ⁹ te ntio nto tsixe'e ntó ntí'í nté o xntí'í ntí'í ña xne'é ne, nté o kúvi ntuvá'a dí'in ñā ne, ¹⁰ kini vá'a nto ve é káka'án ntí'í ni ntó, tsí ntio ntí'í é kūtuni ntó ni ún ntí'í ntí'í ña Israee tsí Jesucristu, ñá nūú Nazaree, ña naxntéé ntó ntiká krusi, ña nantóto Xuva kō né, ñi tññ kúvi idé ña é ntūvá'a ña sá'a. I'a ntitsí ña nuu ntoo. Ini nto tsí ña vādā ká ña ntuví. ¹¹ Jesuú ne, vata kaa xuu núu i kaa ña. ñi tññ ntó ne, vata ntáa ña ntáxntāñí vi'i ntáa nto, é nākuí'ta nto xuu e dí'í ka va'á, xuu e kúvi xuu núu i. ¹² Tsí xōxó xtuku ka é kuvi nakákú i kō, tsí mii tsi Jesuu é kúvi vií ña. Kuan o dé kú'vé Xuva kō —ka'án Pedru ni ña.

¹³ Ña tsiñu i sán ne, koó dā kúdu'va ña dá ini ña tsí ña te kau'vi kuē'en tsi Pedru ní Juaan é ka'an ña, kuān té ñá te tu've ña, ñá te na'nu ñā'a ña. Da kidāā kūtuni ña é dadñí íka ña ni Jēsuu. ¹⁴ Ikān ntitsí ña ntuvá'a sán di. Dukuān ne, ñá ni kūtuni ñá nté koo ka'an ntée ña ña. ¹⁵ Kidāā ne, nantí'í ña ña mé'ñū juntá san ne, da ntánatí'in mii ñā, ¹⁶ ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo vii o ni ñā? É iní ntí'í ntí'í ña'a, ña ntoo nūú Jerusaleen, tsí idé ña uun nuu i é dóo ka'nu. Ña kúvi ká'an o té ña nuu é ntaā i. ¹⁷ Ntá tsi ña ntío ko é kükue'e núu i. Dukuān ne, kué'e o ña í'tsi e nté uun ito ka ña ka'an xtúku ña kuenta iña Jēsuu —ka'an ña.

¹⁸ Kidāā né, kāna xtuku ña ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Nté uun ito ka ñá ku ká'án ka nto ni ñā'a kuenta iña Jēsuu —ka'an ña.

¹⁹ Ntá tsi Pedru ní Juaan ne, nantí'í ko ñá, kaka'an ñá ni ñā:

—Mii nto kadā kuení nto ve. ¿Nee iña é dí'í ka va'a é vií ntí, te kuini nto: é kuinti'xe ntí é ntáka'an ntó ne, o é kuinti'xe ntí é káka'an Xúva kō? ²⁰ Ntí'í ne, da mii é ká'án ntí'í ni ña'a un ntí'í é iní ntí'í é edé Jesuu, un ntí'í e téku ntí'í é nakuá'a ñá ntí —ka'an ña.

²¹ Ña tsiñu i sán ne, da mii tsí de tññ ña ni ñā né, dā nakaka ña ña. Ña ni kúvi kué'é ña ña é ntó'o ña, tsi ú'vi ñá tē dóo ka'an ñá'a san. Tsí un ntí'í ntí'í ña'a sán ne, da mii kuē'en tsi ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō é kuan o kúvi. ²² Tsí ña xne'e, ña é kuan o ntuvá'a dí'in i sán ne, e itā ntí'í'xin uvi díko kuia ña.

Nté o ka'an ntá'vi ña kuinti'xe i san

²³ Dā ntíi Pedru ní Juaan ví'i utun kán ne, kué'en nā mí ntoo ta'an nā, nā kuínti'xe i, kuntáa nā ni nā nee ntí'i ntí'i nuu i é kākā'an dutu nā odo nūu san ni nātā san ni nā. ²⁴ Dā téku ta'an nā ne, uun tsi nima nā ka'an ntā'vi ntíi ntíi nā ni Xuva kō:

—Xuvā, ðivi ntō é Xuva nti'xe ntí nto; ðivi ntō e dóo ka'nu nto. Mii ntō dé kú'vē ntó e dukún kan ni nūxivi a, ni ntute nū'u kán, ni un ntí'í é ío. ²⁵ Mii nto ni Ēspíritū Sántū ntō ne, xé'e nto tú'ūn é kākā'an nā kade tsiñu iñā nto, rei Davíi san, dá kakā'an nā naá nto nté ntūvi dí'na, kaka'an nā:

¿Nté kui dóo ntákudiin nā tuku nūu san?

¿Nté kui doto tsí ó ntántukū nuu iní nā'a san?

²⁶ Kuntañi ntée ntíi ntíi rei iñā nūxivi, nātaká nuu ntíi ntíi predente nūu san

dá ntāa nā ata Xuva ko

ní Cristu, nā nakaxnúu Xuva kō,

ka'an Dávií san kídāa.

²⁷ Kuan ō kúvi nti'xe tsí rei Heróde ni Pōncio Pilatú ne, nātaká nuu nā má nūu a nī nā Israee ni nā é nā te nā Israee, nátee ta'an nā xu'u nā, ntukū nuu iní nā nté koo ka'ní nā l'xá nto Jesuu, nā e dóo va'á, nā nakaxnúu nto. ²⁸ Dukuan ō dé ntaa nā un ntí'i nuu i vata tsi ō dé kú'vē ntó nte ntúvi dí'na é kuān koo kivi. ²⁹ Vi'a ve ne, koto nto, Xuvā, nté o ntáde nā e ntaínchu'vi nā ntí. Xntii ntō ntí é nā ku u'ví ntí é kākā'an ntódo ntí ni nā'a san tú'un nto, tsí iñā nto kade tsiñu ntí. ³⁰ Nátānteé nto nta'a nto nā nchokuvi, ntavá'a nto nā. Xntii ntō ntí é kúvi víi ntí nuu i e dóo na'nu, e kue'e kuenta kue'e u nā kuenta iñā l'xá nto Jesuu e dóo va'á nā —ka'an nā.

³¹ Dā kúvi ka'an ntā'ví nā ne, tē'xén nuu víi mí ntoo nā. Ínūu Espíritū Sántū nima nā, un ntíi ntíi nā ne, eni ntu'u nā ntáka'an ntódo nā tú'un Xuva kō, tsí nā te ntaú'vi kue'en tsí nā.

Da nēe ka é ío iñā nā ne, iñā ntíi ntíi nā

³² Un ntíi ntíi nā kuínti'xe i sán ne, uun tsi nima nā, uun tsi é ntádē kuení nā. Nté uun nā nā ni de víni nā é ntio ta'an nā. Tē nee iñā é ío iñā nā ne, nā ni kākā'an nā te iñā mii nā, tsí iñā ntíi ntíi nā, ka'an nā. ³³ Pustrú san ne, dóo ío díki nā é kākā'an nā ni nā'a tsí ntóto Jesuu dá xí'i nā. Dōo vá'a ō intóo nā, tsí Xuva ko inuu mé'ñu nā nā. ³⁴ Nté uun nā nā ni taan núu nā, tsí tē xoó nā'a é ío nū'u í ne, ō ví'i i ne, nadiko nā ne, dá xēe ni'i nā diu'un i ³⁵ é ntāda nā kuenta ntá'a pustrú san. Kídāa ne, nake'nté dava nā, na kuído ta'an nā, xoo nā'a é kātāan núu i. ³⁶ Kuān o dé uun i'xá nā Levii, nā nani Jōsee, nā vē'xí nūu Chipre. Pustrú san ne, xntānteé nā nā Bernabee, é kāni tú'un Nā Kanaxnuu Ka'nu Nima Ko. ³⁷ ðivi nā né, nadiko nā nū'u nā ne, da xee ni'i nā diu'un i, ntāda nā kuenta ntá'a pustrú san.

5

Nté ō kúvi Anania ni Sáfira

¹ É tuku nātíi, nā é nani Anānia, ni nādi'í nā, nā é nani Sāfirá ne, nádiko nā uun itsi nū'u nā ði. ² Ntá tsi nā sāl'á ne, kī'i nā diu'un í ne, xnūu vá'a nā dava é kúvi iñā mii nā. É ntóo ka kúdi ne, ntada nā kuenta ntá'a pustrú san.

—Kuān sá kaa diu'un i —ka'an nā.

Nādi'í nā ne, uun tsi xu'u ntáde nā é kuān koo ka'an nā. ³ Kídāa ne, kaka'án Pedru ni nā:

—Anania, ¿nté kui xnūu ntu nto nima nto é kākā'an Tó'ō é nā vá'a san? ¿Nté kui kaka'an ntú nto dovete nī Espíritū Sántū dá kī'i nto dava diu'un nū'u san é kivi iñā mii nto? ⁴ ¿Nā ntu te iñā mii nto nū'u sán dí'na dá nadiko ntó? ¿Nā ntu te iñā mii ntó diu'un í ði? ¿Nté kui kene iní ntu nto é kuan ō dé nto? Tsí nā te nā'a san é kaeni nta'ví nto nā, tsí mii Xuva kō —ka'án Pedru ni nā.

⁵ Ananiá ne, dá téku nā é kākā'an nā ni nā ne, nantúve nā ne, xí'i nā. Dōo u'ví ntíi ntíi nā'a san da kútuni nā nte o kúvi nā. ⁶ Kídāa ne, xé'e na kuetsi ne, dá'ví nuu na kúñu nā dóo ne, dá kue'en ní'i na nā, kúku'xí na nā.

⁷ Dā ita ntí'xin uni úra ne, xé'e nādi'í nā. Váta kutūni nā nte o kúvi xii nā. ⁸ Pedrú ne, tsixe'e nā nā:

—Ká'an vē: ¿Dū'va ntu kaa inuu á'vi nū'u é nádiko ntó? —ka'an nā.

—Kuan tsí kaa inuu á'vi —ka'an ña.

⁹ Kidáa ne, kaka'án Pedru ni ña:

—¿Nté kuí kéne iní ntu o ni xī o é kuan ō dé vete nto nī Espíritū Sántū? I'a kuntí'xi na kuetsī, na ixkú'xi xī o. Vi'a ve ne, kiku'xí na o di —ka'an ña.

¹⁰ Ura tsí i nantúve ña nuú Pedrú ne, xí'i ñā. Kidáa ne, xée na kuetsī sán ne, iní na tsi é xí'i ña. Tāvá na ña é kíkū'xí na ña diñi xī ña. ¹¹ Un ntíí ntíí ña kuínti'xe i sán nī ña ñuu i sán ne, dōo u'ví ña da kútuni ña nte o kúvi.

Dā ntuvá'a ña nchokuvi

¹² Pustrú san ne, dōo kue'e kuénta xē'é ña; dōo ki'in itō idé ña nuu i e dōo na'nu mé'ñū ña'a san. Un ntíí ntíí ña kuínti'xe i sán ne, dadíi náataká nuu ña ini ukún ka'nu kán mí nani Corído Salámuun. ¹³ Ñá nguíi sán ne, dōo u'ví ña é kuve ta'an ña ña, kuān te dōo vá'a ka'an ñá'a san iña ña. ¹⁴ Ntá tsi dā díí díí ka kuínti'xe ña'a san Tó'o ko Jesūcristú ne, dōo titín ña nákuve ta'an ña ña kuínti'xe i san, te tíi te ñadi'í ña. ¹⁵ Xee ní'i ña ña nchokuví di, tsōo ña ña nú ito, tsōo ña ña nú xūvi ítsi kán vata koo te āma kuita ntí'xin Pedrú ne, kuān té ntati kúdi ña duku ntée ña ne, ntuvá'a ña, kuiní ña. ¹⁶ Xée ñá'a san, ña ntoo etsin ñuu Jerusaleén di. Ñá te da dii ñá xee ña, odo ñā ña nchokuví, ni ña ñu'ū é ña vá'a nima í ne, un ntíí ntíí ñá ntuvá'a ña.

Dā ñú'u kutū pustrú san vi'i utun kán

¹⁷ Kidáa ne, dutu ñá odo nūú ni ūn ntíí ntíí ña saduceu, ñá ntíi ni'i ñā né, kūne'u iní ña nī pustrú san. ¹⁸ Tīn ña ña, tsú'un kutu ña ñā vi'i utun. ¹⁹ Ntá tsi ñi'vi tsi ñiñú san xee uun ánje Xuva kō, nákaán ña xí'i vi'i utun, da nantíi ñā pustrú san, kaka'an ña:

²⁰ —Kue'ēn ntó, kuntañī ntó ini ukún ka'nu kán ne, ká'an nto ni ñā'a san nté koo ni'i ña ntuvi xēé iña ña —ka'an ñā nī pustrú san.

²¹ Kué'en ñā. Dā tuví ne, kúntí'ví ña ini ukún ka'nu kán ne, dā éni ntu'u ña nakuā'a ña ñá'a san.

Dā xee dútu ñá odo nūú san ni ña ntíi ni'i ñā né, tāvá ña junta ká'nu ni ūn ntíí ntíí ñata, ña odo nūú iña ñá Israeé ne, dā teé tsiñu ña maú san é kinakueká ña pustrú san vi'i utun kán. ²² Dā xee ñá vi'i utun kán ne, ¿mí'i ntu kí'xi ká pustrú san? Xoxó ka ña. Kuan tsi ō ntíko kōo maú san. Ntántaa ña nī ña ñe'e jūntā san, kaka'an ña:

²³ —Dā xee ntí vi'i utun kán ne, é kantí'ú xí'i i ne, ikán ntáñī ntée sntadún san atá xí'i i kan, ntáde ña kuenta; ntá tsi dā nákaán ntí xí'i í ne, xoxó ñu'u ká i —ka'an ña.

²⁴ Dutu ñá odo nūú san nī tó'ō sntadun úkūn ka'nu sán ne, dā téku ña é ntáka'an maú san ne, dōo ítsu'un ña nté koo nainú kava ña nuu i sá'a. ²⁵ Ura tsí i xee úun ñatíi, kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntáa ña é tsu'un kutu ntō vi'i utun. Ikán ntáñī ñá ini ukún kán, ntánakuā'a ña ña'a san —ka'an ña.

²⁶ Kidáa ne, ñé'ē tó'ō sntadún san ni māú san, ixnatíin ña ñā. Ntá tsi diin diin tsi nátiin ña ña, tsi ú'ví ñá te kué'ē xuu ñā'a san ña. ²⁷ Dā náxee ni'i ña ñá ne, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta ká'nú san ne, dá kakā'an dútu ñá odo nūú san ni ñā:

²⁸ —Ntí'í ne, un ntíi tsi ka'án ntí ni ntō é ña ku nakua'á ka nto ña'a san kuenta iña Jesús. Dívi ntō né, dā díí díí ka ntáde nto. É iní ntíí ntíí ña ñuu Jerusaleen tú'ūn é ntánakuā'a nto ña ne, ntadá'vi ntō ntí kuétsi í é xí'i Jesús —ka'an ña.

²⁹ Kidáa ne, Pedru ní pustru ñá nguíi sán ne, nantíko kō ñá, ntáka'an ña:

—Díí díí ka nuu á'vi é kuínti'xe ntí Xuva kō é ña'a san. ³⁰ Dívi tsi Xuva kō, ña é inuu ini uva ata kō, ña é intōo nte ntúvi dí'na ne, dívi ñā nantoto ñá Jesús, ña é'ní nto dá náxntee ntó ña ntiká krusi kan. ³¹ Xuva kō ntáa ni'i ña ña, kuntáa ña é kutuví ñá diñi kua'a ña, é kodo nuú ña, é nakakū ñá kō. Dukuān né, te nātu'vi o kuétsi ko, xo'ō é ña Israeé ō ne, ni'i ko é káda ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsi kō. ³² Sá'a é ntaxé'e ntí kuenta, ni Espíritū Sántū san, tsí ta'xi Xuva kō Espíritū Sántū é kunū ña nima ko te kuínti'xe ko ñā —ka'án pustrú san.

³³ Dā téku ña tsiñu i san é ntáka'an ñá ne, dōo dutsí kuiní ña. Ncho ka'ní ña pustrú san.

³⁴ Ntá tsi uun ña'a, ña fariseu, ñá nani Gamalíeé ne, mastrú lei iña ñá Israeé ñá, ne, dōo íko ñu'u ñā'a san ña. Dívi ña ne, nákuñtísi ña, kaka'an ñá te nantíi ña pustrú san kí'i kan uun da'na. ³⁵ Kidáa ne, kaka'an ñá nī ña tsiñu i san:

—Ñá Israeé, kadā kuení va'a ntó nté koo víí nto ni ña sá'a. ³⁶ Tsí emá tsi ne, xío uun ñatíi, ñá naní Teudá ne, dōo ka'nu ncho víí ña. Xío te kími sientu ñatíí, ña ntíkin ña. Ntá

tsi dā kúvi ne, ña'a é'ní ña ña ne, kidáā nákuite xáa ntíí ntíí ña ntíi ni'li ñā. Kidáā ne, xíō da'na. ³⁷ Rkontúví, ntuvi dá naka'vi ña ñā'a sán ne, ñá naní Júdā, ña ñuú Galileá ne, dōo ka'nu ncho víí ña ne, ñá te da dīi ña'a intíkin ñá ña dī. Ntá tsi xi'li ñá dī ne, dā nákuite xáa ntíí ntíí ña intíkin ña. ³⁸ Dukuān é kākā'an u ni ntō é na tsoo mii nto ña sá'a. Ná ku kini ntēē ka ntó ña. Tsí te kuēnta iña ñá'a é ntánakuā'a ña ne, koó da'na miī. ³⁹ Ntá tsi te kuēnta iña Xuva ko é ntánakuā'a ña ne, ña kúvi vií nto é kini nteē ntó ña. Kuenta tsí víí nto ve vata koo é ña ka'an ntée nto Xuva kō —ka'an Gámalieé san.

⁴⁰ Xíō ntaa iní ña tsiñu i san é kākā'an ña. Kidáā ne, nákana ña pustrú san é ntí'xi xtuku ña. Dā náxee ñá ne, nátiī nuu ña ña xo'ó ne, dá kakā'an ñá ni ñā é ña ku ka'an ka ña iña Jesús. Kidáā ne, nakáka ña ña. ⁴¹ Dā ntíi pustrú san mé'ñū juntá san ne, dōo diní ña, tsí xe'é Xuva kō é ntō'o ña kuenta iña Jesús. ⁴² Ñá ni tee dā'na kue'en tsí ña é nakuā'a ña ña'a san. Nguentúvi ntáka'an ntódo ña ni ñā'a san kuenta iña Jesús ini ukún ka'nu kan nī nú vi'li ñā'a sán dī.

6

Ña u'xe ñá'a, ña é xntíi

¹ Ntuvi tsikán ne, kūtítín ña kuínti'xe i Cristu. Kidáā ne, xío ñā'a e ntáka'an tú'un griegu éni ntu'u ñā tsi'li kuétsi ñā ña ntáka'an tú'un hēbreú san, ntáka'an ñá tsí ñadī'i kii, ña ntáka'an tú'un griegú san ne, ñá kuē'e tsi ntáni'i ña mí kāxi'i é kā'xi ñá utén utén, tsi díí ka kue'e ntáni'i ñadī'i kii, ña ntáka'an tú'un hēbreú san. ² Dukuān ne, uxúvi ñā'a pustrú san kána ña un ntíí ntíí ña kuínti'xe i san é nataká nuu ña. Kidáā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tē ntí'í víí nti tsiñu é kuēnta víí nti ña'a sán ne, ña kúvi vií nti é nakuā'a ntí nto tú'un Xuva kō. ³ Díí ka vá'a ó, ení, divi ntō nakaxnúu nto u'xe ñá'a ña'a nto é koto ña tsiñu sá'a. Nakaxnúu nto ñatíi, ña e dōo ini nté koo vii i, ña e dōo nuu Espíritū Sántū nima i, ña ntaíko ñu'u ña'a sán ne, divi ñā é vii ñá tsiñu é kuēnta vii ña ña ña'a san, é tsi'li ña é kā'xí ñadī'i kíí san. ⁴ Divi ntí ne, da mii tsí é kā'an ntā'ví nti nī é nakuā'a ntí ña'a tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ná nguú sán ne, xkúntee iní ña é ntáka'an pústrú san. Kidáā né, nākaxnúu ña u'xe ñá'a, vatā ó ka'an ña: dí'na Esteba, ña e dōo kainuu iní i Xuva kō, e dōo nuu Espíritū Sántū nima ña; kidáā ne, Felipe, ni Prócuru, ni Nicānoo, ni Tīmuún, ni Pārmēna, ni Cúlaa. Culaá san ne, ñuú Antioquia vé'xi ña, ntá tsi kantíkin ñá Xuva ko vatā o dé ña Israee dá éni ntu'u ñā kuínti'xe ña Cristu. ⁶ Ntēka ña u'xe ñá'a ñatíi san, kue'en ni'li ña ña mí ntoo pustrú san. Pustrú san ne, xntekū ñá nta'a ña diki ñá u'xe ñá'a sán ne, ka'an ntá'vi ñá iña ña da xnuú nta'a ña ña tsiñu san.

⁷ Kidáā né, dōo ite xáa tú'un Xuva kō né, kūtítín ña kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ikān ne, titín dutu ñá Israee kuínti'xe ña dī.

Dā tñin ña Esteba

⁸ Estebá san ne, dōo ki'in itō idé ña nuu i e dōo ka'nu, tsí Xuva kō dōo xntíi ña ña ne, nāxnuu viko ña ña. Koó dā kúdu'va ña'a san da iní ña. ⁹ Ntá tsi iō ña vé'xi úkūn é naní Ña Nakáku, nī ña vé'xi ñuú Cirene, ñuú Alejandria, ñuú Ciliciá, nī ñuu Ásiā ne, ñá nī xkúntee iní ña é kākā'an Esteba. Tuku o dé kuení ña ne, eni ntu'u ñā ntánāa núu ña ni ñā. ¹⁰ Ntá tsi ña ni kuvi víí ña ni ñā, tsi dōo vá'a ó kaka'an ña, tsí xe'e Espíritū Sántū san é kūtuni ña nté koo ka'an ña. ¹¹ Kidáā ne, ntá'vi ña ña'a san é dā'ví ña Esteba dōvete. Tsi'li ña diki ña é kā'an ña tsí kākā'an kīni Esteba iña Muísee ni iña Xuva kó dī. ¹² Dukuan o nateñu núu ña ña'a sán, ni ñata, nī mastrú lei Xúva kō. Kidáā né, dā nēnī tsi Esteba, tñin ña ña, kue'en ni'li ña ña mí ntoo ñá odo nūu, ntáde ña junta. ¹³ Xee ní'li ñā ña é kā'an dōveté san ne, ntáka'an ña:

—Ña sá'a ne, dōo kaka'an ntée ña vi'li Xuva kō né, dōo kiní ó kaka'an ñá iña leí san dī. ¹⁴ Tēkú nti é kākā'an ña tsí Jesuu, ñá ñuú Nazareé ne, nakatsin ña vi'li Xuva kō ne, nadama ña é vatā xkoó ini o e xtúví Muísee —ka'an ñá ka'an dōveté san. ¹⁵ Kidáā ne, un ntíí ntíí ña odo nūú san nī ña ntoo sán ne, ito ña Estebá ne, iní ña nuu ña e xi'li nuu vatā ó kaxilí nuu nuu ánjē.

7

Nté o nantíko kōó Esteba

¹ Kidáā ne, kaka'an tó'ō dutu ñña ñá Israeé san, katsixe'e ñña Ēsteba:
—¿Ntāa ntu é ntáka'an ñá sá'a? —ka'an ñña.

² Kidáā né, eni ntu'u Ēsteba kaká'an ñá ni ñā:

—Un ntí'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto, kini nto é kāká'án u ni ntō: Ini nto tsí Xuva kō, ñña dóo ka'nu, ntii díto ñá nuu uva áta ko Ābraan nte ntúvi di'na, dá tūvi dukuan ñña ñnuú Mesopotamia, di'na dá kī'in ñña é kikutúvi ñña ñnuú Haraan. ³ Ne, kaka'an Xúva ko ni Ābraan: “Xtuvīn miin ñnuú o ni ūn ntíi ntíi ñnavi'i o, kuē'én xio ñnuu mí nañē'é u o ve”, ka'an ñña. ⁴ Kidáā ntáka Ābraan ñnuú Caldea, kuē'en ñña, kukutúvi ñá ñnuú Haraan. Rkontúvi ne, xi'i uva ñña né, Xuva kō kixnteká ñña ñña, xee ñña ñnuu sá'a mí ntōo ó vevii. ⁵ Ntá tsi Xuva kō ñá ni xē'é ñña ñnu'u é kúvi iña mii ñña, nté un siin. Ntá tsi xe'é ñña xu'u ñña é dá nte rkontúvi kué'e ñña ñña ñnu'ú san. Tē xi'i ñña ne, kuvi iña i'xá ñña ni i'xá ika ñña dí, kuān te ntuvi tsikán ne, váta kōo i'xá ñña. ⁶ Sá'a kāká'an Xúva ko ni Ābraan: “I'xá o ne, xio ñnuú kuntōo ñña; ñá te ñnuú mii o kuntoo ñña. Kidáā né, dōo kini koo vií ñña'a san ni ñña. Kí'i ñña ñña é kuetsi é káda tsiñu ñña iña ñña. Kímī sientu kuia é kuan koo nantō'o ñña ñña. ⁷ Ntá tsi kué'ē u é ntō'o ñña ñnuu tsikan e kuān koo nantō'o ñña i'xá o. Kidáā ntii i'xá o ñnuu tsikan, naxee ñá ñnuu sá'a ne, i'a tsi kuntoo ñña, kunuu iní ñá ko”, ka'an Xúva ko ni ñña. ⁸ Kidáā ne, xé'e Xuva ko xu'u ñña ni Ābraán ne, dē kú'vē ñña é tē'nte un siin kúñū é íxi un ntíi ntíi i'xa tíi san vata koo é díto e ntáduku ntée ñña Xuva kō. Dukuān né, dá káku i'xá ñña é nani Ísaá ne, dē ntaa Ābraan, é'nté ñña kúñū é íxi i da kúvi ūna ntúvi káku ne, kuan tsí o dé Isaa ni i'xá ñña é nani Jácoo ne, kuan tsí o dé xtuku Jacoo ni ún ntíi ntíi i'xá ñña, divi ñña é uva ūxuvi tátá ñña Israeé.

⁹ I'xá Jacoo san ne, kūne'u iní ñña ni ení ñña, ñá nani Jōseé ne, díko ñña Jōseé san. Ñña ñnuú Egítō ñíi ñña é káda tsiñu ñá iña ñña. Ntá tsi ínūu mé'ñu Xuva ko Jōseé san ne, ¹⁰ náakákú ñña ñña é kánto'o ñña. Xé'e ñña e dóo ki'in iní Josee nté koo vií ñña ne, xé'e ñña e dóo kuinima reí ñnuú Egítō sán ñña, divi rei, ñá nani Farāuun. Reí san ne, náaxnúu ñña Josee é kodo nuú ñá ñnuú Egító nī nú vi'i ñña kán di.

¹¹ 'Kidáā ne, kútama ñnuú Egító ni ñnuú Canaan. Ñá ni nī'i ñáta kō é ká'xi ñña. Dōo ntó'o ñña dókō. ¹² Ntá tsi xee tú'ún nta'a Jacoo tsí ió trigu ñnuú Egító sán ne, táxnūu ñña i'xá ñña, divi uva ata ika kō. ¹³ Dā kúvi uvi íto ñne'e ñá ne, da kidáā xe'é Josee kútuni ñña é eni míi ñña ñña ne, kidáā kútuni Fárauun é ñnavi'i Josee san ne, tátá Israeé ñña. ¹⁴ Kidáā ne, táxnūu Josee tú'ún é kī'in úva ñña Jácoo, ni ún ntíi ntíi ñnavi'i ñña, kikuntóo ñña ñnuú Egító. Úni díko xe'un ñá'a ñña ¹⁵ xée ñña é kuntōo ñña ñnuú Egító. Ikān xi'í Jacoo ni ñata kō, ñña intóo di'na. ¹⁶ Dā rkontúvi dá xi'i ñá ne, kue'en ní'i ñña ñña ñnuú Siqueén ne, ikan íntú'xi ñña ñña e ñíi Ābraan ntá'a i'xá Hamoo.

¹⁷ 'E dóo káxa ñá Israeé san ñnuú Egító da xee étsin ntuvi é ntūntaa é kāká'an Xúva ko dá xe'é ñña xu'u ñña ni Ābraan. ¹⁸ Kidáā ne, xée tūku ñña'a é vii ñá rei ñnuú Egító ne, rei tsikán ne, ñña ni iní ñá xoo e Jōsee. ¹⁹ Rei sa'á ne, eni nta'ví ñña ñata kō né, dōo nantó'o ñña ñña. Dē kú'vē ñña é nakuitā ñá un ntí'i i'xa tíi san é dá ve kakaku vata koo é na kúvi, tsí ntio ñña é nantí'i ñña tátá kō. ²⁰ Ntuvi tsikán ne, káku Muisee. Uni xóo xtúvi xu'u ñña i má vi'i ñña kán é nakué'nu ñña i, tsi dóo ntio Xuva ko i. ²¹ Dā ñña ni kuvi vií ka ñña ni i né, da mií é xtuví xaa ñña i. Kidáā né, divi tsí diókō reí san kí'i ñña i ne, nakué'nu ñña i vata tsi te i'xá mii ñña. ²² Dukuān ne, kutú've Muisee san é un ntí'i é iní ñña Egító ne, dōo iní ñña nté koo ka'an ñá ne, dōó iō ñña é vii ñá nee ntí'i ntí'i.

²³ 'Dā ntí'i ñña uvi díko kuia ñña ne, dē kuení ñña é kī'in ñña, kikoto ní'ni ñña ñña'a ñña, ñña Israeé san. ²⁴ Ikān iní ñña tsí uun ñña'a ñña Egító kanantō'o ñña uun ñña'a ñña Israeé. Muisee ne, nadá'an ñña ñña'a ñña, ñña Israeé san ne, e'ní ñña ñña Egító san. ²⁵ Kuiní ñña té kútuni ñña'a ñña é Xuva kō táxnūu ñña ñña é nakákū ñá ñña. Ntá tsi ñá te kuan ō ni ñne'e díki ñña Israeé san. ²⁶ Tuku ntuvi ne, ta'an túku Muisee úvi ñña'a ñá Israeé, ntánaā ñá ne, ntio ñña é naka'nté nuu ñña, kaka'an ñña: “¿Nté kui kuān ó de ntu nto? Tsí ñá vā'á ō é naa o ni ta'an kō”, ka'an ñña. ²⁷ Kidáā ne, uun ñña'a ñña, ñña é kadē xení ni tā'an i ne, ti'vi nūu ñña Muisee, kaká'an ñña: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú'vē nto iñá ntí, é xntēkú ku'vē ntó ntí? ²⁸ ¿Vá ka'ní ntú nto ko vata ō é'ni nto ñña Egító san iku?”, ka'an ñña. ²⁹ Dā téku Muisee é kāká'an ñá ne, inu ñña ñnuú Egító, kué'en ñña, kukutúvi ñá ñnuú Madiaan. Ikān éni vi'i ñña ne, xío ūvi i'xá ñña.

³⁰ 'Ítā ntí'xin uvi díko kuia ne, uun ntuvi kaika Muisee má kū'u kan etsin xuku é nani Sināii. Ikān iní ñá é kaí'xi ntá'a utun sán ne, ntii díto uun ánje Xuva kō mé'ñū ñnu'u é kaí'xí san. ³¹ Koó dá kúdu'va Muisee da iní ñña ne, xée étsin ñña é koto díto ñña. Tēkú ñña

tatsin Xúva kō é kāká'an ñá ni ñā: ³² “Xu'ú ne, Xuva ñáta o Ābraan, Ísaa, ni Jácoo”, ka'an ñā. Koó dā kan'í Muisee e dóo ū'ví ña ne, ú'ví ñá é kōto ña ñu'u san. ³³ Ne, kaka'an Xúva ko ni ñā: “Nantiin nti'xen o, tsí ñu'u mí ntitsín san ne, ñu'u kuíko. ³⁴ Xu'ú ne, é iní u é kuān nte ntántó'o ña'a ko ñuú Egítō. É tēkú ko e dóo nta'ví o ntátaan nuu ña. Dukuān é vē'xi ú é nakakú u ña. Ni'ín ve, tsí nataxnūu ú o ñuú Egítō”, ka'an ñā.

³⁵ 'Kuān te nántii ni'ni ñata kō san Muisee dá ntáka'an ñā: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú'vē nto iñá nti, é xntēkú ku'vē ntó iñá nti?”, ne, ñā ñā é taxnuu Xuva kō é kadā kú'vē nti'xe ñā, é nakakú ñá ñā Israeé san, tsí kuān ó kaka'an Xúva ko ni ñā da ntii díto ánje san mé'ñu ūtun é ka'í'xi san. ³⁶ Divi Muisee san é nátava ña ñata kō san da ntáka ña ñuú Egítō. Divi ñā e dé ña nuu i e dóo na'nu. Dōo kue'e kuénta xe'é ña dā intóo ña ñuú Egító, dā ita nti'xin ñata ko Ntute Ñu'u Kuē'é ne, da ñā íka ña uvi díko kuia má kú'u kán di. ³⁷ Divi tsi Muisee é kāká'an ñá ni ñā Israeé san: “Xuva ko ne, taxnūu ña uun ña'a, ñā é ka'án naa ña vata tsí ó de ú xu'u, uun ña'a, ñā é divi tsi tātá ko”, ka'an Muisee. ³⁸ Muisee xtúku tsi san é itúvi ña ni ñata kō da náta'ka nuu ña má kú'u kán ne, ñā ñā kāká'an ñá ni ánje rki uku Sínai da xe'é Xuva kō tú'un ñā é kātá'xi ntuvi iñá ko é káda ntaa o.

³⁹ 'Ntá tsi ñata kō sán ne, ñā ni ntío ña kuinti'xe ña Muisee ne, nántii ni'ni ña ñā. Tívi iní ñā e ntáka ña ñuú Egító ne, ntío ñā é ntiko kōo xtúku ña. ⁴⁰ Kidáa né, kaka'an ñá'a sán ni Āroon: “É ntío ntí ne, káda vá'a nto é kúvi xuva ko, é kodo nūú nuu ko, tsí ñá ini o nté o kúvi ni Muisee, ná natavá ko ñuú Egító”, ka'an ñā. ⁴¹ Kidáa ntavá'a naá ná uun i'xá duntiki e kúvi ti xuva ñā né, ē'ni ña kiti kantító nti'xe é ká'mi ña ti nuu kiti ntuvá'a naá san vata kaa doméni é kuē'é ña ti. Tāvá ña dodini iñá xuva ñā e ntavá'a naa mí ñā. ⁴² Xuva kō né, tsoo mii ña ñā kídaa, ku ika ña ñā ne, xe'e ñā é dotó tsí kunuu iní ña ngántii ni xoo ni ūn nti'ntí xntívi é ió e dukún kan, vatā ó uve na'a iní tutu é de vá'a ñā é kāká'an naa Xuva ko kídaa:

¿Amá ntu tá'xi nto kó doméni kiti é'ni nto

da íka nto má ku'u kan da ñā é ūvi díko kuia san?

⁴³ Da mii kuē'en tsi é ido nto vi'i doo iñá xuva nto Moloó ne, ido nto xntívi iñá xuva nto Refaan.

Ñá te divi ú ntánuu iní nto ko,

tsí kudii e ntáva'a naa míi nto ntánuu iní nto.

Dukuān né, natāvá u nto ñuú nto ne,

natsoo ú nto díí ka ikā é ñuú Babilonia,

ka'an Xúva ko ni ñā Israeé san.

⁴⁴ 'Dā íka ñata kō má kú'u kán ne, iní'i ñá vi'i doo e kúvi xúkūn, mí ñu'u vá'a lei iñá Xuva ko, divi é ntáva'a naá ña'a san vata tsi ó nañé'e Xuva kō Muisee. ⁴⁵ Xúkūn vi'i doo san ne, kuvi iñá ñáta kō kídaa ne, kuan tsí ó ntaído ñā dá xee ñá ni Jósuee dá idé ña du'xen ni ña xio ñuu, é kí'i ña ñu'u ña, tsí Xuva kō nántii ña ñā é ña te ña Israeé san vata koo é kúvi kuntoó ñata ko ñuú sa'a. Ne, i'a katúvi xúkūn vi'i doo san nté ntúvi dá itúvi rei Davii. ⁴⁶ Rei Davii san ne, dóo ntio Xuva ko ñā. Ncho xntitsi ñá xúkūn ká'nu iñá Xuva ko, é divi tsi Xuva ñata ko Jácoo; ⁴⁷ ntá tsi rei Salamuun kúvi idé ña xntitsi ñá xúkūn san.

⁴⁸ 'Ntá tsi Xuva kō, ñā e dóo ka'nu sán ne, ñá te iní ukun e xntitsi ña'a san kutuví ñā. Tsí vatā ó kaka'an ñā é kāká'an naa Xuva kó ne:

⁴⁹ Vi'i antívi ā tuví u, kadē kú'vé u.

Ñuxiví san ne, vata kaa teu é nteku nti'i dí'in ko kaa.

¿Nté ntu kaa vi'i é xntitsi ntó iñá ko?

¿O mí'i ntu kútuví da'na u?

⁵⁰ ¿Ñā ntu te xú'u e dé kú'vé u neé nti'i nti'i é ió?

ka'an Xúva kō.

⁵¹ 'Un nti'i kuē'en dú'va nto ne, ¿nté kuān nte ló'o ntu nto? ¿Ñā ntátekú kue'en xnto? Vata tsi tē ña ini nto xoo é Xuva kō. Ñá ntákuinti'xe kue'en xnto é kāká'an Espiritū Sántū san. Dadii xnto ni ñata ntó. ⁵² Dōo nantó'o ña da xóo ka ña'a, ñā é ka'án naa Xuva kó ne, ē'ni ña ña'a, ñā é kāká'an é kí'xi uun ñatí, ñā e dóo va'a é taxnuu Xuva kō. Veví ne, é kí'xi ñá ne, divi ntó díko nto ñā né, ē'ni nto ña di. ⁵³ Divi ntó ni'i ntó lei iñá Xuva ko e kíxni'i ánje san kídaa ne, nté ña ni kuinti'xe nto lei san. —Kuan o ka'an Ésteba ni ñá odo nūu iñá ñá Israeé san.

Dā xi'i Ésteba

⁵⁴ Dā téku ña'a san é kākā'an Éstebá ne, kūdiin kué'en ña. Veví tsi ka'xí kue'en ñá ña, kuiní ña. ⁵⁵ Ntá tsi Estebá ne, dōo nuu Espiritū Sántū nima ña. Ntāa ni'i ña nuu ñá e dukún kan, iní ña Xuva kō e dōo kaxi'í nuu ka'nu ña ne, ntitsí Jesuu díñi kua'a ña. ⁵⁶ Kidáā né, kaka'an ña:

—¡Un kaa é kainí u! Nākaán vi'i antīvi ne, kainí u Ña Vexkúvi Ñatīi, ntitsí ña diñi kua'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵⁷ Ntá tsi dutú san ne, kūdiin kué'en ña é kuān ó kaka'an ña. Ēdí ña lo'xo ñá ne, koó da vāntiñi ña tīn ña Esteba, ⁵⁸ kue'en ní'i ña ña diñi ñuu kán né, ikān xe'é xuu ña ñā. Ña ntátsi'i kuétsi ñā sán ne, tsoo vá'a ña doo ña nta'a uun ná kuetsí, ná naní Saúlū.

⁵⁹ Ntá tsi, da ñī ntáxe'é xuu ña ñā ne, kaka'an ntá'ví Esteba, kaka'an ña:
—Tō'ó ko Jesuu, naki'i nto nimá ko —ka'an ña. ⁶⁰ Kidáā ne, nakunchítī ña ne, un ntii tsi kākā'an ña:

—¡Xuvā, ka'nu vií nto nima ntó ni ña sá'a tsí kuān ó ntáde ña nī ko! —ka'an ña.
Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, xí'i ñā.

8

Nté o nantó'o Saúlū ña ntákuinti'xe i

¹ Saúlū ne, iō ñá dodīni é kā'ní ña'a san Esteba.

Divi tsi ntūvi tsikan iñi ntu'u é dōo ntánantō'o ña'a san ña ntákuinti'xe i Jesuu, ña ntoo ñuu Jérusalem. Ne, inu ntī ntī ñá, dotō tsí kue'en ña, kukuntōo ña ñuu Judea ni ñuu Samaria. Mī sá pustrú san kantōo ña ñuu Jérusalem. ² Ntá tsi iō ña'a, ña é dōo ntánuu iní i Xuva kō né, divi ñā i'xí ña Estebá ne, dōo éku nteé ña ña. ³ Da ñī Saúlū né, kuan tsí ó de ña, kanantō'o ña ña ntákuinti'xe i san. Kata'vi ña xi'i ña'a sán ne, katavá ña ña, te tíi te ñadī'i, é tsu'un kutu ña ña vi'i utun kán.

Dá kakā'an ntódo ña tú'un va'á san ñuu Samaria

⁴ Ntá tsi ña kuinti'xe i, ña e éka ñuu Jérusalem ne, ta'án ñuu ta'án ñuu kue'en ña, ntáka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jesús. ⁵ Uun ña'a, ñá nani Fēlipé ne, kué'en ñā uun ñuu é kāduku ntée ñuu Samariá ne, ikan kākā'an ñá ni ñā'a iñá Cristu. ⁶ Nātaká nuu ña'a san é kīni ña é kākā'an ñá ne, uun ito tsi kuinti'xe ntī ntī ñá é kākā'an Fēlipe. Ntāni va'a vá'a sa un ntī ntī ña'a san é kākā'an ñá ni ñā ne, ntāni ña tsí kade ña nuu i e dōo na'nu. ⁷ Xíō ña'a, ña é ñū'u é ña vá'ā nima í ne, koó dā ntákachu'u ntāa é ña vá'ā san da ntántii nima ñá'a san. Ne, dōo titīn ña natīn nī ña xne'é dī ne, ntuvá'a ña. ⁸ Uun ito tsi náku'un dīni kue'en nima ñá'a san, ña ntoo ñuu tsikan.

⁹ Ntá tsi uun ñatīi, ñá nani Simuún ne, tatān ña. Ēmá tsi kade tatan ña, kaeni nta'ví ña ña ntoo ñuu Samaria, kaka'an ñá tsi dōo ka'nu ña'a ña. ¹⁰ Un ntī ntī ña'a san, te kuetsí te na'nu ña ne, dōo ntāni ña é kākā'an ñá ni ñā ne, kuinti'xe ña ña, ntáka'an ña:

—Ñā sá'a ne, dōo iō ñá é vií ñá. Vatā ó kade Xuva kō kade ña —ka'an ñá'a san.

¹¹ Dōo kuinti'xe ña'a san ña, tsí koó dā ntáku'dí'va ña nuu i é kākuví kade ña. Tsi éma tsi kuān ó de ña, kaeni nta'ví ña ña'a san. ¹² Ntá tsi dá xee Fēlipé ne, eni ntu'u ñā kaka'an ntódo ña iña i mí kadē kú've Xuva kō, kaka'an ñá kuenta iña Jesúcristu. Kuinti'xe ña'a sán ne, titīn ña ítsi ntute ña, te tíi te ñadī'i. ¹³ Uun tsi nte Simuun kuinti'xe ña, ítsi ntute ña dí ne, dā éni ntu'u ñā intīkin ñá Felipe. Koó dā kúdu'va ña é kāni ña nuu i é dōo na'nu san ni e dōo kue'e nuu i é edé ña.

¹⁴ Kidáā ne, xée tū'un nta'a pustru, ñá ntoo ñuu Jérusalem, tsí e kuinti'xe ña ñuu Samaria tú'un Xuva kō né, ikān táxnuu ña Pedru ní Juaan, kué'en ña. ¹⁵ Dā xee ña ñuu Samariá ne, ka'an ntá'ví ñá iña ñá ntoo ikān vata koo é nī'i ña Espiritū Sántū. ¹⁶ Tsí nté uun ña vata kunūu Espiritū Sántū nima ña; mii tsi kuēnta iña Tó'o ko Jēsuu ítsi ntute ña. ¹⁷ Kidáā ne, Pedru ní Juaan xntéku ña nta'a ña diki ñá'a san ne, inúu Espiritū Sántū nima ña.

¹⁸ Dā íni Simuun tsí ni'i ña'a san Espiritū Sántū san dá xntéku pustrú san nta'a ña diki ñá ne, kaxe'e kuétsi ña ña diu'un, ¹⁹ kaka'an ña:

—Ta'xī nto é kūvi vií u vatā ó de nto, vata koo é tē xntekú u nta'a ko diki ñá'a san ne, ní'i ña Espiritū Sántū sán dī —ka'an ña.

²⁰ Kidáā kakā'an Pedru ni ña:

—¡Ñá tē diu'un o é ntio ko! ¡Na kūnaán miin ní diu'un o, tsí kuān ó kadē kuení o é kuiin diu'un o é kata'xi Xuva kō doméni! ²¹ Ñá te sá'a é kāduku ntéen, tsí ña te vá'a nima o nuu

Xuva ko. ²² Natu'vin kuetsi o, kákan nta'a Xuva kō é káda ka'nu iní ña ni ō é kuān ó kadē kuení o. ²³ Tsí ñávin ne, dōo kúvé nima o, dōo kúkaven ni kuetsí o —ka'án Pedru ni ña.

²⁴ Kidáa ne, kaka'an Símuun:

—Mii nto kákan ntó nta'a Xuva kō é ña kuan koo kúvi ko vatā ó kaka'an ntó san —ka'an ña.

²⁵ Pustrú san ne, dā kúvi ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko, ni dā kúvi ntaa ña ni ñá'a é un nti'í e iní ña ne, kúnū'ú ña ñuú Jerusaleen. Ítā nti'xin ña titín ñuu é káduku ntée ñuú Samariá ña ne, ikān ka'an ntódo xtuku ña tú'un va'á iña Jesúcristu.

Dá kakā'an Félipé ni ñátí, ña vé'xi ñuú Etiopía

²⁶ Kidáa ne, ntii ñáto uun ánje Xuva ko nūu Félipé, káka'an ña:

—Kuē'en máa i kán mí nuu ítsi é kaíta nti'xin ñuú Jerusaleen é káñe'e ñuú Gaza —ka'an ña.

Itsi sá'a ne, da mií má kú'u mí xoxo ntóo i. ²⁷ Felipé ne, kué'en ñá ne, itsi kán tá'an ña uun ñá'a ñatí, ña vé'xi ñuú Etiopía. Ña tsíkán ne, ña tsiñu i, ñá i ña iña reina ñuú Etiopía, ñá nani Cándace. Itsi kan vé'xí ña sa'a é ñe'e ña ñuú Jerusaleen é vii ñá nchu'ún iña Xuva ko. ²⁸ Ntiko koō ñá ñuú ña kán ne, nuu vá'a ña iní vi'i é káñu'u ídu. Nuú ña, kanakuá'a ña tutu é de vá'a Isaía, ña kaka'án naa Xuva ko nte ntúvi ñá'na.

²⁹ Kidáa ne, kaka'an Espiritū Sántū sán ni Félipé:

—Kuē'én, kúntikin ví'i é káñu'u idú san —ka'an ña.

³⁰ Koó dā kainu ña, kue'en ñá ne, xēe ntíkin ña vi'i é káñu'u idú san. Tékú ña é kanakuá'a ña ñuú Etiopía san tutu é de vá'a Isaía ne, tsixe'e ña ñá:

—¿Káñe'e ñá ntu nto é kanakuá'a nto san? —ka'an ña.

³¹ Ña ñuú Etiopía san ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntu? Dōo xu'ū ó kaka'an. ¿Xoó ntu kúvi vii i nañe'e í ko neé kani tú'un? Kixkene nto, kutuví ntó ñá'ni ko —ka'an ñá ni ñá.

—Kúvi ñá —ka'an Félipé.

³² Mí kanakuá'a ña tú'un Xuva kō né, du'vā ó kaka'an:

Tsí ntéka ña ña é ka'ni ñá ña
vata kaa uun a le'ntu é ká'ni ña i;
vata tsi kaa uun a le'ntu e dóo to'ó,
é ña te kaítsu'ún dá kádeté ña idi i ne,
kuān koo kúvi ña;

ñá ñá ñá kutuví ñá ñá;

ñá ká'an kue'en tsí ña.

³³ Nantii ni'ni ña ña ne,

ñá ni ñe'e me'ñu ña é kútuni ña kuetsi ñá.

¿Mí'i ntu xio í'xá ña?

Tsí náki'i ña'a san ntuví iña ña ñúxivi sa.

Sá'a kakā'an tú'un Xuva kō mí nakua'a ña.

³⁴ Kidáa né, katsixe'e ña ñuú Etiopía san Felipe, káka'an ña:

—Vii nto da xe'e, ká'an nto ni ko: ¿Xoó ntu iña i é káka'an ñá sá'a, ña é káka'án naa Xuva ko? ¿Iña mii ntu ña káka'an ñá ne, ō iña tuku ñá'a? —ka'an ñá, tsixe'e ñá.

³⁵ Kidáa né, eni ntu'u Félipé, kaka'an ñá ni ña, kanañe'e ñá ña nee é kani tú'un tú'un Xuva kō mí kanakuá'a ña ne, kaka'an ñá ni ña iña Jesús. ³⁶ Kidáa né, dā ita nti'xin ña uun itsi mí ō ntúte ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—I'a ō ntúte. ¿Vá ña kúvi ntu te kútsi ntuté u vevii? —ka'an ña.

³⁷ —Nté kui ña'a, te kaní nima ntó kakuinti'xe nto —ka'an Félipé. Ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—Kakuinti'xé ko tsí Jesucristú ne, í'xá Xuva ko ñá —ka'an ña.

³⁸ Kidáa ne, kaka'an ña é nākuntitsi ñá'na idú san. Nūu ña, ntuví ñá Felipe, kué'en ña nū ntute san ne, ikan tsí nakutsi ntúte Felipé san ña. ³⁹ Dā ntí ña ñá'ni ntute kán ne, xio kue'en ní'i Espiritū Sántū san Felipe. Nte kidáa ña ni iní ka ña ñuú Etiopía san ña; ne, dōo ñá'ni ña, nakunuu itsi xtuku ña. ⁴⁰ Felipé ne, é ñuú Azoto túvi ña dá kutuni ñá ne, íka ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jesús un tsi da nté xee ña ñuú Cesarea.

9

Dā nātivi ini Saúlū
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Da nī kākudiin dukuan Saúlū ne, kainchu'vi nā nā kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu, ncho ka'ní nā nā. Dukuān ne, kué'en nā, kūkoto nā tó'o dutu. ² Íkan nā tūtú é kué'é nā un ntí'i dūtu úkun nūú Damascu é nī'i nā itsi é tīn nā nā é kuínti'xe i Jesuu, te tí te nādī'i, é kī'in nī'i nā nā vi'i utun nūú Jerusaleen. ³ Ntá tsi da xee étsin nā diñi nūú Damascú ne, koó dā kúdu'va nā dá xī'lí nuu nū'u é vē'xi e dukún kán. ⁴ Nantúve Saúlū nū'u kán ne, kidáa téku nā un tatsin é kākā'an ni nā:

—Saúlū, ¿nté kui kanantō'on ntun ko? —ka'an tátsin san.

⁵ Kidáa ne, tsixe'ē Saúlū:

—¿Xoó ntu nā'a nto? —ka'an nā.

Ne, kaka'an tátsin san:

—Xu'u é Jesuu. Divi ú e dóo kanantō'on ko. ¿Nté kui kantukun kui'in míin ntun kúñu o? —ka'an nā nī Saúlū san.

⁶ Saúlū ne, koó da kání'i kantei nā, kaka'an nā:

—Tó'o, ¿neé ntu ntio nto é víi u? —ka'an nā.

Ne, kaka'an Jēsuu ni nā:

—Nakuntísin, kué'én nūú Damascú ne, ikan ká'an nā nee iña é viin —ka'an nā.

⁷ Nātii, nā ntaíka dadīi nī Saúlū né, dōo ú'vī nā, tsí téku nā tatsin san, ntá tsi nté uun xoxo ni iní nā.

⁸ Kidáa ne, nākuntísi Saúlū é tūvi nā nū'u kán. Ntá tsi dā nákaán nā ntuxnúu nā ne, nā ni xī'lí kue'en tsi. Kañū'u nā nta'a nā, kue'en nī'i nā nā nūú Damascu. ⁹ Ikān katúvi nā uni ntúvi ne, nā ni xī'lí nuu nā; ntē nā ni e'xí nā ne, nté ntūte nā ni xī'i nā di.

¹⁰ Nūú Damascú san tuví uun nā'a nā kuínti'xe i Jesuu, nā nani Anānia. Kaka'an Tó'o ko ni nā, vata tsi tē ntitsí nā nuu nā, kaka'an nā ni nā:

—¿O né, Anania! —ka'an nā.

—I'a tuví u —ka'an nā.

¹¹ Kidáa ne, kaka'an Tó'o ko ni nā:

—Nakuntísin ne, kué'én itsi é nani Ītsi Ntaa. Ne, ikan kué'én, tsixe'ēn nú vi'i Júda te tuví uun nātii, nā nani Saúlū, nā vē'xi nūú Tarsu. Tsí veví ne, ikān tuví nā, kaka'an ntā'ví nā. ¹² Ne, é xé'e ú é kiní nā tsí uun nātii, nā nani Anānia, ntitsí nā nuu nā, kúkí'ví nā iní vi'i nā kán né, xntekū nā nta'a nā diki nā vata koo é nāxi'lí ntuxnúu nā —ka'an Tó'o ko ni Anāniá san.

¹³ Ananiá ne, ntíko koó nā, kaka'an nā:

—Iní ntó, Tó'o, tsí é dóo ntáka'an nā'a iña nā sá'a. Ntáka'an nā tsi dóo kini idé nā ni nā kuínti'xe i nto, nā ntoo nūú Jerusaleen. ¹⁴ Veví ne, xee nā i'a, nī'i nā tutú é xé'e tó'o dutú san é tīn nā un ntí'ntí nā'a, nā é ntákaku nī'i divi nto —ka'an Anania.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an Tó'o ko ni nā:

—Nā té ini. Kue'ēn kán, tsi é nakaxnúu ú nātí sa'a é ká'an nā kuenta iñá ko ni ūn ntí'ntí nā'a, nā túku nūú, ni nā odo nūu iña nā ne, nī nā Israeé san di. ¹⁶ Nañé'é u nā é nā te nté kaa ió é ntó'o nā kuenta iñá ko —ka'an Tó'o ko ni Anāniá san.

¹⁷ Kidáa ne, kué'en Anānia nú vi'i mí tuví Saúlū. Kúkí'ví nā ne, xntekū nā nta'a nā diki nā, kaká'an nā:

—Ení ko, Saúlū, nā ini nto tsí Tó'o ko Jēsuú ne, divi nā é ntii díto nā mí'i ĩtsi vé'xi nto ne, divi nā táxnūu nā ko é vē'xi ú vata koo é na nāxi'lí xtuku ntuxnúu nto ne, vata koo é kunūu Espiritū Sántū san nima nto —ka'an Ananiá san.

¹⁸ Ura dú'va tsi i ntí ntee vata kaa diden é nuu ntí'u ntuxnúu nā ne, nākiní xtuku nā. Kidáa ne, nākuntísi Saúlū ne, ura tsí i ĩtsi ntute nā. ¹⁹ Kidáa né, e'xí nā ita ne, nakunúu ntii nā. Kūkuíi nā katúvi nā ni nā kuínti'xe i, nā ntoo nūú Damascu.

Dá kakā'an ntódo Saúlū nūú Damascu

²⁰ Ura tsí i eni ntu'ū Saúlū kākā'an ntódo nā ini ukún nā Israeé, kākā'an nā tsí Jesuú ne, divi nā é l'xá Xuva kō. ²¹ Un ntí'ntí nā'a san ne, ntaíni nā Saúlū ne, koó dā kúdu'va nā da téku nā é kākā'an nā. Ntáka'an nā'a san:

—¿Nā ntu te nā sá'a e dóo inchu'vi nā nā kuínti'xe Jesuu, nā ntoo nūú Jerusaleen? ¿Nā ntu te i'a vé'xi nā, vextīn xtuku nā nā'a é kūnteka nā nā nta'a tó'o dutu? —ka'an nā'a san, ntátsixe'e tā'an nā.

²² Ntá tsi Saúlū ne, dií ka xio ntii ña kaka'an ntódo ña. Un tsi kúdana iní ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascu, tsí Saúlū ne, kanañ'e ña ña tsí Jesuú ne, ñá ña é Cristu ñá, ñá ña é intétu o ni ñata kō é kixnakakū ñá kō.

Dā náakaku Saúlū é ncho ka'ni ña Israee san ña

²³ Dā kú titín ntuvi ne, ña Israee san natée ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ni ña Saúlū san. ²⁴ Ntá tsi kútuni Saúlū é kuān koo víi ña ni ña. Ntē ntúvi, ntē níñu ntantétu ña ña xi'i kan mí kii ña diñi ñuú san, é ka'ni ñá ña. ²⁵ Ntá tsi ña kuínti'xe i Jesuú san ne, xnūu ña Saúlū ña xika ka'nu niñú a ne, nanúu ña ña ntiká nto'o é kánti'u núu diñi ñuú san ne, dukuan o nakáku ña.

Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen

²⁶ Dā náxee Saúlū ñuú Jerusaleen ne, ntio ña é kuntoo dadii ña ni ña kuínti'xe i san; ntá tsi un ntii ntii ña ú'vi ñá ña, tsí ña ni kuínti'xe ña te nūu é ntaā i é kuínti'xe Saúlū Jēsuu. ²⁷ Ntá tsi uun ña'a, ñá nani Bernābeé ne, intéka ña ña nta'a pustru, kántaa ña ni pustrú san nté o iní Saúlū Tó'o ko Jēsuu ítsi kán ne, nté o kaka'an Tó'o ko ni ñá ne, nté o dé ña da itúvi ña ñuú Damascu, é ntē ña ni u'vi kue'en ña kaka'an ntódo ña iña Jēsuu. ²⁸ Saúlū ne, kátúvi ña ñuú Jerusaleen, ika dadii ña ni pustrú san da mí'i ká mí ñē'e ña. ²⁹ Ná te kau'vi ñá kaka'an ñá iña Tó'o ko Jēsuu, kánantiko ko ñá tú'ūn é ntáka'an ña Israee, ñá ntáka'an tú'ūn griegu; ntá tsi ña Israee san ne, dōo ntuku nuu ini ña nté koo ka'ni ña ña. ³⁰ Dā kútuni ña kuínti'xe i sán ne, ntéka ña Saúlū ñuú Cesareá ne, ikān táxnuu tuku ña ña ñuú Tarsu.

³¹ Da kidáa ne, kántōo vá'a un ntii ntii ña kuínti'xe i da mí'i ká mí ntoo ña: o ñuú Judeá ne, o ñuú Galilea, o ñuú Samaria. Dōo vá'a o intóo ña ne, dōo ntánuu iní ña Tó'o ko Jēsuu. Nāxnuu ka'nu Espiritū Sántū nima ñá ña ne, dōo kútitiñ ña kidaa.

Da ntuvá'a Enea

³² Da ñi kaika Pedru ta'an ñuú ta'an ñuú, kaito ní'ni ña ña kuínti'xe i ne, nakuíta ntí'xin ña, íto ni'ni ña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Lidá di. ³³ Ikān nání'i ña uun ñatii, ñá nani Enea. E una kuía ntékú ña nú itó ña é natin ña. ³⁴ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ña:

—Nakuntítsin, Enea, tsí Jesucristú ne, é ntāvá'a ña o. Naxntitsin íto o vē —ka'an ña.

Eneá ne, ura dú'va tsi i nakuntítsi ña.

³⁵ Un ntii ntii ña ntoo ñuú Lida ni ñá ntoo ñuú Saruún ne, iní ña é nakuntítsi ña. Kidáa né, tsoo mii ña é ntántikin ña dí'na ne, eni ntú'u ña intíkin ña Tó'o ko Jēsuu.

Dā ntótō Dórcā é xi'i ña

³⁶ Xío uun ñadfi, ña kuínti'xe i, ñá nani Tābita (é ncho ka'an Dórcā é tū'ūn griegu), ña tuví ñuú Jope. Ñadfi sa'a ne, dōo vá'a o dé ña, dōo xntii ña ña kataan núu i. ³⁷ Ntúvi tsikán ne, iñi ntú'ū nchókuví ña ne, xí'i ña. Dā kúvi ntántoo ña ña ne, xtúvi ñá ña má vi'i nínu kán, tsí ūvi odo nti'i tá'an vi'i ña. ³⁸ Tuvi étsin ñuú Jopé san ñuú Lida, mí tuví Pedru. Iní ña kuínti'xe i san tsí ikān tuví ña ne, táxnuu ña uvi ña'a ñatii é kükoto ña ña:

—Kantfi sá nto kue'en ntó ñuú Jope —ka'an ña.

³⁹ Kidáa ne, kué'en Pedru ni ña. Dā xee ñá ne, kue'en ní'i ña ña má vi'i mí tūví ntāa ñá xi'i san. Un ntii ntii ñadfi kíi ntoo ña, ntaéku nteé ña ña. Náñ'e ñá Pedru dá'ma ni dū'nu e dé vá'a Dórcā dá katúvi ña. ⁴⁰ Kidáa né, kii ñu'u Pedru ñá, un ntii ntii ña ne, inchíti ña, kaka'an ntá'vi ña. Kidáa ne, kaito ña nuu ñá xi'i san, kaka'an ña:

—Tābita! ¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i nákaán ña nuu ña ne, dā iní ña Pedrú san ne, nákutuví tixi ña. ⁴¹ Irkāa Pedru ntá'a ña, naxntitsi ñá ña. Kidáa ne, kána ña ña kuínti'xe i san ni ñadfi kíi san, náñ'e ñá ña tsi e ntóto ña. ⁴² Un ntii ntii ña'a, ña ntoo ñuú Jopé ne, téku ña é kuan o kúvi ne, ñá te da dii ña kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu. ⁴³ Pedrú ne, kükuii ka ña katúvi ña ñuú tsikan nú vi'i Sīmuun, ña é katsoo itsi ñi kiti.

10

Pedru ni Córneliu

¹ Ñuú Cesareá ne, tūví uun ñatii, ñá nani Córneliu, ñá de kú've iña uun sientu sntadun é nani Itālianu. ² Ña sá'a ne, dōo vá'a ña'a ña ni ūn ntii ntii ñavi'i ña. Kuān te ñá te ña Israee ña, ntá tsi dōo kanúu ini ña Xuva kō né, dōo iní xntii ña nee é kataan núu ña

Israee, é nguentúvi ini ka'an ntâ'vi ña ni Xuva kō. ³ Uun ntuvi dá kaeku uni kuáa ne, koó dā kúdu'va Corneliu dá xēe núu ña uun ánje Xuva kō. Kaka'an ánje sán ni ñā:

—¡Córneliu! —ka'an ña.

⁴ Corneliú ne, dōo u'ví ña da íto ña nuu ánje sán ne, katsixe'e ña ñā:

—¿Neé ntu ntio nto, Tó'ō? —ka'an ña.

Kidāā ne, kaka'an ánje san:

—É tēkú Xuva kō é kākā'an ntâ'vín ni ñā ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i. ⁵ Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kikana ña uun ña'a, ñā nani Sīmuun Pedru. ⁶ Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ña katsoo itsi ñā kiti. Diñí ntute ñu'u kán tuví vi'i ña. Sīmuun Pedrú san ne, ka'an ñā ni ō nté koo viin —ka'an ánje sán ni Cōrneliu.

⁷ Dā ntáka ánje san da kúvi ka'an ñā ni ñā ne, kidāā kána ña uvi ña'a ña kade tsiñu iña ñā, ni sntādun, ña e dōo kaxntii ña, ña e dōo kanuu iní i Xuva kō, ⁸ kantaa ntí'i ña ni ña vata ō ka'an ánje san ni ña, dā táxnūu ña ña é kī'in ñā ñuú Jope.

⁹ Tévvāá san ne, dā xee étsin ña ñuú Jópe ne, ñā tsi ūra kuxée Pedru rkí vi'i kán é kūka'an ntâ'ví ña, tsí é ká'ñú ntuvi. ¹⁰ Dōo kakakin ña, ntá tsi da ñā kākuvá'a é ká'xi ñā ne, vata kuvi é nakueni o, ¹¹ iñi ntú'ū iní ña é nákaan e dukún kán ne, vé'xi vāta kaa uun doo mánta ka'nu é kantikin kútū ngimi ntíkō diñi i ne, un tsi nte mi túvi ña nakutúvi.

¹² Ini doo mánta sán ñu'u un ntí'i kiti, kiti ió kimi dí'in i, ni kiti ntáñu'u xído i, ni un ntí'i nūu láa san, kiti ntaíko e dukún kán. ¹³ Kidāā né, tēkú ña uun tátsín i é kākā'an ni ñā:

—O ne, Pedru, ka'nín kiti sá'a, dá ká'xín ti —ka'an tátsín san.

¹⁴ Ntá tsi nantiko kóo Pedru, kaka'an ña:

—¡Ñá'ā, Tó'ō! tsí nté uun ito vata ka'xí u kiti kuān ntáa san, kiti é ka'an nto é ña vā'a é ka'xi o. Tsí dōo xii kaa é kuān koo ka'xí u é ña Israee u —ka'an ña. ¹⁵ Ntá tsi kaka'an xtúku tatsín san ni ñā:

—Nuu i é ntantoo Xúva kō ne, ñā ku ká'an té ña vā'a —ka'an.

¹⁶ Úni íto kuan o kúvi. Kidāā ne, kúntāa doo mánta san e dukún kán. ¹⁷ Pedrú ne, koó dā kúdana iní ña nee iñā kani tú'un é xēe núu ña ne, ñā tsi ūra í xee ñátí san, ña e táxnūu Corneliu, ntáñi ntée ña ña, ntátsixe'e ña vi'i Simuun. ¹⁸ Tsixe'e ña xi'i kan te ikān tuví ña nani Sīmuun Pedru.

¹⁹ Pedrú ne, nteku dukuan ñā rki vi'i kan, kadē kuení ña nuu i é xēe núu ña. Kidāā ne, kaka'an Espiritū Sántū sán ni ñā:

—Pedrú, ku'én, kūkoton, tsí uni ña'a ntánantuku ña ō. ²⁰ Ku'én ni ñā mí'i kī'in ni'i ña o. Kuān te ñā te ña Israee ña, ñā ku dē kueni o, tsí xu'ú kaka'án u é kī'xueka ña o —ka'an Espiritū Sántū san.

²¹ Nūu Pedru mí ntāñi ñátí san, ña táxnūu Corneliu. Kidāā ne, kaka'án Pedru:

—Xu'u é ntánantuku ntō ko. ¿Neé ntú tsiñu vé'xi nto? —ka'an ñā ni ñā.

²² Nantíko ko ñā, kaka'an ña:

—Ñā nani Cōrneliu, tó'ō sntadun, táxnūu ña nti. Dōo va'á ña'a ña, dōo kanuu iní ña Xuva kō ne, dōo vā'a tiin ñā ni ūn ntí' ntí' ña Israee. É kākā'an ánje Xuva ko ni ñā é kána ña nto é kī'in nto nú vi'i ña kán vata koo é kiní ña nee iña é ká'an ntó ni ñā —ka'an ña.

²³ Kidāā ne, kaka'án Pedru ni ñā:

—Kuítā nti'xin nto má vi'i a, kuntōo da'na nto —ka'an ña.

Tévvāá san ne, ku'én Pedru ni ñā ne, kaxio ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jope, é ku'én ñā ni ñā dī.

²⁴ Uun ká tuku ntuvi ne, xēe ña ñuú Cesarea. Ikan kántétu Corneliu ni ūn ntí' ntí' ñavi'i ña ni ña vā'a tiin ni'i ñā, ña e kána ña. ²⁵ Dā xēe Pedru nú vi'i ña kán ne, vé'xi Cōrneliu, nákuñchiti ña nūu ña é kunuu ini ñā ña. ²⁶ Ntá tsi Pedrú ne, naxntitsi ñā ña, kaka'an ñā:

—Nakuntítsi nto, tsí ñatí ni'i tsi ko ntō —ka'an ñā ni Cōrneliu.

²⁷ Ntatín ña, kúntí'vi ña iní vi'i kán né, iní Pedru e dōo ntoo ña'a. ²⁸ Ne, kaka'an ñā ni ñā'a san:

—Ini nto tsi dōo xii kaa é kuntōo dadí ñā Israee ni ña tuku ñuu; ntá tsi dā vé nañē'e Xúva kō ko tsí ña kúvi ká'án u te ña vā'a da xōo ka ña'a, kuān té ña te ña Israee ña.

²⁹ Dukuān ne, ñā ni de dikó u é kī'xi ú da kána nto ko. Ká'an nto vē: ¿neé ntu tsiñu kána nto ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidāā ne, kaka'an Cōrneliu:

—Dā kú kimi ntuví ne, ura sá'a tuví u, kaka'an ntâ'ví u má vi'i kó a ne, dā nēni ko ntitsi uun ñatí nuú ko, ña e dōo kaxí'í nuu doo í ne, ³¹ kaka'an ñā ni ko: “Cōrneliu, é tēkú Xuva

kō é kaka'an ntâ'vín ni ñā ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i. ³² Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kikaná ña ña nani Simuun Pedru. Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ñá katsoo itsi ññi kiti, ña tuví diñi ntute ñu'u kân. Te ki'xi ña ne, io é ká'ān ñá ni ō", ka'an ñá ni ko. ³³ Dukuān ne, ura dú'va tsi i táxnūu ú tú'ūn é ki'xi ntó ne, dōo vá'ā o dé nto é vē'xi nto. Veví ne, i'a ntoo ntí'i ntí nuú Xuva kō é kīni ntí un ntí'ī e ntío Xuva kō é ká'an ntó ni ntí —ka'an Cōneliu.

Dā nañé'e Pedru ñá'a san nú vi'i Cōneliu

³⁴ Kidáā né, eni ntu'ū Pedru, kaká'an ñá ni ñā:

—Veví ne, kutuní ko tsí nuu é ntaā i é dadíi tsi ntío Xuva ko kō, un ntí'ī ntí'ī ó, kuān te ñá Israee o, kuān te xio ñuú kō, ³⁵ tsí naki'i ña da xóo ka ña'a e kuínti'xe i ña, e kade é vā'á, da mí'í ká ñuu ñuxiví a. ³⁶ Tsi Xuva kō ne, ká'an ña ni ña Israee nté koo kuntoo vá'a o ni ña kuēnta iña i é edé Jesucristu, divi ñā é Tó'o ko, ūn ntí'ī ntí'ī o. ³⁷ É ini nto nte o kúvi dá kaníi ñuú Judea ni ñuú Galilea. Tsi dí'na Juaan Bautista íka ña, kaka'an ntódo ña é nātivi iní ko kuētsí kō ne, kutsi ntute ō. ³⁸ Kidáā ne, xée Jesuu, ña vé'xi ñuú Nazaree. Tsi Xuva kō ntío ña é kūvi vií ña nee ntí'ī ntí'ī, tsi dóo nuu Espíritū Sántū nima ña. Kidáā né, íka ña, kade ña nuu i é vā'á, kantavá'a ña ña'a é ñu'u nta'a tó'ō é ña vá'ā san. Tsi mii Xuva kō nuu mé'ñu ña ña. ³⁹ Diví ntí ne, kuvi ntada ntaá ntí tsí iní ntí un ntí'ī é edé ña da íka ña ñuú Judea ni ñuú Jerusaleen. Ña'a é'ni ña ña, é naxnteē ñá ña ntíkā krusi kan. ⁴⁰ Ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, nantóto Xuva ko ñā ne, tá'xi ña é kīní ntí ña. ⁴¹ Ñá te un ntí'ī ntí'ī ña'a san ni ini ña ña da ntoto ña, ntá tsi mií ntí ini ntí ña. Tsi nte dí'na náxaxnuu Xuva kō ntí é ntáda ntaá ntí nee é ini ntí. Tsi ntí'ī ne, dadíi intóo ntí ni ña ne, dadíi é'xi ntí ni ña da ntóto ña é xi'i ña. ⁴² Kidáā né, Xuva kō téé tsiñu ña ntí é ntáda ntaá ntí tsí divi Jēsuú, ña e dé kû'vé Xuva kō é xntékú ku'vē ñá un ntí'ī ntí'ī ña'a, ña ntántito ne, ō ña xi'i. ⁴³ Tsi nte ntúvi dí'na ntáka'an ñá ka'ān naa Xuva ko tsí da xóo ka ña'a, ña é kuínti'xe i Jesuu ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuētsí ña kuenta iña Jēsuu —ka'ān Pedru ni ña.

Ña é ña te ña Israee ne, ni'i ña Espíritū Sántū

⁴⁴ Kaka'an dúkuān Pedru ni ña da xee Espíritū Sántū, inúu ña nima ña ntaíni tú'ūn san, un ntí'ī ntí'ī ña. ⁴⁵ Ña kuínti'xe i, ña Israee, ñá vé'xi dadíi ni Pēdrú ne, koó dā kúdu'va ña é kuān ó inúu Espíritū Sántū nima ñá'a san, kuān te ñá te ña Israee ña. ⁴⁶ Tsi téku ña é ntáka'an ña tú'ūn e ñá ini ñá ne, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō. ⁴⁷ Kidáā ne, kaka'án Pedru:

—¿Nté kui ña kuvi kutsi ntúte ña sá'a? Tsi é ntūdadii ña ni ko é dadíi nuu Espíritū Sántū nima ña —ka'an ña.

⁴⁸ Kidáā ne, xé'e ña itsi é kútsi ntute ña'a san kuenta iña Jesucristu. Dā kúvi itsi ntute ña ne, ntáka'an ñá ni Pēdrú te kúkui ka ñá kutuví ñá ni ñā.

11

Dā xe'é Pedru kuénta ntá'a ña kuínti'xe i, ña ñuú Jerusaleen

¹ Xée tū'un nta'a pustrú san ni ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tsí e kuínti'xe ña é ña te ña Israee tú'un Xuva kō. ² Ntá tsi dā ntíko kōo Pedru ñuú Jerusaleen ne, dōo ntáka'an ña kuínti'xe i, ña Israee san, ntátsi'i kuētsi ña ña, ³ ntáka'an ña:

—¿Nté kui k'vi ntu ntō má vi'i ña é ña te ña Israee? ¿Nté kui é'xi dadíi ntu nto ni ñā? —ka'an ña.

⁴ Kidáā ne, eni ntu'ū Pedru kantáa ña ni ña un ntí'ī e kúvi nte dá iñi ntu'ū, kaka'an ña:

⁵ —Xu'ú ne, dā itúvi ú ñuú Jope, kaka'an ntâ'ví u ni Xuva kō ne, xée nūú ko uun doo mánta ká'nu é kantikín kútu ngimi ntíkō diñi i. Nte e dukún kân vé'xi ne, un tsi nte mi túvi ú nakutúvi. ⁶ Dā ito vá'a ú doo mánta san ne, iní u odo da nēe ka nuu kiti é ió kimi dí'in i, kiti diin, ni kiti ntáñu'u xído i, ni láa, kiti ntaíko e dukún kân. ⁷ Kidáā téku ko uun tatsin é káka'an ní ko: “Nakuntítsin, Pedru, ka'nín kiti san, dá ka'xín tí”, ka'an tátsin san. ⁸ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u: “¿Ñá'ā, Tó'ō! tsí nté uun ito vata kuan koo vií u ni kiti é ká'an nto é ña vá'a é ká'xi o”, ka'án u. ⁹ Kidáā ne, kaka'an xtúku tátsin san nte e dukún kân, kaka'an: “É ntantoo Xuva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a”, ka'an tátsin san. ¹⁰ Úni ito kuan ō kúvi ne, dá kúntáa e dukún kân. ¹¹ Ura dú'va tsi i xee úni ña'a ñatíí nú vi'í mí tuví u. Nté ñuú Cesarea vé'xi ña, vexnántuku ña ko. ¹² Kidáā ne, kaka'an Espíritū Sántū san ní ko é ña ku dé kuení ko é k'ín u ni ñatíí san mí ki'ín ni'i ñá ko, kuān té ña te ña Israee ña. Dadíi ñe'é u, ni ntí'ī iñu ení ko ña sá'a, k'vi ntí'ī ntí iní vi'í ñatíí, ñá nani Cōneliu.

¹³ Corneliú san ne, kántaa ña nī ntí nté ō íni ña uun ánje Xuva kō, ntitsí ña má vi'i ña kán ne, kaka'an ánjē sán ni ñā: “Taxnūún ña'a ñuú Jope, na kíkoto ñá uun ña'a, ñá nani Sīmuun Pedru, ¹⁴ tsí ña ña ká'an ñá ni ō nté koo nakākú Xuva ko o ni ūn ntí ntí ñavi'i ō”, ka'an ña. ¹⁵ Kidáā né, dā éni ntu'ū ú kaka'án u ni ñā'a sán ne, ura tsí i xée Espíritū Sántū san, inúu ñá nima ún ntí ntí ña'a san, vata tsí ó inúu ñá nima ko xo'o dá ñi ntu'ū. ¹⁶ Kidáā né, naka'án kó tú'ūn é kaka'an Tó'o ko Jēsuu kídāā dá kakā'an ña: “Nuu é ntaā i tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña nto. Ntá tsi xu'ú ne, ña te ntúte nakūtsi ntute ú nto, tsí ta'xi u é kunūu Espíritū Sántū nima nto”, ka'an ña. ¹⁷ Vevíí ne, te Xuva ko kaxé'e ña tuku ña'a vata tsi ō tá'xi ña ko xo'ō dá kuínti'xe kō Tó'o ko Jesūcristú ne, ña kúvi ká'nté nuu ú neé ncho vii ña —ka'án Pedru ni ña.

¹⁸ Dā téku ña'a san é kaka'án Pedru ni ñá ne, ñá ni ká'án ka ña. Da mii tsí é dé ka'nu ña Xuva kō ne, ntáka'an ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí kaxé'e Xuva kō é vā'á ña ña é ña te ña Israeé ñi. Tsí kaxé'e ña é kúvi natívi iní ña kuétsi ña dí ne, dukuān é nī'i ña ntuví va'á ña ña nta'a Xúva ko vata ō ni'i ko xo'o —ka'an ña.

Ña kuínti'xe i, ñá ntoo ñuú Antioquia

¹⁹ Ña kuínti'xe i san kué'en ña, kukuntóo ña un tsi nte ñuú Fenicia ni ñuú Chipre, ni ñuú Antioquiá ñi dā dóo nanto'o ña'a san ña dá xi'i Ésteba. Ikān ntáka'an ntódo ña tú'ūn é vā'á san. Ntá tsi da mii tsí é ntáka'an ñá ni ña Israeé san; ñá ni ká'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé. ²⁰ Ntá tsi xío ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cirene ni ñuú Chipré ne, dā xee ñá ñuú Antioquiá ne, eni ntu'u ña ntáka'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé tú'ūn va'á ña Tó'o ko Jēsuu. ²¹ Xuva kō xntíi ña ña ne, dukuān né, titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san tsóo mii ña nēé é kuínti'xe ñi ña ne, eni ntu'u ña kuínti'xe ña Tó'o kō.

²² Dā téku ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, é kuínti'xe ña é ña te ña Israeé ne, kídāā táxnūu ña Bernabee, kué'en ña ñuú Antioquia. ²³ Dā xee ña ikān né, iní ña tsí dóo vá'ā o dé Xuva ko ni ñā'a sán ne, nakunuu dñí nima ña. Kídāā ne, xé'e ña itsi un ntí ntí ña'a san, ntáka'an ña:

—Uun tsi nima ntó kuínti'xe nto Tó'o ko Jēsuu. Ñá ku xtuvi mii nto ña —ka'an ña.

²⁴ Tsí Bernabeé san ne, dōo va'á ña'a ña. Dōo nuu Espíritū Sántū nima ñá ne, dōo kuínti'xe ña Xuva kō. Kídāā né, dōo kukue'e ña'a, ña kuínti'xe i Tó'o kō.

²⁵ Kídāā ne, kué'en Bernabee ñuú Tarsu, kúnantúku ña Saúlū. ²⁶ Ikān nání'i ña ña ne, ñe'e ní'i ña ña ñuú Antioquia. Ikān kantóo ña nī ña kuínti'xe i san uun kuia ñi. Dōo titín ña'a nakuā'a ña. Dívi ñuú Antioquiá san éni ntu'u ña xntánteē ñá cristianu ña kuínti'xe i san.

²⁷ Ntuvi tsikán ne, xío ña ntáka'án naa Xuva ko ñuú Jerusaleen. Xée ña sá'a ñuú Antioquia. ²⁸ Ne, uun ña'a ña, ñá nani Āgabú ne, náakuntísi ña mé'ñū ña kuínti'xe i san, kaka'an ntódo ña tú'ūn é xe'é Espíritū Sántū é kūtuni ña, kaka'an ñá e dóo koo tama dá kaniñ ñūxivi. Ne, kuan ō kúvi ntí'xe ntuvi dá de kú've ñá naní Claudiu. ²⁹ Kídāā ne, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquiá ne, xío ntaa iní ña é xntíi ña tā'an ña, ña ntoo ñuú Judea, vata tsi kaa kutíi nuu ña. ³⁰ Dukuān né, tēe tsiñu ña Bernabee ni Saúlū é kī'in ní'i ña doméni ña ña kuínti'xe i nta'a ñata, ña odo nūú ñuú Judea.

12

Dā xi'i Sántiau ni dá inúu kutū Pedru

¹ Ntuvi tsikán ne, eni ntu'ū rei Heróde kanakutsu'un ña ña kuínti'xe i. ² Tēe tsiñu ña sntadún san é kika'ní ña Sántiau, ení Juaan. Kāa é ntiko ntuví o díñi i é'nté tu'un ña ñi ña. ³ Dā iní Heróde é xkúntee ini ña Israeé san é kuān o dé ña ne, tññ ña Pedrú ñi. Sá'ā kúvi da kúvi viko é naka'an ña nté ō nakáku Xuva ko ña ñuú Egíto. ⁴ Dā tññ ña Pedrú ne, xnuu kutu ña ña vi'i utun, tsóo ña kimi ítsi kimi kimi sntadun é vii ñá ña kuenta. Un tsi da nté kuíta ntí'xin viko, da kídāā natavā ñá ña é xntísi me'ñu ñá ña. ⁵ Ntá tsi da ñi nuu kutū Pedrú ne, ntáka'an ntá'ví ña kuínti'xe i san ña ña nté ntúvi nte níñu.

Dā nántii Xuva kō Pedru ví'i utun kán

⁶ Uun niñu ñi ña dá xēe ntúvi e xtúvi Heróde é natavā ñá Pedru é xntísi me'ñu ñá ña ne, kakidí Pedru mé'ñū sntadun, kanú'ni ña uvi kádena. Ntáññ ntée sntadun áta xi'i kán ñi, e ntáde ña kuenta xi'i vi'i útun san. ⁷ Kídāā ne, vé'xi ánje Xuva kō ne, xi'i nuu iní vi'i

utun kån. Ánjē sán ne, tiin nta'a ñā Pedru vata koo é nantōto ña ña ne, dā naxntitsī ñā ña, kaka'an ña:

—¡Kamán san, nakuntítstin! —ka'an ña.

Kidáā ne, kadena é kånú'ni nta'a ña ne, kó'xō. ⁸ Kaka'an ánjē sán ni ñā:

—Naxnū'nín doo í'xi o, nakuní'nin nti'xen o —ka'an ña.

Dā kúvi ña ne, kaka'an xtúku ña:

—Nakunúun kutuun ó ne, kuntíkín ko —ka'an ña.

⁹ Kidáā né, ntii ña, kuntíkín ña ánjē san. Ntá tsi ña ni kutúni ña tē nuu é ntaā i. Da ñuu éni kån, kuini ña. ¹⁰ Dā ita ntí'xin ña uvi itsi mí ntoo sntadún san ne, xee ñá uun xi'i e kúvi káā é kantii itsi ka'nu kån ne, nākaan mí xi'í san. Kii ña, kue'en ña nte mí ntíi tuku itsi. Da kidáā xtúvī mii ánjē san ña.

¹¹ Dā ntútuni Pedrú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí Xuva kō ne, táxnūu ña ánje ñā é nakakū ñá ko, tsí Heróde ni ūn ntíi ntíi ña Israeé san ncho ka'ni ña ko —ka'an ña.

¹² Dā kútuni Pedru tsí nuu é ntaā i é nakáku ña vi'i utun kån ne, kué'en ñā nú vi'i Māria, di'í Juaan, ñá nani Marcú di. Ikån né, dōo ntoo ña'a, ntáka'an ntá'ví ña. ¹³ Nake'xen ñā xi'í ne, vé'xi ūun ta'nú kuetsī, ta'nú nani Rode, é kūkotó tun xoo ñá'a. ¹⁴ Dā téku tun é tātstín Pedrú ne, ñá ni nakāán tun xi'í san, tsí dóo dñí tun ne, kaxkainu ntaá tun, kue'én tun, kukotó tun ña'a san, tsí nttsí ntēē Pedru atá xi'i kan. ¹⁵ Ntá tsi ña ni kuínti'xe ña'a san. Tē da kaka'án tun, kuini ña. Ntá tsi ñā kue'én ini tún kaka'án tun tsí nuu é ntaā i. Kidáā ne, kaka'an ñá é kūdii ntíxi Pedru é íni tun.

¹⁶ Ntá tsi Pedrú ne, nttsí ntēē dúkuan ña, kanake'xen ñā xi'i kan. Dā nákaán ña xi'í san ne, íni ña tsí divi ntí'xe ña. Koó dā kúdu'va ña. ¹⁷ Ntá tsi Pedrú ne, kanakuiko ñā nta'a ña vata koo é ña ku neé ka'an ña'a san. Kidáā ne, kántaa ña ni ñā nté o dé Xuva ko ni ñā dá natavā ñá ña vi'i utun kån, kaka'an ña:

—Kue'én ntó, kukoto nto Santiau ni ún ntíi ntíi ení kō vata koo é kūtuni ña —ka'an ña.

Kidáā ne, ntáka Pedru, kué'en ñā xio itsi.

¹⁸ Dā tuví ne, un vá'a tsi itsu'un sntadún san, tsí xoxó ka Pedrú san vi'i utun kån. ¹⁹ Reí Heróde sán ne, dōo nantúku ña ñā, ntá tsi ña ni nani'i kué'en ñá ña. Kidáā né, dōo tsíxe'e ñā sntadun, ñá ntáde kuenta xi'í san, nte o kúvi ntíi Pedru. Dā kúvi tsíxe'e ña ñā ne, kaka'an ña é na kúvi ntíi ntíi sntadún san. Divi tsi ntūvi kí Heróde ñuú Judea, kué'en ña kukutúvi ña ñuú Cesarea.

Dā xi'í rei Heródē

²⁰ Heróde ne, dōo kúdiin ña nī ña ntoo ñuú Tíru ni ñuú Siduun. Ntá tsi xee ñá'a san, ntáka'an ñá nī ñá nani Blastu, ñá kade tsiñu iña reí san. Ntáka'an ña tsí ntio ña é ntūvá'a ña nī reí san, ntio ña é kuntōo vá'a ña, tsí divi tsi ñuú reí san e ntákii un ntíi ntíi e ntaé'xi ña. ²¹ Heróde ne, xtuví ñá uun ntuvi é ká'an ñá ni ñā. Dā xee ntúvī sán ne, nákunūu ña doo vá'a ña, nákutúvī ña nú tēu ñá ne, dā éni ntu'u ña káka'an ñá ni ñā'a san. ²² Ntá sán ne, koó da vāntiñi ña, ntáka'an ña:

—¡Ñá te da ña'a ña kaka'an, tsí Xuva kō! —ka'an ña. ²³ Kidáā ne, ura dú'va tsi i xée ūun ánje Xuva ko, ntuku kui'i ñá Heróde, tsí dóo ka'nu ncho víi ña ne, ñá te ni de ka'nu ña Xuva kō. Kidáā ne, tintaku tsi é'xi ti ña ne, xí'i ñā.

²⁴ Ntá tsi kidáā ne, ñá te da dñi ña'a téku ña tú'un Xuva kō né, dōo kútitín ña kuínti'xe i san.

²⁵ Bernabee ni Saúlū né, dā ntí'i tsiñu ña ñuú Jerusaleén ne, ntíko kōo xtúku ña ñuú Antioquia ní Juaan, ña é nani Marcú di.

13

Dā éni ntu'u Bernabee ni Saúlū dé tsiñu ña iña Xuva ko

¹ Ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquia ne, iō ñá ne, ntáka'an ñá naa Xuva ko; iō ñá ne, ntánakuá'a ña ña'a tú'un Xuva kō. Ña sá'a ne: Bernabee, ni Símuun, ñá nani Ña Nteē dí; ni Lúciu, ña vé'xi ñuú Cirene; ni Manāeen, ña é'nu dadíi ni Hērode, ñá odo nūu ñuú Galilea; ni Saúlū di. ² Uun ntuvi sá'a ne, ntoo ña, ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō; ntoo ixu ña di. Kidáā né, kaka'an Espíritū Sántū san ni ña:

—Nakaxnúu nto Bernabee ni Saúlū é vii ñá tsiñu é ntio ko —ka'an ña.

³ Kidáā né, dā kúvi ka'an ntá'ví ña, dā kúvi intóo ixu ñā né, xntekū ñá nta'a ña díki Bernabee ni Saúlū, da táxnūu ña ña é k'ín ña, kikadá tsiñu ña iña Xuva ko.

Dā ka'an ntódo pustrú san ñuú Chipre

⁴ Kidáā ne, kué'en ñā, ntuvi ñā, e táxnūu Espíritū Sántū sán ñā, xée ñā ñūú Seleucia. Ikān ñú'u ñā tun ntóo ka'nu é kī'in ñā ñuú Chipre, ñuu é tuví mé'ñu ntute ñu'u kán. ⁵ Dā xee ñā ñuú Salamina é tuví diñi ntute ñu'u kán né, ikān éni ntú'u ñā ka'an ntódo ñā tú'un Xuva kō ini ukún ñā Israee. Ntīi ni'i ñā Juaan, é xntii na ñā dī.

⁶ Kué'en ñā, ita ntí'xin ñā kaniñ ñūú san dá ntē xee ñā ñuú Pafu. Ikān náni'i ñā uun ñā'a ñā Israee, ñā nani Barjēsuu, ñā tatan. Kaeni nta'ví ñā ñā'a é kākā'an ñā naa Xuva kō; ntá tsi ñā tē nuu é ntaā i é kākā'an ñā. ⁷ Ñā sāl'a ne, dōo vā'a tiin ñā ni ñā tsiñu i ñā odo nūu, ñā nani Sergiu Paulu, ñā e dōo kī'in ini i. Kakana Sergiu Paulú san Bernabee ni Saúlū, tsí ntio ñā kini ñā tú'un Xuva kō. ⁸ Ntá tsi ñā tatan Barjesuu, ñā nani Ēlima dí ne, ē'nté nuu ñā vata koo é ñā kuintí'xe Sergiu Paulú san. ⁹ Kidáā ne, Saúlū, ñā nani Pablú dī ne, dōo xntíi Espíritū Sántu ñā né, ito va'a vā'a ñā Elima, ¹⁰ kaka'an ñā:

—Xō'on e dōo kaenin nta'vín ñā'a, e dōo kini ó den, xō'on é i'xá Tó'ō é ñā vā'a, xō'on é ñā ntío o é vā'á, ¿amá ntu teén da'nan é kanāxnteén xo'on itsi vā'á iña Xuva kō? ¹¹ Vi'a ve ne, Xuva kō tā'xi ñā o é ntō'o o, é kūkuaan ne, ñā iní o nēe ntúvi naxi'í nuu o —ka'án Pablu ni ñā.

Ura dú'va tsi i kúneé kue'en nuu ñā. Kaika ñā, kantuku ñā xoo é kuñu'u i ñā, tsí ñā kaíni kue'én ka ñā. ¹² Dā iní Sergiu Paulú san é kuan ō kúvi ñā ne, kuinti'xe ñā Tó'ō kō Jēsuu, tsí koó dā kúdu'va ñā é kuān nte vā'a tú'ūn é kākā'án Pablu iña Xuva kō.

Dā xéé Pablu ni Bernábee xío ñuu é nani Antiōquia

¹³ Kidáā né, ntāka Pablu ni ún ntíi ntíi ta'an ñā ñuú Pafu, ñú'u ñā tun ntóo ka'nu, xée ñā ñuú Perge, é kaduku ntee ñuú Panfilia; ntá tsi Juaán ne, tsoo mii ñā ñā, kunú'u ñā ñuú Jerusaleen. ¹⁴ Kidáā né, ntāka ñā ñuú Perge, kue'en ñā xio ñuu é nani Antiōquia, é kaduku ntee ñuú Pisidia. Ikān ne, ntuvi dá ntoo da'na ñā ne, kúk'ví ñā ini ukún ñā Israee ne, ikān intóo ñā uun da'na. ¹⁵ Kidáā ne, da kúvi nakua'a ñā'a san tutú lei Muísee ní tutú e de vā'a ñā ka'án naa Xuva kō ne, ñā odo nūu iña úkūn sán ne, kāna ñā Pablu ni Bernábee, kaka'an ñā ni ñā:

—Ēní, te iō kúdii é ká'an nto é kuē'e nto itsi ñā'a sán ne, ká'an nto ni ñā vevii —ka'an ñā.

¹⁶ Kidáā ne, nákontĩsĩ Pablu, káde ñā nta'a ñā é diin diin tsi na kuntōo ñā'a sán ne, kaka'an ñā:

—Un ntí'i kuē'en dú'va nto, ñā Israee ni ñā nguí san, ñā ntaíko ñu'u Xuva kō ne, kini nto é ká'án u ni ntō: ¹⁷ Xuva kō, ñā é nakaxnúu uva ata kō ñā Israee, ñā intóo kídaā né, de ka'nu ñā ñata kō da intóo ñā ñuú Egitō, é ñā te ñuú mii ñā. Xío ntii Xuva kō nátavā ñā ñata kō ñūú tsikan. ¹⁸ Ne, kutíi Xuva kō nima ñā ni ñā da dōo du'xen dé ñā da nī ika ñā má kú'u kan é uvi díko kuiá san. ¹⁹ Uun ito tsi nantí'i Xuva kō é ū'xe ñuu na'nu é intóo ñuú Canaán ne, dā e'nté dava ñā ñu'u san, xé'e ñā un ntíi ntíi ñata kō.

²⁰ Rkontúví ne, de kú'vē ñā ñā kada kú've iña ñā'a san kimi sientu nte dáva kuia, uun tsi nte ntúvi da íka Samuee, ñā ka'án naa Xuva kō. ²¹ Kidáā ne, íkan ñata kō sán uun rei é kadā kú'vē ñā. Xé'e Xuva kō Sāuu, i'xá Kii, ñatíi tatá Benjamiin, é vii ñā rei iña ñā uvi díko kuia. ²² Rkontúví da nantii Xuva kō Sāuú ne, naxnūu ñā Davii é vii ñā rei iña ñā. Kaka'an Xúva kō iña Dávii: “Iní u tsí Davii, i'xá Isaií ne, uun tsi nima ñā nī kō. Vii ñā da nēé ka nuu i é ntio kō”, ka'an Xúva kō. ²³ Taxnuu Xuva kō ūun i'xá ika Dāvii, divi Jēsuu, é nakakū ñā kō, xo'ō é ñā Israee ó, vata ō ka'an Xúva kō kídaā. ²⁴ Tsí dí'na Juaan kí'xi ñā, kixka'an ntódo ñā ni ūn ntíi ntíi ñā Israee san é na nātivi iní ñā kuétsi ñā ne, na kútsi ntute ñā. Da kidāa kí'xi Jesuu. ²⁵ Dí'na da kuví Juaán ne, kaka'an ñā: “¿Xoó ntu ñā'a u, té kuinī nto? Ñā te xū'ú é nakaxnúu Xuva kō é kadā kú'vé u iña nto, tsí divi ñā né, dā ve vé'xi ñā. Xu'ú ne, ntē ñā nuu á'vi u é nantii ú nti'xen ñā, tsí divi ñā é ká'nu ñā'a ñā”, ka'án Juaan.

²⁶ Ēní kō, i'xá tatá Abraan, ni ñā nguí san, ñā ntaíko ñu'u Xuva kō ne: iña nto tú'ūn e táxnūu ñā nté koo nakáku ō. ²⁷ Tsí ñā ntoó ñuú Jerusaleen ni ñā odo nūu san ne, ñā ni kutūni ñā xoó nti'xe é Jesuu dá kí'xi ñā. Ntē ñā ni ñé'e diki ñā tú'ūn é ūve na'a é ntāka'an ñā ka'án naa Xuva kō, ñā intóo kídaā. Ntánakuā'a ñā tú'ūn san ma ukún kán vata dá sábadu, ntá tsi ñā ni iní ñā é divi tsi ñā dé ntaā ñā vata ō uve na'a kaka'an, dá ka'an ñā é kúvi Jesuu. ²⁸ Kuān té ñā tuví nēe kuetsí ñā, ntá tsi íkan ñā nta'a Pilatu e na kue'é ñā itsi é ká'ní ñā ñā. ²⁹ Ne, dā kúvi dé ntaa ntí'i ñā un ntí'i é ūve na'a é kúvi Jesuú ne, nántii

ntēē ña ña ntiká krusí ne, kue'en ní'i ña ña nú ñaña ñā. ³⁰ Ntá tsi Xuva kō nantoto ñā ña. ³¹ Ne, dōó ki'in itō ká ntii díto ña. Íni ña'a ña, ñā ñā'á é dadii ntáka ña ñuú Galilea é xee ñā ñuú Jerusaleen. Dīvi ña sã'a ntáda ntaá ña ni ñā'á san nee e íni ña.

³² 'Dīvi ntí di ne, ntántaa ntí ni ntō tú'ūn e dōo vá'a é kākā'an Xúva ko ni ñata kō, ña intóo di'na. ³³ Vevii ne, é dē ntaa Xúva kō é kākā'an ñā ni ñata kō kídaā, tsí nantoto xtūku ñā Jesuu kuénta ña ko xo'o. Vata o úve na'a ini sálmu é kuvi ūví ne: “Dīvin é i'xá mií ko. E tá'xi ú ntuvi ña o vevii”, ka'an Xúva kō. ³⁴ Nté dī'na kaka'an Xúva kō tsí nantoto ña ña vata koo é ña te'u kúñu ña te xi'i ña, tsí uve na'a kaká'an ña: “Nuu é ntaā i é tá'xi ú o é vā'á, vata tsi o ka'án u ni Dāvii”, ka'an ña. ³⁵ Dukuān ne, é tūku sálmu úve na'a, kaka'an: “Ñá kuē'é nto itsi é tē'u kúñu i'xá nto, ña e dōo va'a”, ka'an ña. ³⁶ Tsí Davii ne, nuu é ntaā i e xntíi ña ña intóo dá ítúvi ña, vatā ó kākā'an Xúva kō é vii ña. Dā xi'i ñā ne, dadii kantú'xi ña ni ñata ñā ne, té'ū kúñu ñā di. ³⁷ Ntá tsi kúñu Jēsuu é nantoto Xuva kō ne, ñā ni tē'u. ³⁸ Sá'a kākā'án u ni ntō, tsí ntio ko é kūtuni nto, ení, tsí kuenta ña Jēsuu é kūvi vií Xuva kō kada ka'nu iní ña ni ko kuetsí kō. ³⁹ Ne, kuenta ña ñā di ne, un ntíi ntíi ña'a, ña é kuínti'xe i ña ne, nakate Xuva ko kuetsi ñā. Tsí ña ni kúvi vií lei Muísee san nakate kuetsi kō; ntá tsi dīvi Jēsuu ne, kúvi idé ña é ntuntoo kuetsi kō. ⁴⁰ Kuenta tsí vií nto vata koo é ña nto'o nto vatā ó uve na'a ntáka'an ñā intóo di'na, ña ka'án naa Xuva ko, é kākā'an:

⁴¹ Koto nto, un ntíi ntíi ntó ve, vatā o nto é kanantii ni'ni ña nto ne, koó dā kúdu'va nto vé te iní ntó nté koo vií u ne, kuan tsí koo kunaá nto.

Tsí xu'ú ne, vií u uun nuu i e dōo ka'nu é ña kuínti'xe kue'en nto, kuān te ká'an ñā'a ni ntō tsí nuu é ntaā i.

Kuan o ka'an Xúva kō kídaā —ka'án Pablu.

⁴² Dā ntíi Pablu ni ña ntíi ní'i ñā ukún ña Israee san ne, ntáka'an ñā'a san ni ñā:

—Vií nto da xe'e, ki'xi xtuku nto sábadu vité ve, kixntaa ntó nī ntí vatā ó kanta ntó vevii —ka'an ña.

⁴³ Ne, dā ntíi ña ma ukún kān ne, titín ña Israee ni ña túku tatá, ña é dadii tsi kuínti'xe i Xuva kō ne, kuntíkin ñā Pablu ni Bernábee. Dīvi ñā ne, ntáka'an ñā ni ñā'a san te ña tee dá'na ña é kuntíkin ñā Xuva kō, tsí dīvi ñā é xntíi ña ña.

⁴⁴ É kuvi ūvi sabadú san ne, da kanií ñuú san náaká nuu ña é kiní ñā tú'un Xuva kō.

⁴⁵ Kidáā né, iní ña Israee san e vānchu'un títín ña'a ntoo ña ne, dōo kúne'u iní ña. Ēni ntu'u ña ka'an ntée ña Pablú ne, ká'an kīni ña ñā ñā di. ⁴⁶ Pablu ni Bernábee ne, ñā ni ū'ví kue'en ña é nantiko koō ñā ne, kaka'an ña:

—Dī'na nto é ña Israee nto é kántio é ká'án ntí ni ntō tú'un Xuva kō, ntá tsi ña ncho kini nto tú'un ñā. Mii ntō ntádē kuení nto é ña te neé nuu á'vi nto é nī'i nto ntuví va'á nta'a Xúva kō. Dukuān ne, xio ki'ín ntí, kika'an ntódo ntí tú'un Xuva ko nī ña é ña te ña ña Israee san. ⁴⁷ Tsí kuān o dé kú've Xuva kō, kaka'an ñā ni kō:

É xtúví u o é viin vatā kaa uun ñu'u ñā ñā xio ñuu, ña é ña te ña Israee, vatā koo é na nākáku ña'a dá kanií ñūxivi, ka'an Xúva kō —ka'án Pablu.

⁴⁸ Dā téku ña ntoo san, ña é ña te ña Israee ne, náku'un díni kue'én nima ñā, ntáka'an ñā tsi dōo ka'nu tú'un Xuva kō ne, un ntíi ntíi ña é nakaxnúu Xuva kō é nī'i ña ntuví va'á ñā ñā ne, kuínti'xe ntíi ntíi ña. ⁴⁹ Kidáā ne, kue'en ní'i ña'a san tú'un Xuva kō. Kué'en ñā, ntáka'an ñā ni ñā'a san da mí'i ka mí ntaíka ña ñuú sa'a. ⁵⁰ Ntá tsi ña Israee san ne, ntáka'an ñā ni ñā'á san da mí'i ka mí ntaíka ña ñuú sa'a. ⁵¹ Ntá tsi ña Israee san ne, ntáka'an ñā ni ñā'á san da mí'i ka mí ntaíka ña ñuú sa'a. ⁵⁰ Ntá tsi ña Israee san ne, ntáka'an ñā ni ñā'á san da mí'i ka mí ntaíka ña ñuú sa'a. ⁵¹ Ntá tsi Pablu ni Bernábee ne, nakídi ña xáka dī'in ña vatā koo é kūtuni ñā'a san é ña vá'a o ni ide ña ni ñā ne, dá kue'ēn ñā ñuú Iconiu. ⁵² Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, dōo díni ña ntoo ña, tsi dōo nuu Espiritū Sántū nima ña.

14

Dá kakā'an ntódo Pablu ni Bernábee ñuú Iconiu

¹ Dā xee Pablu ni Bernábee ñuú Iconiú ne, kúki'ví ña ini ukún ña Israee ne, eni ntu'u ña kākā'an ntódo ña ni ñā'a san. Dōo vá'á ó kaka'an ña. Dukuān ne, vānchu'un títín ña Israee ni ñā'a é ña te ña Israee di, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu. ² Ntá tsi iō ñā Israee é ña ni kuínti'xe ña. Dīvi ñā nateñu núu ña ña é ña te ña Israee san ne, tsí'i ña diki ña é kadā kuení kini ña ña kuínti'xe i san. ³ Kidáā né, na'ā intóo Pablu ni Bernábee ñuú tsikan ne, ñā ni ū'ví kue'en ña é ká'an ntódo ña, tsí ini ña tsí Xuva ko kaxntii ña ñā. Ntáka'an ña é kuān nte vá'á o dé Xuva ko ni kō. Xuva kō né, ntáda ntaa ña é kākā'an ñā ñā ña, tsí

xe'é ña ntii ñā é kūvi víí ña nuu i e dóo na'nu, e dóo kue'e kuenta kué'e ña. ⁴ Ntá tsi ña ntoo ñuu tsikán ne, ñá te dadii tsi ó ntádē kuení ña; tsi íō ñá ne, ña Israee ntántikín ñá ne, íō ñá ne, pustrú san ntántikín ña. ⁵ Kidáā ne, ña Israee san ni ña nguii sán ne, nātee tá'an ña xu'u ña ni ña odo nūu iña ña, é ntukū nuu iní ña nté koo nantō'o ña pustrú san ne, nté koo kue'é xuu ña ña ña ña. ⁶ Ntá tsi kútuni Pablu ni Bernábee ne, ñuu ña, kue'en ña ñuu Listra ni ñuu Derbe, ñuu é ntáduku ntée ñuu Licaunia. Kué'en ña ntíkō díñi ñuu san ña, ⁷ ntaíka ña, ntáka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jesús.

Dā xe'é xuu ña Pablu ñuu Listra

⁸ Ñuu Listra ne, ítūví uun ñatīi, ña natīn dí'in ī. E dúkuan kāa ña nte da káku ña. Ntē uun ito ña ni kuvi kaka ña. ⁹ Ña sá'á ne, tekú ña é kāka'an Páblu. Pablú ne, ito vá'a vá'a ña ña ne, kūtuni ña tsí nñi kue'éen ini ña intée ini ña é kūvi ntuvá'a ña. ¹⁰ Kidáā ne, un ntīi tsi kāka'án Pablu ni ña:

—¡Nakuntītsin! —ka'an ña.

Koó dā kaentíta ntaa ñatīi san nakuntītsi ña ne, eni ntu'u ña kaika ña. ¹¹ Dā íni ña'a san é kúvi idé Pablu ntavá'a ña ña ne, koó da vañi ñā ntatīn ña:

—¡É i'a xée úvi ñā'a é uva kō é vē'xí nte e dukún kán ne, vata ntāa ñatīi ntāa! —ka'an ñá'a san é tú'ūn Licaunia ntáka'an ña.

¹² Ntáka'an ña é Bernábee ne, divi uva ñā, ñá nanī Zeú ne, ntáka'an ña é Pablú ne, divi uva ñā, ñá nanī Herme, tsí divi ñā é kāka'an ntódo ña. ¹³ Kidáā ne, xée dutu úkun Zeu é tuví díñi ñuu kán. Xée ña, ntēka ña duntiki ni le'e é ntukutu lāa. Tsí ntio ña'a san é ka'ni ñá duntiki san é kué'é ña domēni iña pústrú san, tsí xuva ñā, kuíni ña. ¹⁴ Ntá tsi dā kútuni Bernábee ni Páblu é ncho víí ña'a sán ne, nākatsin ña du'nu ñá vata xkoó ini ña da dóo u'vi kakúvi ña ne, koó dā ntaínu ña kue'en ña mé'ñū ña'a san ne, un ntii tsí ka'an ñá ni ñā:

¹⁵ —¡Nté kui kuān ó ntáde ntu nto? Ntí'í ne, ñatīi ni'í ntí nto. É ve'xi ntí é kā'an ntódo ntí ni ntō vata koo é xtuví mii nto é dótō tsi ntaíntikín nto é ña kaidiá'vi vata koo é kuntikín ntó Xuva kō, ña kantito. Divi ñā de kú'vé ñá vi'í antīvi ni ñūxiví, ni ntute ñu'u, ni un ntí'í é íō da mí'í ka. ¹⁶ Ntūvi dí'na ne, xé'e Xuva kō é kuntikín ñá'a da nēe ka itsi e ntío ña; ñá ni ē'nté nuu ña. ¹⁷ Ntá tsi ña ni tsoo míi kue'en ñá nto, tsi náñe'e ñá nto é Xuva ntí'xe ko ñā da é dóo vá'a o dé ña ni ntō. Tsí kanakīn ña davi nte e dukún kán ne, kata'xi ña é kūvi é tata, kata'xi ña é kō'o é kā'xi ntó, kanaxnuu díñi ñá nima nto.

¹⁸ Sá'a ka'án pustrú san ni ñā. Ntá tsi dá kuētsi kúvi idé ña é'nte nuu ña é kā'ni ña'a san duntiki san kuenta iña ña.

¹⁹ Kidáā ne, xée ña Israee, ña vé'xi ñuu Antioquia ni ñuu Iconiu, tsí'í ña díki ñá'a san é kué'é xuu ña Pablu. Dā kúvi ne, kīi ñu'u ña ña díñi ñuu san, tsí e xí'í ña, kuíni ña. ²⁰ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, nātaká nuu ña, ntāñi ntée ña ña. Kidáā ne, nākuntītsi Pablu, kúk'í'vi xtuku ña má ñuu Listra. Utén san ne, kué'en ñā, ntūvi ñá Bernabee, ñuu Derbe.

²¹ Dā kúvi ka'an ntódo ña tú'ūn va'á san ñuu Derbe ne, kúvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña Jesús. Kidáā ne, ntíko koó ñá, ita ntí'xin xtuku ña ñuu Listra, ni ñuu Iconiu, ni ñuu Antioquia. ²² Ikān ne, nátsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san, ntáka'an ñá ni ñā é ña ku tee dá'na ñā é kuínti'xe ña Xuva kō ne, xé'e ñā é kūtuni ña tsí kue'e íō é nto'o ko ñūxiví a é xēe o mí kadē kú'vé Xuva kō. ²³ Kidáā ne, nakaxnúu ña ñatā, ña é kodo nūu é un é un xúkun ña kuínti'xe i. Ka'an ntá'vi ñá, intóo ixu ña ne, dā ntáda ña ña kuenta ntá'a Tó'o kō, ña é intée ini ña.

Dā náxee xtúku Pablu ni Bernábee ñuu Antioquia

²⁴ Kidáā ne, ítā ntí'xin ña, ntūvi ña, dá kaniñi ñuu Pisidia, xee ña ñuu Panfilia. ²⁵ Kué'en ña, kúka'an ntódo ña ñuu Pergé ne, dá kué'en ña ñuu Ataliá ña. ²⁶ Ikān ñu'ú ña tun ntódo ka'nu, kué'en ña, náxee ña ñuu Antioquia, mí eka ña da táxnūu ña kuínti'xe i san ña é vii ñá tsiñu é xe'e Xúva ko ñā. Ne, é kūvi dé ntaa ntí'í ña tsiñu san. ²⁷ Dā ve tsi náxee ña ñuu Antioquia ne, kāna ña un ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i san é na nātaká nuu ña ne, dá ntaa ña ni ña un ntí'í nté o dé Xuva ko ni ñā, nté o xe'e ña itsi é kuínti'xe ña'a, ña é ña te ña Israee san ña. ²⁸ Kidáā né, dóo na'a intóo ña ni ña kuínti'xe i san.

Dā xío junta iña ñá odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuu Jerusalem

¹ Ntūvi tsikán ne, xío ñatīi, ña e éka ñuu Judea, xee ña ñuu Antioquia ne, ikān éni ntu'u ñā ntánañē'e ña ña kuínti'xe i san, ntáka'an ña:

—Tē ntio nto nakáku nto nta'a Xuva kō né, da miī é tē'nte un siin kúnū é ixi nto, vata o xtúvi Muísee é vii o —ka'an ña.

² Ntá tsi Pablu ni Bernábeé ne, ñá nī xkúntee iní kue'en tsí ña é ntáka'an ñá tsikan. Dukuān ne, ña kuínti'xe i sán ne, nakaxnúu ña Pablu, ni Bernábeé, ni uvi uní ka ení ña, ña kuínti'xe i ña, táxnūu ña ña é kī'in ñá ñuú Jerusaleen, kíkoto ña pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, tsíxe'e ña kuēnta iña i é káka'an ñá'a san é vii ña.

³ Ku'élen ña kuínti'xe i san, kuntéka itsi ña ña. Dā ita ntí'xin ña ñuú Fenicia ni ñuú Samariá ne, ikān ntāa ña ni ña nté o kuínti'xe ña é ña te ña Israeé san, é tsoo mii ña e kuínti'xe di'na ña ne, eni ntu'u ña ntántikin ñá Xuva kō. Dā téku ña kuínti'xe i sán ne, dōo dīnī ña.

⁴ Dā xeé Pablu ni Bernábee ñuú Jerusaleén ne, ku'e'en ña mí ntoo ña kuínti'xe i san, nī pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ñá ne, dōo dīnī ña dá xee ña. Ikan tsí ntāa ña ni ña un nti'í nté o dé Xuva ko ni ña. ⁵ Ntá tsi ió ña fariseu, ña kuínti'xe i, ntáka'an ña tsí da miī é tē'nte kúnū é ixi ña é ña te ña Israeé san, é da miī é káda ntaa ña lei Muíseeé di.

⁶ Kidáa né, mii tsí pustrú san ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, náta'ká nuu ña, ntánatīn ña nté koo ka'an ña. ⁷ Dā ku e ví'i ntánatīn ña ne, nákuñtītsí Pedru, kaka'an ña ni ña:

—Ení, é ini nto tsí Xuva kō ne, nté di'na nakaxnúu ña ko é ká'an u ni ñá'a, ña é ña te ña Israeé san, tú'un va'á iña Tó'o ko Jēsuu vata koo é kuínti'xe ña ña. ⁸ Xuva kō ini ñá nima ko nté ntaa ne, náñe'e ñá kō tsí intee ini ña é kī'i ña ña'a, ña é ña te ña Israeé san, tsí xe'é ña é kunūu Espiritū Sántū nima ñá vata tsí o dé ña ni ko xo'ō dá kuínti'xe ko ña. ⁹ Vevíi ne, é ntudadii ña ni kō, tsí Xuva kō ntántoo ña nima ñá di dā kuínti'xe ña. ¹⁰ Vi'a ve ne, ¿nté kui kakini nteē ntó Xuva kō? Ña kúvi nakuido o ña'a san é kada ntaa ña un nti'í e xkoó ini o e xtúvi ñata kō é vii o. Tsí nté ñata kō, nté xo'ō, ñá ni kūtíi o káda ntaa o. ¹¹ É ini nto tsí domēni tsi nakáku o nta'a Xuva kō ne, dómēni tsi nakaku ña é ña te ña Israeé san dí tē kuínti'xe ña —ka'an Pedru ni ña.

¹² Kidáa ne, diin diin tsi nakuntoo ña vata koo é kīni vá'a ña é ntáka'an Pablu ni Bernábee, é ntaa ña ni ña un nti'í nuu i e dóo na'nu é edé Xuva ko ni ña é ña te ña Israeé san. ¹³ Dā kúvi ntāa nti'í ña ne, eni ntu'u Sántiau kaká'an ñá ni ña:

—Kini nto ve é káka'an u ni nto, eni: ¹⁴ Ntāa Simuun Pedru ní kō nte o dé Xuva kō. Tsi nté di'na xe'é ña itsi é ni'í ña é ña te ña Israeé san é vā'á nta'a ña, ña é nāxnúu ña é kuvi i'xá ña. ¹⁵ Sá'a né, vata tsí ó uve na'a nte di'na dá ka'an ñá ka'an naa Xuva ko:

¹⁶ Da kidáa ne, nti'xi ú,
naxtūví u uun i'xá Davii é vii ñá rei
vata o dé Davii da itúvi ña.

¹⁷ Kidáa ne, un nti'í nti'í ña'a, ña é ña te ña Israeé,
ñá é nakaxnúu ú é kúvi ña iñá ko ne,
dīvi ña nantúku ñá kó é kuntikin ñá ko.

¹⁸ Sá'a káka'an Xúva kō;
nté di'na tá'xi ña kútūnī ko tsí kuan kōo kuvi,
ka'an ñá ka'an naa ña kídaa.

¹⁹ Dukuān ne, ká'an ú tē ña nateñu núu o ña é ña te ña Israeé san e xtúvi mii ña é kuínti'xe di'na ña vata koo é kuntikin ñá Xuva kō. ²⁰ Mii tsí é taxnuu o tūtú iña ña, ká'an o ni ña é ñá ku ká'xi ñá kúnū kiti é intāa ntéé xuva ña, ña inúu ini ña ne, ña vii ña é kini kaa ni ñadī'í ne, ñá ká'xi ñá kúnū kiti é ña ni kii ntí'í niñi i, nté niñi ti ña ká'xi ña. Sá'a tsi ká'an o é vii ña. ²¹ Tsí ini ña'a é kuān koo vii o nté ntūvi di'na. Tsí dā mí'i ka ñuú ió ñá ntáka'an ntódo lei Muísee, tsí vata dá sábadu ntánakuā'a ña lei san má ūkún ña Israeé san —ka'an Sántiau.

²² Kidáa ne, pustrú san ni ñatā sán, ni ūn nti'í nti'í ñá kuínti'xe i sán ne, íntēe iní ña é nakaxnúu ña uvi ña'a ení ña é kī'in ñá nī Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia. Nakaxnúu ña Juda Barsabaa ni Síla. Ntāí sa'á ne, dóo na'nu ña'a ña iña ña kuínti'xe i san. ²³ Táxnūu ña tutú di é kī'in ni'í ña. Kaka'an tutú san:

“Nti'í é pustrú nti, ni ñata, ña odo nūú, ni ūn nti'í nti'í ñá kuínti'xe i ne, taxnūu ntí ntiusi iña ení nti, ña é ña te ña Israeé, ña ntoo ñuú Antioquia, ni ñuú Siria, ni ñuú Cilicia di. ²⁴ Dā vé kutuní nti tsi ió ña'a, ña ñe'e ñuú mí ntoo nto, ña é nateñu núu ña nto vata koo é nādama nto é ntákuínti'xe nto. Ña tsikán ne, ntáka'an ña tsí da miī é tē'nte kúnū é ixi ntó, da miī é káda ntaa nto lei Muísee. Ntá tsi ña te nti'í ní taxnūu ntí ña. ²⁵ Dukuān né, un tsi dē kuení nti é nāxnúu ntí uvi ña'a ení nti é taxnūu ntí ña é kī'in ña ni Bernábee ní Pablu, ení kō, ña dóo kakuinima ko. ²⁶ Dīvi ña ne, ñá ni u'vī ni'í ña ntuvi iña ña, é kuān

te na kuví ña kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu. ²⁷ Dukuān ne, táxnūu ntí Júda nī Sílā, é kā'an mii ña ni ntō, é nañē'e ñá nto un ntí'i sá'a. ²⁸ Sá'ā xío ntaa iní ntí nī Espíritū Sántū, é ña vá'a o é nantō'o ntí nto. Mii tsi nuū i sá'a é kantio é vii nto: ²⁹ Ña ká'xi nto kúnū kiti e xntáa ntéé ña'a xuva ñā; ñá ka'xí ntó niñi ti, nté kiti é ña ni kii vá'a niñi ti. Ná vii nto é kini kaa ni ñadí'í dī. Sá'a tsí é kā'án ntí ni ntō: Te kāda ntaa nto sá'a ne, vá'a koo kuntōo nto", ka'an ñá ini tutú san.

³⁰ Kidáā né, kii ña, kue'en ña mí táxnūu ña ña ñuú Antioquia. Dā náxee ñá ikān né, kāna ña un ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i san é na nataká nuu ña é kuē'é ña ña tutú san. ³¹ Dā kúvi nakua'a ña tutú san ne, náku'un dīni nima ñá, tsi dóo vá'a ó kaka'an. ³² Júda nī Sílā ne, ña ntáka'án naa Xuva ko dí ne, dōo nátsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san, ntaxé'e ña ña itsi nté koo vií ña. ³³ Dā kú titín ntuvi ntoo ña ikān ne, ña kuínti'xe i san nátsu'un itsi ña ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Va'a vá'a tsi kunú'u nto mí ntoo ení nto, ña táxnūu nto —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi Sílā né, ntio ña é kūkuí'í ka ña, kutuví ñá ñuú Antioquia. Ná ni nū'u kantí'í ña. ³⁵ Pablu ni Bernábee dī ne, kántoo ña ni ñā. Dōo titín ka ña kántoo ña é nakuā'a ña ña'a san, kaka'an ntódo ña tú'ūn Tó'o ko Jēsuu.

Dá kuē'én Pablu, kúka'an ntódo ña e kúvi ūvi íto

³⁶ Dā kú titín ntuvi ne, kaka'an Páblu ni Bernábee:

—Kí'ín xtuku o, kikoto ní'ni o ení kō, ña kuínti'xe i san, da mí'í ká ñuu mí ñe'e o, íxka'an ntódo o tú'ūn Tó'o ko Jēsuu. Kikoto ntódo o nté o de ña —ka'an ña.

³⁷ —Kuvi ni —ka'an Bernábee—. Ntá tsi kunteka o Juaan Marcú dī —ka'an ña.

³⁸ —Ñá'ā —ka'án Pablu—. Tsí divi ña né, tsoo mii ña kō dá ñe'e o ñuú Panfilia. Ná ni ntaā ñá tsiñu ña —ka'án Pablu.

³⁹ Kidáā ne, naa núu ña ntuvi ñá ne, kii nteé xio tá'an ña. Bernabeé ne, kué'en ña, ntēka ñá Juaan Marcú. Ñu'u ña tun ntōo ka'nu, kué'en ña ñuú Chipre. ⁴⁰ Pablú ne, nākáxnūu ña Sílā é kī'ín ni'í ña ña. Kué'en ñā, ntuvi ña, da kúvi ka'an ntá'ví ení ña iña ña. Ntáka'an ña é na kūnuu mé'ñu, kūnuu dava Xuva ko ña. ⁴¹ Kidáā ne, ítā nti'xin ña ñuú Siria ni ñuú Ciliciá ne, ntánatsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san.

16

Dá kuē'en dádii Timoteu ní Pablu ni Sílā

¹ Pablú ne, xée ña ñuú Derbé ne, dá kué'en ñá ñuú Listra. Ikān ne, nání'í ña uun ña'a, ña kuínti'xe i, ñá nani Timōteu. Dí'í ñā ne, ña Israeé ne, kakuínti'xe ña Jesuu. Uva ñā ne, ñá te ña Israeé ña, tsí ña griegu. ² Un ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i, ña ñuú Listra, ni ña ñuú Iconiú ne, kaka'an ñá tsi dóo va'á ña'a Timoteu. ³ Ntío Pablu é dadii kī'ín ñá ni ñā, ntá tsi dí'na te'nte kúnū é ixi ñá vata koo é ña kadá kuení kini ña Israeé, ñá ntoo mí kī'ín ña, tsí ini ntí'í ntí'í ñá tsí uva ñā ne, ña griegu. ⁴ Un ntí'í ntí'í ñuu mí kaita nti'xin ñá ne, xé'e ñā é kūtuni ení ña, ña kuínti'xe i san, tú'ūn e táxnūu pustrú san ni ñata, ña odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusaleen, é kāka'an ñá ni ñā nté koo vií ña. ⁵ Dukuān ne, dí'í dí'í ka ñā kue'én ini ña'a san kuínti'xe ña Xuva kō. Utén utén kakutitín ña kuínti'xe i.

Dā ini Pablu é kii dito úun ñatí'í, ña ñuú Macedonia

⁶ Ña ni xé'e Espíritū Sántu itsi é kī'ín ña, kika'an ntódo ña tú'ūn san ñuú Asia, tsí xío ñuu ntío ña é kī'ín ña. Dukuān ne, ñuú Frigia ni ñuú Galacia ita nti'xin ña ne, ⁷ xée ña dí'ni ñuú Misia. Kidáā ne, ntio ña é kī'ín ña nte ñuú Bitinia, ntá tsi Espíritū Sántū sán ne, ña ni ntío xtūku ña é kī'ín ñá ikān. ⁸ Dukuān ne, ído ntūú ña ñuú Misia, kúntí'í ña ñuú Troa, mí kanaxee tūn ntōo na'nu. ⁹ Niñu tsikán ne, xée nūu Pablu úun ñatí'í, ña ñuú Macedonia. Ntitsí ña, kaka'an ña: “Kí'xi kudii nto ñuú ntí, dá xntii ntō ntí”, ka'an ña. ¹⁰ Dá kuān o íni Pablú ne, xío ntí'í ntí'í é kī'ín ntí ni ña ñuú Macedonia, tsí kútuní ntí tsí mii Xuva ko kākana ña ntí é kī'ín ntí, kika'an ntódo ntí nī ña ntoo Macedonia tú'ūn va'á san.

Dā xée Pablu ni Sílā ñuú Filipu

¹¹ Kidáā ne, ñú'ū ntí tun ntōo ka'nu ñuú Troa, kue'en ntáa ntí ñuu é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán, ñuu é nani Samōtracia. Utén san ne, xée ntí ñuú Neapoli. ¹² Da kidáā xée ntí ñuú Filipu, mí ntoo ña vé'xi ñuú Roma. Dí'ni ñuú é dí'í ka'nu é un ntí'í ntí'í ñuu é kāduku ntée ñuú Macedonia. Titín ntuvi intóo ntí ikān. ¹³ Dā xee ntúvi iō dá'na ne, ntí'í ntí'í ñuú san, kue'én ntí dí'ni ntute ka'nu kán mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña'a san, kuíni ntí. Ikan tsí ñu'ú ntí, ntáka'an ntódo ntí ni ñadí'í, ña nataká nuu ikān, tú'ūn va'á iña

Jésuu. ¹⁴ Uun ña'a, ñá nanī Lidiá ne, ñuú Tiatira vé'xi ña. Doo ku'e kadiko ña. Ña sá'á ne, dōo kanuu iní ña Xuva kō. Xuva kō dé vitā ñá nima ñá vata koo é kinī ña é kākā'án Pablú ne, kuínti'xe ña. ¹⁵ Kidáá ítsi ntuté ña ni ūn ntíí ntíí ñavi'i ña ne, kaka'an ñá ni nti: —Te kadē kuení nto é nuu é ntaā i e kuínti'xe kó Tó'o ko Jesúcrístú ne, ki'xi nto, kixkúntōo nto nú vi'i kó kán —ka'an ña.

Xē'e kuétsi ña nti é kuntōo nti.

¹⁶ Uun ntuvi ñe'e xtúku nti mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña. Dá ku'én nti itsi kán né, tā'án nti ni ūun ta'nú kuetsi, ta'nú nuu é ña vá'ā nima í ne, dōo kue'é diu'un ni'í tun iña tó'ō tún tsí kanakoto ntodó tun. ¹⁷ Tá'nu sá'á ne, íntikín tun ntí ne, koó da kākachu'u ntáa tún, kaka'án tun:

—Ñatí sa'á ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko, ña e dōo ka'nu ne, ntáka'an ñá ni kō nté koo nakáku o nta'a Xuva kō —ka'án tun.

¹⁸ Títín ntuvi kuan o dé tun, da nté ña ni kutí ká Pablú nima ña. Kidáá né, xkokōto ña, kaka'an ñá ni é ña vá'ā san é nuu nimá tun:

—Kuenta iña Jesúcrístu, ntíin nimá tun —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntíí é ña vá'ā san.

¹⁹ Tō'ó tun ne, dā kútuni ña tsí ña tuví ka nté koo ni'i ñá diu'ún ne, tñn ña Pablu ni Sílā, íntēka ña ña nta'a ña tsíñu i un tsi nte me'ñú i kán. ²⁰ Ntáda ña ña kuenta ntá'a to'o, kaka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ña Israee ñá ne, ntánatēñu nuu ña ña ñuú kō. ²¹ Tsí un ntí'í é vatā xkoó ini ña ñuú ña kán ntánañē'e ñá kō ne, ña kúvi vii o, tsí xo'ō ne, ña ñuú Roma o —ka'an ña.

²² Kidáá ne, un ntíí ntíí ña'a san ínchu'vi ñá ña ne, xé'e tō'ó san itsi é nantíí ñá ña ne, dā natií nuu ña ña ntuku. ²³ Un vá'a tsi natií nuu ña ñá ne, dā tsú'un kutu ña ñá vi'i utun. Tēe tsiñu ña ña kade kuenta xí'i vi'i útun é kuēta tsí vii ña vata koo é ña ntii ña. ²⁴ Ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, dē ntaa ña é kākā'án tó'ó san ne, tsú'un kutu ñá Pablu ni Sílā ūun tsi nte iní i kán ne, ini útun tsu'un ntido ña d'ín ña vata koo é ña kaka ña.

²⁵ Dā kú dava ñuú ne, ñu'u Pablu ni Sílā, ntáka'an ntá'ví ña, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ne, ntaíni ntíí ntíí ña ñu'u kutū san. ²⁶ Dā nēni ña dá un vá'a tsi ntíí táan. Dá kanñ vi'i utun san kantá nuu. Kidáá né, nākaan mí ūn ntíí ntíí xí'i vi'i útun sán ne, ntii nuu ta'an ntí'í kadena é odō kútu d'ín ña ñu'u kutū san. ²⁷ Da kidáá ntóto ña kade kuenta xí'i vi'i útun san. Dā kútuni ña tsí kantii ntaa ntí'í xí'i vi'i útun sán ne, ura tsí i táva ña káa ñá é ká'ni mii ña kúñu ñá, tsi é ntí'í ntí'í ña ñu'u kutū san, kuíni ña. ²⁸ Ntá tsi Pablú ne, un ntíi tsí ka'an ña:

—¡Ñá ku kuān xkoó de ntō! tsí ntí'í ne, i'a ñu'u ntí'í nti —ka'an ña.

²⁹ Kidáá ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, íkan ña ñu'ú ne, kaxkainu ña kukí'vi ña iní vi'i utun kán. Koó da kán'í ña inchtí ña nú d'ín Pablu ni Sílā. ³⁰ Kidáá ne, nantíi ña ñá vi'i utun sán ne, tsixe'e ña ñá:

—Divi ntō, ¿nté ntu koo vii u é nakáku ú nta'a Xuva kō? —ka'an ña.

³¹ —Kuínti'xe nto Tó'o ko Jesúcrístú ne, nakaku ntó nta'a Xuva ko, ni ūn ntíí ntíí ñavi'i nto dī —ka'an ñá ni ñá.

³² Ne, ntáka'an ntódo ña ni ñá tú'ūn va'á iña Xuva kó, ni ūn ntíí ntíí ña ntoo nú vi'i ña kán dī. ³³ Divi tsi niñú san ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, nākate nuu ña mí ni'í kui'í Pablu ni Sílā. Kidáá né, ítsi ntute ña, ni ūn ntíí ntíí ñavi'i ña dī. ³⁴ Kidáá ne, kúxee ni'í ñá Pablu ni Sílā iní vi'i ña kán né, ikán xe'é ña é ká'xi ña. Dōo d'ín ña ni ūn ntíí ntíí ñavi'i ña tsi e kuínti'xe ña Xuva ko vé.

³⁵ Dā tuví ne, táxnūu to'ó san mau é kúkoto ná te nantíi ña Pablu ni Sílā. ³⁶ Kidáá ne, kākā'án ñá kade kuenta xí'i vi'i útun san:

—É tā'xi to'o ítsi é nantíi ú nto. É kúvi ntii nto ve ne, vá'ā o vá'a tsi ku'én nto —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Mí'í ntū? Tsi ntí'í ne, ña ñuú Romá nti ne, divi ñá natií nuu ña ntí ntuku mé'ñū ña'a san dá vāta xntekú ku've ñá leí san iñá nti. Dotō tsi tsú'un kutu ñá ntí vi'i utun. Veví ne, ntio ña é nantíi xu'ū ñá nti. ¡Ñá'á! Na ki'xi mii ñá, dá nantíi ña nti —ka'an ña.

³⁸ Kidáá né, ntiko kōo maú san, kunú'u na ne, ntaa na ni tō'ó san é kākā'án Pablu. To'ó san ne, dōo u'ví ña da kútuni ña tsí ña ñuú Roma. ³⁹ Kidáá ne, ku'én ña, kúnaka'nu ña iní Pablu ni Sílā ne, kidáá ne, nantíi ña ña, kaka'an ña:

—Vii nto da xe'e, ntii nto ñuú nti —ka'an ña.

⁴⁰ Dā ntíi ña vi'i utun sán ne, kúnū'ú ña nú vi'i Lidia. Ikán náta'ká nuu ña un ntíí ntíí ení ña, ña kuínti'xe i sán ne, nāxnūu ka'nu ña iní ña. Da kidáá ntíi ña, ku'én ña.

17

Dā itsú'un ña ñuú Tesalonica

¹ Kué'en Pablu ni Sílā, ita ntí'xin ña ñuú Anfipoli ni ñuú Apolonia, xée ña ñuú Tesalonica, mí tuví xúkūn ña Israee. ² Vata xkoó ini Pablú ne, ñé'e ñā má ūkún kan ntūvi dá iō dá'na. Úni ito ñe'e ña é tiín ña ni ñā'a san, ³ kanañē'e ña ña mí uve na'a Tú'un Xuva kō nte dí'na é da mií é ntō'o Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō ne, da mií é ntotō xtuku ña te xi'i ña. Kaka'an ña:

—Divi tsi Jēsuu é kaka'an nti ni ntō né, divi ñā é Cristu ñā, divi ñā é taxnuu Xuva ko ñā —ka'an ña. ⁴ Iō ñā Israee san ne, kuínti'xe ña é kaka'an Páblu ne, kúdadī ñā ní Pablu ni Sílā. Nā te da dīi ñā griegu, ña é ntānuu iní i Xuva ko, ni ñadī'i, ña e dōo na'nu ña'a ne, kuínti'xe ña dī. ⁵ Ntá tsi ña Israee, ña é ña ni kuínti'xe i ne, kūne'u iní ña ni ñā. Kidāā né, ide ña é nātaká nuu natīi kini ntāa, na é dotō tsí ntāñī dú'xen nu â'ví kán. Nātaká nuu na ne, dā nakutsú'un na da kaniñ ñuú san. Kidāā ne, ínti'u na nú vi'i ña nani Jāsuun, ntánantuku nā Pablu ni Sílā é ntāda na ña kuenta ntá'a ña tsíñu i. ⁶ Ntá tsi ña ni nani'i na ña. Mii tsi Jāsuun, ni túku ení ña, ña kuínti'xe i san nani'i na. Ntāñū'u na ña, kue'en ni'i na ña nta'a ña tsíñu i san ne, koó da vāntiñi na ntáka'an na, ntátsi'i kuétsi nā Pablu ni Sílā:

—Ñā sá'a ne, da kaniñ ñuxiví a ntaíka ña, ntánakutsú'un ña ñā'a. Vevíi ne, un tsi nte í'a xee ñā ve ne, ⁷ Jasuún san ne, xé'e ña vi'i ña é kuntōo ña. E ntáde ña sá'a ne, dōo xíi kaa. Nā te kaiko ñu'u ña rei ñuú Roma, tsí ntáka'an ña é iō túku rei, ñā nani Jēsuu —ka'an na.

⁸ Un ntíí ntíí ña'a san ni ña tsíñu i san ne, dōo itsu'un ña da téku ña sá'a. ⁹ Kidāā né, kí'i ña diu'un Jāsuun ni ña ntíi ní'i ña ne, nangáva ña ñā.

Dā intōo Pablu ni Síla ñuú Berea

¹⁰ Dā kuáa ne, táxnūu ña kuínti'xe i san Pablu ni Sílā é na kī'in ñā ñuú Berea. Dā xee ñā ikān ne, kué'en xtūku ña má ūkún ña Israee. ¹¹ Ña Israee, ñā ntōo ñuú Berea san ne, díi ka vita ini ña é ña ntōo ñuú Tesalonica, tsí nñi kue'én ini ña ntaíni ña Tú'un Xuva kō ne, utén uten nántuku ñā mí ūve na'a Tú'un Xuva kō da nté kutuni ñā tē nuu é ntaā i é kaka'an ñā ni ñā. ¹² Dukan ne, dōo titín ña Israee kuínti'xe ña, ni ña griegu dī, tē tí te ñadī'í, kuān te dōo na'nu ña'a ña ne, kuínti'xe ña dī. ¹³ Ntá tsi dā kútuni ñā Israee, ñā ntōo ñuú Tesalonica, é kaka'an ntódo xtuku Pablu tú'un Xuva ko ñuú Berea ne, xée ñā é nakutsu'un xtūku ña ña'a san. ¹⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, ura tsí i táxnūu ña Pablu é na kī'in ña nu ntute ñu'u kan. Mii tsí Síla ni Timōteu kántoo mii ña ñuú Berea. ¹⁵ Ña ixntéka itsi Pablú ne, kué'en ña ni ñā un tsi nte ñuú Atena. Dā ntíko kōo xtūku ña, kaka'an ñā ní Síla ni Timōteu é na kī'in kantí'i ña, kíkuntōo ña ní Pablu.

Dā itúvi Pablu ñuú Atena

¹⁶ Nñi dukuān tuví Pablu ñuú Atena é kantétu ña Síla ni Timōteu ne, dōo dé kuení ña dá ini ña tsí ña ntōo ñuú Atena ne, da mií kue'en tsi sántu ntūvá'a naa iō iña ña. ¹⁷ Dōo kí'in itō ñe'e ña má ūkún kán é natíin ña ní ña Israee san ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntānuu iní i Xuva kō. Utén uten ñe'e ña nu â'ví kán dí, kaka'an ñā ní ña ntánataká nuu ikān. ¹⁸ Ikān ne, xíō ña'a, ña ntántikín túku nchu'un iña ñā nani Epícuru ne, xíō túku ña'a, ña ntántikín nchu'un é nani ēstoicu. Ña sá'a ne, ntáka'an ña:

—¿Neé ntu kani tú'un é kuān nte kaká'an ña? —ka'an ña.

Iō ñā ne, ntáka'an ña:

—Vata tē é tūkú xuva ncho nañē'e ñā kō —ka'an ña.

Tsí Pablú ne, kaka'an ntódo ña tú'un va'á iña Jēsuú ne, kaka'an ñā e ntóto xtuku ña dá xi'i ña. ¹⁹ Kidāā ne, ntánteka ñā Pablu, kue'en ní'i ña ña uun mí nani Areōpagu, mí é dukuān ntánataká nuu ñata ña odo nūu, ntaxé'e ña itsi ña ñuú i san. Tsixe'e ñā Pablu:

—Ká'an kūdii ntó, na kīni nti neé nchu'un xee é vexní'i ntō. ²⁰ Tsí ntí'í ne, ñā te kãñe'e ñā kī nti é kaka'an nto, tsí tuku nchu'un é iní nti. Nañē'e kudii ntó nti nee é kani tú'un é kaka'an nto —ka'an ña.

²¹ Tsí ña ñuú Atena ni ña da xee ntóo ikān né, da mii kue'en tsi nchó kini ña nee é dā ve kakuvi é natíin ña.

²² Kidāā ne, nákuntítsi Pablu mé'ñū ña'a san Areopagu kán ne, kaka'an ñā ni ñā:

—Divi ntō, ña ñuú Atena, é iní u tsí dōo iō xuva ntō e ntānuu iní nto. ²³ Dā itā nti'xin ú ñuú nto, kaito dító u nee ntí'i ntí'i iña nto e ntānuu iní nto ne, nāni'í ko uun nú naa kan mí ūve na'a kaka'an: “Iña xúva kō, ña e ñā ini o xoo ñā'a”, ka'an. Divi tsi xuva ntō, ña e ñā ini ntó ne, divi Xuva kō é kaka'an u ni ntō vevii.

²⁴ Tsí Xuva kō né, dē kú'vē ñá ñuxiví ni un nti'í é iō. Dìvi ñā Tó'ō e dukún kan ni ñuxiví a. Ña te ví'í mí de vá'a ña'a tuví ña. ²⁵ Nté ña túvi nee iña é kúvi kué'e o ñā, tsí ña tuví nee iña é kátaan núu ña. Mii ña káta'xi ña ntuvi iña ko ni tatsin é ta'ni o, ni un nti'í é iō iña ko, xe un xé un ō.

²⁶ Uun tsi niñi ko dé kú'vé Xuva ko un nti'í nti'í o é ntoo o da kaniñ ñuxiví a. Mii ñā de kú'vé ña nté kaa ntuvi kuntoo o ñuxiví a ni mí'i ñuú kuntoo o, xe un xé un ō. ²⁷ Kuān o dé Xuva kō, tsi ntío ña é nantuku o ñā, un nti'í nti'í o, da nté koo é nani'í ko ña. Ntá tsi ña te nté sa ikā tuví ña, ²⁸ tsí ña ña ta'xi ña ntuvi iña ko, ni é kakantá nuu o, ni é tuví ō. Kuān ó uve na'a, kaka'an ñáta ntō, ña de vá'a tutú san, kaka'an ña: “Xo'ō ne, i'xá Xuva ko ō”, ka'an ña. ²⁹ Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva kō kúvi ō ne, ña kúvi ká'an o é Xuva ko da neé ka nti'í, tē kaá kuaan, tē kaá ku'xín, o xuu e ntáva'a naa ña'a vata ō dé kuení mii ña é vata kaa Xuva kō. ³⁰ Ntuvia di'na ne, dé ka'nu iní Xuva ko ni ña intóo kídaā e kuán o dé ña, tsí ña ni iní ña nté koo víi ña. Ntá tsi vevíi ne, ntio Xuva kō é nadama ō nima káni kaa ko. ³¹ Tsi e xtúvi Xuva ko uun ntuvi é xntékú ku'vé ñá da kaniñ ñuxiví. Tsí é nakaxnúu ña uun ñatíi, ña é xntéku kú've. É ini ó xoo ñá'a, tsí nantóto Xuva ko ñā dá xi'í ña —ka'an ña. Dukuan ō ka'án Pablu ni ña.

³² Dā téku ña'a san é káka'án Pablu é ntóto xtuku uun ña'a é xi'í ñá ne, iō ña ntáxkuntée ña ña. Iō ñá ne, ntáka'an ña:

—Dá nte uun ká tuku ntuvi ka'an ntó ni ntí sá'a —ka'an ña.

³³ Kidáā né, kii Pablu, kué'en ña. ³⁴ Iō ñá ne, kantikin ñá Pablú ne, kuínti'xe ña é káka'an ña. Uun ña'a ña ne, Dionisiu náni ña; tsiñu ña Areopagu. Uun ñad'í, ña nani Damarí di ne, ió ka tuku ña'a kuínti'xe i di.

18

Dā itúvi Pablu ñuú Corintu

¹ Kidáā né, nti'í Pablu ñuú Atena, kué'en ña ñuú Corintu. ² Ikān náni'i ña uun ñatíi, ñá Israee, ñá nani Áquila. Ñuu é naní Pontu vé'xi ña. Vata e ná'a xee ña, ntuvi ñá ñadi'í ña, ñá nani Prísila. Tsí e nti'í ña ñuú Italia da nakunú rei Claudiu ún nti'í nti'í ña Israeé san ñuú Roma. Kué'ēn Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne, ³ ikan tsí katúvi ña ni ñā. Dadíi tsi de vá'a ña ví'i doo, tsí ña ña tsiñu ini ñá di. ⁴ Vatā dá iō dá'na ne, kañe'é Pablu má ūkún kan, kanañe'e ña ña Israeé san ni ña é ña te ña Israeé san di nté koo kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu.

⁵ Dā xeé Síla ni Timōteu, é vē'xí ña ñuú Macedoniá ne, nguentúvi kaka'an ntódo Pablu tú'un va'á san, kaka'an ñá ni ña Israeé san tsí Jesuú ne, ña ña ña Cristu, ñá nakaxnúu Xuva kō. ⁶ Ña Israeé san ne, naa núu ña ni ñā ne, dōó kini ka'an ñá ni ñā. Dukuān ne, Pablú ne, nākidí ña doo ña vata koo é kué'é ña kuenta é ñā te vá'a ō ntáde ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Kuenta iña mii nto ve te ña ní'i nto é vā'á nta'a Xuva kō. Xu'ú ne, ña túvi kuétsi ko, tsí é káka'án u ni ntō. Ví'a ve ne, xio ñuú kí'in u, kika'an ntódo ú ni tuku ña'a, ña é ña te ña Israee —ka'an ña.

⁷ Kidáā ne, nti'í ña má ūkún kán, kué'en ña má ví'í ñá naní Justo, ña dōo kanuu iní i Xuva kō. Etsin tsi mí ntitsi xúkún san tuví ví'í ña. ⁸ Ña odo nūu ini ukun, ñá naní Crispú ne, kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu ni ún nti'í nti'í ñavi'í ña. Ñá te da ña ña'a, ña ñuú Corintú di, dā téku ña é káka'án Pablú ne, kuínti'xe ña ne, itsi ntute ña. ⁹ Uun niñu ne, vata tsi tē ini Pablu é káka'an Xúva ko ni ñā:

—Ñá ku u'ví o é ká'an ntódon. Kuan tsí koo ka'an vātā ó den, ¹⁰ tsí xu'ú kunuu mé'ñū ú o. Xōxó kuvi víi i ni o, tsi dōo iō ñá'a ko ñuú sa'a —ka'an Xúva ko ni ñā. ¹¹ Kidáā ne, uun kuia nte dáva katúvi ña ñuú Corintu, nakuá'a ña ña'a san tú'un Xuva kō.

¹² Ntuvia tsikán ne, dā inúu ñá nani Gáliuun, de kú'vé ñá ñuú Acayá ne, nātaká nuu ña Israeé san ne, tññ ña Pablu, kué'en ní'i ña ña nta'a ña tsiñu i ne, ¹³ ikān tsí'i kuétsi ña ña, ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, kanañe'e ñá ña'a é kūnuu ini ñá Xuva kō, ntá tsi ña te vatā ó kaka'an leí san. Dōo xíi kaa é víi o é káka'an ña —ka'an ña.

¹⁴ Dā vata kani ntú'u Pablu ká'an ñá ne, di'na ña tsiñu ka'nu i Galiuún san kaka'an ñá ni ña Israeé san:

—Tē dí dōo xii kaa nti'xé nuu i é kanañe'e ña ne, kiní u é ntátsi'i kuétsi nto, ¿nté kui ña'a? ¹⁵ Ntá tsi ntō'ó ne, kūdii kuénta iña lei míi nto ntánāa núu nto. Mii nto kadā kú'vé ntó ve. Ñá te xū'u é káduku ntée ú sá'a —ka'an ñá ni ñā.

¹⁶ Kidáā ne, kii ñu'u ña ña kí'li kán ne, ¹⁷ ña ntáñī ntée kán né, ntāva ntodó ña ñá odo nūu iña úkūn, ñá nani Sōstené ne, ikan tsī é'ni diín ña ña nuu ña tsíñu i san. Ntá tsi Galiuún san ne, ña ni íde ña kuenta.

Dā ntíko kōó Pablu ñuú Antioquíá ne, kué'en ña kūka'an ntódo ña é kuvi ūni íto

¹⁸ Pablú ne, na'ā itúvi ña ñuú Corintu. Kidáā ne, kaka'an ñá ni ēní ña ña kuínti'xe i san é nū'u xtúku ña ñuú Siria. Kántēká ña Prisila ni xī ña Aquila, kué'en ña. Di'na dá ntáka ña ñuú Cencreá ne, kūntíí tdu'u díkí Pablu váta koo é kue'e ña kuenta tsí xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō. ¹⁹ Kidáā ne, ñú'u ña tun ntōó ka'nu, xee ñá ñuú Efesú ne, ikān kantóo mii Prísila ni Áquila. Pablú ne, di'na dá ntaka ña ne, kué'en ña má ūkún kán é kā'an ñá ni ña Israee. ²⁰ Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Víf nto da xe'e, kutuví ká nto nī nti —ka'an ña.

Ntá tsi ña ni ntío Pablu. ²¹ Dā ntáka ña ne, kaka'an ña:

—Da mii é kantio é kutuví u ñuú Jerusaleen é kúvi viko. Te Xuva kō ntio ñá ne, nti'xi xtuku ú, ntixkoto ni'ni ú nto —ka'an ña.

Kidáā ne, nákunūu ña tun ntōó ka'nu da ntáka ña ñuú Efesu, kué'en ña. ²² Dā xee ñá ñuú Cesareá ne, di'na ñuú Jerusaleen ita ntí'xin ña é kā'an ñá ntiusi ni ña kuínti'xe i sán ne, da kidáā ntíi ña, kue'en ña ñuú Antioquia. ²³ Dā kú titín ntuvi itúvi ña ikān né, eni ntu'ū xtuku ña ika ña. Ítā nti'xin xtuku ña ñuú Galacia ni ñuú Frigia é xntíi ña ña kuínti'xe Xuva ko, nátsu'un ka'nu ña iní ña.

Dá kakā'an ntódo Apolo ñuú Efesu

²⁴ Ntuvi tsikán ne, xée uun ñatíi, ñá nani Āpolo, ñuú Efesu. Ñuú Alejandria vé'xi ña, ntá tsi ña Israee ña. Ña sá'á ne, dōo vá'á ó kaka'an ña, kaka'an ntódo ña; dōo ini ña tú'un Xuva kō é ūve na'a nte dí'na. ²⁵ Dōo ini ñá nchu'un Xúva kō di. Nñi kue'én ini ña kaka'an ntódo ña ne, nuu é ntaā í un nti'í é kaka'an ñá iña Jesús, kuān te mii tsi é nakutsi ntute Juaan Bautista ini ña. ²⁶ Ñá te kau'vī ña, kaka'an ntódo ña ini ukún ña Israee san. Dā téku Prisila ni Áquila é kaka'an ñá ne, kāna xio ña ña ne, náñē'é ka ñá ña iña Xuva ko. ²⁷ Apoló ne, ntio ña é kí'in ñá ñuú Acáya. Xíō ntaa iní ña kuínti'xe i san. Táxnūu ña tutú nta'a ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Acaya, na vā'á koo nakuetu ña Apoló san tē xee ña ikan. Dā xee ñá ñuú Acayá ne, dōo kue'e xntíi ña ña kuínti'xe i Jesuu, tsí dōo vá'á o dé Xuva ko ni ña. ²⁸ Tsí Apoló ne, dōo ini ña nté koo ka'an ñá ni ña Israee san mé'ñū ña'a san, kanañē'e ñá ña tsí nuu é ntāa ntí'xe i tsí Jesuú ne, ñi'vi ñā é Cristú, ñi'vi ñā é nakaxnúu Xuva ko ñā é kodo nuū ñá, vatá ó uve na'a tú'un Xuva kō nte dí'na.

19

Dā itúvi Pablu ñuú Efesu

¹ Nñi dukuān tuví Apolo ñuú Corintú ne, kué'én Pablu, ita ntí'xin ña itsí rki uku kan, xée ña ñuú Efesu. Ikān nání'i ña titín kudii ña kuínti'xe i san. ² Pablú ne, kaka'an ñá ni ña, katsixe'e ña ña:

—¿Inúu ntu Espíritū Sántū nima nto da kuínti'xe nto? —ka'an ña.

—Á te ña'a. Ntē vata kiní nti xoo é Espíritū Sántū —ka'an ña.

³ Kidáā né, katsixe'e xtuku Pablu:

—¿Neé ntu nchu'un e ini nto dá itsi ntute nto? —ka'an ña.

—Nchu'un é kaka'an Juaan Baútista —ka'an ña.

⁴ Pablú ne, kaka'an ña:

—Tsí Juaán ne, nákutsi ntūte ña ña'a vata koo é kué'é ña kuenta é nādama ña nima káni kaa ña. Ntá tsi Juaán ne, kaka'an ñá te kuínti'xe ko uun ña'a, ña é dā ve vé'xi. Ña tsikán ne, e xée ñā. Jesuu nani ña —ka'an ña.

⁵ Dā téku ña'a san é kaka'an ñá ne, itsi ntute xtuku ña, ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jēsuu.

⁶ Kidáā né, dā xntékú Pablu ntá'a ña díki ñá ne, ínūu Espíritū Sántū nima ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ñá tuku tú'un e ñá ini ñá ne, ntáka'an ñá tú'un é xe'é Xuva ko ñā. ⁷ É un nti'í ñā ne, iō ñá te ūxuvi ñá'a ña.

⁸ Uní xóo ñe'é Pablu má ūkún ña Israee. Ñá ni u'vī kue'en ña é kā'an ña. Kaka'an ntódo ña, kaka'an ña tsí Xuva kō né, ñi'vi ñā é kadē kú've ña. Kaka'an ñá ni ñā é vā'á vata koo é kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu. ⁹ Ntá tsi iō ñá ne, dōó ka'xi nima ña. Ña ni ntío ña kuínti'xe

ña ña. Ntáka'an xení ña iña tú'un va'á san. Kidáa ne, xio kue'én Pablu, tsóo mii ña ña ne, kánteka ña ña kuínti'xe i san, kue'en ni'i ña ña nú vi'i skuela mí nakuá'a ñá nani Tiranú ne, ikān natíin ña ni ñā utén uten. ¹⁰ Uvi kuíá é kuān o dé ña. Dukuān ne, un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo da kanií ñūú Asia, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, tēkú ña tú'un Tó'o ko Jēsuu. ¹¹ Xuva kō ne, xé'e ñā é kūvi vií Pablu nuu i e dóo na'nu é nté uun ito vata kiní ña'a é kuān koo kúvi. ¹² Ntáñe'e ni'i ña'á san da nēe ka doo é tiin nta'ā Pablu, te doo dúkūn, o tē doo núu ne, ntáxe'e ña ña nchokuví san ne, ntuvá'a ña. Ntíi ntí'i é ña vá'ā é ñū'u nima ñá di.

¹³ Ntúvi tsikán ne, iō ñá Israeé é ntaíka ña, ntánatava ña é ña vá'ā é ñū'u nima ñá'a san. Ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jēsuu dá natavā ñá ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña Jēsuu, ña é kākā'an ntódo Pablu iña i, ka'án u ni o: ¡Ntíin nima ña! —ka'an ña.

¹⁴ Du'va o dé u'xe éni, i'xá dutu ñá odo nūu iña ñá Israeé, ñá nani Eseva. ¹⁵ Uun ntúvi ne, nantíko kōo é ña vá'ā san:

—Xu'ú ne, iní u xoo e Jēsuu. Iní u xoo é Pablú di. Ntá tsi nto'ó ne, ¿xóo ntu ña'a nto? —ka'an.

¹⁶ Kidáa ne, kūdiin ñá ñū'u é ña vá'ā san nima í, ntāva ntodó ña ñatíi, ña u'xe ñá'a san. Kūvi dé e ña vá'á sán ni ñā ni'i kuí'i ñá ne, koó dā ntántíi ña kii ña nú vi'i ñā. ¹⁷ Un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo ñūú Efesú, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, kūtuni ñá nte o kúvi ne, dōo u'ví ña ne, dōo vá'a ka'an ñá iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Ná te da dīi ña kuínti'xe i xee ña é nāna'ma ña kuétsi ña mē'ñú ña'a san. ¹⁹ Ná te da dīi ñá tātán xee ñá di. Xee ní'i ña tutu é ntánakoto ntodó ña. Kidáa né, ē'mi ña tutú san mē'ñú ña'a san. Kántē'ví tutú san nté kaa xee tá'an xá'vi i ne, ínūu á'vi te ūvi díko u'xi miil diu'un kuí'xin. ²⁰ Dukuān ne, ñá te da dīi ña'a kuínti'xe ña tú'un Xuva kō, tsi kūtuni ña tsí Xuva kō né, dōo iō ntíi tū'ún ña.

²¹ Rkontúvi dá ita ntí'xin sá'ā ne, kaka'án Pablu é k'í'in ña, kikoto ni'ní ña ña ntoo ñūú Macedonia ni ñá ntoo ñūú Acaya nté o de ña ne, dá k'í'in ña un tsi nte ñūú Jerusaleen.

—Tē ntáka ú ñūú Jerusaleén ne, kuétsi é k'í'in u ñūú Roma —ka'an ña.

²² Kidáa ne, táxnūu ña uvi ña'a, ña é xntii ñā, ñá nani Timōteu ni Rastú ne, odo nuū ñá, kue'en ña ñūú Macedonia. Nii dukuān kúkuíi ka Pablu itúvi ña ñūú Asia.

Dā itsu'un ña ñūú Efesu

²³ Ntúvi tsikán ne, kuvi du'xen kuēnta iña tú'un va'á iña Jēsuu. ²⁴ Tsí uun ñatíi, ñá nani Dēmetriú ne, káá kuí'xin kade tsiñu ni'i ña, kantavá'a naa ña xúkun kuetsi vata ntáa xúkūn santu é naní Diana. Titín ña'a ntáde tsiñu ni'i ñā ne, kué'ē diu'un ntáni'i ña. ²⁵ Demetriú ne, kāna ña ña ntáde tsiñu ni'i ña ni un ntí'i ñā'a, ña ntáde tsiñu sá'a. Nātaká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Dívi ntō ne, ini ntó tsi dóo va'á ntúvi iña ko é ntáde o tsiñu sá'a. ²⁶ Ntá tsi é kūtuni nto tsí kaika uun ñatíi, ñá naní Pablu, kaká'an ntódo ña, kaka'an ñá tsi santu é ntavá'a nāá ña'a ne, ñá tē nuu é ntaa i é Xuva kō. Ne, kūvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña é kākā'an ña. Ná te da mii tsi ñūu ko, tsí da kanií ñūú Asia. ²⁷ Sá'ā né, dōo xii kaa; tē ña'á ne, ntí'i tsiñu kō. Ná te da mii tsi tsiñu kō dí, tsí dí'i kō Dianá di ne, ñá kuiko ñū'ū ká ña'a xúkun ñā. Tsí dí'i kō né, dōo ka'nu ña'a ña. Da kanií ñūú Asiá ne, da kanií ñūxivi ntaíko ñū'u ñā'a san ña —ka'an ña.

²⁸ Dā téku ña'a san é kākā'an ñá ne, dōo kúdiin ña. Un tsi vāntiñi ña ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñūú Efesu! —ka'an ña.

²⁹ Kidáa né, tīn ña uvi ña'a, ña ñūú Macedonia, ña íka dadii ní Pablu, ñá naní Gayu ni Áristarcú ne, ntaíñu'u kaduun ña ña ini nto'o mí nátaká nuu ña'a. ³⁰ Pablú ne, ntio ña é k'í'vi ña di é ká'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi ña ni ntío ña kuínti'xe i san é k'í'vi ña. ³¹ Uun ña'a ña vá'a tiin ni'i ña, ña odo nūu ñūú Asia dí ne, táxnūu ña tutú nta'a Pablu é ña ku k'í'vi ña íkān. ³² Un tsi vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e tūku nuu i ntáka'an ña. Dōo titín ña ne, ntē ná ini ña nee tsiñu nátaká nuu ña. ³³ Kidáa ne, ña Israeé san tsí'i ntido ñá uun ña'a, ñá nani Alējandru, é na ká'an ntódo ña ni ñā'a san. Alejandrú san ne, kade ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a san, tsí ntio ña nada'an ñā ña Israeé san. ³⁴ Ntá tsi dá kūtuni ñá'a san tsí Alejandrú ne, ña Israeé ñá ne, koó da vāntiñi ña ntákachu'u ña. Úvi ūra ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñūú Efesu! —ka'an ña.

³⁵ Kidáa né, kūvi dé strivanu, intóo kadin ñá'a san. Ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ō ñá ñuú Efesu, kini nto é ká'an nti ni ntō. Ini ntí ntí ña'a tsí ñuu ko Éfesú ne, kaduku ntée ñuu ko é vii ó kuenta xúkun iña dí'i kó Diana, ña é dóo ka'nu, é vii ó kuenta sántu ña é kō'xó e dukún kán. ³⁶ Xōxó kuvi ka'an i te ñá'a. Dukuān né, diin diin tsi kuntōo nto. Dí'na kada kuení nto nté koo víi nto. ³⁷ Tsi ñatíi sá'a, ña é vēxñí'i ntō ne, ñá ni ká'an káni ña iña dí'i ko. ³⁸ Tē nee iña é tsí'i kuétsi Demetriu ni ña ntáde tsiñu ni'i ña ne, kantíi vi'i me'ñú kán; ntoo ña ntáxntēkú kū've. Na kī'ñ ka ña, kika'an ñá ni ña tsiñu i te nee nuu i tsi'i kuétsi ta'an ña. ³⁹ Tē nee ka tuku nuu i é ntio nto ka'an ntó ne, kuvi ka'an nto dá kōo junta. ⁴⁰ Tsi dóo ió kuenta te kūdiin ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma é kuān ó de ō. Tsi du'xen iña ña tsiñu ka'nu i ntáde ō vevii, kuini ña. ¿Nee ntu ka'an o ni ña te tsixe'e ña kō nté kui vāntiñi ntu o ntōo ō i'a? —ka'an ña. ⁴¹ Dā kúvi ka'an ñá ne, nantáka ña ñá'a san, kunú'u ña.

20

Dā itúvi Pablu ñuú Macedonia ni ñuú Grecia

¹ Dā intóo kadin ña'a sán e dóo itsu'un ña ne, Pablú ne, kāna ña ña kuinti'xe i san é kué'e ña ña itsi. Kidáa né, nānūme ta'an ña ne, dá ntíi ña, kue'en ña ñuú Macedonia. ² Dā mí'i ká ñuu mí kaika ña ne, dóo kaka'an ñá ni ñá'a san vata koo é kíi nima ña. Kidáa ne, xée ña ñuú Grecia. ³ Uni xóo katúvi ña ikān. Kidáa né, ntio ña é ku'un ña tun ntōo ka'nu é nū'u ñá ñuú Síria dá kútuni ña tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san. Dukuān ne, ntíko kōo ñá itsi ñuú Macedonia, kunú'u ña. ⁴ Tit'ñ kudii ña'a kue'en ni'i ñá di. Kue'en ní'i ña Sopater, i'xá Piru, ña ñuú Berea; ni Aristarcu ni Ségundu, ña ñuú Tesalonica; ni Gáyu, ña ñuú Derbe; ni Timōteu; ni Tiquicu ni Trófimū, ña ñuú Asia. ⁵ Odo nuū ñá, kue'en ña ñuú Troa ne, ikān intétu ña nti. ⁶ Ntí'í ne, dá inú kava viko é ntaé'xi ña tañú'u dukuān ne, ntíi ntí ñuú Filipu. Nū'ū ntí tun ntōo, kué'en nti. Dā kúvi ū'un ntúvi ne, xee nti, nāni'i ta'an ntí ña ñuú Troa. Ikān ne, uun vité intóo nti.

Dā itúvi Pablu ñuú Troa

⁷ Kuaá sabadu náataká nuu ntíi ntí nti é nakatsin dava ntí tañú'u, vatā o dé kú'vé Tó'o ko Jesūcristu. Pablú ne, kuan tsí ó kaka'an ntódo ká ña dá ku davā ñuú, tsí ntaka ñá tevāa san. ⁸ Kué'e nū'u ka'xi iní vi'i nínu kán mí náataká nuu nti. ⁹ Uun natíi, ná nani Eūticu ne, ntéku na ventana kan. Dā dóo na'a kaka'an Pablú ne, xee nā ma'na ne, uun ito tsi kídí na. Kidáa ne, kó'xo na un tsi nte ñú'u kán. Tsi vi'i sán ne, úni ōdo nti'i ta'an. Dā ínaki'í ña na ne, e xí'i nā. ¹⁰ Pablú ne, nū ña mí tuví na ne, katavi ntódo ña na, nānūme ña na ne, kaka'an ñá ni ñá'a san:

—Ñá ku dē kuení nto. ¡Kantíto na! —ka'an ña.

¹¹ Kidáa ne, kúxēe xtúku Pablu má vi'i nínu kán ne, dá nákat sin dava ña tañú'ū san, da e'xí ña ne, dá kakā'an ntódo xtuku ña un tsi da nté tuví. Da kidáa ntáka ña, kunú'u ña.

¹² Ña'a sán ne, kunu'u ní'i ña natíi san, ntūka'nu iní ña tsí kantíto na.

Dā ntáka ña ñuú Troa, kué'en ña ñuú Miletu

¹³ Ntí'í ne, odo nuū nti, naku'ún nti tun ntōo, ñé'ē ntí ñuú Asuun. Pablú ne, dí'ñ ña kaika ña. Nakunúu ña tun ntōo san té xee ña, ká'an ña. ¹⁴ Nāni'i ta'an nti ña ñuú Asuun ne, ikān nakú'un dadíi ntí ni ña tun ntōo san, dá kué'én nti ni ña ñuú Mitilene. ¹⁵ Tévéa san ntíi ntí, kue'én nti, ído ntúu nti ñuú Quio. Tévéa xtuku ne, xéē ntí ñuú Samu. Íntōo da'na ntí ñuú Trogiliu ne, dá tevāa xee ntí ñuú Miletu. ¹⁶ Ntio Pablu é kuído ntúu ña ñuú Efesu váta koo é ña kukuíi ña ñuu Ásiā, tsí ntio ña é kantí'i xee ña ñuú Jerusaleen, váta koo é kutuví ñá te kúvi viko é kaka'an ñá Israeé é viko é kanakué'e ña sintiá'vi iña é tāta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ni ñátā, ña ñuú Efesu

¹⁷ Dā xee nti ñuú Miletú ne, taxnūú Pablu tú'ūn é kī'xi ntíi ntíi ñata, ña odo nuū iña ña kuinti'xe i ñuú Efesu. ¹⁸ Dā xee ñátā sán ne, kaka'an Pablu ni ña:

—Íni nto nté ō dé u é tuví u ni ntō nté ntúvi dá xee ú ñuu Ásiā. ¹⁹ Tsi kuenta iña Xúva kō kade tsiñu u. Ná te ká'nu ncho víi u. Íni nto nté kaa ntute nuú ko éti ú kuenta iña ntó ne, nté ō ntó'o kó nta'a ña Israeé san dá ntúku nuu iní ña nté koo víi ña ni ko. ²⁰ Ná te ni dē víni u é ká'an u ni ntō nee ntí'i ntí'i é kantio é kūtuni nto. Tsi kanakuā'á u nto mé'ñū ña'a ne, nú vi'i mii nto nakuā'á u nto di. ²¹ Dadíi tsi kaka'an u ni ñá'a, te ñá Israeé, te ña é ña te ña Israeé ñá ne, na xtuví mii ña é kini kaá ne, na víi ña é vā'a. Kaka'an u ni ña te kuinti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu. ²² Ví'a ve ne, da míi é kī'ñ u ñuú Jerusaleen, kaká'an Espiritū Sántu ni ko. Ntē ñá iní u nté koo kuvi ko íkan tē xee u. ²³ Dívi tsi é dá mí'i ká ñuú kañe'é u ne, kata'xi Espiritū Sántū é kūtuní ko tsí da míi é ntō'o kó, da míi é xnuu kutu

ñā kó vi'i utun te xeé u ñuú Jerusaleen. ²⁴ Ntá tsi ñā té ini kuān té kuví u, te kāda ntāa ú tsiñu e tá'xi Tó'o ko Jēsuu é víi u: ñā tsi tsiñu ko é kākā'an ntódo u tú'un va'á iña Xuva ko e dóo kakuinima ñā kō.

²⁵ 'Ñā tsi ñā ne, é kākā'an ntódo ú ni nto iña Xuva ko, nté koo kuntuo o ntā'a ñā ne, iní u tsi ñā kiní ka nto kó ñuxiví a. ²⁶ Dukuān ne, kini vá'a nto é kākā'an u ni ntō, tsi nté uun nto ñā kuvi ká'an nto te ñā ni de ntāa ú iña nto. ²⁷ Tsi ñā te ni dé vini kue'én u é kākā'an u ni ntō é un ntí'í é kākā'an Xúva kō. ²⁸ Kuenta tsi víi ntō kúñu nto ni un ntí'í ntí'í ñā kuínti'xe i san é tá'xi Espiritū Sántū é ñā tsi kodo nuū ntó iña ñā. Víi nto vatā ó de paxtu é kade ñā kuenta á le'ntu ñā. Kuenta tsi víi nto un ntí'í ntí'í ñā kuínti'xe i Tó'o kō san, tsi ñā mii ñā éti ñā kuenta iña ñā dá xi'i ñā. ²⁹ Iní u tsi rkontuvi dá ntaka ú ne, ki'xi ñā'a é nakutsu'un ñā nto, vata tsi ó de xteé, kití diin, é ñā te kántuntā'ví ini tī a le'ntú san. ³⁰ Iō ñā'a iña ntó ñā ne, kuān koo víi ñā ñā. Tsi ka'an ñā dovete é ntio ñā é kintikin ñā kuínti'xe i sán ñā. ³¹ Kuenta tsi víi nto é ñā kani nta'ví ñā nto. Ñā ku kúnāa iní ntó tsi xu'ú ne, uni kuía katúvi u, nakuá'a ú nto nte ntúvi nte ñā ne, ñā te un siin ntute nuū ko éti ú kuenta iña ntó xe un xé un ntō.

³² 'Vi'a ve né, kuntuo ni'i nto Xuva kō. Kuntuo ni'i nto tū'un va'á san é kākā'an ñā ñā. Tsi dóo kaidiá'vi tú'un Xuva kō é kūtú've nto, vata koo é ni'i nto é vā'a é kāduku nté i'xá Xuva kō, vata koo é dadíi kuve ta'an nto ni un ntí'í ntí'í ñā é nakaxnúu Xuva kō é kúvi i'xá mii ñā. ³³ Xu'ú ne, ñā tē ni ntio ko nee iña, o diu'un ne, o doo vá'a iña ñā'a. ³⁴ Iní u tsi mii ú dé tsiñu ú vata koo é ni'í ko nee iña é ntio kó, nee iña é ntio ñā ntí'í ni'í ú ñā. ³⁵ Dukuan tsi o dé u vata koo é ñā'ñé'é u nto nté koo víi nto. Tsi te kuan kōo ne, kuvi xntii o ta'an kō nee é kataan núu ñā. Tsi naka'an ko tū'un é kākā'an Tó'o ko Jēsuu ne: “Díi díi ka díní ñā kaxe'é san é ñā kanak'í'i san”, ka'an ñā. —Sá'ā ka'an Pablu ni ñā.

³⁶ Dā kúvi ka'an ñā ne, íñchiti ñā, kaka'an ntá'ví ñā ni ñātā san. ³⁷ Ēku ntí'í ntí'í ñā. Kidāā né, nanume ta'an ñā ni Pablu, e'xí ñā xu'u ñā. ³⁸ Dōo u'vi kúvi ñā tsi kaka'an ñā tsi ñā kiní ka ñā ñā. Kidāā ne, kue'en ní'í ñā Pablu un tsi nte mi túvi tun ntōo san.

21

Dá ku'én Pablu ñuú Jerusaleen

¹ Dā tsóo mii tá'an ntí ni ñātā, ñā ñuú Efesú san ne, nakú'un ntí iní tun ntōo san é k'í'ín ntí. Kue'en ntāa ntí ñuú é nani Koo. Uun ká tuku ntuvi xeé ntí ñuú Ródā ne, da xeé ntí ñuú Patara. ² Ikān nání'í ntí uun tun ntōo é k'í'ín ñuú Fenicia. Ñú'ū ntí tun ntōo san, kue'én ntí. ³ Dā kii ditó ntí ñuú Chipré ne, ido ntūú ntí ñā datsin ntí ne, dá ku'én ka ntí ñuú Siria. Dā xeé ntí ñuú Tirú ne, ikān itúvi da'na tun ntōo san vata koo é natavā ñā xidō san. ⁴ Ikān nání'í ntí ñā kuínti'xe i Jesuú ne, dadíi intóo ntí ni ñā uun vite. Un ntí'í ntí'í ñā ntáka'an ñā ni Pablu:

—Ñā ku ñe'e ntó ñuú Jerusaleen —ka'an ñā.

Tsi é xe'e Espiritū Sántū san kútuni ñā te dóo nto'o Pablu te k'í'ín ñā ikān. ⁵ Ntá tsi da xee tá'an ntuvi ne, ntíi ntí, kue'én ntí. Íntēka itsi un ntí'í ntí'í ñā'a sán ntí ni ñā'í'í ñā ni i'xá ñā, íntēka ñā ntí nte díní ñuú kán. Dā xeé ntí ni ñā ñā'í'í ntute ñu'u kán ne, ntánchití ntí, ntáka'an ntá'ví ntí. ⁶ Kidāā né, nanume ta'an ntí ni ñā. Dā náku'un ntí iní tun ntōo san ne, kúnú'ú ñā'a san.

⁷ Ntíi ntí ñuú Tiru, kue'én ntí ñuú Tolemaida. Ikān ixkoto ní'ni ntí ení kō, ñā kuínti'xe i san. Uun ñuú kantōo ntí ni ñā. ⁸ Dá tevaá ne, ntíi ntí, kue'én ntí ñuú Cesarea. Ikān ñe'é ntí nú vi'i Fēlope, ñā kaka'an ntódo tú'un va'á san. Ñā ñā é nakaxnúu ñā da nakaxnúu ñā u'xe ñā'a, ñā é xntii san. ⁹ Ió kimi dióko ñā, ta'nú ñā ni tánta'a, ta'nu ntáka'an náa Xuva ko. ¹⁰ Dā kú títín ntuvi ntoo ntí ikān ne, xee uun ñātíi, ñā vé'xi ñuú Judea, ñā nani Āgabu. Ñā ka'an náa Xuva ko ñā ñā, tsi kaxe'e Xuva ko kútuni ñā nté koo kuvi. ¹¹ Dā xee ñā mí ntoo ntí ne, k'í'í ñā nguenuu i'xi Pablu, ki'ní nuu ñā nta'a ñā ni ñā'í'í ñā, kaka'an ñā:

—Kaka'an Espiritū Sántū tsi kuān koo kuvi tó'o nguenuu sá'a, tsi ñā Israee, ñā ntoo ñuú Jerusaleen ne, kuān koo ki'ní ñā ñā ne, dá ntāda ñā ñā kuenta ntá'a ñā'a, ñā é ñā te ñā Israee —ka'an ñā.

¹² Dā téku ntí é kākā'an ñā ne, un ntí'í ntí'í ntí ni ñā ntoo ikān ne, ntáka'an ntí ni Pablu:

—Vii nto da xe'e, ñā ku ñe'e ntó ñuú Jerusaleen —ka'an ntí.

¹³ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ñā:

—¿Nté kui dóo ntánti'í iní nto kuenta iña ko? Tsi dóo u'vi kúvi ko é kuān ó ntáka'an nto. Vevii ntiká nimá ko. Xu'ú ne, é iō tu've ko. Ñā té ini, kuān té koo kútu u, kuān té kuví u ñuú Jerusaleen kuénta iña Tó'o ko Jēsuu —ka'an ñā.

¹⁴ Dā ña ni kuvi vií nti ni ñā ne, ñá ni ká'án ka nti. Mii tsí é káka'án nti:
—Nā kuvi nee iña é ntio Xuva ko —ka'án nti.

¹⁵ Kidáā ne, natsoo vá'a ntí iñá nti, dá kúntáa ntí nī Pablu ñuú Jerusaleen. ¹⁶ Dadii kue'én nti nī ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cesarea. Kue'en ní'i ñā ntí nú vi'i mí kuntōo ntí, vi'i ñatíi, ña vé'xi ñuú Chipre, ñá nani Nāsuun. Divi ñā ne, nté ntūvi di'na kuínti'xe ña Jesuu.

Dá kuē'én Pablu, kúkoto ní'ni ña Jacóbo

¹⁷ Un ntíi ntíi ta'an ko, ña kuínti'xe i sán ne, dōo diní ña dá xeé nti ñuú Jerusaleen. Dōo vá'ā o dé ña nī nti. ¹⁸ Dā kúvi uvi ntúvi ntoo ntí ne, ñé'ē ntí nī Pablu, ixkoto ní'ni ntí Jacóbo. Ikān ntoo ntíi ntíi ñata, ña odo nūú san di. ¹⁹ Pablú ne, kaka'an ñá ni ñā ntiusi ne, dá kantaa ña ni ñā é un ntí'i é xe'é Xuva kō e kúvi idé ña mé'ñū ña é ña te ña Israee. ²⁰ Dā téku ña é káka'án Pablú ne, dōo ntákaku ni'i ña Xuva kō. Kidáā ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—Ini ntó, eni, tsí ña te nté kaa miil ta'an ko ña Israee é kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu. Un ntíi ntíi ñá ne, ntáka'an ñá tsi da mií é káda ntaa o lei é xtúví Muisee. ²¹ Tsí e téku ña tsí divi ntō né, kanakuá'a nto ña Israee é ntoo xio ñuu é ña kantío é káda ntaa ña lei é xtúví Muisee, é ña kantío é ká'nté ña kúnū é ixi i'xá ña ne, é ña kantío é vii ñá vata xkoó ini o di. ²² Vi'a ve ne, ¿nté ntu koo vii o ve? Tsí da mií é nataká nuu ña tē kútuni ñá tsi é xeé nto. ²³ Sá'a vii nto: I'á ntoo kimi ñátíi, ña é xe'é xu'u i Xuva kō tsí iō é vii ña. ²⁴ Kuē'en ní'i nto ñátíi sa'a é dadii ntuntoo nto ni ña nta'a Xuva kō. Xntii nto ña nēe kataan núu ña di, vata koo é kúvi kuntíi diki ña. Dukuān koo kutuni ntíi ntíi ña'a san tsí ñá tē nuu é ntaā i é ntáka'an ñá iña nto. ²⁵ Kutuni ñá tsí divi ntō ne, kade ntaa ntí'i nto lei san. Ña kuínti'xe i san, ña é ña te ña Israee ne, e táxnūu ntí tutú nta'a ña te mii tsi sá'á é ña kuvi vií ña: ñá ká'xi ñá kúnū é xntáa ntéé ña'a san nú nāa ña; ñá ká'xi ñá ñiñi kítí; ñá ká'xi ñá kúnū kítí é kué'ne; ñá vii ña é kini kaa ni ñadí'i tá'an ña. Sá'a tsi kaka'án nti ni ña é ña vii ña —ka'an ñátā san ní Pablu.

Dā tñn ña Pablu má ūkún ña Israee san

²⁶ Kidáā ne, kue'en ní'i Pablu kimi ñá'a, ñatíi san. Utén san ne, dadii ntúntoo ña ni ña ntā'a Xúva kō ne, da k'í'vi ña ini ukún ka'nu é kué'é ña kutuni dutú san nté kaa ntuví da nte te kuvi ntúntoo ña, tsí da kidáa ká'mi ña kiti nú nāa kan é kué'é ña doméni iña Xuva ko.

²⁷ Ntá tsi dá dokó sa xee tá'an u'xe ntúvi ne, ña Israee, ña vé'xi ñuu Ásiā né, dā íni ña tuví Pablu má ūkún kán ne, nákutsu'un ña ūn ntíi ntíi ña'a san. Tñn ña Pablú ne, ²⁸ koó da vāntiñi ña, ntáka'an ña:

—jō né, ña Israee, xntii ntō nti! Ña sá'á ne, divi ñā é kaika ña dá kaniñi ñūxivi, kanakuá'a ña ña'a é ká'an ntéé ña ko, xo'o ña Israee. Kaka'an ntéé ña lei Muisee ne, ñá te kaiko ñu'u ña xūkún sa'a. Vevíi ne, ntíi ni'i ñā ña é ña te ña Israee, kakí'vi ni'i ña ña má ūkún a ne, ntáde dentu ña xūkún sa'a e dóo kuíko —ka'an ña.

²⁹ Sá'ā ntáka'an ña, tsí nté vi'i íni ña é ntíi ni'i Pablu úun ñatíi, ña vé'xi ñuú Efesu, ñá nani Trōfímú ne, te k'í'vi ni'i ña ña ini ukún ka'nu kán, kuini ña.

³⁰ Dōo ntaítsu'un ña'a san da kaníi ñuú san. Un ntíi ntíi ña'a san ne, koó dā ntáxkainu ña, vé'xi ña. Tñn ña Pablu, ntáñū'u ña ña, nátavā ñá ña má ūkún kan ne, dā nákadi kutu ña xi'i ūkún san. ³¹ Vevíi tsi ka'ní ña Pablu dá xee tú'un ntā'a tó'ō sntadun ñuú Roma tsí dóo ntaítsu'un ña'a san da kaníi ñuú Jerusaleen. ³² Ura tsí i kána ña sntadún san ni ña odo nūú iña ñá ne, koó dā ntáxkainu ña, xee ña mi nataká nuu ña'a san. Dā íni ña'a san tsí e xee tó'ō sntadún san ni ūn ntíi ntíi sntadún san ne, téé da'na ña e ntaé'ní ña Pablu.

³³ Kidáā ne, xée ētsin tó'ō sntadún san, tñn ña Pablú ne, kaka'an ña é kōo kútu ña ūvi kádena. Da kidáā tsíxe'e ña xōo ñá'a ña ne, nté o dé ña. ³⁴ Ntá tsi koó da vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e túku nuu i ntáka'an ña. Ntē ña ni kuvi teku tó'ō sntadún san é ntáka'an ña. Dukuān ne, kaka'an ña é k'í'in ni'i ñá Pablu mí ntoo sntadún san. ³⁵ Dā xée ētsin ña nú rkuei kán ne, da mií é intéku doko sntadún san Pablu, tsí dóo ntákudiin ñá'a san. ³⁶ Ntántikin ntíi ntíi ña'a san ña, ntákachu'u ña:

—jKa'ní nto ña! —ka'an ña.

Dá kakā'án Pablu ni ñá'a san, kanadá'an ña kúnū ñā

³⁷ Dá dā vé kukí'vi ña ni ñā iní i mí ntoo sntadún san ne, kaka'án Pablu ni tó'ō sntadún san:

—Iō nuu i é ká'án u ni ntō —ka'an ña.

—¿Vá kakā'an ntún tú'ūn griegu? —ka'an tó'ō sntadún san—. ³⁸ ¿Ñā ntu te dívīn é ña ñuú Egiṭō, ña e dōo nakutsú'un ña'a sán kidāā é vii ñá du'xen iña ña tsiñu ka'nu i, ña é nteka kimi míl ña díki dú'xen san má kū'u kan? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

³⁹ —¿Ñā'á ni san! —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, ña Israeé u. Vē'xí u ñuú Tarsu, ñuu é kāduku ntée ñuú Cilicia, é ña te ñuú lu'nti. Vii nto da xe'e, ta'xi kudii nto itsi é kā'án u ni ñā'a san —ka'an ñā.

⁴⁰ —Ká'an kán ní —ka'an tó'ō sntadún san.

Kidāā ne, ntitsí Pablu nú rkuei kan, kade ña ntá'a ña tē diin diin tsi kuntōo kadin ña'a san. Dā intōo kadin ña ne, eni ntu'ū Pablu kaká'an ñá ni ñā tú'ūn hebreu:

22

¹ —Un nti'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu ntó, kini nto é kākā'án u ni ntō é kanadá'an ú kúñū ko —ka'án Pablu.

² Dā téku ña'a san tsí tú'ūn hebreu kaká'an ña ne, diin diin tsi kantōo ña. Pablú ne, kaka'an ñā:

³ —Xu'ú ne, ña Israeé u. Tsí kaku ú ñuú Tarsu é kāduku ntée ñuú Cilicia, ntá tsi é'nu ú ñuú Jerusaleen. I'a nakua'á u nta'a mastro Gámaliee. Kūtú'vē kó un nti'i vatā ó kaka'an lei e xtúvī ñata kō, ña intōo di'na. Xu'ú ne, ñā kue'én ini ko dé ntaa u é un nti'í é kākā'an Xúva kō, vata tsí ó ntáde ntií ntií ntó vevii. ⁴ Ixntíkīn ú ña kuínti'xe i Jesuú san ne, ntuku kuí'í u ña, e ntío ko é kúvī nti'i ña. Ixtīn ú ña, te tīí, te ñadi'í ñá, e tsú'un kutū ú ña vi'í utun kán. ⁵ Iní dutu ñá odo nūú ni ūn ntií ntií ña tsiñu i san tsí nuu é ntaā i é kākā'án u ni ntō. Tsí divi ñā tá'xi ña tutu é kī'in ní'í ú iña ñá Israee, ñá ntoo ñuú Damascu. Ikān ñe'é u ínantukū ú ña kuínti'xe i san e kī'in ní'í u ña ñuú Jerusaleen váta koo é ní'í ña é ntō'o ña.

Dá kantāa Pablu ni ña nté o kúvi da kuínti'xe ña
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Dá nūu ú itsi kán é dokó sa xee ú ñuú Damascú ne, dā ká'ñu ntuvi ne, dā nēni ko xi'í nuu ñu'u ntíkō diñi ko, ñu'u é dōo kaxi'í nuu é vē'xí e dukún kán. ⁷ Uun ito tsi nantúvē ú ñu'u kán. Kidāā téku kó tatsin é kākā'an ní ko: “Saúlū, Saúlū, ¿nté kui kantukun kui'ín ntún ko?”, ka'an tátsin san. ⁸ Kidāā ne, tsixe'e u: “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ō?”, ka'án u. Dīvi ñā ne, kaka'an ñā: “Xu'ú ne, Jesuu, ñá ñuú Nazareé u. Dīvi u é kantukun kui'ín ko”, ka'an ñá ní ko. ⁹ Ña ntií ní'í ú ne, dā kúdu'va ña dá ini ña tsí kaxi'í nuu, ntá tsi ña ni tekú ña tatsin é kākā'an ní ko. ¹⁰ Xu'ú ne, kaka'án u: “¿Neé ntu ntio nto é vii u ve, Tó'ō ko?”, ka'án u. Kidāā kākā'an Tó'o ko ní kó: “Nakuntítsin ve. Kue'én kán ñuú Damascu. Ikan tā'xi ñá kutuni o un nti'í nté o kukū've tsiñu é viin”, ka'an ñā. ¹¹ Xu'ú ne, kukuāá u da xi'í nuu ñu'ú san. Dukuān né, ña ntií ní'í ú ne, ntáñū'u ña ko, ixntéka ña kó ñuú Damascu.

¹² 'Ikān tuví uun ñatīi, ñá nani Anānia, ñá e dōo kade ntaa lei Muísee. Un ntií ntií ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascú ne, dōo vá'a ka'an ñá iña ña. ¹³ Xée ña, ntitsí ña diñi kó ne, kaka'an ñá ní kó: “Ō éni Saúlū, na nāxi'í nuu nto”, ka'an ñā. Ura tsí i naxi'í nuú ko ne, kakuvi kainí u ña. ¹⁴ Kidāā ne, kaka'an ñá ní kó: “Xuva kō, ña é inúu ini ñata kō ne, nté ntūvi di'na é nakaxnúu ña nto é kūtuni nto nee iña é ntio ña, é kinī ntó l'xá ña, ña e dōo va'a, é tekū ntó tatsin ñá di. ¹⁵ Tsí ntaa nto ni ña'a un nti'í é ini nto; ká'an nti'í nto ni ñā é un nti'í e téku nto é kākā'an Xúva ko ni ntō. ¹⁶ Vi'a ve ne, ñá ku kukuí ka nto. Kue'én ntó, kukutsí ntute nto. Nakate nto kuétsi ntó, kaku ní'í nto díví Jesuu”, ka'an ñá ní ko.

Dá kantāa Pablu nté o táxnuu Xuva ko ñā é kī'in ña, kíka'an ntódo ña ní ña é ña te ña Israee

¹⁷ Dā ntíko kōó u, naxee ú Jerusaleén a ne, ñe'ē ú, ixka'an ntā'ví u má ūkún ka'nu kán. Kidāā ne, vata kúvi é nakuení u, ¹⁸ iní u Tó'o ko Jēsuu, kaka'an ñá ní kó: “Kantí'í sá kuē'en. Ntakan ñuú Jerusaleén ve, tsí ña ntoo i'a ne, ñá kuínti'xe ña é kākā'an kuenta iñá ko”, ka'an ñā. ¹⁹ Ne, kaka'án u ni ñā: “Xuvā kó, é ini ntií ntií ña'a san nté o dé u é ñe'ē u má ūkún kán, e íxtīn ú ña kuínti'xe i nto. Tsi dōo naká'xi va'á u ña ne, da tsú'un kutū ú ña vi'í utun kán. ²⁰ Ntitsi dītó u da xe'é xuu ña'a san Ésteba, ñá kaka'an ntódo tú'un ntō. Tsi kúdadī ko é ka'nī ñá ña ne, xu'u íto ú doo ña ntáxe'é xuu ña”, ka'án u ni ñā. ²¹ Ntá tsi kaka'an xtúku Tó'o ko ní ko: “Kue'én kán ní, tsí taxnuu ú o e dōo ika kī'in. Tsí kī'in mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee”, ka'an ñá ní ko —ka'án Pablu.

Dā itúvi Pablu nta'a tó'ō sntadún san

²² Ntaíni ña'a san é kaka'án Pablu da nté kaka'an ña tsí ki'in ña mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee. Kidáā né, eni ntu'u ña ntákachu'u ña:

—¡Ka'ní nto ña! ¡Ña kúvī ká kutuvī ñá ñuxiví a! —ka'an ña. ²³ Kuan tsí ó de ña'a san, ntákachu'u ña ne, ntántata ntaā ñá du'nu ña, ntánantavā ña xáka di. Ña ni ntío ña kuntōo kadin ña. ²⁴ Dukuān ne, kaka'an tó'ō sntadún san é naki'vī ñá Pablu iní i mí ntoo sntadún san ne, dā naká'xi va'ā ñá ña da nte koo e ntíka ña xu'u ña. Tsí ntio ña é kūtuni ña nté kuān nte ntákudiin ña'á san ni ñā. ²⁵ Ntá tsi da kí'ni ña Pablu é nakā'xí va'a ñá ña ne, katsixe'e Pablu sntadun ñá odo nūú san, tsí ikan tsí ntitsí ña:

—¿Ñā ntu te dóo xii kaa te nakā'xí va'a ntó ko é ña ñuú Romá u? Ntē vata kuntekú kū've iñá ko —ka'an ña.

²⁶ Sntadun ñá odo nūú san ne, dā téku ña é kaka'án Pablú ne, kué'en ña, kūkoto ña tó'o ñā, kaka'an ña:

—¿Nté koo vií nto ña tsikan? Tsí ña ñuú Roma ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kué'ēn tó'ō sntadún san mí tuví Pablu, tsíxe'e ñā:

—¿Nuu é ntaā ntú i é ña ñuú Roma nto? —ka'an ña.

—Nuu é ntaā i —ka'án Pablu.

²⁸ —Diví ú ne, dōo kue'é diu'un nantí'i u é víi u ña ñuú Roma —ka'an tó'ō sntadún san. Pablú ne, kaka'an ña:

—Ntá tsi diví ú ne, dukuān ña ñuú Romá u nté dā káku u —ka'an ña.

²⁹ Kidáā né, kii nteé xio ta'an sntadun, ña é dā vé naká'xi vā'á Pablu, xtuví mii ña ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ña da kūtuni ña tsí ña ñuú Roma ña, tsí diví ñā é kaka'an ña é kōo kútu ñā.

Kaka'án Pablu ni ñáta ña odo nūú iñā ñá Israee

³⁰ Tō'ó sntadún san ne, ntío ña kutuni ña nté kui ntátsi'i kuetsi ntí'xe ña Israee san Pablú ne, utén san ne, nántii nūu ña kadena é kánú'ni Pablu. Kidáā né, kána ña ñá odo nūú iñā dutu ñá Israee ni ñata ña odo nūu, é víi ñá junta, da nátavā ñá Pablu, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta.

23

¹ Pablú ne, ito ña ña'a san mé'ñū juntá ne, kaka'an ña:

—Ēní, nté ntūvi da káku ú un tsi nté vevíi ne, kade ntaá u é kaka'an Xúva kō. Ñá kākutuní ko te kīni kaa é kade u —ka'an ña.

² Kidáā ne, tó'ō dutu, ñá nani Anāniá ne, kaka'an ñá nī ña ntáñi étsin san é kātú nuu ña xu'u Pablu. ³ Pablú ne, kaka'an ña:

—¡Kuān koo vií Xuva ko ni o, xō'on é kāden uvi nuu i! ¿Nté kui i'a tuvín kaxntēkún kū'ven iñá ko vatā ó kaka'an leí san ne, xō'on ne, kaidon ntítan leí san é kaka'an te ka'ní ña ko? —ka'an ña.

⁴ Ña ntáñi étsin sán ne, ntáka'an ñá nī Pablu:

—¿Ña káu'vī ntú o te dóo kini o kaka'an ni tó'ō dutu Xúva kō? —ka'an ña.

⁵ —Ēní, ñá ni iní u te tó'ō dutu ña. Tsí uve na'ā Tú'un Xuva kō é ña kuvi ka'an kīni o iñā ñá odo nūú ñuu ko —ka'an ña.

⁶ Kidáā né, kūtuní Pablu tsí dava ña ntáde juntá san ne, ntántikin ñá nchu'ún ña saduceu; dava ña ne, ntántikin ñá nchu'ún ña fariseu. Ne, un ntii tsi kaka'an ña:

—Ēní, xu'ú ne, ña fariseú u, tsí ña fariseu úvā kó di. Diví tsi nuu i é ntáxntēkú ku've ntó iñá ko vevíi. Tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtúku o tē xi'i o —ka'an ña.

⁷ Du'va ó ka'an ñá ne, ura tsí i eni ntu'ū ña fariseú san ntánaa núu ña nī ña saduceú san. Uun ito tsi te'nte núu juntá san. ⁸ Tsí ña saduceú san ne, ñá ntákuinti'xe ña te ntoto xtuku o tē xi'i ó, ntē ña ntákuinti'xe ña te ió ánje. Ntē ña ntákuinti'xe ña te ió nima ko. Ntá tsi ña fariseú san ne, ntákuinti'xe ña é un ntí'i nuu i sá'a. ⁹ Un tsi vāntiñi ña'a san, ntánaa núu ña. Ió mastro lei ñá fariseú ne, nākuiñi ña, ntánantiko koō ña é ntáka'an ña saduceú san, ntáka'an ña:

—Ñatí sa'á ne, ña túvi nee nuu i ni idé ña. Te kaka'an ntí'xe ánje ni ñā ne, ña kúvi naa núu o ni Xuva kō —ka'an ña.

¹⁰ Uun ito tsi kúdiin kué'ēn ña'a san, ntánaa núu ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ñá te ni'i kui'i Pablu. Dukuān ne, táxnūu ña sntadún san é kūnatáva ña Pablu mé'ñū juntá san ne, da ntíxnteka ña ña, nakunuu vá'a ña iní i mí ntoo sntadún kán.

¹¹ Kuáa ütén san ne, ntitsí Tó'o ko Jesūcristu díñi Pablu, kaká'an ñá ni ñā:

—Ñá ku dē kuení o, Pablu, tsí kuan tsí koo ka'an kuénta iñá ko ñuú Roma váta tsí ó é káka'an kuénta iñá ko ñuú Jerusaleén a —ka'an ña.

Da ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña Pablu

¹² Tévāá san ne, uun tññ ña Israeé san nátee ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Pablu, ntáka'an ña:

—Xo'ō ne, ña ko'lo o, ña ká'xi o tē ña ká'ni o Pablu. Na ta'xi Xuva kō é nto'o ko tē ña kuan koo víi o —ka'an ña.

¹³ Ñá te da ūvi díko ñatīi, ñá xe'é xu'u i é kuān koo víi ña. ¹⁴ Kué'en ña, kūkoto ña tó'ō dutu ni ñátā san, ntáka'an ña:

—Nti'í ne, e xé'ē ntí xu'u ntí é ña ka'xí kue'én ntí da nté kūví ka'ní ntí Pablu. ¹⁵ Divi nto ni ūn ntíí ntíí ñatā, ña ntáde juntá san ne, kákan nto ntā'a tó'ō sntadun te tevāa nāntixntéka ña Pablu mé'ñū juntá san vata koo é tsixe'ē ká nto ña. Ntá tsi ntí'í ne, koo tú've ntí é ká'ní ntí ña ítsi kán dí'na dá xēe ña mí ntoo nto —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi téku a kuetsi Pablu é ntáka'an ña nté koo víi ña. Kidáá ne, kué'en na ví'i mí ntoo sntadún san, xé'e nā é kūtuní Pablu tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña ña. ¹⁷ Pablú ne, kāna ña sntadun ñá odo nūu, kaka'an ña:

—Kue'en ni'i nto ná kudií sa ntā'a tó'ō ntō, tsi íō é ká'an ná ni ñā —ka'an ña.

¹⁸ Kue'en ní'i ña na mí tuví tó'ō sntadún san, kaka'an ña:

—Ñá nuu kutū, ñá nani Pablú ne, kāna ña kó, kaka'an ñá tē kí'in ni'í u na kudií sa mí tuví nto, tsi íō nuu i é ká'an ná ni ntō —ka'an ña.

¹⁹ Tō'ó sntadún san ne, írkāa ña nta'a na, kué'en xio ña ni nā né, katsixe'e ñā:

—¿Neé ntu ncho ka'an ní ko? —ka'an ña.

²⁰ Ne, kaka'an na:

—Ña Israeé ne, é xiō ntaa iní ña é kakān ñá nta'a nto te kintéka nto Pablu tevāa mé'ñū junta san é tsixe'ē ká ña ña. ²¹ Ntá tsi ña ku kuintí'xe nto é ntáka'an ña, tsí ña te nuu é ntaā i. Tsí ña te da uvi díko ña'a ñatīi ntántí'u ñá ítsi kán. É xé'ē ña xu'u ña nta'a Xuva kō tsí ña kó'lo, ña ká'xi ña da nté kūví ka'ní ña Pablu. Vevíi ne, da mii tsí e ntántétu ña nté koo ka'an nto —ka'an ña.

²² Kidáá ne, nantíi tó'ō sntadún san na, kúnū'ú na ne, kaka'an ñá ni nā:

—Ñá ku ká'an ni ña'a te kaká'an ní ko —ka'an ña.

Dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña tsiñu ka'nu i Feli

²³ Kidáá né, kāna tó'ō sntadún san uvi ñá'á sntadun ñá odo nūu, kaka'an ñá ni nā:

—Nākoo tú'vē ntó uvi sientú sntadun, ni ūni díko u'xi sntadun, ñá ntántodó idu, ni ūví sientu ñá odō kaa, tsí kaeku ññ níñu ve kí'in ntó ni ña ñūú Cesarea. ²⁴ Nākoo tú'vē ntó idú dí é kuntékú Pablu, vata koo é vā'á koo xee ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i Feli —ka'an ña.

²⁵ Kidáá ne, de vá'a ña tutú táxnūu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i san, kaka'an ña:

²⁶ “Xu'ú, Claudiu Lisia, táxnūu u ntiusi nto. ²⁷ Sá'a tsi é ká'an u ni ntō: Tsí ña Israeé san ne, é tññ ña ña sá'a é ncho ka'ní ña ña. Ntá tsi dá kutuní ko tsí ña ñuú Roma ñá ne, ñé'ē ú ni sntādún ko é nakākú ntí ña. ²⁸ Ntio kó kutuní ko nee núu i é ntátsi'i kuétsi ña ña. Dukuān ne, ñe'e ní'í ú ña mé'ñū junta iñá ñá Israeé san. ²⁹ Ntá tsi kūdii iñá lei iñá mii ña é ntátsi'i kuétsi ña ña. Ña túvi nēe nuu i é ká'ní o ñā. Ntē ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ñā. ³⁰ Ntá tsi é kūtuní ko tsí ña Israeé san ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña ña. Dukuān ne, ntada ú ña kuenta ntá'a nto. Ne, é káka'án u nī ña Israeé san tē kíká'an ñá ni nto te nēe nuu i é ntátsi'i kuétsi ña. Sá'a tsi é ká'án u ni ntō”, ka'án tó'ō sntadún san iní tutú san.

³¹ Niñú sá'á ne, kué'ēn sntadún san, kue'en ni'i ñá Pablu. Xee ñá ñuú Antipatri.

³² Tévāá san ne, ntíko koo ntíí ntíí sntadún san, ntaíka ña dí'in ña, kúnú'u ña ví'i sntadún san. Mii tsí sntadun, ñá ntántodó idú san ne, kué'ēn ká ña nī Pablu. ³³ Dā xee ñá ñuú Cesarea ne, xé'e ña tutú san nta'a ña tsiñu ka'nu i san ne, dá ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña. ³⁴ Dā kúvi nakua'a ña tsiñu ka'nu i san tutú san ne, tsixe'e ñā Pablu mí'i ñuú ña. Dā ka'an ñá tsi ñuú Ciliciá ne, ³⁵ kaka'an ñá tsiñu ka'nu i san:

—Kini ú nee é ntáka'an ña iñá nto tē xee ña ntátsi'i kuétsi nto —ka'an ña.

Kidáá ne, kaka'an ñá te kunuu kutū Pablu má ví'i ka'nu iñá rei Heródē.

Dá kanada'ān Pablu kúñu ñā nta'a ña tsiñu ka'nu i

¹ Dā kúvi u'un ntúvi ne, xé'e tó'ō dutu, ñá nani Anānia, ni ñátā sán, ni uun ña kanada'ān, ñá nani Tértulu. Xé'e ntíí ntíí ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i san é tsí'i kuétsi ña Pablu. ² Kidáá

kána ña Pablu é kí'xi ña ne, da éni ntu'u Tērtulú san katsi'i kuétsi ña ña. Kaka'an ñá nī ña tsiñu ka'nu i, ñá nanī Felí san:

—Dívi ntō é káde nto e dóo vá'á ó ntoo ntí. E dóo ini nto nté koo kadā kú've nto ne, é kantuvá'a ñuu kó vevii. ³ Dívi ntō né, dóo ka'nu ñá'a nto. Dā mí'lí ká ntoo ntí ne, da mii kuē'en tsi e ntánakué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, é kuān nte vá'á ó kade kú'vē nto. ⁴ Ví'a ve ne, ñá ntío ntí natekū du'xén ntí nto. Uun da'na tsi kini kudii nto é kā'án ntí ni ntō. ⁵ Tsí ñatíí sa'á ne, dóo du'xen de ñā. Da mii kuē'en tsi é kanakutsu'un ñā ña Israeé san dā mí'lí ká ñuu. Tsí odo nuū ñá iña ña ntántikín Jéssuu, ñá ñuú Nazaree. ⁶ Ntío ña é nativi ñā xúkun kā'nu ntí dī. Kidāā né, tñn ntí ña. Tsí ntio ntí é xntékú kú've ntí iña ñá vatā ó kaka'an lei ntí. ⁷ Ntá tsi ura tsí i xee tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, dá kuétsi nangava ñá Pablu da tñn ntí ña. ⁸ Kidāā ne, kaka'an ñá nī ntí é k'f'ín ntí, kitsi'i kuétsi ntí ña nta'a nto. Te mii nto tsixe'e nto ñā ne, kutuni nto nee ntí'í ntí'í nuū i é ntátsi'í kuétsi ntí ña —ka'an ña.

⁹ Un ntíí ntíí ña Israeé san ne, ntāda ntaa ña é kākā'an ña. ¹⁰ Kidāā ne, ēde ña tsiñu ka'nu i san ntá'a ña é kā'án Pablu. Pablú ne, kaka'an ña:

—Vi'a ve ne, dōo diní ko é nakākú u kúnū kó nta'a nto, tsí iní u tsí dívi ntō ne, é tītín kuia kadē kú'vē ntó ñuú sa'a. ¹¹ Kuvi ntāda ntaa nto tsí da ve kúvi uxuvi ntúvi xee ú Jerusaleen é nanu'u ú iní ko Xuva kō. ¹² Ná tē neé ni íde u. Ná te ni nāa núu ú ni ñā'a san; ñá te ni nakutsu'ūn ú ña, nté ini ukún ka'nu kan, nté ini ukún kuetsi, nté itsi kán dī. ¹³ Ña kúvi ntāda ntaa ña nuu i é ntátsi'í kuétsi ña kó vevii. ¹⁴ Mii tsi nuū i sá'á é nuu é ntaā i é ntáka'an ña iñá ko: Tsí kanuu iní ko Xuva kō, ña é inúu ini ñatā ntí, ntá tsi kanuu iní ko ña vatā ó de ña ntántikín Jéssuu, é ntáka'an ña é tūku nchu'un. Ntá tsi kakuinti'xe ko un ntí'í vatā ó kaka'an lei Muísee ni ún ntí'í é ūve na'a, ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nté ntúvi dī'na. ¹⁵ Vata tsí ó kuinti'xe ña Xuva kō né, kuan tsí ó kakuinti'xe kó tsí ntoto xtúku o tē xi'í ó, kuān te vá'a o, kuān té ña vá'a o. ¹⁶ Dukuān ne, kaxió ntii u é káda ntaa ntí'í u é kākā'an Xúva kō, vata koo é ña koo kuétsi ko nta'a Xuva ko ni tā'an ko.

¹⁷ É kú tītín kuia é kaika ú xio ñuú ne, ntiko kōo u ñuú ko é kixnī'í u diu'un é xntii ú ña ñuú ko, é kixkué'e ú doméni iña Xuva kó dī. ¹⁸ Sá'a tsí é káde ú da iní ña Israeé san kó, ña vé'xi ñuú Asia, dá tūví u má ūkún ka'nu kán. Xu'ú ne, é ntūntoo ú nta'a Xuva kō dá ini ña ko. Nte'vi tsi ña'a ntoo ña nī ntí má ūkún kán ne, diin diin tsi ntoo ntí ni ñā; ñá te ni itsu'un ñā. ¹⁹ Tē dī ni kí'xi ña tsíkán ne, kuvi ka'an ñá te nee iñá ni íde u é tsí'í kuétsi ña ko. ²⁰ Ntá tsi kuvi ka'an ñá ntoo san tsí ña te nee iñá ni íde u dá tūví u mé'ñū junta iña ñá Israeé san. ²¹ Uun tsi nuu i é kúvi tsi'í kuétsi ñā kó ne: tsí un ntii tsi kākā'án u ni ñā: “É kaxntékú ku've nto iñá ko vevii, tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtuku o tē xi'í o.” Kuan o ka'án u ni ñā —ka'án Pablu.

²² Felí ne, é dōo kue'e iní ña nchu'un iña Jéssuu ne, ntio ña é nainú kava ña nuu i sá'a. Dukuān ne, kaka'an ña:

—Te kí'xi tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, da kidāā kīnī ka ú nuu i sá'a —ka'an ña.

²³ Kidāā ne, kaka'an ñá nī sntadun ñá odo nuū te kōto ká ña Pablu, ntá tsi ñá te kunuu kutu kuē'en ña, tsí kuvi kaka kudii ña ne, kuvi kí'xi ña vá'a tiin ni'í ñā é xntii ña ña tē nee iña é kátaan núu ña.

²⁴ Dā kú tītín ntúvi ne, ntí'xi xtuku Feli ni ñadi'í ña, ñá nani Drūsila. Dívi ñā ne, ña Israeé ña. Kidāā kána ña Pablu é kā'an xtúku ña ni ña iña é kuinti'xe ko Jesúcristu. ²⁵ Pablú ne, kaka'an ñá ni ña iña é ña víí o é kini kaa, é kadā kuení va'a kó nté koo víi o, tsi vé'xi ntúvi é xntékú kú've Xuva ko iña ko. Kidāā ne, ū'ví Feli é kuān ó kaka'an ñá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—Kué'ēn kán ve. Tē amá kune'é ko ne, kana xtukú u o —ka'an ña.

²⁶ Tsí kadē kuení Feli te kué'e Pablu diu'un vata koo é nantii ña ña. Dukuān ne, kí'in itō kána ña ña é kā'an ñá ni ñā. ²⁷ Ítā ntí'xin uvi kuia é kuan o dé ña. Da kidāā ne, ngāvá Feli, nákunū ñá nanī Porciu Festu tsíñu ña. Felí ne, kuan tsí ó xnúu kutu mii ñā Pablu, tsí ntio ña é vā'á koo ka'an ñá Israeé san iña ña.

25

Dá ntítsí Pablu nuú Festu

¹ Da kidāā xeé Festu san é nākunúu ña tsiñu é víi ñá ña tsiñu ka'nu i. Dā kúvi uni ntúvi xee ñá ne, ntáka ña ñuú Cesarea, kuntáa ña ñuú Jerusaleen. ² Dá tūví ña ikán ne, xee tó'ō dutu ni ñá odo nuū iña ñá Israeé san nta'a ña e tsi'í kuétsi ña Pablu. ³ Íkan ña nta'a ña te víi ñá da xe'e taxnúu ña tú'ūn é nāntixntéka ña Pablu ñuú Jerusaleen. Tsí ntántukū nuu

iní ña nté koo ka'ní ña ña ítsi kãn. ⁴ Ntá tsi Festú ne, tuku ò dé kuení ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Pablú sa ne, nuu kutu ña ñuú Cesarea. Xu'ú ne, dā ve ki'in xtúkū ú ikãn. ⁵ Vá'á ó tē dí kī'in nti ni ña odo nūú iña nto. Tē neé kuetsi ío iña ñá ne, kuvi tsi'i kuetsi nto ña ikãn —ka'an ña.

⁶ Kūvi ka úna u'xi ntúvi itúvi ña ñuú Jerusaleén ne, dā ntí ña, kue'en ña ñuú Cesarea. Utén san ne, nákutúvi ña me'ñú junta ne, dā taxpū ña ña é kīnantéka Pablu. ⁷ Ura tsí i dá xee ñá ne, nātaká nuu ña Israee, ña vé'xi ñuú Jerusaleen, ntíkō diñi ña ne, ñá te da díi kuetsi ka'nu dá'vi ña ña. Ntá tsi ña ni kuvi víi ña ntada ntaa ña é ntáka'an ña. ⁸ Pablú ne, kanada'an ñā kúñu ña, kakā'an ña:

—Ñā túvi nēe kuetsí ko. Ñā tē nee iñá ni íde ú e ña vá'a iña lei ñá Israee, nté iña xukun san, nté iña rei ñuú Roma —ka'an ña.

⁹ Festú ne, ntio ña é vā'á koo ka'an ñá Israee san iña ña. Dukuān né, katsixe'e ñā Pablu: —¿Ntío ntu nto ki'in ntó ñuú Jerusaleen váta koo é ikan xntékú kú've u iña nto? —ka'an ña.

¹⁰ —Ñā'á ni san —ka'an Pablu—. Xu'ú ne, i'a tuví u mé'ñū junta iña rei ñuú Roma. Da mií é xntékú kú've ntó iñá ko ve. É ini vá'a nto tsí ña tuví nee kuetsi é kūvi dá'vi ña Israee san ko. ¹¹ Tē dí nee iñá ni íde ú e dóo xii kaá ne, kuvi ka'ní nto ko, ¿nté kui ña'a? Ntá tsi kúdií dovete ntáka'an ñá iñá ko. Ñá te nuu é ntaā i é ío kuetsi ko. Dukuān né, xōxó kuvi vii i ntadá ko kuenta ntá'a ña. Xu'ú ne, ntio ko é mií rei ñuú Romá san xntékú kú've ñá iñá ko —ka'an ña.

¹² Kidāā ne, natíin Festu ni ñá tsiñu i san ne, dá kakā'an ña:

—É kaka'an ntó tsí ntio nto é mií rei ñuú Romá san xntékú kú've ñá iña ntó ne, kuan kōo. Da mií é kī'in ntó nta'a ña ve —ka'an ña.

Dá ntísi Pablu nuú rei Agripa

¹³ Dā kú titín ntuvi ne, xēe rei, ñá nani Āgripa ni tá'an ña, ñá nani Berēnice, ñuú Cesarea, vexkoto ni'ni ña Festú san. ¹⁴ É ku titín ntuvi ntóo ña ne, dá kakā'an Festu ni ña kuénta iñá Pablu:

—I'a ne, nuu kutu uun ña'a ñatíi, ña é xnuu kutu mií Feli da ngáva ña tsiñu ña. ¹⁵ Dā ñé'e ú Jerusaleén ne, un ntí ntí tó'ō dutu nī ñáta ña odo nūu iña ñá Israee san ne, ntátsi'i kuetsi ña ña. Ntío ña é kué'é u itsi é ka'ni ñá ña. ¹⁶ Kaka'an u ni ñā tsí nti'i é ña ñuú Romá nti ne, ñá kuān xkoó iní nti. Ñá iní nti é dotō tsi kué'ē ntí itsi te ka'ni ñá ña'a tē ña dí'na xntékú kú've nti iña ña, váta koo é kūvi ka'an ñá nuu ñá kaka'an véte san é nada'an ñā kúñu ñā. Dukuan ò ka'an u ni ñā. ¹⁷ Dā xee ñá i'a ne, ñá ni kukuí ko é xntékú kú've u iña ña. Tsí utén san ne, kutúvi u mé'ñū junta. Kidāā kána ú ñatíi san. ¹⁸ Dā nakuntáñi ña Israee san, ntátsi'i kuetsi ña ña ne, tē dóo ka'nu kuetsi dá'vi ña ña, kuiní ko. ¹⁹ ¿Mí'i ntú? Tsí kúdií núu i iñá nchu'ún mií ñā ntánāa núu ña ni ñā: Ntánatíin ña iña uun ñatíi, ña nani Jēsuu. E xí'i ñā, ntá tsi Pablú san ne, kaka'an ñá tsi kantíto ña. ²⁰ Xu'ú ne, ñá ni iní u nté koo xntékú kú've u nuu i sá'a. Dukuān né, tsixe'ē ú ña te ntio ña é kī'in ñá ñuú Jerusaleen váta koo é ikan xntékú kú've u iña ña. ²¹ Ntá tsi ña ni ntío ña. Kunuu kutu mií ña dā nté mií rei ñuú Roma kúvi xntékú kú've ñá iña ñá, ka'an ña. Kidāā ne, kaka'an u te kunuu kutu mií ká ña da nté kūvi ntada ú ña kuenta ntá'a reí san —ka'an ña.

²² Agripá ne, kaka'an ñá nī Festu:

—Ntío kó kiní u ñatíi sa'a —ka'an ña.

—Kuvi ni. Utén kiní nto ña —ka'an Festu.

²³ Utén san ne, xēe Āgripa ni Berēnice. Dōo ntáde na'nu ñā dá vé'xi ña é kī'vi ña iní vi'i mē'ñú kan ni ūn ntí ntí sntadun ñá odo nūú, ni ñā'a, ña e dóo na'nu ña'a. Festú ne, kána ña Pablu é kī'xi ña. ²⁴ Kidāā ne, kaka'an ña:

—Ō rei Agripa, ni un ntí'i kue'en dú'va nto, ña ntoo i'a ne: é ini ntó ñatíi sa'a. Un ntí ntí ña Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleen, ni ñá ntoo ñuú sa'á ne, da mií kué'en tsi é ntátsi'i kuetsi ña ña. Koó da vāntiñi ña, ntáka'an ñá nī kó é kūvi ña. ²⁵ Ntá tsi xu'ú kuiní ko ne, ñá te nee ni íde ña é kūvi ña. Mii ñā ntio ña é ntáda ú ña kuenta ntá'a rei ñuú Romá ne, kuān koo víi u. ²⁶ Ntá tsi ñá iní u nté koo kada vá'a u kuetsi ñā é taxpū ú ña nta'a reí san. Dukuān ne, i'a vexni'i ú ña dí'na nta'a nto, rei Agripa, ni ún ntí ntí ntó é ntoo nto, váta koo é tsixe'e nto ñā ne, dá kūvi ka'an ntó nté koo kada vá'a u kuetsi ñā. ²⁷ Tsí ¿nté ntú koo víi u taxpū ú ña nta'a reí san tē ña tui kuetsi ñā? —ka'an ña.

26

Dá kanakākú Pablu kúñu ñā nta'a rei Agripa

¹ Kidáā ne, kaka'an Ágripa ní Pablu:

—Vi'a ve ne, ta'xi ú itsi te kā'an ve, te ncho nakākun kúñu ō —ka'an ña.

Pablú ne, nakāa ñā nta'a ña ne, da éni ntu'u ña kākā'an ña:

²—Kini ntō, rei Agripa, dóo diní ko tsí i'a ntitsí u nuu nto vevii é nantiko kōo u un ntí'i nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san ko. ³ Tsí ðivi ntō né, dōo vá'a ini nto vata xkoó ini o, xo'o é ña Israeé ne, dōo vá'a ini nto é un ntí'i nuū i é ini natíin o ni ta'an kō. Dukuān ne, víi nto da xe'e, kini kúdii nto é kā'án u ni ntō.

Ntuvi iñá Pablu dá vāta kuinti'xe ña Jesuu

⁴ Ini ntíi ntíi ña Israeé san nté kaa ntuvi iñá ko nte da ku lú'nti u. ⁵ Ini ñá ko nte da káku ú ñuú mií kó ne, dā é'nu ú ñuú Jerusaleen. Emá tsi ini ñá ko. Tē dí ntio ña ne, kuvi ka'an ña tsí xu'ú ne, ña fariseú u. Ini nto tsí ntí'i ña fariseú ne, ðiví ntí é díí díí ka dé ntaa ntí lei Muísee. ⁶ Vevii ne, da mií sá é kantétu u tē amá ntuntaa tú'ūn é kākā'an Xúva ko ni ñata kō, ña é intóo nte dí'na, dá kakā'an ñá tsí nantoto xtuku ñá ko tē xi'i o. Kuenta iña i sá'a é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii. ⁷ Ne, ðivi tsi nuū i é ntantétu uxuvi tátá ko ña Israeé tē amá ntuntaa. Dukuān né, ntē ntúvi, ntē níñu ntánanū'u ñá iní ña Xúva kō. Kini ntō, reí, ðivi tsi nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san ko. ⁸ ¿Vá ña kákuinti'xe ntu nto te kúvi víi Xúva kō é nantoto xtuku ña ko tē xi'i o?

Dá kantāa Pablu nté o dé ña dá ntuku kui'i ñá ña kuinti'xe i san

⁹ Xu'ú ne, dē kuení ko dí'na tsí vá'a o é kade ú é káinchu'ví u ña kuinti'xe i Jesuu, ñá ñuú Nazaree. ¹⁰ Kuan ō dé u dá itúvi u ñuú Jerusaleen. Nā te da díi ña kuinti'xe i san é tsu'un kutū ú ña ví'i utun. Tsí mií tó'ō dutú san tá'xi ña itsi é kuān koo víi u ne, kūdadii kó ni ñā dá kakā'an ñá tsiñu i san te kuví ña. ¹¹ Kí'in itō nantó'ó u ña má ūkún kán vata koo é kā'an ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntákuinti'xe ña Jesuu. Inchu'vi kué'en ú ña. Un tsi nté xio ñuú ñe'é u íntuku kuí'i u ña.

Dá kantāa Pablu nté ō kúvi da kuinti'xe ña (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² ðivi tsi tsiñu é ñe'é u ñuú Damascu. Tsi tó'ō dutú san táxnūu ña ko é kuān koo víi u é kí'in u. ¹³ Vi'a ve ne, ká'án ú ni ntō, rei, nté ō kúvi ko dá kaika ú itsi kán. Dā ká'ñu ntuvi ne, da nēni ko íni ú ñu'u é vē'xí e dukún kán. Kaxi'í nuu ñu'ú san ntíkō díñi kó ni ña ntíi ní'i u. Díí díí ka kaxi'í nuu ñu'ú san é ngántii. ¹⁴ Uun ito tsi nantúve ntíi ntíi itsi kán. Kidáā ne, tēkú ko uun tatsin é kākā'an ní ko tú'un hēbreu: “Saúlū, Saúlū, ¿nté kui kuān ó kantukun kui'ín ko? Dá kantukun kui'ín mīn kúñu ō é kuān ó kaden”, ka'an ña. ¹⁵ “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ō?”, ka'án u. Ne, kaka'an Tó'ō ko ní kó: “Xu'ú ne, Jesuú u. ðiví ú é kantukun kui'ín ko. ¹⁶ Vi'a ve ne, nakuntísin ve, tsi íō nuu i é ntii ditó u é kíin ko: tsí nakaxnúú ú o é víin tsiñu ko. Ntio ko é ntaan ni ñā'a tsi é ínín ko vevii ne, kuan koo ntaan ni ñā é nañē'é u o rkontuvi. ¹⁷ Xu'ú ne, kūnuu mé'ñu, kūnuu davá u o tē nee iña é ncho vii ña Israeé san ní ō né, o tē nee iña é ncho vii ña tuku ñuú san ní ō. Tsi táxnūú u o ve é kí'in xío nuu, ¹⁸ é nañē'en ñā'a san xoo é ðiví u, da nte koo é xtuví mii ña itsi mi dóo nee iña tó'ō é ña vá'a sán ne, kuntikín ñá itsi vā'á iña Xúva ko, itsi mi dóo vá'a kaxi'i. Kidáā né, tē kuinti'xe ña kó ne, kada ka'nu iní Xúva ko ni ña kuétsi ña ne, dadíi ní'i ña é vā'á nta'a Xúva ko ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña é nakaxnúú Xúva kō é kúvi i'xá mii ñā”, ka'an ñá ní ko.

Nté ō dé ntaá Pablu é kākā'an Xúva ko ni ñā

¹⁹ Dukuān ne, rei Agripa, dé ntaa ntí'i ú é nāñe'e Xúva kō ko. ²⁰ Dí'na ñe'é u ñuú Damascu ne, dā ñe'é u ñuú Jerusaleen, ni ún ntíi ntíi ñuú é ntáduku ntée ñuú Judea. Da kidáā ñe'é u un tsi nte mi ntóo ña'a, ña é ña te ña Israeé. Nē'é ú, ixka'an ntódo ú ni ña te tsoo mii ña kuétsi ña ne, ntuvá'a ña ni Xúva kō ne, dá vii ñá é vā'á vata koo é kūtuni ñá'a tsi é ní'i ña nima vá'a ña nta'a Xúva kō. ²¹ Tsíkan tsí é tñín ña Israeé san ko ini ukún ka'nu kán é ncho ka'ní ña ko. ²² Ntá tsi Xúva kō inuu mé'ñu ña kó ne, kuan tsí ó kainuu mé'ñu ña kó vevii dí. Dukuān ne, i'a ntitsí u, kaka'an ntódo ú ni nto, un ntí'i kué'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto. Tú'ūn é kākā'án u ni ntō né, ðivi tsi tú'ūn e ntáka'an ñá ka'án naa Xúva ko nte ntúvi dí'na, ni Muísee, ntáka'an ntódo ña ni ñā'a nté koo kuvi. ²³ Tsí ntáka'an ñá tsí Cristu, ña nakaxnúú Xúva kō né, da mií é ntō'o ña ne, dí'na ña ntoto xtuku ña tē xi'i ñá ne, kidáā ka'an ntódo ña ni ñā'a, ña Israeé san ní ña tuku ñuú san, tsí ní'i ña é vā'á nta'a Xúva ko tē kuinti'xe ña ña. Dukuān ō ka'an ñá ka'án naa Xúva kó san —ka'án Pablu.

Ntio Pablu é kuinti'xe Agripa

²⁴ Festú ne, koó da kakachu'u ña é kuān ó kaka'án Pablu.

—¡Dá kakūlukun míin, Pablu! E kuān nté kue'e kánakuā'an tutú san, tsíkan kāde i é kākulukun ve —ka'an ña.

²⁵ —Ñá te kākulukú u. Nuú é ntāa ntí'xe i é kākā'án u ni ntō. Ñá te da kaka'án u. ²⁶ Kini ntō, rei Agripa, dívi nto ñi nto é kākā'án u. Ná te kau'ví ko é kākā'án u ni ntō nuu i sá'a. ¿Va ñá ini ntú nto nté o kúvi Jesucristu? Ñá te iō xu'u é kuan o kúvi. ²⁷ Kini ntō, rei Agripa, ¿ñā ntu te kākuinti'xe nto é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kó san? Kakuinti'xe nto, ¿nté kui ña'a? —ka'an ña.

²⁸ Agripá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—¡Dókō sá ni kūvin viin é kuinti'xe kó Jesuu! —ka'an ña.

²⁹ —Kuān te uun dá'na tsi, kuān te dóo na'a kūkuií ne, kaikán u nta'a Xuva ko te divi nto ni ūn ntíí ntíí ña ntoo san, ña ntaíni é kākā'án u ni ntō ne, kudadii nto nī ko. Ntá tsi ña ntío ko é kōo kútu ntō —ka'an ña.

³⁰ Kidáa ne, nákontāñí reí san nī ña tsiñu ka'nu i san, ni Berēnice, ni ūn ntíí ntíí ña nguií san, ³¹ ntíí ña. Ntátíin ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—Ñatíí sá'a ne, ñá te nee iñá ni íde ña é kūvi ña; nté ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ña —ka'an ña.

³² Kaka'an Ágripá san nī Festú san:

—Kuvi ntii ña ví'i utun tē dí ña ni ká'an ña tsí ntio ña é mií rei ñuú Roma xntékú ku'vē ñá iña ña —ka'an ña.

27

Kué'ēn Pablu ñuú Roma

¹ Dā xee ntúvi é kī'ín Pablu ñuú Romá ne, ñé'ē ú ni ñā di. Pablu ni túku ñá ñu'u kutū ne, ntūvi ña kuenta ntá'a sntadun ñá odo nūu, ñá naní Juliú. Odo nuú ñá uun sientú sntadun iña rei ñuú Roma. ² Ñú'ū ntí ni ña tun ntōó ka'nu é vē'xí ñuú Adramitu. Te kué'ēn tun ntōó san ne, kuítā ntí'xin ñuú é ntoo diñi ntute ñu'u kán, ñuú é kāduku ntée ñuú Asia. Kué'ēn ntí iní tun ntōó san ne, dadíi kue'én ntí ni Arístarcu, ña vé'xi ñuú Tesalonica, ñuú é kāduku ntée ñuú Macedonia. ³ Utén san ne, xéē ntí ñuú Siduun. E dóo kaiko ñu'ū Juliú san Pablú ne, xé'e ña ítsi é kī'ín ña nú ví'i ña vá'a tiin ni'i ñā vata koo é xntii ñā Pablú tē nee iña é kātaan núu ña. ⁴ Dā ntáka ntí ñuú Siduún ne, kué'ēn ntí diñi ñuú é naní Chipre, mí e dií ka ña kadúku tatsin, tsí dóo kainu tatsin mí kue'én ntí. ⁵ Kidáa ne, kué'ēn ntí mé'ñu ntute ñu'u kán, ído ntúu ntí ñuú Cilicia ni ñuú Panfiliá ne, da xéē ntí ñuú Mira, ñuú é kāduku ntée ñuú Licia.

⁶ Ikān ne, naní'i tó'ō sntadún san uun tun ntōo é kī'ín ñuú Italia. Ñuú Alejandria vé'xi. Kaka'an ñá é kū'un ntí iní tun ntōó san ne, dá kué'ēn xtúku ntí. ⁷ É tītín ntuvi kue'én ntí ne, kukuií kukuií tsi ntaíka ntí. Dá kuētsi xéē ntí ñuú Nidu. Ña ni kúvi kī'ín ntáa ká ntí, tsi de dóo tatsín ne, kidáa kué'én ntí diñi ñuú Creta, mí ña dóo nēē kaduku tatsin. Ído ntúu etsin ntí ñuú Salmuun. ⁸ Kidáa ne, dá kuētsi kakuvi kaika tun ntōó san diñi ntute ñu'u kán, xéē ntí mí é naní Bueno Puerto, étsin ñuú Lasea.

⁹ E dóo kúkuí ntí ne, dóo ío kuenta te kī'ín ka ntí, tsí e dokó sa xee ntúvi ví'xin. Dukuān ne, xé'ē Pablu ítsi nté koo víi ña, ¹⁰ kaka'an ña:

—O ne, róo, kakutuní ko tsí dóxo kini o te kī'ín ka o. Tsí kunaá tun ntōó san ni xidó i ne, kunaá o dí, kuiní ko —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi sntadun ñá odo nūu san ne, ña ni íde ña kuēnta é kākā'án Pablu. Mii tsi íde ña kuenta é ntáka'an ñá kanakāká tun ntōó san ni tó'lo í. ¹² Tsi mí ntoo da'na ntí ne, ñá vā'a o é kuntōo ntí dá ntūvi ví'xin, tsí dóo kaduku tatsin. Dukuān ne, dókō sá un ntíí ntíí ñá ntio ña é kī'ín ka ntí ntute ñu'u kán da nté xéē ntí ñuú é nani Fēnice, túku ñuú é tuví xio diñi ñuú Cretá ne, ikan kuntōo ntí dá ntūvi ví'xin. Tsí ikān ne, ña dóo nēē kaduku tatsin é vē'xi nínu kán.

Dā dóo ntii kainu tatsin davi mé'ñu ntute ñu'u kán

¹³ Dā iñi ntu'u káinu kudii tatsin ka'ní san ne, vá'a koo kuvi te kī'ín ntí, kuiní ña. Kidáa ne, naki'i ña káa é katiin ntíí é kōo da'na tun ntōó san ne, dá kué'én ka ntí, ntaíka etsin ntí ntíkō diñi ñuú Creta. ¹⁴ Ntá tsi da nēní ntí iñi ntu'u é dóo ntii kainu tatsin é vē'xi nínu kán. ¹⁵ Un ntii tsi kāduku ntée tatsín san tun ntōó ntí ne, ñá ni kūtíi ka kī'ín mí vē'xi tatsín san. Tsíkān ne, ñá ni xió ntii ká ntí é kī'ín ntí. Dotō tsí kue'én ntí mí kati'vi tatsín san ntí. ¹⁶ Ítā ntí'xin ntí mí tuví ñuú lu'nti é naní Clauda, mí kaedí nuu kudii tatsín

san ne, dá kuētsi kúvi náki'ni kutú nti tun ntōó lu'nti é kántikin áta tun ntōó ka'nu san. ¹⁷ Nādita ntí ne, dā nánxntékú va'á nti iní tun ntōó ka'nu kán. Kidáā né, nāxnuu nenu ña xo'o ata tún ntōó ka'nu san vata koo é ña ntii nuu tá'an. Ú'vī ñá te dūku ntée tun ntōó san de've nú ñuti é kādita. Dukuān ne, nakí'i ña doo ntakin é kādita tatsín san ne, dotō tsí xtuvī ñá é kāka tun ntōó san. ¹⁸ Ñá ni xīo kadin kue'én tsi tatsín san. Utén san ne, eni ntu'u ñá ntaété nuu ña xido san ntute ñu'u kán. ¹⁹ Dā kúvi uni ntúvi ne, mii ntí éte nuu ntí utun tún ntōó ni dōo é kādita tatsín san. ²⁰ Titín ntuvī ita ntí'xin e ña díto ngántii, nté xntivi. Da mii kuē'en tsí tatsín san kainu. Kidáā né, da mii é kunaá nti, kuiní nti.

²¹ É kú titín ntuvī ñu'u ntité nti ne, kidáā ne, nákontitsí Pablu, kaká'an ña:

—Ō ne, rōo, tē dí ni kuintí'xe nto é kāka'án u ni ntō né, tē ña ni ntáka o ñuú Cretá ne, ñá kuan ō ni kunáa iña nto. ²² Ntá tsi kiní nto é kāka'án u ni ntō ve: Ñá ku dē kuení nto, tsí nté uun ō ñá kunáa o. Mii tsi tun ntōó san kunaa. ²³ Iní u, tsí xu'ú ne, iña Xúva kō u; kuenta iña ñá kade tsiñu u. Vetún ne, xée ūun ánje e táxnuu Xuva kō, ntii díto ña nuú ko ne, ²⁴ kaka'an ñá nī ko: “Ñá ku ú'vī ó, Pablu, tsí da mii é xēen mí tuví rei ñuú Roma da nté xntékú ku've ñá iña o. Dukuān ne, kunuu mé'ñu Xuva ko o ni ūn ntí'ñá ña ntaíkan ni'in. Nté uun ña ña kunáa ña kuenta iña o”, ka'an ñá nī ko. ²⁵ Dukuān ne, náku'ūn ka'nu nima ko, un ntí'ñá o. Tsí kakuinti'xe ko tsí kuan koo kuvi vata ō ka'an Xúva ko nī ko. ²⁶ Mii tsí é dūku ntée o uun ñuu é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kán —ka'an ña.

²⁷ Dā kú xe'un ntúvi ntaíka ntí ne, dotō tsí ntaíka ntí mé'ñu ntute ñu'u é naní Adria. Dā kú dava ñuú ne, kūtuni ñá ntánakaka tun ntōó san tsí ña te íka ntōo ntí ñu'u kán. ²⁸ Kí'i kú've ña nté kaa kúnú ntute sán ne, xée tā'an oko xe'un uun métrū. Kué'én ká nti un siin né, kí'i kú've xtúku ña. Kidáā ne, oko ú'xē métrū. ²⁹ Ú'vī ñá te duku ntée ta'an tun ntōó san xuu. Dukuān ne, nantí ña kīmi káa í é katīn ntii áta tún ntōó san, ntáka'an ntá'vī ña te tūví náne'e. ³⁰ Ña ntánakaka tun ntōó san ne, ntukū nuu iní ña nté koo nakakū ña kúñu ña. Kidáā ne, nanúu ña tun ntōó lu'ntí san vata tsi te nantii xtúku ña káa í é katīn ntii nuu i kan. Ntá tsi ña te nuu é ntaā i, tsí ncho kunu ña. ³¹ Pablú ne, kaka'an ñá nī tó'ō sntadún san ni ūn ntí'ñá sntadun ña:

—Da mii é naku'un mii na iní tun ntōó san. Tē ña'á ne, kunaa ntí'ñá o —ka'an ña.

³² Kidáā né, e'nté sntadún xo'o é kántikin tún ntōó lu'ntí san vata koo é kí'in ni'i ntuté san.

³³ Dā dokó sa tuví ne, kaka'án Pablu ni ūn ntí'ñá ña'a san te ká'xi kúdii ña. Kaka'an ñá ni ñá:

—É kú xe'un ntúvi é ña ntaé'xi nto, é da mii tsí é ntántétu nto. ³⁴ Vi'a ve ne, víi nto da xe'e, ka'xí kudii nto, na náku'ūn ntii ntō, tsí nté uun nto ña kunáa nto —ka'an ña.

³⁵ Kúvi ka'an ñá ne, dā kí'i ña tañú'ū sán ne, dā nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō mé'ñu ūn ntí'ñá ña'a san. Kidáā né, kátsin dava ña tañú'ū sán ne, dā é'xi ña. ³⁶ Kidáā ne, náku'ūn ka'nu nima ña, un ntí'ñá ñá ne, kuan ō kí'i ña tañú'ū sán, dā é'xi ñá. ³⁷ Tsí uví sientu úni díkō xe'un uun ña'a nti é ñu'u ntí tun ntōó san. ³⁸ Dā kúvi é'xi nta'a ntí ne, eni ntu'ū ntí ntaété nuu ntí trigu é ntoó san iní ntute ñu'u kán vata koo é ntūkamá kudii é kuido tun ntōó san.

Dā ntii nuu ta'an tun ntōó san ntute ñu'u kán

³⁹ Dā tuví ne, ñá ni iní ñá ntánakaka tun ntōó san mí'i ñuú xeé nti. Ntá tsi díto uun itsí mí ío ñuti, mí va'á o é nākutúvi tun ntōó san. Tē dí kuvi ne, ntío ña é nakí'vī ñá tun ntōó san ikán. ⁴⁰ Dukuān né, e'nté ña xo'ō é kántikin káa i é ntátīn ntii sán, tsóo mii ña iní ntute ñu'u kán né, dā nántuté ña xo'ō é ntánu'ní utun é ntánakaka nuu ña tun ntōó san. Kidáā ne, nánxntē ñá doo ntakin é kādita tatsín san núu i kán ne, dá kué'én nti nte mí ío ñuti san. ⁴¹ Ntá tsi dā ntaíka nti mí e dōo kaido ntute sán ne, dúku ntéé nti de've nú ñuti é tuví má ntute kán. Tīn nuu kue'en núu tun ntōó san nú ñuti san. Áta í ne, uun ito tsi ntíi nuu ta'an da dōo ntii duku ntée ntute san.

⁴² Kidáā né, ntío sntadún san é kuan tsí koo ka'ní ña ña ñu'u kutū sán vata koo é ña kunu ña. ⁴³ Ntá tsi tó'ō sntadún san ne, ñá ni xē'é ña itsí é kuān koo víi ña, tsí ña ni ntío ña é kúvī Pablu. Kaka'an ñá tē xoo é kúvi duté i ne, dí'na ña nako'xó nuu ña kúñu ña iní ntute kán ne, dá kí'in ña, kiduté ña te kúvi ntii ña diñi i kán. ⁴⁴ Ña nguii sán ne, kúvi kí'i ña rkunū sán ne, o da nēé ka ta'vi i tun ntōó san é dute núu ña tē ntíi ña diñi i kán. Dukuān ne, vá'a tsi ō ntíi ntí'ñá nti diñi i kán.

¹ Dā nakákū ntíí ntí nti diñi ntute ñu'u kân né, tã'xi ña é kütuní nti tsí Malta nani ñuú tsikan é tuvi mé'ñu ntute ñu'u kân. ² Ña ñuu íkân né, dōo va'á ña'a ña nī nti. Tūun ña ñu'u é tūnī nti, tsí kuan tsí ó kakīn daví san ne, dōó ví'xin. ³ Pablú ne, nākuido ñá tutun sán ne, da ve katsu'un ña nchú'un kân da kíí koo, tīn ti nta'a ña. ⁴ Ña ñuu íkân né, dā íni ña tsi tīn ti nta'a ña ne, ntáka'an ñá ni tã'an ña:

—Ña tsikán ne, á te ña'a é'ni ña. É ntaā í nakáku ña kúñu ña ntute ñu'u kân, tsí kuví ña ve, tsi iō kuetsí ña nta'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Pablú ne, dā nákidí ña nta'a ña ne, kó'xō nuu ti nchú'un kân. Ña té ni kúvi ña. ⁶ Tsí te ūra tsí i tsitu ña ne, ō kuví ntii ñā, kuíní ña'a san. Dā kú e ví'i ntántétu ña te nté koo kuví ña ne, dā íni ña tsí ña té neé ni kúvi ña ne, natívi iní ña. Kidáā né, eni ntu'u ña ntáka'an ñá tsí Pablú ne, xuva ña ñā, ka'an ña.

⁷ Etsin tsi mí ntoo ntí ne, iō ñú'ū é kāduku ntée ña odo nūú ñuú tsikan, ñá nanī Publiu. Dīvi ña kākā'an ñá te kuntōo nti nú ví'i ña kân. Úni ntūvi intóo nti nú ví'i ña kân ne, dōo vá'ā o dé ña nī nti. ⁸ Publiú san ne, nchokuví uva ñā. Ka'ni kaxé'e ña ne, da'xin kaxío ña dī. Kué'ēn Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne. Dā kúvi ka'an ntá'ví ña iña ñá ne, xntēe tá'an ña nta'a ña ña ne, ntūvá'a ña. ⁹ Kidáā ne, xēe ntíí ntí ña nchokuví san, ña ntoo ñuú tsikán ne, ntūvá'a ña dī. ¹⁰ Dukuān né, dōo íko ñu'u ña'a san nti. Dōo kue'é doméni tá'xi ña nti. Dā xee ntúvi é ntáka ntí ñuú ña ne, tsū'un ña iní tun ntōó san un ntíí ntíí é ntio nti.

Dā xéé Pablu ñuú Roma

¹¹ Uní xóó intóo ntí ñuú íkân. Dā ntáka ntí ne, nākú'ūn ntí tun ntōo é itúvi dá ntūvi ví'xin. Ñuú Alejandria vé'xi tun ntōó san. Uve santu ntúvá'a nāa nuu i é nani Cāstoo ni Pólu. ¹² Kué'ēn ntí iní tun ntōó san, xēe ntí ñuú Siracusá ne, íkân intóo ntí uni ntúvi. ¹³ Kidáā ne, kué'ēn ntí, ntaíka ntí ntíko diñi ntute san, xēe ntí ñuú Regiu. Utén san ne, iñi ntú'u káinu tatsin é vé'xí máa i kân. Kidáā ne, kué'ēn xtūku ntí ne, da kúvi uvi ntúvi ne, xēe ntí ñuú Puteulí. ¹⁴ Íkân né, nāni'i ta'án nti ña kuínti'xe i. Ntáka'an ñá te kuntōo kudii ntí uun vite. Kidáā ne, kué'ēn ká nti ñuú Roma. ¹⁵ Ña kuínti'xe i, ña ñuú Romá san ne, tēkú ña tsí kí'ín nti ne, véxkuntētū ña ntí un tsi nte ñuu é nanī Foro de Ápiu ni tūku ñuu é nanī Uni Tabérna. Dā íni Pablu ñá ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, dōo nakunúu ka'nu nima ña. ¹⁶ Kidáā né, dā xéé ntí ñuú Romá ne, ntáda tó'ō sntadún san ña ñu'u kutū san kuenta ntá'a tó'ō sntadun, ntá tsi xe'é ña é xio kutúví Pablu má ví'i mii ñā. Mii tsí é tuvi ní'i ña uún sntadun é víi ñá ña kuenta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ñuú Roma

¹⁷ Dā kúvi uni ntúvi ne, kāna Pablu un ntíí ntíí ña odo nūu iña ñá Israee, ña ntoo ñuú Roma, náta'ká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ení, xu'ú ne, ñá tē nee nuu i é kini kaa ni íde ú ni tã'an ko ñá Israee, nté ña te nee ni ka'an ntée u nte xkoó iní ñáta kō, ña intóo nte dí'na. Ntá tsi xnúu kutu ñā kó ñuú Jerusaleén ne, dā ntáda ña kó kuenta ntá'a ña ñuú Romá san. ¹⁸ Kidáā né, dā kúvi tsixe'e ñā kó ne, ntio ña é nantíi ña ko, tsí ña tuví nee kuetsí ka'nu iñá ko vata koo é kúví u. ¹⁹ Ntá tsi ña Israee san ne, ña ni ntío ña é nantíi ña ko. Dukuān ne, kué'tsi é kaikán u te mii rei ñuú Romá san xntékú ku've ñá iñá ko, kuān té ña tuví nēe nuu i é tsi'i kuétsi ú ña ñuú ko. ²⁰ Dukuān é kākáná u nto, un ntíí ntíí nto, é ká'án u ni ntō, tsí kuenta iñá Cristu, ña é ntántétu o, xo'ō ña Israee, é odó kútu ú kadena vévii —ka'án Pablu.

²¹ Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Ñá iní nti. Nté ñá ntoo ñuú Jerusaleén san ñá ni taxnūu ña tú'un iña nto. Nté ña vé'xi íkân ne, ñá ni ká'an kíni ña iña nto. ²² Ntí'í ne, ntio ntí kiní nti nee é kākuinti'xe nto. Tsí da mii tsí iní nti tsí da kaniñ ñuxiví ne, dōó ntáka'an ntée ña ña kuínti'xe i Jesuu —ka'an ña.

²³ Dukuān né, xtuví ñá uun ntuví é nāni'i ta'an ñá nī Pablu. Kidáā ne, díí ka kue'e ña'á xee ña nú ví'i mí tuví ña. Pablú ne, nté tevāa un tsi da nte kuáa kaka'an ntódo ña ni ñā. Kaka'an ñá nté ō dé Xuva ko kadē kú've ña, kanatíin ña ni ñā da nte koo e kuínti'xe ña Jesuu, tsí kanañ'e ñá ña mí ūve na'a kaka'an léi Muísee, nté o kaka'an tú'ūn é de vá'a ña é xe'é Xuva kō é kütuni nté koo kuví. ²⁴ Ío ña Israee san ne, kuínti'xe ña é kāká'án Pablu, ntá tsi iō ná ne, ña ni íde ña kuēnta tú'ūn é kākā'an ña. ²⁵ Ñá ni xio ntaa iní ña ni tã'an ña. Kuan tsi ō kíí nteé xio ña, kunú'u ña. Uun sá nuu i é kāká'án Pablu ni ña dá vāta ntaka ña:

—Espíritū Sántū né, dōo íni ña nté koo ka'an ñá tú'ūn é xe'é ña é ká'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña Isaía, ni ñata kō, ña é intóo dí'na, kaka'an ña:

²⁶ Kué'én, kūka'an ní ñá Israee san:

Kuān té dá'a sa tekú nto,
ntá tsí ña kuintí'xe nto.

Kuān té dá'a sa kóto nto,
ntá tsi ña kutúni nto.

²⁷Tsi dóo ka'xī nima nto,
dóo lo'o ntō,

é nuu ntí'u ntúxnūú nto.

Tsi ña ntío nto kiní nto,

ñá ntío nto kutuni nto,

ñá ntío nto kuinti'xe nto,

ñá ntío nto natu'vi nto kuétsi ntō

vata koo é ntavá'a ú nto.

Kuan ō xe'é Espíritū Sántū é kā'an Ísaia ni ñata kō kídaā. ²⁸Kini nto tsí vi'a ve ne, taxnuu Xuva kō tú'ūn va'á iña Jesúcristu ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israeé san. Divi ñā ne, kuinti'xe ña —ka'án Pablu.

²⁹Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ntīi ntí' ntī ña Israeé san ne, da mii kuē'en tsi é ntánatín ña tú'ūn é kaka'an ña.

³⁰Pablú ne, uvi kuíā katúvi ña ikān né, mii ñā ntá'vi ña vi'i mí katúvi ña. Dōo diní ña dá vē'xí un ntí' ntī ña'a, ña vexkóto ni'ni i ña. ³¹Kaka'an ntódo ña ni ña iña mí kadē kû've Xuva ko, kanakuá'a ña ña iña Tó'o ko Jesúcristu. Ñá te kau'ví kue'en ña é kā'an ña ni ñā né, ntē xoxo ni edí nuu i é kā'an ña.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Roma

É kākā'án Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Roma

¹ Xu'u é Pablú u ne, ña kade tsiñu iña Jesúcrístú u. Tsí Xuva kō náki'i da'an ñā ko é víi u pustru ñā ne, tēe tsiñu ña ko é kā'an ntódo u tú'ūn e dóo va'á san nté koo nakáku ō, ² vata ō xe'é Xuva ko xū'u ña nte ntúvi di'na nta'a ña ka'an náa ña, ña é de vá'a tú'ūn e dóo va'á san ³ iña l'xá ña, Tó'o ko Jesúcrístu, ñá kanakākú kō. Dā káku ña ñuxiví a ne, tatá vi'i rei Davíi san kúvi ña, ⁴ ntá tsi i'xá mii Xuva ko ña vata ō ka'an Espíritū Sántū, ña e dóo va'á san. Dívi ñā né, dōó ntii iní ña, da xe ntóto ña dá xi'i ña.

⁵ Dívi kuēnta iña ña é nī'í nti é víi nti pustru ña. Dōo vá'á o dé ña nī nti e tēe tsiñu ña nti é kā'an ntódo nti tú'un iña ñá ni ñā'a, ña ntántoo da mí'í ká ñuu, vata koo é na kuinti'xe ña Xuva ko kuēnta iña ña. ⁶ Dívi ntō dí, kana Xuva ko ntō é kuntikín ntó Jesucristu. ⁷ Dukuān né, taxnūu u tú'ūn sa'á iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto e ntántoo nto ñuú Roma, tsi dóo ntio Xuva ko ntō né, kāna ña nto é kūvi nto iña ña. Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Pablú ne, ncho kí'in ña kikoto ní'ni ña ñuú Roma

⁸ Di'na ne, nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuvā kó kuēnta iña Jesúcrístu ni kuēnta iña nto, un nti'i kuē'en dú'va nto. Tsi dá vādá ka ne, ntáka'an ñá'a san iña nto tsi dóo vá'á o ntákuinti'xe nto Xuva kō. ⁹ Kutuni Xúva kō tsí kanī nimá ko kade tsiñu ú iña ña, é kākā'an ntódo u tú'ūn va'á san iña l'xá ña. Iní ña tsí ña te kátee da'na u é kakaku ní'í u nto dá kakā'an ntā'ví u ni ña. ¹⁰ Kaikán u nta'a Xuva kō tsí tē ntio ña ne, na tā'xi ña itsi é kikoto ní'ni ú nto. ¹¹ Dōó ncho kiní u nto vata koo é xntií ú nto é kūtuni vá'a nto iña Xuva ko, vata koo é na kuinti'xe vá'a nto ña di. ¹² E ncho ka'án u ne, é nakíi nima tá'an kō, xé un xé un ō. Xntií ú nto é na kuinti'xe vá'a nto ne, xntií ntō kó di vata koo é na kuinti'xe vá'a ká ko di.

¹³ Ntō'ó ta'an ko, ntio ko é na kūtuni nto tsí e dóo kí'in itō ncho kí'koto ní'ni ú nto. Ntá tsi neé nti'i tsi kakuvi da ti vata kuvi kí'in u. Ncho kí'in ú mi ntántoo nto vata koo é na nāni'í ko ña kúnaa nima í san, ña ñu'u ta'án nto, vatā o nāni'í ko nima ñá xio ñuú san di. ¹⁴ Xu'ú ne, vata te tanūu ú iña un ntí'í ntí'í ña'a san, kuān te ña e dóo tu've i ne, kuān te ña e dóo ntā'ví di, kuān te ña e dóo kí'in iní í di ne, ō dóo tuntu ña. ¹⁵ Dukuān e dóo kantí'í iní ko é kí'in ú ñuú Romá di vata koo e kíkā'an ntódo ú ni ntō tú'ūn va'á san iña Xuva ko.

É kūvi víi tú'ūn va'á san

¹⁶ Ñá tē neé kakuka'an nuú ko te kā'án u tú'ūn va'á san. Tsí dívi é kūvi víi é nakākú Xuva ko da xōó ka ña'a, ña é kuinti'xe i, di'na ña Israeé san ne, o kuān te ña túku tatá i di. ¹⁷ Tsi tú'ūn va'á san ne, kanañē'e ko nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō: tsí da mii kuē'en tsi é na kuinti'xe ko ñā. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ña'a, ña é ntūvá'a ni Xuva kō tsi kuinti'xe i ña ne, ní'í ña ntuvi vā'á iña ña”, ka'an.

Nee iña é kuétsí ña'a san

¹⁸ E dúkūn kan vé'xi e dóo donchu'ví koo nto'o ña'a é káxe'é Xuva ko kuēnta iña kuétsí ña kiní ntáa san. Tsi da xé ña vá'a nima ñá ne, ntē ña da vá'a ña é kiní ta'an ña nee iña é nuu é ntaā í iña Xuva ko. ¹⁹ Iní vá'a ña nee iña é kūvi kiní o iña Xuva ko, tsí mii ñā xe'é ña é kūtuni ña. ²⁰ Ña kúvi kiní o nté kaa Xuva kō, ntá tsi nté da de kú've Xuva ko ñuxiví san ne, kutuni ko tsi dóo ka'nu ña. Kutuni ko tsí Xuva nti'xe ko ñā dá iní o un nti'i nuu i é de kú've ña. Dukuān ne, xoxó kuvi ka'án i tē ñá iní i te ió Xuva kō. ²¹ Kuān té iní ña é ió Xuva kō ne, ña ni ntío ña kunuu iní ñá ña, ntē ña ni ntio ña nakué'e ña sintiá'vi nta'a ña di. Dukuān né, ení ntu'u ña dé kuení ña da neé ka nuu i é kiní kaa é ntē ña vada mí kaidiá'vi. Vata tsi tē ña té neé iní kue'en ña. ²² Dotō tsi ntáka'an ñá e dóo kí'in iní ña, ntá tsi dóo tuntu ña. ²³ Ña ni ntío ña kunuu iní ñá Xuva kō, ña é kántíto ntii dañu ntūvi ne, ínūu iní ñá nuu i é de vá'a mii ñā. Ntāvá'a naā ñá ña'a, ña ntáte'u kúñu i tē xi'í, nī láa, kīti ntaíko sán di, ni kīti é ngimi dí'in i, ni kōó san di. Dívi tī ntáde ña xuva ñā.

²⁴ Dukuān ne, ña ni íde ká Xuva ko ña kuēnta vata koo é na víi mii ña dá neé ka nuu i é kiní kaa é ncho víi ña. Ntaxé'e ña doka'an tá'an ña. ²⁵ Náa í é nantuku ña nee é nuu é ntaā i iña Xuva kó ne, ntánantuku ñā dovete. Kudii núu i é de vá'a Xuva kō san ntaínúu iní ña ne, ntá tsi ñá te ntaínúu iní ña mii ña é de vá'a san, tsí mii ñā é ntio é kada ka'nu o ña ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

²⁶ Dukuān né, tsoo mii Xuva ko ñā é na vii mii ñá da neé ka nuu i é kīni kaa é ntio ña. Un tsi nté ñadi'í san ntánatsoo mii ña xī ña ne, da ntaíntóo ni'í ña ñadi'í ni'í ña. ²⁷ Kuan tsí o ntáde ñatí san di, e ntánatsoo mii ña ñadi'í ñá ne, da ntáde ña kuétsi ni ñatí ni'í ña. Ntē ña ntákuka'an nuu ña e ntáde ña é kīni kaa san ni tā'an ña. Kuétsi mii ña te kaxé'e Xuva ko ñā é ntō'o ña, da xe dóo kīni o ntáde ña.

²⁸ Dā xé ña ni ntio ña'á san kutuni ñá xoo é Xuva kō ne, tsoo mii Xuva ko ñā é na vii ka ña da neé ka nuu i é kīni kaa e táva diki mii ña. ²⁹ Un tsi ñu'u tsitū nima ña é un nti'í nuū i é kīni kaa: Ntákidí ni'í ña tuku ñadi'í, ña é ña te ñadi'í mii ñā. Ntáde xení ña ni tā'an ña. Dōo ntákuinima ña iña ta'an ña. Ntáde ña é un nti'í nuū i é kīni kaá di. Dōo ntákune'u iní ni tā'an ña. Ntaé'ni ta'an ña. Ntānāa núu ña ni tā'an ña. Ntaéni ntā'ví ña ta'an ña. Ntántukū nuu iní ña é un nti'í nuū i é kīni kaa. Ntáde vete ña ni tā'an ña. ³⁰ Ntáka'an kīni ña iña ta'an ña. Ná ntio kue'en tsí ña Xuva kō. Dōo xení ña. Dōo na'nu ncho yíi ña. Dōo ntáde na'nu ña nuu ña'á san. Ntántukū nuu iní ña é vii ña é kīni kaa san. Na ntákuinti'xe ká ña é ntáka'an úva ña ni di'í ña. ³¹ Ná ntio ña kīni ña é vā'a. Na ntáde ntaa ña é ntáka'an ña. Na ntákuinima ña nté uun ña'a. Ná iní ña é kāda ka'nu iní ña ni tā'an ña. Na ntántunta'ví iní ta'an ña. ³² Na kuān ntāa sán ne, iní ña tsí kaka'an Xúva ko te xōo ñá'a é kuān ó kade ña ne, ní'í ñā doxi'í san. Tsí kuān té iní ñá ne, ña ntáde ña kuenta. Kuan tsí o ntáde ña ne, dōo diní ña te kuan tsí o ntáde ta'an ña di.

2

Kade ku've Xuva kō nee iña é nuu é ntaā i

¹ Divin é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, ñá ku kā'an te ña tuvi kuétsi o divin di. Tsí da neé ka nuu i é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, kaxntékún kū'vén miin kúñu o di, tsí divin ne, dadii tsi kaden vatā ó de ñā di. ² Iní o tsí Xuva kō ne, kaxntékú ku've ñá nee é nuu é ntaā i iña ña é kuān ó kade san. ³ Divin é kaxntékún kū'vén ta'an o ne, ¿dadii xntu ku kuān ó den ni ñā'a, ña é iō kuetsí i san? ¿Vá ñā ntu ní'í o é ntō'o o é ta'xi Xuva kō, kuiní o? ⁴ ¿Nté kui kanantiin ni'nin ntun e dóo vá'a o de Xuva ko ni o? ¿Vá ñā ntu ní'í o é ntō'o o, tsi dóo ka'nu iní Xuva ko, te kuini o? Dōo vá'a o de nti'xe Xuva ko ni kō. Dukuān é ntio ña é natū'vi ko kuétsi ko ntā'a ña. ⁵ Ntá tsi divin né, dōo do'ōn. Ná ntio o é ntiko kōón nta'a Xuva kō. Kadā'vin kuétsi miin kúñu o é káteen vá'an é ntō'o o san é ni'í o tē xee ntúvi é ta'xi Xuva kō é nto'o kō. Da kidāa ne, kutuni ko tsi dóo vá'a o xntéku kú've Xuva ko iña kó ⁶ tē nakene ntódo ña kō, xe un xé un o, nee iña é idé o. ⁷ Iō ñá ne, ntáxio ntii ña é vii ñá nuu i é vā'a. Ntántukū nuu iní ña é kā'an vá'a Xuva ko iña ña ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ni'í ñá ntuvi vā'a iña ña é ña nti'í. Na sá'a ne, kué'e Xuva ko ntuvi vā'a iña ña ntii dañu ntúvi. ⁸ Ntá tsi iō ñá'a, ña é da mii tsí e ntádē kuení i iña mii í ne, ñá ntio ña kuinti'xe ña é nuu é ntaā i, tsí ncho vii ña é kīni kaa san. Kudiin Xúva ko ni ña ne, kué'e ña ña é ntō'o ña. ⁹ Un ntií ntíi ña'a, ña e ntáde é kīni kaa sán ne, un vá'a tsí nto'o ña kidaā, un vá'a tsi nanti'í ña iní ña, di'na ña Israeé san ne, da kidāa ne, ña é tūku tatá i sán di. ¹⁰ Ntá tsi un ntií ntíi ña'a, ña e ntáde é vā'a san ne, kué'e Xuva ko ñā e dóo vá'a iña ña. Ká'an Xuva kō tsi dóo vá'a ña ne, kué'e ña é vā'a koo kuntōo ña di, di'na ña Israeé san ne, da kidāa né, ña nguii sán di.

¹¹ Kuenta iña Xuva kó ne, nté uun xuvi uun nínu o, tsi kuédadii nti'í tsō. ¹² Un ntií ntíi ña'a, ña e ñá ini lei Muísee san ne, kūnaá ña te iō kuetsí ña. Ntá tsi ña kué'e Xuva ko ña é nto'o ña vatā ó kaka'án leí san, tsí ña ntáduku ntée ña lei tsíkan. Na é ntoo ni'í leí san ne, xntékú kú've Xuva ko ña vatā ó kaka'án leí san. ¹³ Ná tē ña e ntátekú tsi i leí san é vā'a ña nuu Xuva ko, tsí tē ntáde ntaa ña é káka'an. ¹⁴ Ntá tsi ña tuku tatá i sán, kuān té ña ini ñá leí san ne, ntáde ntaa ña diki tsi mii ña vatā ó kaka'án leí san ne, vata tsi te iō leí iña ña. ¹⁵ Ntá tsi tē kade ña é vā'a ne, dito tsí nuu leí san nima ña. Diki mii ña ini te vā'a ó kade ña ne, o ña vā'a ó de ña. ¹⁶ Kuān koo kuvi te xee ntúvi é xntékú kú've Xuva ko kuēnta iña Jesúcristu núu i é ñu'u xū'ú nima ñá'a san, vatā ó kaka'an tú'un va'a é káka'an ntódo ú san.

Ña Israeé san ni lei Muísee

¹⁷ Divin é káka'an tsí ña Israeén ne, tuvin ni'in lei Muísee san ne, dōo ka'nun kuini o é inin Xúva kō di. ¹⁸ Dōo inin nee é ntio Xuva kō é vii o. Dōo inin nee iña é díi ka va'a é vii o, tsi dóo tu've o leí san. ¹⁹ Dōo inin nté koo nañē'en ñá kuáa san itsi, nté koo naxi'ín nuun nuu ña'a, ña ntántoo mí iñi neé san, kuini o. ²⁰ Dōo inin nté koo nañē'en ñá tuntú san, nté koo nakuā'an i'xa ikín san é ña te neé ini, kuini o. O te dā xé tuvin ni'in leí san ne, dōo ki'in iní o, dōo inin nee iña é nuu é ntaā i, kuini o. ²¹ Divin é kanakuā'an ta'an o ne, ¿nté kui ña kánakua'an miin ntūn kúñu o kuan? Divin é káka'an ntódon é ña ku dú'u

ō ne, ¿nté kui miin ntūn ne, kadú'un? ²² Divīn é kākā'an é ña vií ō é kini kaa ni ñadī'i ñá'a sán ne, ¿nté kui miin kūn né, kuān ó kaden? Divīn é ña ntío kue'en tsí o santu e ntúvá'a nāá san ne, ¿nté kui kaidon dú'un ntun é ā'ví i é iō ini ukún i kán kuan? ²³ Divīn né, dōo ka'nu kaden é ínín leí san, ntá tsi kaidon ntítan Xuva kō, tsí ña káden ntaan é kākā'an ña. ²⁴ Nuū é ntaa í é ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō é divi kuetsí o e ntáka'an kīni ña tuku tatá i san iña Xuva ko.

²⁵ Te káden ntaan leí san ne, kainuu á'vi nti'xe é tē'nte kúnū é īxi ó vata koo é dītó na'a i é kādukun ntéen Xuva kō. Ntá tsi tē ña káden ntaan leí san ne, é ntaa í te tē'nte. ²⁶ Tē ña tuku tatá i san kada ntaa ña vata tsí ó kaka'án leí san ne, kuān té ña ni té'nte kúnū é īxi ñá ne, kuédadīi tsi ña ni ñá é te'nte é īxi í san kuenta iña Xuva ko. ²⁷ Kidáa ne, ña é káde ntaa leí san ne, kuān té ña ni té'nte ñá ne, xntēkú ku'vē ñá o, tsí ña káden ntaan, kuān te ínín leí san, kuān te té'nte kúnū é īxi o. ²⁸ Tsí uun ña'a, ña é ña Israee nti'xe ne, ñá te da mii tsi atā í san é kuntēé na'a i, ²⁹ tsí na kuntēé na'a i nima ñá san dī. Kuān te káde ña é un nti'i vatā ó kaka'án leí san ne, ntá tsi te vā'á nima ñá ne, divi é nuu á'vi iña Xuva ko. Ña te ñá'a san ká'an ña te dōo va'á ña, tsí mii Xuva ko ká'an ñá tē dōo va'á nti'xe ña.

3

¹ Te kuān ó ne, ¿vá ñā ntu te vá'a ō é vīi o ñá Israeé san? ¿Vá ñā ntu te kaidiá'vi é tē'nté kúnū é īxi ko? ² ¿Mí'i ntū é ña'a? Tsi dōo titín nuu i é kaidiá'vi. É kuvi ūun ne: xtūví Xuva ko tū'ún ña nta'a ña Israeé san é na kuntoo ni'i ñā. ³ Ntá tsi te iō ña é xtuvī mii ña é kakuinti'xe ña Xuva kō ne, ¿vá dukuan ntū é xtuvī mii Xuva ko é káda ntaa ña é kākā'an ña? ⁴ ¡Ñā'á ni san! tsí Xuva kō né, da mií é kakuntaa ntí'i é kākā'an ñá, kuān té un ntíi ntíi ña'a sán ne, dōo vete ñā. Tsí vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Kūtuni ñá'a san tsí nuu é ntaa í é kākā'an. Kuvi viín te xntēkú ku'vē ñá o, ka'an.

⁵ Ntá tsi tē díi díi ka kutuni ñá'a san tsi dōo va'á kue'en Xúva ko te kīni ña tsí xo'ō né, dōo kini ntāa ō ne, ¿nté ntu koo ka'an o? ¿Vá ká'an ntú o tsí ña vā'á ó de Xuva ko te kata'xi ña kō é nto'o ko kuēnta iña kuetsi kō? (Kaka'án u vatā o dá doto tsí ntáka'an ñá'a san.) ⁶ ¡Ñā'á ni san! tsí tē dí Xuva ko kini kaa ña ne, ¿nté ntu koo xntēkú ku'vē ñá ñuxiví san? ⁷ Tē dí dovete é kākā'án u sa kade i é nāxi'í nuu ka'nu é nuu é ntaa i iña Xuva kó ne, ¿nté kui kaka'an kú ña é iō kuetsí ko kuan? ⁸ ¿Ō díi ka ntu vā'á o é vīi u é kīni kaa san vata koo é na kī'xi é vā'á san? Tsí iō ñá ne, kudii dovete ntáka'an ña é kuān ó kanakuā'a ntí. Ntá tsi ña kuān ntāa sán ne, vā'á ó te nī'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuān ó ntáka'an ña.

Un nti'i o iō kuetsí kō

⁹ ¿Nté ntu koo ka'an ó kuan? ¿Va díi ka ntu va'á ña Israeé san é ña nguii sán, te kuini nto? ¡Ñā'á ni san! Tsi nte dí'na nañé'e nti e kuédadīi nti'i tsō é iō kuetsí ko, kuān té ña Israee ó, kuān té tuku tatá kō. ¹⁰ Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: ¡Nté uun xoxo káde i é vā'a!

¹¹ Nté uun xoo é nuu dīki i é vā'a.

Ntē ña xoxó kanantuku i Xuva kō.

¹² Un nti'i ñā ntádita ña itsi mii ñā.

Un nti'i ñā natívi ña nima ña.

¡Nté uun ña tē kade ña é vā'a!

¹³ Ini dukun ñá ne, vata kaa ñañā é kántii ntaa.

Xaa ña ne, dovéte kakā'an.

Ñīi xu'u ñā ne, xi'i ntídí koó san.

¹⁴ Ñu'u tsitu xū'u ña tú'ūn e dōo kini kaa.

¹⁵ Xtun dī'ín ña ne, koó dā ntaínu kantaa é kātī niñi ña'á san.

¹⁶ Dā mí'í ka ntaíka ña ne, ntádē xení ña ni ñā'a san, ntánantō'o ña ña dī.

¹⁷ Ñá ini ña é vā'á koo kuntoo ña ni tā'an ña.

¹⁸ Ña ntaú'vi kue'en ñá Xuva kō,

ka'an.

¹⁹ Vi'a vé ne, ini o tsí da nēé ka nuu i é kākā'án leí san ne, iña ñā e ntáduku ntée i. Tsí tuví leí san vata koo é da kaniñ ñuxiví san kó'xo nteē ñá kuenta iña Xuva ko, é xoxo kuvi

ká'an ī é ña tuvi kuétsi ī. ²⁰ Tsi nté uun ō ña kuvi ntuvá'a o ni Xuva ko te káda ntaa o é káka'an leí san. Tsí leí san ne, da ti tsi é kútuni ko é iō kuétsi kō.

Ntuvá'a o ni Xuva ko te kuinti'xe ko ñā

²¹ Vevíí ne, é nañé'e Xuva ko kō nté koo ntuvá'a o ni ñā ne, ntá tsi ña te kuénta iñá leí san. Tsí leí san ni tū'un é ká'an ntódo ña ka'an naa Xuva ko kídaā ne, ntada ntaa ²² tsí ntuvá'a o ni Xuva kō, un ntíí ntíí o, te kuinti'xe ko Jesūcristú san. Kuédadíí tsi kade ña ni kō, xe un xé un ō, ²³ tsí un ntíí ntíí o ntáde o kuétsi. Xoxó kuvi xee tá'an i e dóo va'a é iō iña Xuva ko. ²⁴ Ntá tsi dóo vá'ā o dé Xuva ko ni kō, tsi tá'xi ña doméni é ntuvá'a o ni ñā. Tsí nakáku ña ko kuétsi ko kuénta iña Jesúcristu. ²⁵ Tsí Xuva kō né, taxnúu ña Jesucristu é káti ña niñi ñá vata koo e ntá'vi ñā kuétsi kō. Kade ka'nu iní Xuva ko ni ko te kuinti'xe ko Jēsuu. Tsí divi ña kanañé'e ñá kō tsí Xuva kō né, dōo va'á ña. Te kuan tsi ō nakuíta nti'xin ña kuétsi ña é intóo kídaā ²⁶ Tsi dóo ka'nu iní ña ni ñā né, kuan tsí ó kanañé'e ñá kō vevíí dí e dóo va'á ña é kanakate ña kuétsi ko te kakuinti'xe ko Jēsuu.

²⁷ Kidáā ne, ¿mí'i ntu kuvi ka'an o e dóo divi o nūu Xuva ko? Ña kúví. Tsí ña te é káde ntaa o leí san, tsí da xe é kakuinti'xe ko ñā. ²⁸ Dukuān ne, xée ō kútuni ko tsí ntuvá'a o nuu Xuva ko te kakuinti'xe ko ñā, ñá tē é káda ntaa o leí san. ²⁹ Xuva kō ne, ¿vá mii ntu Xuvā ña Israeé san ña? ¿Ñā ntu te Xuvā ña tuku ñuú san dí? ¿Nté kui ña'a? ³⁰ Tsí uun tsi Xuva kō, ña é kantavá'a nima ña é kakuinti'xe i ña, kuān te té'nte é ixi ñá ne, o kuān té ña'a. ³¹ Kidáā ne, é kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ¿vá kanakatsin ntu ō leí san? ¿Ñā'á ni san! tsí díí díí ka ntii káda ntaa o leí san te kakuinti'xe ko ñā.

4

Kini o nté ō dé Abraan

¹ Vía vé ne, ¿neé ntu ni'i uva ata ko Ābraán san, te ká'an o? ² Tē dí ni nī'i Ābraán san ntuvi vā'á iña ña kuenta iña i é vā'a é idé ña ne, kuvi víi ka'nu ña kídaā, ntá tsi ña te núu Xuva ko. ³ Tsí kutuni ko nté o ūve na'a káka'an tū'un Xuva ko iña ña: "Tsí Ābraán sán ne, da xe kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān é káka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña", ka'an. ⁴ Vía vé ne, te iō ñá kade tsiñu ne, ñá tē doméni káde tsiñu ña, tsi kuétsi é ntuá'vi ña kuenta iña tsiñu é kade ña san. ⁵ Ntá tsi xoo é kakuinti'xe i Xuva kō, ña é kanakate kuétsi ña é kīni ntáa sán ne, kuān té ña ni ide ña nté uun é vā'a, ntá tsi ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ña ña. ⁶ Kuan tsí ka'an Dávíí san dí, dá kakā'an ña tsi dóo diní ña'a san, ña é ntuvá'a ni Xuva ko, kuān te nté uun nuu i é vā'a ña ni íde ña. ⁷ Sá'a káka'an Dávíí san: Nté kui vá'a ña'a, ña e dé ka'nu iní Xuva ko ni i nuu i é idé ña, ña é nakate Xuva ko kuétsi i.

⁸ Nté kui vá'a ña'a, ña é ña kade Xuva ko kuénta kuétsi ī, ka'an ña.

⁹ ¿Vá da mii xntū ña é té'nte é ixi í ntáduku ntée ña é nī'i ña é vā'á san nta'a Xuva kō? ¿Ñā ntu te kaduku ntée tuku ña'a sán dí, kuān té ña ni te'nte é ixi ña? Tsí vatā ó káka'an dí'na ntí ne, Ābraán sán ne, ntuvá'a ña ni Xuva kō tsí da xe kuinti'xe ñá ña. ¹⁰ Ntá tsi, ¿amá ntu ntuvá'a ña ni Xuva kō? ¿Dā rkontúví e té'nte é ixi ñá san ne, o dí'na ntu? Ñá te dā rkontúví, tsí dí'na dā te'nte é ixi ña. ¹¹ Tsí rkontúví ne, té'nte é ixi Ābraán san é vata kaa na'a i tsí dí'na ntuvá'a ña ni Xuva kō da kuinti'xe ña ña. Dukuān né, divi Ābraán san kuvi ña vata kaa uva ūn ntíí ntíí ña'a, ña é ntákuinti'xe i Xuva ko, kuān te ña'a, ña é ña ni té'nte é ixi i, tsí kuan tsí o ntántuvá'a ña ni Xuva kō dí. ¹² Dadíí tsi kúvi ña ūvā ña é te'nte é ixi í san, tē ntákuinti'xe ñá ña dí, vata tsí o dé uva ata ko Ābraán san dá vāta té'nte é ixi ña.

Kakuntaa e tá'xi Xuva ko xu'u ña, te kakuinti'xe ko ñā

¹³ Xé'e Xuva ko xu'u ña ni Ābraán san tsí ñuxiví sa ne, kuvi iña ñá ni ūn ntíí ntíí i'xá ña. Ñá te ni ká'an Xúva ko ni Ābraán san te dā xé kade ntaa ñá leí san, tsí da xe kuinti'xe ña Xuva kō né, dukuān ne, káka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña. ¹⁴ Tsí tē dí da mii tsí ña é ntoo kuenta iñá leí san ni'i ña é vā'a é káka'an Xúva kō ne, é ntaā i e kuinti'xe ko Xuva kō, tsí ña vada kaidiá'vi é ta'xi Xuva ko xu'u ña te kuan ō. ¹⁵ Tsí te kuénta iñá leí san ntoo ō ne, da mii é nī'i ko é nto'o kō. Ntá tsi tē dí ña tuví leí san ne, ña túvi kuétsi ko tē ña ni de ntáa o vatā ó káka'an.

¹⁶ Dukuān ne, núu ī é xe'é Xuva ko xū'u ña é kué' é ña doméni i'xá Ābraán san ne, kuenta iña i é kuinti'xe ña. Ñá te da míi tsi ña ntáde ntaa leí san é nī'i ña sá'ā, tsí da xóo ka ña'a, ña e ntákuinti'xe i Xuva ko vatā o dé Ābraán san. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsí Ābraan sán

ne, kuvi ña uva ata ko ün ntíí ntíí o. ¹⁷ Kuan ò kúvi vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xu'u dé kú'vé u o é víin uva ñā'a, ña ntántoo da vādá ka ñuu.” Kuan ò ka'an Xúva ko ne, kuínti'xe Abraán san tsí kuvi víí Xuva kō, ña é kanantōto ña xi'i, ña é kadē kú'vé nuu i é ntē vata koo.

¹⁸ Kuān té ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá Abraán san ne, ntá tsi kaníí nima ñá inúu ini ña é kākā'an Xúva kō ni ñā tsí ña te nté kaa i'xá ña koo. Dukuān é kuvi ña uvatā ña ntántoo da vādá ka ñuu san, vatā ò ka'an Xúva ko ni ñā e dóo títín i'xá ña koo. ¹⁹ Abraán san ne, kuān te é uun sientu kuía ña, ntá tsi ña ni tee dá'na ña é kuínti'xe ña é kōo i'xá ña vatā ó kaka'an Xúva ko ni ña, kuān té ini ña tsi é ita ntí'xin ntuvi é kōo i'xá ña. Ini ña tsí ñadi'í ñá Sará ne, vata kúvi kōó kue'en tsi i'xá ña. ²⁰ Ñá ni dē kuení ña tē ña kada ntaa Xúva ko nuu i é xe'é ña xu'u ña ni ñā. Ñá ni xtuví mii ña é kuínti'xe ña, tsí da díí díí ka kuínti'xe ña ne, kaka'an ña tsi dóo ka'nu Xuva kō. ²¹ Ini vá'a ña tsí kuvi víí Xuva ko da nēé ka nuu i é káta'xi ña xu'u ña. ²² Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña kuenta iña i e dóo kuínti'xe ña.

²³ Ñá te da mii tsi kuēnta iña Ábraán san é ūve na'a é kākā'an Xúva kō e dóo va'á ña'a ña, ²⁴ tsí kuenta iña kó di. Tsí kuān koo ka'an Xúva ko iña kó te kuínti'xe ko ña, ña ña é nantōto ña Tó'o ko Jēsuu dá xi'i ña. ²⁵ Tsi Tó'o ko Jēsuú ne, ntūvi ña kuenta doxi'í san kuenta iña kuétsi kō né, dā ntóto xtuku ña vata koo é ta'xi ña ko ntuvi vā'á iña kó nuu Xuva ko.

5

É ntuvá'a o ni Xuva kō

¹ Dukuān ne, é ntuvá'a o ni Xuva kō, da xe kuínti'xe ko ñā. E vá'a tsi ò ntántoo o ni Xuva ko ve kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristú san. ² Tsí da xé kuenta iña ña é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō, tsi ntánuu iní ko ñā. Ne, kutu ntántoo o ni ñā di. Dōo diní ntoo ò ve, tsí ntantétu ò é ta'xi Xuva kō e dóo va'á iña ña tē náxee o ntá'a ña. ³ Ñá te da mii tsi sá'a di, tsi dóo diní kō dí tē nee iña e ntánto'o ko ñūxiví sa. Tsí te dóo ntánto'o kō né, kuan kōo kutú've ko é díí ka kuka'nu iní kō. ⁴ Te kúka'nu iní kō né, dōo va'á koo kuita ntí'xin vá'a ko tē ito nteé Xuva ko kō. Te itá ntí'xin vá'a o ne, ntánuu iní ko tsí nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō. ⁵ Ñá te da ti tsi é ntaā i e ntánuu iní ko Xuva kō é nī'i ko é vā'á nta'a ña, tsi tá'xi Xuva kō Espíritū Sántū san, é kunūu ña nima kó ne, kata'xi ña é kūtuni ko tsi dóo kakuinima Xúva ko kō.

⁶ Tsi dá ña ni kuvi nakakú mii ò kúnu kō ne, ura va'á xi'í Cristu kuēnta iña ko, xo'ò e dóo kīni ntāa ò. ⁷ Á tē nté uun xoxo é kuē'é ntuvi iña i kuēnta iña tá'an i, kuān te dóo va'á ña'a ña. Á te dā míi ò ñā'a, ña é kenē ini i é kúvi kuenta iña ña e dóo va'á kue'en. ⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, nāñē'e ñā kō tsi dóo kakuinima ñá ko, tsí Cristú san xi'i ñá kuenta iña kó xo'o, kuān te dóo ió ka kuétsi kō. ⁹ Vevíí ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva ko kuēnta iña nīñi e étí ña ne, ¿vá ñā ntu te díí ka nakakū ñá ko é nto'o kō san? ¹⁰ Xo'ò ne, ntuvá'a o ni Xuva kō da xé xi'í i'xá ña kuenta iña kó, kuān té ña ni ntío ko ña kídaā. Vi'a vé ne, da xe é ntuvá'a o ni Xuva kō né, ¿ñā ntu te díí díí ka ni'i ko ntuví va'á iña kó nta'a ña kuenta iña ntuvi iña i'xá ña? ¹¹ Ñá te da mii tsi sá'a di, tsí dóo diní ko kuntoo o ni Xuva kō vevii, da xe é ntuvá'a o ni ña kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu.

Adaan ní Cristu

¹² Kidáā ne, uun ña'a tsi ñatíí san idé ña é kī'ví kuétsi san ñūxiví a. Kuenta iña kuétsi sán ne, xéé doxi'í san di. Dukuān ne, un ntíí ntíí ña'a san duku ntée ña doxi'í san, tsí un ntíí ntíí ñá idé ña kuétsi san. ¹³ Un tsi nte dí'na dá xtuví Xuva kō leí san ne, é dukuan ò kuétsi ñūxiví sa. Ntá tsi ña ni kátāví ña'a san kuétsi, tsí da xé vata koo leí san. ¹⁴ Ntá tsi kuvi idé doxi'í san ni ün ntíí ntíí ña'a san nte ntúvi da íka Ádaán san un tsi nte da íka Muisee. Tsí xi'i un ntíí ntíí ña'a, kuān té ña te ni de dó'o ña vatā o dé Ádaán san. Tsí ña ña ña Adaán san ña é kī'xi rkontuvi.

¹⁵ Ntá tsi kuétsi Ádaán san ne, ña kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsí uun ña'a tsi ñatíí ntúku ña kuétsi sán ne, dukuān né, dōo títín ña'a xi'i ña. Ntá tsi díí díí ka vā'á o dé Xuva ko ni kō e tá'xi ña kō doméni uun ña'a ká ñatíí, ñá nani Jesūcristú ne, ñá te nté kaa ña'a ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko kuēnta iña ña. ¹⁶ Kuétsi Ádaán san ne, ña kúvi ntada dadíi o nī doméni e tá'xi Xuva ko kō. Tsí kuenta iña uun tsi kuétsi Ádaán san é vē'xi é nto'o ko iña un ntíí ntíí ña'a san. Ntá tsi doméni e tá'xi Xuva kō né, ña ña é ntuvá'a o ni ña, kuān té ña te da díí kuétsi kō. ¹⁷ Kúvi idé doxi'í san dé kú'vé kuenta iña kuétsi uun ña'a tsi ñatíí san, ntá tsi díí díí ka kada kú'vé ó, xo'ò é nī'i ko e dóo va'á iña Xuva kó, xo'ò é nī'i ko doméni é ntuvá'a o ni ña kuēnta iña uun ká xtuku ñatíí, ñá nani Jesūcristu.

¹⁸ Dukuān ne, un ntíí ntíi o ní'i ko é nto'o ko kuēnta iña kuétsi é idé Adaán san. Ntá tsi kuenta iña núu i é vā'a é idé Jesucristú ne, ní'i ko ntuvi vā'á iña ko, un ntíí ntíi o é nākate ña kuétsi kō. ¹⁹ Tsí da xé ña ni kuintí'xe uun ña'a ñatíi san é kākā'an Xúva kō ne, ñá te da dīi ña'á san xio kuétsi ñā. Ntá tsi kuenta iña i é idé ntaa úun ká tuku ñatíi san é kākā'an Xúva kō ne, ñá te da dīi ña'a ntuvá'a ña ni Xuva kō.

²⁰ Kúkī'ví leí san vata koo é díí díí ka kukue'e kuétsi san. Ntá tsi dā kúkue'e kuétsi sán ne, díí díí ka vā'ā o dé ka xtúku Xúva ko ni kō. ²¹ Tsí vatā o dé kú've kuétsi san e tá'xi doxi'i iña kó ne, kuan koo na kāda kú've doméni é kata'xi Xuva kō, é ní'i ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi kuenta iña Tó'o ko Jesucristu.

6

E xí'i o kuēnta iña kuétsi san, ntá tsi ntantíto o kuēnta iñá Cristu

¹ ¿Nté ntu koo ka'an o vé kuan? ¿Vá ntukū ká ntu o kuétsi san vata koo é díí ka kada ka'nu iní Xuva ko ni kō? ² ¿Ñā'á ni san! ¿Nté ntu koo kuntōo ká xtuku o é ntuku o kuétsi san?, tsí vata tsi tē xi'i o kuēnta iña i. ³ ¿Ñā ini ntú nto tsí dā ítsi ntute o ne, uun tsi kúñū ntúvi o ni Jesucristú san ne, vata tsi te dādīi xi'i o ni ñá dí? ⁴ Dukuān né, dā ítsi ntute o né, vata tsi tē intú'xi dadīi o ni ñā dí vata koo é ntoto xtuku o ni ñā é ní'i ko ntuví xēé iña ko, vata o ntóto xtuku Cristu dá xi'i ñā, tsi dóo ka'nu Xuva kō.

⁵ Tsí te dadīi o nī Cristu dá xi'i ñá ne, kuan tsi koo ní'i dādīi ko ni ña ntuvi vā'á iña ko. ⁶ Ini o tsí nima kīni kaa ko nakūnteé dadīi nī Cristu ntíkā krusi kan vata koo é na ntí'i é kūvi víi kuétsi san ni ko. Dukuān ne, ña kantío é víi ka o é ntio nima kīni kaa kō. ⁷ Tsí tē xi'i ó ne, ntí'i kuétsi kō. ⁸ Tē xi'i dadīi o nī Cristú san ne, kanuu iní kō tsí kuntoo dadīi o ni ñā. ⁹ Ini o tsí da xe ntóto Cristu dá xi'i ñá ne, nté uun ito ña kuví ka ña. Ña kúvī ká víi doxi'í san ni ñā. ¹⁰ Dā xi'í Cristú san ne, uun ito tsi xi'i ñá kuenta iña kuétsi san. Ntá tsi é kántíto ña vevíi ne, kuenta iña Xuva ko túvi ña. ¹¹ Víi nto kuenta tsi é xi'i ntó kuenta iña kuétsi san, ntá tsi ntantíto nto kuenta iña Xuva ko, é uun tsi kúvi nto ni Jesucristu.

¹² Dukuān ne, ñá ku da vā'a ká nto é kadā kú've kuétsi san iña nto é víi ntó da nēé ka nuu i é ntio nima kīni kaa nto. ¹³ Ña ku ntáda nto kúñū nto kuēnta é na víi nté un siin é kīni kaa san. Tsí ntada nto kúñū nto kuēnta ntá'a Xuva kō. Vata tsi tē ntóto xtuku nto é xi'i nto. Ntada nto kanií kúñū nto kuēnta ntá'a Xuva kō vata koo é na kada tsiñu ní'i ña ntó é víi nto é vā'a. ¹⁴ Ñá ku dā vā'a ká nto é kúvi víi kuétsi san ni nto, tsí ña té leí san ntántikín ka nto, tsí vevíi ne, ntántikín ntó Xuva kō, ña e dóo dé ka'nu iní i ni ntó.

¿Xoó ntu kuví tó'o kō?

¹⁵ ¿Nté ntu koo víi o vé, te kuiní nto? ¿Vá víi ka ntú o kuétsi san dá ña ntántikín ka o leí san, da xe ntántikín o Xuva ko ve, ña e dóo vā'a o de ni kō? ¿Ñā'á ni san! ¹⁶ Vá ñā ntu ini nto tsí tē ntáda nto kúñū nto kuēnta ntá'a uun ña'a é víi nto é dí mii tsi e ntío ña ne, kuví ña tó'o ntó. Da mii é kāda ntaa nto é kākā'an ña. Te kuétsi san é kúvi tó'o ntó ne, ní'i ntó doxi'í san. Ntá tsi te Xuva kō é kúvi tó'o ntó né, te kāda ntaa nto é kākā'an ñá ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña nto. ¹⁷ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō tsí dí'na ne, dí mii tsi é kākā'an nima kīni kaa nto idé nto. Ntá tsi vevíi ne, kanií nima nto ntákuinti'xe nto tú'un é nuu é ntaā í vata o nañé'e ñá nto. ¹⁸ É ntii ní'ni nto kuétsi san vé ne, e kúntí'ví nto tsiñu vā'á san ve. ¹⁹ (Kantée tsi tú'un ña ñuxiví san é kākā'an u ni ntó tsi dóo vitá o ini nto.) Vatā o dé nto dí'na e ntáda nto kúñū nto kuēnta é víi ntó nuu i é kīni kaa sán ne, kuan tsi koo ntada nto kúñū nto kuēnta vevii é víi ntó nuu i é vā'a é ntio Xuva kō.

²⁰ Tsí dā íka nto itsi kīni kaa sán ne, íka xaa nto é víi nto é vā'a. ²¹ Ntá tsi ¿néé ntu ta'xi kídaā é idé nto nuu i é kōo da ntákuka'an nuu nto vevii? Tsí kúdíí doxi'í san kata'xi. ²² Ntá tsi vevíi ne, é nākaka xaa nto kuenta iña kuétsi san. Vevíi ne, kúntí'vi nto é víi nto é kākā'an Xúva kō. Sá'ā ne, kata'xi ká kudii é kuntōo vā'a nto nuu Xuva kó ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña ntó ntii dañu ntúvi. ²³ Tsí kúdíí doxi'í san ní'i kó te kuntikín o kuétsi san. Ntá tsi doméni san e tá'xi Xuva kō ne, é koo ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntúvi, te kuntikín o Tó'o ko Jesucristu.

7

¿Nté ntu ó de leí san ní ña tánta'a?

¹ ¿Vá ñā ntu te ini nto tsí kadē kú've leí san iña ña'a ni dukuan kántíto ká ña? ² Uun ñadí'í san, ña tánta'a ne, kuétsi é kuntikín ñá xii ña ni dukuan kántíto ká ña. Ntá tsi tē xi'i xii ña ne, ñá kadē kú've ka leí san iña ñadí'í san. ³ Dukuān né, te kanadikí nteé ñá ni

tuku ñatíí da ñi kántíto ká xii ña ne, kakó'xo nteē ñá leí san. Ntá tsi tē xi'i xii ña ne, ñá kadūku ntée ká ña leí san. Ná tē neé nuu i te natánta'a ña ni tuku ñatíi.

⁴ Dukuān ó kuvi ni ntō dí, ta'an ko. Tsi dā xi'i Cristú san ne, vata tē xi'i dádíí nto ni ña kuēnta iñá leí san. Vevíí ne, ntáduku ntée nto tuku xii nto, ña e ntóto dá xi'i vata koo é na kōo nuu i e dóo va'a é ntio Xuva kō. ⁵ Tsi ñi dukuān ntáde ká o é ntio nima káni kaa ko sán ne, dā díí díí ka ntáde o nuū i é kini kaa san tē kutuni ko tsi kaka'án leí san é ña kuan koo víi o né, ñi tsi nuū i é ñi'í kó doxi'í san. ⁶ Ntá tsi ví'a vé ne, é nuu nteé leí san ata ko, tsi leí san é uve tñn o kídaā né, vata tsi tē xi'i o kuēnta iña í ne, e nta'ka xaa o ve, vata koo é na víi o é ntio Xuva kō, tsi ñi'í ko ntúvi xéé iña ko, ñá te dā míi tsi é káde ntaa o lei átá é ūve na'a kaka'an é vā'a é víi o.

Kuētsí é kadē kú've iña ko

⁷ Te du'vā ó ne, ¿vá ká'án ntu o tsi leí san ne, iō kuetsí i? ¿Ñá'á ni san! Tē dí ña leí san ne, ñá íni u nee iña é kuetsí ko. Tē dí ña kaka'án leí san é ña kúvi kuiníma ko iña ta'an kó ne, ñá íni u te ña vá'a i é kuān koo víi o. ⁸ Ntá tsi kúvi íde kuetsí san ní ko, tsi da xé kaka'án leí san é ña kúvi naki'i núu o iña ta'an kó ne, dā díí díí ka idé u. Tē dí ña túvi leí san ne, ña ni kúvi víi kuetsí san ní ko. ⁹ Dukuān ne, xío ntúvi iñá ko di'na dá vata kutúní ko te iō kuetsí ko, tsi ña ni kutúní ko nee iña é kaka'án leí san. Ntá tsi dā xé leí san ne, ntóto kuetsí ko. Kídaā né, vata tsi tē xi'í u kuenta iña i. ¹⁰ Tsi leí san ne, náa í é xee ñi'í ntúvi iñá ko ne, xee ñi'í doxi'í san. ¹¹ Kúvi íde kuetsí san éni nta'ví ko kuenta iñá leí san. Vata tsi te ñi'í é'ni ko.

¹² Dōo va'á leí san, tsi dóo va'á tú'ūn e xtúví Xuva kō. Dōo ntaa kaká'án di. ¹³ ¿Vá ká'án ntú o tsi nuu i é vā'á san é ta'xi doxi'í san iñá ko? ¿Ñá'á ni san! Dā xé kuetsí san é ide é ñi'í ko doxi'í san. De tsiñu ñi'í kuetsí san leí san vata koo é ñi'í ko doxi'í san. Tsi leí san nañé'é ko tsi kuetsí sán ne, dóo kini kaa.

¹⁴ Ini o tsi leí san ne, vé'xi nta'a Xuva kō. Ntá tsi xu'ú ne, kudii ña ñuxiví sa u é tuví u vata kaa ña kade tsiñu iña kuetsí san. ¹⁵ Ná íni u nté kui kuān ó kade u. Tsi ñá te káde u nuu i é ncho víi u, ntá tsi nuu i é ña ncho víi u ne, di'na ká kade u. ¹⁶ Ntá tsi dá káde u nuu i é ña ncho víi u sán ne, kakutuní ko tsi dóo vá'á ó kaka'an ntí'xe leí san. ¹⁷ Dukuān ne, ña te míi ú kade u nuu i é ña ncho víi u san, tsi da xe kuetsí é nuu nimá ko sán ne, ñi'í é kade i. ¹⁸ Kakutuní ko tsi ña tuví nté unu nuu i é vā'a é nuu nimá ko, tsi kudii ña ñuxiví sa u. Kuān te dóo ntio ko é víi u é vā'á ne, ña kúvi víi u. ¹⁹ Tsi ña káde u é vā'a é ncho víi u, ntá tsi kade u é kini kaa san é ña ncho víi u. ²⁰ Dukuān né, tē kade u nuu i é ña ncho víi u sán ne, ñá te xū'ú kade u, tsi kuetsí é nuu nimá ko sán ne, ñi'í é káde i. ²¹ Kakutuní ko tsi kuān ó kakuví ko: Dā ncho víi u nuu i é vā'a sán ne, vata tsi te kantikín é kini kaa sán ko. ²² Dōo kakuinimá ko lei Xúva kō, ²³ ntá tsi kúnū kó ne, kantikín túku lei é kaēdí nuu i é kadē kuení ko ne, vata te katee tñn ko vata koo é na víi u é ntio i. ñi'í sán lei iña kuetsí san.

²⁴ ¿Ñá ntá'vi idé ntu u! ¿Xoó ntu nakakū í ko doxi'í é kantikín kúnū kó san? ²⁵ ¿Nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu, tsi ñi'í ñá é nakáku ña ko! Dukuān ne, díkí kó san ne, ncho víi é vā'a é ntio Xuva kō ne, ntá tsi kúnū kó san ne, ncho víi é kuntikín kuetsí san.

8

Kaxntii Ēspíritu Xuva ko kō é víi o é ntio ña

¹ Dukuān ne, ña túvī ká nte kui ka'an ntee Xuva kó ko, xo'ō e ntánuu iní ko Jesūcristu, xo'ō é ña ntáde ká o é ntio nima káni kaa ko, tsi ntáde o é ntio Espíritu Xuva kō. ² Tsi te kadē kú've Espíritū Sántū san iña kó ne, kanakakū ñá kō é ña kada kú've ka kuetsí san ni dóxi'í san iña ko. Tsi Espíritū sán ne, ñi'í ñá é kata'xi ña ntúvi vā'á iña kó tē ntánuu iní ko Jesūcristu. ³ Tsi leí san ne, ña ni kúvi víi é nādama nima káni kaa kō, tsi da xé ña ni kuvi víi o é káda ntaa o e xtúví Xuva kō. Dukuān né, taxnuu Xuva ko I'xá mii ñá é kaku ña vatá o ntákaku ña'a, ñá iō kuetsí i. Ví'a vé ne, ña kúvi kada kú've ka kuetsí san iña ko, tsi nantí'í Cristu é kúvi víi kuetsí san ni ko dá xi'í ña ntíkā krusi kan kuēnta iña ko. ⁴ Íde ña sá'ā vata koo é kúvi kada ntaa o é kaka'án leí san é vā'a é víi o. Tsi xo'ō ne, ña ntáde ká o kuēnta é kaka'án nima káni kaa kō, tsi ntáde o kuēnta é kaka'an Espíritū san.

⁵ Ña ntoo vata tsi ó ntoo ña e dúkuan iō kuetsí i ne, da ti tsi ntánti'í iní ña kuenta iña mii ña. Ntá tsi ña e ntáde ntaa é kaka'an Espíritū Sántū sán ne, ntánti'í iní ña nee iña é ntio Espíritū Sántū san. ⁶ Te ntí'í iní kō é da ñi'í kuē'en tsi kuenta iña iña ñuxiví san ne, ní'í kō doxi'í. Ntá tsi te ntí'í iní ko kuēnta iña Espíritū Sántū sán ne, ní'í ko ntúvi vā'á

iña ko é kuntōo vá'a o. ⁷ Ña é da nii kuē'en tsí kuenta iña i é ntio nima káni kaa i ntánti'i iní ña ne, ntaínchu'vi ñá Xuva kō, tsi ñá ncho kada ntaa ña lei Xúva kō. Ntē ña kuvi vií ña di. ⁸ Dukuān ne, ña e ntáde ntaa é kāká'an nima káni kaa i ne, ña kúvi vií ña é ntio Xuva kō. ⁹ Ntá tsi ntō'ó ne, ña ntáde ká nto é káni kaa san, tsí ntáde ntaa nto é kāká'an Espíritū Sántū san te nuu é ntāa ntí'xe i é nūu Espíritū Xuva kō sán nima nto. Ntá tsi xoo ñá'a, ña é ña te nūu Espíritū Cristú san nima í ne, ñá kadūku ntée ña Cristu. ¹⁰ Ntá tsi tē nuu Cristú nima ntó ne, kuān te kuvi kúñu nto kuēnta iña kuétsi sán ne, ta'xi Espíritū san é ña kuví nima ntó tsi é ntuvá'a nto ni Xuva kō. ¹¹ Te nūu nti'xe Espíritū Xuva kō sán nima ntó ne, ta'xi Xuva kō é ntōto kúñu ntō di. Ní'i nto ntuvi xéé iña nto. Tsí Xuva kō, ña nantoto Jesúcristu rkóntuvi é xi'i ñá ne, ta'xi ña é ntōto kúñu ntō é ní'i doxi'í san di kuenta iña Espíritū ña é nūu nima nto.

¹² Dukuān né, ta'an, iō é ntio Xuva kō é káda ntaa o, ntá tsi ña te ntío ña é vií ka o é kāká'an nima káni kaa kō, ¹³ tsí te vií nto é kāká'an nima ntó ne, ní'i nti'xe nto doxi'i. Ntá tsi te xntii Espíritū Sántū san nto é ña da vá'a ká nto é kadā kú'vé nima káni kaa ntō ne, ní'i nto ntuvi vā'á iña nto.

¹⁴ Tsí un ntí'í nti'í ña'a, ña ntántikin Espíritū Xuva kō né, divi ña é i'xá Xuva kō kúvi ña. ¹⁵ Ntá tsi ña ni ta'xi Xúva ko ntō Espíritū Sántū san vata koo é tēe kuétsi ña ntō é vií nto é ntio ña é u'vī ntó ña. ¡Ñá'á ni san! Tā'xi ña ña vata koo é kūtuni nto tsí i'xá Xuva kō kúvi ntō. Espíritū Sántū sán ne, ta'xi ña é kúvi ka'an o ni Xuva ko: “Ūvá, Uva mií kó nto”, koo ka'an o. ¹⁶ Tsí mii Espíritū san kantada ntaa ña nima ko tsí i'xá nti'xe Xuva kō kúvi o. ¹⁷ Tsí da xé i'xá Xuva kō kúvi o ne, ní'i ko iña Xuva ko e xtúví xio ña iña i'xá ña. Dadii tsi ní'i ko ní Cristu. Tsí tē dadii ntó'o ko ní Cristú ne, dadii xi'í nuu ka'nu o ni ña di.

É vā'a é k'xi rkontuvi

¹⁸ Iní u tsí ña té ini te ntō'o kudíi ko ntuvi sá'á, tsi ñá te nté kaa é vā'a é ní'i kó rkontuvi. ¹⁹ É un nti'í é de kú'vé Xuva kō ne, dóko sa ña ntákutíi kuntétu da nté xēe ntúvi é nañē'e Xúva ko i xoo e kúvi i'xá ña, tsi dóo ncho kiní ña. ²⁰ Un nti'í é de kú'vé Xuva kō né, nti'í. Ña te mií ntio i, tsí da xé kuān o ka'an Xúva kō é kúvi. Ntá tsi ntantétu ²¹ ntuvi é nakāku Xúva ko i. Kidáa ne, ña kadā kú'vé ka doxi'í san iña i, tsí nakākú Xuva ko i vata koo é kúvi kaka xaa mí kaxi'í nuu vata o ntaíka xaa i'xá Xuva kō. ²² Ini o tsí un tsi nté veví ne, un nti'í é de kú'vé Xuva kō ne, dadii ntánakití é ntánto'o i vatā ó kanto'o ña kanakaku i'xá san. ²³ Ntē ña te mii tsi sá'a, tsí xo'ó ne, ntánto'o kō di. E tá'xi Xuva ko kō Espíritū Sántū san é kodo nuu un nti'í nuu i é vā'a é ta'xi ña kō. Dā ntantétu o ne, ntaéku nteé o ntúvi dá nāki'i kue'en Xúva ko kō é kuvi o i'xá ña. Kidáa ne, nadama ña kúñu ata kō kúñu xéé san. ²⁴ Iō neé ntantétu o nte dá nakākú Xuva ko kō. Ntá tsi te ní'i ko nee iña é ntantétu o ne, ñá kantio é kuntetú ká o. ¿Vá xoó ntu kantétu ká i nuu i é ní'i i? ²⁵ Ntá tsi te kántétu o nuu i é vāta ní'i kó ne, da mií é kutíi ko kuntétu ká o.

²⁶ Du'vā ó di, kaxntii Espíritū Sántū san ko é ña kuvi vií o é ncho vii o. Tsi ñá ini ó nee nuu i é kákan o da ntáka'an ntá'ví o. Ntá tsi kaka'an Espíritū Sántū san ni Xuva ko kuénta iña ko. Un tsi kaxkoo káni ña é ntē ña tuvi tú'un. ²⁷ Xuva kō, ña kaito nteé nima ñá'a sán ne, ini ñá nee iña é ncho ka'an Espíritū Sántū san. Tsí Espíritū Sántū sán ne, kaikan ñá nta'a Xuva ko nuu i é ntio Xuva kō é kué'é ña ña ntáduku ntée ña.

É kúvi vií kue'en o

²⁸ Ini o tsí Xuva kō ne, kade ña é kōo é vā'a é un nti'í é kakuvi ní ña ntákuinima i ña, ña e kána ña é vií ña é ntio ña. ²⁹ Tsí ini Xúva kō nte dí'na xoo kuínti'xe i ña ne, nakaxnúu ña ña nte dí'na vata koo é ntúvi ña vata kaa i'xá ña. Tsí Cristú ne, dí'na ña kúvi ña i'xá nuu i é vata kaa un nti'í é ní'í ña ni tá'an ña. ³⁰ Xoó ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō nte dí'na ne, kána ña ña di. Xoó ña'a, ña e kána ña ne, ká'an ñá tsí ña tuví ka kuétsi ñá. Xoó ña'a, ña é nakate Xuva ko kuétsi i ne, kada ka'nu Xuva ko ñá di. ³¹ ¿Ntē koo ka'an o iña i sá'á? Te Xuva kō nuu mé'ñu ña kō ne, ¿xoó ntu kuvi vií i ni kō? ³² Ntē ña ni de víni Xuva ko i'xá mii ñá é kuví ñá kuenta iña ko un ntí'í nti'í o. Te ūun tsi nte i'xá mii ñá tá'xi ña kō ne, ¿mí'i ntú é ña vií ña da xe'e é ta'xi ña ko un nti'í nteé é kantio kō di? ³³ ¿Xoó ntu kuvi tsi'i kuétsi i ña é nakaxnúu Xuva kō? Tsí mii Xuva ko kāká'an ña tsí ña tuví ka kuétsi ñá. ³⁴ ¿Xoó ntu kuvi kué'e i dô'ví san iña ña? Tsí mii Jesúcrístú san ne, xi'í ña kuénta iña ñá ne, dá ntóto xtuku ña ne, tuví ña diñi kua'a Xuva kō, kaikan ñá kuenta iña ko. ³⁵ ¿Nee ntu é kúvi vii é nāki'i nteé xio ko vata koo é ña ntío ká Cristu ko? ¿Vá kúvi ntu vii da ntánto'o

ko, o da dóo ntii tu'un, o da ntáde xení ña'a san ni ko, o dá ntoo ntité o, o dá ña tuvi é kunuu o, o dá ió nuu i e dóo donchu'vi, o da ntáni'i kó doxi'í san? ³⁶ Tsí vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō ne:

Kuenta iña ntó ne, utén utén ntaú'ví nti tē xoó ka'ní i nti.

Nti'í ne, vata ntáa kudii a le'ntú san ntáa ntí,

kiti ntánakue'nu ña vata koo é ka'xi ná ti,

ka'an.

³⁷ Ntá tsi nté uun nuu i sá'a ne, ña kúvi vii é ña ntío ká Cristu ko. Tsi ntío ña kō né, xntii ña kō é kúvi vii kue'en o ni é un nti'í sá'a. ³⁸ Ini vá'a u tsí ña te neé kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko kō: nté doxi'í san, nté ntuvi iña ko, nté ánjē san, nté ña odo nūú iña é ña vá'a san, nté ña ntádē kú've e dukún kán, ³⁹ nté mí'i e dóo dūkun, nté mí'i e dóo kūnu, nté da neé ka nuu i é de kú've Xuva kō ña kuvi vii é ña ntío ká Xuva ko ko, xo'ō e ntánuu iní ko Xuva ko Jesúcristu.

9

Nakaxnúu Xuva ko tātá ña Israee

¹ Vata kaa u xu'u é kantikín u Cristú ne, kaka'án u é nuu é ntaā i, ná kaka'án u dovete, tsí nimá ko ne, Espiritú Sántú san kade kú've ná ne, kaka'an ná tsi nuu é ntaā i é kaka'án u ² tsí un vá'a tsi kakunta'xa iní ko. Nii kuē'en tsí ntuvi dóo u'vi kakúvi ko, ³ tsi dóo ntio ko é nakákú ña ñuú ko, ña tatá ko. Tē dī kaidia'vi iña ná ne, ka'án u te nakuítá Cristú ko, kuān te ta'xi ná ko é ntō'o kó naa ña ñuú ko, ⁴ ña Israee san. Nakaxnúu Xuva ko ñā é ntūvi ña i'xa kíin ña. Nañē'e Xúva ko ñā tsi dóo ka'nu ña. Xé'e Xuva ko xū'u ña ni ña nté koo vii ña é vā'a ni ñā rkontuvi. Xé'e ña ñā leí san kuenta iña Muísee. Ini ña tsí Xuva kō ne, ínūu mé'ñu ña ñā. Ini ña nee é kaka'an Xúva kō é kuē'é ña ña. ⁵ Uva ata ika ñā Israee san ne, dóo na'nu ña'a ña. Tatá ña káku Cristu da vexkúvi ña ñatíi. Divi ñā né, Xuva ko ñā, ná kadē kú've é un nti'í. Kada ka'nu o ña ntii dañu ntūvi. Kuan koo na kōo.

⁶ Ntá tsi ña te kaka'án u tsí ña ni de ntáa Xúva kō é xe'é ña xu'u ña ni ña Israee. Kaka'án u tsí veví ne, ña Israee san ne, ná te un ntíi ntíi ña é ña Israee ntí'xe ña. ⁷ Ntē ña te un ntíi ntíi tatá vi'i Abraán san é i'xá nti'xe ña. Tsí da xé Xuva ko kaka'án ná ni Ábraan kídaā: “Tatá vi'i o ne, ki'xi kuenta iña i'xá o Isaa”, ka'an ña. ⁸ Sá'a katā'xi é kūtuni ko tsí ña te un ntíi ntíi i'xá san e káku iña Abraan é ntáduku ntée Xuva kō. Tsí kaka'án Xúva kō tsí i'xá nti'xe ña ne, da mii ña é káku iña i'xá ña, ña é xe'é Xuva ko xū'u ña é kue'é ña ña. ⁹ Tsí xe'é Xuva ko xū'u ña ni Abraán san kídaā: “Ntuvi sá'a da kuía ve ne, dá náxee xtúku ú ne, kaku i'xá Sara”, ka'an ña.

¹⁰ Ntá tsi ió ka é nañē'e ú nto. Xío i'xa uvi iña Rebecá ne, uvata ika ko Ísaá ne, uva i'xá san ntúvi ña. ¹¹⁻¹² Kuān té vata káku, kuān té vata vii nuu i é kīni kaa ne, o nuū i é vā'a ne, ká'an Xuva ko ni ñadī'í san tsí kada kú've i'xa é kuvi ūví san iña ení i, kuān té i'xa nuu í san. Kuan o ka'an Xúva kō vata koo é kūtuni ko tsi dīvi ñā kanakaxnúu ña. Ná te nee va'a tsi uun na ne, éde na é vā'a, ntá tsi da xé divi ñā ntío ña ne, kanakaxnúu ña na. ¹³ Uve na'a mí kaka'an tú'un Xuva kō: “Dóo ntio kó Jacóbo, ntá tsi ña ni ntio kué'en tsí ko Esauu”, ka'an ña.

¹⁴ ¿Nté koo ka'an ó ve? ¿Vá ká'an ntú o tsí ña vá'a ó de Xuva kō? ¿Ñā'á ni san! ¹⁵ Tsí kade ña vatā ó kaka'an ná ni Muísee: “Vii u é vā'a nī xoo ñá'a é ncho vii u é vā'a ni ñā. Ntunta'ví ini kó xoo ñá'a é ncho ntunta'ví ini kó ña”, ka'an ña. ¹⁶ Dukuān ne, ná te kuēnta iña ñátíi san é ntunta'ví ini Xuva ko ni ña, kuān te káde ña nuu i é vā'a ni ñā, tsí da xé mii Xuva kō ntio ña é vii ña ni ñā é vā'a. ¹⁷ Kaka'án tú'un Xuva kō nté o kaka'án ná ni rei Fárauun, rei iña ná ñuú Egipto: “É tā'xi u é víin rei vata koo é kīnī ña'a tsi dóo ka'nu u é xntii ú o. Kídaā ne, kutuní uun ntíi ntíi ña'a, ña ntoo ñuxiví san, xoo ñá'a u”, ka'an ña.

¹⁸ Dukuān né, kantunta'ví ini Xuva ko da xóo ka ña'a é ncho ntunta'ví ini ña ña ne, kaxé'e ña é kada do'o da xóo ka ña'a é ntio ña.

¹⁹ Á te ió nto é ncho ka'an ntó nī kó ve: “¿Nté kui kaka'án ntú Xuva kō tsí ió ka kuétsi kō kuan, te ña kuvi vii o tūku nuu i é nakaxnuu ña é vii o?” Á te kuān koo ka'an ntó ve.

²⁰ ¿Nté kui nantiko koó ntu nto é kaka'án ntó ni Xuva kō é da mii ñā'a nto? ¿Vá ká'an ntu kídí nte'u é kúvá'a san nī ña de vá'a san: “¿Nté kui kuan ntu o de vá'a nto ko?”, ka'an?

²¹ ¿Ñā kuvi vii ntu ña de vá'a kídí san da neé ka nuu i é ntio ña ni ntē'ú san? Tē ntio ña ne, kuvi ki'i ña un sīn tī'nti nte'ú san ne, dá kadā vá'a ña uun a kídí e dóo tíi kaa é kada tsiñu ni'i ñā dá ió víko san. Kuvi ki'i ká ña tuku ta'vi divi tsi tī'nti nté'ú san ne, dá kadā vá'a ña tuku kídí é ña dóo nee tíi kaa é kada tsiñu ni'i ña utén uten.

²² Tē dí Xuva kō ntio ña é nañē'e ñá kō tsi dóo diin ñá ne, dōó iō ña é vii ñá di ne, dá kuētsi é kākutií ña nima ñá ni ñā'a, ña é nī'i é ntō'o i, ña é iō tu've i é kūvi. ²³ Tē ntio ñá nañē'e ñá ko nuu i e dóo nuu á'vi iña ña dá ta'xi ña kō é vā'á iña ña tsí ntunta'ví ini ña ko. Xtūvi tu've ñá kō nte dí'na é nī'i ko é vā'á iña ña. ²⁴ Tsi kána ña ko, kuān te ñá Israeé o, kuān te ña é ña te ña Israeé o. ²⁵ Vatā ó uve na'a kaka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ñá nani Ōsea:

Ña é ña te ña'a mií ko kídaā ne,
ká'án u tsí ña'a kó ña ve.

Ña é ña ni ntío ko kídaā ne,
ká'án u tsi dóo ntio kó ña ve.

²⁶ Dīvi tsi ñūu mí kaka'án u kídaā é ña te ña'á ko ñá ne,
ká'án ú ni ñā ve tsí ntuvi ña i'xá mií kó,

ka'an Xúva kō, ña kantíto,

ka'an Óseá san. ²⁷ Ntá tsi kaka'an Ísaiá san iña tátá ña Israeé san: “Kuān té ña te da dí tātá ña Israeé san, kuān té vata dii ñuti ntute ñū'u kan ñā ne, ñá titīn ña é nakáku ña.

²⁸ Tsi ña nā'á ka dá kāda ntaa ntí'i Xuva kō é kākā'an ña. Ñá kuūií ka ña é kuē'e ña é nto'o ko iña un ntí'i ñā ñuxiví san”, ka'an Ísaiá. ²⁹ Vatā ó kaka'an Ísaiá kídaā:

Tē dí Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ña ni tsoo ña tátá kō ne,

veví ne, e xí'i ntí'i o vatā o xí'i ñá intóo ñūú Sodoma ni ñūú Gomora kídaā,
ka'an ña.

Tū'un é vā'á san iña ñá Israeé

³⁰ ¿Nté ntu koo ka'an o kuénta iña i sá'ā kuan? Dukuān ne, kutuni ko tsí ña é ña te ña Israeé san, ña é ña ni ntúku nuu ini i nté koo víi ña vata koo é ntuvá'a ña ni Xuva kō ne, ntuvá'a ña ni ñā tsi kuínti'xe ña ña. ³¹ Ntá tsi ña Israeé san ne, ntánantuku ña nté koo ntuvá'a ña ni Xuva ko kuénta iña leí san ne, ña ni kutíi ña kada ntaa ña é kākā'án leí san.

³² ¿Nté kui san? Tsi kúvi ntuvá'a ña ni Xuva ko tē kade ña é kākā'án leí san, kuiníi ña. Ñá ni kutūni ña tsí mií Xuva ko kūvi ntavá'a ña ña te kuínti'xe ñá ña. Dukuān né, vata te xūú nakí'í ña, ³³ vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō:

Koto nto, tsí ñūú Siuún ne, xtūví u uun ña'a,

ñā é kūvi vata kaa xuu mí nākí'í ña'a san, mí ntāva ña.

Ntá tsi xoo ñá'a, ña é kuínti'xe i ña ne,

ñā túvī nté koo kuka'an nuu ña kuénta iña ña,
ka'an.

10

¹ Tā'án, kanīi nimá ko ntio ko te nakáku ña tátá ko, ña Israeé san. Un vá'a tsi kaka'an ntá'ví u ni Xuva ko kuénta iña ña vata koo é nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō. ² Kúvi ka'án u kuenta iña ña tsí ini va'á u tsi dóo ncho víi ña é ntio Xuva kō, ntá tsi ñá ini ntí'xe ña nté koo víi ña vatā ó ntio ña. ³ Tsi vata kutúni ña nté koo ntuvá'a o ni Xuva kō ne, ncho víi mií ñā é ntuvá'a ña ni ñā. Ña ni íde ña kuénta dá kakā'an Xúva ko ni ñā nté koo ntuvá'a ña ni ñā. ⁴ Tsi Cristú san ne, de ntaa ntí'i ña leí san. Dukuān ne, ntuvá'a o ni Xuva ko, da xōó ka ña'a o, te kakuínti'xe kō Cristu.

⁵ Tsi vatā ó uve na'a kaká'an Muísee kídaā nté koo ni'i ko ntuví va'á iña ko kuenta iña leí san: “Da xōó ka ña'a, ña é kūtíi kada ntaa ntí'i é kākā'án leí san ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña”, ka'an ña. ⁶ Ntá tsi kaka'an Xúva ko kuénta iña i é ntuvá'a o ni ñā tsi kuínti'xe ko ñā: “Ñá ku dē kuení nto te iō xoo é kūvi kaa i e dukún kán vata koo é nanūu ña Cristu ñūxiví a. ⁷ Ntē ña ku dé kuení nto te iō xoo é kūvi kíi un tsi nte iní totsín kan vata koo é natavā ñá Cristu mé'ñū ña xí'í san”, ka'an ña. ⁸ ¿Nté ntū ó kaka'an tú'un Xuva kō kuan?

Kaka'an: “Ñá te nté sa ntii tū'un é nī'i nto tú'ūn va'á san, tsí etsín tsi tuví tú'ūn sán ne, dīvi tsi tū'un é kākíi xu'u o nī é nūu nima ó dí”, ka'an. Tū'ūn sa'á ne, dīvi tú'ūn va'a é ntáka'an ntódo ntí nté koo kuínti'xe ko Xuva kō. ⁹ Tsi te ká'an ó ni xū'u ko tsí Jesuú ne, Tō'ó ntí'xe ko ñā ne, te kuínti'xe kō tsí nantoto Xúva ko ñā rkontuvi é xí'i ñá ne, nakáku ō. ¹⁰ Tsi te kanīi nima kó kuínti'xe kō ne, ntuvá'a o ni Xuva kō. Te ká'an o tsí nuu é ntaa i e Tó'lo ntí'xe ko Jēsuú ne, nakáku ña kō.

¹¹ Tsi vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō ne: “Da xōó ka ña'a, ña é kānuu iní i ña ne, ña túvī nté koo kuka'an nuu ña”, ka'an. ¹² Ñá te e túku e túku ntāa ña Israeé san é vāta ntāa ña tuku tátá i san. Tsi uun tsi Tó'lo ko ūn ntíi ntīi o. Utén utén kaxé'e ña e dóo va'á iña dá xōó ka ña'a, ña e ntaíkan ntá'a ña. ¹³ Tsi kaka'an tú'un Xuva kō: “Da xōó ka ña'a, ña ntaíkan nta'a Xuva kō ne, nakáku ña”, ka'an. ¹⁴ Ntá tsi, ¿nté koo kakan ñá'a san nta'a Xúva ko te

vāta kuinti'xe ña ña? ¿Nté koo kuinti'xe ña ña te vāta tekú ña iña ña? ¿Nté koo tekú ña tē ña xoxo ka'an ntódo i tú'un Xuva ko ni ñā? ¹⁵ ¿Nté koo ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko tē ña xoxó taxnuu i ña? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Ñá te nté kaa vá'a o tē xee ñá vexní'i tú'un va'á san”, ka'an.

¹⁶ Ntá tsi ña te un ntií ntií ña'a san ntaíni ña tú'un va'á san. Tsí kaka'an Ísaia kídaā: “Xuvā, ¿xoo ntu e kuinti'xe i tú'un va'á san dá kakā'an nti?” , ka'an ña. ¹⁷ Dukuān né, da mii é kantio é ká'an ñá nī ko tú'un Xuva ko vāta koo é tēku ko iña Cristú ne, dá kuinti'xe ko ña.

¹⁸ Ntá tsi xu'ú ne, katsixe'e ú te dā xé ña ni tekú ntu ña. Ñá ntāa, tsi téku ña, ¿nté kui ña'a? Tsí kaka'an tú'un Xuva kō:

Da kanií ñūxiví san dītó tatsin ña.

Tū'un e ntáka'an ñá ne, íte xaa da kanií ñūxiví a, ka'an. ¹⁹ Katsixe'e xtukū ú nto te ña ni ñé'e diki ntú ña Israeé san tú'un san. Tsí di'na Muisee xntée na'a ña tsí kuān ó kaka'an Xúva kō:

Vii u é kūne'u iní nto kuenta iña úun ña'a san, ña é ña te uun tsi tatá i vatā ó uun tsi tatá nto.

Vii u é kūdiin nto kuenta iña ñá tuku ñuu,

mí é ña te neé ini,

ka'an Xúva kō. ²⁰ Rkontúví ne, ñá ni ū'ví kue'en tsí Isaia dá kakā'an ñá vatā ó kaka'an Xúva kō:

Ña'a, ña é ña ni nantúku kó ne, nāni'i ñá ko.

Ña'a, ña é ña ni tsixé'e í kó ne, nañē'e ú ña nté kaa u,

ka'an ña. ²¹ Kaka'an Xúva ko iña ñá Israeé san di: “Ñi kuē'en tsí ntuvi nakáa ú nta'a ko é nānumé u ña'a san, ña é ña ni kuinti'xe i ko, ña é ña ncho vii nee iña é ntio ko”, ka'an ña.

11

Ña Israeé, ña é nakaxnúu Xuva ko

¹ Katsixe'e ú nto ve: ¿Vá nakuitā ntú Xuva ko ña'a mii ñā? ¡Ñā'á ni san! tsí mii ú ne, ña Israeé u. Uva ikā kó Abraán ne, divi tātá vi'i kó Benjamiín di. ² Ñá ni nakuíta Xúva ko ña'a mii ñā, ña é nakaxnúu ña nte dí'na. ¿Ñá ini ntú nto nté o kakā'an tú'un Xuva kō mí katsi'i kuétsi Eliá san ña Israeé san? Tsí kaka'an ña: ³ “Xuvā, ē'ní ña ña ntáka'an kuénta iña nto ne, nākatsin ña naa ntó di. Da mii sá u ntoó u é kántito ká u ne, ncho ka'ní ña kó di”, ka'an ña. ⁴ Ntá tsi kaka'an Xúva ko ni ñā: “Íó u'xe míil ñatíi, ña é xtuví xío ú kuenta iña ko. Nté uun ito ña ni kanchíti ña nūú Baá, divi é de vá'a ña tuku ñuu san é vii xuva ñā”, ka'an Xúva kō. ⁵ Kuān ó vevii di. Ntoó ká ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō é vii ña é vā'á ni ñā. ⁶ Dā xé mii Xuva kō ntío ña é vii ña é vā'á ni ñā ne, ñá te kuénta iña i é vā'á é idé ña'a san. Tē nakaxnúu Xuva ko ñā'a san kuénta iña i é vā'á e ntáde ña ne, ña kúvi ká'an o tsí nakaxnúu ña ña tsí mii ñā ncho vii ña é vā'á ni ñā.

⁷ ¿Nté ntu koo ka'an ó ve? Tsí ña ni naní'i ña Israeé san nuu i e dóo ntánantuku ñā.

Da mii ñā'a, ña é nakaxnúu Xuva ko ne, nāni'i ña. Ntá tsi ña nguii sán ne, da dií dií ka dé ka'xi ña nima ña, vata ō uve na'a ⁸ kaka'an tú'un Xuva kō: “Xé'e Xuva kō é ntuka'xi dikí ña vata koo é ña tekú ña. Un tsi da nte vevii ne, ña ntaíni ña, nte ña ntátekú ña”, ka'an.

⁹ Davii san ne, kaka'an ñá di:

Na kō'xó mii ñā da ntáde ña dodñi kuénta iña i é un nti'í é ío iña ña.

Na kō'xó nteē ñá nuu i é kīni kaa

vata koo é na kuē'é Xuva ko ñā é ntō'o ña.

¹⁰ Na kūneé kue'en ntúxnúú ña

vata koo é ña kiní ka ña.

Vata kaa ntuvi é kutuvi ñá ne,

na nakaka tí'i kuē'en ña,

ka'an ña.

É nakáku ña'a, ña é ña te ña Israeé

¹¹ Katsixe'e ú nto ve: Dā xé kō'xó ntéē ña Israeé san nuu Xuva kó ne, ¿vá nakuitā ntú Xuva ko ñā? ¡Ñā'á ni san! Ntá tsi da xé ña ni ntío ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú ne, ña tuku ñuu san ní'i ñā e dóo va'á nta'a Xuva kō vata koo é na kūne'u iní ña Israeé san ni ñā.

¹² Vi'a ve né, te ní'i ñūxiví san e dóo va'a tsí ña ni ntio ña Israeé san kuinti'xe ña Cristú

ne, te nī'i ña tuku tatá i san é vā'a tsi ntúdutsi ña Israeé san dá ne, jnté kuān nte vá'ā ó te ntiko kōo un ntíi ntíi ña Israeé san é kuinti'xe ña Xuva kō!

¹³ Kaka'án u ni nto vē, ntō'o é ña tuku ñuú nto, tsi táxnuu Xuva kō ko é ká'án u ni nto kuēnta iña ñá ne, dōó ka'nu tsiñu ko, kuini ko. ¹⁴ Kuān ó kaka'án u vata koo é na kūne'u iní ña ñuú ko, ña Israeé san. Tsi kídaā né, ti kaa te iō ña é tekū ña dá kaká'án u ni ñá nté koo nakáku ña. ¹⁵ Tē ntuvá'a ña ñuxiví san ni Xuva kō tsi éte xio ña ña Israeé san ne, díi díi ka vá'ā ó te nāki'i xtuku ña ña. Vata tē ntóto ña xi'í san tē xi'i ña. ¹⁶ Te kuē'é o uun ta'vi ū'xen tañú'u san nta'a Xúva kō ne, kanií tī'nti i é kāduku ntée ña di. Te xō'o utun san kúvi iña Xuva kó ne, nta'a i sán ne, da mií é kāduku ntée ña di. ¹⁷ Ío tun olívu va'á san é ká'nté tu'un ña'a san nta'a i ne, dá nātiín ntee tá'an ña nta'a tun olívu ku'ú san vata koo é díi ka va'á kiti i kii. Kuan ō kúvi ni ō dí, xo'ōn é ña te ña Israeēn, tsí vata tē é'nte tu'un Xuva ko ñā'a ña vata koo é nī'i o é vā'á dadíi ni ña Israeé san. ¹⁸ Nā ku ká'an te díi ka ka'nun é vata kaa nta'a i e é'nte Xuva kō. Tē ncho viín ka'nun ne, naka'an ō tsí kudíi nta'a i kúvin. Nā te kuēnta iña o é xi'i kutu xō'o i, tsí kuenta iña xo'o í san é ntitsin kutun.

¹⁹ Á te ká'an ve: “Ntá tsi é'nte tu'un Xuva ko nta'a mii i vata koo é nātiín ntee tá'an ña ko”, koo ka'an. ²⁰ Nuú é ntaā i é káka'an, ntá tsi é'nte tu'un ñá ña tsí ña ni kuinti'xe ña Cristu. Tíin nteen kutun da mii tsí é kákuinti'xe ká o ña. Dukuān ne, ná ku dē kuení o tē dóo ka'nun, tsí koton tsin kuenta iña mii o. ²¹ Tsí te ña ni ntunta'ví ini Xuva ko nta'a mii ūtun sán ne, nté xo'ōn ña ntunta'ví ini ña o di. ²² Koton tsi dóo va'á Xuva kō ne, ntá tsi dóo diin ñá di. Tsi dóo diin ñá nī ña ntáde é kīni kaa, ntá tsi dóo va'á koo vií ña ni o te viín nee iña é ntio ña. Tē ña'á ne, ka'nté tu'un ñá o di. ²³ Nā Israeé di, te ntiko kōo ña é kuinti'xe ña Xuva kō ne, nātiín ntee tá'an xtuku ña ña. Tsí kuvi vií Xuva ko nātiín ntee tá'an xtuku ña ña. ²⁴ Tsí xo'ōn né, vata kaa nta'a tun olívu ku'ú san é tē'nte kaan ne, nātiín ntee tá'an tun olívu va'á san, kuān té ña te ña tātá o. Nā Israeé san ne, vata ntāa nta'a tun olívu va'á san ntāa ña. Dukuān ne, díi díi ka ña ntii tu'un é nātiín ntee tá'an xtuku utun é ña tātá mii i.

Nakáku ña Israeé san te kúvi

²⁵ Tā'án, ntio ko é na tekū nto tú'ūn é iō xu'ú iña Xuva ko, vata koo é ña ku kadá kuení mii ntō e dóo tu've nto: tsí dava tsi ña Israeé san ne, ntáde do'o ña kuēnta iña Xuva ko. Ntá tsi kuan ō tá'xi Xuva kō é kúvi da nte koo é nakáku títín ña'a, ña é ña te ña Israeé san, vatā ó ntio Xuva kō. ²⁶ Tē kúvi un ntí'i sá'á ne, nakáku un ntíi ntíi ña Israeé san. Tsí vatā ó uve na'a kaká'an tú'ūn Xuva kō:

Nté ñuú Siuun ki'xi ña é nakakū ko.

Naki'i ña é kīni kaa é nūu nima Jácoo.

²⁷ Kidáā ne, kuntāa tú'ūn é xē'e ú xu'u kó ni ña tsí nakate u kuétsi ñā, ka'an.

²⁸ Dā xé ña ni ntio ña Israeé san tú'ūn va'á san ne, ntaínchu'vi ñá Xuva kō. Dā xé kuān o dé ña ne, nto'ó ne, ní'i ntō é tekū ntó tú'ūn va'á san. Ntá tsi Xuva kō ne, ntio dukuan ñā ña Israeé san, tsí nakaxnúu ña ñata ñā, ña intóo di'na. ²⁹ Nā kanatívi iní Xuva ko xōo ñá'a, ña é kána ña, nte é kaxé'e ña di. ³⁰ Ntuvia di'na ne, ñá ni kuinti'xe nto Xuva kō. Ntá tsi vevíi ne, ní'i ntō é vā'á nta'a Xuva kō tsi xtúvi mii ñá Israeé san e ntákuinti'xe ña ña. ³¹ Nā Israeé san ne, ña ntákuinti'xe ña Xuva ko vēvií vatā o dé nto nte dí'na. Kuan ō xe'é Xuva ko itsí é kuān koo vií ña vata koo é ntuntā'ví ini ña nto ne, kuan koo ntuntā'ví ini ña ña Israeé san di. ³² Tsí Xuva kō xe'é ña é kuédadíi un ntíi ntíi ña'a san é ña kuvi ntii mii ñā é kīni kaa san e ntáde ña un ntí'i ñā, vata koo é tē kúvi ne, nañē'e ñá ña tsí dadíi tsi kantuntā'ví ini ña ña un ntíi ntíi ña.

³³ jNté kuān nte ka'nu Xúva kō! Tsi dóo ini ña nté koo vií ña. Dōó ini ña nee é vā'a. Nā kúvi kutūni ko nté o kadē kuení ña ne, ntē ña kuvi kí'in diki ko nté koo é kuān ó de ña di. ³⁴ Tsí “¿xoó ntu ini i nté o kadē kuení Xuva kō? ¿xoó ntu nañé'e i ña é kuān koo vií ña? ³⁵ ¿xoó ntu kuvi kué'e i doméni e dóo ka'nu iña Xuva ko vata koo é na ntānáa Xuva ko iña í?” ³⁶ Tsí Xuva kō ne, de kú've ña é un ntí'i né, ña ña káka'an ña nté koo vii é un ntí'i é iō. Un ntí'i é iō ne, kuenta iña ña. Na ká'an o tsi dóo va'á kue'en Xúva ko ntii ña ña ntūvi. Kuan koo na kōo.

12

Nakú'e o ntūvi iña ko nta'a Xúva kō

¹ Dukuān né, tá'an, da xe dóo ntunta'ví ini Xuva ko kō ne, kaikán u nto vata koo é nakú'e nto kúñu nto kuēnta iña Xuva ko vata kaa doméni é kántíto kaa iña ña. Xtuví mii nto é kīni kaa ne, vií nto da mii é ntio ña. Kidáā ne, kunuu ini ntí'xe nto Xuva ko vatā

ó ntio ña é vii nto. ² Ñá ku dā vá'a nto é kā'an ñá'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, nté koo kuntōo nto. Ntá tsi kué'e nto é nadama Xuva kō nté o ntádē kuení nto. Kidáa ne, kutuni ntó nee iña é ntio Xuva kō. Tsí tē íni o nee é ntio ña ne, kutuni ko nee iña é kāduku ntée ña, nee iña e xkúntee ini ña, nee iña é vā'á kue'en.

³ Tsí da xe dōo vā'a o dé Xuva ko nī kó da tá'xi ñā kó tsiñu sā'á ne, kuvi ka'án u ni ūn ntíí ntíí nto tsí ña ku dé kuení nto te dōo ka'nu ña'a nto. Ntá tsi koto nteé va'a nto nima nto nté kaa ntákuinti'xe nto vatā o tá'xi Xuva kō é vii nto. ⁴ Uun tsi kúñu kō, ntá tsi iō e túku e túku ta'vi ī. É un é un ta'vi ī sán ne, é túku e túku tsiñu i. ⁵ Xo'ō e ntákuinti'xe kō né, kuān te titín ña'a o né, vata te uun ña'a tsō da ntákuinti'xe kō Cristu. Kidáa ne, ntaíntee tá'an o ūun ntíí ntíí o é uun tso kuvi o.

⁶ Ntá tsi tá'xi Xuva kō é kūvi vii o, xé un xé un o, e túku e túku nuu i vatā ó é vā'á iña ko, kuíni ña. Vii ó vata o tá'xi ña é kūvi vii o. Tē tá'xi ña é kā'an o tú'un ñā ne, ká'an o vatā ó ntákuinti'xe kō. ⁷ Te tā'xi ña é xntii o ta'an kō ne, xntii vā'á o ñā. Tē xoó ña'a ntio Xuva kō é nakuā'a ña ña'a ne, na nakuā'a vá'a ña ña'a san. ⁸ Tē xoó ña'a ni'i ña é naxnūu ña nima tá'an ña ne, na naxnūu ña nima ña. Tē xoó ña'a ni'i ña é kā'nté dava ña é vā'á ña ne, ñá ku kadā víni ñā. Tē xoó ña'a ni'i ña é kadā kú'vē ñá ne, na kōó ntii ña kadā kú'vē ña. Tē xoó ña'a ni'i ña é xntii ñā ña ntáaan núu i ne, na kūnuu díní nima ña é xntii ña ña.

Nté koo vií ña ntákuinti'xe i san

⁹ Kanñ nima ntó kuinima ntí'xe nto ta'an nto. Ñá ku ntío kué'en nto nuu i é kīni ntáa, ntá tsi kuntikín ntó da mii nuū i é vā'a. ¹⁰ Kuinima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i, vata tsi te ta'an mii nto ñā. Nñ kue'én ini nto kuiko ñu'u nto tā'an nto.

¹¹ Koo ntii nto kāda tsiñu nto. Ñá ku kudu'xen ntō. Kanñ nima ntó kada tsiñu nto kuenta iña Xuva ko.

¹² Kuntōo díní nto, tsí ini nto tsí kuntoo nto ni Xuva kō rkontuvi. Na kūtíí nto da ntánto'o nto. Ñá ku xtuví mii nto e ntáka'an ntá'ví nto nñ kue'en tsí ntuvi.

¹³ Kué'e ntō nee iñá kataan núu ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kué'e nto vī'i nto é kuntōo ta'an nto, ña ntaíka itsi san.

¹⁴ Kákan nto nta'a Xuva ko te vii ña é vā'á ni ña'a, kuān te ntáde ña ni ntō é kīni kaa. Kuān koo vií ntí'xe nto. Ñá kákan ntó nta'a Xuva ko te kué'é ña e dōo nto'o ñā'a san.

¹⁵ Kuntōo díní ntó ni ñā'a da ntántoo díní ña. Kueku nto ni ñā da ntaéku ña.

¹⁶ Kuntōo vá'a nto ni tā'an nto. Ñá vií ka'nu nto, tsi kuédadii tsi vií nto ni ña ntá'vi. Ñá ku dē kuení nto e dōo ini nto é un ntí'í.

¹⁷ Ñá vii nto é kīni kaa ni ñā'á, kuān te kuán o de ña ni ntō. Vií nto é vā'á vata koo é ña té nee ka'an ñá'a san é kuétsí nto. ¹⁸ Koó ntii ntō é kuntōo vá'a nto ni ūn ntíí ntíí ña'a vata kaa é kūtíí nto. ¹⁹ Ñá ntānáa nto tē kade ña'a san é kīni kaa ni ntō, ta'an e dōo ntio kó, tsi kué'e nto é ntānáa Xuva ko ni ñā. Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Xu'ú ntānáa u. Xu'u kué'e ú ña é ntō'o ñā”, ka'an Xúva kō. Kuān ó kaka'an tú'un ñā. ²⁰ Ntá tsi vií nto vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Te káakakín ña kade xení ni ntō ne, kué'e ntō é kā'xi ña. Tē kaitsi ñá ntute ne, kué'e nto ntute na kō'o ña. Te kuan kōo vií nto ne, un tsi nturkue'e ña é kákuka'an nuu ña tsí kade ña é kīni kaa ni ntō”, ka'an. ²¹ Ñá ku dā vá'a nto é kūvi vii é kīni kaa san ni nto, ntá tsi vií nto é vā'á vata koo é kūvi vií nto nī é kīni kaa san.

13

¹ Un ntíí ntíí ña'a ne, kantio é kāda ntaa ña é káka'an ñá tsiñu i, tsí ña kúvi kadā kú'vé ña tsiñu i san tē dí ña ni xé'e Xuva kō é kadā kú'vē ña. Ña ntádē kú'vé vevíí ne, Xuva kō xtuví ñá ña e ntádē kú'vē ña. ² Dukuān ne, xoó ña'a, ña é ña káde ntaa é káka'an ñá tsiñu i ne, ñá káde ña é ntio Xuva kō é vii o. Xoó ña'a, ña é kuān ó ntáde ne, nī'i ñā é ntō'o ña. ³ Xoó ña'a, ña e ntáde é vā'á ne, ña túvī nté kui u'vī ñá ña tsiñu i san. Ntá tsi xoó ña'a, ña e ntáde é kīni kaa ne, iō nuu i nté kui ntaú'vī ñá ña. Tē ña ntío o é u'vī o ñá tsiñu i sán ne, viin é vā'a. Te viin é vā'á ne, ká'an ñā tsi dōo va'an. ⁴ Xuva kō né, xtuví ñá ña é vii ñá tsiñu sá'a vata koo é kōo é vā'á ni kō. Ntá tsi te kade o é kīni kaa ne, u'vī ntí'xe ko ñā, tsí ña te da kaká'an ña é ta'xi ña kō é nto'o kō. Tsí ña kade tsiñu iña Xuva kó ne, ta'xi ña ko da nēe ka é nto'o kō é káka'an Xúva kō, te vii o é kīni kaa. ⁵ Dukuān ne, kada ntaa o é káka'an ñá tsiñu i, ñá te da mii tsí é nī'i ko é nto'o ko tē ña kada ntáa o, ntá tsi da xé kaka'án nima ko tsi vā'a o é kuān koo vii o. ⁶ Dukuān ó, kantio e ntá'vi o diū'un xoó san, tsí ña tsiñu i sán ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko da ntáde ña ko kuenta.

⁷ Kué'e nto ñā é un ntí'í é kāduku ntée ña. Tē neé diu'un kaíkan ñá tsiñu i sán ne, ntá'vi nto. Tē diu'un xóo kaikan ñá ne, kué'e ntō dí. Te ká'nu ña'a ña ne, kuiko ñu'u nto ñā.

⁸ Nǎ vǎ'á o te kuita nuu o iña ña'a. Ntá tsi dóo vǎ'a o te kuinima kó ña, un ntíí ntíí ña. Xoó ña'a é kakuinima ñá ta'an ña ne, kade ntaa ña é kaka'án lei Xúva kō. ⁹ Tsi kaka'án lei san: “Nǎ ku kīdi ni'i nto ñá'dí'í tuku ña'a; ñá ku kǎ'ní nto ña'a; ñá ku kī'i dú'u nto; ñá ku nakuído nuu nto iña tuku ñá'a”, ka'an. Kada ntaa o sá'a, ni da nēé ka xtuku lei e xtúví Xuva ko te vii ó, vatā ó kaka'an sá'a: “Kuinima ó ta'an o vatā ó kakuinima ó kúñu mii ó”, ka'an. ¹⁰ Tsi te kakuinima kó ta'an kō ne, ñá vii ó é kini kaa ni ñá. Dukuān né, te kakuinima kó ta'an kō ne, kada ntaa o é kaka'án lei Xúva kō.

¹¹ Kantio é vii ntó vatā ó kaka'án u, tsi íni nto nté ó ntúvi e ntántoo o ñūxiví a vevii. Na ntūtuni ntó ve, tsi ntuvi dá naki'i kue'en Xúva ko kō ne, díí díí ka etsin tuví vevii é vata kaa da kuínti'xe dí'na kō. ¹² Ntuvi é kini kaa sán ne, dóko sǎ ntí'í. Dóko sǎ xee ntúvi dá kī'xi xtuku Cristu. Dukuān né, xtuví mii o e ntáde ó é kini kaa san. Na kōo tú've kó ntuvi tsikan vatā ó iō tu've sntadún san dá kī'in ñá du'xēn. ¹³ Vii ó é vǎ'á ve, vatā ó de ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. Nǎ ku de ki'vi ó; nté kī'in o viko mi dóo ntáde ki'vi ña'a. Nǎ ku kīdi ni'i o ñá'dí'í, ña é ña te ñá'dí'í mii kō; nté ña vii ó da nēé ka nuu i é kini kaa ni ñá'dí'í, ni ñatíí. Nǎ nǎá ó; nté ña ku kuiñí ko ta'an kō. ¹⁴ Ntá tsi kué'e ntó é nadá'an Tó'o ko Jesúcristu nto. Nǎ ku dē kuení ka nto nee iña é ntio nima kīni kaa nto, vata koo é ña vii ka nto é kīni kaa.

14

Nǎ ku kǎ'an ntée o ta'an kō

¹ Te kī'xi uun ña'a, ña é vata kuínti'xe vǎ'a i ne, kué'e nto na kutuví ña. Ntá tsi ña naa núu nto ni ña kué'nta iña i é kadē kuení ña. ² Iō ñá ne, kuvi ka'xí ña da nēé ka nuu i, kuíni ña. Ntá tsi ña é vata kuínti'xe vǎ'a i sán ne, ñá vǎ'á ó é kǎ'xí ña kúñū, kuíni ña. ³ Nǎ é kaé'xí ntí'í da nēé ka nuu i ne, ñá ku dē kuení kini ña iña ña ña kaé'xi kúñū san. Nǎ é ña kaé'xi sán ne, ñá ku kǎ'an ñá te ña vǎ'a o de ña é kaé'xí da nēé ka ntí'í. Tsi ñú'u nta'a Xuva ko ñá dī. ⁴ ;Xoó ña'a ntun, te kuíni o, é kǎ'an te vǎ'á ó ne, o tē ña vǎ'á ó de ña kade tsiñu iña tuku ñá'a san? Tsi kuenta iña tó'o mii ña te vǎ'á o de ña ne, o tē ña vǎ'á ó de ña. Vii ntí'xe ña é vǎ'a, tsi kué'e Xuva kō é kuān koo vii ña.

⁵ Iō ñá ne, iō ntúvi e díí ka ka'nu é tūku ntuvi, kuíni ña. Tuku ña'a ne, dadíi tsi un ntíí ntíí ntuvi san, kuíni ña. Koo ntaa íni nto nee iña é kakuínti'xe nto é un é un nto. ⁶ Xoó ña'a, ña é kadē kuení i tsi díí ka ka'nu uun ntuvi é tūku ntuvi ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuíni ña. Xoó ña'a, ña é ña káde ka'nu ntuvi tsikán ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō dí, kuíni ña. Xoó ña'a, ña é kaé'xí da nēé ka nuu i ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuíni ña ne, kanakué'e ña sintiá'vi nta'a ña. Xoó ña'a, ña é ña kaé'xi é un ntí'í ne, kuān ó de ña vata koo é kuiko ñu'u ña Xuva kō, kuíni ña ne, kanakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō dī.

⁷ Nǎ tē ntántoo o ñūxiví sa kuenta iña mii kō. Ntē ña kuví o kué'nta iña mii kó dī. ⁸ Te kuntuo o ñūxiví sa ne, vii ó vata koo é kúvi ka'an ñá'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Te kúvi ó ne, kuvi o vata koo é kúvi ka'an ñá'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō. Tsi kuān te ntántoo ká o, kuān te kuví ó ne, ntáduku ntée o Xuva kō. ⁹ Tsi xi'í Cristú ne, ntóto xtuku ña vata koo é vii ña Tó'o ña xi'í san ne, ni ña ntantíto sán dī.

¹⁰ Xō'ón ne, ¿nté kui kaka'an ntéen ntun ta'an o tsí ña vǎ'a ó nuu i é kade ta'an o? Xō'ón dī ne, ¿nté kui kainchu'vin ntún ta'an o dī? Tsi un ntí'í o kuntuñí ó nuú Cristu dá kǎ'an ñá xoo é vǎ'á i ne, xoo é ña vǎ'a i dī. ¹¹ Tsi tú'un Xuva kō ne, kaka'an: Nuú é ntaā i é kaka'án u, ka'an Xúva kō, tsí nakunchí'í un ntíí ntíí ña'a nuú kō.

Ká'an ūn ntíí ntíí ña'a san tsí Xuva kō né, dōó ka'nu ña, ka'an ña. ¹² Kidáā ne, ká'an o ni Xuva ko kui kui uun ó nee iña é idé ó xé un xé un ó.

Ña kú de ó é kō'xó ntée ta'an ko nuú i é kīni kaa san

¹³ Dukuān ne, nǎa í é kǎ'an ntée o ta'an kō ne, koó ntii ó é ña vii ó nee iña é kō'xó ntée ta'an kō, o nēe nuu i é natívi íni ña é kakuínti'xe ña. ¹⁴ Iní u tsí ña tuví nee iña é da mií e dóo dentu káa, tsí kuan ó nañé'e Xúva ko Jesúu ko. Ntá tsi tē kuíni ña'a san tsí ña vǎ'a ó é vii ñá ne, ñá vǎ'á ó ntí'xe é vii ña. ¹⁵ Ntá tsi te da mií é kǎ'xín da nēé ka nuu i, kuān te dóo u'vi kakúvi ta'an o kuenta iña í ne, ñá kakuinima ntí'xe o ta'an o. Nǎ ku kué'en é kúnaá ta'an o kuenta iña i é ncho ka'xin, tsí xi'í Cristu kué'nta iña ñá dī. ¹⁶ Nǎ ku vii ntó nee nuu i vata koo é ña kuvi ka'an kīni ñá'a san kué'nta iña i é kade nto. ¹⁷ Tsi mí kadē kú've Xuva kō né, ñá té ini nee é ka'xi o ne, ó nee é ko'o ó. Ntá tsi sá'a ntio Xuva kō é vii ó ne: Vii ó é vǎ'á, vatā ó kaka'an ña. Kuntuo vǎ'a o ni ta'an ko, ni Xuva kō dī. Kunúu díní

nima kó dī. Un ntíí ntíí sá'ā ne, ní'li ko kuēnta iña Espíritū Sántū san. ¹⁸ Xoó ña'a é kuān ó kade ña dá kade tsiñu ña iñá Cristú ne, dōo diní Xuva ko ni ñā. Ká'an ñā'a sán dī tsi dóo vá'ā ó de ña.

¹⁹ Dukuān ne, koó ntii ō é kuntōo vá'a o ni ta'an kō. Xntii ta'an ō e díí ka kuinti'xe ko Xuva kō. ²⁰ Ná ku natívin tsiñu Xuva ko kuenta iña i é ncho ka'xin. Nuú é ntaā i tsí ña tuví da nēé ka nuu i é ká'xin é ña vá'a. Ntá tsi te kō'xó ntēé ta'an o kuenta iña i é kaé'xín ne, ñá vá'á o den. ²¹ Tsí díí ka vá'ā o é ña ka'xin kúñū, nté ko'on vinú, ntē ña viín da nēé ka nuu i é na kō'xó ntēé ta'an o. ²² Nee iña é kuinti'xe o kuenta iña i sá'ā ne, iña míi o ni Xuva kō. Dōo diní ko te víi o é ini o tsí ntio Xuva kō é víi o. Kídāā ne, ña tuví nté kui ka'án nima ko tsi ña vá'a o de ō. ²³ Ntá tsi te xōó ña'a e ña ini ña te vá'á o é ká'xi ñá ne, o tē ña vá'ā o é ká'xi ñá da nēé ka ne, tē kuvi é'xi ña ne, iō kuetsí ña, tsí ña kaé'xi ña vatā ó kakuinti'xe ña. Tsí da nēé ka nuu i é viín ne, tē ña kuinti'xe o te vá'ā ō é viín ne, kaden kuétsi te viín.

15

Vii o é ntio ta'an kō, ñá ku vii o nee iña é ntio mii kō

¹ Xo'ō e ntákuinti'xe vá'a kō ne, kantio é xntii o ta'an kō, ña é vata kuinti'xe vá'a i san, vata koo é kūtuni ña nee é vá'a. Ña kú de o kuēnta da míi ña mii ko. ² Vii o é vá'á, e xkúntee iní ta'an kō, é un é un ō, vata koo é vá'á koo ni ñā, vata koo é díí díí ka na kuinti'xe ña dī. ³ Tsí Cristú ne, ña ni íde ña nee iña é ntio mii ñā. Tsi kúvi ña vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Dā ka'an kíni ña'a san iña ó ne, dúku ntēé u xu'ú dī”, ka'an. ⁴ Tsí un ntí'í tú'un Xuva kō é ūve na'a nte ntúvi dí'na ne, ūvé na'a vata koo é na kūtú've kō nté koo kuntoo ō. Tsi tú'un ñā ne, kaka'an nté koo kutí kō é na kuntetu o ní nté koo kunuu ka'nu nima kó dī. Dukuān ne, ntantétu ō é ní'li ko é vá'á nta'a Xuva kō. ⁵ Xuva kō, ñá é ká'ta'xi é kútí kō, é nāku'ún ka'nu nima kó ne, na tā'xi ña é uun tsi kadā kuení nto ni tā'an ntó vatā o nañé'e Jesucristu ko é víi o, ⁶ vata koo é uun tsi tatsin ntó ni ūun tsi diki nto kada ká'nu nto Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesūcristu.

É ká'an ntódo ña tú'un va'á san iña ña é ña te ña Israeé san

⁷ Dukuān ne, vá'a koo víi nto ni tā'an nto xe un xé un nto vatā o dé Cristu ni ntó vata koo é na kada ka'nu ña Xuva kō. ⁸ Tsí kaka'án u ni ntō tsi kí'xi Cristu váta koo é xntii ñā ña Israeé san é kūtuni ña nee iña é nuu é ntaā í iña Xuva kó ní é ntāda ntaa ña tú'un é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ñata kō kídāā. ⁹ Kí'xi ñā dī vata koo é ká'an ña é ña te ña Israeé san tsi dóo va'á Xuva kō é ntuntá'ví ini ña ña. Kuān ó kakuvi vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō mí káka'an Dávii:

Kada ka'nu ú nto mé'ñū ña'a, ñá é ña te ña Israeé san.

Kata ú iña nto tsi dóo ka'nu nto,

ka'an ña. ¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō dī:

Kuntōo díní ntó, ña é ña te ña Israeé, ni ñā'a, ña ntáduku ntée Xuva kō,

ka'an. ¹¹ Kaka'an xtúku dī:

Un ntíí ntíí ña'a, ña da nēé ka tatá i ne,

jna kada ka'nu ña Xuva kō!

ka'an. ¹² Isaiá dī ne, kaka'an ña:

Kene ntita ditsin tatá vi'i Isaii.

Kii uun ña'a, ña é kadā kú've iña ñá ntoo da mí'í ká ñuu.

Dívi ñā ne, kuntee ini ñá ñuu san ña,

ka'an.

¹³ Tsí Xuva kō, ña é kata'xi é vá'a é kuntetu ō né, na tā'xi ña é kuntōo díní nto; na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto dī, nto'o é intée ini nto ña. Na tā'xi ña Espíritū Sántū san é xntii ña ntō é kaní nima ntó kuntētū nto é vá'á koo víi Xuva ko ni ntō.

¹⁴ Ntō'ó ta'an mii ko, iní u tsí dívi ntō ne, ini vá'a nto é vii nto é vá'a. Ini vá'a nto nté koo ka'an nto é kúvi kué'e nto ta'an nto itsi. ¹⁵ Ntá tsi iō nuu i é ña ni u'ví ko é ká'án u ni nto dā táxnūu u tú'un sa'á iña ntó, vata koo é ña kunáa iní nto. Kade u sá'á tsí kuan ō tá'xi Xuva ko tsiñu va'á san iñá ko ¹⁶ é víi u vata kaa dutu iña Jesúcristu, é nañé'e ú ña é ña te ña Israeé san tú'un va'á iña Xuva ko. Vata tē nakué'e ú ña nta'a Xuva kō vata kaa doméni e dóo xkúntee iní ña. Kuvi kí'li ña ña, tsi e xtúvi tú've Espíritū Sántū san ña é kúvi ña iña Xuva ko.

¹⁷ Vata kaa ú xu'u é kákuinti'xe kó Jesucristú ne, e dóo ka'nu kuiní ko é káde tsiñu ú iña Xuva ko. ¹⁸ Ná tē nee iñá kenē iní ko é ká'án u ni ntō, mii tsí é nté ō dé Cristu ní ko é ká'án u ní ña é ña te ña Israeé san vata koo é na kuinti'xe ña Xuva kō. Kuinti'xe ña da

teku ña tú'un é kaka'an u ni ña, ni dā ini ña nté o dé u ¹⁹ dá xe'é u kuenta nuu i e dóo na'nu ne, ni nuū i e dóo va'á san di é xntiī Espíritū Sántū sán ko. Dukuān ne, nté ñuū Jerusaleen ún tsi nte ñuū Liricú ne, kaka'an ntódo ú kanī tú'un va'á san iñá Cristu. ²⁰ Tsi xió ntii u é ká'an ntódo u tú'un va'á san da mí'i ka mí vāta kutúni ñá'a san xoo é Cristu i. Kidáā ne, ña kúvi ká'an ñá'a san te nāki'i nuu ú tsiñu tuku ña'a. ²¹ Ncho vií u vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō:

Ña é vāta xoxo ka'an í ni ñā ne, kutuni ñá ve.

Ña é vāta teku í kuenta iña ñá ne, kiní ña ve,
ka'an.

Ncho ki'ín Pablu ñuū Roma

²² Dukuān ne, ña ni kúvi kī'ín u kikoto ní'ni ú nto, kuān té ki'in itō ntío ko é kī'ín u. ²³ Ntá tsi veví ne, é ntī'i tsiñu kó i'a. Dukuān ne, ñá te dā vévii dóo ncho ki'ín u, kíkoto ní'ni ú nto ne, ²⁴ te Xuva kō ntio ña ne, kuítā nti'xin ú te kuē'én u ñuū Spaña vata koo é kuvi kuntōo dñi kúdií nto nī kó ne, dá kuvi xntii kúdií ntó ko é kī'ín ka u. ²⁵ Ntá tsi di'na iō tsiñu kī'ín u ñuū Jerusaleen vata koo é xntii kúdií u ta'an ko, ña ntoo ikān. ²⁶ Tsi ña ntoo ñuū Macedonia ni ñuū Acayá ne, dē kuení mii ñā é na natāka ñá diu'un iña ña dóo ntā'ví san, ña ntáduku ntée Xuva kō, ña ntoo ñuū Jerusaleen. ²⁷ Dōo diní ña tsi kuvi xntii kúdií ña ta'an ña, ñá ntā'ví san. Ntá tsi iō uun nuu i é itá nuu ña é ña te ña Israeé san iña ñá Israeé san. Tsi ña ntákuinti'xe i, ña Israeé san ne, taxnūu ña ña'a vata koo é kūtuni ña é ña te ña Israeé san iña Xuva kó di. Dukuān né, te ní'i ña'a, ña é ña te ña Israeé san, iña Xuva kó kuenta iña ñá Israeé san ne, kantio é kuē'é ña é kūnaá ntée ña Israeé san ñuxiví sa di. ²⁸ Dukuān ne, te kúvi dé ntaá u tsiñu sá'a, tē xe'e ú ña diu'un san ne, kuítā nti'xin ú mí ntoo nto te kuē'én u ñuū Spaña. ²⁹ Iní u tsi te xēé u mí ntoo nto ne, xee ní'i ú nuu i e dóo va'a é nāxnuu viko Cristú ko.

³⁰ Kuenta iña Xuva ko Jesúcristu, ni kuénta iña i é kātā'xi Espíritū Sántū san é kuinima kó ta'an kō ne, kaikan ú nta'a nto, tā'án, te xntii ntō ko é kanī nima ntó ka'an ntā'ví nto ni Xuva ko kuénta iñá ko. ³¹ Kákan nto nta'a Xuva kō é na nada'an ñā ko dá ncho vií ña'a san ní ko é kīni kaa, ña é ña ntákuinti'xe i san, ña ntántoo ñuū Judea. Kákan ntō di é na nāku'un dñi nima tá'an kō, ña ntoo ñuū Jerusaleen, tē xee ní'i u é kuē'é u ña, ³² vata koo é, te Xuva kō ntio ña ne, nakunuu dñi nimá ko tē xee u mí ntoo nto, dá kūtuví da'na kudii u ni ntō. ³³ Xuva kō, ña katá'xi é kuntōo vá'a o ne, kunūu mé'ñu kunuu dava ña nto. Kuan koo na kōo.

16

Kataxnūu Pablú ntiusi

¹ Ntio ko é kīni nto tsi dóo va'á ña'a ta'an ko ñadī'i, ñá nani Febe, ñá kaxntii ini ukun ñuū Cencrea. ² Vá'a koo vií nto ni ña te xēe ña. Kuiko ñu'u nto ña vata tsi te Xuva kō. Xntii nto ñā nee iña é kātāan núu ña, tsi dóo ini xntii ña ta'an ko, ni xū'ú di.

³ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Áquila ni ñadī'i ñá Prisila, ña ntáde tsiñu dadīi nī ko iña Jesúcristu, ⁴ ña é dií sa ni kunaá ntuví iña i é nada'an ñá ko. Ñá te da miī tsu é kánakué'e ú sintiá'vi nta'a ña, tsi un ntī ntī ña ini ukún ña é ña te ña Israeé san ne, kuan o ka'an ñá di. ⁵ Nakué'e nto ntiusi un ntī ntī ña ntákuinti'xe i, ña ntánataká nuu nú vi'i ña kán di. Nākué'e nto ntiusi Epenetu, ña e dóo ntio ko. Di'na ña kuínti'xe ña Cristu é un ntī ntī ña ñuū Asia. ⁶ Nakué'e nto ntiusi ñá nani Māria, ña e dóo dé tsiñu ina nto. ⁷ Nakué'e nto ntiusi Andrónicu ni Júnía, ña ñuū ko. Dadīi tsi ñú'u kutū ú ni ñā. Iní pustrú san e dóo va'á ña'a ña. Di'na ña kuínti'xe ña Cristu é xū'u.

⁸ Nakué'e nto ntiusi Ampliātu, ña e dóo ntio kó kuenta iña Xuva ko. ⁹ Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Ūrbānu, ña é dadīi ntáde tsiñu o ni i kuēnta iñá Cristú, ni Ēstaqui, ña e dóo ntio kó di. ¹⁰ Nakué'e nto ntiusi Apéle di, ña e dóo vá'ā o dé nuú Cristu. Nakué'e nto ntiusi ñávi'i Aristobulú di. ¹¹ Nakué'e nto ntiusi ñá ñuú ko, ñá nani Herōdiuun, ni un ntī ntī ñávi'i Narcisu, ña ntákuinti'xe i Xuva kō. ¹² Nakué'e nto ntiusi Trífena ni Trífosa, ña ntáxió ntii ntáde tsiñu iña Xuva ko. Nakué'e nto ntiusi tá'an ko Prēsida, ña e dóo ntio ko. Un vá'a o vá'a tsi kade tsiñu ña iña Xuva ko. ¹³ Nakué'e nto ntiusi Rufu, ña é nakaxnúu Xuva kō, ni di'i ña é vata te di'i mií kó ña di. ¹⁴ Nakué'e nto ntiusi Asíncritu, ni Flégonti, ni Hérme ni Pátroba, ni Hérma, ni un ntī ntī ta'an kō, ña ntáduku ntée Xuva kō dí, ña ntoo ní'i ñā. ¹⁵ Nakué'e nto ntiusi Filólogu, ní Julia, ni Néreú, ni tā'an ña Olimpa, ni un ntī ntī ta'an kō, ña ntáduku ntée Xuva kō di.

¹⁶ Kanĩĩ nima ntó nakué'e nto ntiusi tá'an ntō é un é un ntō, tsi ntáduku ntée nto Xuva kō. Ña ntánataká nuu ini un ntĩĩ ntĩĩ úkūn mi ntánuu iní ña Cristú ne, taxnūu ña ntiusi ntó ñi.

¹⁷ Ká'ān ú ni nto, tā'an, é na kōto nto xoo é kade i é nāa núu nto ni tā'an nto, xoo é kanatĩví nuu i e ntákuinti'xe nto, tsí e túku nuu i e ntánakuā'a ña nto naa i é nakuā'a ú nto. Ñá ku kĩni nuu nto iña ña, ¹⁸ tsí ña túvi neé tsiñu ntáde ña iña Tó'o ko Jesúcristu, tsí da mii tsí é ntio mii ña e ntáde ña. Ntaéni nta'ví ña ña'a, ña é ña tú've i san, da dóo vá'ā ó ntáka'an ña, tsi dóo ini ña nté koo ka'an ña. ¹⁹ Iní un ntĩĩ ntĩĩ ña'a tsi ntántikĩn nto tú'ūn va'á san. Dóo diní ko te kuān ó de nto. Ntá tsi ntio ko é na kūtú've vá'a nto nté koo víi nto é vā'a. Ñá te ntio ko é na kūtú've nto é vii nto é kĩni kaa. ²⁰ Vi'a vé ne, Xuva kō, ña kata'xi é kuntōo vá'a o ni ta'an kō ne, ñá kukuĩ ka ña é tā'xi ña é kūvi víi nto nĩ Tó'ō e ña vá'ā san. Na nāxnūu viko Tó'o ko Jesúcristu nto.

²¹ Timoteu, ña é kade tsiñu nĩ kó, nĩ ñavi'i kó Luciu ni Jásuun ni Sosípaté ñi ne, taxnūu ña ntiusi ntó ñi.

²² Xu'u é Terciú u, kaxntée nā'á u tú'ūn sa'á iñá Pablú ne, taxnūu ú ntiusi ntó kuenta iña Xuva kó ñi.

²³ Taxnūu Gayú ntiusi nto, tsí ñi ña tá'xi ña vi'i ña é kutūví u ne, tā'xi ña é kuntōo un ntĩĩ ntĩĩ ña ntáduku ntée xúkūn sán ñi. Erastu, ñá kade tsiñu ñi i ñuú sa'á ne, ni ta'an kō Cuartú ne, taxnūu ña ntiusi ntó ñi. ²⁴ Na nāxnūu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó, un ntĩĩ ntĩĩ nto. Kuan koo na kōo.

Nchu'un e ntíi nte ata ĩ

²⁵ ¡Na kata ō nchu'ún Xuva kō! tsí ñi ña kūvi ta'xi ña é na kuĩnti'xe vá'a nto vatā ó kaka'án u ni nto dá nañé'e ú nto tú'ūn va'á iña Jesúcristu. Tsí nañé'e Xúva ko ko nuú i é tūvi xu'u un tsi nte dí'na dá iñi ntu'u ñúxivi san. ²⁶ Ntá tsi vevii ne, xé'e ña é kūtuni un ntĩĩ ntĩĩ ña'a nee iña é ncho ka'an tú'ūn e xntée na'a ña ntáka'án naa Xuva ko kídaā. Tsí Xuva kō, ña é kántíto ntii ña ña ntūvi ne, ntio ña é kūtuni un ntĩĩ ntĩĩ ña'a san vata koo é na kuĩnti'xe ña ne, kada ntaa ña é káka'an ña.

²⁷ Xuva kō, ña é kúvi ūn tsi, ña e dóo ki'in iní í ne, ñi ña é na kūnuu iní ko ña ntii ña ña ntūvi kuenta iña Jesúcristu. Kuan tsi koo na kōo.

Tutu é kuvi ūun e táxnū San Pablu iña ñá ñuú Corintu

Kaka'án Pablu ni ñá ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, kana Xuva kō ko é vii u pustru iña Jesúcristu, tsí kuan ō ntío ña. Dadíi ú ni ēní ko Sostené ne, ² táxnūu ntí tú'ūn sa'á iña nto, ña ntákuinti'xe i Xuva kō e ntánatāká nuu nto ini ukun ñuú Corintu, ña é ntuviko kuēnta iña Jesúcristu, ña e kána Xuva kō é ntuntoo nima ntó, ni dā xóo ká ña'a, ña ntoo dá vādá ka ñuxiví a, ña ntákaku ni'i dīví Tó'o ko Jesúcristu. Tsí dīvi ña é Xuva ko ña iña ko un ntí'í ō. ³ Na naxnuu viko Xuva ko nto, dīvi ña nī Tó'o ko Jesúcristu. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Ni'i ko é vā'á iña Xuva ko kuenta iña Cristu

⁴ Nguentúvi kanaku'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, tsi dóo vā'á o dé ña ni nto kuēnta iña Jesúcristu. ⁵ Tsi tá'xi ña e dóo kukuika níma nto é un ntí'í ntí'í nuu i dī. Tā'xi ña e dóo vā'á koo ka'an nto da neé ka nuu i e ntáka'an nto, nī e dóo ki'in inī ntó dī. ⁶ Tsi tú'ūn va'á iña Cristú ne, é nuu é ntaa í iña nto. ⁷ Dukuān ne, ñá tē neé ntákūnāa nteē ntó iña Xuva kó da ñī ntántétu nto ntuvi dá nainu xtúku Tó'o ko Jesúcristu. ⁸ Tsí Xuva kō ne, kuenta vií ña é kuntōo kutu ntō un tsi da nté ntīi ata i kan, vata koo e nté uun xoxo kuvi ka'an nteé i nto tē xee ntúví é kixkadā kú've Tó'o ko Jesúcristu. ⁹ Xuva kō ne, nguentúvi kade ntaa ña nee é kākā'an ña. Dīvi ña kána ña nto é uun tsi kuvi nto ni Ī'xá mii ña, Tó'o ko Jesúcristu.

Dā kii nteé xio ta'an xúkūn san

¹⁰ Dīvi nto, tā'an kó, kaka'án u ni nto kuēnta iña Tó'o ko Jesúcristu dá kaka'án u é na vii ntó da xe'é ne, natíin dadíi nto ni tā'an nto. Ñá ku kii nteé xio ta'an nto, tsí uun kuédadíi tsi é kadā kuení nto. ¹¹ Tsí kaka'an ñávi'i Cloee ní ko tsi ntánāa núu nto ni tā'an nto. ¹² Kaka'an ñá tsi iō ntó ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu”; iō ntó ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”; ō “Xu'ú ne, kantikín u Pedru”; ō “Xu'ú ne, Cristu kantikín u”, xkoó ka'an nto. ¹³ ¿Vá ūvi nuu ntú Cristu? ¿Vá xū'ú ntu é Pablú u ña é xi'í ntiká krusi kan kuēnta iña nto? ¿Vá kuenta iña ko ítsi ntute nto? ¹⁴ Ntá tsi dóo vā'á ó tsi nté uun nto ña ni nakutsi ntúte ú nto; da mii tsí Crispu ni Gáyu. ¹⁵ Dukuān ne, ñá xoxó kuvi ka'an i e ítsi ntute nta'a ko. ¹⁶ Naka'án kó tsí nakutsi ntúte ú ñavi'i Stefanú dī. Ntá tsi ña naka'án ko tē nakutsi ntúte ú tuku ká ña'a dī. ¹⁷ Tsí Cristú ne, ñá ni taxnūu ña ko é nakútsi ntute ú ña'a, tsí xu'ú ne, taxnūu ña ko é ká'an ntódo u tú'ūn é vā'á san nté koo nakáku ō. Ñá kakā'án u tú'ūn e dóo vi'xín kaa san é vata tē dóo tu've ko, vata koo é ña ku dé kuení nto te nākáku nto kuenta iña tú'ūn e dóo ki'in inī i é kākā'án u ni ntō, vata koo é ña nantii ní'ni u e dóo nuu á'vi i é xi'í Cristu ntíkā krusi kan kuēnta iña ko.

Xé'e Xuva kō é kúvi vii Cristu é un ntí'í, e dóo ki'in inī ñá vata kaa mii ñá

¹⁸ Dá kakā'án o tsí xi'í Cristu ntíkā krusi kán ne, ñá tē nté kaa tuntu kaa tú'ūn sa'á, kuiní ña'a, ña ntaíka itsi dô'ví san. Ntá tsi dīvi ō e ntántikín ó Cristu, ña é nakáku kō ne, tū'ún sá'á ne, tū'un iña núu i e dóo ka'nu é edé Xuva ko iña ko, kuiní kō. ¹⁹ Du'va ō kúvi vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Nantí'í u é ki'in iní ña'a, ña dóo ki'in iní i; nāxtuví xio u é kãñe'e diki ñá'a sán dī, ka'an.

²⁰ ¿Mí'i ntu nūu á'vi ña'a san, ña e dóo iní san, nī ña dóo tu've i iñá leí san, nī ña e dóo ini ka'an nuu i é iō ñuxiví a? Náñē'e Xúva ko kō tsí nee iña e dóo va'á ñuxiví a, kuiní kō ne, ñá tē nee nuu á'vi i núu ña. ²¹ Dōó ki'in iní Xúva kō, tsi ñá ni dē va'a ña é kutūni ñá'a san nee ñá'a ña kuenta iña i e dóo ki'in iní ña, ntá tsi dóo xkúntee iní ña é nakakū ñá ña'a, ña é kuinti'xe i ña kuenta iña tú'ūn e dóo tuntu kaa é ká'an ntódo o.

²² Ña Israeé san ne, ncho kiní ña nuu i e dóo ka'nu; ña griegú san ne, dōó ncho kutú've ña, é kuki'in iní ña. ²³ Ntá tsi xo'ō ne, ntáka'an ntódo o iñá Cristu, ña é xi'í ntiká krusi kan kuēnta iña ko. Ña Israeé san ne, dōó doka'an é ntáka'an o, kuiní ña. Ña tuku tatá i san ne, dōó tuntu ka'an o, kuiní ña. ²⁴ Ntá tsi xoo ñá'a, ña e kána Xuva kō né, kuān te ña Israeé ñá ne, o kuān te ñá griegu ñá ne, kutuni ña tsí Cristú ne, nī'i ña é kúvi vií ña da neé ka ntí'í nuu í, ne, ni'i ña e dóo ki'in iní ñá kuenta iña Xuva kó dī. ²⁵ Tē nee iña é kade Xuva kō e dóo tuntu kaa, kuiní ña'a sán ne, dīvi e díí ka vā'a kuē'en é vata kaa é tu've ña

ñuxiví a. Nee iña e dóo vita iní Xuva kō ne, ñuxiví e dií ka ntii iní i é vata kaa ña ñuxiví a. ²⁶ Ñuxiví nto, tā'an kó, na naka'an ntō nte ntáa nto dā kána Xuva ko ntō. Ñá títin nto e dóo tu've nto, vatā o tú've ña ñuxiví a. Ñá títin nto e dóo na'nu ña'a nto ne, ña títin nto e dóo kuika ntō ña. ²⁷ Ntá tsi nuu i e dóo tuntu kaa, kuíni ña ñuxiví a ne, ñuxiví é nāxaxnúu Xuva kō é nakō'xó nte ñá ñuxiví san, ña e dóo ki'in iní i ne, nāxaxnúu Xuva ko nuu i é ña ntii iní i san é nakō'xó ña'a, ña e dóo ntii iní i san. ²⁸ Nāxaxnúu Xuva ko ña'a, ña é ña váda ntaidiá'vi, kuíni ña'a ñuxiví sa, ña ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí ña'a san, ña ña'a, ña é ña te neé nuu á'vi i, kuíni ña'a sán ña, vata koo é na nakō'xó ña ña'a, ña dóo na'nu ña'a san. ²⁹ Tsí ña kúvi vií ka'nu nté uun ña'a nuu Xuva ko. ³⁰ Tsí mii Xuva kō né, tā'xi ña é uun kuédadii tsi ntuví o ni Jesūcristu. Nta'a Jesuú ne, ta'xi ña e dóo ki'in iní kó ni é ntuntoo kuétsi ko, ni é ntuviko o kuēnta iña Xuva ko, tsi e ntá'vi ña kuétsi kō dá xi'i ña. ³¹ Du'va o kúvi nuu i sá'a vatā o uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Xoó ncho kada ka'nu mii i kúnu i ne, na kada ka'nu ña kuenta iña Xuva ko”, ka'an.

2

Tū'un Cristu, ña xi'i ntiká krusi kan

¹ Xu'ú ne, dā xeé u mí ntoo nto, tā'an, é ká'an ntódo ú ni ntō é nuu é ntaá i iña Xuva kó ne, ñá ni ká'an u ni nto tú'un e dóo vi'xín kaa, nté tú'un e dóo ki'in iní i san. ² Tsi de kuení ko é ña te nee iñá ka'an u ni ntō é da mii tsi tú'un Jesūcristu, nté o xi'i ñá ntiká krusi kan kuēnta iña ko. ³ Dā itúvī ú ni ntō ne, ña túvi ntii ko. Koó da kaní'i u tuví u e dóo u'ví ko. ⁴ Dá kaká'an u ni nto, ni dá kaká'an ntódo ú ne, ñá te tú'un e ntáka'an ña e dóo ki'in iní i san é káka'an u ni ntō, tsí tá'xi Espiritū Sántū sán ko ntii ña é kuvi nakuá'a u nto, ⁵ vata koo é na kunuu iní ntó Xuva ko, ña e dóo ka'nu, ña te é kunuu iní ntó ña'a, ña e dóo ki'in iní i san.

Kanañe'e Espiritū Sántū san ko xoo é Xuva kō

⁶ Ntá tsi kaka'an ntí tú'un é ki'in iní ni ña e dií ka ini tú'un Xuva kō. Ntá tsi ña te ñuxiví tú'un e ntáka'an ña dóo tu've i san, nté tú'un e ntáka'an ña ntádē kú've ñuxiví a vevii, tsí ña ná'a ka kuntōo ña ñuxiví a. ⁷ Ntá tsi tú'un é káka'an ntí e dóo ki'in iní iña Xuva kó ne, iña nuu i é túvi xu'u un tsi nte dí'na da de kú've ña ñuxiví san. Núu i sá'a ne, ñuxiví é ñi'i ko é vā'a nta'a Xuva kō. ⁸ Nté uun ña'a, ña ntádē kú've ñuxiví a ne, ñá ni kutūni ña nuu i sá'a. Tē dí ni kutūni ña ne, ñá ni naxnteē ñá Tó'o kō ntiká krusi kan, ña dóo ka'nu. ⁹ Ntá tsi uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: Núu i é vāta kiní o, é vāta tekú kō, é vāta ki'in ña kó ne, é xtúvī tú've Xuva ko nuu i tsíkan iña ña'a, ña é ntákuinima i ña, ka'an tú'un ña. ¹⁰ Sá'a ne, náñe'é Xuva ko ko ntá'a Espiritū Sántū san. Tsí Espiritū sán ne, kaito nteé ña é un ntí'i un tsi nte nuu i é ña káñe'e ña kó ko iña Xuva ko, é da mii tsi Xuva kō é ini ña.

¹¹ Ntá tsi ¿xoo ntu ini i nee iña é kadē kuení tuku ña'a? Tsí da mii tsi nima ña é ini. Dukuān né, da mii tsí Espiritū Sántū san ini ña nté o kadē kuení Xuva kō. ¹² Ntá tsi xo'ō ne, ñá ni ñi'i ko é nakua'a o nuu i é iō ñuxiví a, tsí xo'ō ne, ñi'i ko mii Espiritu Xuva kō vata koo é kūtuni ko nuu i é kata'xi Xuva ko kō tsi dóo vá'a ó de ña ni kō. ¹³ Ñá te tú'un e dóo ini ñá ñuxiví sa é káka'an ntí nuu i sá'a, tsi tú'un é nañe'e Espiritū Sántū sán ntí é káka'an ntí. Dukuān é kanañe'é ntí ña'a, ña é nuu Espiritū Sántū san nima i, núu i é káka'an Espiritū Sántū san.

¹⁴ Ntá tsi ña'a, ña é ña te núu Espiritū Sántū nima i ne, ña kúvi ká'in ña kó ña tú'un é ncho ka'an Espiritu Xuva ko ni ña. Dóo tuntu kaa tú'un san, kuíni ña, tsí ña te núu Espiritū Sántū san nima ña é nañe'e ña ña nee é káni tú'un. ¹⁵ Ntá tsi ña'a, ña é nuu Espiritū Sántū nima i ne, kuvi ka'an ntée ña un ntí'i nuu i. Ntá tsi ña ne, xoxó kuvi ka'an ntée i ña. ¹⁶ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “¿Xoó ntu ini i nté o kadē kuení Xuva kō? ¿Xoó ntu kuvi nañe'é i ña itsi?”, ka'an. Ntá tsi xo'ō é i'xá Xuva ko o ne, ntádē kuení ko vatā o kadē kuení Cristu.

3

Ña ntáde tsiñu dadii iña Xuva ko

¹ Ña ni kúvi ká'an u ni nto vatā o kaka'an u ni ña'a, ña é ini va'a Xuva ko, tā'an. Ntá tsi kaka'an u ni nto vatā o kaka'an u ni ña'a, ña é da mii tsí é ini nee iña é iō ñuxiví a. Váta káni vá'a nto nuu i iñá Cristu, tsí vata ntáa i'xa ikín san ntáa nto. ² Vatā o kaxé'e o ña kúvi

é kō'o i'xa ikín san é vata kutíi i é ká'xi kúñū ne, kuān ó kanakuā'á u nto núu i é ki'in iní san di, tsí vata kutíi nto ki'in dikí nto tú'un é ki'in iní san. Nté vevíi vata kutíi nto ki'in dikí nto, ³ tsí ntáde dukuan nto vatā o ntáde ña ñuxiví san. ¿Ñā ntu te dukuan o ntáde nto da ntákune'ū iní nto ni tā'an nto, o da ntánaa núu nto ni tā'an nto? Dito tsi ntáde nto vatā ó de ña ñuxiví san. ⁴ Kaka'an ntó, uun ña'a ntó: “Xu'ú ne, kantikín u Pablu.” Tuku nto ne, kaka'an nto: “Xu'ú ne, kantikín u Apolo”, xkoó ka'an nto. ¿Ñā te dukuan ntú o ntáka'an nto vatā o ntáka'an ñā ñuxiví san?

⁵ ¿Xoó ntu é Apolo í san? o ¿xoó ntu é Pablu í san di? Kūdii ña ntáde tsiñu iña Xuva ko nti e ntánakuā'a ntí nto é kuinti'xe nto ña. Da mii tsí e táxnuu Xuva kō nti é káde nti, é un é un nti. ⁶ Xu'ú ne, da mii tsí é nakū'xí u tsíkín sán ne, Apoló san ne, dá'vi ña ntúte. Ntá tsi Xuva kō tá'xi ñā é kuē'nu. ⁷ Dukuān ne, ñā te ká'nu ña'a ña ka'xi tsíkín san, nté ña kadá'vi ntute sán di, tsí mii tsi Xuva kō e dóo ka'nu ña, tsi dívi ñā né, kata'xi ñā é kuē'nu. ⁸ Dadii tsi nuu á'vi ña ka'xi tsíkín sán ni ñā kadá'vi ntute san. Ntá tsi tá'xi Xuva kō é vā'á iña ña, é un é un ña, vata tsí ó kade tsiñu ña. ⁹ Dadii tsi ntáde tsiñu ntí iña Xuva ko. Dívi ntó né, vata ntáa ñu'u é katavi nuu Xuva kō ntáa nto. O vata ntáa vi'i é kaxntítsí Xuva kō ntáa nto. ¹⁰ Xu'ú ne, vata kaa ña kadama, ñā odo nūú, kaa ú, e tá'xi Xuva kō é kutūnī ko nté koo kada vā'a ú etí vi'i san. Tuku ña'a ne, katsodo ña ntó'o nuu i kan. Ntá tsi na kōto vā'a ña, xe un xé un ña, nté o ntáde tsiñu ña. ¹¹ Jesucristú ne, dívi ñā é vata kaa etí vi'i san kaa ña. Ña kúvi nani'i ko túku etí vi'i é díi ka va'a é dívi ñā. ¹² Dóo titín nuu i é kuvi tsodo o etí vi'i san. Kuvi tsodo o oró, o kaá ku'xín, o xūu e dóo nuu á'vi i, o kuvi tsodo o útún, o xó'o, o chññ. ¹³ Tē ita ntí'xin ñu'ú san vi'i sán ne, kutunī ko te vā'a nuu i e dé tsiñu ni'i ña xntítsí i san. Kuan kōo kutunī ko xoo e dé tsiñu vā'a i ntuvi te vaxkáda kú've Xuva kō, tsí vata kaa ñu'ú san kaa ña te kúvi. Te kuíta ntí'xin tsiñu ko nūu Xuva kó ne, dōo díto te vā'á o dé tsiñu o né, o tē ña vā'a o nī de tsiñu o. ¹⁴ Te kūtíi tsiñu kō é kuntítsí te kuíta ntí'xin ñu'ú san ne, ní'i kō é vā'a. ¹⁵ Ntá tsi te koko e dé tsiñu o ne, kunaá iña ko. Ntá tsi mii o ne, nakáku o vatā o dé ña'a e da mií kúñū i nakáku ña dá i'xi ví'i ña.

¹⁶ ¿Ñā iní ntú nto tsí vi'i Xuva kō kúvi nto, tsí nuu Espíritu Xuva ko nīma nto? ¹⁷ Te xōo ñā'a nakatsin ña vi'i Xuva kō né, nakatsin Xuva ko ñā di, tsí xúkun Xuva kō né, kūviko kuenta iña ña. Dívi xúkun tsíkán ne, dívi o xo'o.

¹⁸ Ñā ku káni nta'ví mii ntó kúñū ntó. Te iō nto e dóo ki'in iní ntó, kuiní nto, vatā ó iní ñā ñuxiví san ne, díi ka vā'á ó te ntuvi nto vata kaa ña'a, ña é ña te neé iní, vata koo é kūtú've nto é nuu é ntaā i. ¹⁹ Nee iña e dóo ki'in iní ñuxiví san ne, ñā vādá kaidiá'vi nuu Xuva ko. Tsí uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: “Nuu i é kīni kaa e ntántukū nuní ña ne, dívi tsi nūu i é kué'le Xuva kō é kō'xó nteē ña”, ka'an. ²⁰ Kaka'an xtúku tú'un ñā di: “Iní Xúva kō é un ntí'í é kadē kuení ña'a, ña e dóo tu've i ñuxiví san ne, ñā vādá kaidiá'vi kue'en tsi”, ka'an tú'un ñā. ²¹ Dukuān ne, ñā ku kada ka'nu nto te kantikín ntó dā xóo ká ñatíi, tsí un ntí'í nuū i é káduku ntée nto. ²² Tsí kuān té Pablu, ni Apólo, ni Pedrú, ni kanñ ñuxiví san, ni ntúvi iña kó, ni dōxi'i san, ni é un ntí'í é iō vevíi, nī é un ntí'í é kōo ntuvi é vē'xí ne, un ntí'í nuū i sá'a é káduku ntée nto. ²³ Dívi ntó ne, ntáduku ntée nto Cristu. Cristú ne, kaduku ntée ña Xuva kō.

4

Tsiñu é ntáde pustru

¹ Na kūtunī nto tsí ntí'í ne, ña ntáde tsiñu iña Cristú nti, é uvē nta'a nti tú'un e dóo vi'xín o iña Xuva ko. ² Xoó ña'a é kūnteé nta'a i ne, kantio é káda ntaa ña nee ntí'í ntí'í é káka'an tó'o ñā. ³ Xu'ú ne, ñā káde ú kuentá te ká'an ntó te vā'á u ne, o tē ña vā'a u, o kuān te dá xōo ka ña'a kuan koo ka'an ñā di. Nté dívi ú ña kuvi ká'an u neé ña'a u. ⁴ Ña te neé ni idé u, kuini ko, ntá tsi xoó ntu ini í te kuan o. Da mii tsi Xuva kō é kuvi ka'an ñā te vā'á u ne, o te ña vā'a u. ⁵ Dukuān ne, ñā ku ká'an ntó te xoo dóo va'a i, o xoo ña vā'a i, da nté nainu xtúku Xúva kō. Tē naínu ñā ne, naxi'í nuu ña nīma ko vata koo é kūtunī ko nee iña é ñu'u xū'u. Ta'xi Xuva ko kídaā é ntii díto un ntí'í é ntádē kuení kō é nuu nīma ko. Kídaā ne, ka'an Xúva kō nee iña e dóo vā'á iña ko, xe un xé un o.

⁶ Ntó'o, ta'an, kaka'án u ni nto nuū i sá'a e vā'a tsi mii ntó. Kaka'án u iñā Apoló ne, íñā kó di, vata koo é kīni nto ntí ne, kutú've nto é ña kuíta ntí'xin nto vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō, vata koo é nté uun nto ña ká'an nto: “Ñā sá'a ne, dōo vā'a ña”, o ka'an nto: “Ñā tsíkán ne, ñā vā'á ña'a ña”, koo ka'an nto. ⁷ ¿Xoó ntu kantavá'a ña'a i nto te díi ka vā'á ña'a nto é vata kaa ña nguī san? ¿Nee iñā ntu iō iña nto é ña ni ta'xi Xuva ko? Ntá tsi te ta'xi Xuva kō ne, ¿nté kui kade ka'nu ntu nto vata sá tē kuenta iña mii nto ni ní'i nto?

⁸ Divi ntō ne, é dōo kuika nto vē; ñá tē nee iñá ka ntátaan núu nto. Mii ntō ntáde nto rei, é ntē ñá vādá ka mí'i ntátaan núu nto nti. Tē dí nuu é ntaā i é rei ntí'xe nto ne, kadā kú've dadíi ntí ni ntō. ⁹ Ntá tsi ntí'i é pustrú nti ne, vata te ta'xi Xuva kō é ntíi nti un tsi nte ata i kan. Kuan ō dé kuení ko. Vata ntáa ña'a, ña ni'i i doxi'í san ntáa nti, é kaniñ ñūxiví san ntaíto díto ña ntí, ni ūn ntíi ntíi ánje, ni ūn ntíi ntíi ña'a san. ¹⁰ Ntí'í ne, dōo tuntú nti kuenta iña Cristu. Ntá tsi nto'ó ne, dōo ki'in iní nto é kudadíi nto nī Cristu. Ntí'í ne, ña túvi ntíi ntí, ntá tsi nto'ó ne, dōo iō ntíi nto. Ntí'í ne, ña ntaíko ñu'u ña'a sán nti, ntá tsi nto'ó ne, dōo ntaíko ñu'u ña'a san nto, kuíni nto. ¹¹ Ntē vevíi ntákakin ntí ne, ntaítsí nti ntute. Ña túvi dōo é kū'un nti. Dōo ntádē xení ña'a san ní nti ne, ña túvi vi'i mii ntí mi é kuntōo nti. ¹² Ntí'í ne, dōo ntánto'o nti é nta'a nti ntáde tsiñu ntí. Dā ntáka'an kīni ña'a san ní nti ne, ntánantiko kōo nti, kaka'án nti: “Na kunūu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntō”, xkoó ka'án nti. Dā ntáde ña nī nti é kīni kaa ne, ntákutíi ntí'i ntí nimá nti. ¹³ Dā ntáka'an kīni ña nī ntí ne, ñá tē ntákudiín nti ni ñá, tsi ntánaka'nu ntí iní ña. Ntáde ña nī ntí vata te ñe'e ñuxiví sa kúvi nti, vata ntáa nuu i é ña kaidiá'vi ká i e ntánakuítá ña'a san. Un tsi nté vevíi ne, kuan tsí ó ntáde ña nī nti.

¹⁴ É kakā'án u ni ntō sa'á ne, ñá te kakā'án u é kūka'an nuu nto, tsí kade tii ú ni ntō vata kaa i'xá mii ko e dōo kakuinimá ko i. ¹⁵ Tsí kuan te u'xi míil mastru nto, ña é ntánañé'e í nto iñá Cristú ne, ntá tsi ña titín uva ntō. Divi u é uva ntō, tsí nañé'e ú nto tú'ūn é vā'á san nté koo kuinti'xe nto Jesūcristu. ¹⁶ Dukuān ne, kaikán u da xe'e ntá'a nto é kuntikín ntó ko ne, vii ntó vata tsí ó de ú san.

¹⁷ Kuenta iña i sá'a ne, taxnūu ú Timoteu, é vata kaa i'xá mii ko, ña e dōo kakuinimá ko. Ñá kaxtuví mii ña é kuntikín ñá Xuva kō. Divi ñá naka'an ñá ntō nté o dé u é kantikín u Cristú, vatā ó kanañé'e u ña'a san má ūkún dā mí'i ka kañé'e u. ¹⁸ Iō ntó ne, dōo ntáde na'nu nto, tsí kuini nto ne, ña kí'xi ká u, kíxkoto ni'ni ú nto. ¹⁹ Ntá tsi ña kukuíi ka dá ki'xi ú, te Xuva kō ntio ña. Kidáa kutūnī ko te kūvi vii nti'xe ña ntáde na'nu ña'a sán ne, o kūdii da ntáka'an ña. ²⁰ Tsi mí kadē kú've Xuva kō ne, ñá te da mii tū'un kúvi, tsi dōo iō ntíi ña neé vii ña. ²¹ ¿Nee iñá ntu é ntio nto: é kí'xi ú mí ntoo nto é naa ú ni ntō né, ó é kīni u nto e dōo kakuinimá ko nto?

5

Kadē kú've ñá iña uun ña'a, ña kade é kīni kaa

¹ Ntáka'an ñá'a tsí uun ña'a ntō ne, kaeni dikí ña ñadí'i úva ñá. Nté ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ñá iní ña é kuān koo vii ña, é náki'í ña ñadí'i úva ñá. ² Divi ntō ne, naa i é kuntōo nto dontíni ne, da ntáde na'nu ña'a nto. Ña tii, ña é kuān ó de sán ne, kantio é nantíi nto ña. ³ Kuān té xoxó u mí ntoo ntó ne, dōo kadē kuení ko iña nto. Vata tsi tē tuví dadíi ú ni ntō, tsí é de kú've ú iña ña kade é kīni kaa san, nta'a Tó'o ko Jesūcristu. ⁴ Dā ntánataká nuu nto ne, vata tsi tē ntoo dadíi ntí ni nto, ntō'ó nī Tó'o ko Jēsuu, ña e dōo iō ntíi i. ⁵ Kidáa ne, ntáda nto ña kuenta ntá'a tó'o e ña vá'á sán vata koo é ntí'i kue'en kúñu ñá ne, nakáku nima ña ntuvi te vē'xí xtuku Tó'o ko Jēsuu.

⁶ Ñá vā'á o é ntáde na'nu ña'a nto. ¿Ñá ntu iní nto tsí te nākudáka un síin u'xen ia u'xen vā'á san ne, kuia kaniñ ti'nti i? ⁷ Nakate nto kuétsi nto vē, tsí kanatívi kúñu kō dá iō kuetsí ko, vatā ó kanatívi u'xen vā'á san dá kanakudáka ni'i u'xen iā san. Na ntúvá'a nima nto váta kaa u'xen vā'á san e nté un síin u'xen ia ña kadáká ka. Vá'á o é kuān koo vii nto, tsí Cristú ne, vata kaa a le'ntu é xi'í kuenta iña ko kaa ña. ⁸ Dā ntáde o viko kati sán ne, ñá ku de tsiñu ni'i o u'xen iā san. Dukuān ne, ña vá'á o é kudáka é kīni kaa sán nima nto, nté da neé ka nuu i é ña vá'a. Tsí kaniñ nima kó na vii o é vā'á san nī é nuu é ntaā í san.

⁹ E dí'na taxnūu ú tutú nta'a nto é káka'án u é ña ku xkuntikín nto ña kini ntáa san. ¹⁰ Ntá tsi ñá te kaka'án u é ña ku ká'an kue'én ka ntó ni ñá'a, ña kini ntáa, ña é ntoo ñuxiví a, ña ntaéni dikí, nī ña ntákune'u iní i, nī ña ntaído dú'u, nī ña ntánuu iní i santu, tsí te kuān ó ne, kantio é ntíi nto ñuxiví san. ¹¹ É káka'án u ni ntō ne: Ñá ku ika dadíi nto ni da xōo ka ña'a, ña é káka'an é kakuinti'xe i Xuva kō ne, ntá tsi kade ña é kīni kaa, te tíi, te ñadí'í ñá, o tē kakune'u iní ña, o kānuu iní ña santu é ntúvá'a naa, o káka'an kīni ña iña ña'a, o ña ki'ví ne, o ña du'u. Ntē ña ku ka'xí dadíi nto ni ñá. ¹² Tsí kaduku ntée nto é kadā kú've ntó iña ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Ñá kadūku ntée u é kadā kú've u iña ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ¹³ tsí mii tsi Xuva kō é ká'an ñá te iō kuetsí ña. Ntá tsi nto'ó ne, naxtuvi xio nto ñatíi, ña kade é kīni kaa san.

6

Ñā ntákuinti'xe i, ñā ntátsi'i kuetsi ta'an

¹ Dá ió nuu i é ncho tsi'i kuétsi nto ta'an nto ne, ¿neé ntu tsiñu ki'in nto nta'a ñā'a, ñā é ñā ntákuinti'xe i san? ¿Nté kui ñā ki'in ntu nto nta'a ñā ntákuinti'xe i san? ² ¿Ñā ntu íni nto tsí xo'ō e ntákuinti'xe ko Xuva kō ne, kada kú've o iña ñā ñúxivi san rkontuvi? Te ñā ntu é kada kú've ntó iña ñā ñúxivi san rkontuvi ne, ¿nté kui ñā kuvi ntu kada kú've ntó nuu i é ñā kue'é san? ³ ¿Ñā ntu íni nto tsí te kúvi ve ne, un tsi nte ánjē sán kada kú've o iña ñā? Dukuān ne, díi ka ñā ntii tu'un kada kú've ó nuu i é ió ñúxivi a. ⁴ Te iō nto e ntánāa núu nto kuenta iña i é ió ñúxivi a ne, ¿nté kui ntáde ntu nto kuenta ñā'a, ñā é ñā té neé kaduku ntée i ini ukún Xuva kō? ⁵ Kaka'an u sá'a vata koo é na kūka'an nuu nto. ¿Vá ñā xoxó ntu nté uun ñā'a nuu ta'an ñā nto e ñā ini ñā é kada kú've ñā iña ta'an ñā? ⁶ Ntá tsi nto'ó ne, ñā te da mii tsí e ntátsi'i kuetsi ta'an nto, tsí nta'a ñā'a, ñā é ñā ntákuinti'xe i Xuva kō san ntáñe' e nto, ntátsi'i kuetsi ta'an nto.

⁷ É kuān ó ntátsi'i kuetsi ta'an nto ne, ¿nté kui ñā díi ka vá'ā ó é na kútií nto nima ntó te kade ñā ni ntó é kīni kaa? ¿Nté kui ñā díi ka vá'ā ó é na kútií nto nima ntó tē kaeni nta'ví ñā nto? ⁸ Ntá tsi nto'ó ne, kantēi é ntáde nto. Tsí un tsi nte ta'an mii nto ntáde nto ni ñā é kīni kaa ne, ntaéni nta'ví nto ñā di.

⁹ ¿Vá ñā ntu íni nto tsí ñā'a, ñā e ntáde nuu i é kīni kaa sán ne, ñā nī'i ñā é vā'á nta'a Xuva kō? Ñā ku enī nta'ví mii ntó kúñu ntó; nté ñā'a, ñā é kāde é kīni kaa ni ñadī'í san, nté ñā kanuu iní i santu, nté ñā kaeni díi ñadī'í é ñā te ñadī'í mii i, nté natii, ñā kaeni díi ñatíi nī'i i, ¹⁰ nté ñā du'ú, nté ñā dóo kue'í, nté ñā kī'vi, nté ñā'a, ñā kadá'vi dovete tá'an i, nté ñā kaeni nta'ví ñā'a é nī'i ñā é ntio ñā ne, nté uun ñā'a, ñā kuān ó de san, ñā nī'i ñā é vā'á nta'a Xuva kō. ¹¹ Iō ntó ne, kuan ó dé nto kídaā di. Ntá tsi vevíi ne, é ntūntoo nima nto. É xtúví xio Xuva ko ntó é kúvi nto iña mii ñā. É ntúvá'a nto ni Xuva ko vē, kuenta iña Tó'o ko Jesucristu ni Espiritu ñā.

Kūñú kō ne, iña Xuva ko

¹² Kuvi vií u da neé ka nuu i, ntá tsi ñā te un ntí'i nuu i é vā'á iñá ko. Kuvi vií nti'xe u da neé ka nuu i, ntá tsi ñā da vá'a ko é da neé ka nuu i é kúvi vií nī ko. ¹³ Iō ñā'a xkoó ka'an ñā: “É ká'xi o ne, iña xido ko. Xido kō ne, iña é ká'xi o”, xkoó ka'an ñā di. Ntá tsi ntuvi tsi nuu i é nantí'i Xúva ko i te kuvi. Kūñú kō ne, ñā te iña i é kanī díi o ñatíi san ne, o ñadī'í san, tsí kúñu kō ne, iña Xuva ko. Dívi ñā ne, iñā kúñu ko ñā. ¹⁴ Vata tsí o dé Xuva kō e nantóto ñā Tó'o kō Jesucristú ne, kuan tsí koo nantóto ñā kō dí, tsi dóo iō ntíi ñā.

¹⁵ ¿Ñā ntu íni nto tsi kúñu ntó ne, iñā Cristu? ¿Vá kī'i ntu u kúñu Cristú ne, dá nata'an ntée u ñadī'í kīni kaa? ¿Ñā kúvi! ¹⁶ ¿Ñā ntu íni nto tsí ñatíi, ñā kanata'an nteé ñadī'í kīni kaa sán ne, uun tsi kúñu ntákuvi ñā ntuvi ñā? Tsí tú'un Xuva kō ne, kaka'an: “Ntuvi ñā'a sán ne, uun tsi kúñu kúvi ñā”, ka'an. ¹⁷ Ntá tsi tē xoó kanakuntee tá'an i Xuva kō ne, uun tsi espíritū kúvi ni ñā.

¹⁸ Dukuān ne, kunu nto dá ncho natā'an ntée nto kúñu nto nūu i é kīni kaa. Tsí da neé ka kuétsi é kāde ñā'a sán ne, ñā tē neé kade i kúñu ñā. Ntá tsi xoo kanatā'an ntée i kúñu i é vii núu i é kīni kaa sán ne, é kuétsi tsi mii kúñu ñā kade ñā. ¹⁹ ¿Ñā ntu íni nto tsí kúñu ntó ne, vi'i úkūn Espíritū Sántū e tá'xi Xuva kō é kunūu nima nto? Ñā te iña míi ka nto kúñu ntó, ²⁰ tsí ñā te nté kaa a'ví i ntá'vi Xuva ko kuēnta iña nto. Dukuān ne, ntio é kada ka'nu nto Xuva ko ní kúñu ntó.

7

Itsi iña ñā ntatánta'a

¹ Vevíi ne, kaka'an u ni nto nūu i é tsixe' e ntó ko da táxnuu nto tutú nta'a ko: Díi ka vá'ā ó tē ñā tánta'a ñatíi san. ² Ntá tsi da xe dóo ió nuu i é kīni kaa e ntáko'xo nteé ñā ne, é un é un ñatíi san ne, na koo ñadī'í mii ñā. É un é un ñadī'í san ne, na koo xii mii ñā di. ³ Na kada ntaa ñatíi san ni ñadī'í ñā. Ñadī'í san ne, na kada ntaa ñā ni xii ñā dí, vata ó kantio é vii ñā, xe un xé un ñā. ⁴ Tsí ñadī'í san ne, ñā te iña míi ka ñā kúñu ñā, tsi iña xii ñā. Kuan tsí kaa iña ñatíi san di, tsí ñā te iña míi ka ñā kúñu ñā, tsí iña ñadī'í ñā. ⁵ Ná kú ka'an ñatíi san é ñā ncho kutuví dadíi ñā ni ñadī'í ñā, o ñadī'í san, ñā ku ká'an ñā é ñā ncho kutuví dadíi ñā ni xii ñā. Na nātíin ñā é kūntoo xio ñā uun taan vata koo é nī'i ñā ntuvi é ká'an ntá'ví ñā. Tē kúvi ka'an ntá'ví ñā ne, dá nākuntóo dadíi xtuku ñā vata koo

é ña kuvi vii tó'lo e ña vá'ā é kō'xó nteē ñá nuu i é kīni kaa, tsí ña kutíi ña é kuntoo mii ñā.

⁶ Ñá te kākā'án u te kuētsi é vii nto sá'a, ntá tsi kākā'án u tē ncho tánta'a nto ne, vá'a o. ⁷ Díi ka vá'a ó te dí un ntíi ntíi ñá'a vii ña vatā ó de ú, kuini ko. Ntá tsi Xuva kō né, vatā ó ntio ña ne, xé'e ña xe un xé un ña'a e túku e túku nuu i nté koo vií ña.

⁸ Tē xoó ña kuētsi é vāta tánta'a ña, o ñadī'i kii san di, kākā'án u tsí díi ka vá'ā ó te kuntoo mii ntō é ña nátanta'a nto, vata kaa ú xu'u. ⁹ Ntá tsi tē ña kutíi nto nī kúñu ntō ne, tánta'a ntō. Díi ka vá'ā ó e tánta'a ntō naa i é kadā kuení nto é vii nto é kīni kaa ni kúñu ntō.

¹⁰ Ntá tsi ña'a, ña e tánta'a ne, kākā'án u ni ñā é ña ku xtuví mii ñadi'í san xii ña. Ñá te xū'u é kākā'án u sá'a, tsí Xuva kō é kuān ó kākā'an ña. ¹¹ Ntá tsi te naxtuví mii ñadi'í san xii ña ne, ñá ku nātánta'a xtuku ña. Díi ka vá'ā ó te ntūvá'a ña ni xii ña. Dukuān ne, ñá ku na xtuví mii ñatíi san ñadi'í ñá di.

¹² Iña ña nguii sán ne, ñá ni kā'an Xúva kō. Ntá tsi kākā'án u te ió uun ñatíi, ña kakuinti'xe i ne, ió ñadi'í ñá, ña é vata kuinti'xe i Xuva kō né, tē ntio ña kuntoo ña ni xii ña ne, vá'ā o. Ñá ku kii nteé xio ta'an ña. ¹³ Kuan tsí o dí, te ió uun ñadī'i, ña é kakuinti'xe i ne, ntá tsi xii ña ne, ñá kakuinti'xe ña ne, tē ntio xii ña é kutuví ka ña ni ñadi'í ñá ne, vá'ā o. Ñá ku kii nteé xio ta'an ña. ¹⁴ Tsí xii ña, ña é ña kakuinti'xe i sán ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñadi'í ña, ña é kakuinti'xe i san. Ñadī'í san di, ña é vata kuinti'xe i ne, tuvi étsin ña nuu Xuva ko, tsí tuvi ni'i ña ñatíi, ña é kakuinti'xe i san. Tē ña'á ne, i'xá ña ne, kuvi vata ntáa i'xá ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi ntoo etsin i'xá ña nuu Xuva kó di. ¹⁵ Ntá tsi te ñā'a, ña é ña kakuinti'xe i san, ntío ña é natsoo mii tā'an ña né, na vii mii ña. Kidāā né, ñatíi o ñadī'í, ña é kakuinti'xe i sán ne, ña túvi nūu i iña ña. Tsí Xuva kō ne, ntio ña é vā'á ko kuntoo o. ¹⁶ Tsí ¿xoó ntu ini í te kuvi xntiin xii o é nakakū ña? ¿O xoó ntu ini í te kuvi xntiin ñadī'í o é nakakū ña?

¹⁷ Ntá tsi vata o tá'xi Xuva kō é vii ó, vata o kána ña kō, xe un xé un o ne, kuān koo vii o. Kuān ó kākā'án u ni ūn ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san. ¹⁸ Tē kána Xuva ko uun ña'a, ña tuku ñuú san ne, ñá kuētsi é tē'nté kúñū é ixi ñá vatā ó de ña Israeé san. Tē kána Xuva ko ūun ña'a, ña Israeé san ne, ñá kuētsi é ntava'a xtuku ña kúñu ña. ¹⁹ Tsí Xuva kō ne, ñá kade ña kuenta te te'nte kúñū é ixi ko vatā ó de ña Israeé san ne, o ña'a. É nuu á'vi iña ñá ne, te kade ntaa ó da neé ka é kākā'an ña. ²⁰ É un é un ña'a, kuan tsi koo na vii ñá vatā o de ña da kána Xuva ko ñā. ²¹ Tē dóo kanto'o o kaden tsiñūn da kána Xuva ko o ne, ñá ku de kuení o. Ntá tsi te tā'xi tó'o o itsi é ntiin ne, ntiin. ²² Tsí xoo ñá'a, ña e dóo kanto'o i kade tsiñū da kána Xuva ko i ne, é nakakū Xuva ko ñā é kuntikin ñá ña. Kuān ó di ni ñā'a, ñā é xoxo tó'o i da kána Xuva ko i, tsí iña Xuva ko kada tsiñū ña ve. ²³ Xuva kō né, ñii ña nto. Dōo á'vi ntá'vi ña nto. Dukuān ne, ñá ku dā vá'a nto é tuku ña'a nakāda tsiñū ña nto iña ña. ²⁴ É un é un nto, tā'án, vatā o de nto da kána Xuva ko ntō né, kuan tsi koo vií nto. Na naka'an ntō tsí tuví Xuva ko ni ntō nguentúvi.

²⁵ Kuenta iña ñá ntoo mií, ña é vāta kiní ñatíi o ñadī'í, ña é vāta tánta'a ne, ña ni tá'xi Xuva kō nté koo ka'án u iña ña. Ntá tsi kuvi ta'xi ú itsi, tsi e dé ka'nu iní Xuva ko nī kó ne, kade ntaa u é kākā'an ña. Dukuān é kuvi kuinti'xe nto é kākā'án u. ²⁶ Dōo ntii tū'un é kuntoo o ñuxiví a vevii. Dukuān é vā'á o tē ña tánta'a ñā'a san, kuini ko xu'u. ²⁷ Ntá tsi te ió ñadi'í ntó ne, ña ku nantuku ntō nté koo naxtuví mii nto ña. Tē vata tánta'a nto ne, ñá ku ntuku nto ñadi'í nto. ²⁸ Ntá tsi tē tánta'a nto ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade nto. Tē tánta'a ñadi'í san ne, ña túvī neé nuu i é kīni kaa kade ña di. Ntá tsi xoo é tánta'a i ne, nto'o ña ñuxiví a. Kuān ó kākā'án u ni ntō, tsí ña ntío ko é ntō'o nto.

²⁹ Sá'ā ncho ka'án u ni nto, tā'an: Ñá tītín ka ntuvi ió é kuntoo o. Dukuān né, kuntōo ntó vata tsi tē xoxó ñadi'í nto. ³⁰ Xoo é tuví nta'xa i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te túvī nta'xa ña. Xoo e dóo diní i ne, na kūtuví ña vata tsi tē ña te díní ña. Xoo é kañii i ne, na kuntoo ña vata tsi tē ña tuví nee iñá ió iña ña. ³¹ Xoo é kade tsiñū ni'i i é ió ñuxiví a ne, ña kú de ña kuenta neé ió ñuxiví a, tsí ñuxiví é kañii o vevii ne, ña ná'a ká kutúvi.

³² Ñá ntio ko e dóo nantí'i nto iní nto. Xoo é vāta tánta'a i ne, kanti'í iní ña nté koo vií ña é vā'a é ntio Xuva ko. ³³ Ntá tsi xoo é ió ñadi'í i ne, kanti'í iní ña nté koo vií ña ñuxiví a ne, é ku'e ña é vā'á ñadi'í ña. ³⁴ Kuan tsí ó ni ñadī'í, ña é ña ni xío xii i, ni ñadī'í kuētsí, ña é vāta tánta'a: kañii nima ñá, kañii kúñu ña kanti'í iní ña nté koo vií ña é vā'a é ntio Xuva ko. Ntá tsi ñadī'í, ña é tánta'a sán ne, kanti'í iní ña é ió ñuxiví a, nī nté koo vií ña é kutúvi diní xii ña.

³⁵ Kākā'án u ni nto sá'a é vā'á tsi mii ntō. Ñá te kākā'án u é ká'nté nuu u e tánta'a ntō. Tsí é ntio ko ne, é vā'á koo kuntōo nto. Ntio ko é ña koo nté uun nuu i é ká'nté nuu é kuntikin ntó kañii nima ntó Xuva kō.

³⁶ Te uun ñatíí kadē kuení ña tsí kantio é tánta'a ña ni tā'nu katuví ni'i ñā, tsi é ita ntí'xin kuia tun é tánta'a tún ne, tē kuiní ña é vā'á o sá'a ne, na vii ña nee é díí ka vā'á o. Nā te kini kaa é tánta'a tun. ³⁷ Ntá tsi te tuku ñatíí kadē kuení ña tsí vā'á o é kutuví mii ña é ña tánta'a ña ne, vā'á ó de ña di. ³⁸ Dukuān ne, xoo é tánta'a i ni tā'nu katuví ni'i ne, vā'á ó de ña ne, ntá tsi tē ña tánta'a ña ne, díí ka vā'á ó de ña.

³⁹ Ñadīí, ña iō xí i ne, ntee tíñ ña da nii kántíto xii ña. Ntá tsi tē xi'i xii ña ne, kuvi natánta'a xtuku ñá ni da xóo ka ñatíí é ntio ña, ntá tsi uun ñatíí, ña é kakuinti'xe i Xuva kō di. ⁴⁰ Ntá tsi díí ka diní koo kutuví ñá tē ña nátanta'a xtúku ña. Sá'ā é kadē kuení ko, tsí nuu Espiritū Xúva kō nimá ko, kuiní ko.

8

Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ñā nú sāntu ña

¹ Sá'ā kaka'án u ve kuenta iña i é tsíxe'e ntō kó te kūvi ka'xi ó nuu i é ntátsido ña'a san nú sāntu ña. Nuú é ntaā i é xkoó ka'an ñá'a tsí iō díki kó nee iñá vii o. Ntá tsi e dóo ki'in iní kó san ne, ñā'vī kade i e dóo na'nu ncho vii o. Ntá tsi é kuinima tá'an kō né, ñā'vī kade i é vā'á koo kue'nu o ni Xuva kō. ² Tē xoó ña'a dóo iō díki i, kuiní i ne, vāta kūtú've ntí'xe ña vata kaa un ntí'í é ntio é kūtú've ña. ³ Ntá tsi te xōo ñá'a kakuinimá i Xuva kō ne, ini Xúva ko nēe ñá'a ña.

⁴ Kuenta iña i é kae'xi o é ntátsido ña'a san nú sāntu ñá ne, ini vā'a o tsi nté uun santu e ntúvā'a nāa ña te neé nuu á'vi i ñūxiví a, tsí mii tsi Xuva kō. ⁵ Ió ña'a é xkoó ka'an ña é iō xuva ña e dukún kan ni ñūxiví a di. Nā te ñā'vī ntí'xe sántu ña nī tó'o ña iō. ⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ini o tsi úun tsi Xuva kō é Uva ko ñā. É un ntí'í ntí'í vé'xi nta'a ña ne, ñā'vī kuēnta iña ña é ntántíto o di. Uun tsi Tó'o ko Jesúcrístú di. Ede vā'a ntí'í ña é iō né, ñā'vī kuēnta iña ña é ntántíto o di.

⁷ Ntá tsi iō ña'a, ña e ñá ini nuu i sá'a. Iō ñá ne, é kuiní ña é kunuu iní ñá santu ña e ntúvā'a nāa. Kūviko e ntátsido ña nú sāntu ña, kuiní ña. Te ká'xi ña e kuvíko é odo nú sāntu ñá ne, kade ña kuétsi, kuiní ña ne, kakudentu nima ñá di, tsí vata kuka'xí nuu ña ni Xuva kō. ⁸ Nuú é ntaā i é ña te kuenta iña i é kae'xi o é xee o nta'a Xuva kō. Nā te neé kunaa o te ña ká'xi o ne, ntē ña té neé ni'i ko té ká'xi o. ⁹ Kuvi ka'xi ntó da nēé ka ntí'í, ntá tsi kuenta vii nto ni tā'an nto, ña vata kuká'xi nuu ni Xuva kō, vata koo é ña kó'xo nteē ñá te ká'xi ñá vata ó kae'xi nto. ¹⁰ Tsí nto'o é ini vā'a nto tú'un Xuva kō né, te kutuví ntó nú nāa mí kanuu iní ña'a san sántu ña ne, ña'a, ña é vata kuká'xi nūu é kuinti'xe i Xuva kō ne, te kiní ñá nté o de nto ne, ñá u'vī ña é ká'xi ñá di, kuān té ini ña é ña kúvi ká'xi ña. ¹¹ Nto'ó é ini vā'a nto Xuva kō ne, ñā'vī kuétsí nto te kō'xó nteē ta'an nto, ña é vata kuká'xi nūu vā'a ni Xuva kō. Tsí kuenta iña ña é xi'í Cristú di. ¹² Tē kade nto é kīni kaá ni tā'an nto, ña é vāta kuká'xi nuu ni Xuva kō é ñā'vī kuétsí nto é vii ñá nuu i é ini ña é ña vā'ā. Mii Cristú kuān ó de nto ni ñā di. ¹³ Dukuān né, te ñā'vī kuétsí ko é kō'xó nteē ta'an ko nuu i é ini ña é ña vā'ā dá kae'xi ú kúnū sán ne, díí ka vā'á o é ña ka'xí kue'en tsi ú, vata koo é ña kó'xo nteē ta'an ko nuu i é kīni kaa.

9

Nuu i é kāduku ntée pustru

¹ Nuú é ntaā i é ña tuvi nee é kaedí nuu é vii u pustru Xúva kō, tsí nuu mí ko ini ú Tó'o ko Jēsuu. E díto é kade tsiñu ú kuenta iña ñá ne, ñā'vī é ntákuinti'xe nto Xuva kō. ² Te iō ña'a ntáka'an ñá e ña te pustrú u, ntá tsi ini nto tsí pustru ntí'xe u, tsí é kuinti'xe nto é káka'án u ni ntō iña Xuva ko. ³ Sá'ā ka'án u ni ñā'a, ña e ntáka'an ntée ko: ⁴ Xu'ú ne, kuvi ko'o ka'xi ú da nēé ka ntí'í. ⁵ Xu'ú ne, kuvi kunteka ú ñadīí ko, ña é kuinti'xe i Xuva ko, vatā ó de pustru, ñá nguii sán, ni ēní Jesuu, ni Pedrú di. ⁶ ¿Vá Bernábeé xntu ni xū'u é ña kuvi koto ñá ntí da ntaíka ntí ntáka'an ntódo ntí tú'un Xuva kō? ⁷ ¿Nēe ntú sntadun kade tsiñu ña é katáva mii ña é kuíta ntí'xin ña? ¿Xoó ntu é kaitu i itu ne, da ña ka'xi ña ntídi i? ¿O xoó ntu kanakue'nu i le'ntu ne, da ña ká'xi ña kúnū tī? ⁸ Nā ku dē kuení nto te ñā'a dé kuení ña sá'a é káka'án u ni ntō, tsí kuān ó kaka'án lei Muíseé san di. ⁹ Tsí nteé na'á lei san, kaka'an: “Kíti ntákani trigú san ne, ñá ku xnūu nto xo'o xu'u tī”, ka'an. Sā'á ne, ñá te káni tú'un tē díí ka ntio Xuva ko kīti san. ¹⁰ ¿Ñā'á ni san! tsí xo'o é kántí'í ini ña. Tsí é ūve na'á lei san ne, kuenta iña ko xo'o: Tsí xoo é kata'vi i ñū'u sán nī ña é kákani xo'o trigú san ne, kantétu ña da nté ni'i ña dava iña ña é kāduku ntée ña. ¹¹ Dukuān né, tē ntí'í i'xi ntí tú'un Xuva kō é vā'á kunuu nima ntó ne, ¿va dóo ntu kue'e, kuiní nto, te

ta'xi nto un siin kudii é ntáde tuni nto? ¹² E túku ña'a ne, kaikan ntú ku ña nta'a nto é ntio ña ne, ¿nté kui ña kuvi ntu kakan ntí dí? ¿Vá ña ntu té díí ka kaduku ntée nti é túku ña'a?

Ntá tsi vata neé kakán nti é kuétsi é ta'xi nto. Ntácutíí nti ntantúku mií nti é ntio nti vata koo é ña kadí nuu nti itsi é kué'nu tú'un va'á iña Cristu. ¹³ Ini nto tsí ña ntáde tsiñu ini ukún san ne, ikan tsi ntáni'i ña é ká'xi ña tsi ntáduku ntée ña uun ta'vi í é ntáxé'e ña'a san doméni nta'a Xuva kō ne, ña ntáde kuenta nú tēu kan ne, ntáni'i ña uun tá'vi í é ntáxé'e ña'a sán dí. ¹⁴ Kuan tsi ó kaka'an Xúva ko iña ña ntáka'an ntódo tú'un ñā, é kuntitō ñā na kuntōo ña kuenta iña i é kāde tsiñu ña iña Xuva ko. ¹⁵ Ntá tsi xu'ú ne, nté un siin vata kakán u nto é káduku ntée u. Ntē ña te neé kaikán u nto ve é kataxnūu ú tutú sa'á dí. Díí ka va'a é dí'na kuví u dá ña ki'í nto dodíní ko.

¹⁶ Ña túvī ko é káda ka'nu u é káka'an ntódo u tú'un va'á san, tsí ña tsiñu ko é kuétsi é víí u. ¿Ntē kui ntā'vi dé u tē ña ka'an ntódo u tú'un va'á san! ¹⁷ Tē dodíní ko é káde u tsiñu sá'a ne, ní'í ko é vā'a é káduku ntée u. Ntá tsi te kuétsi é káde u ne, da dúkuan tsi ña tsiñu e tá'xi Xuva kō é víí u. ¹⁸ Dukuān ne, ¿nee iñá ntu ní'í ko iña tsiñu ko? Ní'í ko é kutūví díni u, tsí doméni kaka'an ntódo u tú'un va'á san nté koo nakáku ña'a. Ñā ncho ki'í u xá'vī tsiñu kó, kuān té kaka'an Xúva kō é káduku ntée u.

¹⁹ Kuān té ña xoxo tó'ō kó ne, ntá tsi kade tsiñu u iña un ntíí ntíí ñá'a san vata koo é díí ka kue'e ña'a ní'í ko ña é kuntikín ñá Cristu. ²⁰ Dá túví u ní ña Israeé san ne, kade u vatā ó de ña Israeé san vata koo é ká'án u ní ñā é kuntikín ñá Cristu. Dá túví u ní ñā ntántikín lei Muíseé san ne, kade u vatā ó de ña ntántikín lei san, kuān té ña kaduku ntée ká u lei tsíkan. ²¹ Dá túví u ní ña xio ñuu, ña é ña ntántikín lei Muíseé san ne, kade u vatā ó de ña é ña kantikín ña lei san. Ntá tsi ña xtuví mii u lei Xúva kō, tsí lei é kantikín u ne, lei Cristu. ²² Dá túví u ní ñā'a, ña é vata kuka'xi nuu i ní Xuva kō ne, xu'ú ne, vata tsi tē ña ka'xí u dí, vata koo é kúvi ní'í ko ña é kuntikín ñá Cristu dí. Da xōó ka ña'a ne, kantuvi u vata kaa ña vata koo é kuvi xntii u ña é nakáku ña nta'a Xuva kō. ²³ Kade ntí'í u sá'ā kuenta iña tú'un nté koo nakáku o ne, vata koo é dūku ntée u é vā'á vatā ó kaka'an tú'un san.

²⁴ Ini nto tsí da kainu du've ña'a sán ne, un ntíí ntíí ña ntaínu ña, ntá tsi uun ña'a xña é ní'í ñá doméni san. Xo'ō ne, kunu o da nté koo é ní'í ko doméni é ta'xi Xuva kō. ²⁵ Da xōó ka ña'a, ña é kainu dū've ne, ñá káde ña nuu i é káde dañu kúñu ñā. Kuān ó de ña é ní'í ña doméni é uun da'na tsi kaxntii. Ntá tsi xo'ō ne, ní'í ko doméni é xntii ntii dañu ntūvi. ²⁶ Xu'ú ne, ñá te doto tsi kainu u. Da kaxe'e u ne, ñá te kanaki'in ixu u tñ'ntí ko, ²⁷ tsí kananto'ō u kúñū kó vata koo é na víí é ntio ko. Tsí te ē nañé'e u tuku ñá'a ne, ñá ntio ko é nakūnaa mií u kúñū ko.

10

Dā xe'é Pablu ítsi é ña kunuu iní ko sántu e ntúvá'a nāa

¹ Ntio ko é na nū'u ntó iní nto, ēní, nté o ika ñata kō, ña intóo e ná'a, má viko mí xkāa nuu Xuva kō kídaā da ita ntí'xin ntíí ntíí ña nu Míni Kué'é san. ² Un ntíí ntíí ña itsi ntute sán ne, kudadii ña ní Muísee da ita ntí'xin ña mí rkāa nuu vikó san ní nú ntúte ka'nu san. ³ Un ntíí ntíí ña é'xi ña é xe'é Xuva kō. ⁴ Un ntíí ntíí ña xí'í dadíi ña ntute é xe'é Xuva kō dí. Dukuān ne, kuvi ka'an o tsí xi'í ña ntute e kíi xuu é xe'é Xuva kō é ika ní'í ñā, é káni tú'un é dívī Cristu. ⁵ Ntá tsi dóo titín ña ne, ñá ní xkúntee iní Xuva ko vatā o dé ña ne, xí'í ñā ne, íntōo xaa kúñu ñā mí ika ña ñuu itsí kán.

⁶ Kuan o kúvi vata koo é ña kuntikín o é kīni kaa sán vatā o dé ñata kō. ⁷ Dukuān ne, ñá ku xkunúu ini nto santu e ntúvá'a naa vatā o dé ña tsíkan. Tsí uve na'a tú'un Xuva kō, kaka'an: “Íntōo ña'a san é ká'xi ña, é kō'o ña. Kídaā ne, nákuñāñ ña vata koo é víí ñá dodíní nu sántu ña”, ka'an. ⁸ Ñá ku ntuku o é víí o é kīni kaa ní ñadí'í san vatā o dé ña kídaā. Oko uni míil ña'a ña xí'í ña é da uun tsi ntuvi, tsí kuan o dé ña. ⁹ Ñá ku ito ntéé nto Xuva ko vatā o dé ña, iō ña, tsí xi'í ña da tññ koó san ña. ¹⁰ Ñá ku ká'an nto kuétsi Xuva ko vatā o dé ña tsíkan, tsí táxnūu Xuva ko ūun ánjē e é'ni ña'a san.

¹¹ Kuvi un ntí'í sá'á vata koo é kīni o. Ntéé na'a sá'a vata koo é kūtú've ko, xo'ō é ntōo o é ña na'á ka dá ntí'í ñuxiví sa. ¹² Dukuān ne, xoo ñá'a e dóo kúka'xi nuu ña, kuini ña ne, na kōto vá'a ña vata koo é ña kó'xo ntéé ña núu i é kīni kaa. ¹³ Nuu i é ntánto'o kō né, dívī tsi nuu i é ntánto'o un ntíí ntíí ña'a, ntá tsi dívī nto ne, ña'a Xuva ko ntō. Dukuān né, ña tá'xi ña é nto'o nto nuu i é ña kutíí nto. Ntá tsi te vē'xi nuu i é nto'o nto ne, ta'xi ña itsi é ntíí nto vata koo é kūtíí nto.

¹⁴ Dukuān é káka'án u ní ntō, tsí dóo kakuinimá ko nto. Ñá kū xkunúu ini kue'en nto santu e ntúvá'a nāa san. ¹⁵ Kaka'án u ní nto vatā ó kaka'án u ní ñā'a dóo kīni í san. Kīni

nto un ntíí ntíí é kāká'án u ni ntō ne, ká'an nto te vā'á, o tē ña vā'a. ¹⁶ Da ntáxi'i o ntute tĩnti'o é kúviko san, da kanakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i ne, kani tú'un tsí uun tsi kúñū kúvi o nī Cristu e éti ña niñi ña kuēnta iña ko. Dā ntákatsin dāva o tañú'ū sán ne, kani tú'un tsí uun tsi kúvi o nī Cristu, tsí xe'é ña kúñu ña kuēnta iña ko. ¹⁷ Kuān te dóo títín ō ne, uun tsi tañú'ū ntaé'xi o un ntíí ntíí ō. Dukuān né, uun tsi kúñū kúvi o ni tā'an ko.

¹⁸ Koto nto nté o de ña Israeé san. Tsí ntaé'xi ña kúñu kīti ntáxe'e ña'a sán doméni nta'a Xuva kō nú nāa ñá ne, du'va tsí o ntánañe'e ña é uun tsi kúñū kúvi ña ni Xuva kō.

¹⁹ ¿Neé ntu kani tú'un é kāká'án u? Nā te kaká'án u te Xuva nti'xe ko sántú san; ntē ña te kaka'án u te díí ka nuu á'vi kúñū san é da nēé ka kúñū é kuān o ódo nu sántú san. ²⁰ Sá'ā é ncho ka'án u: Da nēé ka nuu i é kaxé'e ña'a san nu sántu ñá ne, ñá te iña Xuva nti'xe kō, tsí nta'a é ña vā'ā san kaxé'e ña. Nā ntio ko é kini nūu nto iña é ña vā'ā san. ²¹ Nā kúvi vii o úvi nuu i é uun ito tsi. Te iña Xuva ko kaxí'i o ne, ña kúvi ko'o o nī é ña vā'ā sán dī. Ntē ña kuvi ká'xi o nī é ña vā'ā sán te iña Xuva ko kae'xi o. ²² ¿Vá da ntio ntu kō é kukuñū Xuva ko kō? ¿Vá díí ka ntu ió ntii kō é ña ña?

Nantuku ō é vā'á iña ta'an ko ña nguii san

²³ Ió ña'a xkoó ka'an ña: “Ñā te neé kuvi tē nee iñá ncho vii o”, xkoó ka'an ña. Vā'ā ó, ntá tsi ñá te un ntíí ntíí é vā'a nti'xe iña ko. “Kuvi vii o un ntíí ntíí”, xkoó ka'an ña, ntá tsi ña te un ntí'í é kaidiá'vi é xntii o ta'an kō é kutú've ña iña Xuva ko. ²⁴ Nā tē é vā'á mii tsi kō nantúku ō, tsí nantuku ō é vā'á ta'an ko ña nguii sán dī.

²⁵ Kuvi ka'xi ntó da nēé ka kúñū e ntádiko ña nuu á'ví i ne, ñá ku tsixe'e ntō mí vē'xi, vata koo é ña té neé kadā kuení nto. ²⁶ Tsí ñuxiví sa ni un ntí'í nūu i é ió i'a ne, iña Xuva ko kúvi.

²⁷ Te ūún ña'a, ña é ña kákuinti'xe i san, kaka'an ña é kiká'xi nto ni ñā ne, tē xkúntee iní nto ne, kue'ēn nto. Ka'xi ntó un ntí'í é ta'xi ña. Nā ku tsixe'e ntō mí vē'xi, vata koo é ña kini koo kadā kuení nto. ²⁸ Ntá tsi te ká'an uun ña'a: “Kūñū sá'á ne, ñá ku tsixe'e ntō mí vē'xi, vata koo é ña kini koo kadā kuení ña iña nto. ²⁹ Nā tē é kadā kuení nto é kāká'án u, tsí é kadē kuení ña é ña kákuinti'xe i san.

Ntá tsi ió ntó ne, kadā kuení nto: “¿Ntē kui ña kuvi vii u da nēé ka é ntio ko é kuētsí ña'a san? ³⁰ Te nakué'e u sintiá'vi nta'a Xuva ko dī'na dá kae'xi ú ne, ¿nté ntu koo ka'an ntée ña'a sán ko tsí kae'xi u nuu i e nakue'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i?”, koo ka'an nto. ³¹ Ntá tsi te ká'xi ntó, te kō'o ntó, ō nee ntí'í ntí'í é vii ntó ne, kuvi vii ntó te é vā'á iña Xuva ko. ³² Nā ku nañē'e nto é kīni kaa ña Israeé, ni ña e ña te ña Israeé, nté ñā'a, ña ntákuinti'xe i Xúva kō dī. ³³ Vata tsí ó de u. Tsí xu'ú ne, un ntí'í é káde ú ne, kuédadii tsi káde ú ni ña nguii san. Nā te é vā'á mii ko kanantukū u, tsí é vā'á ña nguii sán dī, vata koo é na nākáku ña nta'a Xuva kō.

11

¹ Kuntikín ntó ko vatā ó kantikín u Cristu.

Nté koo vii ñadí'í ini ukún kán

² Dōo vā'a kuini ko ni ntō, tsí ntánaka'an ntō kó ne, ntáde ntaa nto vata ō ka'án u ni ntō kídaa. ³ Ntá tsi ntio ko é kūtuni nto tsí Cristu é odo núu ña iña ko xo'o é tíí ō. Ntá tsi san ne, odo núu ñá iña ñadí'í ña vatā ó odo núu Xuva ko iñá Cristu. ⁴ Te katávi núu diki ñatíí san dá kāká'an ntá'ví ña nī dá kanañe'e ña tú'un Xuva kō ne, dōo doka'an, tsí ña kaíko ñu'u ña ña odo núu iña ña. ⁵ Ntá tsi ñadí'í san ne, tē ña dāvi núu ña diki ña dá kāká'an ntá'ví ña nī dá kāká'an ña tú'un Xuva kō ne, ñá kaíko ñu'u ña ña odo núu iña ñá dī. Dadíi tsí ó te ni dēte ña diki ña. ⁶ Tē ña dá'vi nuu ñadí'í san diki ñá ne, díí ka vā'á ó é na detē ña. Ntá tsi tē dóo doka'an é detē ñá diki ñá, o te kúntíí kue'en diki ñá ne, na dá'ví nuu ña diki ña. ⁷ Ntá tsi ñatíí san ne, ñá vā'á o te dá'ví nuu ña diki ña, tsí naa Xuva kó ntoo ña. Kanañe'e ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō né, kanañe'e ñadí'í san tsi dóo ka'nu ñatíí san dī. ⁸ Tsí ñatíí san ne, ñá te kúñu ñadí'í ni kúvi ña, tsí ñadí'í san é xkintika ñatíí san kúvi ña. ⁹ Ntē ña ni de vā'a Xuva ko ñatíí san é kúvi ña iña ñadí'í san, tsí ñadí'í san é kúvi ña iña ñatíí san. ¹⁰ Dukuān é kántio é kutávi núu diki ñadí'í san, vata koo é dito é kaíko ñu'u ña ñatíí san. Kuenta iña ánjē sán dī. ¹¹ Ntá tsi ñatíí, ña kantikín Xuva kō ne, kantio ña ñadí'í san ne, kuan tsi kaa ñadí'í, ña kantikín Xuva kō dī, kantio ña ñatíí. ¹² Tsí vata ō ve'xi ñadí'í san xkintika ñatíí san ne, ñatíí san ne, ñadí'í kanakáku ña ña. Ntá tsi ntuvi ña vé'xi ña nta'a Xuva kō.

¹³ Divi ntō ka'an ntó te vā'á o, o tē ña vá'a o é ká'an ntá'ví ñadī'í san é ña kutavi núu diki ña. ¹⁴ Ntá'kutuni mī kó tsi dóo doka'an é koo nani idi ñatí'í san. ¹⁵ Ntá tsi tē dóo nani idi ñadī'í san ne, dóo vá'a kaa. Tsi xē'é Xuva ko idi ña é kutavi núu diki ña. ¹⁶ Ntá tsi tē xoó ncho tiin núu i nuu i sá'a ne, xo'o ne, ña kuān xkoó ini o; nté da xoó ka ña ntákuinti'xe i Xuva kō ña kuān xkoó ini ña.

E ña té kuedadīi tsi ntaé'xi ña da ntánataká nuu ña

¹⁷ Nuu i é ncho ka'án u ni ntō ne, ña xkúntee iní ko vatā ó de nto da ntánataká nuu nto, tsi da ntáde kini nto ni tā'an nto naa i é vii nto é vā'a. ¹⁸ É kui uun itó ne, téku ko ne, da ntánataká nuu nto é kunuu iní ntó Xuva kō ne, ña té uun tsi nima nto, tsi da ntaé'nte dava tá'an nto. Ne, un síin kakuinti'xe ko sá'a. ¹⁹ Á te kántio é kii nteé xio ta'an nto vata koo é kūtuni xoo é ntántikīn ntí'xe i Cristu. ²⁰ Dukuān ne, da ntánataká nuu nto é ka'xī ntó tañú'u ni é kō'o nto ntute tinti'ó san é naka'an nto Xuva kō ne, ña tē nuu é ntaā í ntáde nto. ²¹ Tsi ña te kuedadīi tsi ntaé'xi nto, tsi iō ntó ne, di'na nto kaintóo nto é ka'xi nto, da ñi iō ta'an nto ntoo ntite ña. Uun ña kakákin ña da ñi iō ña ne, da ntáde ki'vi ña. ²² ¿Vá ña tuvi ntu ví'i nto mí ká'xi nto ni mí kō'o nto? ¿Nté kui ntánantii ni'ni ntu nto xúkun Xuva kō ne, kaxé'e nto doka'an iña ta'an nto, ña é ña te neé ió iña i? ¿Nté koo ka'án u ni ntō ve? ¿Vá ká'án ntu u tsi dóo vā'á ó de nto? ¿Ñá'á ni san!

Da ntaé'xi o kúñu Xuva kō

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Ta'xi Xuva ko tū'ún ña é ká'án u ni ntō ne, divi é nañé'e ú nto: divi tsi niñú di'na dá diko ña Jésuú ne, kidaā kí'i Jesuu táñú'u san. ²⁴ Dā kúvi nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō né, ē'nté dava ña tañú'ū sán ne, dá kakā'an ña: “Kí'i nto, dá ká'xi nto. Sá'ā ne, kúñu ko é kué'le u kuenta iña nto. Kuān koo víi nto sá'ā é nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an ña. ²⁵ Dā kúvi é'xi ña ne, kuan tsi ō kí'i ña e'xín san dí ne, dá kakā'an ña: “E'xín sá'a ne, niñi ko é kué'le u kuenta iña nto, kuenta iña tú'un xéé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña. Vata dá ko'o nto sá'a ne, nanū'u ntó iní nto ko”, ka'an Jésuu. ²⁶ Dukuān ne, vata dá ntaé'xi ntó tañú'ū sa'á ni vata dá ntáxi'i nto ntute tinti'ó san ne, ntánañe'ē nto tsi xi'i Jésuu kuénta iña ko. Kuān tsi koo víi nto un tsi da nté nainu xtúku ña.

Nté koo ka'xi o kúñu Xuva kō

²⁷ Da xoó ka ña'a, ña é dotō tsi ka'xi tañú'ū sán ni ña é doto tsi ko'o ntute tinti'ó san ne, kaka'an Xúva kō tsi iō kuetsí ña, tsi ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō, nté niñi ña dí. ²⁸ Dukuān ne, é un é un o na kadā kuení ko nté ió nima kó, te vā'á o ni Xuva kō ne, kidaā ne, kuvi ka'xi o tañú'ū sán ne, ko'o o ntute tinti'ó san dí. ²⁹ Tsi ña'a, ña é ña vá'á o tuvi ni Xuva kō ne, te ká'xi ña tañú'ū sán, te kō'o ña ntute tinti'ó san dí ne, kantuku mii ña é ntō'o ña, tsi ña kaíko ñu'u ña kúñu Xuva kō. ³⁰ Dukuān né, dōó titín nto ntánchokuví nto ne, ntáxio vita nto. Iō ntó ne, e xí'i ntó dí. ³¹ Ntá tsi te mii o kōto vá'a o nimá kō nté o kaika ni Xuva kō ne, ña túvi nté koo nanto'o ña kō. ³² Ntá tsi dá iō kuétsi ko ne, kata'xi Xuva ko é nto'o kō vevii vata koo é ña ta'xi ña é nto'o ko ntii dañu ntūvi. ³³ Dukuān né, ēní ko, dá ntánataká nuu nto é ká'xi ntó ne, kuntētu tá'an nto vata koo é dādīi tsi ka'xi nto. ³⁴ Tē xoo dóo kakakin i ne, nā kínaká'xi ña nú vi'i ña kán, vata koo é ña nanto'o Xuva ko nto é vatā ó de nto da ntánataká nuu nto. Te iō ka é ncho tsixe'e ntō kó ne, ka'án u te vē'xí xtuku ú é koto ni'ni ú nto.

12

É káta'xi Espíritū Sántū

¹ Ntio ko é kūtuni vá'a nto, ēní, kuenta iña i é káta'xi Espíritū Sántū san ko.

² Ini nto tsi kidaā, dá vāta kuinti'xe nto Xuva kō ne, da vá'a xnto é kanañe'e ñá'a san nto é kunuu iní ntó santu ña é ña kaká'an. ³ Dukuān ne, kaka'án u ni ntō tsi xoo é káka'an kīni i iña Jésuú ne, ña túvi Espíritū Sántū nuu nima i. Ntē ña xoxó kuvi ka'an i é Jesuú ne, divi ña e Tó'o nti'xe ko, tē ña te kuénta iña Espíritū Sántū san é káka'an ña.

⁴ Dōó ki'in nuū i é kúvi ni'i ña'a é vii ña, ntá tsi uun tsi Espíritū Sántū, ña katsi'i. ⁵ Dōó ki'in nuū i iō nté koo xntii ō, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é ūve ntee ko. ⁶ Dōó ki'in nuū i é vii ó ne, ntá tsi uun tsi Xuva ko, ña é kata'xi un ntí'í é vii ó xe un xé un ō. ⁷ Xe un xé un ō díto é nuu Espíritū Sántū sán nima ko é vā'á ko un ntí'í ntí'í o. ⁸ Iō ña ne, kani'i ña e dóo ini ña nté koo ta'xi ña ko ítsi. Iō ña ne, kani'i ña e dóo ki'in ini ña nté koo ka'an ña. Ntá tsi ntuvi ña sa'á ne, ní'i ña é kúvi víi ña uun tsi nta'a Espíritū Sántū. ⁹ Iō ña ne, kani'i ña e dóo kuntee iní ña Xuva kō. Iō ña ne, kani'i ña é kúvi ntavá'a ña ña nchokuvi. ¹⁰ Iō ña

ne, kani'i ña é kúvi vii ña nuu i e dóo na'nu. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi ka'an ñá naa Xuva ko. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi kiní ña nee é vē'xí nta'a Espiritu Xuva ko o nee é vē'xí nta'a é ña vá'a. Iō ñá ne, kani'i ña é kúvi ka'an ña tuku tú'un é ña te tú'un mii ñá. Iō ñá di ne, kani'i ña é kúvi ka'an ña neé kani tú'un tú'un xoó kaka'an i. ¹¹ Ntá tsi un ntíí ntíí nuu i sá'a vē'xi uun tsi nta'a Espiritū, ðivi Espiritu mii Xuva kō. ðivi ña kata'xi ña kō, xe un xé un o, neé ntíí nti'i nuu i é vā'a vata kaa é ntio ña.

Un ntíí ntíí ó ne, uun tsi kúñū kúvi o

¹² Kúñū kō né, kuān te dóo titín ta'vi i iō ne, uun tsi kúñū kúvi. Kuān tsi kaa kúñū Cristú ði. ¹³ Dá itsi ntute o kuēnta iña Espiritū Sántū sán ne, uun tsi ntúvi o ni tā'an ko, ña ntákuinti'xe i san. Kuān te ñá Israé o, kuān te tuku tátá kō né, o kuān te io tó'o ko, o ña tuvi tó'o kō, ntá tsi úun tsi Espiritū Sántū san núu ña nima ko, un ntíí o.

¹⁴ Kúñū ko ne, ña té uun tá'vi tsi ni kúvi, tsi dóo titín ta'vi i. ¹⁵ Tē ði ðí'in kō san ká'an: "Xu'ú ne, ñá te nta'a ni kúvi u; dukuān ne, ñá kaduku ntée u kúñū san", koo ka'án ne, ñá tē nee va'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñū san. ¹⁶ Tē ði tutun ko ká'an: "Xu'ú ne, ñá te ntūxnúu ni kúvi u; dukuān ne, ñá kaduku ntée u kúñū san", koo ka'án ne, ñá tē ne va'a é kuān ó kaka'án ne, ña kaka'án ka i kúñū san. ¹⁷ Tē ði da kani o kúvi o ntūxnúu ne, ¿nté ntu koo tekú ko? Tē ði da kani o kúvi o tūtún ne, ¿nté ntu koo ta'ni o? ¹⁸ Ntá tsi tsúve Xuva ko ta'vī kúñū kō mí e ntío ña. ¹⁹ Tē ði un ntíí é uun tsi nuu i kúvi o ne, ¿nté ntū ó kúñū kō? ²⁰ Ntá tsi kuān te titín ta'vi i ne, uun tsi kúñū kúvi.

²¹ Ña kúvi ká'an ntūxnúu kō sán ni ntā'a ko: "Ña ntío kó o", koo ka'an. Nté ðiki kó ña kuvi ká'an ni ðí'in kō: "Ñá ntío kó o", koo ka'an. ²² Uun nuu i é ña té nee nuu á'vi, kuini kō né, ðivi e ðíi ka kantio. ²³ Mí'i e ðíi ka ña nuu á'vi kúñū kō, kuini kō ne, ðíi ka katavi núu dóo vá'a. Mí'i e ðíi ka kakuka'an nuu kō é kīni ña'a sán ne, ðíi ka kadē kuení ko é kutāvi nuu vá'a, ²⁴ ntá tsi mí'i e ðíi ka vá'a ito ne, ñá kantio é kuān koo kutavi núu. Kuān o de vá'a Xuva kō kúñū kō, vata koo é ðíi ka víi o kuēnta nuu i e ðíi ka ña nuu á'vi, kuini kō. ²⁵ Dukuān ne, ñá naa núu ta'vī kúñū kō san, tsí e un é un ta'vī kúñū kō sán ne, da mii é ntio i ta'an i. ²⁶ Te uun ta'vī kúñū ko kānto'o i ne, dá kanī kúñū ko ntō'o i ði. Tē xoó ntavá'a i uun ta'vī kúñū sán ne, kani ðini í ði.

²⁷ Vía vé ne, xo'ō ne, ntáduku ntée o Crístu. Kuvi ka'an o tsi kúñū ñá kúvi o xe un xé un o. ²⁸ Dukuān é da io iō tsi tsiñu é vii ó iña Xuva ko ini ukún san: é kui ūun ne, pustru ña; é kui ūví ne, ña ntáka'án naa Xúva kō; é kui ūní ne, ña ntánañē'e; dá vē'xí xku ña ntáde nuu i e dóo na'nu, nī ña ntántavá'a ña nchokuví ne, nī ña ntáxntii, nī ña ntáde kú'vé, nī ña ntáni'i é kúvi ka'an ña tuku tú'un e ñá ini ña. ²⁹ Ñá te ūn ntíí ntíí o é pustru o ne, ñá te ūn ntíí ntíí o é kúvi ka'an ó naa Xuva ko. Ñá te ūn ntíí ntíí o é kuvi nañē'e ó, ntē ña te un ntíí o kúvi vii o nūu i e dóo na'nu. ³⁰ Ñá te un ntíí o kúvi ntavá'a o ña nchokuví san. ¿Vá un ntíí ntíí xntu ó kuvi ka'an ó tuku tú'un é ña ini o? Ñá te un ntíí o kuvi ntada ntaa o neé kani tú'un e ntáka'án ña. ³¹ Ntá tsi un ntíí ntíí ntó nantuku nto kani nima ntó nee e ðíi ka va'a. Ntá tsi ví'a vé ne, nañē'e ú nto uun itsi e ðíi ka vá'a o.

13

Nee iña é kuinima ko

¹ Kuān te kuvi ka'án u da neé ka tú'un é ntáka'an ñá'a, un tsi nte tú'un é ntáka'an ánjē sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, vata kaa uun kaa é kánaduku ntée tatsin kaa ú, o vata kaa stañu é káka'ñí kaa u. ² Te ní'i ko é ká'án u naa Xuva kó ne, te iní u un ntíí ntíí nuu i é mii tsi Xuva ko ini ñá ne, te iní u un ntíí ntíí é ini ña'a sán ne, te iní u ka'án u ni xūku san é na kī'in íkan ne, na kī'xi i'a ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko. ³ Te ku'é u un ntíí ntíí iñá ko ña nta'ví san, o te ku'é u kúñū ko é ká'mi ña'a sán ne, ntá tsi tē ña kakuinimá ko ne, ñá vādá kaidiá'vi ko.

⁴ É kuinima kó ne, é na kūtíi o ni ta'an kō ne, e dóo vá'a koo vii o ni ñá. Ñá kune'ū iní ko ni ñá; ña kada ka'nu ña'a o; ntē ña kadá kuení ko te ðíi ka va'á ña'a o. ⁵ Ñá kadā xení o ni ta'an kō; ñá te é vā'á mii ko nantuku o; ñá kudiin o ni ta'an kó; ntē ña xntekú o nima ko tē neé víi ña ni kō. ⁶ Ña te da díní kó te xoo kó'xo nteē i, tsí e díní kó ne, nee é nuu é ntaā i. ⁷ É kuinima kó ne, é kada ka'nū iní ntíí o. Kuinti'xe ntíí kō ðí. Un ntíí ntíí kuntétu o ne, kutíi ntíí kutíi ntíí kō.

⁸ Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a san naa Xuva ko nee é vē'xí kuvi. Xée ntūvi é ña ka'án ka ña'a tuku tú'un é ña te tú'un mii ñá. Xée ntūvi é ntoko ñū'u é kiní ñá'a san. Ntá tsi é kuinima kó ne, ña ntíí. ⁹ Vevíí ne, un síin tsi ini o ne, un síin tsi kuvi ka'an o nee é vē'xí

kuvi di, ¹⁰ ntá tsi xee ntúvi é kiní o nee é nuu é ntaā í ne, kídaā né, ntií é un síin tsi ini o. ¹¹ Dā kulú'nti ú ne, kaka'án u vatā ó kaka'an i'xa lu'nti. Kakutuní ko ne, kadē kuení ko vatā ó de i'xa lu'nti san di. Ntá tsi dā kúka'nu ú ne, xtuví mii ú é idé u vatā ó de i'xa lu'nti san. ¹² Vevíi ne, ñá kainí va'a o, tsí vata te speju déntu kaito nuu o; ntá tsi kídaā ne, kiní va'ā o. Vevíi ne, un síin tsi iní u. Ntá tsi te kúvi vé ne, kiní vā'á u, vatā ó ini Xúva kō ko.

¹³ Vi'a ve ne, úni nūu i é ña nti'i: é kuinti'xe kō, é kuntetu o, ni é kuinima kó ta'an kō. Ntá tsi é díi ka ka'nu ne, é kuinima kó ta'an kō.

14

Dá kakā'an o tuku tú'un é ña ini o

¹ Kaníi nima ntó kuinima ntó ta'an nto ne, ntá tsi nantuku nto nēe nuu i e tá'xi Xuva kō ne, díi díi ka é ká'an ntó naa ña. ² Tsí xoo é nī'i i é ká'an tuku tú'un é ñá iní ne, ña te ñá'a kaka'an ni'i ña, tsí Xuva ko káka'an ni'i ña. Xoxó kañe'e ñi i tú'un é xe'É Espiritū Sántū san é ká'an ña. ³ Ntá tsi xoo é nī'i i é ká'án naa Xuva kó ne, kaka'án ni ñá'a san vata koo é díi ka kuka'xi nuu ña, vata koo é tsi'í ntii ña ñá ne, vata koo é nāxnuu ka'nu ña nima ñá di. ⁴ Tē xoó ka'an i tú'un e ñá ini ña ne, díi ka kakuka'xi nuu mii ña. Ntá tsi xoo é káka'an i naa Xuva ko ne, kaxntii ña un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san é kuka'xi nūu ña.

⁵ Ntio ko é nī'i nto un ntíi ntíi nto é kúvi ka'an nto tuku tú'un é ña ini nto. Ntá tsi díi díi ka ntio ko te kuvi ka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Tsi díi ka kaidiá'vi é ká'an ó tú'un Xuva ko nāa i é ká'an ó tuku tú'un, tē xoxó ña ntada ntaa tú'un é káka'an ó san, vata koo é kadiá'vi iña un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san. ⁶ Dukuān ne, ení, tē xu'ú kixkoto ní'ni ú nto ne, te ká'án u tú'un é ña ini ú ne, ¿mí'i ntu kaxntii ú nto? Ntá tsi kuvi xntii ú nto te ká'án u neé ta'xi Xuva ko é kūtuní ko, o neé iní u é nuu é ntaā í, o tú'un é ta'xi Xuva kō é ká'án u ni nto, o nūu i é nañe'e ú nto.

⁷ Un tsi nte strúmentu é kanakueku o ne, vata kaa choó san ne, o vata kaa kiñú'u san é ña kantító, ntá tsi tē ña vá'a koo nakueku o ne, ña díto neé kaeku. ⁸ Tē ña vá'a koo nakuēku o trunpetá san é kākana ña sntadun san é kī'in ñá du'xēn ne, ¿xoó ntu koo tú've i é kī'in í du'xēn? ⁹ Kuan tsi o kúvi ni ntō di. Te ká'an ntó ni ñá'a tú'un ntō é ña kañe'e ñi i ñá ne, ¿nté ntu koo teku ña é káka'an nto? ¿Vata kaa ña kaka'an ni'i tátsin san ntaa nto! ¹⁰ Ná te nté kaa tú'un io da mí'i ká ñuu ñuxiví a ne, un ntíi ntíi dóo vá'a tsi kuvi kī'in ñi i ñá ne é káka'an. ¹¹ Ntá tsi tē ña káñe'e ñi i kō tú'un é ntáka'an tuku ña'a ne, díto é xio ñuu ña kuenta iña ko ne, xo'o né, xio ñuu ko kuēnta iña ñá di. ¹² Dukuān ne, te dóo ncho ní'i nto nuu i é káta'xi Espiritū Sántū sán ne, nantuku ntō neé nuu i é díi ka kaidiá'vi i é kuka'xi nūu un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i san.

¹³ Tē xoó kaka'an í tuku tú'un né, na kákan ñá nta'a Xuva ko, na ta'xi ña é kúvi ntada ntaa ñá neé kani tú'un. ¹⁴ Tsí te káka'an ntá'ví u tú'un e ñá ini ú ne, nimá ko kaka'an ntá'ví, ntá tsi ñá tē neé kañe'e ñi i kō. ¹⁵ ¿Neé ntu vii ú ve? Ka'an ntá'ví u ni nimá ko ne, ka'an ntá'ví u ni ñi kō di. Kata ú ni nimá ko ne, kata ú ni ñi kō di. ¹⁶ Tsí te da mii tsi nima nto kanuu iní nto Xuva kō ne, ¿nté koo ka'an ntá'ví ña é ñá iní san ni ntō dadíi dá kanakue'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko, tē ña katéku ña nee iña kaka'an nto? ¹⁷ Kuān te dóo vá'á ó kaka'an ntá'ví nto dá kanakue'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ña kaidiá'vi é kuka'xi nuu ta'an nto nta'a Xuva kō. ¹⁸ Xu'ú ne, kanakue'e ú sintiá'vi nta'a Xuva kō tsí díi ka kaka'án u tuku tú'un é ña ini u é un ntíi ntíi nto. ¹⁹ Ntá tsi dá tūví u ni ñá ntákuinti'xe i sán ne, díi ka vá'á ó kuān te úvi uni xú'u ka'án u é kīni ña'a san vata koo é díi ka kutú've ña, naa i é ka'án u u'xi míil tú'un é ña kī'in ñi i ña.

²⁰ Ení, ñá ku dē kuení nto vatā ó kadē kuení i'xá san. Mii tsi kuēnta iña nūu i é kīni kaa ne, vii nto vatā ó de i'xá san é vata kutú've i é vii i é kīni kaa. Ntá tsi kadā kuení nto vatā o ntádē kuení ñatā san. ²¹ Lei Xúva kō ne, uve na'a, kaka'an: “E tuku tú'un ka'án u ni ña ñūu sá'a, ne, ña vé'xi xio ñuu ka'an ñá ni ña nāá ko, ntá tsi nte da'a sá kuān koo ka'án u ne, ña téku ña, ka'an Xúva kō”, ka'an. ²² Dukuān ne, é ká'an ó tuku tú'un é ña ini ó ne, vata koo é kīni ña'a, ña é ña kákuinti'xe i ne, ñá te ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi te ká'an o tú'un é tá'xi Xuva ko ne, vata koo é kīni ña ntákuinti'xe i san ne, ñá te ña é ña ntákuinti'xe i. ²³ Da ntánataká nuu un ntíi ntíi ña ntákuinti'xe i sán ne, é un é un ña ntáka'an ña tuku tú'un é ña ini ña ne, kídaā ne, te xēe ña'a, ña é ñá ini nuu i sá'a, o ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, ¿vá ña ka'an ntú ña te ntákuluku nto? ²⁴ Ntá tsi te ún ntíi ntíi ntó ka'an nto tú'un e tá'xi Xuva kō né, te xēe ñá'a, ña é ñá ini nuu i sá'a ne, o te xēe uun ña'a, ña é vata kuinti'xe i ne, koto ña neé ña'a ña ne, kūtuni ña tsí io kuétsi ña kuēnta iña tú'un va'a é ntáka'an nto san. ²⁵ Kutuni ña nee é ñu'u xū'u nima ña ne, nakunchíi ña nuu Xuva ko ne, kunuu ini ñá ña. Kutuni ña tsí nuu mé'ñu nti'xe Xuva ko ntō.

Vii nto vata xkoó ini nto, ntá tsi na kuiñi ūkun

²⁶ Vi'a ve né, ení, dā ntánataká nuu nto ne, iō ntó ne, kuvi kata nto; iō ntó ne, kuvi nakuā'a nto ña'a san; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tú'un e tá'xi Xuva kō é kūtuni nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto tuku tú'un é ña ini nto; iō ntó ne, kuvi ka'an nto neé kani tú'un tú'un ñā. Kuān koo vii nto vata koo é dií ka kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, un ntíí ntíí nto. ²⁷ Tē xoó ncho ka'an í tuku tú'un é ña ini í ne, na kā'an úvi uni ñá'a, ntá tsi kui kui uun ña na kā'an ña. Kidáā né, kuntitsí uun ña é ntāda ntaa neé kani tú'un tú'un é kākā'an ña. ²⁸ Ntá tsi tē xoxo nté uun ña é ntada ntaa neé kani tú'un sá'ā ne, dií ka vá'ā o é ña ká'an kue'en ña tuku tú'un é ña ini ña da ntánataká nuu ña. Diin diin tsi na kā'an ntá'ví mii ña ni Xuva kō. ²⁹ Tē xoó ncho ka'an í tú'un é xe'é Xuva kō é kūtuni ñá ne, uvi úni tsi ña na kā'an ña. Na kīnī ña nguii sán ne, na kā'an ñá te nuu é ntaā í é kākā'an ña. ³⁰ Ntá tsi tē xe'é Xuva ko tú'un é kā'an tuku ña'a, ña tuvi íkān né, na tēe kádin ña é kākā'an dí'na san. ³¹ Kuvi ka'an nto, un ntíí ntíí nto e n'íi nto tú'un e tá'xi Xuva kō, ntá tsi kuentá uun xntō, vata koo é un ntíí ntíí nto kutú've nto ne, ntuka'nu ini nto. ³² Xoo é n'íi í tú'un é xe'é Xuva kō ne, kuvi kada kú've mii neé ura ká'an. ³³ Tsí ña ntio Xuva ko é kōo da vántiñi o kuntoo ō, tsí ntio ña é diin diin tsi kuntoo ō.

Vatā xkoó ini un ntíí ntíí ení kō, ña ntákuinti'xe i sán ne, ³⁴ ñadí'í san ne, diin diin tsi na kuntoo ña ini ukún kān, tsí ña vá'ā ó te ka'an ña. Kantio é kuiko ñu'u ña vatā ó kaka'án lei Xúva kō. ³⁵ Tē neé ncho kutuni ñá ne, na tsixe'e ña xii ña tē neé ña nú vi'i ña kān. Tsí ña vá'ā o é kā'an ñá ini ukún kān.

³⁶ ¿Nté ō ntu? ¿Vá nta'a ntú nto vé'xi tú'un Xuva kō kuan? Ntē ña te da mii xnto ni n'íi nto tú'un ñā. ³⁷ Xoo é kākā'an í tsí n'íi í tú'un é xe'é Xuva kō é kā'an náa ña ne, o tē dóo ini ña Xuva kō ne, na kīnī ñá tsi sá'ā é kakā'u ú iña ntó ne, uun e tá'xi Xuva kō é kada ntaa o. ³⁸ Ntá tsi tē xoó ña'a ña káde ña kuenta tú'un sán ne, ña kú de nto ña kuentá dī. ³⁹ Dukuān ne, ení, kákan nto nta'a Xuva ko na tá'xi ña é kā'an ntó naa ña ne, ñá ku ē'nté nuu nto é na kā'an ñá'a san tuku tú'un é ña ini ña. ⁴⁰ Ntá tsi da neé ka é vii ntó ne, ñá ku dotō tsí vii nto ne, kuentá uun xnto ka'an ntó vatā ó ntio Xuva kō.

15

Dā ntóto Cristu

¹ Ení, ntio ko é na naka'an ntó tú'un va'á san é nañé'e ú nto kídaā nté koo nakáku ō. Dīvi tú'un é kuinti'xe nto kídaa ne, kuan tsí ó ntákuinti'xe nto vevíí dī. ² Kuenta iña tú'un sa'á ne, nakáku nto, tē ña xtuví mii nto tú'un vatā o ka'an ntódo ú ni ntó ne, tē ña te é ntaā í é kuinti'xe nto.

³ É kā'án u ni nto tú'un é dií ka nuu á'vi í é n'íi ko: é xi'í Cristu kuénta iña kó, vatā ó uve na'a kaka'an tú'un Xuva kō ne, ⁴ íntū'xí ña, ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, ntóto ñá vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō. ⁵ Kídaā ne, iní Pedrú san ña ne, dā ku e ví'i ne, iní pustrú ña nguii san ñá dī. ⁶ Rkontúví ne, ú'un siēntu ñá'a, ña ntákuinti'xe i san, iní ña ña é uun ito tsi. Iō ñá ntóo ká ña; iō ñá ne, e xi'í ñā. ⁷ Uun ká tuku ntuví ne, iní Santiau ña; kidáā ne, un ntíí ntíí pustru ña ini ña ña dī.

⁸ Dā ntíi ata í ne, iní u ñá dī, xu'u é vata kaa uun i'xa é kākú xe'e kaa u. ⁹ Tsí xu'ú ne, dií ka dutsi u é un ntíí ntíí pustrú san ne, ntē ña nuu á'ví ko é kā'an ña'a san é pustrú u, tsí dóo dé xení u ni ñā ntákuinti'xe i Xuva kō kídaā. ¹⁰ Ntá tsi dóo vá'ā o dé Xuva ko nī ko dá nadama ñá ko vata koo é kúví u vata kaa ú sa vevii. Ná te dotō tsí ni ēté xaa u e dóo va'a e tá'xi ña ko, tsí xu'ú ne, dií ka kade tsiñu u é un ntíí ntíí ña nguii san. Ntá tsi ña te da mii tsú kade tsiñu u, tsí Xuva ko nuu ña nimá ko ne, dīvi ñā kade ña tsiñu va'á san é káde u. ¹¹ Ntá tsi ña té ini te xū'ú ne, o ña nguii san ntáde ña tsiñu san, tsi ntánañē'é ntí tú'un Xuva kō né, dīvi e kuinti'xe nto.

Tē ntóto ña xi'í

¹² Ntá tsi tē ntáka'an ntódo ntí tsi ntóto Cristu dá xi'í ñá ne, ¿nté kui iō ntó ne, ntáka'an nto tsí ña ntántoto ñá xi'í san, kuan? ¹³ Tē dí ña ntántoto ñá xi'í san ne, Cristú ne, ña ni ntóto ña dī. ¹⁴ Tē dí ña ni ntóto Cristú san ne, é ntaā í e ntáka'an ntódo ntí ne, e kuinti'xe nto ne, é ntaā í; ñá tē neé nuu á'vi. ¹⁵ Tē dí kuān ó ne, ntáde vetē ntí iña Xuva ko, tsí ntáka'án ntí é nantoto Xuva kó Cristu dá xi'í ña. Ntá tsi ¿nté ntu ō nántoto ña ñá kuan, tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san? ¹⁶ Tsí tē dí ña ni ntoto ñá xi'í san ne, nté Cristú ña ni ntoto ñá dī. ¹⁷ Tē dí ña ni ntóto Cristú ne, é ntaā í e ntákuinti'xe nto ne, ña túví xoó kada ka'nu iní i ni kuetsí nto. ¹⁸ Tē dí kuān ó ne, un ntíí ntíí ña xi'í, ña é kuinti'xe i Cristu dá xi'í ne, ñá ni xēe ntá'a Xuva kō. ¹⁹ Tē dí da ntántito tsi o ñuxiví a e ntántétu ō Cristú ne, dií ka nta'vi ide ō é un ntíí ntíí ña'a san.

²⁰ Ntá tsi nã te kuã n ó kuvi, tsí é nuu é ntaã í ne, ntoto Cristu dá xi'i nã. Vata kaa kití vidin e kúí di'na ma é tatã kó kaa nã, tsí di'na nã ntóto nã é un nti'í o. ²¹ Uun tsi nãtií idé nã kuetsí é ió doxi'í san ne, uun xtuku tsi nãtií ntóto nã vata koo é ntóto nã xi'i. ²² Vata o ni'i ko é kuvi o é kuetsí Adaán ne, kuan o ni'i kó ntuvi iña kó nta'a Cristu. ²³ Ntá tsi kuiñi ukūn ó ntoto o, vatã ó kaduku ntée o. Di'na Cristú odo núu nã ntóto nã. Kídaã ne, dá nãinu xtúku nã ne, ntoto un ntií ntií nã kaka'an í nã. ²⁴ Rkontúvi ne, xée ntúvi é ntií ntií nã. Tē kúvi nãti'í Cristu é un ntií nã tsiñu na'nu i sán, nã nã ntádē kú'vé san, ni ūn ntií ntií nã'a, nã e dóo iō i é vii ne, da kidáã nakué'e nã da kanī mí kãde kú'vé nã nta'a Xuva kō. ²⁵ Tsí Cristú ne, kantio é kadã kú'vé ka nã un tsi da nté kúvi vii nã ni ūn ntií ntií nã ntaínchu'vi nã. ²⁶ É ntií ata i é kãinchu'vi nã ne, divi sán doxi'í san ne, nãti'í nã di. ²⁷ Tsí Xuva kō ne, xé'e nã é kodo nuú Cristu é un ntií ntií nuu i. Ntá tsi é kaka'an o “un ntií ntií nuu í san” ne, nã te kakā'an o te kodó nuu nã iña Xuva ko, tsí Xuva kō xe'é nã é kodo nuú nã un ntií ntií nuu i. ²⁸ Tē kúvi idé l'xá Xuva ko nūu i sá'a ne, nakué'e nã é kadã kú'vé Uva nã iña nã. Dukuã nē, da nēé ka nuu í ne, di'na ká Xuva kō.

²⁹ Tē nã kuan koo kúvi ne, ¿nté kui kuã xkoó ini kú nã iō nã kuã é tuku nã'a kutsi ntute nã naa nã xi'í san? Tē dí nã ni ntoto nã xi'í san ne, ¿nté kui kuã xkoó de ntu nã kuan?

³⁰ ¿Nté koo ntu é da nuu da kuií tsi nã u'vi ni'i nti ntuvi iña nti kuan? ³¹ Uten uten doko sá kanakí'i nã ntuvi iñá ko. Nuú é ntaã i. Nuú é ntaã í di tsi dóo diní ko kuenta iña nto, tsi ntákuinti'xe nto Tó'lo ko Jesūcristu. ³² ¿Néé ntu tsiñu nãá u ni nãñã san, vatã ó de nã nūú Efesú san ne, tē dí nã ni ntoto nã xi'í san? Díí ka vá'ã ó na kō'lo ka'xi o, tsí tevãã ne, kuví o.

³³ Nã ku dã vá'a nto é kanī nta'ví nã'a san nto. Tsí kuvi nti'xe vatã ó kaka'an nã'a: “Te kuve ta'an o nã kini ntáa sán ne, xtuví mii o é vã'a é ini o”, koo ka'an nã. ³⁴ Na ntútuni ntó ne, vii nto é vã'a. Nã kú de ká nto é kini kaa san. Tsi iō ntó ne, nã ini ntó Xuva kō. Kaka'an u sá'a vata koo é na kuka'an nuu nto.

¿Nté ntu o kantoto nã xi'í?

³⁵ Á te iō ntó ne, kadã kueni nto: “¿Nté ntu koo ntoto ká nã xi'í san? ¿Nté ntu kaa kúñu nã?”, koo ka'an nto. ³⁶ Nã ku tsixe'e tūntu nto. Tsí tsíkin, kití kaí'xi nto ne, ¿ntē ntú koo kue'nu tē nã di'na té'u? ³⁷ Tsi é kaí'xi o ne, é tūku kaa te kéne. Tsí da mii tsíkin dá i'xi nto, kuã té tsíkin trigú ne, o da nēé ka tsíkin. ³⁸ Ntá tsi Xuva kō ne, kaxé'e nã é un é un tsíkin sán xuku i ni kití i vatã o é ntio nã. É un é un tsíkin sán ne, é un é un nuu i di. ³⁹ Da nēé ka nuu kúñu sán di ne, nã te ūn tsi nuú i kúvi. Tsí uun tsi nuu i e kúvi kúñu nã'a sán ne, é tūku ntáa kúñu kiti san ne, é tūku ntáa kúñu láa sán. Kūñú tsákã sán di ne, é tūku ntáa. ⁴⁰ Kuan tsí o kúñu é ió e dukún kã di, tsí nã te dadí ntáa kúñu é ió nuxiví a. Ntá tsi ntuvi kúñu sán ne, dōo vá'a ntáa. Ntá tsi e tūku ntáa kúñu é ió e dukún kã é kúñu é ió nuxiví a. ⁴¹ Ngãntíí san ne, dōo va'á ntuve i ne, dōo va'á ntuve xoó san di, ni xntiví san di, kuã te e tūku e tūku ntáa. Xntiví san ne, e tūku e tūku ntáa é un é un di. ⁴² Kuan tsí koo kuvi te ntóto nã'a, nã é xi'í san di. Kūñu e kaí'xi o ne, kate'u, ntá tsi kúñu é ntóto ne, nté uun ito ká nã kuvi. ⁴³ Kūñu e kaí'xi o ne, nã tē neé nuu á'vi, ntá tsi te ntóto ne, dōo va'a. Vítã kue'en kúñu sán te i'xí o, ntá tsi tē ntóto ne, dōo ntií. ⁴⁴ Te i'xí o ne, uun kúñu kúvi o, ntá tsi kúñu é ntoto ne, dadí nã kúñu Xuva kō. Vatã ó iō kúñu kō nuxiví a ne, kuan kōo ni'i ko kúñu ko te kuē'en o ntá'a Xuva kō.

⁴⁵ Tū'ún Xuva kō ne, kaka'an: “Adaán, nã kui ūn ne, ní'i nã ntúvi iña nã vata koo é kutuví nã nuxiví a”, ka'an. Ntá tsi Adaán, nã ntií ata i kán ne, ní'i nã é kúvi ta'xi nã ntuvi iña ko é kuntoo o ni Xuva kō. ⁴⁶ Ntá tsi nã te kúñu kō é kuntoo o ni Xuva kō é ni'i ko di'na, tsí di'na kúñu kō é ntuvi nte'u. Da kidáa ni'i ko kuñu é kuntoo o ni Xuva kō. ⁴⁷ Nãtií, nã kui ūn ne, nté'ū kúvi nã ne, kaduku ntée nã nuxiví a. Nã kuvi ūví san ne, Tó'lo ko nã. E dúkūn kan vé'xi nã. ⁴⁸ Kūñú kō é ni'i o nuxiví a ne, vata kaa kúñu nã kúvi nte'u kaa. Kūñu é ni'i ko e dukún kã ne, vata kaa kúñu nã e dukún kã kaa. ⁴⁹ Vata o ntúvi o nã kúvi nte'u nuxiví a ne, kuan koo ntuvi o nã tuví e dukún kã di.

⁵⁰ E ncho ka'án u ni nto, eni: Nee é iña kúñu ni iña xiki kúvi ne, nã kúvi ni'i mí tuví Xuva kō. Tsí da nēé ka é kate'ú ne, nã kúvi ni'i é kutúví ntii dañu ntúvi. ⁵¹ Kini nto ve tsí ntaá ū ni nto ūn nuu i é nté uun xoxo íni i: Nã te ūn ntií ntií o kuvi o, ntá tsi un ntií ntií o nadama kúñu kō. ⁵² Uun da'na nchuvii, vata koo kuvi é nakuéni o, te éku trunpetá san é ntii ata i. Tsí kueku trunpetá san ne, kidáa ntóto nã xi'í san e nté uun ito ka nã kuví nã. Xo'ō é ntántoo ká o ne, ura tsí i nadama kúñu kō di. ⁵³ Kantio é nãdama kúñu é kate'ú san ni kúñu é nã katé'ú san. Kantio é nãdama kúñu é kanti'i ni kúñu é kutúví ntii dañu

ntūvi. ⁵⁴ Tē nádama kúnū é kate'ú nī é ña katé'ú ne, te nádama kúnū é kanti'i nī é ña kanti'i ne, kidáa ne, kuntaa é kaka'an tú'un Xuva kō: “Ña kōo ká doxi'i, tsi kúvi idé Xuva ko ni i”, ka'an. ⁵⁵ ¿Ña nta'vín ntun, doxi'i? ¿Mí'i ntu é kúvi viín kan nī nti? ¿Mí'i ntu kuvi ntuku kuí'ín kan nti? ⁵⁶ Tsi kantuku kuí'i doxi'í san ko kuēnta iña kuétsi kō ne, kūtuni ko tsi iō kuetsí ko kuēnta iña leí san. ⁵⁷ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō é káta'xi ña é kúvi vii o ni dóxi'í san nta'a Tó'o ko Jesūcristu. ⁵⁸ Dukuān né, ēní, kuntikin nto é ña ku xtuví mii ntō e ntákuinti'xe nto; ña ku díta nto tūku itsi. Díí díí ka na kuka'xi nuu nto ni Xuva kō, tsí nto'ó ne, ini ntó tsi ña te é ntaā í e ntáde tsiñu nto ni Xuva kō.

16

Dómēni é ntánatakā ña iña ta'an ña

¹ Kuenta iñá domēni é ntánatakā nto iña ta'an ko, ña kuinti'xe i sán ne, kué'e nto vata ō nañé'e u ña ntákuinti'xe i ñuú Galacia. ² É kui uun ntūvi vité san ne, naki'i da'an ntō domēni, vata kaa e ní'i nto. Na kōo tú'vē nto vata koo é ña kantío é natakā ntó tē xee u. ³ Tē xee u ne, kada vá'a u tutu é kuní'i ña é nakaxnúu nto é kí'ín ni'i ñá domēni iña ta'an ko, ña ntoo ñuú Jerusaleen. ⁴ Te kántio é kí'ín u ne, kí'ín ú ni ña dí.

Mí'i nchó kí'ín Pablu

⁵ Kikoto ní'ni ú nto te ita ntí'xin ú ñuú Macedonia, tsí itsi ikān kuita ntí'xin u. ⁶ Ñá iní u te kuvi kutūví u ni nto, kuān te uun dá'na, o dā nté kuita ntí'xin ntuvi ví'xin san. Kidáa né, kuvi xntii ntō ko dá ñi kí'ín u mí ntio é kí'ín u. ⁷ Ña ntio ko é uun da'na tsi koto ni'ni ú nto, tsí kuān te nté kaa ntuvi kutuví u ni nto, te Xuva kō ntio ña. ⁸ Kuntētu ka ú i'a ñuú Efesu da nté kúvi viko é nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko iña i é ta'vi ō, ⁹ tsí dóo iō tsiñu Xuva kō é káda tsiñu ú i'a ne, dōo vá'a ó kakuvi, kuān te dóo iō ñá ntáka'an nté'e ko.

¹⁰ Tē xee Tímoteú ne, víi nto ña kuenta vata koo é káan ña, tsí iña Xuva ko káde tsiñu ña vatā ó de ú xu'u. ¹¹ Dukuān né, kuiko ñu'u nto ñá ne, xntii nto ña na kí'ín ka ña itsi ña vata koo é vā'á koo naxee ña mí tuví u. Tsí xu'ú nī ña kuinti'xe i sán ne, ntántétu ntí ña i'a.

¹² Ení ko Āpoló ne, dōo ikán u da xe'e nā kíkoto ní'ni ña nto ni tā'án ko ña nguí san, ntá tsi ña ni ntio ña kí'ín ñá vevii. Ntá tsi kí'ín ñá tē ni'i ña ntuvi.

Tū'un da ntí'i tutú san

¹³ Kuenta tsí víi nto; ñá ku xtuví mii nto é ntákuinti'xe nto. Ñá ku u'vī ntó; na kūtíi nto vata kaa é tíi nto. Koo ntii ntō. ¹⁴ Da nēé ka é vii ntó ne, víi nto é ntákuinima ntó ta'an nto.

¹⁵ Ini ntó, ēni, tsí Stefanu ni ñaví'i ña ne, di'na ña kuínti'xe ña é da xōó ka ña ntoo ñuú Acayá san. Nté ntūvi tsikán ne, da mii é ntáxntii ña ta'an kō, ña ntákuinti'xe i san.

¹⁶ Kakan ú nto é kuiko ñu'u nto ñá'a, ña vata ntáa ña tsikan. Kuān koo víi nto dí, ni ūn ntí'í ntí'í ña'a, ña ntáde tsiñu ni'i nto, nī ña ntáxntii nto. ¹⁷ Dōó díní ko tsí é xee Stéfano ni Fortunátu ni Acáicu, tsí dīvi ñá ntáde ña é ña ni kuvi víi nto é xoxó nto i'a. ¹⁸ É nāxnuu ka'nu ña nimá ko vatā o dé ña ni ntō dí. Koto nto ña, tsi dóo va'á ña'a ña.

¹⁹ Un ntí'í ntí'í ña ntákuinti'xe i san, ña ntoo i'a ñuú Asia ne, taxnuu ña ntiusi nto. Aquila ni Prísila ni un ntí'í ntí'í ña ntákuinti'xe i san e ntánataká nuu ña nú vi'i ña kán né, taxnūu ña ntiusi ntó dí, ta'an nto, ña ntákuinti'xe Xuva kō. ²⁰ Un ntí'í ntí'í ta'an kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ña ntiusi ntó dí. Nanume ta'an nto kuenta iña Xuva ko. ²¹ Xu'u é Pablú u ne, mii u ka'u u sá'á é taxnūu ú ntiusi nto. ²² Tē xoó ña ntío i Tó'o ko Jesūcristú ne, na ní'i mii ña é nto'o ña nta'a Xuva kō. ¡Nā nainú náne'e Tó'o kō! ²³ Na kunūu mé'ñu kunuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto. ²⁴ Ntio ko é kūtuni nto tsi dóo ntio kó nto, tsí uun tsi kúnū kúvi o nī Tó'o ko Jesūcristu. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō, xu'u é Pablú u.

Tutu é kuvi ūvi e táxnū San Pablu iña ñá ñuú Corintu

Taxnū Pablu tú'un iña ña kuínti'xe i, ñá ntoo ñuú Corintu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustrú u iña Jesúcristu, tsí kuān o e ntío Xuva kō. Ntuví u ení ko Timoteu táxnū ntí tutú sa'á iña ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntánataká nuu ini ukun ñuú Corintu, ni un ntíí ntíí ña ntáduku ntée Xuva ko da kanií ñuú Acaya. ² Na naxnuu viko Xuva ko ntō. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto, ña ña nī Tó'o ko Jesúcristu.

Nté ō ntó'o Pablu

³ Ká'an o ni Xuva ko, uvā Tó'o ko Jesúcristu, tsi dóo va'á ña. Tsi ña ña é uva ko ña é dóo kantunta'ví ini ña kō, é kanatsu'un ka'nu ña iní kō é vī'a é uten. ⁴ Xuva kō ne, kanatsu'un ka'nu ña iní ko da nēé ka nuu i e ntánto'o kō vata koo é kūvi natsu'un ka'nu o iní ta'an ko, ña e ntánto'o i ña, vata tsí ó de Xuva ko ni kō. ⁵ Tsi kuān te dóo ntánto'o ntí kuenta iña i e ntántikín nti Cristú ne, ntá tsi ña ña dóo kanatsu'un ka'nu ña iní nti ña. ⁶ Té ntánto'o ntí ne, ntánto'o ntí vata koo é nāku'un ka'nu iní nto, vata koo é nākáku nto. É nátsu'un ka'nu Xuva kō iní nti vata koo é nātsu'un ka'nu ntí iní nto ña vata koo é kutíi nto é nto'o nto vata o ntánto'o nti. ⁷ Dōo ka'nu kuíní nti ni ntō tsi iní nti tsi te kuān o ntánto'o nto vata o ntánto'o ntí ne, kuan tsí ó kanatsu'un ka'nu Xuva ko iní ntó vata tsí ó de ña ni nti.

⁸ Ntio nti é kūtuni ntó, ta'an ko, nté ō ntó'o ntí ñuú Asia. Un vá'a tsi ntó'o nti íkān. Dókō sá ña ni kutíi nti. Tsi kūví nti, kuíní nti. ⁹ Ntá tsi kutuní nti tsi da mií é kūví nti, vata koo é kūtuní nti tsi ña te mií nti ío nti é vīí nti, tsi Xuva kō é ío ña é vīí ña, tsi ña ña é kanantōto ña ña xi'i. ¹⁰ É nakākú Xuva kō ntí ña dá dokó sa ni xi'i nti ne, kuān koo víi xtukú ña. Iní nti tsi nakāku xtúku ña ntí tē xeé doxi'i e dóo nti iní í, ¹¹ te ña ña nti nti nti ntō ntí é ká'an ntá'ví nto kuenta iña nti. Te tñtñ ña'a ka'an ntá'ví ña iña nti ne, tñtñ ña'a nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō tsi ni'í ko é vá'a nta'a ña.

Nté kui ña ni ñé'e Pablu ñuú Corintu

¹² Ío uun nuu i e dóo ka'nu kuíní nti: tsi ña te nēe kuetsí nti tsi ña ni idé nti nuu i é kīni kaa ñuxiví sa. Tsi dé ntaá nti é ká'an nti ni ntō é nuu é ntaā i. Tsi da xe dóo va'á Xuva kō né, xntii ña nti é kuān o dé nti, tsi ña kúvi víi nti nuu i é vá'á tē dí ña Xuva kō kaxntíi ña nti. ¹³ Dā ntátaxnū ntí tutú nta'a nto ne, ña te tú'un e dóo xū'u ntáka'an nti ni ntō, tsi ntáñe'e ña nti tú'un é ntáka'an nti. Ntio ko é na kī'in ña vá'a nto, ¹⁴ vata o kue'en ña kúdi nti un siin e ntáka'an nti ni ntō, vata koo é ka'nu kuíní ntó kuenta iña nti ne, ka'nu kuíní nti kuenta iña ntó ña, tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'o ko Jēsuu.

¹⁵ Tsi iní u sá'ā ne, ña ni mí ntoo nto kī'in u kíkoto ni'ni ú nto, kuíní kó, vata koo e dóo ña nti uvi íto é kōto ni'ni ú nto. ¹⁶ Tsi ntío ko é kuíta ntí'xin u mí ntoo nto te kué'en u itsi ñuú Macedonia ne, te kuíta ntí'xin xtúku u da xkókoo ú, vata koo é xntii ntó kó te kué'en xtúku u itsi ñuú Judea. ¹⁷ ¿Ña vá'a ntū ó ni dē kuení ko, te kuíní nto? ¿Ntákuinti'xe ntu nto te dotó tsi kaxé'e ú xu'u ko é vīí u, o tē ña víi u, vata tsí ó de ña é ña ntántikín Xuva kō? ¹⁸ Kutuni Xuva kō tsi nuu é ntaā i é káka'an nti ni ntō, ña te dotó tsi kaka'an nti. ¹⁹ Ntuní nti Silvanu ni Timóteu ne, ntáka'an ntódo ntí ni nto iña Jesúcristu, I'xá Xuva kō. ña ña ne, kaka'an ña é nuu é ntaā i, ña te dotó tsi kaka'an ña. ²⁰ Tsi ña ña ne, dē ntaa ntí'i ña é un ntí'i e tá'xi Xuva kō xu'u ña. Dukuān ne, ntáka'an o “Kuan tsi koo na kō” da ntáka'an o tsi dóo ka'nu Xuva kō. ²¹ Xuva kō ne, é tá'xi ña é kuve ta'an kūtū o Cristu. Mii ña nāxaxnúu ña kō. ²² É xntéé na'a ña ko vata koo é kūtuni ko tsi ntáduku ntée o ña. Tsi tá'xi ña Espíritū Sántū san é kúnū ña nima ko vata kaa uun káa é ntéé na'a nima ko.

²³ Ntá tsi ña ni nákuíta nti'xin u ñuú Corintu vata o kaka'an u, tsi ña ni ntío ko é kuntōo ntá'xa nto kuenta iña ko. Ini Xuva kō tsi nuu é ntaā i. ²⁴ Tsi ña te ntí'i ntádē kú'vé nti nté koo kuínti'xe nto Xuva kō, tsi é ūve tá'an kutu nto ña. Ntá tsi nti ntí xntii nti nto e díí díí ka kuntōo ña nti nta'a Xuva kō.

2

¹ Dukuān ne, ña ni ntío kó kī'in xtúku u kíkoto ni'ni ú nto tē dóo kuntuo nta'xa nto. ² Tsi te xū'ú vii u é kuntuo nta'xa nto ne, ¿xoó ntu vii i é nakunuu ña ní ko, tē ña ña ña nti? ³ Dukuān e táxnū ntí tutú san iña nto, vata koo é ña kutuví nta'xa u kuenta iña nto te xee u mí ntoo nto, tsi ntío kó kutūvi ña nti u kuenta iña nto. Tsi te kutūvi ña nti u ne, dadíi kuntuo ña nti o ni ntō. ⁴ Dā dé va'á u tutú san ne, dōo dé kuení ko, dōo ntí'i iní

ko. Un tsi nte éku u. Ntá tsi ña ni de vá'á ú tutú san é na kũntoo nta'xa nto, tsí vata koo é kũtuni nto tsí ña te nté kaa kuinimá ko nto.

É káda ka'nu iní ña nĩ ña edé kĩni kaa

⁵ Ntá tsi te ũun ña'a dé ña é kutúví nta'xa ú ne, ñá te mĩ tsú kutuví nta'xa u, tsí iō ntó é kũntoo nta'xa nto kuénta iña i é edé ña di. Ká'án ú tsi “iō ntó” vata koo é ña ká'an ú te un ntí'i ntó. ⁶ E xéé ō tsi é nantó'o nto ña, dókō sá un ntí'í ntí'í nto. ⁷ Vevíí ne, díí ka vá'á ó te káda ka'nu iní nto ni ñá, te nāxnuu ka'nu nto iní ña vata koo é ña kutuví kue'en ñá dontíni. ⁸ Dukuān ne, kaikán u nta'a nto te kué'é nto é kũtuni ña tsí ntio nto ña. ⁹ Dí'na táxnūu ú tutú kuenta iña núu i sá'a é kōto ntee ú nto te káda ntaa nto é un ntí'í é ká'án u ni ntó. ¹⁰ Da xōó ka ña'a é káda ka'nu iní nto ni ñá ne, kada ka'nu iní u ni ñá di. Da nēé ka nuu i é dé ka'nu iní u ni ñá'a nuú Cristú ne, dē ka'nu iní u ni ña kuénta iña nto, ¹¹ vata koo é ña kuvi vii é ña vá'á san ni ko. Tsí ini vá'a ō nté xkoó de.

Dōo ntí'í iní Pablu ñuú Troa

¹² Dā xéé u ñuú Troa é ká'an ntódō ú kuenta iñá Cristú ne, dōo vá'a ni'í itsi é kada tsiñu ú iña Tó'o kō. ¹³ Ntá tsi ña díní nuu nimá ko, tsí ña ni naní'í ko ta'an kō Tito. Dukuān ne, nakué'e ú ña ntoo ikān doka'nú iní ne, dá kué'én u ñuú Macedonia.

É kaxé'e Xuva kō é kũvi vii ña

¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi Xuva kō tsí nguentúvi kata'xi ña é kũvi vii ntí, tsi kúvi dé Cristú ne, ntántikín ntí ña. Dā mí'í ka ntáñe'é ntí ne, ntaíní'í ntí tú'un iña ña vata koo é kũtuni ñá'a xoo ñá'a é ña ña. Dukuān ó kaika tú'un iña ña dá kaniñ ñūxivií sa, vatā ó kaika diko i e dōo vá'a ñe'e. ¹⁵ Ntí'í ne, vata kaa díkō kutu é kaxé'e Cristu ntá'a Xuva kō ntáa ntí, uun díkō i é kaika mé'ñū ña ntánakáku san nĩ ña ntákunaá san. ¹⁶ Dā iní ña ntákunaá san ne, kutuni ña é nĩ'í ña dóxi'í. Dā iní ña ntánakáku sán ne, kutuni ña é nĩ'í ña ntuvi iña ña. ¿Xoó ntu kuvi vii i nuu i sá'a? Mii tsi Xuva ko tā'xi ña é kũvi vii ntí. ¹⁷ Ntí'í ne, ñá te ntaíka ntí ntádikō ntí tú'un Xuva ko vatā ó de ña nguū. Ñá te ntánadama ntí tú'un ñá, tsí ntáka'an ntaá ntí tú'un Xuva kō, ñá te ntaéni nta'ví ntí ña'a. Tsí mii Xuva kō táxnūu ña ntí ne, é kũve ta'an ntí nĩ Cristu.

3

Tū'un xee é naxtví Xuva kō

¹ ¿Ō ntádē kuení ntu nto tē ntáka'an xtúku ntí ni ntó tsi dōo vá'á ntí? ¿Ō ntio ntu nto é kuído ntí tutú sa xéé ntí mí ntoo nto vata koo é kũtuni nto xoó ña'a ntí? ¿Ō kantio ntu é kākán ntí nto tutú sa, vatā ó de tuku ña'a? ² ¿Ñá'á ni san! tsí ña ni ntó e kúvi nto tutú san é ni'í ntí. Tsí ña ni ntó ne, vata kaa uun tutu é ntéé na'a nimá ntí é kĩni un ntí'í ntí'í ña'a san, nakuá'a ña. ³ Tsí nto'ó ne, vata kaa uun tutu é de vá'a Cristu é nĩ'í ntí. Ñá te tĩnta ni xé'e, tsí Espíritu Xuva kō, ña kantíto ntíi dañu ntúvi. Ñá te āta xúu ni kanteé na'a, tsí nima ñá'a san é kanteé na'a.

⁴ Dōo ntaíntēe iní ntí Xuva ko kuénta iñá Cristu. ⁵ Tsí ña te míí xntí iní ntí nté koo vii ntí, tsi nee iña é ncho vii ntí ne, vé'xi nta'a Xuva kō. ⁶ Dívi ña nañe'e ñá ntí nté koo vii ntí tsiñu kuenta iña tú'un xéé san e xtúvi ña. Tū'un xéé san ne, ñá te tū'un é ntéé na'a é kada ntaa o vatā ó lei Muísee, tsí ntuvi iña ko é vé'xí nta'a Espíritu Sántu. Tsi tú'un é ntéé na'á san ne, kaka'an tsí ni'í ko dóxi'í san tē ña ni de ntáa o, ntá tsi Espíritu Sántu sán ne, kata'xi ña ntuvi vā'á iña ko.

⁷ Tū'un e xtúvi Xuva kō kídaā ne, áta xūu tsí kanteé na'a. Ntá tsi un tsi kaxi'í nuu ka'nu nuu Muísee da kí'í ña tú'un san. Ntē ña ni kutí ña Israeé san koto ña nuu ña, tsi dōo kaxi'í nuu. Ntá tsi da kuíí da kuíí tsi kanta'va ntúve i san. Te kuān o xi'í nuu ka'nu da xéé tú'un é nĩ'í kó doxi'í san ne, ⁸ ¿nté ntu kaa díí díí ka'nu tú'un e tá'xi Espíritu Sántu san? ⁹ Tē dōo ka'nu kúvi dá xee lei é nĩ'í kó doxi'í ne, díí díí ka ka'nu kuvi dá xee tú'un é ká'an Xúva kō tsi ntí'í kuétsi kō. ¹⁰ Lei e xtúvi ñá dí'na ne, dōó ka'nu, ntá tsi vevíí ne, ña ká'nū ka vata kaa tú'un xéé san. ¹¹ Tē dōo ka'nu kúvi da xtúvi ña lei é ña na'a ni idiá'vi ne, da díí díí ka ka'nu kuvi dá xee tú'un e ntíi dañu ntúvi kaidiá'vi.

¹² Nuú é ntaā i tsí iní ntí tsí kuān koo kuvi. Dukuān é ntáka'an ntaá ntí ni ntó. ¹³ Ñá ntáde ntí vatā o dé Muísee. Tsí Muísee ne, dávi nuu ña nuu ña dōo san vata koo é ña kĩni ña Israeé san tsí kanainu kudii é káxi'í nuu nuu ña. ¹⁴ Ña Israeé san ne, kúka'xi díki ña; ñá ntáñe'e díki ña. Kuan tsí ó ntee dōó san nuu ña vata koo é ña kí'in díki ña da ntánakuā'a ña tú'un āta san e xtúvi Xuva ko ntá'a Muísee, tsí mii tsí Cristu kuvi vii ña naki'í ña dōó san é nteé nuu ña vata koo é kí'in díki vá'á ña. ¹⁵ Vata da e ntánakuā'a ña lei Muísee san

veví ne, vatā ó te kanteé doó san nuu ña vata koo é ña kí'ín ðiki ña. ¹⁶ Ntá tsi tē xoo ña'a xkokoō ñá ne, nakuntíkin ña Tó'o kō ne, naki'i ña doó san é ntee nuu ña. ¹⁷ Uun tsi Xúva ko ni Ēspírítū Sántū sán ne, xoo ñá'a é nuu Espírítū Xúva kō nima ñá ne, ntaíka xaa ña. ¹⁸ Un ntíí ntíí o é ña katavi núu ka doó san nuu ko ne, nāxi'í nuu ko vata koo é kíni ó Xuva kō nté kaa ña e dóo va'á ña. Dukuān ne, ntánadama ntí utén uten é ntūvi ntí vata kaa Cristu, tsí utén uten kanata'xi ká ña kō e dóo va'á iña ña. Sá'ā é vē'xí nta'a Tó'o kō Espírítū Sántū san.

4

¹ Dukuān ne, ña ntánatívi iní nti, tsi dóo vá'ā o dé Xuva kō da tá'xi ña tsiñu sá'a é víi nti. ² Ntí'í ne, ñá víi nti uun nuu i é kíni kaa vatā ó de ña é kade xū'u, é kau'ví ña é víi ðító ña. Ná tē ntaéni nta'ví nti ña'a; ña ntánadama nti tú'un Xuva kō. Tsi ntí'í ne, ntáka'an ntáa ntí ni ñá'a é nuu é ntaā í vata koo é kūtuni ntí'í ña tsí da mii tsí é vā'a e ntáde nti. Ini Xúva kō tsí nuu é ntaā i e ntáde nti. ³ Tē kuíní ña'a te dóo xū'u ntáka'án nti tú'un va'á san ne, ntá tsi ña te un ntíí ntíí ña, tsí mii tsí ña ntákunaá san é ña ntátekú ña tú'un e ntáka'án nti. ⁴ Tsí ðivi ñá é ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, kūneé nuu ña. Tsi é ña vá'á san é kadē kú've ñuxiví sa ne, eðí nuu nuu ña vata koo é ña kíni ña tsi dóo va'á tú'un va'á san iñá Cristu, ña e dóo va'a. Tsí te kíni ñá Cristú ne, kíni ña nté kaa Xuva kō ði. ⁵ Dá ntáka'an ntódo ntí ne, ñá te kuēnta iña mí nti ntáka'an ntódo nti, tsí kuenta iña Jesúcristu, tsí ðivi ñá e Tó'o ko ñá. Ntí'í ne, kūdii ña ntáde tsiñu iña nto ntí kuenta iña Jesús. ⁶ Mii tsi Xuva kō, ña é de kú've é xi'í nuu ñu'ú san mí nēé san ne, ðivi tsi ñá naxi'í nuu ña nimá nti vata koo é kuenta iña ñu'ú san ne, kutuni ko tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu Xuva ko te kíni ó Cristu.

¿Nté koo kuntoo o e ntákuinti'xe ko Xuva kō?

⁷ Ntá tsi nuu i e dóo nuu a'vi e tá'xi Xuva kō ne, nuu kúñū nti. Kúñú nti ne, vata kaa kíði é kudii nté'u kúvi, ntá tsi é nuu iní i ne, dōo nuu á'vi i vata koo é kíni ñá'a tsí ña te mí ntí kuvi víi nti, tsí Xuva kō é kúvi víi ña. ⁸ Kuān te titín nuu i ntánto'o ntí ne, kútí nti. Kuān té ntánti'í iní nti nté koo víi nti, ntá tsi íó ka cho'o i nté koo víi nti, kuíní nti. ⁹ Kuān te dóo ntántukū nuu iní ña'a san nté koo víi ña nī nti, ntá tsi ña kaxtuví mii Xuva kó nti, tsí kainuu mé'ñu kainuu dáva ña nti. Kuān te ntánantāva ña nti ñu'ú kán, ntá tsi ña te ntáxi'i kue'én nti. ¹⁰ Dá mí'í ka ntáñe'é nti ne, ntaíka ní'í ntí doxi'í nti kuenta iña Jesús vata koo é kíni ña'a sán nti ne, kutuni ña tsí kantíto Jesuu. ¹¹ Dá íó ka ntuvi iñá nti ne, uten uten ntántuvi kuenta nti nta'a doxi'í san kuenta iña Jesús vata koo é kíni ña'a tsí kantíto Jesuu, tsi é ní'í nti ntuvi vā'á iñá nti kuenta iña ñá, kuān te xi'í kúñū nti. ¹² Dukuān ne, ntaxé'e nti kúñū nti dóxi'í san vata koo é ní'í nto ntuvi iña nto.

¹³ Íó mí ūve na'a tú'un é káka'an ña é itúvi ntuvi dí'na, kaka'an ña: “Kuinti'xe kó ne, dukuān é káka'án u”, ka'an ña. Ntí'í ne, dadii kuinti'xe ntí ni ña tsikán ne, dukuān e ntáka'án nti ði. ¹⁴ Tsí iní nti tsí Xuva kō ne, nantóto ña Tó'o ko Jesús dá xi'í ñá ne, kuan koo nantóto ña ntí ði ne, dá naki'i ña kó ni ntō, é kuntoo dadii o ni ñá. ¹⁵ Un ntíí ntíí é ita ntí'xin ntí ne, e kúvi kuenta iña nto. Tsí té kútítín ña'a naxnuu viko Xuva ko ñá né, dōo kútítín ka ña'a nakué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, ka'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹⁶ Dukuān ne, ña ntánatívi iní nti. Kuān té ntánatívi kúñū nti, ntá tsi uten uten ntánaku'un vá'a nimá nti. ¹⁷ Kuān té ntánto'o ntí veví ne, ntá tsi ñá tē nté sa ntii tú'un, tsí da kuíta nti'xin. Ntá tsi kani tú'un tsí ðiví é ní'í nti ntuvi vā'á kue'en iñá nti nta'a Xuva kō é kutúví ntii ðañu ntūvi. ¹⁸ Ntá tsi ña ntáde ntí kuenta nee e ðíto, tsí nee e ðíto san ne, ña te nguentúvi kaxntíi; nee é ña ðító san ne, ðiví é kaxntii ntii ðañu ntūvi.

5

¹ Kúñú kō é íó ñuxiví sa ne, vata kaa uun vi'i mí kuntoo taan ō kaa. Tē ntí'í kúñu kō ne, ini o tsí ntio vá'a vi'i vā'á ko iña Xuva ko e dukún kán, mí kuntoo o ntii ðañu ntūvi. Tsí ña te ña'a ni de vá'a ña, tsí mii Xuva kō de vá'a ña. ² Dá ntōo ká o ñuxiví sa ne, ntáxkoo kani ō e dóo ntio ko é kuntoo o vi'i vā'á kō é ta'xi Xuva ko tē xeé o nta'a ña e dukún kán. ³ Nakú'un o vi'i vā'á san é kútavi núu o vata kaa ðu'nu vata koo é ña kuntíí nima ko te xi'í o. ⁴ Dá ntōo ká o ní kúñu kō ñuxiví sa ne, ntáxkoo kani ō tsi dóo ntánti'í iní kō. Ntá tsi ña te ntío kō é nakuíta o kúñu kō, tsí ntio ko kúñū xeé kō é ní'í ko nta'a Xúva kō. Ntio kō é nadama o ntūvi iña ko é kantí'í ntuvi iña ko é ña kantí'í ntii ðañu ntūvi. ⁵ Xuva kō de kú've ñá ko kuēnta iña i sá'a: é ntio ñá é ní'í ko ntuví va'á iña kó ne, ðivi ñá tá'xi ña Espírítu ña vata koo é koo ntaá ini ko é ní'í ko.

⁶ Dukuān ne, ñá tē nguentuvi ntaíntée ini nti, kuān té kuví nti, tsí iní nti tsi dá ntōo ká nti ñuxiví sa ne, dōo ikā ntoo nti mí tuví Xuva kō. ⁷ Ntá tsi ntaíka ntikín nti Xuva ko, kuān te ña ntaíni nti ña. ⁸ Dukuān ne, ntaíntée ini nti, kuān te na kuví nti, tsi díí díí ka vá'á ó te tsoo mii nti kúñū ntí ne, dá k'ín nti nta'a Xuva kō, kíkuntóo dadii ntí ni ñā. ⁹ Dukuān né, kuān te ntóo ká nti nī kúñū ntí, kuān te tsoo mí nti kúñū ntí ne, ntá tsi ntánti'i nuu iní nti é vii nti nee é ntio Xuva kō. ¹⁰ Tsí da mii é naxee o un ntíi ntíi o kuntāñi ó nuú Cristu vata koo é nī'i ko nee é dūku ntée o, te vá'á ne, o tē ña vá'a, vatā o de kúñū kō da intóo o ñuxiví sa.

Tū'un é ntuvá'a o ni Xuva kō

¹¹ Dukuān ne, da xé iní nti tsi dóo donchu'ví ide Xuva kō ne, ntánti'i nuu iní nti ntáka'an nti ni ña'a te kuínti'xe ña ña. Ini Xúva kō nté ntaa ntí ne, ntio nti é kūtuni ntó dí, te vá'á nti ne, o tē ña vá'a nti. ¹² Ñā ncho ka'an túkū ntí ni ntō e dóo va'á nti, ntá tsi ntio nti é vá'á kuini nto kuenta iñá nti vata koo é kuvi nantiko koō nto e ntáka'an ñá'a, ña e dóo ka'nu kuini i iña tuku ña'a te vá'a íto ña, ntá tsi ña ntáde ña kuenta te vá'á nima ñá ne, o tē ña vá'a. ¹³ Tē ntákulukú nti, kuini nto ne, kuenta iña Xuva ko; te vá'á nti ne, kuenta iña nto. ¹⁴ E dóo kuínima Cristú nti ne, kade kú've ña ntuví iñá nti un tsi nte da kútuní nti tsí mii ñā é xi'i ñá kuenta iña ko un ntíi ntíi o. ¹⁵ Vata tsi tē kuédadii xi'i o ni ña un ntíi ntíi o, vata koo é xo'ō é ntoo ká o ne, ñá vii ka o é ntáde kueni mii ko, tsí vii o nee é ntio Xuva kō, tsí divi ñā xi'i ñá naa ko ne, ntá tsi ntoto xtuku ña kuenta iña ko. ¹⁶ Vevii ne, ña ntaíni ka ntí ña'a nté ito ña vatā o de ña'a ñuxiví sa. Kuān o iní ntí Cristu kídaa ñuxiví sa, ntá tsi ña kuān o káini ka ntí ña vevii. ¹⁷ Dukuān né, te xōo ñá'a é kuvi uun tsi ña nī Cristú ne, é tūku ñá'a ntuví ña ve. É itā ntí'xin é átá san ne, é ntūxée nima ñá vevii.

¹⁸ Un ntíi ntíi nuu i sá'ā né, nta'a Xuva ko v'e'xi, tsí divi ñā tá'xi ña é ntūvá'a ntí ni ña kuēnta iñá Cristú ne, divi ñā tée tsiñu ña nti é ká'an nti ni ñá'a san é ntūvá'a ña ni Xuva kō. ¹⁹ Da xe é xi'i Cristu kuēnta iña kó ne, x'e Xuva kō é ntūvá'a ña'a ñuxiví sa ni ñā, é ña dá'vi ká ña ña kuétsi ñā. Tē tsiñu ña nti é kué'é nti é kūtuni ñá'a san nté koo ntuvá'a ña ni ñā. ²⁰ Ntí'i ne, náa Cristu vé'xi nti. Vata tsi te mii Xuva ko káka'an ña é ntáka'an nti ni ñá'a kuenta iñá Cristú tē ntuvá'a ña ni Xuva kō. ²¹ Cristú ne, ña túvi kué'en tsi kuétsi ñā. Ntá tsi Xuva kō ne, dá'vi ña ña kuétsi ko un ntíi ntíi o dá xi'i ñá kuenta iña ko vata koo é ña kōo ka kuétsi kō ne, vii o é vá'a é ntio Xuva kō.

6

¹ Ntí'i e ntáde tsiñu dadii ntí ni Xuva kō ne, ntaíkan nti nta'a nto tē ña te é ntaā i é nī'i ntó doméni e tá'xi Xuva ko ntō. ² Tsí Xuva ko káka'an ña tú'un é ntēe na'á san:

Ura vá'a téku ko é káka'an;

ntuví dá nakáku ú o ne, xntíi ú o,

ka'an ña. Vevii ne, ura vá'a; vevii ne, ntuví é nakakū ñá kō.

³ Ná te kaedí nuu ntí itsi é kuntikín ñá'a Xuva kō, tsí ña ntío nti é ká'an káni ña'a san kuenta iña tsiñu e ntáde ntí iña Xuva ko. ⁴ Ná'ā, tsí da nee ka nuu i e ntáde ntí ne, ntáde nti é vá'á vata koo é kūtuni ñá'a tsí nuu é ntaā i é káde tsiñu ú iña Xuva ko da iní ña tsi ntákutíi ntí nimá nti kuān te dóo ntánto'ó ntí, kuān te ntákunáa nteé nti, kuān te ió nuu i e dóo ntíi tu'un. ⁵ Tsí kutíi ntí nimá nti da káni ña ntí xo'lo ne, tsu'un kutu ñā ntí vi'i utun, dá náta'ká nuu ña é ncho vii ña du'xen nī ntí, dá un vá'a tsi ntíi dé tsiñu nti. Ntē ña ni kidí nti ne, intóo ntité nti dí. ⁶ Kūtuni ñá da iní ña tsí ña ini dé nti é káni kaa, tsí ini va'á nti tú'un Xuva kō, tsi dóo ntákutíi ntí nimá nti, tsi ntáde nti é vá'á ni tā'an ntí, tsi é nuu Espíritū Sántū nimá nti, tsí kaniñi nimá nti ntákuinima tá'an nti, ⁷ tsi ntáka'an nti tú'un é nuu é ntaā í, tsi tá'xi Xuva ko ntíi nti é kúvi vii nti. Da mii kué'en tsi é vá'a e ntáde ntí da ntánaá nti kuenta iña tú'un Xuva kō, da ntánada'an nti kúñū ntí dí. ⁸ Un vé'xi ne, dōo ntáde ka'nu ña'a sán nti; un vé'xi ne, ntánakuitā ñá nti. Un vé'xi ne, vá'á o ntáka'an ñá iñá nti; un vé'xi ne, ntáka'an káni ña. Un vé'xi ne, ntáka'an ña tsí ña veté nti; ntá tsi nuu é ntaā i e ntáka'an nti. ⁹ Un vé'xi ne, ntáka'an ña tsi ñá ini ñá nti; ntá tsi ña te da díi ña'a ini va'á ña nti. Un vé'xi ne, dókō sa ntáxi'lí nti; ntá tsi ntánakáku ntí, ntoo dukuān nti, ntaíni nto nti. Un vé'xi ne, ntáni'lí nti é ntō'o nti; ntá tsi ña ntaé'ni kue'en ñá nti. ¹⁰ Kuān te ntóo nta'xa nti, ntá tsi nguentúvi tsi dóo díní ñu'u nimá nti. Kuān te ntá'ví nti, ntá tsi dóo tñín ña'a ntáde kuika ntí ña. Kuān té ña tuví nee ió nti ne, ntá tsi é un ntí'i ió iñá nti.

¹¹ Ntō'o ta'an ntí, ña ñuú Corintú ne, e ntáka'an nti ni nto ntániñi nimá nti. ¹² Ná te ntí'i é ña ntío ntí nto, tsí divi ntō é ña ntío nto nti. ¹³ Káka'an u ni nto vata kaa uva i'xa é káka'an ñá ni i'xá ñá ne, vii nto da xe'e, kuinima ntó nti dadii vatā o ntákuinimá nti nto.

Xo'ō ne, vata kaa vi'i Xuva ko mí tuví ña ntáa ō

¹⁴ Ñá ku kini nuu nto ni ñā'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō, tsi ¿nté ntu koo kuntoo dadii é vā'a san nī é ña vā'a san? ¿Vá kāxi'lí ntu é nēe san mí iō ñu'ú san di? ¹⁵ ¿Nté ntu koo kudadii Cristu ni tó'ō e ña vā'a san? ¿Nté ntu koo kudadii ña kakuinti'xe i san nī ña é ña kákuinti'xe i? ¹⁶ Ña kúvi kuntōo santu e ntúv'a nāa ini ukún Xuva kō. Xo'ō ne, vata kaa uun xúkūn mí tuví Xuva kō, ña kantítō san, ntáa ō. Tsí mii Xuva kō ne, kaka'an ña: Tuví u ni ñā ne, kaika ú ni ñā;

xu'ú kuvi ú Xuva ñā ne,

divi ña kúvi ña ña'a ko,

ka'an ña. ¹⁷ Dukuān ne, kaka'an xtúku Xuva ko ni kō:

Ntii ntō mé'ñū ña'a san, nakuntóo xio nto;

ñá ku tiin nta'a nto nēe é ña vā'a.

Kidāā ne, xu'ú nakuidó u nto.

¹⁸ Kuvi ú Uva ntō ne,

kuvi nto i'xá ko di,

ka'an Xúva kō, ña e dóo iō i é vii.

7

¹ Ntō'ó ta'an ntí e dóo ntio ntí ne, sá'ā xe'é Xuva ko xū'u ña é vii ña. Dukuān ne, ntada ntōo tsi mii ō kúñu ko ni nīma ko nee é kīni kaa. Kuiko ñu'u o Xuva kō, na ū'vi ko ña, tsi dóo ka'nu ña. Kada ntaa ntí'i ō nee é kaka'an ña.

Nadama ña ñuú Corintu nee e ntáde ña

² Naki'i nto ntí ntánii nīma nto. Ñá tē nee ni ide ntí ni ntō é kīni kaa. Ñá ni nakunāá ntí nto. Ñá ni enī ntá'ví ntí nto. ³ Ñá te kāde tíi ú ni ntō é kuetsí nto. Tsi é ini nto é kaka'an u ni nto di'na tsí kudadii nīma ko é dadii kuntoo ō, é dadii kuví ō. ⁴ Dōó iō ko é ká'án u ni ntō. Dōo vā'a kakuiní ko ni ntō. Dōo kanakunuu ka'nu ini ko kuenta iña nto. Kuān te dóo titín nuu i e ntánto'o ntí, ntá tsi dīni kue'en túvi u.

⁵ Nté dā xeé ntí ñuú Macedonia ne, ñá ntaíntóo da'na ntí; ki'in itsi ntánto'o ntí mi ntáñe'é ntí: ntánaa ntēe ña ntí ne, ntaú'ví ntí di. ⁶ Ntá tsi Xuva kō ne, kanaxnuu ka'nu ña ini ña ntoo nta'xa san ne, divi ñá náxnuu ka'nu ña ini ntí dá xee Títo. ⁷ Dōo dīni ntí tsí xee ña, ntá tsi dií dií ka dīni ntí tsí kaka'an ña tsí divi ntō náxnuu ka'nu nto ini ña ne, kaka'an ñá tsi dóo ntio nto é kīni ntó ko, e dóo ntōo nta'xa nto kuenta iña i é kaka'an u ni ntō, e dóo ntánti'i ini nto ko. Dā tékū ko sá'ā ne, dií ka nakunuu dīni kue'en nīmá ko.

⁸ Kuān te kúnta'xa ini nto kuenta iña tutu e táxnūu ú ne, ñá kánativi ini ka ko é taxnūu ú, kuān te nātivi ini ko di'na dá kūtuní ko tsi kúnta'xa ini nto kuenta iña i; ntá tsi ña na'a tsi. ⁹ Veví ne, dōo dīni ko kuenta iña nto. Ñá tē dīni ko é kúnta'xa ini nto, ntá tsi dīni ko tsí idiá'vi é kúnta'xa ini nto, tsi kídāā nakuíta nto é kīni kaa san. Kúnta'xa ini nto vatā ó ntio Xuva ko ne, dukuān ñá tē nee é kīni kaa ni ide ntí ni ntō. ¹⁰ Tsí te kúnta'xa ini ko vatā ó ntio Xuva kō ne, nativi ini ko kuetsí kō; kidāā ne, nani'i ko ntuví va'á iña ko. Kidāā ne, ñá kúnta'xa ini ka kō, tsi e nani'i ko ntuví iña ko. Ntá tsi te kúnta'xa ini ko vatā ó de ña'a ñuxiví sa ne, ñá ntúv'a ō, tsí kuvi o dóntini. ¹¹ ¡Kini nto ve nté ō kúvi da intóo nta'xa nto vatā o ntío Xuva kō! tsi dóo dé kuení nto ne, dōo xió ntii nto é nada'an mii nto kúñu ntō di. Dōó dutsi kuíni nto é kaka'an u ni ntō ne, ú'vi ntó di. Dōó ntio nto é kīni túku nto kó ne, ntánii nīma nto é ntio nto é vii nto é vā'a, tsí xe'é nto é ntō'ō ña é ede é kīni kaa san. Un ntíi ntíi dé nto vata koo é kūtuni ñá'a tsí ña tuví nee kuetsí nto nuu i sá'a. ¹² Dukuān né, dā táxnūu di'na ú tutú san ne, ñá te kuēnta iña ña é ede é kīni kaa sán, ntē ña te kuēnta iña ña e ntó'o i, tsí kuenta iña ntó, vata koo é kūtuni ntó nuu Xuva ko tsi ntánii nīma nto ntánti'i ini nto ntí. ¹³ Dukuān né, dōo ka'nu kuiní ntí.

Dā dií dií ka nakú'un ka'nu ini ntí da ini ntí e dóo dīni tuví Títo kuenta iña nto. Tsi un ntíi ntíi nto nátsu'un ka'nu nto ini ña vata koo é ña kutsú'un ká ña kuenta iña nto. ¹⁴ Kidāā ne, é kaka'an u ni Tito e dóo vā'a ña'a nto, kuiní ko. Tsi nuu é ntaā i é un ntí'i é kaka'an ntí ni ntō ne, kuan tsi ō é nuu é ntaā i vatā ó kaka'an ntí ni Titó san di. ¹⁵ Tsí dā dií dií ka ntío ña nto dá kanaka'an ña nté ō dé nto e dóo dé ntaa nto é kaka'an ñá ni ntō, e dóo vā'a o náki'i nto ña, e dóo ntaíko ñu'u nto ña. ¹⁶ ¡Dōo dīni ko ni ntō tsí ini vā'a ú tsi ntáde ntaa ntí'i nto nēe é kaka'an u ni ntō!

8

Kué'ē diu'un táxnūu ña doméni

¹ Kuan vī'a vé, ntō'ó ta'an ntí, ntio nti é kūtuni nto nté sa vá'ā o dé Xuva ko nī ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu ini ukún ñuú Macedonia. ² Tsí kuān te dóo ka'nu nuu i é ntánto'lo ña ne, ntá tsi dóo diní ntoo ña; kuān te dóo nta'vi kue'en ña, ntá tsi dóo kue'e é xe'é ña doméni, vata tsi tē dóo iō iña ña. ³ Xu'ú kantada ntaa u. Iní u tsi xe'é ña vata kaa é iō iña ñá ne, díí ka kue'e xe'é ña di, tsí mii ñā ntío ña é kuē'é ña. ⁴ Dōo ikan ñá da xe'e te kué'e ntí itsi é xntii ña ta'an kō ña ntáduku ntée Xuva kō di. ⁵ Ne, díí ka kue'é edé ña vata kaa e ntantétu ntí, tsí ña te da mii tsi é xe'é ña iña ña, tsí di'na ntáda ñā kuenta kúñu ña nta'a Xuva kō ne, da ntáda ña kuenta ntá'a ntí di, vatā ó ntio Xuva kō. ⁶ Dukuān ne, ntaikán ntí da xe'e ntá'a Tito te nainú kava nto ni ña tsiñu vā'a e xtúvi ñá di'na, nataká ñá nee e ntío nto kué'e nto. ⁷ Divi ntō né, dōo vá'ā ó ntáde nto é un ntí'í e ntáde nto; tsi dóo vá'ā ó ntákuinti'xe nto; dóo vá'ā ó ntáka'an nto; dōo íni nto; dōo ntánti'í iní nto é vii ntó nēe e ntío Xuva ko ne, dōo ntákuinima ntó ntí vatā o nañé'e ntí nto. Dukuān ne, ntio nti é koo ntii ntō é vā'á koo vii nto tsiñu sá'á di, e ntánñ nima nto kué'e nto iña nto.

⁸ Ñá te kataxnūu ú ntō é ká'án u ni ntō nté koo vií nto; mii tsí é ntio ko é kiní nto é vā'a e ntáde ña nguii san vata koo é kūtuni ntó tē nuu é ntaā i e ntánñ nima ntó ntákuinima nto. ⁹ Iní ntó tsi Tó'lo ko Jesūcrístú ne, dōo vá'ā o dé ña ni kō; dōo kade ña da xe'e. Divi ñā né, dōo iō iña ñá e dukún kán, ntá tsi tsóo mii ntí'í ña iña ña, e ntúnta'vī ñá kuenta iña nto, vata koo é divi ntō ne, nani'í nto e dóo nuu á'vi i kuenta iña ña.

¹⁰ Ntá tsi é vā'á mii nto te kuínti'xe nto itsi ko é káka'án u ni nto kuēnta iña núu i sá'a: Vá'ā ó te nainú kava nto tsiñu sá'á e dóo vá'ā o éni ntu'u ntō nte kuia ntí'í ko kán; tsí di'na nto éni ntu'u ntō; di'na nto ntío nto é vii nto. ¹¹ Vi'a ve ne, kue'ēn ntó dā nté koo é nantí'í nto; ntánñ nima ntó vií nto vata tsí o éni ntu'u ntō nte nuu i kan, kué'e ntō nee é iō iña nto. ¹² Tsí te uun ña'a ntio ña é kuē'é ntí'xe ña doméni nta'a Xúva kō ne, kanaki'í ña da nēe ka é iō iña ña. Divi ñā ne, ñá kaikan ñá nēe é ña tuvi iña ko.

¹³ Ñá te kakā'án u te mii ntō tanúu nto vata koo é tuku ña'a kuntoo vá'a ña. ¹⁴ Tsí kaka'án u tsí díí ka vá'ā ó te kudadii nto ni ñā. Vevii é ntekú ka iō iña ntó ne, xntii nto ña tē ntátaan núu ña; divi ñā né, xntii ña ntō da ntátaan núu nto di. Kidáā né, kudadii nto ni ña, ¹⁵ vatā ó kaka'an tú'ūn é ūve na'á san: “Xoó ña'a é kuē'é nataká ña ne, ñá ni ntōo ka iña ña; xoó ña'a é ña kué'e ni nataká ne, ñá ni kúnáa ntéé iña ña”, ka'an.

Tito ni ta'an ña

¹⁶ Ntadiá'vi Xuva kō, tsí xe'é ña é kuan tsí ó kuvi nima Títo é kantí'í iní ña vata tsí ó kantí'í iní ko kuenta iña nto. ¹⁷ Dōo xkúntee iní ña dá tsixe'ē ntí ña tē ncho kí'in ña, tsí mii ñā dóo ntio ña é kí'in ña mí ntoo nto.

¹⁸ Taxnūu ntí uun ta'an ko nī Tito é dādii kí'in ñá ni ñā, uun ña'a e dóo vá'a ntáka'an ñá ñu'u ini ukún san iña ña, tsi dóo vá'ā ó kaka'an ña tú'ūn va'á iña Xuva ko. ¹⁹ Ñá te da mii tsi sá'a, tsí ña ñu'u ini ukún san nakaxnúu ña ña é káka dadii ntí ni ñā é xntii ñā ntí é kuído ntí nēe e kintído ntí iña ña ntátaan núu i san, vata koo é ká'an ña'a san tsi dóo ka'nu Xuva kō, vata koo é kūtuni ña tsi dóo ntio ko é xntii ta'an o. ²⁰ Kí'in dādii ntí ni ñā, tsí ña ntío ntí é ká'an káni ña'a kuenta iña ntí tsí kué'e e kintído ntí. ²¹ Dōo ntánti'í iní ntí é vii ntí nēe é vā'á kuenta iña Xuva ko ni ñá'á san.

²² Uun ká tuku ta'an kō táxnūu ntí ña é kí'in dādii ña. É kí'in ito iní ntí tsí kade ntaa ña é un ntí'í. Vevii ña, díí díí ka ncho vií ña tsiñu sá'a, tsí kanuu iní ña tsi ntáde ntaa nto é un ntí'í di. ²³ Tē xoó ña'a tsixe'e ña nēe ñá'a Titó ne, ká'an nto tsí ta'an ko ñā, tsí dadii ntáde tsiñu ntí ni ña kuēnta iña nto. Te katsixe'e ña tā'an ko ña nguii san ne, ká'an ntō tsí ña ñu'u ini ukún san táxnūu ña ña, tsí divi ñā né, dōo ntaíko ñu'u ñā Cristu. ²⁴ Dukuān né, nañé'ē ntó ña tsí nuu é ntaā i e ntákuinima ntó ña; nañé'ē ntó ña tsí nuu é ntaā i é vā'á ña'a nto, vatā o ntáka'án ntí ni ñā, vata koo é kūtuni ntí'í ntí'í ña'a, ña ñu'u ini ukún san.

9

É xntii o ta'an kō

¹ Ntá tsi ña kantío nto é ká'an túku ú ni nto kuēnta iña i é xntii ta'an o, ña ntántikin Xúva kō, ² tsí é iní u tsi dóo ntío nto é xntii nto tā'an nto. Dōo ka'nu kuíni ko é káka'án u ni ña ntoo da kanñ ñuú Macedonia tsí divi ntō, ña ñuú Acayá ne, é iō tu've nto nte kuia ntí'í ko kán é xntii ta'an ntō. Tí'ín ña ntio ña é kuān koo vií ña di, tsi iní ña tsi dóo diní nto e ntáde nto. ³ Taxnūu ú ta'an kō san ve, vata koo é nani'í é ntaā i é káka'án u iña nto kuenta iña núu i sá'a, te ntaā i é iō tu've nto, vatā ó kaka'án u ni ñā. ⁴ Tsí te kúnteká u ña ñuú Macedonia, kí'in ni'í ú ña mí ntoo ntō ne, te vāta tsoo tú've nto doméni san ne, dóo kuka'an nuú ntí e ntáka'an vétē ntí ni ña kuēnta iña nto ne, divi ntō né, dóo kuka'an nuu ntó di. ⁵ Dukuān ne, kantio é kákán u nta'a ta'an kō sán te di'na ña kí'in ña, kí'koto ní'ni

ña nto te xntii ñā nto é tsōo túlvē nto doméní san vata ō xe'é nto xu'u nto dí'na. Kidāā ne, é iō tu'vé doméní san tē xeé ntī, vata koo é ñā te dava ó ini nto, tsí mii ntō e dóo diní nto é kuē'é nto.

⁶ Sá'a nanū'u ntó iní nto: Xoo é ñā kue'e kaí'xi i ne, ñā kuē'e kánani'í i di; xoo é kué'e kaí'xi i ne, kué'e kánani'í i. ⁷ É un é un nto ne, kué'e nto nēe e ntádē kuení nima nto é kuē'é nto; ñā te kuētsi é kuē'é nto, tsí Xuva ko kakuinima ñā xoo é kaxé'e i é dodíni i. ⁸ Xuva kō né, kuvi ta'xi ñā é un ntí'í nēe é vā'a é ntio nto, vata koo é nguentúvi xee tá'an é un ntí'í iña nto, vata koo é xkōō ka iña nto é vii ntó da nēe ka tsiñu vā'a. ⁹ Tú'ūn é ūve na'a sán ne, du'vā ó kaka'an:

Dōo kue'e tsí'í ñā nta'a ñā ntā'ví san;

tsiñu vā'a é edé ñā ne, tuví ntii dañu ntūvi,

ka'an. ¹⁰ Mii Xuva kō é kātā'xi ñā tsíkān i é kū'xí ō é kūvi é kā'xi ó ne, ñā ñā ntā'ví ñā é un ntí'í e ntántio nto é kū'xi nto. Mii ñā ntio ñā é kuē'nu dí vata koo é kuē'e ní'í kuenta iña tsiñu va'a é edé nto. ¹¹ Dívi ntō ne, un ntí'í ntí'í koo iña nto ve, vata koo é kuē'e tsí'í nto é kintído ntí. Kidāā né, dóo titán ñā'a nakué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto. ¹² Tsi dá kaxntii nto tá'an nto, ñā ntántikān Xúva kō ne, ñā te da mii tsí é xntii nto ñā e ntátaan núu ñā, tsí nakué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i e xntíi nto ñā. ¹³ É kuān ó ntáxntii nto ñā ne, ká'an ñā tsi dóo ka'nu Xuva kō, tsí kutuni ñā tsí nuu é ntaā i é ntaíko ñū'u nto tú'ūn va'á iña Cristu, tsi ñā ni de víni nto iña nto é xe'é nto ñā ni ūn ntí'í ntí'í ñā nguii sán di. ¹⁴ Dívi ñā ne, ka'an ntā'ví ñā iña ntó di e dóo ntio ñā nto, tsi dóo vā'ā o dé Xuva ko ni ntō e tá'xi ñā é vii nto é vā'á ni ñā. ¹⁵ ;Ntadiá'vi Xuva kō tsi tá'xi ñā uun doméni e dóo va'á kue'en, é ntē ñā kuvi ká'an ō nté kaa díi díi é vā'a!

10

É kadē kû'vé Pablu, tsí pustru ñā

¹ Xu'u é Pablu ú ne, ká'ān ú ni nto kuēnta iña Cristú, ñā ñā e dóo kakuinima ñā kō, e dóo vā'ā o de ñā ni kō. Xu'ú ne, tē dóo ntā'ví u dá itúvi ú ni ntō, kuiní nto, ntá tsi dá tuvi iká u ne, ñā kaū'ví ko é ká'ān u ni ntō. ² Ká'ān ú ni nto tē ñā tsí'í ñū'ū ntó ko é vii ka'nu ú ni nto, iō ntó, tē náxeé u mí ntoo nto. Tē ñā'á ne, kuān koo vii u ni da xōó ka ñā'a iña nto e ntáka'an ñā tsi ntáde ntí vatā ó ntio kúñū ntí. ³ Kuān te ntáde ntí du'xen é ntoo ká ntí nī kúñū ntí ñuxiví sa ne, ntá tsi ñā ntānāá ntí vatā o ntānāá ñā ntoo ñuxiví sa. ⁴ Tsí nuu i e ntānāa núu ni'í ntí san ne, ñā te iña ñuxiví sa, tsí nta'a Xuva ko vē'xi. Tsí Xuva kō né, dóo ntii iní ñā é nantí'í ñā da nēe ka nuu i é kīni kaa, e dóo ka'nu. ⁵ Da nēe ka e ntádē kuení mii ñā'a san é ñā te nuu é ntaā í ne, da nēe ka nuu i é ká'nu ncho vii, é kaēdí nuu itsi i é kīni ñā'a san Xuva kō; da nēe ka e ntádē kuení ñā'a sán ne, ntántada ntí kuenta ntá'a Cristu vata koo é na kuīnti'xe ñā ñā. ⁶ É iō tu'vé ntí é kuē'é ntí é nto'o da xōó ka ñā'a, ñā é ñā kákuinti'xe i é káka'án Cristu, te xee ntúvi é uun ito tsi kuīnti'xe vā'a nto.

⁷ Da mii tsí e ntáito nto ñā'a san nté ito ñā. Tē xoó ñā'a kaintéé ini ñā é káduku ntéé ñā Cristú ne, na vii ñā kuenta tsí ntí'í ne, ntáduku ntéé ntí Cristú di. ⁸ Kuān te ntéku kudii é káka'án u kuenta iña tsiñu ntí ne, ntá tsi ñā kakuka'an nuú ko, tsí Xuva kō tá'xi ñā tsiñu ntí é xntii ntí nto vata koo é kuē'nu vā'a nto; ñā tē ntānakō'xó ntéé ntí nto. ⁹ Ñā te kataxnūu ú tutú san é ncho naū'ví u nto. ¹⁰ Ntáka'an ñā'a tsi dóo ntii kaka'án u dá kataxnūu ú tutú san nta'a nto, ntá tsi da xe dóo ntā'ví ito u dá tuví dadíi u ni ntō, e dóo ntā'ví tú'ūn ko, ntáka'an ñā. ¹¹ Ntio ko é kūtuni ñā tsikan, tsí ñā tsi é káka'án ntí ni ñā da de vā'a ntí tutú san da intóo ikā ntí ne, ñā tsi vii ntí di te nākuntóo dadíi ntí ni ntō.

¹² Ñā ntio ntí é ká'an ntí vatā o ntáka'an túku ñā'a é ntānakate ntoo mii ñā kúñu ñā. Ñā tē ntádē ntí kuenta te vii ntí vatā ó ntáde ñā. Tsí ñā ñā ne, ntáde tuntu ñā é ntáki'í kú've mii tsi ñā, é ntānantii ni'ni ta'an ñā. ¹³ Ntá tsi ntí'í ne, ñā vii ka'nu ntí nee iña é ñā káduku ntéé ntí, tsí mii Xuva ko káka'an ñā mí xee tá'an tsiñu e ntáde ntí ne, ñā ñā tá'xi ñā itsi é xēe ntí un tsi nte mí ntoo nto. ¹⁴ Ñā tē ntaíta ntí'xin ntí mi é ntio Xuva ko é xēe ntí, tsí Xuva ko káka'an ñā é xēe ntí mí ntoo nto. Tsí dí'na ntí xēe ntí ñūu nto kán é xēe ní'í ntí tú'ūn va'á iñā Cristu. ¹⁵ Ñā tē ntáde ka'nu ntí ntáka'án ntí kuenta iña tsiñu é edé tuku ñā'a é vata te ntí'í edé ntí. Ntá tsi é ntio ntí é díi ka vā'a koo kuīnti'xe nto, vata koo é díi ka kue'e kada tsiñu ntí ni ntō, vata tsí ó kaka'an Xúva kō é vii ntí. ¹⁶ Kidāā ne, kuvi ká'ín ka ntí ñūu é díi ka ikā é ñūu ntó, kika'an ntódo ká ntí tú'ūn va'á san. Ntá tsi ñā ncho náki'í ní'í núu ntí tsiñu é edé tuku ñā'a, vata koo é ñā ká'an ñā'a tsi dóo ka'nu ñā'a ntí, vata te ntí'í éni ntu'ū ntí ntáde tsiñu ntí ikān.

¹⁷ Tē xoó ncho kada ka'nu i ne, na kadā ka'nu ñā kuenta iña Xuva ko. ¹⁸ Tsí ñā e dóo va'á ntí'xe ne, ñā te mii ñā kakā'an ñā e dóo va'á ñā, tsí Xuva ko káka'an ñā e dóo va'á ñā.

11

Pablú ni ñā'a, ña é ña té pustru ntí'xe

¹ Tē dí kūtíi nto nima nto ní ko te kā'an u vata kaa uun ña tuntu. Na kūtíi nto nima nto ní ko. ² Tsi dóo kakukuiñú ko nto, ñi ñi dokuiñu é vē'xí nta'a Xuva kō, tsi é xe'é u xu'u ko é ntāda ú nto kuenta ntá'a Cristú ne, é kūvi nto vata kaa uun ñadi'i kuétsi, ña e dóo va'á, ña é vāta kiní ñatíi. ³ Ntá tsi kadē kuení ko te kuān koo vií ña'a kani nta'ví ña nto vatā o dé koó san e kúvi dé ti éni ntā'ví ti Eva e dóo ki'in iní ti nté koo ka'an ti. Kidáá né, xtuví mii nto e ntánñi nima nto e ntákuinima ntó Cristu, é da mii tsi ñā é kuinima ntó ña. ⁴ Tsi nto'ó ne, dōo va'a ntácutíi nto nima ntó te da xōó ka ña'a xee ña e dóo kadaka nchu'un é kāka'an ña iña Jesús. Kuān té ña te kaká'an ña vatā ó ntáka'an nti ne, ntá tsi dóo diní nto ntánaki'i nto tuku espíritū é ñā te ñi Espiritu Xuva kō é nuu nima nto dí'na. Dōo va'a ntaíni nto tuku nchu'un e dóo kadaka, é ñā te ñi tú'un va'á iña Xuva ko e kí'i nto dí'na. ⁵ Xu'ú ne, ñā te dutsí ká u é ña tsikan, ña e ntáka'an é ñi ñā é pustru, ña e dóo ka'nu. ⁶ Kuān té ña kakuvi kaka'an vá'a ú ne, ntá tsi ini vá'a ú iña Xuva ko. É ñi nto sá'a, tsi dóo ntánañé' é nti nto da nēé ka nuu i é edé nti.

⁷ ¿Dóo ntu kini kaa dé u é ña ni kí'i u xá'vī ko dá nakuā'a ú nto tú'un va'á san iña Xuva ko, é ntunta'vi míi u dá kāda ka'nu ú nto? ⁸ Tsí kaido ú diu'un iña ñā ñu'u ini ukún xio ñuu é vata kaa te xá'ví ko vata koo é ñi ntó ña ntá'vi nto ko é xntíi ú nto. ⁹ Dā itúví ú ni ntó ne, dōo táan nuu ko, ntá tsi nté uun nto ña ni ngunúú ú nto te xntíi ntó ko é kátaan núu ko, tsí ta'an ko ña vé'xi ñuú Macedoniá ne, xntíi ñā kó nēé é kátaan núu ko. Dukuān né, dōo dé u kuenta vata koo é ña natekú du'xén u ntó ne, kuān tsi koo vií u nguentúvi. ¹⁰ Nuú é ntaā í vatā ó kaka'an u, tsí kantikín u Cristu. Kutuni Xúva kō tsi nté uun ña'a ña kuvi nakadí ña xu'u ko é kā'an u tsí ña ni kí'i u diú'un ntó da xntíi ú nto ne, kuān tsi koo ka'an u ni ña ntoo kaniñ ñuú Acayá ñi. ¹¹ ¿Nté kui kuān ó kaka'an u? ¿Dóo ña ntío ntu kó nto? Ntá tsi Xuva kō ini ña tsi dóo ntio kó nto.

¹² Kuān tsi koo vií ka ú vatā o dé u, é ña kí'i u xá'vī ko é edé tsiñu u, vata koo é ña kué'e u é vií ka'nu ña e ntáde tsiñu vatā o ntáde tsiñu nti. ¹³ Tsí ña kuān ó ntáde sán ne, ñā té dívi ñā é pustru é nuu é ntaā í ña, tsí da ti tsi ntaéni nta'ví ña ña'a e ntáka'an ña é pustrú Cristu ña. ¹⁴ Ña túvi nee iña é da kudu'va kō, tsí mii tsí tó'ō e ña vá'ā sán ne, kaeni nta'ví ña'a é kánadama kúñu i é ntúvi vata kaa ánjé va'a. ¹⁵ Dukuān ne, ñā té neé ka'nu nuu i te ña ntáde tsiñu iña i ntánadama ña kúñu ñā é ntúvi ña vata ntáa ña ntáde tsiñu iña Xuva ko, ña e dóo va'a. Ntá tsi uun ntuvi ní'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō é kuān ó ntáde ña.

Da ntó'o Pablu da dé ña pustru

¹⁶ Uun ito ká tuku ka'an u ni nto tē nté uun nto ña kadá kuení nto te kákulukú u. Te kuān o ntáde kuení nto ne, ntá tsi kiní nto nēe e ká'an ña lukú sa ni ntó, ña é káka'an míi, ña é kade ka'nu míi. ¹⁷ É kuān ó kaka'an u ne, ñā te kaká'an u vatā ó ntio Xuva kō, tsí kaka'an u vatā ó kaka'an ña lúku, ña é kadē kuení i é ncho vií ka'nu. ¹⁸ Da xe dóo iō ñā ncho kada ka'nu ñuxiví sa ne, xu'ú ne, kuān koo kada ka'nu u ñi. ¹⁹ Tsí nto'o e dóo ini ntó ne, dōo vá'ā ó ntáde kuení nto ní ña lukú san. ²⁰ Ntó'ó ne, dōo vá'ā ó ntáde kuení nto ní tuku ñá'a, kuān te kátee tsiñu kuétsi ña nto, kuān te kánantí'í ña nto, kuān te katñin ña ntó é vií nto é ká'an ñā, kuān te dóo ka'nu ncho vií ña ni ntó, kuān te kaxe'é nuu ña vinuu nto. ²¹ Xu'ú ne, kakuka'an nuú ko é ká'an u e ña kákene iní nti é kuān koo vií nti ni ntó.

Ntá tsi da nēé ka nuu i é ña kaú'vī ña é ká'an ña e dóo va'á iña ñā ne, xu'ú ñi ne, ñā kaú'ví ko é kuān koo ka'an u vatā ó kaka'an ña lukú sa. ²² Ña tsikán, ¿hebreu ntú ña? Kuān xu'ú ñi, tsí ña hebreu ú ñi. ¿Tátá Israee ntú ña? Xu'ú ñi. ¿I'xá Abraan ntú ña? Dívi ú ñi. ²³ ¿Ña kade tsiñu iña Cristu ntú ña? Xu'ú ne, díí díí ka dívi u é dívi ña, kuān te vata ó kaka'an ñā luku ú nee é káka'an u. Ntá tsi díí díí ka éde tsiñu u é ña tsikan. Díí díí ka kí'in itō inúu kutū ú vi'i utun. Díí díí ka kí'in itō é'ni ña ko é ña tsikán ne, e dóo kí'in itō é dokó sa kaxilí u ñi. ²⁴ Ú'un ito é'ni ña Israee san ko. Káni ña kó xo'o. Oko xe'un kámi é uun ito xé'e ña ko. ²⁵ Úni ito káni ña kó utun. Uun ito ká tuku ne, xuú káni ña ko. Úni ito nántatsin tun ntóo é kaxkani'i u nú ntute ñu'u kán. Uun ntuvi, uun ñiñu inúu nto'o u mé'ñu ntute ñu'u san. ²⁶ E dóo kí'in itō ñé'e ú ne, é dōo iní u tsi dóo donchu'ví nú ntute ka'nu sán ne, dōo donchu'ví ní ña du'ú ñi; dōo donchu'ví ní ña ñuú ko é ncho ka'ní ña kó, ní ña tuku ñuú san ñi. Iní u e dóo donchu'ví ñuú ka'nu san ní má kú'ú san, ni ntute ñu'u sán ñi ne, dōo donchu'ví ní tá'an ko, ña é ña te nuu é ntaā i e ntákuinti'xe i Xuva kō. ²⁷ Dōo ntó'o ko é dé tsiñu ú ne, dōo kí'in itō ña ni kídí ú ne, dōo ntó'o ko e dóo kákin kó

ne, dōo itsí ko ntute di. Un vé'xi ne, ítūví ntité u ne, dōo ntó'o ko é vī'xin é ña tuvi dú'nú ko.

²⁸ Uun ká tuku nuu i sá'a ne: utén uten dóo kaexnúu kó e dóo kantí'i iní ko un ntíí ntíí ña ñu'u ini ukún san. ²⁹ Tē xoó ña tuvi ntíi i ne, vata tsí ó kanto'lo kó di. Tē xoó kakó'xo i uun nuu i ne, xu'ú e dóo u'vi kakúvi kó kuenta iña i. ³⁰ Te kāntio é kāda ka'nu u ne, kada ka'nu u kuenta iña i é ña ni kuvi víi u é ña tuvi ntíi ko. ³¹ Xuva kō, ña é Uva Tó'lo ko Jesūcristu, ña é kā'an o tsi dóo va'á ña ntii dañu ntūvi ne, divi ña ñi ña tsí nuu é ntaā i é kāka'án u. ³² Dā ítūvi ú ñuú Damascú ne, ña odo nūú iña rei, ñá nani Āretá ne, tēe tsiñu ña ña é víi kuenta xi'í ñuú san é tīñ ña ko é xnuu kutu ñā ko. ³³ Ntá tsi ini xika núu ú, nanúu ñá ko ata ntó'o kán é kantí'u núu diñi ñuú san. Dukuān né, ntíi ni'ni u nta'a ña.

12

E xé'e Xuva kō é kīní Pablu

¹ É iní u tsí ña tuvi neé kani'í ko é kāda ka'nu u, ntá tsi xu'ú ne, ká'ān ú nee e tá'xi Xuva kō é kūtuní ko, é kīní u di é vatā ó kuvi te kakéni ko. ² Iní u uun ña'a, ña e kuínti'xe i Cristú ne, é kūvi uxkimi kuíā e nádita ña ñā é xee ña é kuvi ūni é dukún kán mí tuví Xuva kō. Ntá tsi ña iní u te kanī kúñu ñā ñē'e ñá ne, o da mii tsí nima ña. Xuva ko ñi ña. ³ Iní u tsí ña tsíkán ne, (kuān te kaní kúñu ña, kuān té nima tsí ña ne, mii tsi Xuva ko ñi ña) ne, ⁴ nádita ña ña mí e dóo vá'ā o mí tuví Xuva kō. Ikān téku ña tú'ūn e dóo xū'ú kaa, e dóo xii kaa, e nté uun ña'a ña kuvi ká'an ña é tēkú tuku ña'a. ⁵ Kuenta iña ñá tsíkán ne, kada ka'nu u, ntá tsi ña kada ká'nu u kuenta iña míi ko. Da mii tsi kāda ka'nu u kuenta iña i é ña ni kuvi víi u é ña tuvi ntíi ko. ⁶ Ntá tsi kuān te ntío ko kada ka'nu u ne, ñá te vatā ó kaka'an ña tuntu ó kaka'án u, tsí da mii é nuu é ntaā i é kāka'án u. Ntá tsi ña kuān koo víi u vata koo e nté uun ña'a ña kadá kuení ña te dóo ka'nu u. Tsi é ñi ña nté kaa u é tēkú ña nté o kaka'án u di. ⁷ É ña ntío Xuva kō é kāda ka'nu u kuenta iña i e tá'xi ña é kūtuní ko é vā'a é iní u ne, tā'xi ña é kanto'lo kó, vatā ó kuvi te iñu ni'ni ntído kúñu ko. Vata kaa iña é ña vá'ā san é kanantō'lo ko vata koo é ña kuntekú ka é kade ka'nu u. ⁸ E úni ítō ikán u nta'a Tó'lo ko te nāki'í ña é kade i é kanto'lo kó san, ⁹ ntá tsi kaka'an ñá ñi ko: “Ñá'ā, tsi é xéé ó iña o e dóo kakuinimá ko o. Kutuni ñá'a tsi dóo ió ko é víi u é xntíi ú o ntuvi da ña tuvi ntíi o”, ka'an ña. Dukuān né, dōo diní ko é kāda ka'nu u kuenta iña i é ña tuvi ntíi ko vata koo é kūtuni ñá'a tsí divi Cristu e dóo ió ñá é víi ña. ¹⁰ Dukuān ne, kaitúvi díni u dá ña tuvi ntíi kó, da ntáka'an kīni ña'a san iña ko di; dá kátaan núu ko, dá ntáde xení ña'a san ní ko, da nēé ka nuu i é kanto'lo kó kuenta iñá Cristu. Tsí iní u tsí da ña tuvi ntíi kó ne, kidáa kata'xi Xuva ko ntíi ko é víi u.

E dóo kantí'i iní Pablu ña ñu'u ini ukun ñuú Corintu

¹¹ Xu'ú ne, kaka'an ntí'xe u vatā ó kaka'an úun ña tuntu é kade ka'nu míi u kuenta iña míi ko. Ntá tsi divi kuetsí nto é kuān ó kaka'án u. Díi ka vá'a o tē dí divi nto ni kā'an ntó kuenta iñá ko. Tsí ña te díi ka dutsí u é vata kaa ña tsíkán, pustru e dóo ka'nu ña'a ña, kuíní ña, kuān té ña vada kaidiá'vi ko. ¹² Tsi dóo kutíi u nima ko dá ítūvi u ni ntō ne, titín nuu i iní nto, nī dóxo kā'nu, vata koo é kūtuní nto tsí nuu é ntaā i é pustrú u iña Xuva ko. ¹³ ¿Mí'í ntū ña ni idé u dadíi ni nto vatā ó de ú ni ña ñu'u ini ukún xio ñuu? Ntá tsi kada ka'nu iní nto ñi ko é ña ni natēkú du'xén u nto é xntii ntō kó nee iña é kátaan núu ko.

¹⁴ É ió tu've ko é kí'ín u, kíkoto ní'ni u nto é kūvi uni ítō. Ntá tsi ñá nateñu núu u nto, tsí ña te ña nto e ntío ko, tsí míi nto é ntio kó nto. Tsí uva i'xá san, ña é dūku ntée é nātsoo vá'a ña iña ña é kūvi iña i'xá ña, ñá te i'xá ña é dūku ntée é nātsoo vá'a é kūvi iña ña. ¹⁵ Xu'ú ne, dōo diní ko te nantí'i u nee iña é ió iñá ko kuenta iña ntó, kuān té nte ntuvi iñá ko nantí'í u vata koo é divi nto nāni'li nto ntuví va'á iña nto. Ntá tsi dá díi díi ka ntio kó nto ne, divi ntō né, vata te kantudutsí é ntio nto kó, kuíní ko.

¹⁶ Iní nto tsi nté uun nuu i ña ni nateñu núu u nto. Ntá tsi ió ña'a ntáka'an ña tsi dóo iní u nté koo víi u é kūvi kani nta'ví u nto. ¹⁷ ¿Vá eni ntā'ví ntu u nto nta'a ña e táxnūu u mí ntoo nto? ¹⁸ Xu'ú ne, íkán u nta'a Títo te kí'ín ña, kíkoto ní'ni ña nto mí ntoo nto ne, taxnūu u uun ká tuku ta'an ko é kí'ín ñá ni ñā. ¿Vá eni nta'ví ntu Titó san nto? ¿Ñā ntu te dadíi tsi ntáde ntí ni ñā? ¿Ñā ntu te uun tsi nimá ntí ni ñā?

¹⁹ Tē ntádē kuení nto tē ntánada'ān ntí kúñu ntí nuu nto, dá kuān ó ntáka'án nti ni ntō. Ntá tsi ña te kuan ō. Tsí ntí'í ne, nuu Xúva ko ntáka'án nti e ntántikín nti Cristu. É kuān o ntáka'án nti ni ntō ne, vata koo é xntii ntí nto e díi ka kue'nu nto te kutú've nto iña Xuva ko. Tsí divi ntō tá'ān ko e dóo ntio kó nto. ²⁰ Kadē kuení ko nté koo kuvi te nāni'li ta'an ko: tē ña víi nto vatā ó ntio kó, tē ña víi u vatā ó ntio nto di. Kadē kuení ko te ió ña é nāa núu ña, te ió ña é kūne'lu iní ña, te kúdiin ñá di, tē ntio ña é víi mii ñá kuenta

iña mii ñá, te kā'an kīni ña iña ta'an ñá, te kā'an véte ña, te kāda ka'nu ña, te kuān sá koo vii ña da nēé ka é ntio ña. ²¹ Kaū'ví ko tē dá kī'in xtúku ú mí ntoo nto ne, ta'xi Xuva kō é kūka'an nuu xtukú ko kuénta iña ntó, te kutūví nta'xa ú kuenta iña ntó, iō ntó, ña e dóo iō kuetsí i nte dí'na. Váta nātivi iní ña e dóo dé ña nuu i é kīni kaa, e dóo dé ña é kīni kaa ni ñadī'í san, é edé ña da nēé ka é ntio nima kīni kaa ña.

13

Nté koo vii ña

¹ E sá'a kūvi uni íto é kī'in u, kikoto ni'ní u nto. Kaka'an tú'un Xuva kō: “Tē xoó ntio i é tsi'í kuétsi uun ká tuku ña'a ne, da mii é kántio uvi, uni ña'a é ntāda ntaá ña”, ka'an. ² É kākā'án u ni ñā é iō kuetsí i di'na, nī é un ntíí ntíí ña nguī san dá ñe'é u é kuvi ūvi íto ne, kuān te ika túví u mí ntoo nto vevii, ntá tsi kā'án u vata tsī o é kākā'án u dá kixkoto ni'ní u nto é kuvi ūvi íto ne, te kī'in xtúku u mí ntoo nto ne, ñá ntuntā'ví ini kó ña; da mii é nantō'lo ú ña. ³ Kidáa kutūni nto tsí nuu é ntaā i é kākā'án u naá Cristu. Dīvi ñā ne, ñá te vitá ini ña ni ntō, tsi dóo iō ña é vii ñá ni ntō. ⁴ Ini nto tsí dā xi'í ñá ntiká krusí ne, vata te ña tuvi ntíi ñā, ntá tsi xe'é Xuva ko ntíi ña é ntōto xtuku ña ne, kantíto ña vevii. Ntí'í ne, ña túvi ntíi ntí dī, vata kaa ña é ña tuvi ntíi ña kídāa dá xi'í ña, ntá tsi dá kúdadii ntí ni ñā ne, kata'xi Xúva ko ntíi ntí vata koo é vā'á koo vii nti kuenta iña nto.

⁵ Kadā kuení mii nto te vā'á o ntákuinti'xe nto. Koto ntee mii nto. ¿Ñā ntu ntákuunti nto te tūví Jesucristu ni ntó, o ñā ntu te nuu é ntaā i é iña ña nto? ⁶ Ntio ko é kūtuni ntó dī tsí ntí'í ne, nuu é ntaā i é ntántikín nti Cristu. ⁷ Ntáka'an ntā'ví nti ni Xuva ko vata koo é ña vii nto nuu i é kīni kaa. Ná te kuān o ntāde ntí kuenta iña mií nti, vata koo é kā'an ña'a tsi dóo vá'a o nakua'á nti nto, ntá tsi ntio nti é vā'á koo vii nto, kuān te ña ni idiá'vi ntí, kuíní ña'a san. ⁸ Ña kúvi nakuítá nti nee é nuu é ntaā i. Da mii é vii nti kuenta iña i é nuu é ntaā i. ⁹ Dōo dīnī nti tē ña kantio é ntí'í koó ntíi ká nti, tsí dīvi nto kūvi vii nto é un ntí'í. Ntáka'an ntā'ví nti iña nto vata koo é vā'á koo vii kue'en nto. ¹⁰ Taxnūu ú tutú sa'a di'na dá kī'in u mí ntoo nto vata koo é ña kantío é kāda tii ú ni nto te kī'in u. Tsí tsiñu e tá'xi Xuva kō é vii u kuenta iña ntó ne, ñá tē é nakō'xó u nto, tsí vii u é xntíi ú nto é kuē'nu vá'a nto.

¹¹ É nantí'í u é kākā'án u ni nto, tá'an kó ne, ká'an ú ni ntō é vā'a vá'a tsi koo kuntōo nto. Ntuku nto nēe e vá'a ntuvi iña nto. Ka'nu tsi vii nto nima nto. Uun tsi kadā kuení nto ni tā'an nto ne, vá'a tsi koo kuntoo nto ni tā'an nto. Kidáa né, Xuva kō, ña é tā'xi é kuntōo vá'a o, é kuinima tá'an ko ne, kunūu mé'ñu kūnuu dava ña nto. ¹² Kué'e ntō ntiusi tá'an nto. ¹³ Un ntíí ntíí ña ntántikín Xúva ko taxnūu ña ntiusi nto.

¹⁴ Tō'ó ko Jesucristú na tā'xi ña nto é vā'a. Xuva ko na kuinima ñā nto. Espíritū Sántū sán na kunūu mé'ñu ña nto ūn ntíí ntíí nto. Kuan tsí koo é kā'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Galacia

Taxnūu Pablu tú'un iña ñá ntoo ñuú Galacia

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustrú u iña Jesúcristu. Ñá ni nĩ'í ko tsiñu sá'á nta'a ña'a, ntē ña te ña'a ni de kú've ñá ko. Mii Jesúcristu kaká'an ñá, ni Xuva kō, ña é nantōto ña dá xi'í ña. ² Xu'ú, ni ūn ntí'í ta'an ko, ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ntí tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu ñuú Galacia. ³ Xuva ko nĩ Tó'o ko Jesúcristú, na nāxnuu viko ña ntó, na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto. ⁴ Jesucristú ne, xé'e ña ntūvi iña ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é nakáku ña ko da nēe ka nuu i é kīni kaa é ió ñuxiví sa, vatā ó ntio Xuva ko, ña'ni ñá é Uva ko ñá. ⁵ Na kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva ko ntii ña'ni ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

É ñá ntūvi tūku tú'un nté koo nakáku ō

⁶ Da kúdu'va ko tsí ña na'a tsi ni kuínti'xe nto da xtúvī mii nto Xuva ko, ña e kána nto é nĩ'í nto é vā'á nta'a Cristu, tsi dóo ntio ña nto. Veví'í ne, é tūku tú'un ntántikín nto. ⁷ Ntá tsi ña tuvi nté uun ká tuku tú'un nté koo nakáku ō. Ntá tsi iō ñá'a, ña ntánakutsu'un ntō é ncho nadama ña tú'un va'á san iñá Cristu. ⁸ Ntá tsi kuān té ntí'í, o kuān te ánjē é vē'xí nte e dukún kán, o kuān te dá xōó ka ña'a kaka'an ñá tsi ió tūku tú'un é nakáku ō é ñá te ña'ni tú'un é kāká'an ntódo ntí ni ntō né, na kuē'é Xuva kō é ntō'o ña. ⁹ Vatā ó kaka'án u ña'ni ne, ká'an xtūku ú ve: Tē xōó ña'a ka'an ña tsi ió tūku tú'un é nakáku ō é ñá te ña'ni é kāká'an ntódo ntí ne, na kuē'é Xuva kō é ntō'o ña.

¹⁰ Dá kuān ó kaka'án u ne, ¿kantūku nuu iní ntu u te vā'á koo na kā'an ñá'a iñá ko ne, o te vā'á koo na kā'an Xúva ko iñá ko? ¿Vá ntio ntu ko e dóo ntio ña'a sán ko? Tē dí ntio ká ko é ntio ña'a sán ko ne, ñá dí víi u é káda tsiñu ú iñá Cristu.

Nté ō nĩ'í Pablu é vii ñá pustru

¹¹ Ntio ko é kūtuni ntó, ēní ko, tsi tú'un é kāká'an ntódo ú ne, ñá te tú'un é dotō tsí kaka'an ñá'a. ¹² Ñá te ntā'a ña'a é nĩ'í ko tú'un san. Nté ñá'a ña ni nakua'a ñá ko sá'á, tsí mii Jesúcristu tá'xi ña é kūtuní ko.

¹³ É kūtuni nto nté ō dé u ntūvi ña'ni, dá kantikín ka ú nchu'un iña ñá Israee. Tēkú nto tsi dóo dé xení u nĩ ña kuínti'xe i Xuva kō, é ncho nantí'í ú ña un ntí'í ña kídaa. ¹⁴ Dá nakua'á u nchu'un iña ñá Israee ne, xu'ú odo nūú u é ūn ntí'í ña kuetsí, ña Israee é dadí'í tsi kuiá ko ni ñá. Tsí xu'ú ne, díí díí ka dé ntaá u vata xkoó ini o e xtúvī ñata kō é vii o. ¹⁵ Ntá tsi nte dí'nā da káku ú ne, nāxnúu Xuva kō ko. Dōo vá'á o dé ña nĩ ko e kána ña ko. Dá xee ntúvī é ntio ñá ne, ¹⁶ tā'xi ña é kūtuní ko xoo é l'xā ñá, vata koo é kā'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san. Kídaa ne, ñá ni ntūku ú ña'a, ña é tā'xi kó itsi. ¹⁷ Ntē ña ni ñé'e ú ñuú Jerusaleen é ká'án u nĩ ña e kúvi pustru nte dí'na, tsí ura tsí i ñé'e u ñuú Arabia ne, rkontúvī ne, ntiko kōó u ñuú Damascu.

¹⁸ Dá ntē kúvi uní kuiá ne, ñé'e u ñuú Jerusaleen vata koo é kīnī u Pedru. Ikān itúvī ú ni ñá xe'un ntúvī. ¹⁹ Ntá tsi ña ni iní u nté uun ká tuku pustru kídaa, mii tsi Sántiau, eni Tó'o kō, é iní u ña. ²⁰ Ini Xúva kō tsi nuu é ntaā i é kāká'án u ni ntō.

²¹ Kídaa ne, ñé'e ú ñuú Siria ni ñuú Cilicia. ²² Ña kuínti'xe i Jesucristu, ña ntántoo ñuú Judea ne, vata kīnī kue'en tsi ñá ko kídaa. ²³ Da mii tsí e téku ña tsí kāká'an ñá'a: “Ñá ñá é dé xení ña ni kō kídaa ne, kaika ña kaka'an ntódo ña tú'un e ntákuinti'xe ko vē, ña'ni tú'un é ncho nantí'í ña kídaa”, ka'an ña. ²⁴ Kídaa ne, ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva ko kuenta iñá ko.

2

Kūdadii Pablu ní pustru ñá nguii san

¹ Dá kúvi uxkimi kuiá ne, ntāa xtuku ntí ñuú Jerusaleen ni Bernábeé ne, ntēka ntí Tito. ² Ñé'e ú, tsi e tá'xi Xuva kō é kūtuní ko tsí kantio é kī'ín u. Dá xéé u Jerusaleen ne, ixtí'n ú nĩ ña ntádē kú've iña ña kuínti'xe i san. Da mii xntí'í ntí ni ñá vata koo é na kūtuni ña nté o kaka'an ntódo u tú'un nté koo nakáku o ni ñá'a é ña te ña Israee san, vata koo é ñá te é ntaā i é káde tsiñu u. ³ Titó ne, ñá te ñá Israee ña, ntá tsi ña ni ká'an ña ntádē kú've san te kantio é tē'nte kúñu ixi ña vata xkoó ini ñá Israee. ⁴ Tsí tuku ña'a ne, ntáka'an ña tsí kantio é kuān koo vii o. Ntáde ña tsi ntákuinti'xe ña Cristu, ntá tsi ñá tē nuu é ntaā i.

Tsi kí'vi xū'u ña mé'ñū ña kuínti'xe i san vata koo é koto xu'ū ñá nti, nti'i é nakáku ntí kuenta iñá Cristu. Ntio ña é kuétsi é víi xtuku ntí é káka'án lei Muísee san. ⁵ Ntá tsi ña ni xé'e nti é kúvi víi ña ni nti nté un siin, tsí kuenta iña diví nto é ña ni ntíó nti é kūnaa tú'ūn é nuu é ntaā i san nté koo nakáku o.

⁶ Ña ntádē kú've san ne, nté uun tú'ūn é xēe ña ni ká'an ña é víi u. Dōó ka'nu ña'a ña, kuini ña'a, ntá tsi ¿xoo iní i te ká'nu ña'a nti'xe ña, o tē ña'a? Ñá káde ú kuenta, tsí Xuva kō ne, ñá te nūú ko kaíto ña, tsí nima ko. ⁷ Ntá tsi divi ña ne, ñá ni tee tsiñu ña ko é tūku tsiñu víi u, tsí ini ña tsí Xuva kō tēe tsiñu ña ko é kika'an ntódo u tú'ūn é nakáku o san, mí'i ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee, vata tsi o tēe tsiñu ña Pedru é ká'an ntódo ña divi tsi tú'ūn nī ña Israee san. ⁸ Tsi vata tsi o dé Xuva kō táxnūu ña Pedru é kúvi kika'an ntódo ña nī ña Israee san ne, kuan tsí o dé ña táxnūu ña ko é kúvi kika'an ntódo ú ni ña'a é ña te ña Israee san.

⁹ Dukuān ne, Santiau ní Pedru ní Juaan, ña ntátsi'i ntii iña ña ntákuinti'xe i sán ne, dā kutuni ña tsí divi tsiñu vā'a tá'xi Xuva kō kó ne, dōó ka'nu kuini ña é dadii tsi tsiñu víi nti ni ña, xu'ú ni Bernābee. Kūdadii ntí ni ña tsí nti'i ne, kíkada tsiñu nti mí ntoo ña é ña te ña Israee san ne, divi ña ne, kada tsiñu ká ña nī ña Israee san. ¹⁰ Da mii tsí é ntio ña é nanū'ú nti iní nti ña ntā'ví san ne, divi e dóo nti'i iní ko é víi u dī.

Dā de tí Pablu ní Pedru ñuú Antioquia

¹¹ Ntá tsi dā xēe Pedru ñuú Antioquia ne, dē tíi ú ni ña dā ini ú ña, tsí kade ña uun nuu i é ña vá'a. ¹² Tsi dí'na dá xēe ñá'a e táxnūu Santiaú san ne, e'xí dadii Pedru ni ñá'a, ña é ña te ña Israee san. Ntá tsi dā xēe ñá'a e táxnūu Santiaú san ne, eni ntu'ū Pedru kíi nteé xio ña ña'a é ña te ña Israee san ne, xio é'xi ña, tsi ú'vi ñá te kúdiin ña ntántikín dukuān nté xkoó ini ña é tē'nte kúñu ixi ña. ¹³ Kidāā né, kuan tsí o ntánā ña Israee, ñá nguii sán, vatā o dé Pedru é ña ni de ntāa ña vatā ó kaka'an ña. Un tsi nté Bernabeé san kuān o dé ña dī, é kíi nteé xio ña ña kuínti'xe i, ña é ña te ña Israee san. ¹⁴ Dā ini u tsí ña te káde ña vatā ó kaka'an tú'ūn é nuu é ntaā i nté koo nakáku o ne, kaka'án u ní Pedru mé'ñu ūn ntí ntí ña'a san: “Divi ntó né, kuān te ñá Israee ntó ne, kade nto vatā ó de ña é ña te ña Israee san ve, tsí ña kantíkín ka nto vata xkoó ini ñá Israee san. Dukuān ne, ¿nté kui kaka'an nto tsí kantio é víi ña é ña te ña Israee san vata xkoó ini ñá Israee san kuan?”, ka'án u ni ña.

Ntuvá'a o ni Xuva ko tē kuínti'xe kō Cristú, kuān te ñá Israee o, kuān te tuku tatá kō

¹⁵ Xo'ō ne, tatá ña Israee o nte da káku o, ñá te ña kīni ntāa o vāta ntāa ña tuku ñuú san. ¹⁶ Ntá tsi ini o tsí kuān te káde ntaa o é káka'án lei Muísee, ntá tsi ña te dívī é kade i é nti'i kuétsi kō. Da mii tsi kuínti'xe ko Jesūcristu. Dukuān é kuínti'xe ko Jesūcristú dī vata koo é ntí'i kuétsi ko kuēnta iña i e kuínti'xe kō ña, ñá te kuēnta iña i é dé ntaa o é káka'án lei san, tsi nté uun ña'a ña nti'i kuétsi ña é káda ntaa ña é káka'án lei san.

¹⁷ Vī'a ve né, te kantukū nuu iní o nté koo nakáku o kuétsi ko kuēnta iña Cristú ne, te nātidito kuétsi kō ne, ¿vá divi ntū Cristu dé ña é iō kuetsí san? ¡Ñá'a ni san! ¹⁸ Te xtuvī mii u é víi u uun nuu í ne, kidāā ne, víi xtuku ú ne, vatā ó tē ña vá'a o ni ide u é xtuvī míi u nte dí'na. ¹⁹ Xu'ú ne, vata tē xí'í u kuenta iñá lei san. Mii lei san é'ni ko vata koo é ntóto ú kuenta iña Xuva ko ve é víi u é ntio ña. ²⁰ Xu'ú ne, e xí'í u dá uun tsi kúñu kúvi ú nī Cristu é xí'í ñá ntiká krusí san, ntá tsi iō ka ntuvī iñá ko. Ntá tsi ñá te ntūvi iña míi ko, tsí ntuvī iñá Cristu é nī'í ko ve. Kakuínti'xe kó l'xá Xuva kō dá kātuvī u ñuxiví sa, tsí divi ñá xe'le ña ntuvī iña ñá kuenta iñá ko e dóo ntio ña ko. ²¹ Ña kúvi nakuítá u nuu i e dóo va'a san é edé Xuva ko iñá ko. Tē dí kuvi nti'i kuétsi ko te káde ntaa o é káka'án lei san ne, é ntaā i é xí'í Cristu kuēnta iña ko.

3

¿O é káda ntaa ntú o lei san ne, o é kuínti'xe ko Xuva kō?

¹ Ntō'ó, ña Galata, ¿nté kuān nte túntu ntú nto? Ntáde nto vata o tē xoo dé tata i ntō. É ini vá'a nto nté o xí'i Jesúcristu ntiká krusí san, tsi é nañē'é nti nto. ² Ka'án nto vē, ¿nté ntu o nī'i nto Espíritu Xuva kō? ¿Vá nī'i ntu nto ña é dé ntaa ntí'i nto é káka'án lei Muísee? ¿Ñá ntu te ni ní'i nto Espíritū san tsi é kuínti'xe nto tú'ūn va'a iña Xuva ko e téku nto? ³ ¿Nté kuān nte túntu ntú nto? ¿Ntádē kuení ntu nto te kúvi vii mii nto tsiñu e éni ntu'ū Espíritū Sántū san é kade ña ni ntō? ⁴ ¿Ñá ni idiá'vi ntu é un nti'í e ntó'o nto? ¿Tē dí ni idiá'vi ne, kuān te un siin! ⁵ Kata'xi Xuva ko ntō Espíritu ña. Kade ña nuu i e dóo

ka'nu iña nto. ¿Vá kuan ntū ó kade Xuva ko ni ntō tsi ntáde ntaa nto é kāká'án leí san? ¡Ñā'á ni san! Kuān ó kade ña ni ntō tsi ntákuinti'xe nto tú'un va'á san iña ña e téku nto.

⁶ Vata kaa uva ata ko Ābraan e kuínti'xe ña Xuva kō ne, dukuān ó kaka'an Xúva kō tsí ña tuví ka kuétsi ñā. ⁷ Dukuān ne, kini nto tsí ña ña i'xá nti'xe Ābraan ne, ña ña é kakuinti'xe ña Xuva kō. ⁸ Nté ntūvi di'na uve na'a tú'un Xuva kō kaka'an tsí naki'i Xuva kō xoó ña'a, ña é kuínti'xe i ña, kuān te dá nēé ka tatá ña. Divi tsí tú'un va'a é kāká'an Xúva ko ni Ābraan, kaká'an ña: “Un ntíí ntíí tatá ña'a dá kaniñ ñūxivi sa ne, ní'i ñā é vā'á iña ko kuéntsá iña o”, ka'an ña. ⁹ Dukuān ne, xoo é kakuinti'xe i Xuva kō ne, dadíí ni'i ña é vā'á ni Ābraan, ña e dóo kuínti'xe i san.

¹⁰ Xoó ña'a, ña é ntéé kimi i leí san ne, da mií e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā. Tsí uve na'a kaká'an: “Xoó ña'a, ña é ña káde ntaa é un ntí'i nuú i é kāká'án leí san utén utén ne, da mií e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā”, ka'an. ¹¹ Dóo dito tsí ña té leí san é káde i é ntí'í kuétsi kō. Tsí uve na'a kaká'an: “Xoó ña'a, ña e dóo va'á nuu Xuva kó ne, kuínti'xe ña Xuva kō né, dukuān é ní'i ña ntuví va'á iña ña”, ka'an. ¹² Ña e ntéé kimi i leí san ne, ñá te dadíí ña ní ña é kakuinti'xe i Xuva kō. Tsí uve na'a kaká'an: “Xoo é kantikín i leí san ne, kantio é káda ntaa ntí'í ña utén utén vata koo é ní'i ña ntuví va'á iña ña”, ka'an.

¹³ Cristú ne, mii ñā ntá'vi ña kuenta iña kuétsi kō vata koo é ña ní'i kō é nto'o kō é kāká'án leí san. Tsí ña ña ntó'o ña naa ko kuenta iña kuétsi ko vatā ó uve na'a kaká'an: “Da xóo ka ña'a, ña é kurkāa iko díki utún ne, ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ñā”, ka'an.

¹⁴ Kuān o dé Jesucristu kuéntsá iña ko ni ña ntíí ntíí tatá ña'a ñūxivi sa, kuān té ña te ña Israee o, vata koo é ní'i ko núu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraan, vata koo é ní'i ko Espíritū Sántū sán tē kuínti'xe ko Xuva kō.

Leí san ni tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña

¹⁵ Kini nto, ení ko, tsí xo'o ñatíí ne, dá káde vá'a o ūun tutú ne, xnteē o dívi kó ne, ña kúvi xoó ña'a nadama ña é kāká'an. Ña kúvi xntéé ka ña tuku nuu i. ¹⁶ Vi'a ve ne, xe'e Xuva ko xu'u ña ni Ābraan, ni i'xá ika ñā é vāta kaku. Ná ni ká'an tú'un Xuva ko te títín i'xá ika ñā, tsí ūun tsi i'xá ika ñā. Divi i'xá ñā ne, Cristu ña. ¹⁷ Sá'ā ncho ka'án u ni ntō: Ede vá'a Xuva ko ūun tutú ni Ābraan ne, xe'e ña xu'u ña ni ñā. Kidáa ne, itā nti'xin kimi sientu oko u'xi kúia dá nté xeé lei Muísee. Leí san ne, ña kúvi nadama tú'un é xe'é Xuva ko xū'u ña nte dí'na. ¹⁸ Tē dí kúvi ví leí san é ní'i ko é vā'á iña Xuva ko te kade ntáa o é kāká'án ne, ñá te tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña é kúvi vii i. Ntá tsi nuu é ntaa i tsí nte dí'na xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraan é ní'i ko é vā'á iña ña.

¹⁹ Kidáa ne, ¿mí'i ntu ka'idí'vi leí san? Xtūví Xuva kō leí san vata koo é kūtuni ko nee é kuétsi kō. Ídí'vi tsi leí san un tsi da nté xēe “i'xá san” é kāká'an Xúva kō, ña ña i'xá ika Ābraan é xe'é ña xu'u ña ni i. Ánje Xuva kō xee ní'i ña leí san nta'a Muísee é kāká'an ña ni ñā'a naa Xuva ko. ²⁰ Ntá tsi dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraan san ne, mii ña kāká'an ña ni ñā. Ná tē xoó kaka'an í naa ña.

Mí'í ka'idí'vi leí san

²¹ ¿Nchō ka'an ntú u te kanaa núu leí san ni tū'un é xe'é Xuva ko xū'u ña? ¡Ñā'á ni san! tsí tē dí ió lei é kúvi vii i é ní'i ko ntuví va'á iña kó ne, kidáa ne, kúvi ntuvá'a o ni Xuva ko tē dá kada ntaa o é kāká'án leí san. ²² Ntá tsi kaka'an tú'un Xuva kō tsí ñu'u kutū ntíí ntíí ña'a é ña kúvi nakáku mii ña kuétsi ña. Kuān ó vata koo é da xóo ka ña'a kúvi ní'i ña é vā'á vata o xe'é Xuva ko xu'u ña tē kuínti'xe ña Jesucristu.

²³ Ntá tsi dá vata kuínti'xe kō Cristú ne, vata ntáa ña ñu'u kutū ntáa o kuenta iñá leí san. Ntantéto o dá nté xēe ntúvi é nañ'e Xúva ko kō nté koo kuínti'xe ko ñā. ²⁴ Leí san ne, vata kaa ña kaito i'xá san kaa. É edé ko kuéntsá da nté xēe Cristu vata koo é kúvi ntí'í kuétsi kō é kuínti'xe ko ñā. ²⁵ Dā xee ntúvi é kuínti'xe kō Cristú ne, ñá ntío ká kō leí san é nañ'e ko nté koo vii o. ²⁶ Tsí un ntíí ntíí nto e kuínti'xe nto Jesucristú ne, é ntūvi nto i'xá Xuva ko vā. ²⁷ Un ntíí ntíí nto é itsi ntute nto é uun tsi kúñū kúvi nto ní Cristú ne, ntáku nto Cristu ve. ²⁸ Ña té íni kuān te ñá Israee, kuān te tuku tatá nto; kuān te ña ntáde tsiñu nto, kuān te ka'nu ñá'a nto; kuān te tíi nto ne, kuān te ñadí'í nto. Tsí da xé uun tsi kúñū kúvi nto ní Cristú ne, uun tsi kúñū kúvi nto ní tā'an nto dí. ²⁹ Tē uun tsi kúñū kúvi nto ní Cristú ne, i'xá Ābraan ntó dí. Dukuān ne, ní'i ntō é vā'á iña Xuva ko vata o xe'é ña xu'u ña ni ña.

4

¹ Sá'ā é ncho ka'án u ni ntō: Tē xi'i ūun ñatíí ne, ió iña ña é kōo iña i'xá ña. Ntá tsi dá lú'ntí ká i'xá ña ne, vata kaa ña kade tsiñu kaa na, kuān te ní'i na é un ntí'í iña uva ná tē

kúka'nu na. ² Íó xoó kaito i na. Íó xoó ka'an í ni nā nté koo víi na dá nte xēe tá'an ntuvi é nī'i na e xtúvi úva na iña na. ³ Kuān ó kuvi ni kō di. Dá kuētsi ká o ne, ña'a san ntáka'an ña nté koo vii o é kuntoo o ñūxivi sa ne, da mii é vii o vātā ó ntáka'an ña. ⁴ Ntá tsi dā xee tá'an ntuvi ne, taxnuu Xuva ko i'xā ña é kaku ña nú xē'e úun ña dī'i, é kúvi ña tatá ña Israee, ña é ntéé kimi ī lei Muísee. ⁵ Kuān o kí'xi ña vata koo é nakáku ña un ntíí ntíí ña é ntee kimi ī lei san, vata koo é naki'i Xuva ko kō e kúvi o i'xā ña. ⁶ Kidáā ne, vata koo é nañē'e Xúva ko kō tsí i'xá nti'xe ña kúvi o né, taxnúu ña Espiritu i'xā ña é kunūu ña nima ko. Espiritū sán ne, kaka'an ña: “¡Uvā ko!” ⁷ Dukuān ne, ñá te ña kaden tsiñun kán, tsí i'xá mii Xuva kō kúvin ne, ní'i o é vā'á iña Xuva ko é uun tsi kúñū kúvin nī Cristu.

Dōo ntí'i iní Pablu kuenta iña ña kuínti'xe i

⁸ Di'na dá vāta kiní nto Xuva kō né, dōo xió ntii nto é káda tsiñu nto iña tuku xúva ntō é ñá te Xuva ntí'xe kō. ⁹ Ntá tsi vevíi ne, é ini ntó Xuva kō. Kuvi ka'an o tsí Xuva kō ne, é tā'xi ña é kiní ntó ña ve. ¿Nté kuí ntántiko koō ntó ata nto é víi xtuku nto vata xkoó ini ñáta kō san é ñá vādā mí kaidiá'vi? ¿Nté kuí ncho vii xtúku nto ña kade tsiñu? ¹⁰ Kuan tsí o ntáde ka'nu nto viko é kuēnta víte, kuenta xoo, kuenta kuia. ¹¹ Dōo ntí'i iní ko kuenta iña ntó tē é ntaā i éde tsiñu ú iña nto.

¹² Víi nto da xe'e, ení ko, uun tsi nima ntúvi nto nī ko vata kaa xu'u é uun tsi nima ntúvi ú ni ntō. Ña tívī nee iñá ni ide nto nī ko. ¹³ Ini nto tsí xu'ú ne, dōó ká'ví kaa ú ntuvi di'na dá kakā'an ntódo u tú'ūn va'á san ni ntō. ¹⁴ Dōo u'vi kúvi nto ko kuenta iña kui'i e kúvī ko kídaā, ntá tsi ña ni kunté'xen ntō ko; ñá ni nakuitā ntó ko, tsi kí'i nto kó vata te ánje Xuva kō kúvi u, vata te mii Jesūcristu kúvi u. ¹⁵ ¿Nté ntu o kúvi ve kuan? Tsi dōo diní ñu'u nima nto dá itúvi ú ni ntō. Kuvi ka'an ú iña nto tsí tē dí ni kúvi né, natavā ntó ntuxnuu mii ntō é tā'xi nto ko. ¹⁶ Vi'a ve ne, ¿ñá ntío ká ntu ntō ko e kuán o kākā'án u ni ntō é nuu é ntaā í san?

¹⁷ Ña tsikán ne, dōo ntáde ña nto kuenta ve, ntá tsi ña te kuan o de ña vata koo é nī'i nto é vā'a. Ncho nakadī ñá itsi é ká'an ntó nī ntí vata koo é mii ñá é kada ka'nu nto ña. ¹⁸ Vá'a ó te kade ña nto kuenta, te vii ñá vata koo é nī'i nto é vā'a. Te kuān koo víi ña ni ntō nguentuvi, ñá te da mii tsí dá tuví u ni ntō. ¹⁹ Dōó kaexnúu kó kuenta iña nto, a i'xá mii kō. Vatā ó kaexnúu ñadī'i dá ncho kaku i'xá ña ne, kuān koo kaxnúu kó kuenta iña nto da nté uun tsi nima ntúvi nto nī Cristu. ²⁰ Tē dí tuví u ni ntō vevíi ne, ti kaa te kua te kúvi u é káde tīi ú ni ntō, ntá tsi vevíi ne, ñá iní u nté koo kadā kuení ko iña nto.

Kuenta iña Áгаа ni Sára

²¹ Xoó ntō'o é ncho kuntikín ka nto lei Muísee san ne, ká'an ntō: ¿Va ñá ini ntú nto nēe é kākā'án lei san? ²² Tsí nte dí'na uve na'a kaká'an tsí Abraán ne, úvi i'xā ñá xio. Uun ña ne, i'xá ta'nú kade tsiñu iña ña, ta'nú nani Áгаа ne, uun ne, i'xá ñadī'i míi ñá, ñá nani Sára. ²³ I'xá ta'nú kade tsiñu sán ne, vata tsi o káku vata kaa da nēe ka i'xa, ntá tsi i'xá ñadī'i míi ñá ne, káku vata tsi o xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraán san. ²⁴ Kini nto tsi úvi nuu i kaka'án u kuenta iña i sá'a. Uun nuu i é vē'xí xuku é nani Sināii, dívi iña Áгаа san. Xoó kaduku nté i nuu i sá'a ne, káku ñá é kuntéé kimi ñá lei san. ²⁵ Tsí Áгаа san ne, vata kaa xuku é nani Sināii é tuví ñuú Arabia káa ña, vata kaa ñuú Jerusaleen é tuví ñuxivi sa kaa ña di. Tsi ntúni nuu i sá'a nī ña é ntoo ikán ne, nteé kimi ñá lei san. ²⁶ Ntá tsi xo'ō ne, ñá te kadūku ntéé o lei san, tsí ñuu kó ne, dívi ñuú Jerusaleen é tuví nta'a Xuva kō.

²⁷ Tsí uve na'a tú'un Xuva ko káka'an:

Kutūvi díni nto, dívi ntō é ña kakúvi koo i'xá nto,
dívi ntō é xoxo i'xá nto.

Kachu'u ntáa nto é dōo diní nto,
dívi ntō é vata kaxnúu i'xi nto.

Tsí ñadī'i, ña é ña káde xii ña ña kuentá ne,
díi díi ka kaxio i'xá ña é ñá é tuví ni'i xii i,
ka'an.

²⁸ Ení ko, vata ntáa Isaa ntáa nto. Xo'ō ne, i'xá Xuva ko o, tsi káku o vata tsi o xe'é Xuva ko xū'u ña kídaā. ²⁹ Ntá tsi vata tsi o dé xeni i'xá e káku vata o káku da nēe ka i'xá ni i'xá e káku kuenta iña Espiritu Xuva kō né, kuān ó kakuvi vevíi di. ³⁰ Ntá tsi ¿nee iñá ntu kaka'an tú'un Xuva kō? Kaka'an: “Kiñu'u nto ta'nú kade tsiñú san ni i'xá tun, tsí i'xá ta'nú kade tsiñú san ne, ña kúvi nī'i na iña uva na vata kaa i'xá ñadī'i míi ñá”, ka'an. ³¹ Xo'ō ne, ení ko, ñá te vāta ntáa i'xá ta'nú kade tsiñú san ntáa o, tsí vata ntáa i'xá ñadī'i míi ña ntáa o.

5

É nakáku Cristu ko

¹ É nakáku Cristu ko e nteé kimi kō leí san, tsi ñá ntio ña é ku'un kutū ká ō. Dukuān ne, kaka xaa nti'xe nto ve; ñá ku dā vá'a nto é kadā kú've leí san iña nto.

² Kini nto é kaka'án u. Xu'ú e Pablú u ne, kaka'án u ni ntō tsí te kuē'é nto é ká'nté ña kúñū é ixi nto vata xkoó ini ñá Israeé san ne, vata te kaka'an ntó tsi é ntaā í xi'í Cristu iña ko. ³ Kaka'an xtúku u tsí da xōó ka ña'a é tē'nte kúñū é ixi ñá ne, da mií é vií ña é un nti'í é kaka'án lei Muísee. ⁴ Xoó nto'o e ntáxio ntii nto e ntáde ntaa nto leí san vata koo é nti'í kuétsi ntō ne, ña kaxé'e nto itsi é nakákú Cristu nto; ntánakuitā nto é vā'a é ncho ta'xi Xuva ko ntō doméni. ⁵ Ntá tsi xo'ō é kuinti'xe ko Xuva kō, é nuu Espiritu ña nima kó ne, ntantétu ō é nī'i ko nima va'á ko nta'a Xuva kō. ⁶ Tē uun tsi kúñū kúvi o ni Jesūcristú ne, ña té ini te te'nte kúñu ixi ko, o tē ña'a. É kuinti'xe ko Xuva kō ne, sá'ā é kaidiá'vi ne, dukuan kuñnima ko ta'an kó di.

⁷ Ntō'ó ne, é ika vá'a ntō kidaā. ¿Xoó ntu édi nuu i itsi e kuinti'xe nto é nuu é ntaā í? ⁸ Ñá te kuān ó kaka'an Xúva kō, ña é kana nto. ⁹ Ini nto tsí te un siin tsi u'xen ia nādaka ó ne, kuia kaníi tī'nti i. ¹⁰ Xu'ú ne, kanteé iní ko Xuva kō é ña da vá'a ña é tuku koo kadā kuení nto. Ntá tsi kué'e Xuva kō é nto'o da xōó ka ña'a, ña é kanakutsu'un nto.

¹¹ Ntá tsi xu'ú ne, ení ko, tē dí kaka'an ntódo ká u ni ntō é kántio é tē'nte kúñu ixi nto ne, ñá kuan koo ntō'o ká ko nta'a ña Israeé san. Tē dí kuān ó kaka'án u ne, ña túvi nēe nuu i é kúdiin ka ña dá tekū ña tú'un é xi'í Cristu ntíká krusí san kuenta iña ko. ¹² Ña ntánakutsu'un ntō sán ne, díi ka vá'á ó te na káda a'ma kue'en ñá kúñu ña.

¹³ Tsí ntō'ó, ení ko, é kana Xuva ko ntō vata koo é na nakāka xaa nto. Ntá tsi kuān te ntaíka xaa nto ne, ña kúvi vií ntó da nēe ka é ntio nima ntó, tsi é vií ntó ve ne, kuñnima xntó ta'an nto ne, dukuan vá'á koo vií nto ni ña. ¹⁴ Tsi é un nti'í é kaka'án leí san ne, uun tsi nuu i ncho ka'an: “Kuñnima ntó ta'an nto vatā ó kakuñnima nto kúñu ntō”, ka'an. ¹⁵ Ntá tsi te ka'an ntée nto ta'an nto, te kúvi ña ita ntó ne, koto nto tē ña nakunaa nto ta'an nto un nti'í nti'í nto.

Ō é ntio kō é vií mií ó ne, ō é ntio Espiritū é vií o

¹⁶ Sá'a kaka'án u ni ntō: Vií nto vatā ó ntio Espiritū san é vií nto; ñá ntukū nuu iní nto nté koo ni'i nto é ntio nima káni kaa nto. ¹⁷ Tsi é ntio nima káni kaa nto ne, ñá te vata ō é ntio Espiritū san. É ntio Espiritu Xuva kō sán ne, ñá te dadíi nī í vatā o é ntio nima káni kaa nto. Kanāá nima káni kaa nto ni Espiritū sán ne, Dukuān ne, ña kúvi vií ntó nēe é ntio nto. ¹⁸ Ntá tsi te kuē'é nto é nañē'e Espiritū san nto nté koo vií nto ne, ñá kantio é kadā kú've ka leí san iña nto.

¹⁹ Dōo ditó nēe nuu i e ntáde ña'a, ña e ntántikín nima káni ntáa. Ntaíka luku ña. Ntáde ña nēe e dóo káni kaa ntáde kuení ña. Ña ntákuka'an nuu ña e ntáde xení ña ni da xōó ka ña'a. ²⁰ Ntánuu iní ña tuku xuva ña. Ntáde tatan ña. Ñá ntio kue'en ñá ta'an ña. Ntánañ ña. Ntákukuiñū ña. Ura tsí i ntákudiin ña. Ntáde ña nēe iña é ntio mií ña. Ntákii nteé xio ña ta'an ña. Ña ncho vii ña e ntáde ta'an ña. ²¹ Dōó ne'u iní ña. Ntaé'ní ña ta'an ña. Dōó ini xi'í ña. Viko káni kaa ntáde ña, ni dōó titín ka nuu i é kuān ntáa san. Vi'a ve ne, kaka'án u ni nto vatā ó kaka'án u ni nto dí'na, tē xoó ña'a ntáde ña nuu i sá'ā ne, ña kúvi nī'i ña é kuntōo ña mí kadē kú've Xuva kō.

²² Ntá tsi xoo ñá'a e ntántikín ña Espiritū sán ne, ntákuñnima ñá ta'an ña. Dōó diní ñu'u nima ña. Vá'á ó ntoo ña. Ntákutíi ña nima ñá ni tā'an ña. Ntáde ña é vā'á ni tā'an ña. Ntáde ntaa ña nēe iña é ntaxé'e ña xu'u ña. ²³ Ná tē ntáde na'nu ña. Ná te dotō tsi ntáde ña. Nté uun lei ña kaka'an é ña kúvi é kuān koo vii o. ²⁴ Xoó ña'a, ña é ntee kimi ña Jesūcristú ne, vata tē xi'í nima káni kaa ña ntíkā krusi ni é un nti'í nūu i é káni kaa é ntio i, é ntukū nuu iní i. ²⁵ Tē é nī'i ko ntuví va'á iña ko e tá'xi Espiritū sán ne, na kué'ē ō é nañē'e Espiritū sán kō nté koo é vā'á koo vii o.

²⁶ Ná kada ka'nu ña'a ō. Ná nakutsu'un ta'an ō. Ntē ña kune'u iní ko ni ta'an kō.

6

É xntii o ta'an kō

¹ Ení ko, te kiní ntó tsí kade uun ña'a é káni kaa né, divi ntō é nuu Espiritū Sántū sán nima ntó ne, xntii nto ñá é vā'á koo vií ña. Vā'a vá'a tsi kōo ka'an ntó ni ña ne, kuenta tsi vií nto kúñu nto tē ña kó'xo nto nuu i sá'ā di. ² Xntii nto tā'an nto dá kanto'o ña ne, dukuan kōo kada ntaa ntó vata ō ntío Cristu.

³ Tē dóo ka'nu ña'a o kuiní mii kō né, kuān té ña te nee kainuu á'vi o ne, da kaeni nta'ví mii o kúñu kō. ⁴ Koto vá'a nto nté o de nto. Te vā'á o, kuiní nto ne, kidáa kuvi kutūvi dñí ntó ne, ñá kantio é kutsu'un nto tē díí ka va'á nto é ña nguii san. ⁵ Tsí kantio é vā'á koo vii o nēe tsíñu é nī'i ko.

⁶ Xoó ña'a é kanakuā'a ña tú'ūn va'á san ne, vā'á ó te kātsin dava ña ni mastru ña é un ntí'í é vā'a é ió iña ña.

⁷ Ná ku enī nta'ví nto kúñu ntō, tsí ña kúvi nārkíntēe o Xuva ko. Da nēe ka é kú'xí o né, ñá tsí é nī'i kó di. ⁸ Te kú'xí o da nēe ka é ntio nima káni kaa kō ne, nī'i kō doxi'í san. Ntá tsi te kú'xí o vatā ó ntio Espíritū Sántū sán ne, nī'i ko ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntūvi nta'a Espíritū san. ⁹ Dukuān ne, ñá ku kudu'xen kō é vii o é vā'a, tsí te kūtíi o nima kó ne, nī'i kō é vā'a te xee ntúvi i. ¹⁰ Dukuān ne, dá ió ka ntuvi ne, vá'a koo na vii o ni un ntí'í ña'a sán ne, dá díí díí ka ni ta'an ko, ña ntákuinti'xe i san.

Kaxe'e Pablu ítsi da ntí'í tūtú san

¹¹ ¡Un ntáa letra na'nú san é ka'ū ú nta'a mií kó ve! ¹² Ntio ko é kūtuni nto tsí ña tsikán, ña é ntio i é kuētsi é tē'nte kúñu ixi nto ne, da mií e ntáde ña vata koo é ña ka'an káni ña'a san iña ñá ne, vata koo é ña ntó'o ña kuenta iñá krusí san mí xi'í Cristu kuénta iña ko.

¹³ Ntá tsi ñá é tē'nte kúñu ixi ña ne, ntē ña ini de ntaa ntí'í ña é kāká'án léi san. Da mii tsí é ntio ña é ka'ntē ntó kúñu ixi nto vata koo é vii na'nu ña tsí ñá edé ña e kuán o dé nto. ¹⁴ Xu'ú ne, nté uun nuu i é ña ncho vií ka'nu ú kuenta iña i; da mii tsi kuénta iñá krusi mí xi'í Cristu kuénta iña ko. Ná káde ká u kuenta nee nuu i é ió ñuxiví sa. Vata tē xi'i, kuíni kó ne, vata tē xi'í u di kuenta iña i. ¹⁵ Tsí te ūun tsi kúñu kúvi o nī Cristú ne, ñá té ini te te'nte kúñu ixi ko ne, o tē ña'a. E kaínuu á'vi ne, é nī'i ko ntuví va'á iña ko.

¹⁶ Un ntí'í ntí'í nto e ntántikin nto tú'ūn sa'á ne, vá'a koo na kuntōo nto. Na ntuntā'ví ini Xuva ko ntō, ni ūn ntí'í ntí'í ña Israee ntí'í san, ña nteé kimi i Xuva kō.

¹⁷ Vi'a ve ne, ñá ntio kó tē xoó nakutsu'ūn ká i kó kuenta iña i sá'á. Tsi é kūtítín tsanta uve kúñu ko é kanañē'e tsí xu'ú ne, kade tsíñu ntí'í u iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Nā xnuu viko Tó'o ko Jesūcristú nima ntó, ení ko. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnū San Pablu iña ñá ñuú Efesu

Taxnū Pablu tutú iña ña ntákuinti'xe i, ñá ntoo ñuú Efesu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcrístú u tsí kuan o ntío Xuva kō é tēé tsiñu ña ko. Taxnū u tutú sāl'á iña ña ntáduku ntée Xuva kō, ña ntoo ñuú Efesu, ña ntákuinti'xe i Jesucristu. ² Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcrístú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é kuntōo vā'a nto.

É vā'a é kata'xi Xuva ko kuēnta iña Jesúcrístu

³ Dōo ka'nu Xuva ko, ña'ni Uvā Tó'o ko Jesúcrístu. Dōo tá'xi ña kō é un ntí'i nūu i é vā'a é tuví e dukún kán tsi kúdadii o nī Cristu. ⁴ Tsí dí'na dá tuví ñuxiví san ne, nāxaxnúu Xuva ko ko kuēnta iña Cristu vata koo é na ntāntoo ña nima kó, vata koo é ña tuví ka kuétsi ko tē xee o nta'a ña. ⁵ Tsi dóo ntío ña kō ne, nté dí'na kaka'an ñá tsí ki'i ña kō é kuvi o i'xā ñá kuenta iña Jesúcrístu, vata o ntío ña. ⁶ Dukuān né, utén uten ntáka'an o tsi dóo ka'nu Xuva kō. Dōo vā'ā o dé ña ni kō. Ñá ni dē vīni ña da tá'xi ñá ko i'xā ña, ña e dóo kuinima ña. ⁷ Nákakū ñá ko kuēnta iña i'xā ña, tsi éti ña ñiñi ña kuēnta iña ko. Dē ka'nu iní ña ni kō kuetsí kō, tsi dóo ntio ña kō. ⁸ Ñá te un siin tsi kuínima Xúva ko kō ne, tā'xi ña é kūtú've kō, é ki'in iní ko. ⁹ Tā'xi ña é kūtuni ko nee iña é ntio ña, nuu i é ña ni iní o, vata o ntío ña. ¹⁰ Sāl'á dé kuení Xuva kō é vii ña dá xēe ntúvi i. Natāká nuu ña é un ntí'i vata koo é kodo nūú Cristú da neé ka é ió e dukún kan ni da neé ka é ió ñuxiví a.

¹¹ É kudadii o nī Cristú ne, nāxaxnúu Xuva ko ko ūun tsi nte dí'na vata koo é nī'i ko iña ña. Kuān o dé Xuva ko vatā o é vā'á o kuíni ña. ¹² Kuān o dé ña vata koo é ntí'i, é dí'na ntí kuinti'xe ntí Cristú ne, vií ntí vata koo é kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō. ¹³ Ña'ni ntō ña, dá tekū nto tú'ūn é nuu é ntaā i, dá tekū nto nté koo nakáku nto ne, kuínti'xe nto Cristu. Kudadii nto ni ña né, xntéé Xuva ko nto nā'a da tá'xi ña Espíritū Sántū é kunūu ña nima ntó vata o tá'xi ña xu'u ña. ¹⁴ Ta'xi Xuva ko Espíritū Sántu vata koo é kūtuni ko tsí vií ntí'xe ña vata o tá'xi ña xu'u ña dá kūvi naki'i ña é un ntí'i nūu i é káduku ntée ña. Kidāā ne, ka'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Kaikán Pablu nta'a Xuva kō é kuē'e ña é na kuki'in iní ña ntákuinti'xe i

¹⁵ Dukuān ne, da téku ko tsi dóo ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jēsuú ne, tsi dóo ntákuinima nto ta'an ko, ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, ¹⁶ ñá kaxtuví mií u é nakué'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto. Kanaka'ān kó nto dá kakā'an ntá'vi u. ¹⁷ Kaikán u nta'a Uvā Tó'o ko Jesúcrístú, ña'ni Xuva kō, ña e dóo vā'á san, te tā'xi ña é kūtú've vā'a nto iña ña, vata koo é kī'in ña'ni nto é kākā'an ña, vata koo é kīnī vā'a ntó ña. ¹⁸ Kaikán u nta'a Xuva ko te nāxi'í nuu ña nuu nto vata koo é kūtuni ntó nee é nī'i nto é kána ña nto. Te tā'xi ña é kūtuni nto tsí ña te nté kaa vā'a, ña te nté kaa kuika nuu i iña Xuva ko é kaxé'e ña ña'a é nakuido da'an ña. ¹⁹ Te tā'xi ña é kūtuni nto tsí ña te nté kaa ka'nu ña. Kakuvi vií ña é un ntí'i kuēnta iña kó, ña'ni o e ntákuinti'xe ko ña. Nañē'e ñá kō tsí kuvi vií ña nī é un ntí'i ²⁰ dá nantōto ñá Cristú rkontuvi é xi'i ñá ne, xé'e ña é kutuvi ñá ñiñi kua'a ña e dukún kán. ²¹ Dí'í ka ka'nu Jesuu é da xōo ka ña tsiñu na'nu i, da xōo ka ña tsiñu i, da xōo ka ña ntádē kú've e dukún kan, da xōo ka ña ntádē kú've ñuxiví a, da xōo ka ña e dóo ka'nu, kuān te ntóo ña vevii, kuān te ntóo ña ntuvi é kī'in o. ²² Ta'xi Xuva kō é kūvi vií Cristu nī é un ntí'i. Tā'xi ña é kūvi Cristu tó'o iña un ntí'i ntí'í nuu i é káduku ntée ña ntákuinti'xe i san. Cristú ne, ña'ni ña é kadē kú've ñá kuenta iña ña ntákuinti'xe i san. ²³ Ña ntákuinti'xe i sán ne, vata ntāa kúnū Cristu ña. Kanuu mé'ñu kanuu dava ña ña ntákuinti'xe i sán ni da kaniñi dū'va ñuxiví san.

2

Nakākú Xuva ko kō, tsi dóo kakuinima ñá kō

¹ Ta'xi Xuva ko ntuvi vā'á iña nto, ña'ni ntō é vata ntāa ña xi'i ntāa nto kídaa kuēnta iña kuétsi ntō, dá vata kuinti'xe nto Cristu. ² Dōo ncho vií nto kuétsi kídaa, dá ntíkin ntó vata xkoó ini ñá ñuxiví san. Dé ntaa nto é kā'an tó'o e ña vā'ā san, ña é kadē kú've iña é ña vā'ā é ntoo e dukún kán, ña'ni é kākā'an nté koo vií ña'a, ña é ña ncho kuinti'xe i Xuva kō. ³ Kuān o dé o, ūn ntí'í ntí'í o, kídaa. Éde o da mií é ntio kō. Dē ntaa o é kākā'an nima kīni ntāa kō, e ntádē kuení kō. Dukuān ne, kantio é nī'i ko é ntó'o ko e dóo ka'nu é kata'xi Xuva ko, ni ūn ntí'í ntí'í ka ña'a. ⁴ Ntá tsi un vā'a tsi ntúnta'ví ini Xuva ko kō, tsí ña te nté kaa kakuinima ñá kō ne, ⁵ ta'xi ña ntuvi vā'á iña ko kuenta iña Cristú, kuān te kantio é

nĩ'i ko doxi'i kuenta iña kuétsi kō. Da mii tsí e dóo va'á Xuva kō é nakakū nǎ kō. ⁶ Vata ō ntóto Tó'o ko Jesūcristú ne, kuan ō nántoto ña kó di ne, ta'xi ña é kuntoo dadii o ni ña e dukún kǎn, tsi kuínti'xe ko Jesūcristu. ⁷ Kuan ō dé ña vata koo é nañē'e nǎ ña'a rkontuvi ve tsí un vá'a tsi kakuinima nǎ kō, tsi dóo vá'á ó de ña ni ko kuenta iña Jesúcristu. ⁸ Da mii tsí e dóo va'á Xuva kō é nakakū nǎ nto da kuínti'xe nto. Ña túvi nēe nuu i é vii mii nto é nākáku nto, ntá tsi doméni tá'xi Xuva kō é nākáku nto. ⁹ Ña kúvi vii o nee nuu i é nākáku ō, vata koo é ña vii ka'nu ō. ¹⁰ Tsí Xuva kō de kú've nǎ kō vata koo é da ntántikin o Jesuú ne, vii ō é vá'a, vata ō ka'an Xúva kō nte dí'na é vii o.

É kuntōo vá'a o kuēnta iñá Cristu

¹¹ Dukuān né, naka'an ntō nte ntáa nto dí'na, divi ntō é ña te ña Israeé nto. Ntáka'an nǎ Israeé san iña ntó "ñá'a, ña é ña ni té'nte kúñū é ixi i", tsi ntántikin ña vata xkoó ini ña e ntaé'nté ña kúñu ña, kuān te mii tsi ñá é'nte ña. ¹² Kidáa ne, váta kini ntó Cristu. Tuku ña'a nto é ña Israeé. Ña túvi nee iña é intétu nto, ntē ña ni iní nto xoo é Xuva kō. ¹³ Ntá tsi vevii ne, kudadii nto ni Jesūcristu. Divi ntō é ña ni kuvi ki'xi étsin nto Xuva kō kídáa né, ntoo ni'i nto ña vevii, tsi éti Cristu níñi ña kuenta iña nto. ¹⁴ Tǎ'xi Cristu é kuntōo vá'a ō, tsí idé ña é ntūdadii ña Israeé san ni ña e ña te ña Israeé san. É nākaán nuu ña mí'i kánti'u kídáa da ntánaa núu ña Israeé san ni ña é ña te ña Israeé san. ¹⁵ Dǎ xi'i nǎ ne, nantí'i ña léi san é kǎka'an nté koo vii o, é kadē kú've iña ko. Uun tsi ña'a, ña é xēe, ntáda dadii ña ntuvi nǎ'a san, tsi ntákuinti'xe dadii ña Xuva kō. Kuān o dé ña vata koo é kuntōo vá'a ña ni tǎ'an ña. ¹⁶ Dukuān né, dǎ xi'i ña ntíkǎ krusi kǎn ne, nantí'i ña du'xēn é ēdé ntuvi nǎ'a san vata koo é kúvi ntuvá'a dadii ña ni Xuva kō. É uun tsi ña'a kúvi ña ve.

¹⁷ Vé'xi Cristú ne, ka'an ña nté koo kuntōo vá'a nto, divi ntō é vata kiní nto Xuva ko, ni ñá'a san é ini nǎ ña. ¹⁸ Kuenta iña ña kuvi kí'in etsin o nuu Xuva ko, tsi é ni'i ko Espíritu ña, ntuvi ō. ¹⁹ Dukuān ne, nǎ te ña tuku ñuú ka nto, nǎ te ña é doto tsi ntaíka ká nto, ntá tsi ña ñuú Xuva ko nto vē. Ña ví'i Xuva ko nto vē ne, dadii xnto ni ña e ntáduku ntée ña. ²⁰ Vata kaa vi'i san ntáa nto, tsí odo nto nú etí vi'i san. Etí vi'i sán ne, divi tú'un é nakuá'a pustrú san ni ña ka'án naa Xuva ko. Mii Jesūcristú ne, xuu é odo núu diñi ntii vi'i san. ²¹ Xo'ō é kudadii o ni Cristú ne, kuve ta'an o vata ntáa ntiká nto'o é xí'í ta'an va'a un ntíi ntíi diñi i, da nté ntuvi o xúkún Xuva kō mí'i ña kakí'vi nté uun nuu i é kiní kaa. ²² Divi ntō di, dá kudadii nto ni Cristú ne, kuve ta'an nto ni ña ntákuinti'xe i san vata koo é kúvi nto xúkún Xuva kō, tsí nuu Espíritu ña nima nto.

3

Divi tsiñu Pablu é kǎ'an ña tú'un va'á san ni ña é ña te ña Israeé

¹ Dukuān ne, xu'u é Pablú u ne, nuu kutū ú kuenta iña Jesúcristu, váta koo é divi ntō, ña é ña te ña Israeé nto, ní'i ntō é vǎ'a. ² Á te ñi ni nto tsi dóo vá'á o dé Xuva ko ni kō da tée tsiñu ña ko é kǎ'án u tú'un ña ni ntō. ³ Tá'xi Xuva kō é kūtuni ko é tuvi xu'u iña ña, vata o dé vá'a ú di'na é ña kué'e tsi tú'un é kǎka'án u. ⁴ Dǎ nakua'a nto tú'un tsíkán ne, kūtuni nto tsí iní u nuu i é tuvi xu'u iñá Cristu. ⁵ Dǎ ntē vevii ne, nǎ ni xē'é Xuva kō é kūtuni nǎ'a. Ntá tsi vevii ne, e xé'e Xuva ko kuēnta iña Espíritu Sántu san é kūtuní pustrú san ni ña ntáka'án naa Xuva ko. ⁶ Sá'á ne, nuu i é tuvi xu'u kídáa: tsí ña é ña te ña Israeé ne, dadii tsi ní'i ña iña Xuva ko ni ña Israeé san, tsi e kúdadii ña ni ña Israeé san kuenta iña tú'un va'á san. Ní'i ña é xē'é Xuva ko xú'u ña di dá kuínti'xe ña Cristu.

⁷ Tēe tsiñu Xuva kō ko é kǎ'an ntódo u tú'un sa'a, tsi dóo vá'á ó de ña ni kó ne, tǎ'xi ña kó ntii ña vata koo é kúvi vii u tsiñu sǎ'a. ⁸ Xu'ú ne, dií ka dutsi kaa u é ña e dií ka dutsi kaa é káduku ntée Xuva kō. Ntá tsi dóo vá'á o dé Xuva kō, tsi tá'xi ña é kǎ'án u ni ña é ña te ña Israeé san tú'un va'á iñá Cristu é díi ka nuu á'vi é ntē ña ini o nté kaa. ⁹ Tá'xi Xuva kō, ña é de kú've é un ntí'i é io, é kǎ'an ntódo u vata koo é kiní un ntíi nǎ'a nté ō de kú've ña é koo nuu i sǎ'á e xtúvi xu'u ña un tsi nte dá iñi ntu'u nūxivi san. ¹⁰ Kuān o dé ña vata koo é kūtuni un ntíi ntíi ña e ntádē kú've e dukún kan tsi dóo ini Xúva kō é un ntí'i nté koo vii ña dá kiní nǎ ña ntákuinti'xe i san. ¹¹ Un tsi nte dí'na kuān ó ncho vii ña kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu. ¹² Kuenta iñá Cristú ne, ini o tsí kuvi xee étsin ō nuu Xuva ko. Tsí te kuínti'xe ko ña ne, nǎ kaú'vi ka ko ña. ¹³ Dukuān ne, kaka'án u ni nto tē ña náti vi iní nto é kuān ó kanto'o kó kuenta iña nto. Tsí xu'ú kanto'o kó vata koo é ní'i nto é vǎ'a.

Kakuinimá Cristu nto

¹⁴ Dukuān né, kanchitī ú nuu Xuva ko, ÷ivi Uvā Tó'o ko Jesūcristu. ¹⁵ Uva ña ñña un ntíí ntíí tātá ña'a sán ñi, kuān té ña ntoo e dukún kan, kuān té ña ntoo ñuxiví a. ¹⁶ Kaikán u te tā'xi ña é kunūu ntii nima ntó kuenta iña Espíritu ñā, tsí ña te nté kaa iō é vā'á iña ña. ¹⁷ Kaikán u te kunūu Cristu nima ntó da ntákuinti'xe nto. Na tā'xi ña é kūtú've vā'a nto nté koo kuinima kué'en nto, ¹⁸ vata koo é kūtuni ntó, ni ūn ntíí ntíí ña ntáduku ntée Xuva kō, nté kaa nī'i, nté kaa kani, nté kaa kūnu, nté kaa dūkun kaxee tá'an é kakuinima Xúva ko kō. ¹⁹ Kaikán u te kinī nto nté kaa ntio Cristu kó, kuān té ña kuvi kadá kuení kō tsi dóo kué'e, vata koo é kū'un tsiu kue'én nima ntó Xuva kō.

²⁰ Dōó ka'nu Xuva kō. Dōó iō ntii ña é kāde tsiñu ña nima kó ne, kuvi víi ña díí díí ka va'a é kaikan o, díí díí ka va'a é kadā kuení kō. ²¹ Te kā'an ñá'a tsi dóo ka'nu Xuva ko kuēnta iña ña ntákuinti'xe i san, kuenta iña Jesúcristu. Kuān koo ka'an ñá da ntántoo ká ña'a san ñuxiví a ne, ntii dañu ntūvi ñi. Kuan tsi koo na kōo.

4

É uun tsi kúñū kúvi o kuēnta iña Espíritū Sántū san

¹ Xu'u é nuu kūtū ú kuenta iña Xuva kó ne, kaikán u nta'a nto te vii ntó vatā ó ntio Xuva kō é víi ña e kána ña. ² Ñá víi ka'nu nto. Ñá ku kudiiñ nto ni ña'a. Na kūtíi nto kuntētu nto. Na kūtíi nto ni tā'an nto. Na kuinima ntó ña. ³ Koo ntii ntō é ña xtuví mii ntō é uun tsi ntádē kuení nto vatā ó katá'xi Espíritū Sántū san dá ntoo vā'a nto. ⁴ Uun tsi kúñū nto, ni ūun tsi Espíritu ntō dí, vatā ó iō uun tsi nuu i é vā'a e ntantētu nto é nī'i ntó rkontuvi, nto'o é kána Xuva ko ntō. ⁵ Uun tsi Tó'o kō, uun tsi tú'ūn va'a é kuinti'xe ko, ni ūun tsi nuu i é kutsi ntute o. ⁶ Uun tsi Xuva ko, ÷ivi Uva ko ūn ntíí ntíí o. ÷ivi ñā é odo nuū ña é un ntíí ntíí o. ÷ivi ñā é nuu mé'ñu nuu dava ña ko ūn ntíí ntíí o.

⁷ Ntá tsi é un é un o ne, é tā'xi Cristu ko nuu i é vā'a é vii ó, vatā o ntío ña. ⁸ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō:

Da kūntáa ña e dukún kán ne,
ntēka ñá ña ñu'u kutū ne,
xé'e ña nuū i é vā'a é víi ña'a san,
ka'an.

⁹ ¿Nee iñá ntu kani tu'un é kaka'an é kūntáa ña? Ncho ka'an tsí ñi na naínu ña ñu'u a.

¹⁰ Ña e naínú san ne, ÷ivi tsi ñā é kūntáa ña mí'i e díí ka dukun e dukún kán vata koo é kadá kú've ñá da kaniñ dū'va. ¹¹ Tā'xi ña nuu i é vii o, é un é un o. Iō ñá ne, xé'e ñā é vii ñá pustru. Iō ñá ne, xé'e ñā é ká'an ñá naa Xuva ko. Iō ñá ne, xé'e ñā é ká'an ntódo ña tú'ūn é nakáku o. Iō ñá ne, xé'e ñā é kadá kú've ñá ña ntákuinti'xe i sán ne, nakuā'a ña ña nchu'ún san ñi. ¹² Kuān o dé ña vata koo é koo tú've ña ntáduku ntée ña é vii ñá tsiñu ña, vata koo é nakuē'nu ña ña ntákuinti'xe i Cristú san ¹³ da nté dadíi tsi kuinti'xe ko, dá nté dadíi tsi ini vā'a o l'xá Xuva kō. Kidáa ne, kuka'xi nuu o ne, kué'nu o vata koo é un ntí'í é vii ó ne, vii o vatā o dé Cristu. ¹⁴ Ñá víi ka o vatā o de l'xá san é nuu nuu tsi ntánadama e ntádē kuení i. Ntántikín dá nēe ka nchu'un é xēe e ntánañē'e ña ntaéni nta'ví san, ña e dóo ntáde é kīni kaa. ¹⁵ Ntá tsi ka'an o é nuu é ntaā í ni ñá'a, tsi ntákuinima kó ña. Kidáa ne, kue'nu ká o un tsi dá nte xee tá'an o vii o vatā o dé Cristu. ÷ivi ñā né, odo nuū ñá iña ña ntákuinti'xe i sán vatā ó odo nuū ñi ko iña kúñu kō. ¹⁶ Xo'ō ne, vata káa kúñū Cristu ntáa o, é dóo vā'á ó xí'i ta'an é un ntíí ntíí ta'vi i. Te ūn ntí'í tsi ta'vi i dóo vā'á ó ntáde tsiñu ne, dóo vā'á ó kae'nu kaniñ kúñu ñā. Kuan koo na kuinima tá'an kō ñi, un ntíí ntíí o e ntáduku ntée o Cristu.

Ntuvi xéé iña ko e tá'xi Cristu

¹⁷ Dukuān ne, kaka'an u ni nto vē, tsí ntio Xuva kō é vii nto sá'a. Ñá víi ka nto vatā ó de ña'a, ña é ña ini Xúva kō. Dotō tsi ntáde ña é ntio nima kīni ntáa ña. ¹⁸ Ñinēé ini ñi ña. Ña túvi ntuvi iña ña e tá'xi Xuva kō, tsí ña ntákuinti'xe ña, tsi dóo ka'xi ini ña. ¹⁹ Ña ntákuka'an nuú ka ña é da mii tsí e ntáde ña é kīni kaa. Ñá tē nté kaa diní ña é vii ña é un ntíí ntíí nuu i é kīni ntáa san. ²⁰ Ntá tsi ÷ivi ntō ne, ñá tē dúkuan o ni nakuā'a nto iña Cristu, ²¹ tē nuu é ntaā i e téku nto é káka'an ñá, tē nuu é ntaā i é ÷ivi ña nakuā'a ña nto; tsí kaka'an ña é nuu é ntaā i. ²² Vatā ó kanatāva o doo dé'én san ne, kuan koo naxtūví xio nto é ntio nima kīni kaa nto, é da mii tsí e ntaéni nta'ví nto. ²³ Kué'e ntō é ntavá'a Xuva kō nima ntó vata koo é vā'á tsi koo kadá kuení nto. ²⁴ Nakunúu nto ntuvi vā'á iña nto é dē kú've Xuva ko iña ko vata koo é vii o vatā ó de ña. ÷ivi ñā ne, kade ña é vā'á ni ñá'a sán ne, ña túvi nēe é kuétsi ña. Kuān koo vii o ñi, tsi ntákuinti'xe kō é nuu é ntaā i.

²⁵ Dukuān ne, ñá ká'an ka nto dovéte. Ka'an nto é nuu é ntaā í ni tā'an nto, tsí uun tsi kúñū kúvi o ni ña.

²⁶ Te kudiin ntó ne, ntá tsi ña ku vii nto é kīni kaa. Ña na'a tsi kudiin ntó ña, na ntūka'nu iní nto ña dá kuido nuu ngántii. ²⁷ Ntē ña ku xe'e nto é kā'an tó'ō e ña vá'ā san nté koo vii nto.

²⁸ Ña kadú'u sán ne, na xtuvī mii ña é kādu'u ña. Na kōó ntii ña kada tsiñu ña vata koo é nī'i ña é natsī'i ña iña ña ntáaan nuú i san.

²⁹ Ñá kā'an kīni nto, ntá tsi ka'an ntó nēe é vā'á, nēe é kaxntii é kuē'nú ta'an nto vatā ó kantio ña, vata koo é na nāxnuu viko ña ña'a, ña kateku í san. ³⁰ Ña ku vii nto nēe iña é kāde i é kuntā'xa iní Espiritu Xuva kō, tsi tá'xi Xuva kō Espiritū san vata koo é kūtuni ko tsi ntáduku nté o Xuva ko tē xee ntúvi é naki'i kue'en ñá kō.

³¹ Xtuvī mii nto é dutsī kuiní nto, nī é kakudiin nto. Ñá ku nāa núu ká nto. Ñá ku kāchu'u ntó. Ntē ña ka'an kīni nto iña ta'an nto. Ñá ku vii nto nté uun nuu i é kīni kaa.

³² Ntá tsi vii nto é vā'á ni tā'an nto. Ntuntā'ví ini nto ñā ne, kada ka'nu iní nto ni ña vatā ó de ka'nu iní Xuva ko ni nto kuēnta iña Cristu.

5

Nté koo é vā'á koo kuntoo i'xá Xuva kō

¹ Vii nto vatā ó de Xuva kō, tsí i'xá ña nto e dóo ntío ña nto. ² Utén utén kuinima ntó ta'an nto vatā o kuinimá Cristu ko dá xe'é ña ntuvi iña ña kuenta iña ko. Divi ñā e kúvi ña doméni e dóo va'a, é vata kaa uun diko e dóo vá'a ñe'e iña Xuva ko.

³ Divi ntō e ntáduku nté nto Cristú ne, ñá ku kā'an nto nté uun tú'un nuu i é kīni kaa e ntáde ña'a ni ñadī'í san, e ntáde ne'u iní ña ni ñā'a san. ⁴ Ñá ku kā'an nto tú'un dēntu. Ñá ku dotō tsí ka'an ntó, ntē ña doto tsí xkuntée nto nuu i é ña vá'a, tsí ña te vá'a o é kuān koo víi o. Díi ka vá'ā ó te nākué'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō. ⁵ Tsí ini vá'a nto tsí da xōó ka ña'a é kakidi ni'i ña ñadī'í é ña te ñadī'í mii ñā né, da xōó ka ña'a é kāde ña é kīni kaa, da xōó ka ña'a é kākune'u iní ña, é kānuu iní ña tuku nuu i é ña te Xuva kó ne, ñá nī'i ña é vā'á nta'a Xuva kō, nté ntā'a Cristu. ⁶ Ñá ku dā vá'a nto é kāni nta'ví ña'a san nto te dotō tsi ntáka'an ñá dovete, tsí kuenta iña i sá'ā ne, kué'e Xuva kō e dóo nto'o ña, da xōó ka ña'a é ña ncho kuintí'xe i ña. ⁷ Ñá ku kudadii nto ni ña kuān ntāa san.

⁸ Divi ntō né, vata te ñinēe mi ntaíka nto kídaā, ntá tsi vevíi ne, é naxi'í Xuva kō mi ntaíka nto. Vii nto vatā tsí ó de ña'a, ña é kaíka mí kaxi'í nuu ñu'u. ⁹ Tsí ña é kánaxi'í nuu í ne, kade ña é vā'a. Kade ña é ntio Xuva kō. Kade ña é nuu é ntaā i. ¹⁰ Koo ntii nto vii ntó nēe nuu i é díi ka va'a é vii ntó vatā o é ntio Xuva kō. ¹¹ Ñá ku dotō tsí kīni nuu nto nuu i e ntáde ña e ntaíka mí ñinēe, tsí ña kaidiá'vi. Ntá tsi nañe'ē ntó ña tsí ña te vá'a o ntáde ña. ¹² Tsi ntákuka'an nuu ko é kā'an o nuu i é ntáde xu'u ña. ¹³ Ntá tsi dā naxi'í nuu ñu'ú san ne, ntii díto nuu i é iō xu'ú, nte ntāa nti'xe. ¹⁴ Tsí ña te nēe iña é kuvi koo xu'u dá kaxi'í nuu ñu'ú san. Dukuān ne, kaka'an ña:

Ntoton, divin é kakidin.
Nakuntítsin mé'ñū ña xi'í san ne,
Cristu naxi'í nuu ña nuu o,
ka'an ña.

¹⁵ Koto vá'a nto nté o ntáde nto ve. Ñá vii ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi vii nto vatā ó de ña e dóo ki'in iní i. ¹⁶ Koo ntii nto kada tsiñu nto vi'a iō ka ntuvi, tsi dóo iō nuu i é kīni kaa ntuvi sā'a. ¹⁷ Dukuān ne, ñá vii ntó vatā ó de ña tuntú san, ntá tsi kutuni nto nēe é ntio Xuva kō é vii nto. ¹⁸ Ñá ku de ki'vi ntō tsí dukuān ne, ña kúvi kotō kú'vē nto. Ntá tsi kué'e nto é kadā kú've Espiritū sán nima nto. ¹⁹ Kata nto nchu'ún ni tā'an nto. Kata nto un ntii ntii nuu i é kākā'an tsi dóo ka'nu Xuva kō. Kaniñ nima ntó kata nto iña Xuva ko. ²⁰ Nguentúvi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña é un ntii da nēe ka nuu i kuenta iña Tó'lo ko Jesūcristu.

Vata tsi te ñavi'i kō ña ntákuinti'xe i san

²¹ Vii nto é ntio ta'an nto, tsi ntaíko ñu'u ntō Cristu.

²² Divi nto, ñadī'í, vii nto vatā ó ntáka'an xii nto, vatā ó de nto nī Tó'lo ko Jēsuu. ²³ Tsi ntádē kú've ñatíi san iña ñadi'í ña, vatā ó kade kú've Cristu iña ña ntákuinti'xe i ña. Divi ñā né, kanakakū ñá un ntii ntii ña ntákuinti'xe i ña tsí uun tsi kúnū kúvi ña ni ñā. ²⁴ Vatā o ntáde ntaa ña ntákuinti'xe i é kākā'an Cristú ne, kuan koo na kada ntaa ñadi'í san un ntii é kākā'an xii ña.

²⁵ Divi nto, ñatíi ne, na kuinima ntó ñadi'í ntó vatā o kuinima Cristu ña kuinti'xe i ña. Tsí xe'é ña ntuvi iña ña doméni kuenta iña ña, ²⁶ vata koo é nākate ña kuétsi ñā é nakutsi ntúte ña ña da kuinti'xe ña tú'un ñā. ²⁷ Kuān o dé ña vata koo é ntáda ña ña kuenta nta'a mii ñā, é vata kaa ñadī'í, ña e dóo vá'a kaa. Dōo vá'a ntí'xe ña vata kaa uun doo e dóo nuu

a'ví san é ña tuvi mí'li ni xē'e, ña tuvi mí'li ntútsi'i, ntá tsi vá'a kue'en. ²⁸ Du'vā ó kantio é kuinima ñatíi san ñadi'í ñá, vatā ó kakuinima ña kúñu mii ñā. Te kakuinima ñá ñadi'í ñá ne, kakuinima ña kúñu mii ñā di. ²⁹ Xōxó ñatíi é ña ntío kue'en ña kúñu mii ñā, ntá tsi kaxé'e ña é ká'xí ne, kade ña i kuenta. Kuān ó kade Cristu ni ña ntákuinti'xe i ña di, ³⁰ tsi ntáduku ntée ña ña. Xo'ō né, kuān o ntáduku ntée o kúñū Cristú di. Tsi dadíi tsi kúñū kúvi o ni ñā. ³¹ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō tsi xtuví mii ñatíi san uva ña ni di'í ñā vata koo é kutíni'i ña ñadi'í ña. Ntúvi ñá ne, uun tsi kúñū kúvi ña, ka'an. ³² Sá'a nūu i e dóo ka'nu, é ña ini o. Ntá tsi kaka'án u sá'ā vata koo é kūtuni nto nté o de Cristu ni ña ntákuinti'xe i ña. ³³ Ntá tsi kuinima ntí'xe nto, é un é un nto, ñadi'í ntó vatā o ntákuinima nto kúñu mii ntō. Ñadí'í san ne, na kuiko ñu'u ña xī ña di.

6

¹ Dìvi nto, i'xá, kada ntaa nto e ntáka'an úva nto ni di'í nto, vatā o é ntio Xuva kō. Tsi vá'ā o é kuān koo víi nto. ² Tsi tú'ūn é kuvi ūun é káka'an é nī'i ko é vā'á te kada ntaa o ne, kaka'an: "Kuiko ñu'u nto uva nto ni di'í ntō, ³ vata koo é kuntōo vá'a nto, vata koo e dóo kani ntúvi iña nto ñuxiví sa", ka'an.

⁴ Dìvi ntō né, uvā, ña kú de nto é na kúdiin i'xá nto, tsí nakuē'nu vá'a nto i. Kué'e nto é ntō'o i te ña vá'a o ntáde ne, kué'e nto i itsi nté koo kuntikin Xúva kō.

⁵ Dìvi ntō, ña ntáde tsiñu ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntō, ñá ntōo ñuxiví sa. Kuiko ñu'u nto ñā. U'vī ntó ña. Kaníi nima ntó víi nto tsiñu e ntáta'xí ña vata tsi tē ntáde tsiñu nto iña Cristu. ⁶ Kada ntaa nto, ñá te da mii tsí da ntaíto ntáde ña nto, vata koo é ká'an ñá tsi dóo va'á nto, ntá tsi kada ntaa ntí'xe nto vatā ó de ña kade tsiñu iña Xuva ko. Kaníi nima ntó víi nto vatā ó ntio Xuva ko. ⁷ Víi nto tsiñu nto ñī kue'én ini nto, vata tsi te iña Xuva ko ntáde tsiñu nto, ñá te da iña ña'a tsi. ⁸ Ini ntó tsi da xōo ka ña'a, te ña kade tsiñu ne, o tē tó'o tsiñu ne, ní'i ñā é vā'á nta'a Xuva ko kuēnta iña i é vā'a é káde ña.

⁹ Dìvi ntō di, tó'o tsiñu, kuān koo víi nto nī ña ntáde tsiñu iña nto. Ná ku kadā xení nto ni ñā. Naka'an ntō tsí io Tó'o nto ntúvi ntó ña, ña é tuví e dukún kán né, ña ñā ne, ñá káde ña kuentá nee ñá'a o.

Nté koo nada'an ña ntákuinti'xe i sán nima ña

¹⁰ Kaka'án u sá'a ni nto vē. Ntii na kōo nima nto ve, tsi ntáduku ntée nto Tó'o kō. Tsi dóo ió ntii ñā é ta'xi ña kō. ¹¹ Vata tsí ó kainúu sntadún san du'nu é kuvi káa ne, kuan tsí koo nakunúu nima nto Espíritu Xuva kō sán di, vata koo é ña kuvi vii Tó'o e ña vá'ā san ní nima nto é ncho kani nta'víi nto. ¹² Tsi ñá te ntánaa o nī ña é iō kúñu i ni xíki i, tsi ntánāa o ni tatsin ña vá'ā e dóo ntii iní i, e ntáde kú've iña ña ntaíka mi dóo nee ñuxiví sa, ni tatsin é ña vá'a é ntaíko e dukún kán. ¹³ Dukuān ne, ki'i nto un ntíi ntíi nuu i é káta'xi Xúva kō vata koo é kuvi víi nto nada'an ntō nima ntó te xēe ntúvi é kīni kaa san. Dá iō tu've vá'a nto ne, kutu kuntōo nto.

¹⁴ Dukuān ne, diin tsi kuntōo nto é nāki'ni kutu nto í'xi nto é nuu é ntaā í vatā o dé sntadún san ni ñīi í'xi ña. Vii nto é vā'a vata koo é nada'an ntō nima ntó, vata tsí ó kanada'ān sntadún san nima ña é kaitavi núu ña du'nu káa san. ¹⁵ Vata tsí ó kaxio tú've di'ín nto e ntaxí'i nto ntí'xen nto ne, kuan kōo koo tú've nto é kika'an ntódo nto tú'ūn va'á san nté koo kúntóo va'á o. ¹⁶ Díi díi ka nuu á'vi ne, é kuinti'xe vá'a nto vata koo é nada'an ntō nima nto nuu i é kīni kaa é kanakuita ntée tó'o e ña vá'ā san ntó, vata tsí ó de sntadún san dá kakāta nteé ña le'e káa san vata koo é ña dúku ña ntuvē é kai'xí san. ¹⁷ Vata tsí o kaitávi dīkí sntadún san ñīi e'xín ña ne, kuan tsi koo nada'an nto dīki ntó di é kuinti'xe ntō tsi é nakākú Xuva ko ntō. Kuní'i nto káa káni iña Espíritū di, é ña di'í tú'un Xuva kō. ¹⁸ Da nēé ka é vii ntó ne, ka'an ntá'vī ntó ni Xuva kō. Kákan nto nta'a ña da nēé ka nuu i é ká'an Espíritu ñā é kákan nto. Ntíto koo kuntōo nto. Ntē ña ku nātivi iníi nto. Utén utén ka'an ntó ni Xuva ko iña é un ntíi ntíi ña ntáduku ntée ña. ¹⁹ Ka'an ntá'vī ntó kuenta iñá ko di, na ta'xi Xuva ko tú'ūn nee iña é ká'án u, vata koo é ña u'ví ko é ká'án u ni ñā'a iña tú'ūn va'á san é iō xu'ú iña ña. ²⁰ Xuva ko taxnūu ña ko é kēte xaa u tú'ūn ña né, dukuān é nuu kutū ú vevii. Ka'an ntá'vī ntó vata koo é ña u'ví ko nté un siin é ká'án u tú'ūn ña, vatā ó ntio ña é ká'án u.

I'a ntí'i tutú san

²¹ Tiquicu, ení kō e dóo ntio ko, ña e dóo xntíi kó tsiñu Xuva kō né, ntaa ña ni ntō é un ntí'i iñá ko, vata koo é kūtuni nto nté o de ú ne, nee tsiñu kade ú ve. ²² Dukuān né, kataxnūu ú ña é kī'ín ña mí ntōo nto vata koo é ká'an ñá ni ntō nté o de ntí, vata koo é na kíi nima nto é vii ntó tsiñu Xuva kō.

²³ Na ta'xi Xuva ko ni I'xā ñá, Tó'o ko Jesūcristu, é kuntōo vá'a un ntií ntíí ta'an kō, é kuīnima tá'an ña, é dií ka kuinti'xe ña. ²⁴ Na naxnuu viko Xuva ko ūn ntií ntíí ña é ña ni xtuví mii i e ntákuinima i Tó'o ko Jesūcristu káníi nima i. Kuan tsī koo é kā'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Filipu

Nuu kutū Pablu da táxnūu ña tutú sa'a iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Filipu

¹ Xu'u é Pablú u ni Timōteú ne, ña ntáde tsiñu iña Jesúcristú nti. Ntuví nti táxnūu ntí tutú sa'a nta'a un ntíí ntíí ña'a, ña é ntúntoo nima i, tsí uun tsi ña ni Jesúcristu vé, ña é ntoo ñuú Filipu, ni tó'o iña xúkun, nī ña ntáxntii ña kuínti'xe i. ² Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcristú ne, na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

Kaka'an ntâ'ví Pablu iña ña kuínti'xe i

³ Kanakúe'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto vata dá kanaka'ān kó nto, ⁴ vata dá kakā'an ntâ'ví u. Dōo diní ko, ⁵ tsí nte da kuínti'xe nto un tsi da nté veví ne, dadíi tsi kade tsiñu nto nī kó kuenta iña tú'un va'á san iña Xuva ko. ⁶ Iní u tsi é eni ntu'u Xuva ko ūun tsiñu e dóo va'á nima nto ne, ña xtúvi mii ña nto da nté ntúntaa nto, un tsi da nté ntúvi é kí'xi xtuku Jesucristu. ⁷ ¿Nté kui ña kuan koo kadá kuení ko iña nto? Tsi dóo ntio kó nto. Dadíi tsi kanaxnuu viko Xuva ko ko ni nto, kuān té nuu kutū ú, kuān té kantada ntaa ú tú'un va'á san é nuu é ntaa i. ⁸ Kutuni Xúva kō tsi dóo ntio kó nto un ntíí ntíí ntó vata ó ntio Jesucristu nto. ⁹ Kaka'an ntâ'ví u te dā díí díí ka kuinima ntó, dā díí díí ka kutuni ntó nēe é vā'á, nēe é kīni kaa, ¹⁰ vata koo é kūtuni ntó nēe é díí ka va'á, vata koo é ña víi nto é kīni kaa, vata koo é ña tuvi kuétsi ntó dá kí'xi xtuku Jesuu. ¹¹ Dá tā'xi Jesucristu é vii ntó nuu i e dóo va'á, vata koo é na kūnuu iní ña'a Xuva kō, vata koo é na kā'an ña tsi dóo va'á ña.

Ntuvi iñá ko ne, kuenta iñá Cristu

¹² Ntio ko é kūtuni ntó, ení ko, nee iña é kūvi kó ne, díí ka vá'ā o, tsí dukuān ó kae'nu tú'un va'á san iña Xuva ko. ¹³ Un ntíí ntíí sntadun, ñá ntoo nú vi'i ña tsiñu i, ñá naní Cesá san, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntoo i'a ne, ini ña tsí nuu kutū u tsi kuínti'xe kó Cristu. ¹⁴ Ná kau'ví ka ení kō é kā'an ña iña Tó'o ko Jesuú, kuān té nuu kutū u. Nté un siin ka ña káu'ví ña é kā'an ña tú'un Xuva kō.

¹⁵ Iō ná ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsí ntákune'u iní ña nī ko, tsí ncho víi ña é díí ka nto'o ko. Ntá tsi iō túku ña'a ntáka'an ntódo ña iñá Cristu tsí ntio ña é kōo é vā'á nī ko. ¹⁶ Iō ná'a ne, kuān o ntáde ña tsi dóo ntákuinima ñá ko. Ini ña tsí nuu kutū ú kuenta iña tú'un Xuva kō. ¹⁷ Iō túku ña'a ne, ntáka'an ntódo ña dadíi iñá Cristu, ñá tē tsí ntio ña é vā'a, ntá tsi tē díí díí ka ta'xi ña é ntó'o ko dá nuu kutū u. ¹⁸ ¿Nté koo ve? Ña té ini. Dōo diní ko vevii, tsi téku ña'a tú'un iñá Cristú, kuān té nuu é ntaa i e ntáka'an ñá, kuān té ña te kání nima ñá ntáka'an ña.

Ña kóo da'na é nuu diní nimá ko, ¹⁹ tsí iní u tsí koo é vā'á iñá ko, tsí kaka'an ntâ'ví nto ne, Espiritū Sántū e tá'xi Jesúcristú xntii ñá ko. ²⁰ É ntio kó ne, nté uun nuu i é ña kuká'an nuú ko, ntá tsi kunuu ka'xí nimá ko vata koo é kuiko ñu'u ñá'a Cristu da ini ña tsi kuínti'xe kó ña é vī'a é ūtén, kuān te kutuví ka u ñuxiví sa ne, kuān te kuví u. ²¹ Tsí te kutuví u ñuxiví sa ne, kutuví u nī Cristú, o kuān te kuví u ne, díí díí ka vá'a koo kutuví u nī ña. ²² Te kutuví ka ú ñuxiví sa ne, iō tsiñu é víi u iña Tó'o ko. Ntá tsi ñá iní u nee iña é nāxaxnūu u. ²³ Ntio kó ntuví núu i san. Dōo ntio ko é kí'ín u kíkutuví u nī Cristu, tsi dóo vá'ā o. ²⁴ Ntá tsi díí ka ntio nto é kutuví ka ú ñuxiví sa kuenta iña nto. ²⁵ Dukuān é iní u tsí kutuví ka ú ni ntó vata koo é xntii ú nto, vata koo é díí ka kuínti'xe nto Xuva kō né, dōo diní kuntoo nto ni ñá. ²⁶ Kidáā né, nanū'u ntó iní nto Jesucristu kuēnta iñá ko, tsí nti'xi xtuku ú mí ntoo nto.

²⁷ Sá'ā e dóo ntio ko: é vii ntó vata kaa é kākā'an tú'un va'á iñá Cristu. Kuān te kixkóto ni'ní u nto, kuān té xoxó u, ntio kó kutuní ko tsí vata kaa uun tsi ña'a nto e ntákuínti'xe nto, vata kaa uun tsi ña'a nto ntáde tsiñu nto kuenta iña tú'un va'a é kuínti'xe nto. ²⁸ Ná ku u'vī ntó nee iña e ntáde ña'a da ntáde kini ña ni ntó. Dukuān é kūtuni ña tsí ña kuví víi ña ni ntó, tsí nakákú Xuva ko ntó. ²⁹ Tsí kaduku ntée nto é ña te da míi tsí é kuínti'xe nto Cristu, tsí e ntó'o ntó dí kuenta iña ña. ³⁰ Tsí dadíi ntáde ú ni nto du'xen kuēnta iñá tú'un va'á san vata o dé u kídaā ne, é ini nto tsí kuan tsí ó kade ú vevii.

¹ Tē nuu é ntaā i é naxnuu ka'nu Cristú nima ntó, tē nuu é ntaa ī e dóo diní nto tsi ntákuinima ntó, tē nuu é ntaā i e ntaíka nto ni Ēspíritū Sántu, tē nuu é ntaā i e ntántunta'ví ini nto ne, ² víi nto vata koo é nākunuu dínī kue'én nimá ko. Uun tsi kadā kuení nto. Uun tsi kuínima ntó vata kaa uun tsi nima ntó, uun tsi díki nto. ³ Ná tē nee iñá víi nto iña mii nto, e dóo ka'nu ña'a ncho víi nto, ntá tsi víi nto vata kaa i'xá lu'nti, vata kaa te díi ka ka'nu ña nguii san é divi ntó. ⁴ Ná te da mii iña nto koto nto, ntá tsi iña ta'an ntó di.

⁵ Dadii tsi kadā kuení nto vatā o dé kuení Jesucristu. ⁶ Divi ñā né, kuān té Xuva ko ñā, ntá tsi ña ni itsú'un ñā é xtuvī mii ñā é ntoo dadii ña ni Xuva kō, ⁷ tsi xtuvī mii nti'xe ña iña ñā ne, kūvi ña ña kade tsiñu da káku ña vata kaa ña'a. ⁸ Dā kúvi ña ña'a ne, díi díi ka ntulú'nti ñā, tsí dé ntaa ña un tsi da nté xi'i ñā, kuān te ntíkā krusi kán xi'i ña. ⁹ Dukuān ne, xé'e Xuva kō e dóo ka'nu ña. Xé'e ña ña uun dīvi é díi ka ka'nu é un ntíi ntíi dīvi ña'a. ¹⁰ Un ntíi ntíi ña'a, ña ntoo e dukún kán, ña ntoo ñuxiví san di, nī ña ntoo má ñu'u kán ne, dá tekū ñā dīvi Jesuú ne, nākunchiti ntāa ña. ¹¹ Un ntíi ntíi ñā ka'an ña kídaā tsi Tó'o nti'xe ña Jēsuú ne, ká'an ñā tsi dóo ka'nu Xuva kō.

Ña kuínti'xe i ne, vata kaa ñu'u é kai'xi ñuxiví san

¹² Dukuān ne, tá'ān kó e dóo kakuinimá ko, vata tsí o dé ntaa nto di'na ne, kuan tsí koo víi nto vevii. Ná te da mii tsí dá tūví u ni ntó, tsí díi díi ka dá xoxó u. Tsí da xe é nakáku nto ne, kada tsiñu nto ni Xuva kō. Kuiko ñu'u nto ñā. ¹³ Tsí Xuva ko kade tsiñu ña ni ntó ne, divi ña xntii ña ntó é víi ntó nuu i é vā'a é ntio ña.

¹⁴ Ná ku tsí'i kuétsi nto ña'a. Ná ku dutsi kuinī ntó ni tā'an nto, ¹⁵ vata koo é ña koo kuétsi ntó, vata koo é ña kadā kuení nto nuu i é kīni kaa. Víi nto vata kaa i'xá Xuva kō, i'xá e dóo va'á kue'en, mé'ñū ña'a, ñā iō kuetsí i, ña ntáde é kīni kaa. Divi ntó ne, vata ntaa ñu'u ntáa nto é ntánaxi'í nuu nto, ¹⁶ tsi ntánañē'e nto ña'a tú'ūn e dóo va'a é nākáku o. Dukuān ne, dá kī'xi xtuku Cristú ne, dōo diní ko tsí ña ká'an ña tsi é ntaā i é itúvi ú dé tsiñu ú ñuxiví sa. ¹⁷ Kuān té nakunáa ú ntuvi iñá ko kuenta iña ntó ne, te kue'é nto nima ntó nta'a Xuva kō ne, ñā tē nté kaa diní ko. Dōo diní ko dá ntoo dīni nto. ¹⁸ É ntio kó ne, dadii kuntōo dīni ntó nī ko.

Timoteu ni Eprafódito

¹⁹ Tē Tó'o ko Jēsuu ntío ña ne, taxnūu ú Timoteu é kī'in ña mí ntoo nto vata koo é na kūtuní ko nté o de nto. Dukuan nākunúu diní nimá ko. ²⁰ Xōxó tukú ña'a vata kaa Timoteú san e dóo kadē kuení ña te vā'a o ini nto. ²¹ Tuku ña'a ne, iña míi ña ntádē kuení ña, ñā te iña Jesúcristu. ²² Ntá tsi ini nto tsi dóo va'á Timoteu. De tsiñu ña nī ko é kākā'an ntódo u tú'ūn va'á san yatā ó kade tsiñu i'xá ni uva ī. ²³ Ura tsí i tē kūtuní ko nté koo kuvi kó ne, taxnūu ú ña. ²⁴ Á te tā'xi Tó'o ko tē ña na'á ka dá kī'in mii ú di, kuiní ko.

²⁵ Ntá tsi ñi dukuan nataxnūu ú Eprafodito, divi ení kō é dadii dé tsiñu ú ni ñā, dadii dé u du'xen ni ñā, divi ñā é vē'xí ña kuenta iña nto é xntii ñā ko. ²⁶ Un va'á tsi kanaka'an ña ntó, un ntíi ntíi nto. Dōo kadē kuení ña tsi téku nto tsí etsin ña. ²⁷ Etsin nti'xe ña kídaā. Dókō sá ni xī'i ña. Ntá tsi ntúnta'ví ini Xuva ko ña. Ntuntá'ví ini Xuva kō kó di, tsí díi díi ka kúnta'xa iní ko tē dí ni xī'i ña. ²⁸ Dōo diní ko é taxnūu ú ña ve, vata koo é nakunúu diní nima ntó tē ini xtuku nto ña. Ná kutsu'ūn ká u xoo ñā'a xntii ña ntó. ²⁹ Dodínī nto kí'i nto ña vata kaa doméni e tá'xi Xuva kō. Kuiko ñu'u nto ñā'a, ña vata ntáa ña sā'a. ³⁰ Dókō sá ni xī'i ña dá kade tsiñu ña iñá Cristu. Ná ni dē kuení ña te kuví ñā da xntíi ñā kó kuenta iña nto.

3

Nee é díi ka nuu á'vi

¹ Ení ko, kúntoo dínī ntó ni Xuva kō. Ná kakudu'xēn kó te dóo ki'in itō ka'an u ni nto sā'a, tsí kantio é ká'an u ni ntó. ² Kuenta tsí víi nto ña kini ntáa, ña vata ntáa tīnā diin, ña é ntaé'nte kúñū é íxi i vata koo é nākáku ña. ³ Tsí xo'ō ne, i'xá Xuva nti'xe ko kúvi o, tsi ntánuu iní ko Xuva ko kanīi nima ko. Dōo diní nuu nima ko kuenta iña Jesúcristu. Tsí ña kúvi nakáku mii o kúñu kō. ⁴ Tē díi kuví vii o nakáku mii o kúñu kō ne, xu'u é díi díi ka kuví vii u. ⁵ Tsí dá kuví una ntúvi da káku ú ne, ē'nté ña kúñū é íxi ko vatā ó de ña Israee. Tatá ko ne, ña Israee. Uvā kó ne, i'xá Benjamiin. Da mii kuē'en tsí ña hebreu u. Ntikín u lei vātā o ntáka'an ñā fariseu. ⁶ Ná tē nté kaa ncho ka'ní u ña kuínti'xe i Cristu kídaā. Un va'á tsi dé ntaa ú lei san di. ⁷ Ntá tsi nee iña é inuu á'vi iñá ko kídaā ne, ña nuu á'vi ka iñá ko, tsi é nī'í ko Cristu. ⁸ Ná tē neé ka iña míi ko é nuu á'vi i, kuiní ko, tsí díi díi ka nuu

á'vi é íní u Jesucristu, d'ívi Tó'o ko. Kuenta iña ñá nakuíta ú un ntíí ntíí iñá ko. Vata kaa ñé'e kaa, kuini ko. Ñá káde ká u kuenta, tsi é ní'í ko Cristu. ⁹ É kúdadíí ú ní Cristu, ntá tsi ñá te da xe é káde ntaa ú leí san, tsí da xe é kákuinti'xe kó Xuva kō né, dukuān é ní'í ko é vā'á nta'a ña. ¹⁰ Dóo ntio kó kiní vā'á u Cristu, é kūtuní ko nté kaa ntii iní ña é kúvi ntoto xtuku ña. Ntio ko é ntó'o kó vatā o ntó'o ña, kuān te na kuví u vatā o xi'í ñá, ¹¹ vata koo é, te kuví ne, ntoto xtuku ú di te ntóto ña xi'í san.

Vii o vata koo é xēe o mí'í e ntée na'a i

¹² Vata ntūntaa va'á u; vata víi u é vā'a. Da ve un siin kade u é vā'a. Ntá tsi kí'ín ka ú un tsi da nte koo é kúvi víi u é vā'a é ntio Jesucristu. ¹³ Ení ko, vata ní'í ko é kākā'an u. Ntá tsi uun tsi nuu i é káde u: ñá kadē kuení ka ko nēe e xtúví u atá ko. Kaxío ntii u vata koo é ní'í ko é tūví nuu ko. ¹⁴ Un tsi da nte koo é ní'í ko doméni e tá'xi Xuva kō, ña tuví e dukún kán, tsi kúdadíí ú ni Jesucristu.

¹⁵ Kuan koo kadā kuení ko, ūn ntíí ntíí o é ntūntaa o. Te tukū ó ntádē kuení nto ne, ta'xi Xuva kō é kūtuni nto. ¹⁶ Ntá tsi na káda ntaa o é iní o.

¹⁷ Ení ko, ntada náa nto vatā ó kade u. Koto nto xoo ñá'a é kade ña vatā ó de u. ¹⁸ Tsi dóo ió ñá'a e ntáde ña vata kaa tē ña ntío kue'en ña Cristu é xi'í ña ntiká krusi kan kuénta iña ko. Kí'in ito kuān ó kaka'an u ni ntō ne, kaeku ú dá kākā'an u ni ntō. ¹⁹ Kūnaá ña te kuví ña. Diví nima é ñá vā'a kúvi xuva ñá. Ña ntákuka'an nuu ña da ntáde ña é kīni kaa. Da mii tsí e ntádē kuení ña iña é ió ñuxiví san. ²⁰ Ntá tsi xo'ō ne, e dúkūn kán ñuu kō. I'a tsi ntantétu o tsi nté ikan vē'xí uun ña'a, ña é nakáku ko, diví ñá é nani ña Jesucristú, diví Xuva kō. ²¹ Tē naínu ña ne, nakuido ña kúñu kō é kīni kaa sán ne, dá nadāma ña vata tsi kaa kúñu mii ñá, tsi dóo ió ntii ña é kúvi víi ña é un ntí'í.

4

Kūntoo díní ntó ní Tó'o kō

¹ Dukuān né, ení ko e dóo kakuinimá ko, e dóo ncho kiní u nto, diví ntō e dóo díní ko, diví ntō e kúvi nto doméni é ní'í ko, ñá ku tee dá'na nto é kuinti'xe nto Xuva kō.

² Kaikán u Evodia ni Síntique é víi ñá da xe'e na ntúvā'a ña ni tā'an ña. Ña nāa ka ña, tsí uun tsi kadā kuení ña iña Xuva ko. ³ Diví ntō dí, é dādíí dé tsiñu ú ni ntō ne, víi nto da xe'e, xntii nto ntuvi ñá dí'í san. Dadíí tsi dé tsiñu ú ni ña kuénta iña tú'un va'á san, ni Clémenté dí, ni ūn ntíí ntíí ña dé tsiñu ní kó, ña é uve na'a diví í mí'í xntée na'a Xúva ko d'ívi un ntíí ntíí ña'a, ña kuinti'xe i.

⁴ Ñí kuē'en tsí ntuví kūntoo díní nto, tsí uun tsi Xuva kō. Kaka'an xtúku ú ni ntō tsí kúntōo díní nto. ⁵ Víi nto vata koo é na kūtuni ñá'á tsí ió nima va'á nto. Dókō sa naínú Tó'o kō.

⁶ Ñá tē nee iñá kutsu'un ntō. Kákan nto nta'a Xuva ko da nēe ka é kátaan núu nto. Ka'an ntá'ví ntó ne, nakué'e nto ña sintiá'vi dí. ⁷ Dukuān ne, tá'xi Xuva kō é kūntoo vā'a nto. Ntē ñá ini o é kuān nte vā'a koo kúntoo o, tsí mii tsi Xuva kō é kúvi víi ña ta'xi ña é kūntoo vā'a nima ntó ne, ña kúvi é ntē dúkuan kadā kuení nto, tsí e ntúdadíí nto ni Jesucristu.

Kadā kuení nto nee iña é vā'a

⁸ Ení ko, sá'a kadā kuení nto ve: nee iña é nuu é ntaā í, nee iña é kuvi kuiko ñu'u o, nee iña é vā'á, nee iña é ña tuví é kīni kaa, nee iñá é kuinima ko, nee iña é kākā'an ñá'a e dóo va'á, da nēe ka é ió e dóo va'a. Da nēe ka é kúvi ka'an o tsi dóo va'á ne, diví kadā kuení nto.

⁹ É un ntí'í é nakuā'a ú nto, é kākā'an u é víi nto, é tēkú nto é kākā'an u, é iní nto é dé u ne, kuān koo víi nto. Kidáá né, Xuva ko kūnuu mé'ñu ña nto. Diví ña tá'xi ña é kūntoo vā'a o.

Dómēni é xe'é ña ñuu Filipu iñá Pablu

¹⁰ Dóo díní ko tsí tá'xi Xuva kō é naka'an xtúku nto kó vevíi. Ñá kakā'an u é kunáa iní ntó ko, ntá tsi ña ni ní'í nto nté koo xntii ntō ko. ¹¹ Ñá te kátsi'í kuétsi ú te ió é kátaan nuu ko. É kūtú've ko é kutúvi díní u da nēe ka é ió iñá ko. ¹² Iní u nté koo kutúví u dá ña tuví nee iña é ió iñá ko. Iní u nté koo kutúví u dá ió iñá ko. É kūtú've kó é kutúvi díní u da mí'í ká tuví u, nté koo kutúví u da dóo ió é ká'xí u, nté koo kutúví u dá kakákin ko, nté koo kutúví u da dóo ió iñá ko, nté koo kutúví u dá ña tuví nee iña é ió iñá ko. ¹³ É kúvi víi u é un ntí'í, tsí Cristu kaxntíí ñá ko. ¹⁴ Ntá tsi ntadiá'vi ntō, tsi dóo vā'a o dé nto e xntíí ntō ko dá kantō'o ko.

¹⁵ Dìvi ntō ña ñuú Filipú ne, ini nto tsi dá kakā'an ntódo di'na u tú'ūn va'á san, da ntáka ú ñuú Macedoniá ne, ña túvi tūku xúkūn mí'i xntii ñā kó vata ō xntíi ntō ko. ¹⁶ Kuān te dá itúvi ú ñuú Tesalonicá ne, ña te ūun ito tsi táxnūu nto é ntio ko. ¹⁷ Ñá te kantukū ú doméni, ntá tsi dóo diní ko tsí kutuni Xúva kō tsí kade nto e dóo va'a. ¹⁸ É io ntí'í é kántio kó ve ne, katantée. Ñá tē neé ka kataan núū kó, tsi e kíxni'i Eprafōdito doméni e táxnūu nto iñá ko. Dómēní san ne, vata kaa kútū e dóo vá'a ñē'e iña Xuva kó ne, dōo diní ña é kuān o dé nto nī ko. ¹⁹ Xuva kō ne, ta'xi ña é un ntí'í é ntátaan núu nto, tsi dóo io iña ña e dukún kān. Tsi é un ntí'í ió iña Jesúcristu. ²⁰ Nanu'ū ó ini ko Xuva ko ntii dañu ntūvi, tsí divi ñā e dóo va'á ña. Kuan tsi koo na kōo.

Tū'un e ntí'í tutú san

²¹ Ká'an ntō ntiusi ní un ntí'í ntí'í ña'a, ña e ntúntoo nima i é ntoo ña nī Cristu. Ení nto, ña ntoo i'a ne, taxnūu ñá ntiusi ntó di. ²² Un ntí'í ntí'í ña'a, ña ntoo i'a, ña ntáduku ntée Xuva kō né, taxnūu ñá ntiusi nto. Díí díí ka kaka'an ñá ntoo nú vi'i ña tsiñu i, ñá nani Cesa.

²³ Na nāxnūu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó, un ntí'í ntí'í nto. Kuan tsi koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Colosa

Taxnūu Pablu tutú iña ñá ntoo ñuú Colosa

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru iña Jesúcristú u, tsí kuan o ntío Xuva kō. Ntuví nti ení ko Timoteú ne, ² taxnūu ntí tutú sá'a iña ña ntákuinti'xe i Xuva ko nī Cristu, ñá ntoo ñuú Colosa. Na naxnuu viko Xuva ko ntō. Na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto.

Kaka'an ntá'ví Pablu iña ña ntákuinti'xe i san

³ Utén uten da ntáka'an ntá'ví nti ne, ntánakué'e ntí sintiá'vi kuenta iña nto nta'a Xuva ko, Uvā Tó'o ko Jesúcristu. ⁴ Tékú nti tsi dóo ntákuinti'xe nto Jesucristu, tsi dóo ntákuinima nto un ntíí ntíí ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō. ⁵ Ini nto tsi ntántétu nto é nī'i nto é ñū'u vá'a iña nto e dukún kán. É kūtuni nto iña i sá'a da téku nto tú'ūn va'á san, tú'ūn é nuu é ntaā i nté koo nakáku o. ⁶ Tū'ūn san e téku nto ne, ñá te da díi ña'a ntákuinti'xe ña da mí'i ká ñuxiví san, vatā o dé nto da téku nto tú'ūn e dóo kakuinima Xúva ko kō né, kūtuni nto tsí divi tū'un é nuu é ntaā i. ⁷ Sá'a é kūtú've nto dá ká'an Éprafa, ña e dóo ntio ko, ña e dé tsiñu ni'í nti. Ini nto tsí ña kaxtuví mii ña é nakuā'a ña nto iñá Cristu. ⁸ Divi ña é kantaa ña nī nti tsi dóo ntákuinima ntó ta'an nto vata o tá'xi Espíritū san é vīi o.

⁹ Dukuān ne, váta tee dā'na nti e ntáka'an ntá'ví nti kuenta iña nto nte ntúvi da téku nti. Ntaikán nti te ta'xi Xuva kō é kūtuni nto nee iña e ntío ña é vīi ntó, te tā'xi ña é kūtú've vá'a nto iña ña. ¹⁰ Ntaikán nti te vīi ntó vatā o kantio é vīi ña ntákuinti'xe i Tó'o kō sán, te ütén uten vīi nto vatā o ntio ña. Kidáā ne, kadiá'vi nuu i é va'a e ntáde nto ne, díi díi ka vá'a kiní nto Xuva kō. ¹¹ E dóo ió Xuva kō é vīi ña é un ntí'í né, na natsu'un ká'xi ña nima ntó vata koo é na kūtíi nto é un ntí'í ne, ña natívi iní nto. ¹² E dóo ka'nu kuini ntó ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō, tsí ntavá'a ña kō vata koo é kūvi ni'í ko iña ña e dukún kán dadíi ni un ntíí ntíí ña ntáduku ntée ña. ¹³ Tsi é nakáku Xuva ko kō dá ika o mí'i dóo neé ne, ta'xi ña é kuintoo dadíi o ni l'xā ña, ña e dóo ntio ña. ¹⁴ Tsi nakáku ña kō dá xi'i ñá kuenta iña kó ne, dē ka'nu iní ña ni kō kuetsí kō.

Kuntōo vá'a o ni Xuva kō, tsí xi'í Cristu kuénta iña ko

¹⁵ Ña kúvi kiní o Xuva kō. Dukuān né, taxnūu ña l'xá ña vata koo é kiní o nté kaa ña. Di'na ña tuví ña e é un ntí'í é ió. ¹⁶ Kuenta iñá Cristú ne, dē kú've Xuva kō é un ntí'í, da neé ka é ió e dukún kán, da neé ka é ió ñuxiví sa, é un ntí'í é kuvi kini o nī é un ntí'í é ña kuvi kiní o. Dē kú've ñá un ntíí ntíí espíritū e ntáde kú've. É un ntí'í de kú've ñá kuenta iña Cristú ne, ni ña ñá dí. ¹⁷ Nté dí'na tuví Cristu é un ntí'í né, divi ña kade ña kuenta é un ntí'í. ¹⁸ Ña ntákuinti'xe i sán ne, vata kaa kúñu ña ntáa ña. Divi ña ne, vata kaa díki í iña kúñu ña san kaa ña. Tsi dukuān tuví ña dá iní ntu'ū ne, di'na ña ntóto ña dá xi'i ñá, vata koo é divi ña kodo nuū ña é un ntí'í. ¹⁹ Ntio Xuva kō é koo dadíi iña ñá ni l'xā ña. ²⁰ Ntio Xuva kō é kuintoo vá'a é un ntí'í é de kú've ña kuenta iña Cristu é xi'i ñá ntiká krusi kan, é un ntí'í, kuān té ñuxiví sa tuví, kuān té e dukún kan tūvi.

²¹ Dí'nā ne, ñá ni iní ntó Xuva kō. Ña ni ntío kué'en ntó ña, tsí da mií e dóo inchú'vi nto ña, tsi dóo kini o dé nto. Ntá tsi e náki'i Xuva ko nto ²² kuénta iñá Cristu dá xe'é ña kúñu ña é kuvi ñá ntiká krusi kan. Kuan o dé ña vata koo é kúvi nto iña mii ña, xoo é ña tuví ka kuetsí i, xoo é ña dentú ka nima i. ²³ Kantio é kuntikín va'á nto e ntákuinti'xe nto. Ñá ku natívi iní nto. Ñá ku xtuví mii nto e ntákuinti'xe nto tú'ūn va'á san e téku nto. Tú'ūn sa'á ne, ntáka'an ntódo ña'a dá kaniñ ñuxiví san. Xu'u é Pablú u ne, divi tsiñu kade ú dí.

Ntáde tsiñu Pablu ni ña ntákuinti'xe i

²⁴ Dōo diní ko tsí kanto'o kó kuenta iña nto, tsí du'vā ó kanto'o kó vatā o ntó'o Cristu kuénta iña ña ntákuinti'xe i. ²⁵ E tá'xi Xuva kō é káka'an ntódo u, é ká'an u ni nto ūn ntíí ntíí tú'ūn iña ña. ²⁶ Tā'xi ña é ká'an u ni ntō tú'un ña é tuvi xu'u nte éma tsi, é ña ni tēkú ñata kō. Ntá tsi e tá'xi Xuva ko vé é kūtuni ña ntákuinti'xe i ña. ²⁷ Ntio Xuva kō é kūtuni ñá'a, ña é ña te ña Israee, tsí ña te nté kaa va'á nuu i sá'a é tuvi xu'u. Sá'a é tuvi xu'ú ne, kani tú'un tsí nuu Cristu nima nto. Dukuān ne, ntantétu nto nee e dóo va'á iña nto nta'a Xuva kō.

²⁸ Ntáka'an ntódo ntí iñá Cristu. Ntaxé'e ntí itsi, ntánakuā'a ntí un ntíí ntíí ña'a vata koo é kūtú've vá'a ña'a san iñá Cristu. ²⁹ Dukuān ne, kade tsiñu ú, kaxió ntii ú vatā o kata'xi Cristu é kúvi víi u.

2

¹ Ntio ko é kütuni nto tsi dóo kaxio ntii ú kuenta iña nto, kuenta iña ña ntántoo ñuú Ladicea, kuénta iña ña'a, ña é vata kiní nuú ko di. ² Ntio kó te kíi nima ñá, te kudadii ña ni tā'an ña tsi ntákuinima ñá ña. Tsi ni'i ña é vá'a kidaa tē kutú've vá'a ña, te kini vá'a ña nuu i é tuvi xu'u iña Xuva ko, iñá Cristu. ³ Tsi nta'a ña vé'xi é un nti'i nuú i é kutú've kō, é un nti'i nuú i é kütuni ko. ⁴ Kaka'án u sá'a ni ntō vata koo é ña kuvi kaní ntá'ví ña'a san nto da dóo vá'á ó kaka'an ñá, kuini nto. ⁵ Kuān té xoxó nti'xe u, ntá tsi ikān tuví nimá ko ni ntō né, dōó diní ko da kütuní ko tsi dóo vá'á ó de nto, tsi ntákuinti'xe nti'xe nto Cristu. ⁶ Dukuān né, vata ó kuinti'xe nto Tó'o ko Jesucristú ne, kuan tsi koo kuntikín ka ntó ña. ⁷ Kuinti'xe kue'en ntó ña, kutú've vá'a nto nté kui kakuinti'xe nto ña, vata tsi o nakuá'a ú nto ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko ütén uten.

Ntuvi xee é nī'i ko nta'a Cristu

⁸ Koto nto tē ña ku ntíkin nto ña ntaéni nta'ví nto da ntáka'an ña nté ó ntádē kuení ña, da ntáka'an ñá dovéte. Tsi ña te ntántikín ñá Cristu, tsi da ntántikín ñá vata xkoó ini ñá'a. Ntántikín ña tú'ún ña ñuxiví sa.

⁹ Tsi vata tsi kaa mii Xuva kō né, kuan tsi kaa Cristú di. ¹⁰ Dīvi ntō ne, ñá tē nté kaa nuu mé'ñu Xuva ko ntō tsi ntáduku ntée nto Cristu. Tsi dīvi ña kadē kú've ñá iña un ntíi ntíi ña'a, ña ntádē kú've. ¹¹ Vata tē te'nte kúñu ntō, ntá tsi ña te ña'a ni e'nté ña nto. Vata tē nima nto é tē'nte da nakuíta nto kuétsi ntō da nakáku Cristu nto. ¹² Dā ítsi ntute nto ne, vata tē intú'xi dadíi nto nī Cristú ne, ntoto xtuku nto ni ñá di, tsi kuinti'xe nto tsi kuvi víi Xuva ko nantōto ña ña rkontuvi dá xi'i ña. ¹³ Dī'na ne, vata tē xi'i ntó kuenta iña kuétsi ntō, kuenta iña i é ña ni e'nté nto kúñu ntō. Ntá tsi tá'xi Xuva ko ntūvi iña nto dadíi ni Cristu vé ne, dē ka'nu iní ña ni ntō kuétsi nto. ¹⁴ Nakādí Xuva ko kuenta ko mí ūve na'a tsi ña ni de ntáa ó leí san. Xnteē ñá kuentá san ntiká krusi kan. ¹⁵ Dā xi'í Cristu ntíkā krusí san ne, kúvi dé ña ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña é ña vá'a o ntádē kú've. Náñe'e Xúva ko kō tsi ña vá'a ña tsikan da kúvi dé ña ni ña ntiká krusi kan.

Nantuku nto nūu i iña Xuva ko

¹⁶ Dukuān ne, ñá ku dā vá'a nto é ká'an ntée ña'a san nto tē neé ntaé'xi nto, o tē nee ntáxi'i nto, o tē nee ntáde nto, o tē ña ntáde nto viko san dá kanakuntéku xoó san ne, ó dá ntuvi é iō dá'na. ¹⁷ É un nti'i nūu i sá'a ne, vata kaa kudii ntati nuu i é kí'xi rkontuvi. Ntá tsi nuu i é nuu é ntāa ntí'xe i ne, Cristu. ¹⁸ Nā ku dā vá'a nto é nākunaa ña kini ntāa san nto, ña e dóo koñu'u kuini i, ña e ntaínuu ini i ánjē san, ña e dóo ntántaa nuu i e kēni ña, ña ntáde na'nu kuenta iña i e ntádē kuení mii ñá. ¹⁹ Nā tē ntántikín ntí'xe ña Cristu, ña é odo nūu iña ña ntákuinti'xe i san. Tsi Cristú ne, kata'xi ña é un nti'í é kantio ko, xo'ó é kuvi ó kúñu ña ne, kade ña é koo dadíi ó vata koo é kue'nu o vatā ó ntio Xuva kō.

²⁰ Ntō'ó ne, e xí'i nto nī Cristu kuénta iña i é iō ñuxiví sa. ¿Nté kui ntákiní nūu xtuku ntu nto nuu i tsíkan? ¿Nté kui ntáde ntu nto vatā ó ntáka'an ñá'a ñuxiví sa? Tsi ntáka'an ña: ²¹ “Nā ku tiin nta'a sá'á tiin nta'a tsikān nto, ñá ku e'xí nto, tsi dóo xii kaa té kuān koo vii o”. Kuan ó ntáka'an ña. ²² Un ntíi ntíi nuu i sá'a ne, kantí'i da ntáde tsiñu ni'i ó. Sá'a né, kúdiin dá mii tú'ún ña'a san. ²³ Nuú é ntaā i tsi dóo va'á, kuini ko, tsi vata tē ntántikín ña nchu'ún va'á, vata tē dóo ntaíko ñu'u ña, vata te ña ntáde kuení ña kuenta iña mii ña. Ntá tsi ña kaidiá'vi kue'en tsi sá'a e ntuvá'a nima kini ntāa kō.

3

¹ Tsi nto'o é ntoto dadíi nto nī Cristú ne, nantuku nto nēe nuu i é káduku ntée e dukún kán mí tuví Cristu díñi kua'a Xuva kō. ² Kadā kuení nto iña i é tuví e dukún kán; ñá ku dē kuení nto iña i é iō ñuxiví sa. ³ Tsi é xi'i ntó nī Cristú ne, é iō va'á ntuvi iña nto nta'a Xúva kō. ⁴ Tsi mii Cristu san kúvi ña ntūvi iña ko. Tē ntii díto ñá ne, dadíi tsi ntii díto ntó ni ña é káxi'í nuu ka'nu ña.

Ntuvi ata ña kó ni ntuvi xēé iña ko

⁵ Nakuítá kue'en nto da nēé ka e ñu'u dukuān nima nto é káduku ntée ñuxiví sa. Nā ku kidi ni'i nto ñá'dí'í tē ñá tē ñá'dí'í mii nto. Nā vii nto é kīni kaa. Nā vii ntó nuu i é ña vá'a, nté nuu i é kadā kuení mii ntō é kaikan nima kīni kaa nto. Nā ku kūne'u iní nto ni tā'an nto, tsi vata te kanuu iní nto tuku xuva nto te kuān koo víi nto. ⁶ Nā é kuān ó ntáde sán ne, ní'i kué'en ña é nto'o ña nta'a Xuva kō, tsi ña te ntákuinti'xe ña ña. ⁷ Kuān o dé nto ntuvi dí'na di. ⁸ Ntá tsi vevii ne, nté uun ito nté uun ntuvi ká ña kú de nto nuu i sá'a: é kúdiin nto, é ña ntío kué'en ntó ta'an nto, é vii nto é kīni kaa, é ká'an kīni nto iña ta'an nto, é ká'an nto nuu i é ña vá'a. ⁹ Nā ka'án ntó dovete ni tā'an nto, tsi é nakuíta nto nima kīni kaa nto ni un nti'í nūu i é edé nto kidaā ne, ¹⁰ e ní'i nto nima xee nto ve. Xuva kō ne,

utén uten kantavá'a ña nima ko da nté ntuvá'a vata kaa mii ñā, da nté kuīnī va'a kó ñā. ¹¹ Ñā té iní té ña Israee o, o te tuku ña'a o. Ñā té iní te tē'nte kúñu ko, o tē ña'a. Ñā té iní tē ña tuku ñuú o, kuān té ña tú've ko, kuān te nta'ka o má tsiñu ne, kuān te nta'ka xaa o, tsí Cristu é kaīnuu á'vi ña iña ko un ntíí ntíí ó ne, nuu mé'ñu ña ko ūn ntíí ntíí o.

¹² Dōo ntio Xuva ko ntō né, nākaxnúu ña nto vata koo é ntūvi nto iña ña. Dukuān ne, víi nto vatā ó ntio ña: ntuntā'ví ini nto ta'an nto; víi nto é vā'á ni ñā; ñá víi ka'nu nto; na kūtíi nima ntó ni ñā'a san; na kūtíi nto kuntētū nto nee é ntio nto. ¹³ Na kūtíi nto ni tā'an nto ne, kada ka'nu iní nto ni ña te ió nuu i. Vata o dé ka'nu iní Cristu ni ntó ne, kuan kōo kada ka'nu iní nto ni tā'an nto. ¹⁴ Díi ka vā'ā ó ne, kuinima ntó ta'an nto, tsí da ntákuinima kó ta'an ko ne, uun tsi ntúvi o ni ñā. ¹⁵ Xuva ko na tā'xi ña é kuntōo vā'a nto ne, nañē'e ñá nto nté koo víi nto, tsí divi tsiñu e kána ña nto é uun tsi ña'a kúvi nto. Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō.

¹⁶ Nguentúvi tsi na kunūu tú'ūn Cristú san nima nto. Nakuā'a nto ta'an nto ne, kué'e nto ña itsi. Kata nto iña Xuva ko. Kata nto tsi dóo ka'nu ña. Kata nto nté o dé ña ni ntō. ¹⁷ Da nēe ka é víi ntó, é kā'an ntó ne, kuān koo víi nto kuenta iña Cristú ne, nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña Tó'o kō.

Nté koo víi ña ntákuinti'xe i san

¹⁸ Ntō'ó ne, ñadī'i, kuinti'xe nto xií nto, tsí kuān ó ntio Tó'o kō é víi ña ntákuinti'xe i san. ¹⁹ Ntō'ó ne, ñatīi, kuinima ntó ñadi'í nto. Ñá ku kudīin ntó ni ñā.

²⁰ I'xá, na kuinti'xe nto é un ntí'í e ntáka'an úva nto ni dí'i ntō. Sá'ā é ntio Xuva kō é víi o. ²¹ Ntō'ó ne, uva i'xá, ña kú de nto é na kúdiin i'xá nto vata koo é na kí'xi iní i é víi i é ntio nto.

²² Ntō'ó, ña ntáde tsiñu, kada ntaa nto é un ntí'í e ntáka'an tó'o ntō, ña ntoo ñuxiví sa, ñá te da mii tsi dá kaito ñā, tsí kanīi nima ntó, tsi ntákuinti'xe nto Xuva kō. ²³ Da nēe ka nee é víi ntó ne, kanīi nima ntó víi nto, vata te iña Tó'o ko káde nto, ñá te iña ña'a. ²⁴ Ini ntó tsi tá'xi Xuva ko nto iña ñá doméni, tsí kade tsiñu nto iña Cristu, divi ñā e Tó'o ntí'xe ko ñā. ²⁵ Xoó ña'a é káde ña é kīni kaa ne, ní'i ñā é kīni kaa, tsí ña káde Xuva ko kuēnta te ka'nu ñá'a ña, o tē ña ka'nu ñá'a ña.

4

¹ Ntō'o e tó'o tsiñu kúvi nto ne, víi nto é vā'á ni ña ntáde tsiñu iña nto. Naka'an ntō tsí ió Tó'o ntō, ña é kadē kú've iña nto e dukún kán.

² Ñá tee dā'na nto é kā'an ntá'víi nto. Ñá kú xkukídi naá nto, ntá tsi nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva kō. ³ Ka'an ntá'víi ntó iñá nti dí te ta'xi Xuva ko te kúvi ka'an ntódo nti tú'ūn va'á san iña ñá, te kúvi ka'án nti nuu i é tuvi xu'u iñá Cristu, tsí kuenta iña tú'ūn san é nuu kutū u. ⁴ Ka'an ntá'víi ntó te kúvi ka'an va'á u vata koo é tēku va'á ña'a san.

⁵ Koto nto é víi nto é vā'á ni ñā'a, ña ntákuinti'xe i san. Koo ntii nto kada tsiñu nto vevii é ió ka ntuvi. ⁶ Ka'an vā'a nto ni ñā'a san vata koo é na xkúntee iní ña é kīni ña. Kutú've nto nté koo nantiko koō ntó ni ñā'á nēe é ntio ña kutuni ña.

I'a ntí'i tutú san

⁷ Ení ko Tīquicu, ña e dóo ntio kó ne, un vā'a tsi xntíi ñā ko. Dadii tsi ntáde tsiñu ntí ni ña iña Tó'o kō. Kuni'i ña tú'un iñá ko ve. ⁸ Tsi táxnūu ú ña vata koo é kā'an ñá ni ntō nté o de nti, vata koo é na nāku'ún ka'nu nima nto. ⁹ Ntini'i ña Onēsimu, ña e dóo ntio ko, ña e dóo ini dé ntaa, divi ñā é káduku ntée ña nto. Ntaa ña ni ntō é un ntí'í é kákuvi i'a.

¹⁰ Aristarcu, ña é ñu'u kutū ntí ni i né, taxnūu ña ntiusi nto. Marcú di, ení Bernabee. É káka'án u ni nto kuēnta iña ña. Te kī'in ña kikoto ní'ni ña ntō ne, vā'a kōo víi nto ni ñā. ¹¹ Jesuú, ña é nanī Justó di ne, taxnūu ña ntiusi ntó di. Da mii ña sá'a é un ntíí ntíí ña Israee, ña ntákuinti'xe i san, dé tsiñu ntí ni ña iña Xuva ko. Dōo náxnūu ka'nu ña nimá ko. ¹² Eprafa, ñá ñuú nto, ña é kade tsiñu iñá Cristú ne, taxnūu ña ntiusi ntó di. Utén utén kaka'an ntá'víi ña iña nto é kuntikīn xntó Xuva kō, é kanīi nima ntó víi nto é ntio Xuva kō. ¹³ Xu'ú ka'an ntaa ú tsi dóo kadē kuení Eprafá san kuenta iña nto, ña ntoo ñuú Ladicea ni ñá ntoo ñuú Hierapolí di. ¹⁴ Luca, ña medikū e dóo ntio kó ne, taxnūu ña ntiusi nto, ní Demá di.

¹⁵ Ká'an ntō ntiusi ní ña ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Ladicea. Ká'an ntō ntiusi ní Nifá, ní ña ntákuinti'xe i sán di, ña ntánataká nuu nú vi'i ña kán. ¹⁶ Tē kúvi nakuā'a nto tutú sa'á ne, taxnūu nto ñuú Ladicea, na nakuā'a ña ntákuinti'xe i, ñá ntoo ikán, di. Nakuā'a nto tutu e táxnūu ú iña ñá di. ¹⁷ Ká'an nto ni Ārquipú te na kōto ñá te káda ntaa ña tsiñu é tēe tsiñu Xuva ko ñā.

¹⁸ Xu'u é Pablú u ne, nta'a miī kó kaka'u u é taxnūu ú ntusi ntó dī. Naka'ān ká nto tsí nuu kutū u. Kūnuu mé'ñu kunuu dava Xuva ko ntō. Kuan tsī koo é kā'án u ni ntō.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

Taxnūu Pablu tútú iña ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo ñuú Tesalonica

¹ Xu'u é Pablú u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnūu ntí tutú sa'a iña ña kuínti'xe i Xuva ko ni l'xā ñá Jesucristu, ñá ntoo ñuú Tesalonica. Xuva ko na nāxnuu viko ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Nté o ntákuínti'xe ña ñuú Tesalonica

² Nii kuē'en tsí ntuvi ntánakue'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña ntó ne, ntáka'an ntí ni Xuva ko kuēnta iña nto vata da ntáka'an ntá'ví ntí. ³ Dā ntáka'an ntí ni Xuva kō ne, ntánaka'an ntí nté o ntáde tsiñu nto tsí ntákuínti'xe nto. Ntánaka'an ntí tsi dóo ntíi ntáde tsiñu nto tsí ntákuínima ntó Tó'o ko Jesucristu. Kanñ nima ntó ntantétu nto ña, tsí ini nto tsí nainu xtúku ña. ⁴ Iní ntí tsi nakaxnúu Xuva ko ntó tsi dóo ntio ña nto. ⁵ Nā te da mií é ká'an ntí tú'un va'á san ni ntó, ntá tsi é dé tsiñu ni'i Espíritū Sántu tú'un san é vii ñá uun nuu i é ká'nu nima ntó vata koo é kūtuni ntaá nto é nuu é ntaā i. Ini ntó nte o dé ntí kuenta iña nto da intóo ntí ni ntó.

⁶ Edé nto vatā o dé ntí, vatā o dé Xuva kō. Tā'xi Espíritū Sántū dodíni iña nto é kīni nto tú'un sa'á, kuān te dóo ntó'o nto kuenta iña i. ⁷ Un ntíi ntíi ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Macedonia ni ñuú Acayá ne, ini ña nté koo vií ña da ntaíni ña nté o de nto. ⁸ Un ntíi ntíi ña ñuú i sán ne, ini ña tsi dóo ntákuínti'xe nto Xuva kō, tsí ña te da mií ñuú Macedonia ni ñuú Acaya ntáka'an ntódo nto tú'un Xuva kō. Nā kantio é ká'an ka ntí nuu i sá'ā, ⁹ tsi ntáka'an mií ñá a san e dóo vá'ā o dé nto ni ntí dá xeé ntí mí ntoo nto. Ntáka'an ña nté o tsóo mii nto santu e ntúvá'a nāa iña nto vata koo é kuntikin ntó Xuva kō né, ēni ntu'u nto ntáde tsiñu nto iña Xuva ntí'xe kō, ña kantíto. ¹⁰ Iní ñá tsi ntantétu nto dá nainu xtúku l'xā ña nte e dukún kán, divi ñá é nantóto Xuva ko ña dá xi'i ñá, divi Jēsuu, ña nakáku kō é ña ní i kō é ntó'o ko iña kuétsi ko tē xe'e Xuva kō é ntó'o ña ntoo ñuxiví sa.

2

Tsiñu é edé Pablu ñuú Tesalonica

¹ Iní mií nto, ta'an, tsí ña te é ntaā i é ñe'é ntí mí ntoo nto. ² Iní ntó tsi dóo ntó'o ntí ñuú Filipu. Dōo dé xeni ña'a ní ntí ikān. Kuān te ntó'o ntí ne, ntá tsi tá'xi Xuva kō é ña ni u'ví ntí é ká'an ntí ni ntó tú'un va'á san iña ñá, kuān té ña ni ntio kué'en tsi ña ñuú nto san. ³ Nā te tú'un vete e ntáka'an ntí ni ntó, ñá te tú'un é kīni kaa. Nā tē ntaēni nta'ví ntí nto, tsí nuu é ntaā i é káka'an ntí ni ntó. ⁴ Tsí Xuva kō ntio ña é ká'an ntí tú'un va'á iña ñá ne, divi tsí tú'un e ntáka'an ntí ni ntó dí. Ña ntáde ntí kuenta te xkúntee iní ña'a ne, o tē ñá xkúntee iní ña, ntá tsi kade ntí é ntio Xuva kō, tsí kaito ntee ña nima ko nte ntaā. ⁵ Iní ntó tsi nté uun ito ña ni ká'an ntí tú'un e dóo vidin ka'an é kāni nta'ví ntí nto. Ntē ña ni ká'an ntí vata koo é kukuika ntí. Xuva ko ini ña. ⁶ Ntē ña ni ntíó ntí é ká'an ñá'a te dóo ka'nu ña'a ntí, kuān te divi ntó o kuān te tuku ñá'a, kuān te kuvi ka'an ntí'xe ña tsí ka'nu ña'a ntí, tsí Cristu táxnūu ña ntí. ⁷ Dōo vitá iní ntí dá intóo ntí ni ntó, tsí divi ntó e dóo ntio ntí nto. Ide ntí vata tsí o de dí'i l'xá san ni i'xā ñá e dóo meni ña i. ⁸ Nā te da mií tú'un va'á iña Xuva ko é ncho ta'xi ntí é kūtuni nto, tsí un tsi nte ntúvi iña mií ntí é ncho ta'xi ntí kuenta iña nto, tsi dóo ntio ntí nto. ⁹ Ntánaka'an nto, ta'an, nté o dé tsiñu ntí, nté o ntó'o ntí. Nté ntuvi ntē níñu dé tsiñu ntí, tsí ña ni ntíó ntí é natēñu nuu ntí nto ñi dukuān ntáka'an ntí ni ntó tú'un va'á san iña Xuva ko.

¹⁰ Ntō'ó ne, kuvi ntada ntaa ntó ni Xuva kō tsi nté uun nuu i é kīni kaa ña ni idé ntí ni ntó, divi ntó e ntákuínti'xe nto Xuva kō. Ntē ña tsví nee nuu i é tsí'i kuétsi nto ntí. ¹¹ Iní ntó nte o dé ntí ni ntó. Tsí vatā ó de uva l'xá san ni i'xā ñá ne, kuān o tá'xi ntí nto itsi. Naká'nu ntí iní nto, é un é un nto. Ká'an ntí ni ntó ¹² tsi vá'a koo vií nto vatā o é ntio Xuva kō, tsi kána Xuva ko ntó é kuntōo nto nta'a ña, é ní i nto e dóo va'á iña ña.

¹³ Dukuān ne, kanakúe'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko ütén uten, tsí da tēku nto tú'un Xuva kō e ntáka'an ntódo ntí ne, kuínti'xe nto tsí ña te tú'un e ntáka'an ñá'a, tsí divi ntí'xe tú'un Xuva kō né, divi tsi tú'un é káde tsiñu nima ntó, divi ntó e ntákuínti'xe nto Xuva kō. ¹⁴ Tsí divi nto, ta'an, e ntánto'o nto vatā o ntánto'o ña ñuú Judea, ña kuínti'xe i Jesucristu. Tsí kuān ó ntánanto'o ña ñuú nto nto vatā o dé ña Israee ni ñá ñuú ña, ña kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu. ¹⁵ Nā Israee ñá tsikán ne, ē ní ña Tó'o ko Jēsuu ni ñá ntáka'an nāa Xuva ko. Nakúnu ñá ntí dí. Ña ntáde ña é ntio Xuva kō; da mií kué'en tsi e ntānāa

núu ña ni ūn ntíí ntíí ña'a. ¹⁶ Ñá ntío ña é ká'an nti nī ña tuku ñuu vata koo é nakáku ña di. Díí díí ka kue'e kuétsi ña kuēnta iña núu i sá'a. Ntá tsi ni'í ña é nto'o ña nta'a Xuva kō, tsi dóo kudiin Xuva ko é kuān ó de ña.

Ncho ki'in xtúku Pablu ñuú Tesalonica

¹⁷ É kūtítín ntuvi e tsóo mií ntí nto, ta'an, ntá tsi dóo ntánaka'an ntí nto. Dōó ntio nti kiní xtuku ntí nto. Ncho kíkoto ní'ni ntí nto. ¹⁸ Xu'u é Pablú u ne, ki'in itō nchó ki'in u, ntá tsi edí nuu tó'o e ña vá'a san itsi é kī'in nti. ¹⁹ ¿Nee iñá ntu é ntantétu ntí ve? ¿Nee iñá ntu é nākunuu dīnī nimá nti? ¿Nee ntu domēni é vā'a ní'í nti? Ntō'o kúvi nto iñá nti é kuntoo dadīi o nta'a Tó'o ko Jēsuu te nainu ña. ²⁰ Tsí divi ntō e dóo ka'nu kuiní nti kuenta iña nto. Dōó diní nti kuenta iña nto.

3

¹ Dukuān né, dā ña ni kutíí ká nti ne, dē kuení nti te vā'a o te kuntoo mií ntí ñuú Atená ne, ² taxnūu ntí ta'an ko Timōteu e kíkoto ní'ni ña nto. Tsí divi ña ne, kade tsiñu dadīi ntí ni ña iña Xuva ko dá kākā'an ntódo nti tú'ūn va'a é nakáku Cristu ko. Divi ña nañē'e ñá nto é nakíí nima nto é nīi kue'én ini nto kuinti'xe nto Xuva kō, ³ vata koo é nté uun nto ña nativi iní nto é kuínti'xe nto da xe é kuān ó ntánto'o nto. Tsí ini nto tsí da mií é kuan koo nto'o kō. ⁴ Ini nto tsi dá ntoo ntí ni ntō ne, ntáka'an nti ni ntō tsí kuan koo nto'o kō tsi ntákuinti'xe ko Jēsuu. É ini nto tsí kuān o kúvi nti'xe. ⁵ Dukuān né, dā ña ni kutíí ká u ne, taxnūu ú ña vata koo é kutuní ko te ntákuinti'xe dukuan ntō, o tē da ntántikín ntó tó'o e ña vá'a san é nañē'e nto tuku nuu i, tsí tē ña'a ne, é ntaā i é de tsiñu nti. ⁶ Ntá tsi dā náxee xtúku Timoteu é ñē'e ñá mí ntoo ntó ne, dōo vá'a tú'ūn ní'í ña da náxee ña. Kaka'an ñá tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō ne, ntákuinima tá'an nto di. Kaka'an ñá tsi nguentúvi ntánaka'an ntō ntí, e dóo ntio nto ntí, e dóo ntio nto é nākiní ta'an o vatā ó ntio ntí di. ⁷ Dukuān né, ta'an, kuān te dóo titín nuu i taan núu ntí, ntá tsi dóo ka'nu kuiní nti tsi ntákuinti'xe dukuan nto Xuva kō. ⁸ Dā téku nti tsí ntoo ntii nto ni Xuva kō né, vata te ntuvi xēe é ní'í nti. ⁹ Ñá ini nto nté kaa síntiá'vi é nakué'e ntí nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, tsi ñá tē nté kaa diní ntoo ntí ntu Xuva ko kuēnta iña nto. ¹⁰ Nīi kue'én ini nti ntáka'an ntá'ví nti ntē ntúvi ntē nīñu te ta'xi Xuva kō é nākiní xtuku ntí nto vata koo é nakuā'a ká nti nto nēe é kākunaá ka é kuínti'xe vá'a nto Xuva kō.

¹¹ Ntio nti é ta'xi mii Xuva ko nī Tó'o ko Jēsuu itsi vata koo é kúvi naxee túku nti mí ntoo nto. ¹² Na ta'xi Xuva kō é díí díí ka kuinima ntó ta'an nto, ni ūn ntíí ntíí ña'a, vatā ó kuinimá nti nto, ¹³ vata koo é na nāku'ún ka'xi nto, vata koo é ña koo nté uun nuu i é kuétsi nto nta'a Xuva ko tē nainu Tó'o ko Jēsuu ni ún ntíí ntíí ña'a, ña ntáduku ntée ña. Kuan koo na kōo.

4

Nté koo vii o é ntio Xuva kō

¹ Ví'a ve ne, ta'xi ntí nto itsi sá'a, tā'an. Kákān ntí nto kuenta iña Tó'o ko Jēsuu é vii ntó vatā o nañē'e nti nto nté koo vii nto é ntio Xuva kō. Kuān o ntáde nti'xe nto, ntá tsi díí díí ka víi nto ve.

² Tsí ini nto tú'ūn é tá'xi ntí nto vatā o táxnūu Tó'o ko Jēsuu. ³ Tsí ntio Xuva kō é vii ntó da mii kué'en tsi é vā'a. Ñá ntío ña é vii nto é kini kaa ni ñadī'í san. ⁴ Kutú've nto, é un é un nto, nté koo vii nto ni ñadī'í mii ntō vata koo é vii nto é ntio Xuva kō, vata koo é na kuiko ñu'u ñá'a san nto. ⁵ Ñá ku dē kuení nto é kini kaa ni tuku ñadī'í san, vatā o ntáde tuku ña'a, ña e ñá ini Xúva kō. ⁶ Kuenta iña i sá'a ne, ña vá'a o te kaní nta'ví ta'an o. Tsí Xuva ko kué'é ña é ntō'o un ntíí ntíí ña'a, ña iō kuétsi i san, vata o ka'an nti ni ntō. ⁷ Tsí ña te ni kana Xuva ko kō é vii o é kini kaa, tsi é vii o é vā'a. ⁸ Xoo é ña káde i kuenta tú'ūn sa'a ne, ñá te tú'ún ña'a kanakuita ña, tsi tú'un mii Xuva kō, ña kata'xi Espiritū Sántū é kunūu ña nima ko.

⁹ Ñá kantío nto é ká'an ka ú ni nto kuēnta iña i é kuinima tá'an kō, tsí mii Xuva ko kanakuā'a ña nto é kuinima ntó ta'an nto. ¹⁰ Tsí divi ntō ne, ntákuinima ntí'xe nto un ntíí ntíí ta'an nto, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Macedonia. Sá'a tsí é ká'an nti ni nto: Tē díí díí ka kuinima tá'an nto. ¹¹ Koó ntii ntō é diin diin tsi kuntōo nto. Víi nto kuenta iña mii nto. Nta'a mii nto kada tsiñu ní'í nto, vatā ó kaka'an nti ni ntō, ¹² vata koo e dóo vá'a koo ka'an ñá'a san iña nto, ña é vatā kuínti'xe i san, vata koo é ña te nee taan núu nto.

Tē nainu xtúku Tó'o kō

¹³ Ntá tsi ntio nti é kütuni nto nté koo kuvi ña é xi'í san, vata koo é ña kunta'xa iní nto vatā ó de ña'a, ña é ña tuví nee kantétu. ¹⁴ Tsí ntákuinti'xe kō tsí xi'í Jésuú ne, da ntóto xtuku ña ne, kuan tsí koo nainu ni'í Xuva ko ña xi'í san di, ña e kuínti'xe i ña.

¹⁵ Ta'xi Xuva kō é ká'an nti sá'a ni ntō: Tsí ñi'í o é ntántoo ká o ñūxiví sa da nté nainu xtúku Tó'o kō ne, ña te xó'o é di'na o kiní o ña, tsí di'na ña xi'í san. ¹⁶ Tsí mii Tó'o kō nainu ñá ñu'u a é nakana ña kō. Un ntii tsi ká'an ánje, ña odo nūú iña Xuva kó ne, kueku trunpeta Xuva ko te e xée úra i é ntaa o ni ñā. Kidāā ne, ña kuínti'xe i, ña xi'í san ne, di'na ña ntoto ña ne, ¹⁷ xo'ó é ntántoo ká o ñūxiví sa ne, kí'in dadii o ni ña mē'ñú vikó san ne, ikan nani'í ta'an ko Xuva kō e dukún kán. Kidāā né, kuntoo dadii o ni ña ntii dañu ntūvi. ¹⁸ Dukuān ne, ká'an nto ni tā'an nto tú'un sa'á, naka'nu nto iní ta'an nto xé un xé un nto.

5

¹ Ntá tsi ñá kantio é ká'an nti ni ntō neé urá o nēe ntúvi te nainu Tó'o kō, ² tsí ini nto tsí dā xéé ntuvi é nainu xtúku ña ne, da nēe iní kó nainu ña, vata kaa ña du'u, ña vé'xi niñú a. ³ Ura tsí i da ntáka'an ñá'a e dóo vá'ā o ntoo ña, diin diin tsi iñi ne, ntá tsi da nēe iní ñá kuvi dóxo, vatā ó kuvi ñadī'í san dá kaiñi ntu'u kaexnúu i'í ña é káku i'í xá ña. Ña kúvi nakakú ka ña kúñu ñā. ⁴ Ntá tsi ñi'í nto, tā'an, é iní ntó nuu i sá'ā ne, ña ntaíka nto mí'í é nēe vata koo é ña da nēe iní ntó tē xee ntúvi tsikan, vatā é ki'xi ña du'u té xee. ⁵ Ntō'ó ne, vata ntáa ñu'u é káxi'í nuu ntuvi ā ntáa nto; tsí xo'ó ne, ñá kadūku ntée o mí'í é nēe; ñá kadūku ntée o nuu i é kákuvi niñú a. ⁶ Dukuān ne, ñá kú xkukídi naá o vatā o ntáde tuku ña'a, ña é dotō tsi ntáde, ntá tsi ku'un ku'un tsi iní ko kuntoo o. Na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o. ⁷ Ña ntákidi ne, niñú a ntákidi ña. Ña ntáde kí'vī ne, niñú a ntáde kí'vī ñā. ⁸ Ntá tsi xo'ó é ntoo o mí kaxi'í nuu ne, na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o. Vatā ó kanada'an sntadun kúñu ñā é káinuú káa xkintika ñā né, kuan koo nada'an o nima ko é kuínti'xe ko Xuva kō ne, kuinima ko ña. Vatā ó kanada'an sntadun san ñi'í ña é káinuú ña ñi'í ká'xi né, kuan koo nada'an o ñi'í ko é kuntuu o ntúvi é nakakú Xuva ko kō. ⁹ Tsi ñá ni nāxnúu Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é ntō'ó ko, tsí vata koo é nakakú ñá ko ntá'a Tó'o ko Jesūcristu. ¹⁰ ñi'í ñā ne, xi'í ña kuēnta iña kó vata koo é kuntoo dadii o ni ña, kuān té kantitō ká o ne, o kuān té e xi'í o tē naínu ña. ¹¹ Dukuān ne, ká'an ká nto ni tā'an ntó te kí'í nima ña. Tsí i ntii nto ña na kuínti'xe ñá vatā o ntáde nti'xe nto.

Itsi e xé e Pablu iña ña kuínti'xe i

¹² Ká'an ntí ni nto, tā'an, tsí kuiko ñu'u nto ñā'a, ña ntáde tsiñu ni'í nto kuēnta iña Xuva ko, ña ntáde kú vé iña nto kuēnta iña Xuva ko, ña ntáta'xi nto ítsi. ¹³ Díí díí ka kuiko ñu'u nto ñā; kuinima ntó ña kuēnta iña tsiñu e ntáde ña.

¹⁴ Ká'an ntí ni nto, tā'an, te káda tii nto ni ña dóo du'xen i é káda tsiñu ne, nāxnuu ka'nu nto iní ña e dóo ixó i san. Tsí i ntii nto ñā e dóo vitá o ini i. Ka'nu vií nto nima ntó ni ūn ntí'í ntí'í ña'a.

¹⁵ Ñá ku dē xení nto ni ña'a te kadē xení ña ni ntō. Nantuku nto da nēe ka nuu i é vā'a é vii ntó ni tā'an ntó, ni ūn ntí'í ntí'í ña nguíi sán di.

¹⁶ Nguentúvi kuntōo díní nto. ¹⁷ Ñá ku kúnáa iní nto é ká'an ntá'ví nto. ¹⁸ Nakué'e nto sintiá'vi nta'a Xuva ko iña un ntí'í ntí'í nuu i, tsi sá'a ntio Xuva kō é vii nto tsi ntákuinti'xe nto Cristu.

¹⁹ Ñá ku e'nté nuu nto tsiñu é káde Espiritū Sántū. ²⁰ Ñá ká'an ntó te ña vá'ā o é káka'an ñá'a tē xoó kaka'an í naa Xuva ko. ²¹ Koto nteé va'ā ntó un ntí'í é káka'an ñá, nēe é vā'á, nēe é ña vá'a ne, kuntikin nto é vā'á san. ²² Tsoo mii ntō é un ntí'í nūu i é kiní kaa san ve.

²³ Xuva kō, ña kata'xi é kuntuu vá'a o né, na ntāvá'a ña nima nto. Na vii ñá kuēnta kúñu nto, kanií é tduiña nto. Kidāā ne, ñá ká'an Tó'o ko Jesūcristu té iō kuetsí nto té naínu xtúku ña. ²⁴ Xuva kō, ña e kána nto ne, kada ntaa ñá vatā ó kaka'an ña.

I'a nantí'í Pablu tútú san

²⁵ Ka'an ntá'vī ntó iñá nti, ta'an.

²⁶ Ká'an ntō ntusi ni ún ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i, ña ntoo ikān.

²⁷ Ká'an ntí ni ntō tsí ntio Xuva kō é nakuá'a nto tú'un sa'á ni ūn ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i.

²⁸ Na kūnuu mé'ñu kūnuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto. Sá'a tsí é ká'an nti ni ntō.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Pablu iña ñá ñuú Tesalonica

Taxnūu Pablu ní ta'an ña tutú iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica

¹ Xu'u é Pablú u, ni Silvanu, ni Timóteú ne, taxnūu ntí tutú sá'á iña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Tesalonica, ña ntánuu iní i Xuva ko ni Tó'o ko Jesūcristu. ² Xuva ko ni Tó'o ko Jesūcristú ne, na kūnuu mé'ñu kūnuu dava ña nto. Na tā'xi ña é vā'á koo kuntoo nto ni ña.

Dá xntēkú kū've Xuva ko iña ña é iō kuetsí i tē nainú Cristu

³ Utén utén kantio é nākué'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña ntó, ta'an. Dōo vā'á o é kuān koo víi ntí, tsí dīvi ntō ne, díí díí ka ntákuinti'xe nto. Dōo ntákuinima ntó ta'an nto dí. ⁴ Mii ntí ne, dōo vā'á o ntáka'án ntí kuenta iña ntó ni ña kuínti'xe i Xuva kō, ña ntoo tuku ñuu, tsi dóo ka'nu kuíní ntí tsi ntákuítí nto ntákuinti'xe nto, kuān te dóo ntánto'o nto, kuān te ntáde xení ña'a san ni nto. ⁵ Dá kutūni ñá'a tsi ntákuítí nto ne, kutuni ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō. Tsí Xuva kō né, dōo vā'á ó kadē kú've ña. Ká'an ña tsi dóo nuu á'vi nto é kuntōo nto mí kadē kú've ña. Dukuān ne, kuenta iña i sá'á e ntánto'o nto.

⁶ Vā'á koo víi Xuva ko te ūun kuédadii tsi nantō'o ña ña ntánantō'o nto, ⁷ tē tá'xi ña é dadii kuntoo da'na o ni ntō ntuvi dá ntii dito Tó'o ko Jēsuu e dukún kan, ni ánje ña é dóo iō ntíi ña. Uun kaxi'í nuu ka'nu ña te vē'xí ña e dukún kán. ⁸ Kué'e ña é nto'o da xōó ka ña'a, ña é ña ini Xúva kō, ña'a, ña é ña ntáde kuenta tú'ūn va'á iña Tó'o ko Jēsuu. ⁹ Ña tsikán ne, kunaá ña ntii dañu ntūvi. Ñá xēe ñá nta'a Xuva kō, tsí xio ki'in ña. Ntē ña kiní ña Xuva kō nté kaa ña, e dóo kaxi'í nuu ka'nu ña, e dóo iō ntíi ña ¹⁰ ntuvi dá nainu xtúku ña. Ntuvi tsikan dá nainu ñá ne, ká'an ūn ntíi ntíi ña'a, ña kuínti'xe i, tsi dóo ka'nu ña. Da kudú'va ña kuínti'xe i san tsi dóo ka'nu ntí'xe ña. Kuan dīvi ntō dí, tsi kuínti'xe nto tú'ūn e ntáka'án ntí ni nto kuēnta iña ña.

¹¹ Kuenta iña i sá'á ne, ntaikán ntí nta'a Xuva ko te tā'xi ña é kunūu á'vi nto kuenta iña ña e kána ña nto. Ntaikán ntí te xntii ña ntō vata koo é kūvi víi nto é un ntí'i nuú i é vā'a é ká'an ntó tsí víi nto, é un ntí'i é ncho víi nto kuenta iña Xuva ko tsi ntákuinti'xe nto ña. Tsi dóo iō ñá é víi ña. ¹² Kidáa ne, ká'an ñá'a tsi dóo ka'nu Tó'o ko Jesūcristu kuenta iña ntó ne, ká'an ñá tsi dóo va'á nto kuenta iña Xuva ko, tsi dóo vā'á o dé Xuva ko ni nto, ni Tó'o ko Jesūcristu.

2

Ña'a é iō kuetsí i

¹ Ví'a ve ne, ká'án ntí ni nto, tā'an, kuenta iña i dá nainu xtúku Tó'o ko Jesūcristu é nataká nuu o ni ña. ² Sá'a káka'án ntí ni ntō vata koo é ña te ura tsí i nadama nto e ntántikin ntó, ntē ña kutsú'un nto tē téku nto tē xee ntúvi é nainu xtúku Tó'o kō. Kuān te kaká'an ñá'a tsí xe'é Xuva ko kūtuni ñá, kuān te káka'an ntódo ña'a, kuān te kiní nto tutu é káka'an ñá'a tsí ntí'i táxnūu ntí ne, ñá ku kuintí'xe nto. ³ Ñá dā vā'a nto é kaní nta'ví ña'a nto nté uun nuu i. Ñá xēe ntúvi tsikan da nté dī'na xee ntúvi e dóo ntáde do'o ña'a san ni Xuva kō. Kidáa ne, ki'xi dí'tó uun ña'a, ña é kīni kaa kue'en, ña é kūnaá kue'en. ⁴ Ña tsikán ne, kodo ntí'i ña é kīnchu'vi ña é un ntí'i é káka'an ñá'a é xuva ña, é un ntí'i é káka'an ñá'a é santu. Kidáa né, mii ña nakutúvi ña ini ukún Xuva kō é ncho víi ña Xuva kō. Ká'an ñá tsí mii ñá é Xuva ko ña.

⁵ ¿Ña ntánaka'an ntū nto é káka'án u ni nto nūu i sá'a dá íntóo dadii ú ni ntō? ⁶ Ini ntó ve nee iña é kē'nté nuu itsí ña vata koo é ña ki'xi kantí'i ña dā nté xēe ntúvi i. ⁷ Vevíi ne, kakuvi nuu i e dóo xíi kaa san é tuvi xu'ú ne, kuān koo kuvi da nté kūntee xío ña ke'nté nuu san. ⁸ Kidáa ne, ntii díto é kīni kaa san, ntá tsi ka'ni Tó'o ko Jēsuu i. Kūdii tátsin xu'u tsi ña ka'ni ña i. Uun ito tsi nantí'i ña i tē nainu xtúku ña. ⁹ Dīvi é víi e dóo xíi kaa san ne, víi vatá ó ntio tó'o é ña vā'á san é víi. Un vā'a tsi koo ntii é kué'e kuenta, é víi nuu i e dóo ka'nu. Ntá tsi ña te nuu é ntaā i, ¹⁰ tsí da kani nta'ví ña'a. Kani nta'ví ntí'xe ña'a, ña é kúnaa, tsí ña ni ntio ña kuíníma ña é nuu é ntaā i é nakākú Xuva ko ña. ¹¹ Dukuān ne, kué'e Xuva kō é kūtuntu kué'en ña vata koo é kuínti'xe ña tú'un vetē. ¹² Kidáa ne, kué'e ña é ntō'o un ntíi ntíi ña'a, ña é ña ni kuintí'xe i é nuu é ntaā í, ña e dóo diní i é víi é kīni kaa.

Xoo é nakaxnúu Xuva kō é nakāku ña

¹³ Ntá tsi nti'í ne, nguentúvi ntánaku'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, ta'an e dóo kuinima Tó'o ko ntō. Da mií é kuān koo vií nti, tsí nte dí'na nakaxnúu Xuva ko ntō é nakakū ñá nto, é nakate Espiritū Sántū nima ntó, tsi kuínti'xe nto tú'ūn é nuu é ntaā í iña Xuva ko. ¹⁴ Sá'a tsi e kána ña nto da kuínti'xe nto tú'ūn va'á san é ntáka'an ntódo ntí, vata koo é nī'i nto e dóo va'á iña Tó'o ko Jesūcristu.

¹⁵ Dukuān né, ta'an, ñá ku nātivi iní nto; ñá ku nakuitā ntó nte xkoó ini nto é nañé'e ntí nto, kuān te xu'ú nti ntáka'án nti ni nto, o te tūtú taxnúu ntí iña nto. ¹⁶ Mií Tó'o ko Jesūcristu ni Úva ñā, ña e dóo kuinima í kō, ña é nāxnuu ka'nu nima kó ntii dañu ntūvi, ña e tá'xi doméni é kuntetu o é nī'i ko é vā'á nta'a ña, ¹⁷ na nātsu'un ka'nu ña nima nto. Na nātsu'un ka'xi ña nima ntó vata koo é vā'á koo vií nto é un nti'i nuū i, vata koo é vā'á koo ka'an ntó di.

3

Ka'an ntá'vī ntó iñá nti

¹ Uun sá nuu i é ká'án nti ni ntō: Tē ka'an ntá'vī nto iñá nti, vata koo é xēe kantí'i tú'un Xuva kō dá kanñi ñūxiví ne, tē dóo ka'nu kuíní ña'a san kuēnta iña í vata o kúvi mí ntōo nto. ² Ka'an ntá'vī ntó iñá nti tē ña kádá xení ña kini ntáa sán nti, tsí ña te un ntí'i ñā'a e ntákuínti'xe ña. ³ Ntá tsi kade ntaa Xúva kō é kāka'an ña. Naxnuu ka'xi ñā nima ntó; nada'an ña nto nuū i é kīni kaa. ⁴ Iō ntáa iní ko tsi ntáde ntaa nto e ntáka'án nti ni ntō né, kuan tsí koo vií nto di, tsí xntii Xuva ko ntō. ⁵ Xuva ko na xnūu ña nima nto é kuinima ntó ta'an nto vatā o kakuinima Xúva ko ntō. Na nāxnuu ka'nu ña nima ntó vata koo é na kūtíi nto vata tsí o kutíi Cristú di.

Kantio é kada tsiñu o

⁶ Vía ve ne, ká'án nti ni nto, tā'an, kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu, te kii nteé xio nto ta'an nto da xōo ka ña'a, ña du'xen i é káda tsiñu, ña é ña ntío i é kada ntaa vatā o de nto. ⁷ Tsí ini míi ntō nté koo vií nto, vatā o nañé'e ntí nto. Tsi nti'í ne, ña te dú'xēn nti é káda tsiñu nti dá íntóo ntí ni ntō. ⁸ Ntē ña ni e'xí doméni ntí iña nto nté uun nto. Un vá'a tsi ntó'o nti dé tsiñu ntí ntē ntúvi ntē níñu vata koo é ña natekú du'xén nti nto. ⁹ Nā tē é kuān o dé nti tsi ña vá'a o te xntii ntō ntí, ntá tsi dukuan o nañé'e ntí nto nté koo vií nto vata koo é vií ntó vatā o de nti. ¹⁰ Tsi da íntóo ntí ni ntō ne, ntáka'án nti ni ntō te xoo é ñā ntío i é káda tsiñu ne, ñá ká'xi ña. ¹¹ Tsi kútuni nti tsí iō ntó ne, dóo du'xen ntō é vií ntó tsiñu mií ntō; da mií e ntákiní nuu nto tsiñu ta'an nto. ¹² Ká'án nti ni ña kuān o ntáde, naa Tó'o ko Jesūcristú, te diin diin tsi na kuntōo ña, kada tsiñu ña vata koo é nani'i ña é kō'o é ká'xi ña.

¹³ Ntá tsi dīvi nto, tā'an, ñá ku de du'xen ntō é vií nto é vā'a. ¹⁴ Tē xoó ña'a ña ntío i é kuínti'xe i e ntáka'án nti ni ntō tutú sa'á ne, koto nto nēe ñá'a ña. Kii nteé xio nto ña vata koo é kūka'an nuu ña. ¹⁵ Ntá tsi ña ku de kīni nto ni ña. Kué'e nto ña itsi, vatā o ntáde nto ni tā'an nto.

I'a ntí'i tú'ūn sa'á ve

¹⁶ Xuva ko, ñā é káta'xi é kūntoo vá'a o ne, na tā'xi ña é kūntoo vá'a nto nguentúvi, da nēe ka nuu i. Na kūnuu mé'ñu Xuva ko nto, ūn ntí'í ntí'í nto.

¹⁷ Xu'u é Pablú u ne, nta'a mií kó kakā'u u tú'ūn sa'á vata koo é kūtuni nto tsí xu'ú nti'xe dé vá'a u. ¹⁸ Na kūnuu mé'ñu kūnuu dava Tó'o ko Jesūcristu nto, un ntí'í ntí'í nto.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pablu iña Timóteu

Taxnūu Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru Jesúcristú u, tsí kuan ō de kú've Xuva kō, ña e nakáku ko, ni Jesúcristu, ña é ntantétu ō. ² Taxnūu ú tutú sa'a iña o, Timóteu. Tsí divin é vata kaa i'xá ko kuenta iña Xuva ko, tsi kuínti'xe o Xuva ko kuēnta iña tú'ūn é kāká'an u ni ō. Na naxnuu viko Xuva ko ō. Na ntuntá'ví ini ña o. Na tā'xi ña é kutūvín va'an, divi ña ni Tó'o ko Jesúcristu.

Kuenta tsí vií ña iña tukú nchu'un é ña te nuu é ntaā i

³ Vata tsí ó kaka'an u ni ō da ntíi ú kue'en u ñuú Macedoniá ne, kuan tsí ó kaka'an u ni ō vevíi dí: Kutūvín kan ñuú Efesu vata koo é ká'an ni ña tsíkān é ña ku kuan koo nakua'a ña ña'a tukú nchu'un. ⁴ Ká'an ni ña tē ña vií ña kuenta kuentu e ntáka'an ñá'a; ntē ña vií ña kuenta te dóo du'xen ká'an ñá'a kuentu ka'nu iña uváta kuē'en ña. Dotō tsi ntánāa núu ña'a kuenta iña i sá'a ne, ña kaidiá'vi kue'en tsi é káda ntaa o tsiñu e tá'xi Xuva kō é vii o é kuínti'xe ko ña.

⁵ Kuān ó kaka'an u ni ō tsí ntio ko é kuñima kó ta'an ko kanī nima ko é vā'á o. Ntio ko é kūtuni ko tsí ña tuví nee nuu i é kīni kaa nuu nima ko. Ntio ko é kuínti'xe nti'xe ko Xuva kō. ⁶ Iō ñá'á é xtuví mii ña núu i sá'a ne, dotō tsi ntánāa núu ña nuu i é ña kaidiá'vi. ⁷ Ncho vií ña mastrú lei iña Xuva ko, ntá tsi ña ini ña nee iña é ntáka'an ña; ntē ñá ini mii ña nee e ntánakua'a ña ña'a é vata te dóo ini ña, kuini ña.

⁸ Ntá tsi xo'ō ne, ini ó tsi vā'á leí san é kade tsiñu ni'i o, vata ō ntío Xuva kō da xtúvī ña. ⁹ Ini ó tsi ña ni xtuví Xuva kō leí san iña ña é vā'a, tsí iña ña ntáde é kīni kaa; iña ña é ña ntáde ntaa; iña ña é ña ntákuínti'xe i Xuva kō; iña ña é kīni ntáa; iña ña é iō kuetsí i; iña ña e ntáka'an kīni iña Xuva ko; iña ña e ntaé'ní dí'i i ni uva i; iña ña e ntaé'ní ña'a dí; ¹⁰ iña ña e ntákidi ni'i tuku ñadi'i; iña ña e ntáde kīni kaa ni ñatíi ni'i ña; iña ña é ntadú'u; iña ña vete; iña ña é ntadá'vi ña'a dovete; iña ña é ña ntío kue'en i nchu'un é vā'a. ¹¹ Nchu'un é vā'á san ne, divi tū'ún va'a iña Xuva ko, ña e dóo ka'nu, divi tū'ún va'a e tēe tsiñu Xuva kō ko é ká'an ntódo u.

Nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō, tsi dóo vā'á ó de ña ni kō

¹² Kanakué'e ú sintiá'vi nta'a Tó'o ko Jesúcristú, divi ña é xntíi ña ko vata koo é kuvi vií u sá'a. Tsí divi ña nakaxnúu ña ko é káda tsiñu ú iña ña, tsí kada ntaá u, kuini ña. ¹³ Kuān te ntuví dí'na ne, dóo kīni ká'an u iña ña; dóo dé xení u ni ña kuínti'xe i san, ntá tsi dé ka'nu ini Xuva ko ni ko, tsí ña ni kutūnī ko nee iña é edé u, tsí vata kuínti'xē kó ña kídaā. ¹⁴ Ntá tsi ña te nte kaa vā'a o dé Xuva ko ni ko. Tā'xi ña é kuínti'xe kó ña. Tā'xi ña é kuñimá ko ta'an kó dí, tsí kuān ó kata'xi Jesucristu da kúvi uun tsi nima ko ni ña.

¹⁵ Tū'ún sa'á ne, nuu é ntāa ntí'xe i e dóo nuu á'vi i é kuínti'xe un ntíi ntíi ña'a sán ne: Kí'xi Jesucristu ñúxivi sa vata koo é nākáku ña ña'a, ña é iō kuetsí i. Xu'ú ne, díi díi ka ka'nu kuetsí ko é un ntíi ntíi ña'a. ¹⁶ Ntá tsi dí'na u ntúnta'ví ini Xuva kō kó e díi díi ka kīni kaa ú, vata koo é kué'é ña kutuni ña kuínti'xe i rkontuvi tsi dóo ki'in itō dé ka'nu ini Jesúcristu ní ko ne, kuan kōo ni'i ña é vā'á nta'a Xuva kō dí, é kuntoo ña ni ña ntii dañu ntūvi. ¹⁷ Dukuān né, na kūnuu ini ko Xuva ko, ña é odo nūú ntii dañu ntūvi. Ña kuví ka ña. Ña kúvi kīni o ña. Mii tsi ña é Xuva kō. Ntii dañu ntuví na kuiko ñu'u o ña. Ká'an ō tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsi koo na kōo.

¹⁸ Sá'a kaká'an u ni ō é viin, i'xá ko Timoteu, vata tsí ó kaka'an ña'a kídaā, da tá'xi Espíritū Sántū é ká'an ñá kuenta iña o. Nanū'ún ini o tú'ūn é kāká'an ña. Koon ntiin kádan tsiñun iña Xuva ko. ¹⁹ Ná xtuví miin e kuínti'xe o. Nā viin nee nuu i é ña vā'a kuini nima o. Tsí iō ñá'a é ña ntáde ña kuenta é kāká'an nima ñá ne, xtuví mii ñá e kuínti'xe ña ne, dukuān o nákunáa ña kúñu ña. ²⁰ Kuan ō kúvi Himeneu ni Aléjandru. Ntáda u ña kuenta ntá'a tó'ō e ña vā'a vata koo é na kuini ña é ña ka'an ntée ña Xuva kō.

2

Nté koo vii o dá kāká'an ntá'ví ō

¹ Dí'na sá'a ntio ko é vii o: Kákan o nta'a Xuva ko kuēnta iña un ntíi ntíi ña'a; ka'an ntá'ví ó ni ña. Kákan o dā xe'e ntá'a Xuva kō ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña ña'a san. ² Ka'an ntá'vi o iña ña tsiñu na'nu i ni ūn ntíi ntíi ña tsiñu i vata koo é vā'á koo kuntoo ō, é diin diin tsi kuntoo ō, da ntánuu ini ko Xuva kō, dá ntáde o da mii kué'en tsi

é vā'a. ³ Sá'ā é vā'a. Kuan koo e ntio Xuva kō é vii o, xo'o é nakākú kō. ⁴ Tsí ntio ña é nākáku un ntíí ntíí ña'a; ntio ña é kūtú've ña nēe é nuu é ntaā i. ⁵ Tsí uun tsi Xuva ko ni uun tsi ñatíi, ña é kántavá'a ko ni Xuva ko, divi ñā é Jesucristu. ⁶ Divi ñā xe'é ña ntuvi iña ña e ntá'vi ña kuenta iña kuétsi ko ūn ntíí ntíi o. Ta'xi Xuva kō é kūtuni ko dá xēe ntúvi i. ⁷ Tā'xi ña é kā'an ntódo ú tú'ūn sa'a, é vii u pustru ña. Nuú é ntaā i é kāká'an u, ñā tē dovete. Nākaxnúu ña ko é nañē'é u ña é ña te ña Israeé san nēe é nuu é ntaā i, é nañē'é u ña nté koo kuinti'xe ña Xuva kō.

⁸ Kidáā ne, da mí'i ká nataká nuu ña'a, ntio ko é kā'an ntá'ví ñatíi san; ntio ko é ntāa ni'i ña nta'a ña e dóo va'á, ñatíi, ña é vā'á nima í, ña é ña ini kudíin, ña é ña ini naa núu. ⁹ Ñadí'í san ne, ñā ntio ko é vii ñā vatā ó de ñadí'í ña nguii san é da mii tsí e ntaínuú ña oro ni xō'lo kiti e dóo a'ví i ni dā'ma e dóo a'ví i dí ne, e dóo vá'ā ó ntánadaán ña lasun ña. Tsí kuān ó de ña vata koo é na kīnī ña'a san ñā ne, ká'an ñā tsí ña te nté kaa va'a ntāa ña. Tsí ntio ko é kā'an ña'a san tsi dóo va'á ña'a ñadí'í san, ¹⁰ tsi ntáde ña é vā'a, tsi sá'ā é vā'á koo vii ñadí'í, ña ntáka'an é ntánuu iní i Xuva kō. ¹¹ Diin diin tsi na kuntuo ña nakuā'a ña; na kuiko ñu'u ñā. ¹² Ná kaxe'é u itsi é nañē'e ñadí'í san ña'a san má ūkún kán. Ná vā'á o te vii ka'nu ñadí'í san iña ñatíi san; diin diin tsi na kuntuo ña. ¹³ Tsí di'na de kú've Xuva ko Ádaán ne, da kidáā de kú've ñā Eva. ¹⁴ Tsí ña te Adaán san, ña e éni ntá'ví koó san, tsí ñadí'í san. Ne, divi ñadí'í san é edé ña kuétsi. ¹⁵ Ntá tsi kuān te dóo nto'o ñadí'í san dá káku i'xá ña ne, nakakū ña kúñu ña tē ña xtuví mii ñā é kuinti'xe ña Xuva kō; te kuinima ñā ta'an ña; te vii ña é ntio Xuva kō; te kadā kuení va'a ñā; te vā'á koo vii ña.

3

Nté koo vii ña odo nūú ini ukún san

¹ Uun nuu é ntaā í: xoó ña'a é ntio i é kodo nūú ini ukún ne, uun tsiñu é vā'a é ntio ña. ² Ña odo nūú san ne, kantio é vā'á koo vii ña vata koo é ña ka'an ntée ña'a san ña. Uun tsi ñadí'í ñā koo. Kuenta tsí na vii ñā nee iña e ntáde ña. Na kadā kuení va'ā ñā nēe é vii ña. Vá'a koo na vii ñā vata koo é kuiko ñu'u ñā'a san ña. Vá'a koo na vii ñā ni ña kaxee kaíto ni'ni ña ña nú vi'i ña. Vá'a koo na nakuā'a ña ña'a san. ³ Ná ku de ki'vi ñā. Ná ku kada diin ña. Ntē ña ntío ña diu'un é vii ñā da nēe ka nuu i vata koo é ni'i ña. Dōo vá'a koo na vii ñā ni ñā'a. Ná naa núu ña. Ná ku itsu'ūn ña nté koo ni'i ñā diu'un. ⁴ Vá'a koo na kadā kú've ñā vi'i ña. Na vii ñā vata koo é na kuinti'xe i'xá ña ña, é kuiko ñu'u ñā. ⁵ Tē ñā ini ña nté koo kadā kú've ñā vi'i mii ñā ne, nté ntu koo kadā kú've ñā ini ukun Xúva kō. ⁶ Ña kúvi vii ñā te vata e ná'a kuinti'xe ña Xuva kō, vata koo é ña kadā kuení ña te dóo ka'nu ña'a ña ne, vata koo é ña ní'i ña é nto'o ña vatā o dé tó'ō e ña vá'ā san da dóo ka'nu ncho vii. ⁷ Kantio é kuiko ñu'u ñā'a ña, ña é vāta kuinti'xe i Xuva kō, vata koo é ña ka'an kīnī ña iña ña, vata koo é ña ntava núu ña dei tó'ō e ña vá'ā san.

Nté koo vii ña'a, ña ntáde tsiñu ini ukun

⁸ Kuan koo na vii ña ntáde tsiñu ini ukun di. Vá'a koo na vii ñā vata koo é na kuiko ñu'u ñā'a ña. Ña kúvi kā'an ñā dovete. Ná ku de ki'vi ña ntute tinti'ō. Ná ku vii ñā da nēe ka nuu i vata koo é ni'i ñā diu'un. ⁹ Na kuinti'xe vá'a ña nchu'un e xtúvi Xuva kō é kuinti'xe kō ne, é ini mí ña tsí ña tuví nee nuu i é ña vá'a e ntáde ña. ¹⁰ Koto nteé nto ña di'na. Tē ña tuví nee nuu i é kīnī kaa iña ñā ne, kidáā ne, kuvi vii ña tsiñu ukun. ¹¹ Ñadí'í san dí ne, vá'a koo na vii ñā vata koo é na kuiko ñu'u ñā'a san ñā di. Ná ku kā'an ñā dovete iña tuku ñā'a. Kuenta tsí na vii ñā nee iña e ntáde ña. Na káda ntaa ña é un ntí'í. ¹² Ña e ntáde tsiñu ini ukún san ne, uun tsi ñadí'í ñā na kōo. Na vā'á koo kadā kú've ñā iña i'xá ña ni vi'i ña. ¹³ Divi ñā é vā'á o ntáde tsiñu ini ukún ne, dōo vá'a koo ka'an ñā'a iña ña. Kidáā ne, ñā kúka'an nuu kué'en tsí ña é kā'an ñā iña e ntákuinti'xe i Jesucristu.

Nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko

¹⁴ Ntío ko é kī'in kantí'i ú kíkoto ní'ni ú o, ntá tsi kaka'an u ni o sá'á ¹⁵ vata koo é, te kúkuíi ka kó ne, kutuni o nté koo vii ña'a, ña e kúvi i'xá Xuva kō, ña ñu'u ini ukún Xuva kō, ña kantíto san. Tsí ña sá'á ne, ntáxió ntii ña, ntánada'an ña nchu'un é nuu é ntaā í iña Xuva ko. ¹⁶ Dōo ka'nu ntí'xe nuu i e tá'xi Xuva kō é kūtuni ko:

Ntíi díto Xuva kō é vata kaa ña'a kaa ña.

Kaka'an Espiritu Sántu tsi dóo va'á ña.

Ntaíto ánje san ña.

Ntáka'an ntódo ña'a san kuenta iña ña ni ña tuku ñuú.

Kuinti'xe ña'a san ña dá kaniñ ñuxiví san.

Naki'i Xuva ko ñā e dukún kán.

4

Iō ña é xtuvī mii ña é kuīnti'xe ña

¹ Nã te xū'u o é kãka'an Espiritū Sántū san tsí da rkontuví koo ña'a é xtuvī mii ña é kuīnti'xe ña, tsi ntáde ña kuenta é kãka'an é ña vá'ã san dá kaeni nta'ví ña. Kuntikín ña nchu'un iña é ña vá'ã san. ² Tekú ña nchú'un sã'a é ntãka'an ñã vete, ña é da mii xū'u i ntãka'an, tsí ña te ntãññ nima i ntãka'an, ña é kuka'xi kuē'én nima í vata tē i'xi, é ña kakutuní ka nima í nēe é vã'á, nēe é kīni kaa. ³ Ña tsíkán ne, ntãka'an ñã tsi ña kuvi tánta'a o. Ntãka'an ñã tsi íō títin nuu i é ña kuvi ká'xi o. Ntã tsi de kû'vé Xuva kō sa'á iña ko. Xo'ō e ntãkuīnti'xe ko, xo'ō é ñni ó nēe é nuu é ntaã í ne, na nãkué'e o sintiá'vi nta'a ña kuenta iña i sá'a. ⁴ Tsi é un nti'i nuū i é edé kû'vé Xuva kō ne, vá'ã o. Ña kúvi kã'an ó te ña vá'ã o. Ki'i o ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña i. ⁵ Tsí kaka'an Xúva kō tsi vá'a ne, nãxnuu viko ña é kã'xi o da nakué'e o sintiá'vi nta'a ña.

Ñã e dóo vá'ã ó kade tsiñu iña Jesúcristu

⁶ Te nañē'en tá'an o nuu i sá'ã ne, é dóo vá'a viin iña Jesúcristu. Kae'nu é kãkuīnti'xe o dá kanakuã'an tú'un Xuva ko, ñivi nchu'un ña é kantikín.

⁷ Ntã tsi ña kún den kuenta é dotō tsi ntãka'an ñã tuntu, é ñã te iña Xuva ko. Nakua'an miin é viin nēe é ntio Xuva kō. ⁸ Kaidiá'vi kudii uun da'na te vīi o é kãda tsiñu kúñu kō, ntã tsi díí díí ka kaidiá'vi te vīi o é ntio Xuva kō. Tsi sá'ã ne, kaidiá'vi ññ dukuan ntoo o ññxivi sa ne, kaidiá'vi dá kuntuo o ni ñã kidaã dí. ⁹ Nuū é ntaã í sá'a ne, dóo nuu á'vi é kuīnti'xe un ntií ntñ ña'a. ¹⁰ Dukuã ne, dóo ntii ntáde tsiñu o ne, ntãnto'o kō e ntáde xení ña'a ni kō, tsí e kuīnti'xe ko Xuva kō, ña kantíto, ña é kuvi nakãku un ntií ntñ ña'a, nī ña é dí ñivi kakuīnti'xe i.

¹¹ Sá'a nakuã'an ña'a san. Ká'an ni ña te kuãn koo vií ña. ¹² Nã ku dã vá'a o é kã'an ñã'a tsi ñã inin tsí dã vé ña kuetsín. Vã'ã koo viin vata koo é nañē'en ña kuīnti'xe i san nté koo vií ña dá kīni ña nté o kaka'án ne, nté o kaden utén uten, nté o kakuīnima o tá'an o, nté o kakuīnti'xe o Xuva kō ne, nté o kaden é vã'a. ¹³ Ññ dukuan kñ'ín u mí tuvín ne, koon ntiin nakuã'an tú'un Xuva ko mē'ñú ña'a san, nañē'en ñã nēe é kãni tú'un ne, kuē'en ñã itsi dí. ¹⁴ Nã ku dã nēe iní ó xtuvín miin e tá'xi Xuva kō doméni é vã'á koo viin dá ka'an Espiritū Sántu kuēnta iña ñãtã sán ura í da xntee tá'an ña nta'a ña díki o.

¹⁵ Dōo ntíto viin é un nti'i nuū i sá'a. Ñivi tsi viin vata koo é kīni un ntií ntñ ña'a tsí kakutú've o e díí díí ka vá'a viin. ¹⁶ Kuenta tsí viin nté o den, nté o kanakuã'an ña'a san. Koon ntiin é un nti'i. Tsí te kuãn koo viin ne, nakakún miin ne, kuan koo nakakún ña ntaíni é kãka'án dí kuenta iña o.

5

Nté koo vií o ni tã'an ko, ña kuīnti'xe i

¹ Nã ku dēn tīin ni ñãtã san. Ká'an ni ña dokoñu'u vata tsi te uva o ñã. Kuikon ñu'un ñãtīi kuetsí sán vata tsi te ēni o. ² Kuikon ñu'un ñãdī'í ata san vata tsi te dí'í o ñã. Kuikon ñu'un ñãdī'í kuetsí san váta tsi te tã'an o ña e dóo vá'a viin ni ñã.

³ Xntiin ñãdī'í kíí san, ña é kãtaan núu nti'xe i. ⁴ Ntã tsi te íō i'xá ñãdī'í kíí san ne, o íō i'xa i'xá ña ne, ñivi i'xá san kaduku ntée é vīi é vã'a, é vií kuenta dí'í i ni uva i. Sá'ã é ntio Xuva kō é vīi o. ⁵ Ñivi ñãdī'í kíí, ña é da mii un díki, ña é xoxó kue'en tsi i'xá i ne, ini ña tsí mii tsi Xuva ko kaxntii ña ñã. Nté ntuvi ntē níñu kaka'an ntã'ví ña, kaikan ñã nta'a Xuva ko nēe é kãtaan núu ña. ⁶ Ntã tsi ñãdī'í kíí, ña é kade da mii é ntio mii né, vata tsi tē xi'i ñã, kuãn te kantíto ká ña. ⁷ Ká'an ni ña nuū i sá'a vata koo é ña tuví nee nuu i é kã'an ntée ña'a ña. ⁸ Ntã tsi te xoó ña'a ña kade ña kuenta ñã'a ña ne, díí díí ka te ñavi'i mii ñã ne, é xtuví mii ña e kuīnti'xe ña Xuva kō. Díí díí ka xii kaa iña ña é vata kaa uun ña'a, ña é ña ni kuīnti'xe kue'en í Xuva kō.

⁹ Da mii é kunteé ñivi ñãdī'í san mí uve na'a ñãdī'í kíí tē é xee tá'an uni díko kuia ña, te uun tsi xii ña xio, ¹⁰ te kã'an ñã'a te dóo vá'ã o dé ña, tē nakue'nu vá'a ña i'xá ña, tē dóo vá'ã o dé ña nī ña xee ví'i ña, tē e nákatē ña dí'ín ña kuīnti'xe i, tē e xntíi ñã ña ntãnto'o i, tē edé ña é uun nti'i nuū i é vã'a.

¹¹ Ntã tsi ña xntēen na'an ñivi ñãdī'í kíí, ña é dã vé ñãdī'í kuetsí, tsí te xtuví mii ña é kãde tsiñu ña iñã Cristú tē ntio ña é natãnta'a xtuku ña ne, ¹² kidãã ne, ní'i ña é ntō'o ña tsí ña ni de ntãã ña é xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō é vīi ña. ¹³ Ne, ñã te da mii tsi sã'a, tsí kuini ña é kudu'xen ñã é kãda tsiñu ña ne, da mii kuē'en tsi é kñ'ín ña ta'án vi'i ta'án vi'i. Ne, ñã te da mii tsí é kada du'xen ñã, tsí kuini ña é kã'an ñã dovete iña ta'an ña. Dã ncho kini nuū ña tsiñu iña ta'an ñã ne, ká'an ña nuū i é ña vá'ã o é kã'an o. ¹⁴ Dukuã é ntio kó ne, na natãnta'a ñãdī'í kíí kuetsí san. Na kōo i'xá ña ne, na kuēnta víi ña vi'i ña. Kidãã ne,

ñá vii ñá nēe nuu i é ká'an káni ña'a san íña ña. ¹⁵ Tsí iō ña é xtuvī mii ña é vā'a e ntáde ña ne, é kuntikín ña tó'ō e ña vā'a san ve.

¹⁶ Te uun ñadī'í, ña é kakuinti'xe i Xuva kō né, iō ñavi'i ña, ña é ñadī'í kií ne, divi ñā kaduku ntēe ña é xntii ña ña. Kidáa ne, ñá dūku ntee un ntíí ntíí ña ñu'u ini ukún san é xntii ña ñā, vata koo é kuvi xntii ña ñadī'í kií, ña é xoxó ñavi'i i.

¹⁷ Kuikon ñu'un ñatā san, ña e ntádē kú'vē va'á ini ukún kán ne, díí díí ka kuikon ñu'un ña e ntáka'an ntódo tú'ūn va'á san nī ña ntánakuā'a ña'a sán dī. ¹⁸ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “Ña ku xnūun xo'o xu'u dūntikí san da ntaédín ti trigu”, ka'an. Ne, kaka'an xtúku: “Da mii é xī'í á'vi ña kade tsiñu”, ka'an.

¹⁹ Ña kún den kuēnta te tsi'i kuétsi ña'a uun ña'a ñatā sán tē xoxó uvi, uni ña'a, ña é ntāda ntaa é kākā'an ñá te nuu é ntaā i.

²⁰ Tē xoó ña'a, ña é kuan tsí o ntáde kuétsi sán ne, kadan tíin ni ña mē'ñu un ntíí ntíí ña'a, vata koo é ū'ví ña nguī san.

²¹ Ká'ān ú ni o nuu Xuva ko ni Jesūcristu ni ánje ñā, ña é nakaxnúu ña, te kadan ntaan é un ntí'í nūu i sá'a. Ña te úun tsi ñā'a é vā'á viin ni ñā, tsí uun kuédadī'í tsi. ²² Koton vā'ān dá kadān kú'vén íña ñatā, ña é kodo nūu ini ukún san, vata koo é ña viín dadīin ni tūku ña'a san núu i é kini kaa, tē ña te vā'a ña'a ñatā san. Ña kún den nēe nuu i é kīni kaa.

²³ Divīn ne, da xé da ta'an tsi kanguntii i'xí o ne, ña kó'ōn kán e dá mii ntute kuīi, tsí ko'on kudiin ntute tñtí'ó dī vata koo é na ntūvā'a í'xi ō.

²⁴ Iō ñá'a ne, dōo dito é iō kuétsi ña dī'na dá nī'i ña é ntō'o ña. Iō túku ña'a ne, dōo xu'u iō kuétsi ña ne, da nté rkontūví kutuni ñá'a tsí iō kuétsi ña. ²⁵ Dadīi tsi iō nuu i é vā'a e dōo ditó ne, iō tuku nuu i é vā'a é ña díto, ntá tsi ña kuvi kuxu'ú kue'en tsi.

6

¹ Tē xoó ña'a ña e ntáde tsiñu ne, na kuiko ñu'u ñā tó'o ñā, vata koo é ña ka'an káni ña'a íña Xuva ko ni nchu'ún ña. ² Tē xoó ña'a iō tó'o i ña kuínti'xe i ne, ñá ku xtuvī mii ña é kuiko ñu'u ña ñā tsí e kúvi ña ta'an ña kuenta íñá Cristu. Ñá'ā, tsi díí díí ka vā'a koo na kāda tsiñu ña íña ña, tsí kuinima ñá ña, tsí dadīi tsi ntákuinti'xe ña Xuva ko ni tó'ō tsiñu san.

Kuntōo vā'a o te kuínti'xe kō

Ká'an ni ñā'a sán, nakuā'an ña nuu i sá'a. ³ Tē xoó ña'a nakuā'a ña tuku nchu'ún, tē ña kákuinti'xe ña tú'ūn é nuu é ntaā i é kākā'an tó'o ko Jesūcristú, tē ña kantikín ña nchu'un é ká'an Xúva kō é vii ó ne, ⁴ dōo ka'nu ña'a ña, kuiní ña, ntá tsi ña te neé ini ña. Da mii kuē'en tsi é ntio ña é nāa núu ña nuu i é ña kuvi nantíko koó ña'a, e dōo ntio ña naa núu ña. Kidáa ne, kune'u iní ña. Nāa núu ña ni tā'an ña. Ká'an kīni ña íña ta'an ña. Kadā kuení kini kaa ña íña ta'an ña. ⁵ Da mii kuē'en tsi é nāa núu ña ni tā'an ña, tsí kini kadē kuení ña. Xtuvī mii ña é kákuinti'xe ña é nuu é ntaā i. Dōo kue'e nī'i ña te kāda tsiñu ña íña Xuva ko, kuiní ña. Kiin nteén xion ña kuān ntaā san. ⁶ Kué'e nī'i ntí'xe kó te kada tsiñu o íña Xuva ko, ntá tsi tē nuu e vā'a nima ko. ⁷ Tsí ña te neé kani'i ō dá xee o ñúxivi sa ne, ñá tē neé kuvi kuni'i o tē ntáka o ñúxivi sa dī. ⁸ Te iō te ko'o, te ká'xi ó, te kunuu kutāvi ó ne, é divi tsikan. ⁹ Ntá tsi divi ñā'a, ña e dōo ntio i é kúkuika ne, kade ña nuu i é iní ña tsí ña vā'a ne, ña kúvi ntíi ká ña, vata tsí ó kuvi kiti é tāvi ti íto. Kade tuntu ñá nuu i é ncho víi ña ne, ñá katā'an í ña ña. Kunaá íña ña ne, kunaá mii ñā dī. ¹⁰ Tē dōo ntio ko diu'ún ne, kidáa vii o é un ntí'í nūu i é kīni kaa vata koo é nī'i ko. Iō ña'a é ntántuku ña diu'ún ne, xtuvī mii ña é kuínti'xe ña Xuva kō né, dōo ntánantō'o ña kúñu ñā.

Koo ntii o kāda tsiñu vā'a o kuēnta íña i é kuínti'xe kō

¹¹ Ntá tsi divīn é kādukun ntēen Xuva kō né, xtuvīn miin núu i tsíkan; kuntikín nēe e vā'a, nēe e ntío Xuva kō. Kuínti'xe vā'a o. Kuinima ó ta'an o. Na kūtíi o nima ó kuntetun. Ña kún den ká'nun. ¹² Koon ntíin é na kuínti'xe vā'a o Xuva ko ūun tsi da nté nī'i o ntuví va'á íña o ntíi dañu ntúvi. Dukuān e kána Xuva ko ō dá ntādan ntaan mē'ñū ña'a, ña é ini, tsí e kuínti'xe o Cristu. ¹³ Vi'a ve ne, nuu Xúva ko, ñā é kātá'xi ntuví íña ko un ntíí ntíí ó, ni Jesūcristu, ña e dōo vā'a ka'an é nuu é ntaā i da ntítsi ña nuu Pílatú ne, ká'ān ú ni o ¹⁴ te kadan ntaan vātā ó ka'an Xúva kō é viin. Ña kún den nté uun nuu i é ká'an ñá'a tē ña vā'a o. Kuan tsí koo viin un tsi da nte naínu xtuku tó'o ko Jesūcristu. ¹⁵ Tsí tē xee ntúvi i ne, nainu ña é kīni o ña. Divi ñā e dōo va'á kue'en ña. Divi ña kadē kú'vē ña é un ntí'í. Divi ñā é rei é odo nūu un ntíí ntíí rei íña ñúxivi san. Divi ñā é odo nūu ña é da xōo ka tó'o i. ¹⁶ Da mii tsi ñā é kántíto ña ntíi dañu ntúvi, é ña kúvi ka ña. Kaxi'í nuu ká'nu ña vata kaa ntuve ñū'u. Ntē xoxó xee étsin i mí tuví ña. Nté uun ña'a vata kiní ña ña; ntē

ña kuvi kiní o ñā vevii. Na kuiko ñū'u ñā'a ñā. Na kodo nūu ñá kadā kú'vē ñá ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

¹⁷ Ká'an ni ñā e dóo iō iña i ñúxivi sa tē ñā víi ka'nu ñā. Nǎ ku dē kuení ñā te kūvi víi ñā é un ntí'í tsi iō diu'un ñā. ¿Te kūnaá ntu? Ntá tsi na kuinti'xe ñā Xuva kō, ñā é kata'xi kō é un ntí'i nūu i é kantio kō vata koo é ñā te neé taan nūu ko. Ntekú ka xtuku é katā'xi ñā ko. ¹⁸ Ká'an ni ñā né, na víi ñā é vā'a. Na kōó ntii ñā é víi ñá nuu i é vā'á vata tsi ó kaxió ntii ñā é kāde tsiñu ñā é nī'i ñá diu'un. Nǎ ku dē víni ñā ni tā'an ñā; na kuinī ñā é kuē'é ñā dava iña ñā ñā e ntátaan nūu i. ¹⁹ Kuan koo naxtūvi vā'ā ñā dokuika iña ñā é ñā kantí'i iña ntuvi iña ñā é vē'xí, vata koo é nī'i ñā ntúvi vā'á iña ñá rkontuvi.

I'a ntí'i tūtú iña Timóteu

²⁰ Timoteu, vánchu'un víin kuenta nuu i e tá'xi Xuva kō é víin. Nǎ kún den kuēnta dá doto tsi ntáka'an ñá'a da ntáka'an ntée ñā é nuu é ntaā i, tsi dóo ini ñā, ka'an ñā; ntá tsi ñá ini ntí'xe ñā. ²¹ Iō ñā e ntántikin ñā sá'á né, kūdana ñā é ntákuinti'xe ñā.

Na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntí'í ntí'í nto.

Tutu é kuvi ūvi e táxnū San Pablu iña Timóteu

Taxnū Pablu tutú iña Timóteu

¹ Xu'u é Pablú u ne, pustru Jesúcristú u, tsí kuan ō ntío Xuva kō é víi u, tsi tá'xi ña xu'u ña tsí ni'i ko ntuvi va'á iña ko nta'a Jesucristu. ² Taxnū u tutú sá'á iña o, Timóteu, dívīn é vāta kaa i'xá miī ko e dóo ntio kó o. Na naxnuu viko Xuva ko o, ni i'xá ñá Jesucristu. Na ntūnta'ví ini ña o. Na tā'xi ña é kutūvín va'an.

É kā'an ñá iña Cristu

³ Ntē ntūvi ntē niñu kanakué'ē ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña o. Tsi iña Xuva ko káde tsiñu ú ne, kaka'án nimá ko tsi vá'ā ó kade ú, vatā o dé uva ata kō, ña intóo nte ntūvi di'na. ⁴ Kanaka'án kó da ékun nteén ko ne, un vá'a tsi ncho nakiní u o vata koo é nakunuu dīnī nimá ko. ⁵ Kanaka'án kó tsi kakuinti'xe ntí'xe o vatā o dé dí'i kui'i o Loida dí'na, ni dí'i o Eūnice. Iní u tsí kuān ó kakuinti'xe o dí.

⁶ Dukuān ne, é kāka'án u ni o tē díi díi ka kadan tsiñun ni'in nuū í e tá'xi Xuva ko ō da nata'án ntée ú nta'a kó díki o kídaā. ⁷ Tsi ña ni tá'xi Xuva kō é ū'vi ko, tsí tá'xi ña é kūvi vii o, é kuñima kó ta'an kō, é kadā kuení va'ā ko nté koo vii o. ⁸ Nā ku kukā'an nuu o é kā'an ni ña'a kuenta iña Xuva ko. Ntē ña kukā'an nuu o kuenta iñá ko xu'u, é nuu kutū ú kuenta iña ña. Ntá tsi na kūtíi o é kanto'o o kuenta iña tú'ūn va'á san, tsí Xuva ko kaxntíi ña o. ⁹ Tsi Xuva kō ne, nakáku ña kō ne, kana ña kō é kuvi o iña ña. Nā tē nee é vā'á o ni ide o vata koo é ntio ña kō. Ntá tsi kuan ō ntío mii ñá é ta'xi ña ntuvi va'á iña ko kuenta iña Jesúcristu ntē ntūvi di'na da de kú'vē ñá ñuxivi. ¹⁰ É nañē'e ñá kō tsi dóo ntio ña kō da táxnū ña Jesucristu é nakakū ñá kō. Tsi kúvi ide Jesucristu é ña kuvi víi ka doxi'í san ni kō ne, ta'xi ña ntuvi vā'á iña ko é ña kantí'i dá kuinti'xe kō tú'ūn va'á san.

¹¹ Xuva kō nakaxnúu ña ko é kā'an ntódō u tú'ūn va'á san, é víi u pustru iña ña, é nakuā'a ú ña'a san. ¹² Dukuān né, kuān ó kanto'ō kó vevii. Ntá tsi ña kakuka'an núu ko, tsí iní u xoo é kakuinti'xe kó ne, iní u tsí kuenta víi ña nuu i é xtūví ña kuenta nta'a kó da nté xee ntūvi é nainu xtúku ña.

¹³ Víin kan é kāka'an tú'ūn é nuu é ntaā í san vatā ó nañē'ē ú o ne, kuinti'xe ká o Xuva kō ne, kuñimá ka o ta'an o, vatā o tá'xi Jesucristu é víin. ¹⁴ Na xntii Espíritū Sántu ō, ña é nuu nima ko, é kuēnta víin nuu i é vā'a é xtūví Xuva ko ntā'a o.

¹⁵ Inin tsí un ntíi ntíi ña ntoo ñuú Asiá ne, xtūví mii ñá ko. Kuān o dé Figelu ni Hermógení dí. ¹⁶ É vā'á koo na víi Xuva ko ni ñavi'i Onesiforu, tsi dóo ki'in itō náxnūu ka'nu ña nimá ko. Nā ni kukā'an nuu ñá ko é nuu kutū u. ¹⁷ Tsi dā xee ña ñuú Romá ne, un vá'a tsi nántuku ñá kó, un tsi da nte nání'i ñá ko. ¹⁸ Xuva ko na ntūnta'ví ini ña ña dá xee ntūvi dá nainu xtúku ña. Inin va'an tsí títín nuu i é vā'a êdé ña ni kó dá itúvi ú ñuú Efesu.

2

Uun sntadun vá'a iña Jesúcristu

¹ Dívīn, i'xá ko, ka'xi víin nima o, tsí Jesucristu katsi'i ntii ña ō. ² Un ntíi tū'un e téku o é kāka'an ntódo u mé'ñū ña'a ne, dívī tsi tū'ún ka'an ni ña'a, ña e ntáde ntaa, vata koo é kuan tsi koo nakuā'a ña tuku ña'a dí.

³ Dívīn né, na kūtíi o nima o é ntō'o o dí vata kaa sntadun vá'a iña Jesúcristu. ⁴ Uun ña'a, ña é kade sntadún ne, ña kúvi kini nū ña tuku tsiñu, tsí da mii tsí é koo tú'vē ña é vii ña é kā'an tó'o ñá, sntadun ñá odo nū san. ⁵ Uun ña'a, ña kanadíkí ne, ña kúvi dūku ntée ña doméni tē ña ni kudadíi ña vatā o kú'vē i iña ñá nadíki. ⁶ Uun ña'a, ña kade tsiñu tsiñu má kú'ú ne, dí'na ña kaduku ntée ña na ki'i da'an ñá é ta'vi ñá é kūvi iña mii ña. ⁷ Kadā kuení va'ā o é kāka'án u ni ō ne, ta'xi Xuva kō é téku o é un ntí'i nuū i.

⁸ Nanū'ún iní o Jesucristu, dívī i'xá ika Dávīi, e ntóto ña dá xi'i ñá, vatā ó kaka'an tú'ūn va'á san é kāka'an ntódo u. ⁹ Núu i sá'a é kanto'o ko, é nuu kutū ú vata kaa ña é kini kaa, tsí kuān ó kaka'an ntódo u. Ntá tsi tú'un Xuva kō ne, ñá te nuu kutū. ¹⁰ Dukuān ne, kakutíi kó nimá ko é un ntí'i sá'a kuenta iña ña é nakaxnúu Xuva kō, vata koo é nakáku ña nta'a Jesucristú ne, kuntōo vá'a ña ni ña ntii dañu ntūvi.

¹¹ Nuū é ntaā i é kāka'an ña:

Tē xi'i o ni ñá ne, kuntoo dadíi o ni ñá dí.

¹² Tē kutíi ō é nto'o kō né, kadā kú've dadíi o ni ñá.

Tē ka'an o tsi ñá ini o ñá ne, ká'an ñā tsi ñá ini ñá kō dī.

¹³ Tē ñā kada ntáa ó ne, ntá tsi ðivi ñā né, da miī é kāda ntaa ñā é kāka'an ñā, tsi ñā kuvi nativi iní ñā.

Ñā'a, ñā e dóo vá'ā ó kade tsiñu iña Xuva ko

¹⁴ Tū'ún sa'a ká'an ni ñā vata koo é ñā kunáa ini ñā. Ká'an ni ñā nuu Xuva ko tē ñā tñin nuu ká ñā kuenta iña tú'un san. Tsi ñā váda kaídiá'vi é kuan koo nāa núu o, tsi kídaa ne, ñā xkúntee ini ñā ntátekú i san é kuínti'xe ñā. ¹⁵ Koon ntiin kādan tsiñun vata koo é vā'á koo ka'an Xúva ko iña o, vata koo é ñā tuví nee nuu i é kūka'an nuu ó tē xeen ntá'a ñā. Ká'an ñā tsi vá'ā ó den, tsi kaka'an ntaan tú'un ñā é nuu é ntaā i. ¹⁶ Kuenta tsi viin; ñá ku dotō tsi ka'an tú'un é kini kaa. Tsi ñā é kuān o ntáka'an san ne, da díí díí ka ntákukini ntáa ñā. ¹⁷ Kaika tú'un e ntáka'an ñā vatā ó kaika kui'i nta'xá san. Kuan o kúvi ni Himēneu ni Fíletú dī. ¹⁸ ðivi ñā né, kūdana ñā nēe é nuu é ntaā í, tsi ntáka'an ñā tsi é ita ntí'xin ntuvi é ntōto xtuku ñā'a. Ntánativi ñā ñā'a, ñā kuínti'xe i Xuva kō. ¹⁹ Ntá tsi Xuva kō né, xtuví ñá tú'un ñā é ñā kantí'i, vata kaa xuu etí vi'i é tuvi kutu. Sá'ā ne, vata kaa é ūve na'a kaka'an tú'un Xuva kō: "Ini Xúva kō xoo é i'xá nti'xe ñā" ne, "Un ntí' ntí' ñā'a, ñā é kakuínti'xe i Xuva kō ne, ñá vii ka ñā é kīni kaa." Kuān ó kaka'an tú'un ñā.

²⁰ Iní vi'i ka'nu iō kidí e kúvi oro, e kúvi káa kuí'xín ne, iō e kúvi ūtun, e kúvi ntó'o dī. Kídí e dóo vá'á san ne, ntáde tsiñu ni'i ñā ntuvi dá viko ka'nu. E ñā dóo nee vá'á san ne, utén uten ntáde tsiñu ni'i ñā. ²¹ Xoó na'a, ñā é ntuntoo nima í ne, kuvi ñā vata kaa kídí vá'á san é káde tsiñu ni'i ñā ntuvi dá viko ka'nu. Tsi xtúvi xio Xuva ko ñā é kúvi ñā iña mii ñā, é kada tsiñu ni'i ñā ñā, tsi é iō tu've ñā é vii ñā é un ntí'i nūu i é vā'a.

²² Dukuān ne, ñá ku dē kuení o é kīni kaa, vatā o ntáde na kuetsi san. Kuntikín núu i é vā'á o. Kuínti'xe o Xuva kō. Kuinima ó ta'an o. Kutūvín dadíin ni ūn ntí' ntí' ñā'a, ñā é vā'á nima í, ñā e ntákaku ni'i Xuva kō. ²³ Ntá tsi ñā kún den kuénta da ntátiin díkí ñā'a nuu i é ñā ini ñā. Inin tsi te kúvi ne, koó da ntánāa núu ñā kuenta iña díkí san. ²⁴ Ñā é káde tsiñu iña Xuva kó ne, ñā vā'á o é nāa núu ñā, tsi vii ñā é vā'á ni ūn ntí' ntí' ñā'a. Na nakuā'a vá'a ñā ñā'a, na kūtíi ñā nima ñá ni ñā. ²⁵ Ñá ku de kā'nu ñā dá kā'an ñá ni ñā'a, ñā é ñā ntákuínti'xe i é nuu é ntaā i, vata koo é tē kúvi ne, ta'xi Xuva ko te nādama ñā nima ñá vata koo é kuínti'xe ñā é nuu é ntaā í san. ²⁶ Kidáa ne, ntutuni ñā vata koo é nakáku ñā má ito e xkáa tó'o e ñā vá'ā san. Tsi e tñin nti'xe tó'o e ñā vá'ā san ñā vata koo é vii ñá nēe e ntío i.

3

Nté ntu ntáa ñā'a san ntuvi dá dokó sa naínu xtúku Cristu

¹ Ntio ko é kūtuni o sá'ā: Tsi tē xee ntúvi dá dokó sa naínu xtúku Cristú ne, kidáa vē'xí ntuvi e dóo kīni koo kuvi. ² Kidáa kadā kuení ñā'a da mii iña mii ñā, dá miī e dóo kuinima ñá diu'un. Ká'an ñā tsi dóo ka'nu ñā'a ñā, tsi da mii ñā e dóo vá'á ñā. Ñá nākué'e ñā síntiá'vi. Ñá kuiko ñu'u ñā iña Xuva ko. ³ Ñá kuinima ñá ta'an ñā. Ñá ntuntā'ví ini ñā ta'an ñā. Dá'vi ñā dovete tá'an ñā. Vii ñā da nēe ka nuu i é ntio nima ñā. Dōó kadā xení ñā. Ñá ntio kue'en tsi ñā é vā'a. ⁴ Diko tā'an ñā. Ñá kadā kuení kue'en tsi ñā nēe e vá'ā é vii ñā. Dōó ka'nu vii ñā. Ñá ntio ñā Xuva kō; da mii tsi é ntio ñā é vii ñá nēe é ntio mii ñā. ⁵ Kani nta'ví ñā kō é ká'an ñā e dóo nuní ñā Xuva kō. Ntá tsi ñā te nuu é ntaā i. Tsi ñā ntákuínti'xe ñā tē dóo iō ntii Xuva kō é vii ñā.

Ñá ku kinin nūun iña ñā kuān ntáa san. ⁶ Iō ñá kuān ntáa sán ne, ntákí'vi ñā iní vi'i ñā'a ne, ntaéni nta'ví ñā ñadí'í tuntu, ñā é iō kuetsi i, ñā ntáde da nēe ka é kaikán nima mii i. ⁷ Utén utén ntánakuā'a ñā, ntá tsi ñá kakúvi kutú've ñā nēe é nuu é ntaā i. ⁸ Vatā o dé ñā tatan, ñā é naní Jani ni Jámbrí, é ñā ni kuínti'xe ñā é ká'an Muíseé ne, kuān ó de ñā sá'a, tsi ñā ntío ñā kuínti'xe ñā é nuu é ntaā i. Ñā túvī nee iña é vā'á kue'en tsi e ntáde kuení ñā. Ñā ni kúvi vii ñā é kuínti'xe ñā é vā'a vá'a sa. ⁹ Ntá tsi ñā kutíi ñā kaa dukūn ñā, tsi kutuni un ntí' ntí' ñā'a tsi dóo tuntu ñá, vatā o kútuni ñá'a iña Jani ni Jámbrí kídaa.

Uun sá nuu i é káka'an Pablu ni Timóteu nté koo vii ñā

¹⁰ Ntá tsi inin va'an nté o nakua'á u, nté o de u é tuví u ñuxiví sa, nté o kadē kuení ko é vii u, nté o kuínti'xe kó Xuva kō, nté o kutíi ú nimá ko, nté o kuinimá ko, nté o kutíi ú e dóo ntó'o kó, ¹¹ nté o dé xení ñā'a san ní ko, nté o nánto'o ñá ko ñuú Antioquiá ni ñuú Iconiú, ni ñuú Listrá dī. Inin nté o kutíi u dá edé ñā nī ko é kīni kaa. Ntá tsi nakáku Xuva kō ko é un ntí'i nuu i sá'a. ¹² Un ntí'i ñā'a, ñā é ncho vii é vā'á kuenta iña Jesúcrístú ne, kuān koo nto'o ñā dī. ¹³ Ntá tsi ñā kini ntáa sán nī ñā ntaéni nta'ví ta'an sán ne, da díí díí ka kadā xení ñā. Kani nta'ví ñā ñā'a ne, dukuān ne, kani nta'ví ñā'a san ñá dī.

¹⁴ Ntá tsi ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁵ Tsí un tsi nte ntúvi da kulú'ntin inin tú'un é vā'á iña Xuva kó, ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁵ Tsí un tsi nte ntúvi da kulú'ntin inin tú'un é vā'á iña Xuva kó, ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁶ É un ntí'i tú'un Xuva kó é ūve na'á ne, ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁶ É un ntí'i tú'un Xuva kó é ūve na'á ne, ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁷ vata koo é koo tú've va'á ña é kuntikin ñá Xuva kó, vata koo é kōni va'a vá'a ña nté koo víi ña é un ntí'i nūu i é vā'a.

4

¹ Divin ne, núu Xuva ko ni Jesūcristu, ña é kadā kú've iña ña ntantíto nī ña xi'í san dá nainu xtúku ña é kodo nuū ñá ne, ká'an ú ni ō tsí tsiñu sá'á viin: ² Koon ntiin ka'an ntódōn tú'un Xuva kó. Nguentúvi da ka'an dá ka'an tsín ni ña'a, kuān té ura vá'a, kuān té ña té ura vá'a. Ntadan vá'an ñá mí ña vá'a ō ntáka'an ña. Ká'an ni ñá mí ña vá'a ō ntáde ña. Kué'en ñá itsi nté koo víi ña. Kukuí kudu'va tsi nakuā'an ña. ³ Tsi vé'xi ntuvi dá ña kutíi ká ña nima ña é kinī ña tú'un é vā'á san. Dá kuntikin ñá títin mastru, ñá nakuā'a da nēé ka nuu i é ntio ña é tēkú ña. ⁴ Nakuitā ñá ata ña tú'un é nuu é ntaā í san ne, da mii tsí é kinī ña kuentu e ntáka'an ñá'a. ⁵ Ntá tsi ñá ku xtuvin ne, kadā kuení va'á ō nēé é vā'á viin. Na kútíi o e dóo ntii tú'un. Ká'an ntōdon tú'un va'á san nté koo nakáku ña'a. Kadan ntaan tsíñu o e tá'xi Xuva kó é viin.

⁶ Xu'ú ne, kaxé'e ú ntuvi iñá ko doméni iña Xuva ko. Dóko sá xee ntúvi é ntāka ú ñuxiví sa. ⁷ É kúvi idé u vata kaa sntadun iña Xuva ko; é kúvi idé u ínu du've u kuenta iña ña; ñá ni xtuvi mii kué'en ú e kuínti'xe kó ña. ⁸ Vi'a ve ne, koo da kantétu u é nī'í ko doméni e dóo va'a é tūvi va'a iñá ko nta'a Xuva kó. Tsi dóo vá'á ō kadē kú've Xuva kó né, ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ⁹ Koon ntiin ká'xin kantí'in mí tuví u. ¹⁰ Tsí Demá ne, é xtuvi mii ná ko. E díi ka ntio na é ió ñuxiví sa ne, kué'en na ñúú Tesalonica. Cresenté ne, kué'en ña ñúú Galacia. Titó ne, kué'en ña ñúú Dalmacia. ¹¹ Ntúvi sa ú Luca ntóo nti. Kúkuekán Marcú ne, kuntekan na te vé'xin, tsí kuvi xntii nā kó tsiñu ko é káde ú i'a. ¹² E táxnūu ú Tiquicu é ká'xin ña ñúú Efesu. ¹³ Te vé'xín ne, kumí'in kutuún ko e xtuvi mií u nú vi'i Carpu dá itúvi ú ñúú Troa. Kuidon libru ko ñá; ntá tsi díi díi ka ntio ko é kúidon tutú ko e ntátinu.

Nuu i é vii ñá iña mii ña

¹⁴ Ná katsi'i ta'an káa, ná nani Alējandrú ne, dóo kinī o dé na nī ko. Ntá tsi kué'e Xuva ko nā é ntō'o na é kuān o dé na nī ko. ¹⁵ Kuenta tsí viín, tsi ña ntío kue'en na tú'un va'á san e ntáka'an ntódo ō. ¹⁶ Da kúvi uun ito dá ñé'é u nta'a ña kaxntékú kú've ne, xōxó ni xntii i ko é ntāda ntaa ñá iñá ko. Un ntí' ntí' ña xtuvi mii ñá ko. Tē ña víi Xuva ko kuēnta núu i sá'a. ¹⁷ Ntá tsi ña ni xtuvi mii Xuvā kó ko. Tá'xi ña é kúvi ka'an ntódo ntí'i ú tú'un va'á san iña ña, vata koo é kōni un ntí' ntí' ña'a, ña é ña te ña Israeé san, nté koo nakáku ña. Dukuān o nakáku u mé'ñū ña dóo xení i san ne, ¹⁸ kuan koo nakáku Xuvā kó ko da nēé ka nuu i é kōni kaa. Tsí ñá ku xtuvin miin núu i é kútú've o, nuu i é inin tsi nuu é ntaā i, tsí inín xoo ñá'a é nakuā'a ña o. ¹⁹ Ká'an ntiisi ní Prisca ni Áquilá, ni ūn ntí' ntí' ñá vi'i Onesiforu. ²⁰ Kátuvi mií Erastu ñúú Corintu. Xtuvi mií u Trofimu ñúú Miletu, tsí nchokuví ña. ²¹ Koon ntiin é ká'xin dí'na dá xee ntúvi vi'xín san. Eubulu ni Pudenté, nī Linú, nī Claudiá, ni ūn ntí' ntí' ta'an ko ña kuínti'xe i, ña ntoo i'a, taxnūu ña ntiisi o.

²² Na kūnuu mé'ñū Tó'o ko Jesūcristu ó; na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntí' ntí' nto. Sá'a tsí é ká'an u ni ō.

Taxnūu ña ntiisi
¹⁹ Ká'an ntiisi ní Prisca ni Áquilá, ni ūn ntí' ntí' ñá vi'i Onesiforu. ²⁰ Kátuvi mií Erastu ñúú Corintu. Xtuvi mií u Trofimu ñúú Miletu, tsí nchokuví ña. ²¹ Koon ntiin é ká'xin dí'na dá xee ntúvi vi'xín san. Eubulu ni Pudenté, nī Linú, nī Claudiá, ni ūn ntí' ntí' ta'an ko ña kuínti'xe i, ña ntoo i'a, taxnūu ña ntiisi o.

²² Na kūnuu mé'ñū Tó'o ko Jesūcristu ó; na naxnuu viko Xuva ko nto ūn ntí' ntí' nto. Sá'a tsí é ká'an u ni ō.

Tutu e táxnū San Pablu iña Títo

Taxnūu Pablu tutú iña Títo

¹ Xu'u é Pablú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko; pustru Jesúcrístú u. Taxnūu ña kó vata koo é na kuinti'xe ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō, vata koo é na kūtuni ña tsí nchu'un é nuu é ntaā i e ntákuinti'xe kō. ² e ntantétu o é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva ko ntii dañu ntūvi. E tá'xi Xuva ko xū'u ña nte dí'na dá iñi ntu'u ñúxivi san tsí kuān koo kuvi ne, ñá te da kakā'an ña. ³ Vevíi ne, e xée ntūvi e xtúvī ñá ne, tā'xi ña é kūtuni ko tú'ūn va'á san iña ña, iña Xuva ko, ña é nakáku kō, divi tū'un e xtúvī ñá nta'a ko é ká'an ntódo ú ni ñā'a. ⁴ Taxnūu ú tutu sá'a iña o, Títo. I'xá mii ntí'xe ko kúvin, tsí nañé'e ú o é dadñi tsi kuinti'xe o nī ko. Na naxnuu viko Xuva kō ó, nī Tó'o ko Jesúcrístu, ña é nakáku kō; na tā'xi ña é vā'á koo kutūvin.

Tsiñu é kāde Tito ñuú Creta

⁵ Xtuví mii ú o ñuú Creta vata koo é viin é kākunaá ka ikān, vata koo é kadā kú'vén xoo é vii í ñatā ña ntádē kú'vé ini ukun iña é un é un ñuú san vatā ó kaka'an u é viin. ⁶ Ña é vii ñatā ne, vá'a koo na vii ñá vata koo é ña ka'an kīni ña'a san iña ña. Uun tsi ñadī'i ñá koo. I'xá ña ne, na kuinti'xe i Xuva kō di; ña kúvī é dotō tsí vii, vata koo é ña tuví nēe núu i é kīni kaa; i'xa e dóo koñu'ū. ⁷ Ña odo nūú ini ukún ne, da mii é vii ña é vā'a, tsí kade ña kuenta iña Xuva ko. Ña kúvī víi ka'nu ña. Ña kúvī é kūdiin ña é da nuu da kuií tsi. Ná ku de kí'vi ñā. Ná ku nāa núu ña. Ná ku kuinima ñá diu'un. ⁸ Vá'a koo na vii ñá nī ña kaxee ví'i ña. Na kuinima ña é vā'a. Na kadā kuení va'ā ñá nté koo víi ña. Vá'a koo na kadā kú'vé ña. Na káda ntaa ña é kākā'an Xúva kō. Ná ku dotō tsi íde ña da nēe ka é ntio ña. ⁹ Ná ku xtuví mii ña é kuinti'xe ña tú'ūn va'á san vatā o nakua'á ntí ña, vata koo é kúvi kué'e ña itsi vā'á ni tūku ña'a, vata koo é na kúvi víi ña é tññ diki ñá'a san tú'ūn é kākā'an ñá, tē xoó kaka'an ntée i tú'ūn va'á san.

¹⁰ Tsi dóo ió ña'a, ña é ña ncho kuinti'xe i. Dotō tsi ntáka'an ñá, ntaéni nta'ví ña ña'a. Díi díi ka ntáde ña Israeé san, tsí ntáka'an ña tsí da mii é ká'nte o kúñū é ixi ko. ¹¹ Kantio é na ntádí xu'u ña, tsi ntánateñu núu ña ña kuinti'xe i san ni ūn ntíñ ñavi'i ña é dotō tsí ntánakuā'a ña tú'ūn é ña kaidiá'vi é da mii kué'en tsí diu'un ntío ña.

¹² Uun ña'a ña, ña vé'xi ñuú Cretá ne, kaka'an ñá naa xuva ñá ne, kaka'an ntée ña ña ñuú ña: “Ña ñuú Cretá san ne, koó dā ña vete ña. Dōo kīni ntāa ña. Dōo diin ña. Da mii kué'en tsi ntáxi'i ntaé'xi ña. Dōo du'xen ñā é káda tsiñu ña.” Kuan o ka'an ñá ñuú Cretá san. ¹³ Nuú é ntaā i é kākā'an ña. Dukuān né, ntii ká'an ni ña vata koo é na kuinti'xe vá'a ña. ¹⁴ Ká'an ni ña tē ña ku de ña kué'nta dovete e ntáka'an ña Israeé san, ntē ña ku kuinti'xe ña tú'ūn e ntáka'an ñá'a ni ña, ña é ña ntío i tú'ūn Xuva kō.

¹⁵ Kuenta iña ña é vā'á ne, vá'ā é un ntí'i nuú i. Ntá tsi kuenta iña ña é kīni ntāa, ña é ña ntío i é kuinti'xe i ne, ña túvī nee iña é vā'á iña ña. Tsí ña vá'a diki ña; nté nima ñá ña vá'a. ¹⁶ Ntáka'an ña tsí ini ñá Xuva kō, ntá tsi kútuni ko tsi ñá ini ntí'xe ña ña, tsí da mii e ntáde ña é kīni kaa. Ná ntío ña kada ntaa ña é ntio Xuva kō; ntē ña ntaidiá'vi ña é vii ñá da nēe ka nuu i é vā'a.

2

Nchú'ūn é nuu é ntaā i

¹ Ntá tsi divīn né, nakuā'an ña'a nchú'ūn é nuu é ntaā i. ² Ká'an ni ñatā sán tē ña ku de kí'vi ñā; ntē ña ká'an diki ña, vata koo é na kuiko ñu'u ñā'a san ña. Na kadā kuení va'ā ña nté koo víi ña, nté koo ka'an ña. Na kuinti'xe vá'a ña. Na kuinima ñá ta'an ña. Na kūtíi ña nima ñá ni ñā'a san. ³ Ká'an ni ñadī'i átā sán di te na kuiko ñu'u ñā; ntē ña ku ka'an kīni ña iña ña'a; ntē ña ku de kí'vi ñā. Na nañē'e ñá ña'a san nté koo é vā'á koo víi ña. ⁴ Na nañē'e ñá ñadī'i kuétsi san nté koo kuinima ñá xii ña ni i'xā ña. ⁵ Na nañē'e ñá ña é vā'á koo na kadā kuení ña nté koo víi ña, é na vii ñá da mii kué'en tsí nuu i é vā'a, é kué'nta víi ña ví'i ña, é na ntuntā'ví ini ña ña'a, é na kuinti'xe ña é kākā'an xii ña, vata koo é xoxo kuvi ká'an kīni i iña tú'ūn Xuva kō.

⁶ Kuan tsí koo ka'an ni na kuétsi sán di te na kadā kuení va'ā na nté koo víi na. ⁷ É un ntí'i é viin ne, nañē'en ñá'a san nté koo víi ña é vā'a. Dá kanakuā'an ña'a sán ne, kaniñ nima ó ka'an ni ña; ñá ku ká'an dikiñ ni ñā dá kanakuā'an ña. ⁸ Vá'ā koó ka'an, vata koo é ña kuvi ka'an ntée ña'a o. Kidáa ne, kuka'an nuu ña, ña é ña kákuinti'xe i, tsí ña tuví nee núu i é kúvi ka'an ntée ña o.

⁹ Ká'an nī ña ntáde tsiñu san te kāda ntáa ña é káka'an tó'o ñā; na vii ñá tsiñu vā'a vata koo é dīni tó'o ñā é un ntí'í é kāde ña. Nǎ ku nantiko koō ñá ka'an ñá te káka'an tó'o ña ni ñā. ¹⁰ Nǎ ku kī'i dú'u ña, tsí kaniñ nima ñá na vii ñá da mii kuē'en tsi é vā'a, vata koo é na kūtuni ñá'a tsi dóo va'a tú'un iña Xuva ko, ña é nakáku kō.

¹¹ Tsi e táxnuu Xuva kō e dóo va'á iña ñá, vata koo é nakáku un ntí'í ntí'í ña'a. ¹² E dóo vā'a o dé Xuva ko ni kō né, kuān ó kanañe'ē ñá kō é xtuví mii o é kīni kaa, é ña kuínima ko é ió ñuxiví san. Ntá tsi na kadā kuení va'ā ko nté koo vii o é vā'a é ntio Xuva kō vevii é kuntoo o ñūxiví sa. ¹³ Nii dukuān ntantétu o tē xee ntúvī é vā'á kuē'en da ki'xi xtúku Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ni Jesúcristu, ña é nakáku kō. ¹⁴ Divi ñá xe'ē ña ntuví iña ñá kuenta iña ko vata koo é nakakū ñá ko da neé ka nuu i é kīni kaa, vata koo é na ntāntoo ña nima ko é kuvi o iña mii ña, é niñ kuē'en ini kō é vii o é vā'a.

¹⁵ Sá'a kā'an. Sá'a nakuā'an ña'a san. Nāxnuun ka'nun nima ñá ne, kadan tíin ni ñā, tsí divi tsiñu e teé tsiñu Xuva ko o é viin. Nǎ dá vā'a o é na nāntii ni'ni ña o.

3

Nté koo vii ña kuínti'xe i

¹ Na nāka'an ña kuínti'xe i sán te na kī'ví diki ña é káka'an ñá tsiñu na'nu i san ni da xóo ka ña tsiñu i, te na kāda ntaa ña é káka'an ñá, te na kōo tú've ña é vii ñá da neé ka tsiñu é vā'a. ² Ká'an ni ña tē ña ku ka'an kīni ña iña dá xóo ka ña'a, te vā'á koo na kuntōo ña, é vā'á koo na vii ñá ni tā'an ña, na kuiko ñu'u ñā.

³ Tsí xo'ō né, dōo tuntu o, dōo lo'o o kídaā di. Ntaíka o ntákunaa o. Ide o da neé ka é ntio nima kīni kaa kō. Utén uten edé o é kīni kaa. Dē né'u iní o ni ta'an kō xé un xé un o. Ña ni ntío ña'a san kó ne, ña ni ntío ko ñā di. ⁴ Ntá tsi Xuva kō, ña é nakáku kō ne, nāñē'e ñá kō tsi dóo ncho vii ña é vā'á ni kō, tsi dóo kuinima ñá kō ne, ⁵ nākakū ñá kō. Ña túvi neé nuu i é vā'a é edé o vata koo é nakakū ñá kō, tsí mii ñā ntúnta'ví ini ña kō. Nākate ña nima kó da nakáku ña kō. Ntuví xē tá'xi ña ko kuenta iña Espíritū Sántū. ⁶ Ntekú ka tá'xi ña kō Espíritū Sántū san kuenta iña Jesúcristu, ña é nakáku kō. ⁷ Dōo vā'a o dé Jesucristu ni kó vata koo é kuvi kuntetu o é ni'li ko ntuví va'á iña ko ntii dañu ntúvi.

⁸ Nuú é ntaā i é káka'án u ni o ne, ntio ko é niñ kuē'en ini o kā'an ni ña kuínti'xe i Xuva kō sán vata koo é kōto va'á ña nté koo vii ña nuu i é vā'a. Sá'a e dóo va'á, e dóo kaidiá'vi i é vii o un ntí'í ntí'í o. ⁹ Ntá tsi ña ku kinin núun te tsixe'e ñá'a nuu i é tuntu, te ncho nāa núu ña kuenta iña ñáta ña, ña intóo kídaa, kuenta iña i nté o kaka'án lei Muisee. Núu i tsikán ne, ñá tē neé nuu á'vi kuē'en te nāa núu o.

¹⁰ Te ió ña'a kakini nteē ñá ña kuínti'xe i sán ne, di'na kuē'en ña itsi te ūvi íto ne, tē ñá ncho tēkú ña ne, kidáa ne, ña kún den ká ña kuenta. ¹¹ Inin tsí ña kuan ntáa sán ne, dōo kīni o ntáde ña. Kuétsi mii ña te kūnaá ña.

Nté koo vii Tito

¹² Ama táxnūu ú Artemá o Tiquicu mí tūvín ne, koon ntiin kuē'en mí tūví u ñuú Nicopoli. Ikan kutúví u dá ntūvi ví'xin san. ¹³ Da neé ka é kūvin viín ne, xntiín Zena, ñá kanada'an sán, ni Āpolo, vata koo é ñá té neé kūnaá nteē ñá itsi kán mí kī'in ña. ¹⁴ Nakuā'an vata koo é na kūtú've ta'an kō e dóo va'á na vii ña, é na xntii ña tā'an ña, ña ntátaan núu i, vata koo é na kadiá'vi ña.

I'a ntí'í é ūve na'a tutú san

¹⁵ Un ntí'í ntí'í ña'a, ña é ntoo dadii ntí ni i né, taxnūu ña ntiusi iña o. Ká'an ntiusi ni ún ntí'í ntí'í ta'an ko, ña ntákuinima í ko tsí dadii tsi kuínti'xe kó ni ñā. Xuva ko na nāxnuu viko ña nto un ntí'í ntí'í nto.

Tutú e táxnū San Pablu iña Filémuun

Taxnū Pablu tutú iña Filémuun

¹ Xu'u é Pablú u, é nuu kutū ú kuenta iña Jesúcristú ne, ntuví u ni ta'an ko Timōteu ntáde vá'a ntí tutú sá'á iña nto, Filémuun, tsi dóo vá'a tiin ō é dadii tsi ntáde tsiñu ō. ² Iña ta'an ko Ápia dī, ni Ārquipu, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí, ni ūn ntíí ntíí ña kuínti'xe i, ña ntánataká nuu nú vi'i nto kán. ³ Na naxnuu viko Xuva ko nī Tó'o ko Jesúcristu nto; na tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto.

Dōo kakuinima Filémuun e dóo kakuinti'xe ña

⁴ Utén utén kanaku'e ú sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto dá kāká'an ntâ'ví u. ⁵ Tsi é kūtuní ko tsi dóo kakuinti'xe nto Tó'o ko Jēsuu, dóo kakuinima ntó ña, ni ūn ntíí ntíí ña kuínti'xe i san. ⁶ Kaikán u nta'a Xuva ko te kūvi ka'an vá'a nto iña nuu i é kākūinti'xe nto, vata koo é na kūtuni ñá'a iña i é un ntí'í é vā'a é nī'i ko nta'a Jesúcristu. ⁷ Dōo diní ko, dōo ka'nu kuiní ko kuenta iña nto, tsi dóo kakuinima nto, tsi dóo nátsu'un ka'nu nto ini ña ntákuinti'xe i san.

Kaikán Pablu uun dá xe'e iña ña kade tsiñu, ñá nani Onēsimu

⁸ Dukuān ne, ñá kaū'ví ko é kāl'án u ni nto nēe é vii ntó kuenta iñá Cristu. ⁹ Ntá tsi dií ka vá'á ó, kuiní ko, te kākán u da xe'e kuenta iña i é kākūinima ntó Xuva kō. Xu'u é Pablú u ne, é atā ú ne, i'a nuu kutū ú vevii kuenta iña Jesúcristu. ¹⁰ Xu'ú kaikán u nta'a nto kuenta iña i'xá ko Onesimu. Kaka'án u tsi i'xá ko ña, tsí xu'u é nakuā'á u ña nté koo kuinti'xe ña Xuva ko ñi dukuan nuu kutū u.

¹¹ Kidáa ne, ñá ni kánuu á'vi ña iña ntó, ntá tsi vevii ne, e dóo kainuu á'vi ña iña ntó ne, iñá ko dī. ¹² Nataxnūu xtuku ú ña mí tuví nto. Ntá tsi vá'a tsi koo víi nto ni ña vata tsi te mií u. ¹³ Ntio ko é kūtuví ka ñá nī kó vata koo é xntii ña kó naa nto dá nuu kutū ú a kuenta iña tú'ūn va'á san. ¹⁴ Ntá tsi ña iní u nee iña é ntio nto. Dukuān ne, ñá ni kāl'án u ni ña te kutūvi ka ña nī ko. Ña ni ntíō ko é kuē'e kuetsí u nto é vii ntó da xe'e, ntá tsi te mii ntó ntio nto ne, kuvi. ¹⁵ Á te itúvi xio ña uun da'na vata koo é nāki'i xtuku nto ña é kutuví ñá ntii dañu ntūvi. ¹⁶ Tsi ñá te da mii tsí é kāde tsiñu ña iña nto ve, tsí dií ka nuu á'vi ña ve, tsí e kúvi ña ta'an kō, ña e dóo kuinima ko. Xu'ú ne, dōo ntio kó ña. Ntá tsi dīvi ntó ne, á tē dií dií ka kue'e ntíō nto ña kuenta iña mii ñá ne, kuenta iña Tó'o kō dī.

¹⁷ Te tā'an ntí'xe nto kó kuiní nto ne, naki'i nto ña vata tsi te mií u. ¹⁸ Te iō mí'í é kō'xó nteē ñá, o te nēe iña é itá nuu ña iña ntó ne, nadita nto kuentá ko. ¹⁹ Xu'u é Pablú u kaka'ū ú nta'a mií kó ne: Xu'ú ntanáa u. Ntá tsi ña ncho ka'án u ni ntó tsí tē ña dīvi u ne, ñá ni nī'i nto ntuví va'á iña nto. ²⁰ Sá'a vii ntó da xe'e kuenta iña Xuva ko vata koo é na kūnuu dīni nimá ko. Nāxnuu ka'nu kudii ntó nimá ko, tsí ení ko nto kuenta iñá Cristu.

²¹ Taxnūu ú tutú sá'á iña nto, tsí iní u tsí kuinti'xe nto é kāká'án u ni ntó. Iní u tsi dií dií ka xntii nto ña vatā o é kāká'án u ni ntó. ²² Uun ká tuku é kākán u nta'a nto ne, te na kōo tú've mí'i kutūvi u. Tsi tá'xi Xuva kō é kī'xí u mí ntoo nto, kuiní ko, tsí kuān o ntaíkan ntó nta'a ña kuenta iñá ko.

I'a ntí'i tutú san

²³ Ení ko Ēprafa, ña é dadii nuu kutū ú ni i kuēnta iña Jesúcristú ne, taxnūu ña ntiusi nto. ²⁴ Marcu, ni Arístarcu, ni Dema, ni Luca, ña é dadii ntáde tsiñu ni'í ntí ne, taxnūu ña ntiusi ntó dī.

²⁵ Na nāxnuu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó un ntíí ntíí nto. Sá'a tsí é kāl'án u ni ntó.

Tutú iña ña Hébreu

Kaka'an Xúva ko kuēnta iña I'xá ña

¹ Ntúvi tsikán ne, dōó ki'in ito kaka'an Xúva ko ni ñata kō. Dōó ki'in nuū í kaka'an ñá kuenta iña ñá ka'an náa ña. ² Ntá tsi ntúvi sá'á ne, kaka'an ñá kuenta iña I'xá ña. Tsí kuenta iña I'xá ña de vá'a ña ñuxiví san ne, xé'e ñá é kúvi é un ntí'i iña I'xá ña dī. ³ Kūtuni ko tsi dōó kaxi'í nuu ka'nu Xuva kō dá kīni o tsi dōó kaxi'í nuu ka'nu I'xá ña, tsí dadīi kue'en tsí ña ni Xuva kō. Kade kú'vē ña é un ntí'ī é ió ni tū'ún ña e dōó ntii iní i san. Dā kúvi nakate ña kuétsi kō ne, nákutuví ña diñi kua'a Xuva kō, ña e dōó ka'nu san, e dukún kán.

Xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu I'xá ña é un ntí'ī ntí'ī ánjē san

⁴ I'xá Xuva kō ne, xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu ña e ánjē sán ne, xé'e Xuva kō é dií ka ka'nu tsiñu víi ña é un ntí'ī ntí'ī ánjē san. ⁵ Tsi nté uun ánjē san ña ni ká'án Xúva ko ni ñā:

Dīvīn ne, I'xá ko;
vevíi xé'e u é kūtuni ña'a tsí I'xá ko o;
ntē ña ní ka'an ni'i ña nté uun ánjē san:

Xu'u kúvi ú uva ō né,
dīvīn ne, I'xá ko kúvīn.

⁶ Ntá tsi dá xee ni'i ña I'xá mii ña ñuxiví a ne, kaka'an ña:
Un ntí'ī ntí'ī ánjē kó ne, na kunuu iní ñá I'xá ko,
ka'an Xúva kō. ⁷ Kuenta iña ánjē sán ne, kaka'an tú'un Xuva kō:

Kade Xuva kō é kōo ánje ñā vata kaa tatsín san,
vata kaa ñu'u é kai'xi ntáa ña ntáde tsiñu iña ña,
ka'an. ⁸ Ntá tsi kuenta iña I'xá ña ne, kaka'an ña:
Kadan kú'vén ntii dañu ntúvi, Xuvā ko.
Vá'ā kue'en koo kadan kú'vén.

⁹ Dōo kakuinima o nuu i é vā'á san ne,
ñā ntío kue'en o nuu i é kīni kaa san.
Dukuān né, Xuva ko, Xuva mii ō ne,
é nakaxnúu ña o

e dií ka naxnuu dínī ñá nima o é ūn ntí'ī ntí'ī ta'an o,
ka'an ña. ¹⁰ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:
Dīvīn, Tó'ō, nté dī'na den kú'vén ñuxiví san ne,
mii ntā'a o den vá'an e dukún kán dī.

¹¹ Xé'e ntúvi é ntí'ī nuu i tsikán,
ntá tsi dīvīn né, kutūvín ntii dañu ntúvi.
Un ntí'ī ntí'ī nuu i tsikán ne,
kuata vatā ó kakuata dōo.

¹² Naka'nun vata kaa du'nu.
Nadaman vatā ó kanadama o dōo ko.
Ntá tsi dīvīn ne, ñá kánadaman kue'en tsin.
Ntúvi iña ó ne, ña ntí'ī kué'en tsi,
ka'an Xúva ko ni I'xá ña. ¹³ Nté uun ánjē ña ni ká'an Xuva ko ni ñā:

Kutūvín diñi kua'a ko é kadā kú'vén
ða nté kúvi víi u nī ña ntaínchu'vi o.
Ñá te kuan ō ni ká'an ña nī ánjē san. ¹⁴ Tsí da xōó ka ánjē sán ne, ña ntáde tsiñu iña Xuva
ko. Tsí kataxnuu Xuva kō ánjē san é xntii ña ñā'a san, ña é nī'i i é vā'a é nakáku Xuva kō.

2

Uun nuu i e dōó ka'nu é nakáku ō

¹ Dukuān ne, kantio e dií dií ka víi o kuenta tú'ún é kátekú kō. Tē ña'á ne, xtúvī mii o é kuinti'xe ko un siin vevíi ne, un siin ká uten. ² Ini ó tsi é nuu é ntaā i tú'ún é kaka'an Xúva ko kuēnta iña ánje ñā kídaā ne, ní'i ñā'a é ntō'o ña é ña ni de ntáa ña, é ña ni ide ña kuēnta. ³ ;Nté ntu koo é ña ní'i kō é nto'o ko ve, tē ña víi o kuēnta tú'ún e dōó ka'nu san é kaka'an nté koo nakáku ō? Tō'ó kō ne, di'na ña kaka'an ñá tú'ún va'á san. Kídaā ne, ntáda ntaā ña'a san ní ko vata ō téku ña é kaka'an Tō'o kō. ⁴ Ta'xi Xuva kō é kūtuni ko tsi

tú'un ñá ne, nuu é ntaā i, kuenta iña nuu i e dóo na'nu e éde ña. Dóo ki'in nuū í nañé'e ñá kō ne, tá'xi Espíritū Sántū san e túku e túku nuu i é kūvi vii ó, vatā ó ntio Xuva kō.

Kūvi Jesucristu váta kaa uun ña'a

⁵ Ñá ni xē'é Xuva kō é kadā kŭ've ánjē san ñuxiví xēé san é kīni ó rkontuvi. ⁶ Ntá tsi iō mí uve na'a tú'un Xuva kō mí kakā'an úun ña'a ni ñā:

¿Nee iñá ntu é ñā'a san,

nee iñá ntu kuvi ña, Xuvā ko, é kanaka'an nto ñā?

¿Nee iñá ntu é ñā'a ñuxiví sa é kānti'i ini nto ña?

⁷ Dē kŭ've ntó ña é díi ka xuvi víi ña e ánjē san uun da'na,

ntá tsi xe'é nto e dóo va'á ña, é kuiko ñu'u o ñā.

⁸ Xé'e ntō é kāda kŭ've ña é un nti'í é iō,

ka'an ña. Dukuān ne, xé'e Xuva kō é kāda kŭ've ña'a san é un nti'í. Ña túvi nee iña é ña kuvi víi ña ni ī. Ntá tsi vevíi ne, váta kīni o te kuvi víi ña nī é un nti'í san. ⁹ Ntá tsi ini o Jēsuu. Xtŭví Xuva ko ñā é díi ka xuvi víi ña e ánjē san uun da'na, vata koo é ntō'o ña doxi'í san. E dóo kuinima Xúva ko kō ne, xé'e ñā é kūví I'xá ña kuenta iña ún nti'í nti'í ña'a. Kidāā ne, xé'e Xuva kō e dóo ka'nu ña, é kodo nūú kue'en ña.

¹⁰ É un nti'í é iō ne, kuenta iña Xuva ko. Dīvi ñā de kŭ've ña é un nti'í ne, ntio ña é un nti'í nti'í ña'a e kúvi i'xá ña xee ña é nī'i ña é vā'á nta'a ña. Dukuān ne, é vā'á, kuinī ña, é ntuvá'a kue'en Cristu, ña é nakáku ko, kuēnta iña i e ntō'o ña. ¹¹ Tsí un nti'í nti'í o é ntoo xio o iña Xuva kō ne, uun tsi Uva ko nī Cristu, ña é nakaxnúu kō. Dukuān ne, ñá kākuka'an nuu I'xá Xuva kō é kā'an ña tsí ta'an ña ko, ¹² vatā ó uve na'a kaká'an ña: Ká'an ú ni tā'an kó xōo ñá'a nto.

Kata u tsi dóo ka'nu nto mé'ñū ña ntákuinti'xe i san,

ka'an ña. ¹³ Xio uve na'a kaka'an xtúku ña:

Kuntee iní ko Xuvā ko,

ka'an ña. Uun ká xtuku kaka'an ña:

I'a túvi u ni ūn nti'í nti'í i'xá ko e tá'xi Xuva kō,

ka'an ña.

¹⁴ Ña'a sán ne, iō kŭñu ña, iō niñi ña. Dukuān né, kī'i Jesuu kŭñū san ni nñí san dī. Dukuān ne, kuvi kuvi ña ne, kuvi víi ña nī tó'o e ña vā'á san é kāde kŭ've iñá doxi'í san, ¹⁵ vata koo é kūvi nakáku ña un nti'í nti'í ña'a, ña é ūve tñin dá kanñi ntuvi iña i e ntaú'vi ña doxi'í san. ¹⁶ Nuū é ntaā i tsí ñá te ánjē san ña é vexntíi ñā, tsí tatá Abraán san. ¹⁷ Dukuān ne, vata koo é vii ña sá'ā ne, kantio é ntŭvi ña vata tsi ntáa ta'an ña, vata koo é vii ñá dutu ódo nūu, ña é kántunta'ví ini i ta'an i, ña é kāde ntaa tsíñu Xuva kō. Dukuān ne, kuvi nakate ña kuétsi ñā'a san. ¹⁸ Da xe é mii ñā ntó'o ña e ntío tó'o e ña vā'á san é vii ña é kīni kaa ne, vevíi ne, kuvi xntii ña ñā'a, ña é kuān o ntánto'o i dī.

3

Díi ka ka'nu Jesuu é Muísee

¹ Dukuān né, ta'an ko e dóo va'á nto nuu Xuva ko, ntō'o é dadii kána Xuva ko nto nī ko é kuvi o iña ñá, kadā kuení va'ā ntó iña Jēsuu, ñá vexká'an ni ko iña Xuva ko. Kaka'an o tsi táxnuu nti'xe Xuva ko ñā é vii ñá dutu ódo nūu iña i é un nti'í e ntákuinti'xe kō.

² Dē ntaa ña é un nti'í é kākā'an Xúva kō, ña é teé tsiñu ña, vatā o dé ntaa Muísee iní vi'i Xuva kō kídaā. ³ Ntá tsi Jesuú ne, díi díi ka ka'nu ña é Muísee, vatā ó díi díi ka ka'nu ñá kaxntítsi vi'i san é vi'i é kaxntítsi ña. ⁴ Da neé ka vi'i é iō ne, iō xoo ñá'a, ña é kāde vá'a. Ntá tsi Xuva kō ne, de vá'a ña é un nti'í é iō. ⁵ Muísee ne, dē ntaa nti'í ña, vatā ó de ña kade tsiñu e dóo va'á, dá dé tsiñu ña iní vi'i Xuva kō. Dukuān né, kuinti'xe ña'a san ña dá kakā'an ñá nuu i é kā'an Xúva ko ni ñā rkontuvi. ⁶ Ntá tsi Cristú ne, dē ntaa ñá nī ña ntáduku ntée Xuva ko vatā ó de i'xá san ni ñāvi'i i. Xo'ō né, ñāvi'i Xuva kō kúvi o tē ña xtuví mii o e ntákuinti'xe ko ña, tē dóo diní kō e ntántétu o é nī'i ko é vā'á nta'a Xuva kō.

Ntoo da'na ña ntáduku ntée Xuva kō

⁷ Dukuān ne, víi nto vatā ó kaka'an Espíritū Sántū san mí ūve na'a tú'un Xuva kō:

Te tēku nto é kākā'an u ni ntō vevíi ne,

⁸ ñá ku de do'o nto vatā o dé ñata ntō dá idé ña du'xen nī ko,

da íto nteé ña ko ñuu itsí kān.

⁹ Ikān né, íto nteé ñata ntō kó,

kuān té uvi díko kuia ini ña un nti'í nti'í nuu i e dóo na'nu é idé u.

¹⁰ Dukuān né, dōo dutsi kuiní ko nī ña tsikán ne,

kaka'án u: “É dōto tsi ntádē kuení ña;
ña ntío ña kuntikín ña itsí ko”, ka'án u.

¹¹ Dukuān né, kūdiin ú ni ñā ne,
xé'ē ú xu'ú ko tsí ña kue'e kue'én u é kuntoo da'na ña nī ko,
kuan o ka'an Xúva kō.

¹² Kōto nto, tá'ān kó, te nté uun nto ña ku ntuká'xi nima nto é ña kii nteé xio nto Xuva kō, ña kantíto san, é ña xtuví mii ntō é kuínti'xe nto ña. ¹³ Díí díí ka vá'ā ó te nakií ntó nima ta'an nto utén utén nté koo vií ña, ñi dukuan ió ka ntuvi, vata koo é ña ntuká'xi nima nto é kaní nta'vi kuétsi san nto. ¹⁴ Tsí ta'xi Xuva kō é kudadii o nī Cristú, tē ña xtuví mii o é kuínti'xe ko ña vatā o kuínti'xe ko ña dí'na, un tsi da nté kuvi o.

¹⁵ Dukuān ne, kaka'an tú'un Xuva kō:
Te tēku nto é kaka'an Xúva ko ni ntō vevíí ne,
ñá ku de do'o nto vatā o dé ñata ntō
dá idé ña du'xen ni Xuva kō kídaā,
kuān ó kaka'an. ¹⁶ ¿Xoó ña'a ntu edé ña du'xen ni Xuva kō da téku ña é kaka'an ñá ni
ñā? ¿Ñā ntu te un ntíí ntíí ña'a san, ña nátava Muísee ñuu Egítō san? ¹⁷ ¿Xoó ña'a ntu e
dóo dutsi kuíni Xuva ko ni ña ūvi díko kuia san? ¿Ñā ntu te ña'á san, ña é edé kuetsí ne,
xí'i ña ñuu itsí san? ¹⁸ ¿Xoó ña'a ntu xé'e Xuva ko xū'u ñá ni ñā tsí ña kué'e ña é kuntoo
da'na ña ni ñā? ¿Ñā ntu te divi ña'á san, ña é ña ni kuínti'xe i san? ¹⁹ Dukuān né, kaini o
tsí ña ni ní'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō, tsí ña ni kuínti'xe ña Xuva kō.

4

¹ Dukuān né, ñi dukuan ió ka ntuvi é nī'i ko é kuntoo da'na o ni Xuva ko vatā o xe'e ña
xu'u ñá ni ñata kō kídaā ne, koto vá'a nto vata koo é nté uun nto ña kunáa nto. ² Tsí xo'ō
ne, ní'i kō e téku kō tú'ūn va'á san vata o téku ña tsikan. Ntá tsi ña ni idiá'vi tú'ūn va'á
san iña ña, tsí ña ni kuínti'xe ña da téku ña. ³ Ntá tsi xo'ō e kuínti'xe kō ne, tá'xi Xuva kō
é kuntoo da'na o ni ñā. Tsí kuan o ka'an Xúva ko iña ñá tsikan:

Kuān koo kuví, vata o xe'é u xu'u ko dá kudiín u ni ñā,
é ña kúntoo da'na ña nī ko,

ka'an ña. Kuan o ka'an ñá, kuān te ió tu've mí kuntoo da'na o ni ñā nté ntūvi da kúvi de
kú'vé Xuva ko ñūxiví san. ⁴ Tsi ió mí kaka'an tú'ūn Xuva ko iña ntuvi é kuvi ū'xé san:

Ítūví da'na Xuva kō da kúvi un ntíí ntíí tsiñu ña ntuvi é kuvi ū'xé san,

ka'an. ⁵ Kaka'an xtúku tú'un Xuva kō:

Ñá kuntoo da'na ña nī ko,

ka'an ña. ⁶ Ntá tsi ió ka ntuvi é nī'i ña'a san é kuntoo da'na ña ni Xuva kō. Ña'a san, ña é
dí'na téku i tú'ūn va'á san ne, ñá ni ní'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō, tsi dé do'o ñā.

⁷ Nāxtuví xtuku Xuva ko ūun ká tuku ntuvi. Kuān té e títin kuia ita ntí'xin ne, kaka'an
xtúku ña kuenta iña Dávíí san é vevii. Tsí vatā ó uve na'a kaká'an ña:

Vevíí ne, te tēku nto é kaka'an Xúva ko ni ntō ne,

ñá ku de do'o ntō,

ka'an ña. ⁸ Tē dí ni xé'é Josueé san é nī'i ña Israeé san é kúntoo da'na ña ñuu Canaán ne,

ñá ká'an xtúku Xuva ko iña tuku ntúvi. ⁹ Dukuān né, ió ka tuku ntuvi iña ña ntáduku ntée

Xuva kō é kuntoo da'na ña ni ñā. ¹⁰ Tsí xoo ñá'a é nī'i ña é kuntoo da'na ña ni Xuva kō
ne, kaxtuví da'na ña tsiñu ña vatā o itúvi da'na Xuva kō da kúvi de kú'vé ñá ñuxiví san.

¹¹ Na koo ntii o vē, vata koo é nī'i ko é kuntoo da'na o ni Xuva kō ne, vata koo e nté uun
xoxo vií i vatā o dé ña'a san e dé do'o ñā.

¹² Tū'ún Xuva kō sán ne, kantíto. Dōó ntii ini i. Díí ka ntikō é vāta kaa uun káa é ió uvi
núu i. Kakí'vi un tsi nté iní nima ko, un tsi nté iní xiki kō. Tsí kuenta iña tú'un ñā ne,
kanakaán nuu Xuva kō nima ko vata koo e díto nee iná kadē kuení kō, nee iná ntio nima
ko é vii. ¹³ Ña tūví nee iña é de kú'vé Xuva kō é kuvi koo xū'ú nuu ña. Kaini ña é un ntí'í.
Vata te kāntíí nima ko núu ña, divi ñā é ní'i ña kuenta iña ko.

Jesuu é dūtu ñá odo nūu

¹⁴ Ió dutu ñá odo nūu e dóo ka'nu ña iña ko, é kúntáa ña mí'i tuví Xuva kō: divi Jēsuu,
I'xá Xuva kō. Dukuān ne, ñá xtuví mii kué'en o e ntákuínti'xe kō. ¹⁵ Tsí dutu ñá odo nūu
iña kó ne, kantuntā'ví ini ña kō tsi dóo ntáxio vita o. Tsí divi ñā ntó'o dadíí ña un ntíí ntíí
nuu i e ntánto'o kō vevii, ntá tsi divi ñā ne, ñá ni xío kuétsi ñā. ¹⁶ Dukuān né, ñi kué'en
ini ko na xēe étsin o nuu Xuva ko, ñá kadē kú'vé iña ko, vata koo é ní'i ko é dóo vá'a koo
vií Xuva ko ni kō, é ntuntā'ví ini ña kō, é xntii ña ko da neé ka ura i é kátaan núu kō.

5

¹ Tsí da xōó ka ña'a, ña é kade dutu ódo nūú ne, mé'ñū ña'a san kakukú've ña é kā'an ñá ni Xuva ko ñna ña'a san. Dutú san ne, kaxé'e ña doméni ne, kae'ni ña kiti san é kué'é ña ñna Xuva ko kuenta ñna kuétsi ñā'a san. ² Kantunta'ví ini dutu ñá odo nūú san ni ñā'a, ña é ña ñni san, ni ñā'a, ña ntákunaá san, tsí kuān ó kanto'o ñā di. ³ Dukuān né, kantio é kué'é ña doméni ñna kuétsi mii ña vatā ó kaxé'e ña doméni ñna kuétsi ñā'a san.

⁴ Xoxo kuvi ví i tsiñu ka'nu san é vii ñá dutu ódo nūú san te mii ñā ntio ña é vii mii ña, tsí Xuva ko kākana ña ña é vii ñá, vatā o dé ña ni Āroon kídaā. ⁵ Kuan ō kúvi ni Crístú di. Ñá ni de kā'nu ña é kā'an ñá tsi víi ña dutu ódo nūu, ntá tsi Xuva kō ne, xé'e ña ñā tsiñu ka'nu san, vatā ó uve na'a mí kakā'an ña:

Divin ne, I'xá ko kúvin.

Vevii xe'é u é kūtuni ña'a tsí divin é i'xá ko o,

ka'an ña. ⁶ Ió ka mí'i ūve na'a tú'un Xuva kō é kāka'an ña:

Víin dutu ntii dañu ntūvi,

vata kaa Melquisedee,

ka'an ña. ⁷ Dá tūvi dukuán Cristu ñúxivi sa ne, kaka'an ntā'ví ña, íkan ña nta'a Xuva kō é xntii ña ñā. Dōó ntā'vi éku ña ne, dōó ntii ka'an ñá ni Xuva kō é na nākáku ña doxi'í san. Tékú Xuva kō é kāka'an ña, tsi dóo kanuu ini Cristu ña. ⁸ Ntá tsi kuān te I'xá Xuva ko ñā ne, kuenta ñna núu i e ntó'o ña ne, kūtú've Cristu nté koo kada ntaa ña nēe é ntio Xuva kō. ⁹ Da xe kúvi dé ntaa ntí'i ña ne, kuvi dé ña é nakáku o ntii dañu ntūví, da xōó ka ña'a, ña e kuínti'xe i ña. ¹⁰ Tsi de kú've Xuva kō é vii ñá dutu ódo nūu vata kaa Melquisedee.

Dōo xii kaa é xtuvī mii o é kuínti'xe kō

¹¹ Dōó io e ká'ān ú nuu i sá'a, ntá tsi dóo ntii tū'un é kā'án u ni ntō, tsi dóo kuuí dá kí'in díki nto. ¹² É dōo titin ntuvi é kuínti'xe nto ne, e xéé ntūvi é nakuā'a nto tuku ña'a. Ntá tsi kuan tsí ó kantio é kā'an xtúku ú ni nto divi nuú í e díi ka ña ví'xin kaa ñna Xuva ko. ¿Vá ntu íkin xtúku nto é ntáxi'i dukuan ntō díkuí? Tsí vata kutíi nto é ká'xi nto é ntāva. ¹³ Xoó ña'a e ntáxi'i díkuí ne, vata kaa i'xa íkin ntāa ña. Vata kuka'xi ña é vii ñá vatā ó kaka'an Xúva kō. ¹⁴ Ntá tsi ñatā sán ne, ntaé'xi ña é ntāva. Ña e kúka'xí sán ne, ini ña nee ñna é vā'a, nee ñna é ña vā'a.

6

¹ Dukuān né, nā koó ntii ká o xee o da nté na kuka'xi nuu ō ñna Cristu. Na xtūví xio o é nakuā'a o dí'na ñna Cristu. Ñá ku ntiko koō xtúku ō nee ñna é ini ō nte dí'na, tsi é ini o tsí ña víi ka o nuu i é kīni kaa é odō doxi'í san; é ini o nté koo kuínti'xé ko Xuva kō. ² É ini o é kutsi ntute o; é ini o nté koo xntee tá'an o nta'a kō ña ntákuínti'xe i san. É ini o tsí ntōto ña xí'í ne, ini ó tsi xntékú kú've Xuva ko ñna kó ntii dañu ntūvi. ³ Sá'a vii ó te Xuva ko tā'xi ña ntuvi.

⁴ Tsí ña kuvi víi ō é nātivi ini xtuku ña tsikan, ña é dí'na naxi'í nuu i kuenta ñna Xuva ko. Ito nteé ña tsi dóo vá'ā o dé Xuva ko ni ñā né, ini ña nté o kade tsiñu Espiritū Sántū sán nima ña. ⁵ Ito nteé ña tsi dóo vá'ā ó kaka'an tú'un Xuva kō né, kūtuni ñá nuu i e dóo ntii ini i e vē'xí rkontuvi. ⁶ Te nākuita ña é kuínti'xe ña Xuva kō vata koo é víi xtuku ña vatā o dé ña dí'na ne, dōó ntii tū'un é ntiko koō xtuku ña, tsí kuenta ñna mii ña kánaxntee xtúku ña Cristu ntíkā krusi kan. Kanadíkí nteé ñá Cristu. ⁷ Tsí vata kaa ñu'u é kánako'o ntute davi san vata dá kákin ne, te xúku va'á kakene, xuku é kaidiá'vi ñna ña ntáde tsiñu san ne, kanaxnuu víko Xuva ko ñū'u san. ⁸ Ntá tsi te da mii xúku íñu kakene ni kú'u é ña vā'a sán ne, kunaá ñu'u san, tsí koko te kúvi. Kuan koo nto'o ña tsikán di.

Kainuu mé'ñu Xuva ko kō

⁹ Kuān té dukuán o kaka'án nti, ta'an nti, ña e dóo ntio ntí ne, ini nti tsi íō nuu i e díi ka va'á ñna nto, nuu i é nī'i ko dá nakáku ō. ¹⁰ Dōo vá'ā ó kadē kú've Xuva kō né, dukuān ne, ñá kúnáa ini ñá nuu i é idé nto. Ñá kúnáa ini ña tsi nañé'e ntó ña tsi dóo ntákuinima ntó ta'an nto, ña ntákuínti'xe i san, dá xntíi nto ña kuēnta ñna Xuva ko. Kuan tsí ó kade dukuan ntō vevíi di. ¹¹ Ntio nti é kuan kōo koó ntii ntō di, é un é un nto, dá ntoo dukuan nto ñūxivi sa, vata koo é kūtuni va'á nto nee ñna é nī'i nto nta'a Xúva kō. ¹² Ñá ntio nti é kudu'xen ntō, tsi é ntio ntí ne, víi nto vatā ó de ña ntákuínti'xe i, ña é ntákuínti'xe i é kuntētū da nté nī'i ña núu i e tá'xi Xuva ko xū'u ña é ta'xi ña kō.

¹³ Dā xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ābraán ne, ēde ña kuenta ñna mii ña, tsi nté uun ña'a é díi ka ka'nu ña é ntāda ntaa ñá ñna ña. ¹⁴ Kaka'an ña: “Nuu é ntaā i é kāka'án u ni ntō. Dōo nāxnuu víko ú nto ne, ta'xi u e dóo nakāxa í'xá nto”, ka'an ña. ¹⁵ Kútíi Abraan kantétu

ña ne, dukuān ne, nī'i ñā nuu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ñā. ¹⁶ Dā ntánantuku o xoo é ntāda ntaa i te nuu é ntaā í ne, ntánantuku o ñā'a, ña é díí ka na'nu é xo'ō. Dukuān né, dā ka'an ñá tsi nuu é ntaā í ne, ña túvi ká nee iña é ká'an o. ¹⁷ Dukuān né, ntāda ntaa mí Xuva ko vata o xe'é ña xu'u ña ni Ábraan. Ncho nañē'e ñá ña'a san, ña é nī'i i iña ña é xe'é ña xu'u ña, tsi kada ntāa ñá nuu i é xe'é ña xu'u ña ne, ka'an ña tsi ñá nadāma kue'en ña nté uun tú'ūn. ¹⁸ Dukuān né, ió uvi nuu i é ña nadāma, tsí ña kuvi ká'an Xúva kō dovete. Kuenta iña i sá'a ne, kanaxnūu ka'nu kue'en ñá nima ko, xo'ō é nantuku o xoó nada'an i kō, tsí ini o tsí nī'i ko vatā ó kaka'an ña. ¹⁹ Dā xé ini o sá'ā ne, kairkaá kutu o é kuinti'xe kō ne, ñá nadāma nima kó, vata kaa kaa é kairkaa kutū má ntute kán. Kuvi kī'in étsin o nuu Xuva ko, ña tuví e dukún kán, vata o kī'ví dutú san mí'i e dóo kuiko ata doo é rkaa iko ini ukun ña kídaā. ²⁰ Jesuú ne, nākaán ña itsi é kī'in o e dukún kán tsi kúvi ña dutu ódo nūu iña kó ntii dañu ntūvi, vata kaa dutu Melquisedee.

7

Jesuú ne, dutu ódo nūu ña vata kaa Melquisedee

¹ Melquisedeé san ne, rei ñuú Saleen ñá ne, dutu ódo nūu ña iña Xuva ko, ña dóo ka'nu san. Kué'en Melquisēdee é nāni'i ta'an ña Ábraan ítsi kán da náxee Ábraan da kúvi idé ña ni tītín reí ne, nāxnuu viko Melquisedeé san ña. ² Ábraán ne, kuenta iña kuenta u'xi núu i é nī'i ña dá naá ña ne, xé'e ña uun ta'vi i iña Melquisedeé san. Diví ña é Melquisēdee ne, “rei va'á” kani tú'un. Ñuu mí de kú'vē ñá ne, Saleen nani. Saleén san ne, “é kuntōo vá'a o” kani tú'un. Kuvi ka'an o ve tsí rei va'á ña, ña é kāde é kuntōo vá'a ña'a ña. ³ Ña túvī nteé na'a xoo é dí'i ñā, xoo é uva ñā, xoo é ñata ñā. Ntē ña tuví nteé na'a ama káku ña, ama xi'i ña. Vata kaa l'xá Xuva kō kaa ña, tsí kade ña dutu ntii dáñu ntūvi.

⁴ Koto nto tsi dóo ka'nu ña'a Melquisedeé san. Tsí uva ika ko Ábraan, ña dóo ka'nu sán ne, xé'e ña Melquisēdee san uun ta'vi i é kuēnta u'xi núu i e díí ka va'a é kī'i ña iña reí san da kúvi idé ña ni ñā'a san dá naá ña. ⁵ Kaka'an lei Muísee tsí i'xá Levii, ña é vīi dutú san ne, kuvi kī'i ña uun ta'vi i é kuēnta u'xí san iña é un nti'í é iō iña ña Israeé san, kuān te ñaví'i ña, kuān te i'xá ika Ábraan ñá di. ⁶ Ntá tsi Melquisedeé san, kuān te ña te i'xá Levii ñá ne, kī'i ña uun ta'vi i é kuēnta u'xí san é xe'é Ábraan, ña é xe'é Xuva ko xu'u ña ni i né, nāxnuu viko ña Ábraan. ⁷ Ini vá'a o tsí diví ñā é kanāxnuu viko ña ña'a sán ne, díí ka ka'nu ña'a ña é ñā'a, ña é nāxnuu viko ña. ⁸ Vevíi ne, da xóo ka é kāni'i i uun tá'vi i é kuēnta u'xí san ne, kudíi ña'a, ña é kánti'i ntuvi iña i. Ntá tsi kídaā ne, kaka'an tú'un Xuva ko iña Melquisēdee váta tsi te kántíto ká ña. ⁹ I'xá Levii, dutú san é kākī'i uun tá'vi i é kuēnta u'xí san vevíi ne, kuvi ka'an o tsí vata tē ntá'vi ña di dá xe'é uvata ña Ábraan úun tá'vi i é kuēnta u'xi iña Melquisēdee. ¹⁰ Tsí ñu'u kúñu Ábraan núu i é kúvi i'xá ña é váta kaku, da kué'en Melquisedee é nāni'i ta'an ña.

¹¹ Tē di dutú san é i'xá Levii kuvi vīi ña é ntūvá'a ña'a san nuu Xuva ko kuenta iñá leí san e ntánakuá'a ña ña ne, ñá kantio é kī'xi ká xtuku uun dutú rkontuvi. Ntá tsi dutu ñá tsikán ne, ña ni kúvi vīi ña. Dukuān ne, kantio é kī'xi uun dutu váta kaa Melquisedeé san ne, ñá te váta kaa tatá i'xá Levii, ñá nani Ároón san. ¹² Te ē túku dutú san kī'xi ña ne, kantio é nadāma ña leí san. ¹³ Dutú san, ña kaka'an tú'un Xuva kō ne, Cristu ña. Ntá tsi ña te tatá Aroón ña, tsí tuku tatá ña. Nté uun ito vata víi tatá ña sá'á dutu. ¹⁴ Un ntíí ntíí ña'a san ini ña tsí Jesuú ne, tatá Judaa ña. Nté uun ito ña ni ká'an Muiseé te kii nūu dutu í'xá Judaa.

¹⁵ Díí ka kaini o sá'ā dá xee dútu xeé san, ña vata kaa Melquisedee. ¹⁶ Ña sá'á ne, ñá ni xēe ña é vīi ñá dutu tsí kaduku ntēe ña tatá Aroón san, tsi xēe ñā é vīi ñá dutu dá xe dóo ntii iní ña tsí ña kánti'i ntuvi iña ña. ¹⁷ Kuvi vatā ó kaka'an tú'un Xuva ko iña ña: Viín dutu ntii dáñu ntūvi, vata kaa Melquisedee,

ka'an. ¹⁸ Dukuān né, nanti'i Xuva kō lei átā san, tsí ña ni kuvi vii, ñá ni ídiá'vi. ¹⁹ Tsí lei Muiseé san ne, ña ni kúvi vīi é káda ntaa kué'en o ni Xuva kō. Ntá tsi ió itsi e díí ka va'á ve. Kuenta iña i sá'ā ne, kuvi xee étsin o nūu Xuva ko.

²⁰ Xé'e Xuva ko xū'u ña é tēe tsiñu ña Jesuu é vīi ñá dutu xeé san. ²¹ Un ntíí ntíí dutu ñá nguíi sán ne, ñá te xóo ni xe'ē í xu'u i ni ñā dá kī'ví ña é vīi ñá dutu. Ntá tsi dutu ñá sa'á ne, nteé na'a mí xē'é Xuva ko xu'u ña ni ñā dá kakā'an ña: Xu'u é Xuva o kó ne, ta'xi ú xu'u kó ne, ñá nātivi iní ko dá ká'an u: “Divín né, dutun ntii dáñu ntūvi”,

ka'an Xúva kō. ²² Dukuān né, kūtuni ñá'a tsi Jesuú ne, tuví ña kuenta iña tú'ūn xéé san e tá'xi Xuva ko xū'u ña dá kakā'an ñá tsi díí díí ka va'á koo é xéé san é vāta kaa é tūví di'na. ²³ Ná te da díí dutu xió ña kídaā, tsí un ntíí ntíí ñá ne, ña ni kúvi vií ñá dutu ntii dáñu ntūvi, tsí xi'i ñá ne, tuku ña'a nakunúu ña naa ña. ²⁴ Ntá tsi Jesuú ne, vií ña dutu ntii dáñu ntūvi, tsí ña kúvi ñá ne, ñá kantío é kī'ví tuku dutu náa ña. ²⁵ Dukuān ne, kúvi nakáku kue'en ña un ntíí ntíí ña'a, ña é kī'xi etsin nuu Xuva ko kuenta iña ña, tsí ña kúvi ña. Tuví ña vata koo é ká'an ñá ni Xuva ko kuēnta iña ña'á san ntii dañu ntūvi.

²⁶ Tsi Jesuú ne, dutu ódo nuū ñá e dóo va'á ña, vatā ó kantio ko. Tsi dóo va'á ña. Ña tūví nee é kīni kaa iña ñá, ntē ña tuvi nté uun kuétsi ñá. Ná te dadíi ña ni ña é iō kuétsi i. Díí ka ka'nu ña'a ña é un ntí'í é iō e dukún kán. ²⁷ Ña kantío é vií ñá vatā ó de tuku dutu ñá odo nuū san é ütén ütén kae'ní ña kiti é kuē'é ña ti doméni iña Xuva ko, di'na kuenta iña kuétsi mii ñá ne, kídaā ne, kuenta iña kuétsi ña ñuú ña. Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi xe'é ña doméni iña Xuva ko kuenta iña ún ntíí ntíí ña'a dá xe'é ña kúñu mii ñá ntíkā krusi kan. ²⁸ Lei Muísee san ne, kadē kú've é kūdii ña'á san é io kuétsi ña vií ña dutu ódo nuū san. Ntá tsi xe'é Xuva ko xū'u ña dá de kú've ña rkontuvi é xéé lei san tsí l'xá mii ña vií ñá dutu ódo nuū, divi ña é ña tuvi kué'en tsi kuétsi ña ntii dañu ntūvi.

8

Jesuú ne, kade kú've ña iña tú'ūn é xéé san

¹ Vá'a ó ve. Díí ka ntio ko é kūtuni nto sá'á: Ió dutu ñá odo nuū iña ko é vā'á kue'en ña, tsi tuví ña e dukún kán ne, kadē kú've dadíi ña ni Xuva kō, ña dóo ntii iní í san. ² Kade ña dutu ódo nuū má vi'í kuikó nti'xe san é tuví e dukún kán. Mii Xuva kō xntítsi ñá vi'í sá'á; ña te ñá'a ni xntítsi ña.

³ Un ntíí ntíí dutu ñá odo nuū san ne, divi tsíñu ña é kuē'é ña doméni nta'a Xuva kō, é ká'mi ña kiti san iña Xuva ko, kiti e ntaxé'e ña'a san iña kuétsi ñá. Dukuān ne, kantio é kōo é kuē'é Jesuu nta'a Xúva kō di. ⁴ Tē dí katuvi dukuan ña ñuxiví a ne, ñá vií ñá dutu, tsi dóo ió dutu táta Levii e ntaxé'e ña doméni vatā ó kaka'án lei Muísee. ⁵ Ntá tsi da mii tsí da ntántavá'a naa ña nuu i é iō e dukún kan, vatā o dé Muísee da xntítsi ñá vi'í Xuva kō ne, kaka'an Xúva ko ni ñá: “Kuenta vií nto é ntává'a naa nto vatā o nañé'e ú nto rki uku Sinaí kán”, ka'an ña. ⁶ Ntá tsi Cristú ne, ní'i ña tsíñu e díí ka ka'nu é ní'i dútu, ñá tsikan, tsí kade kú've ñá iña tú'ūn e díí ka va'á san. Díí ka va'a tú'ūn san tsi tá'xi Xuva ko xu'u ña ni ko uun nuu i e díí ka va'a.

⁷ Tē dí ni ídiá'vi kue'en tú'ūn é itúvi di'na ne, ñá dí ni ntio é kōo tuku tú'un vē. ⁸ Ntá tsi ña ni xkúntee iní Xuva kō nté ó dé ña'a san kuenta iña tú'un āta sán ne, uve na'a mí kakā'an ñá ni ñá:

Xu'u é Xuva ntō ne, kaka'án u ni ntō:

Koto nto tsí xee ntúvi ve

dá ká'an xtúku ú ni ña Israeé ni ña Judaa nté koo vií ña.

⁹ É tūku kaka'án u ni ña vatā ó kaka'án u ni ñata ña ntūvi dá irkáa ú nta'a ña e nátāvá u ña ñuú Egitō;

tsi ñá ni de ntāa ña é káka'án u ni ñá.

Dukuān ne, ña ni íde ú ña kuenta,

ka'an Xúva kō. ¹⁰ Kaka'an xtúku Xuva kō:

Tú'ūn sa'á ka'án u ni ña Israeé dá xee ntúvi tsíkan.

Tsu'un u tú'ūn ko ini díki ña.

Xnteé na'á u tú'ūn kó nima ña.

Kídaā ne, vií u Xuva ñá ne,

vií ña ña'a ko.

¹¹ Ná kantío é xe un xé un ña nakuā'a ña

ta'an ña ni ñavi'i ña xoo e Xuva ña,

tsí un ntíí ntíí ñá ne, é ini ñá ko,

nté l'xá e díí ka lú'ntí un tsi nté ñatā, ña e díí ka atā.

¹² Kada ka'nu iní u ni ña kuétsi ña ne,

nté uun ito ká ña naká'án ko nuu i é kīni kaa é idé ña,

ka'an Xúva kō. ¹³ Dá kakā'an Xúva ko iña tú'ūn xéé san ne, ncho ka'an ñá tsi e kuáta tū'un

é tuví di'na. Da nēé ka nuu i é kuatā, é ña kaidiá'vi ká i ne, ña ná'ā ká kutūvi.

9

Vi'i Xuva kō é tuví ñuxiví a ni vi'i Xuva kō é tuví e dukún kán

¹ Vi'a vé ne, tú'un é di'na sán ne, kaka'an nté koo kunuu iní ñá Xuva kō. Xíó úkun ñā dī é tuví ñuxiví a. ² Xntitsī ñā vi'i doó san é kūvi xúkun ñā. Xíó ūvi ne'u i. Mí'i di'na kakí'vi ñā ne, ikān intóo kantílīn ní mesa mí ōdo tañú'ū é kūvi doméni iña Xuva ko. Ikān ne, kaka'an ñā é Má Vi'lī Kuí'kó san. ³ Áta dōo é rkaa iko iní i kán ne, tuví tuku ne'u i mí kakā'an ñā é Má Vi'lī Kuí'kō Kue'en. ⁴ Ikān ne, tuví uun naa e kúvi kaá kuān e dóo nuu á'vi i mí e'mi ñā kútū, ni ētun é katavi kaá kuaán san kaniñ áta i. Sá'ā ne, kaka'an ñā é Ētun Iña Tú'un Xuva Kō, tsí ñu'u vá'a xuú san mí ūve na'a tú'un é kaka'an Xúva ko ni Muísee. Nu uun sülē e kúvi kaá kuaán san mí ñū'u nuu i e é'xi ñā kídaa, ñā é kaka'an ñā é manaa. Nu tatan Āroón di é kéne xuku i kídaa. ⁵ Úvī ánjē e kúvi kaá kuaán san ne, ntāñi nú etún san vata koo é kütuni ñá'a tsi íkan kaki'xi Xuva kō, ñā dóo ka'nu san. Katavi núu nti'xin ánjē san ata etún san mí ntuvá'a ñā'a san ni Xuva kō. Ntá tsi ñā ká'án ka u nuu i sá'a vevii.

⁶ Dā xío tu've nuu i tsíkān ne, ntakí'vi dutú san má vi'lī é kuvi ūun san utén utén vata koo é vii ñā tsiñu ñā. ⁷ Ntá tsi má vi'lī é kuvi ūví san ne, koó da mií dutu ñā odo nūú san kaki'ví ñā ne, uun ito tsi é uun kuia. Dá kī'ví ñā ne, kantio é kuído ñā niñi kití é kué'é ñā doméni nta'a Xuva ko kuēnta iña kuétsi mii ñā ni kuétsi ñā ñuú ñā, nuu i é idé ñā dá ñā ni kutúni ñā. ⁸ Dukuān né, kanañē'e Espiritū Sántū sán kō tsí vata kúvi kí'vi ñā'a san mí tuví Xuva kō dá kade tsiñu ni'i dukuan ñā má vi'lī kuí'kó é kuvi ūun san. ⁹ É un nti'i sá'á vatā o dé ñā kídaa né, kanañē'e ñā'a é ntoo vevii. Tsi kuenta iña tú'un āta sán ne, xé'e ñā doméni nta'a Xuva kō né, ē'mi ñā kití san iña Xuva ko. Ntá tsi kuān té du'vā ó inúu ini ñā Xuva kō ne, ñā ni idiá'vi e ntuvá'a nti'xe nima ñā ni Xuva kō. ¹⁰ Tsi tú'un tsikán ne, da mii kaka'an iña i é ká'xi o, é ko'o ō, nté koo ntuntoo kúñu kō. Sá'ā ne, kudii núu i e tá'xi Xuva kō é vii ó da nté ká'an Xúva kō tú'un xee, nuu i e dií ka va'a.

¹¹ Ntá tsi vevii ne, e xée Cristu é vii ñā dutu ódo nūu nuu i é xé san, nuu i é vā'a é xe'é Xuva ko xū'u ñā. Kí'vi ñā má vi'lī doó san e dií kaa va'a, tsí ñā te ñā'a ni de vá'a ñā, tsí ñā te ñuxiví a tuví. ¹² Ñā ni ídō Cristu niñí a ndi'ú san, nté niñí a le'ntú san é kūvi doméni iña Xuva ko, tsí niñi mii ñā xe'é ñā. Dukuān ne, idiá'vi é uun ito tsi kī'ví ñā má vi'lī kuí'kó kue'én san e ntá'vi ñā kuétsi ko ntii dañu ntúvi. ¹³ Kuenta iña tú'un āta sán ne, niñi dūntiki kichíi sán ni niñi ndi'u kichíi sán ni xāa kúñū i'xá dūntiki kít'dí'í san é i'xi nú nāa san ne, idiá'vi é dā'ví dutú san ñā'a, ñā é iō kuétsi i. Dukuān é ntuntoo kúñu ñā ne, naxtuví xío ñā ñā iña Xuva ko. ¹⁴ Ntá tsi dií dií ka kaidiá'vi niñí Cristu. Tsi kuenta iña Espiritu ñā é ñā kuví ne, xe'é Cristu ntuví iña ñā vata kaa doméni iña Xuva ko, uun doméni é ñā tuvi nee é kīni kaa. Kuenta iña niñi ñā ne, kantoo nimá kō é un nti'i nūu i é ká'ta'xi doxi'i, vata koo é kuvi kada tsiñu o iña Xuva ko, ñā kantíto san.

¹⁵ Dukuān é Jesucristú ne, vata kaa ñā kaikan dá xe'e kaa ñā iña tú'un xeé san. Xí'i ñā vata koo e ntá'vi ñā kuétsi é idé ō da ntántikín dúkuan ō é kaka'an tú'un āta san. Dukuān ne, ñā e kána Xuva kō ne, kuvi ni'i ñā é vā'á iña Xuva ko ntii dañu ntúvi, vatā o tá'xi Xuva ko xū'u ñā. ¹⁶ Tsi te káda vá'a uun ñā'a tutú iña nee é dūku ntée i'xá ñā te xi'i ñā ne, ñā kúvi kī'i i'xá san iña uva i dā nté ntúvi é kúví uva ñā, vatā xkoó ini o. ¹⁷ Ñā kaidiá'vi tutú san dá tūvi dukuan ñā de vá'a san. Dā nté tē xi'i ñā ne, da kídaa kaidiá'vi i. ¹⁸ Dukuān ne, un tsi nte dá iñi ntu'u tú'un āta sán ne, kantio é káti niñí san. ¹⁹ Kaka'an Muísee ni ún ntií ntií ñā'a san nté o kaka'an é un nti'i léi san. Kídaa né, kí'i ñā xuku é nani hisopó ne, nāki'ní ñā idi le'ntu kué'é san díki i. Dā xnúu nto'o ñā ini niñi a dūntikí san é nākudáka ntúte ne, da dá'vi ñā libré leí san ni ún ntií ntií ñā'a san. ²⁰ Kaka'an ñā: “Niñi sán ne, kuntā'a vata koo é kütuni nto tsi tá'xi Xuva ko xu'u ñā ni ntō nté koo ví'í ñā ni ntō”, ka'an ñā. ²¹ Du'va ō da'ví Muísee niñí san vi'lī doó san ni un nti'i nūu i é de tsiñu ni'i ñā má vi'lī doo kan. ²² Tsi kaka'an nti'xe leí san tsí dokó sa é un nti'í ne, kantio é ntuntoo ni niñí san. Ñā kada ka'nū iní Xuva ko ni ko tē ñā di'na kati niñí san.

Kada ka'nu iní Xuva ko ni ko kuēnta iña doméni é xe'é Cristu

²³ Dukuān ne, núu i é iō ñuxiví sa é kántuvá'a naa nuu i é iō e dukún kán ne, kantio é tavi niñi kití san vata koo é ntūntoo. Ntá tsi ñā niñi nuu i é iō e dukún kán ne, niñi é dií ka va'á kantio. ²⁴ Tsi ñā ni kī'ví Cristu má vi'lī kuí'kó san é de vá'a ñā'a san, tsí kudii e ntává'a nāa ñā'a san má vi'lī kuí'kó é tuví e dukún kán. Ntá tsi kí'ví ñā e dukún kán mí kaikan ñā nta'a Xuva ko kuēnta iña ko. ²⁵ Cristú ne, ñā te kí'in ito ni ēti ñā niñi ñā é kūvi doméni iña Xuva ko. Tsi dutu ñā odo nūú iña ñā Israeé san ne, kuenta kuia kakí'vi ñā má vi'lī kuí'kó kue'én san vata koo é kué'é ñā niñi é ñā te niñi mii ñā é kūvi doméni iña Xuva ko. ²⁶ Tē dí kuan ō ni idé Cristú ne, kantio é kí'in ito kuví ñā un tsi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñuxiví san. Ntá tsi uun ito tsi kí'xi ñā da dokó sa nti'í ñuxiví san ne, xe'e ñā ntúvi iña ñā nta'a Xúva kō vata koo é nakate ñā un ntií ntií kuétsi kō é iō. ²⁷ Uun ito tsi kuví o, ún ntií ntií

o ne, kidáā ne, ká'an Xuva ko te vā'á o ne, o tē ña vá'a o ni ide o. ²⁸ Kuan o kúvi Cristú dí, tsí uun ito tsi xe'é ña ntuvi iña ña é kúvi doméni iña Xuva ko, vata koo e ntá'vi ña kuétsi ña'a san. Ntá tsi ki'xi xtuku ña, ñá tē e ntá'vi xtuku ña kuétsi kō, ntá tsi vata koo é nakákú kue'en ñá ña'a san, ña ntantétu ña utén uten.

10

¹ Lei Muíseé ne, vata kaa na'a i iña i é vā'á san é kī'xi, tsí ña te ña nti'xe. Dukuān né, kuān te kuénta kuia ntaxé'e ña'a san doméni é kāká'an leí san nta'a Xuva kō dá inúu ini ña ña ne, ña ni kúvi ntuvá'a kue'en ña. ² Tē dí kúvi ntavá'a nti'xe leí san ña'a san kuenta iña doméni san ne, ñá kantío é kué' é ka ña doméni san kuenta kuia. Te ūun ito tsi ntuvá'a kue'en ñá ne, ña ntánti'i iní ka ña te ió ka kuétsi ñá. ³ Ntá tsi dá ntaxé'e ña doméni san kuenta kuia ne, ntánaka'an ñá tsi ió kuétsi ña, ⁴ tsi ña kúvi nakate kue'en niñi dúntiki kíchiñ sán ni niñi ndí'u kíchiñ san kuétsi kō.

⁵ Dukuān ne, kaka'an Cristu ni Xuva kō da vé'xi ña ñuxiví sa:

Ñá tē doméni san, nté niñi kití san é ntio nto.

Dukuān né, taxnūu nto ko é kúvi ú ña'a.

⁶ Ntō'ó ne, ñá ni xkúntee iní nto é ntaé'mi ña'a san kití san;

ntē ña ni xkúntee iní nto doméni é ntáta'xi ña nto kuenta iña kuétsi ñá.

⁷ Dukuān ne, kaka'an u:

“Kini nto, tsí i'a vé'xi u é víi u é ntio nto, Xuvā kó,

vatā ó uve na'a iñá ko iní libru nto”,

kuan o ka'an u,

ka'an ña. ⁸ Di'na ne, kaka'an ñá tsi ña xkúntee iní Xuva kō doméni san, nte é ka'mi o kīti iña kuétsi ko, kuān te kaká'an leí san é kuān koo vii o. ⁹ Kidáā ne, kaka'an ña: “I'a vé'xi u é víi u é ntio nto, Xuvā ko”, ka'an ña. Ncho ka'an sá'a tsi e nákat sin ña nuu i é átá san vata koo é xtuví ñá nuu i é xéé san naa i. ¹⁰ Tsí edé Jesucristu é ntio Xuva kō dá uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsí ña tuví ka kuétsi kō.

¹¹ Dutu ñá Israéé san ne, utén utén ntáñi ña, ntaé'mi ña kiti é kúvi doméni iña Xuva kó, kuān té ña kaidiá'vi é nákat e kuétsi kō. ¹² Ntá tsi Jesuú ne, uun ito tsi é ntii dañu ntúvi xe'é ña kúñu ñá é kúvi doméni iña Xuva ko kuenta iña kuétsi kō. Kidáā ne, itúvi ña diñi Xuva kō. ¹³ Kantétu ña vé da nté kúvi víi kue'en Xúva ko ni ūn ntíi ntíi ña'a, ña é ña ntío i ña. ¹⁴ Tsí kuenta iña i é uun tsi doméni san ne, ntii dañu ntúvi ntavá'a kue'en ñá ña'a san nuu Xuva ko, ña e nátsoo xio ña iña ña. ¹⁵ Náñe'e Espíritū Sántū sán kō tsi é nuu é ntaā i, tsí di'na kaka'an ña:

¹⁶ Du'vā ó kaka'an Xúva kō:

“Tū'ún sa'a é kué' é u xu'u kó ni ñá rkontuví ne, kuan kōo.

Xtúví u tú'ún ko nuú nima ña.

Xntéé na'a u tú'ún ko ini díki ña”,

ka'an ña.

¹⁷ Da kidáā ne, kaka'an ña:

“Nté uun ito ká ña naká'an ko kuétsi ñá,

nté nuu i é kīni kaa é edé ña”,

ka'an ña.

Kuan o ka'an Espíritū Sántū san. ¹⁸ Dukuān ne, dá kadā ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsi kō ne, ñá kantío é kué' é ka o doméni iña kuétsi kō.

Kí'in etsin o nuu Xuva ko

¹⁹ Dukuān né, ta'an ko, ñá u'vī ko. Kúvi kí'vi o má ví'i kuíko kue'én san ve, tsí xe'é Jesucristu niñi ñá kuenta iña ko. ²⁰ Vatā o nákaan dutu átá san doo é rkaa ikō san, vata koo é kī'ví ña mí tuvi Xuva kó ne, kuān o dé Cristu dá xe'é ña kúñu ña. Nákaán ña itsi xéé é kí'in o mí tuvi Xuva ko, itsi mí ni'i ko ntuví iña ko. ²¹ Jesuú ne, kade ña dutu ódo nūu iña ko, xo'o é ntáduku ntee o Xuva kō. ²² Dukuān né, kaní nima ko kí'in o un tsi nte mi túvi Xuva kō. Kuinti'xe kue'en kó ña, tsi e nákat e ña nima ko vata koo é ña kutsú'ún ká o iña kuétsi kō ne, é ntūntoo kúñu ko ntute vā'á san. ²³ Ná ku xtuví mii o é kāká'an o tsí nuu é ntaā i nuu i é kantétu o, tsí víi nti'xe Xuva ko nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō. ²⁴ Kadā kuení ko iña ta'an ko, xé un xé un o, nté koo vii o vata koo é díí díí ka kuinima ko, é díí díí ka vii o nuu i e dóo va'a. ²⁵ Ná xtuví mii o é náta'ká nuu o ni ta'an kō, tsi ió ñá'a e kuān o de ña. Ntá tsi xntii o tá'an ko vata koo é nakíí nima ña. Díí díí ka kantio é kuān koo vii o veví, tsí dokó sa xee ntúvi dá kí'xi xtuku Tó'o kō.

²⁶ Tē tsun rkó tsiñu ko kade dukuan ō é kuétsí san rkontúvi é ini o é nuu é ntaā i iña Cristú ne, ña túvi ká doméni é ki'i Xuva kō e ntá'vi o iña kuétsi kō. ²⁷ Da mií é kuntetu o nūu i e dóo donchu'ví nta'a Xuva kō dá xntékú ku'vē ñá iña ko. Ní'i kō mí'i koko un ntíí ntíí ña'a, ña ntaínchu'vi Xúva kō. ²⁸ Xoo ñá'a, ña é ña ni de ntáa lei Muíseé san ne, ñá ni ntuntá'ví ini ña ña. Te ió uvi, uni ña'a é káka'an ntée ña ña ne, da mií é kuví ña. ²⁹ Te kuān o kúvi ni ña tsikán ne, ¿ñā ntu te díí ka kue'e ni'i ña é ntō'o ña xoo é káxkanuu i I'xá Xuva kō? Ña sá'á ne, kade ña vata te ña ni nuu á'vi kue'en niñí Cristu, kuān te níñi ñá ne, kúvi nuu i é kūtuni ko tsi tá'xi Xuva ko ko nūu i e tá'xi ña xu'u ña ni kō. Kuenta iña niñí san di e ntántoo Xuva kō nima ña vata koo é kúvi naki'i ña ña. Ntá tsi ña sá'á ne, kaka'an káni ña iña Espíritu Xuva ko, divi ñá é kaxé'e ña e dóo va'á iña ña. ³⁰ Ntá tsi ini ō tsí kade ntaa Xúva kō né, divi ña káka'an ña: “Xu'ú ne, kué'ē u é ntō'o ña'a san. Xu'ú ntaa'á u ni ñá”, ka'an Xúva kō. Ne, kaka'an xtúku ña: “Xu'ú ne, natsodo kú'vé u iña ña'á ko”, ka'an ña. ³¹ ¿Oo donchu'vi é ni'i ko é nto'o ko nta'a Xuva kō, ña kantíto san!

³² Ntá tsi naka'an nto ntūvi di'na dá dā ve ini nto tú'ūn va'á san. Kūtií nto da dóo ntii tū'un da dóo ntó'o nto. ³³ Un vé'xi ne, dóo kiní ka'an ñá'a san iña ntó ne, dē xení ña ni nto mē'ñú ña'a san. Un vé'xi ne, ntō'o nto dá kuan ō ntó'o ta'an nto di. ³⁴ Ntūnta'ví ini nto ta'an nto, ña ñu'u kutū san. Íntōo díní ntó kuān te kí'i ña'a san é tuví iña nto, tsí ini nto tsí e dukún kan ne, dóo iō iña nto e díí díí ka va'a, é ña ntí'i ntii dañu ntúvi. ³⁵ Dukuān ne, ñá xtuví mii nto é kuinti'xe nto Xuva ko vē, tsí tē ña xtuví mii ntó ne, ní'i ntó é vā'á kue'en. ³⁶ Kantio é kūtií nto tsi dá kúvi víí nto vatā ó ntio Xuva kō ne, ní'i ntó e tá'xi ña xu'u ña ni ntó. ³⁷ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: Ña ná'á ka dá ki'xi ña é káka'an u tsí kí'xi ña. Ñá kukuíí ka ña.

³⁸ Xoó ña'a é vā'á nima ñá tsi kakuinti'xe ña kó ne, ní'i ña ntuvi vā'á iña ña.

Ntá tsi te nātivi iní ña ne,
ñá xkúntee iní ka kó ña.

Kuan ō ka'an Xúva kō. ³⁹ Ntá tsi xo'ō ne, ña te kade o vatā ó de ña'a, ña e ntántiko kōo san ne, ntákunaá ña. Tsí xo'ō ne, ntáde o vatā ó de ña'a, ña ntákuinti'xe i ne, kuan kōo nakáku nima ko.

11

É kakuinti'xe kō

¹ Vá'a ō ve. Te kakuinti'xe kō ne, ini o tsí ni'i ntí'xe ko nuu i é kántétu ō. Ñá kaitsu'un ō, tsí ini o tsi nuu é ntaā i é ni'i ko, kuān té vata kiní ō. ² Dōo díní Xuva ko ni ñata kō, ña intóo kídaā, tsi kuínti'xe ña ña.

³ Tsí kakuinti'xe ko Xuva kō ne, ini ó tsi mii tū'ūn ña e de kú'vē ñá ñuxiví san. Ñá tē nee iña io kídaā da de kú'vē ña e ntaíni o vevíi.

⁴ Kuínti'xe Abee. Dukuān ne, xé'e ña ūun doméni iña Xuva ko e díí ka va'a é vāta kaa é xe'é Caiin. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña ne, kí'i ña doméní san. Xí'i Ábee rkontuvi, ntá tsi vata tsi te káka'an dúkuan ñā, tsí kainí o nté ō kuínti'xe ña.

⁵ Kuínti'xe Enoó san di. Dukuān ne, ñá ni xé'é Xuva kō é kuví ña. Kuan tsi ó kantíto ña náki'i Xuva ko ñā e dukún kán. Ñá ni naní'í ka ña'a san ña, tsí kue'en ni'i Xuva ko ñā. Tsí di'na dá naki'i Xuva ko ñā né, kūtuni ñá'a san tsi idé ña é ntio Xuva kō. ⁶ Ntá tsi ña kúvi víi ō é ntio Xuva ko tē ña kuínti'xe ko ñā. Te nchō kí'ín étsin o nūu Xuva kó ne, kantio é kuínti'xe kō tsí tuví ña, tsí kaxé'e ña é vā'a xoo é kaníi nima í kanantuku ñā.

⁷ Kuínti'xe Noe. Dukuān ne, dá kakā'an Xúva kō tsí koo nuu i é vāta kiní ña ne, ēde ña kuenta é káka'an Xúva kō. Kídaā ne, de vá'a ña uun tun ntóo san vata koo é nakáku nuu ña ni i'xā ña. Dā ini ña'a san tsi dóo vá'á ó kakuinti'xe Noeé san ne, kūtuni ña tsi dóo kini ntáa ña nguii san. Dukuān ne, kaka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña'a Noeé san, tsi kuínti'xe ña.

⁸ Kuínti'xe Abraan. Dukuān ne, kué'en ña tūku ñuu é káka'an Xúva kō tsi kué'e ña é kúvi iña ñá ni i'xā ña. Kuān té ña ni iní ña mí'i kí'ín ñá ne, ntíi ña ñuú mii ña ne, dē ntaa ña é káka'an Xúva ko ni ñā. ⁹ Kuínti'xe Abraán san. Dukuān ne, ní'i ña é kutuvi ñá ñuú san é xe'é Xuva ko ña vatā ó kaka'an ñá, kuān te vāta kaa ña ntaíka itsi san kaa ña. Ví'i doó san inúu ña, vatā o dé Isaa ni Jácoó di, tsí dadíi ní'i ña tú'ūn é xe'é Xuva ko xū'u ña. ¹⁰ Ví'i doo tsí san inúu ña, tsí intétu Abraan ñuu é tuví ntii dañu ntūvi, ñuu é xtúvi tū'vé Xuva kō, ñuu é de vá'a mii ñā e dukún kán.

¹¹ Kuínti'xe Sará san di. Dukuān né, kuān te ita ntí'xin kuia ña é kōo i'xá ña ne, ní'ū ntí'xe i'xá ña, tsi kuínti'xe ña tsi víi Xuva ko nuu i é xe'é ña xu'u ña ni ñā. ¹² Dukuān né, kuān te dóo ata Ábraan é ña ni kúvi kóo i'xá ña ne, xíō i'xá ña. Káxa ūun tsi ña'a san da

nté kútítín ña. Vatā ó uve díí xntivi e dukún kán ntáa ña. Vatā ó ntákuvi xíku ntákuvi ña é ntē ña kuvi naká'vi o ñā.

¹³ Un ntíí ntíí ña'a san é kākā'an u ne, ntákuinti'xe dukuan ñā dá xi'i ñā, kuān té vata ní'i ña é un ntí'í é kākā'an Xúva kō. Ntá tsi ini ñā tsi rkontuví koo nuu i sá'a ne, dōo díni ña. Ntáka'an ñā tsi ña te ñuú mii ña ñūxivi sa, tsí ntoo taan ña. ¹⁴ Dá kuān ó ntáka'an ñā'a sán ne, ini ó tsi ntánantukū ká ña uun ñuu é kūvi ñuú mii ñā. ¹⁵ Tē dí kanaka'an ña ñūú san mí'í ntáka ña ne, ¿nté kui ña ni ntiko koó ntu ña ikān? ¹⁶ Ntá tsi ntio ña uun ñuu é díí ka va'a. Ntio ña kuntōo ña e dukún kán. Dukuān ne, ñā ni kūka'an nuu Xúva kō tsi ntáka'an ñā'a san tsí Xuva ñā né, xtūví tu'vē ñā ñuú mí kuntōo ña e dukún kán.

¹⁷ Kuīnti'xe Abraán san. Dukuān né, dā íto ntēé Xuva ko ñā ne, xé'e ñā i'xá ña Isaá, kuān té kuví, vata kaa doméni iña Xuva ko. Uun tsi i'xá ña e káku dá xe'é Xuva ko xu'u ña ni Ábraan, ntá tsi nchō kué'e ña i, kuān te é kākā'an Xúva ko ni ñā: ¹⁸ “Kuenta iña Ísaá ne, nakāxa tátá nto”, ka'an ña. ¹⁹ Ini Ábraan tsi dōo ntii íni Xuva kō ne, kuvi nantoto ña ñā'a kuān té xi'i ña. Kuvi ka'an o tsí vata tē dí ni nāki'i nti'xe Abraan í'xá ña rkontuvi te xi'i.

²⁰ Kuīnti'xe Isaá di. Dukuān ne, xé'e ñā xu'u ña tsí víí Xuva kō é vā'á ni Jācoo, ni Esáuú rkontuvi.

²¹ Kuīnti'xe Jacoo. Dukuān né, dā dokó sa kúvi ña ne, náki'í tuun ña tatun ña. Nānu'u ña iní ña Xuva kō ne, xé'e ñā xu'u ña tsí víí Xuva kō é vā'á ni i'xa i'xá ña Josee.

²² Kuīnti'xe Joseé san di. Dukuān né, dā xee ntúvi é kuví ñā ne, kaka'an ñā nī ña Israee tsí ntaka nti'xe ña ñuú Egítō rkontuvi. Kaka'an ñā ni ña te kūni'i ña xiki ña te ntáka ña ne, nakuntú'xi ñuú san mí k'ín ña.

²³ Kuīnti'xe uva Muiseé san di. Dukuān né, dā káku Muiseé ne, xnuu xū'u ñā i te ūni xoo, tsí ini ña tsi dōo tíí kaa i'xá san. Nā ni u'ví ña é kākā'an reí san tsi ka'ní ña i'xa íkín iña ñā Israeé san, i'xa tii.

²⁴ Kuīnti'xe Muiseé san di. Dukuān né, dā kúka'nu ña ne, ña ni ntío ña é kākā'an ñā'a san tsí i'xa díokō rei Egítō san ña. ²⁵ Díí ka ntio ña é nto'o dadíi ña nī ña ntáduku ntēé Xuva kō é kutūvi díni ña uun da'na mí ntáde ña'a san é kīni kaa. ²⁶ Díí ka nuu á'vi, kuini ña, é ntō'o ñā vata o ntó'o Cristu é ní'i ña é un ntí'í é ió ñuú Egítō. Tsí kantetu ña nuu i e díí ka va'a é kué'é Xuva ko iña ña.

²⁷ Kuīnti'xe Muisee. Dukuān né, ntáka ña ñuú Egítō ne, ñā ni u'ví ñā te kūdín reí san. Nā ni xtuví mii ña é víi ña, tsí vata tsi tē íni ña Xuva ko, kuān té ña kuvi kiní o ñā. ²⁸ Tsi kuīnti'xe Muiseé ne, dē ka'nu ña viko é naka'an ñā da ntáka ña ñuú Egítō. Kā'an ñā ni ñā'a san tsí da'ví ña niñi lé'ntú san díkí xi'i ña kan vata koo é ña ka'ni ánje Xuva ko i'xa nuu i iña ñā Israee.

²⁹ Kuīnti'xe ña Israeé san di. Dukuān ne, ítā nti'xin ña mé'ñū ntute ñu'u san é nani Ntute Kué' é san vatā ó te ñu'u itsi. Ntá tsi dā intíkin ña Egítō sán ña ne, tēni ña.

³⁰ Kuīnti'xe ña Israeé san. Dukuān ne, kó'xo ntíká nto'o ñuú Jericoo da íka ña u'xe ntúvi ata i kan. ³¹ Kuīnti'xe Raa, ñádí'í e íka lukú san. Nā te ni xí'i dadíi ña ni ñā'a, ña é ña ni kuīnti'xe i san, tsí kuān te íka luku ñā ne, xntii ñā ña Israee, ña é íxkoto ntódo ñuú tsikan.

³² ¿Nēe iñá ka ntu ka'án u? Nā kunē'é ka é ntāa ú ni nto iña Gédiuun, iña Báraa, iña Sánsuun, iña Jéftee, iña Dávii ni Sámuee, ni ñā ka'án naa Xuva ko kídaā. ³³ Un ntíí ntíí ña tsikán ne, kuīnti'xe ña. Dukuān né, iō ñā é kúvi idé ña da náa ña ni tūku ñuu. Iō ñā é dōo vá'ā o de kú'vē ña. Iō ñā é ní'i ña núu i é xe'é Xuva ko xu'u ña ni ñā. Iō ñā ne, nakáku ña dá ncho ka'xí ñāñá san ña. ³⁴ Iō ñā é ñā ni í'xi ña dá ñū'u ña mi dōo kai'xi nú'ú san. Iō ña e nakáku ña da nchó katsin ña'a san ña káa. Iō ña e náxnuu ña ntii ña kuān té ña tuvi ntíi ña dí'na. Iō ña é ña ni u'ví ña dá edé ña du'xēn né, nakúnu ña sntadun túku ñuú san. ³⁵ Ió ñādí'í san ne, ntōto xtuku i'xá ña rkontuvi dá xi'i.

Tuku ña ntákuinti'xe i sán ne, dōo ntó'o ña da káni ña'a san ña utun, ntá tsi ña ni ncho víi ña é kākā'an ñā'a san vata koo é nakáku ña. Ini ñā tsi ní'i ña ntuvi e díí ka va'á iña ña nta'a Xúva kō. ³⁶ Tuku ña ne, ntáxkuntēé ña'a san ña ne, ē'ní ña ña, nátií nuu ña ña xo'lo. Kí'ní ña nta'a ña ni dí'ín ña dí ne, xnuu kutu ña ñā. ³⁷ Tuku ña ne, káni ña'a san ña xuú ne, xí'i ñā. Iō ñā ne, kátsin dava ña'a san ña. Iō ñā ne, íto nteé ña'a san ña te víi ña é kīni kaa. Iō ñā ne, ē'ní nuu ña'a san ña káa. Iō ñā ne, íka xaa ña ne, kudii ñí'í a le'ntú san ni ñí'í tsidí'ú san itávi núu ña. Dōo taan núu ña. Dē xeni ña'a san ni ñā ne, dōo u'ví kúvi ña.

³⁸ Nā ñuxiví san ne, ñā te nuu á'vi ña é kuntuo dadíi ña nī ña dōo va'á san. Ntá tsi edé ña

ñuxiví san é doto tsi íka xaa ña dóo va'á san ñuu itsí san nī má ntā'xín san. Xavi kítí san ni mâvi kan kúvi vi'í ña.

³⁹ Un ntíí ntíí ña sa'á ne, kuān te íni Xúva kō tsi dóo va'á kuinti'xe ña ne, ñá ni nī'i ña é un ntí'í é xe'é Xuva ko xū'u ña. ⁴⁰ Tsí ini Xúva kō tsi ío ūun nuu i é díí ka va'á iñá kō ne, ntio ña é kūntetu ña tsikan da nté dadíi ni'í ña ni kō e ntuvá'a kue'en o nuú Xuva kō.

12

Koto o nūu Jésuu

¹ Ntoo mé'ñu o nī ña te da díí ña'a, ña e dóo kuínti'xe i san. Dukuān né, xo'ō dí, na xtūví xio o da nēé ka nuu i é kanateñu nuu kō, da nēé ka kuetsi é ncho ni'í i kó ne, na kūtíi o kūnu dú've o itsi e tá'xi Xuva ko kō. ² Koto o nūu Jésuu, tsi kuínti'xe kue'en ñá Xuva kō né, tā'xi ña é kuínti'xe vá'a ko ñā di. Ntō'o Jesuu ntíkā krusi, ntá tsi ña ni kuká'an nuu ña é xi'í ñá vata o xi'í ñá kini ntáa san, tsí ini ñá tsi te ita ntí'xin é ntō'o ña ne, kutūvi díní ñá nta'a Xuva kō.

³ Kadā kuení va'ā ntó ve nté o dé Jesuu, tsí kutíi ña dá un vá'a tsi ntó'o ña nta'a ñá iō kuetsí i. Dukuān ne, ñá ku kudu'xen ntō, ñá ku natívi iní nto é kuínti'xe nto. ⁴ Tsí nto'ó ne, váta nī'í ntó doxi'í da ntánāa ntée nto é kīni kaa san. ⁵ ¿Vá kunáa iní ntú nto tsí kata'xi Xuva ko nto itsi, tsí i'xá ña nto? Tsi kaka'an tú'un Xuva kō:

I'xá mií kó, na naka'an o dá ta'xi Tó'o ko o é ntō'o o.

Ñá ku tīvi iní o dá kā'an u tsí ña vá'ā o kaden.

⁶ Tsí xoo ñá'a, ña e dóo ntio Xuva ko i ne, kaxé'e ña ña itsi.

Xoó ña'a é kī'í ña e kúvi ña i'xá ña ne,

kaxé'e ña é ntō'o ña,

ka'an ña. ⁷ Kutíi nto nto'ó nto ne, kutú've nto, tsí kade Xuva ko ni nto vatā ó de ña ni i'xá ña. ¿Vá iō ntú i'xa é ña kaxé'e uva i itsi? ⁸ Tē ña katá'xi Xuva ko nto itsi vatā ó de ña ni

ūn ntíí ntíí i'xá ña ne, ñá te i'xá nti'xe ña nto. ⁹ Kadā kuení nto dí: Dā kú kuetsi o né, uva ko ñuxiví a ne, kata'xi ña ko itsi ne, kaiko ñu'u o ñā. ¿Nté kui ña díí díí ka kuinti'xe kō é kākā'an Úva kō, ña tuví e dukún kán, vata koo é nī'í ko ntuví va'á iñá ko ntii dañu ntúvi?

¹⁰ Uva kō, ña tuví ñuxiví a ne, dá kuetsi o ne, kata'xi ña ko itsi vatā ó kuini ña é vá'a. Ntá tsi Xuva kō ne, díí díí ka kaidiá'vi dá kata'xi ña ko itsi, tsí ntio ña é ntuvá'a kue'en o váta o va'á ña. ¹¹ Ini ntó tsi ña ntio ko é ntō'o ko, tsí kaexnúu. Ntá tsi rkontuvi ne, dá kutú've kō é vii o é vā'á ne, kuntōo vá'a o, tē kutú've nti'xe ko kuēnta iña i é ntō'o ko.

Dōo xii kaa té ña kiní o é kākā'an Xúva kō

¹² Dukuān né, nāxnuu ka'nu nto nima ntó ne, nakuntítsi ntāa nto. ¹³ Nantuku nto itsi vā'a mí'í ntáka nto, vata koo é ña díí díí ka kuví nto, vata koo é ntuvá'a vá'a nto.

¹⁴ Kuenta tsi vío nto te kuntōo vá'a nto ni ūn ntíí ntíí ña'a. Kuntikín nto é vā'a, tsi nté uun ña'a ña kiní ña Tó'o ko tē ña víí ña é vā'a. ¹⁵ Koto xnto te iō nto é ña kanani'í ka nto é vā'á san é kata'xi Xuva kō. Nā víi ntó vata kaa xuku ūvé san. Tsí da kaidáka xuku ūvé san ni tūku xukú san ne, ku uve ntí'í. Te víi nto é kīni kaa ne, kutú've ta'an nto é víi ña é kīni kaa di. ¹⁶ Ña ku kava ni'í nto ñadí'í é ña te ñadí'í míi ntō; ntē ña ku nadikí nteē ntó Xuva ko, vatā o dé Esauu dá nadama ñā é víi ñá i'xa nuu i dá ni'í ña é ka'xí ña. ¹⁷ Ini nto tsí rkontuvi dá xee ntúvi e nāxnuu viko uva ña ñā ne, ña tūví ká iña ña. Kuān te dóo éku ña ne, kuān te dóo nátivi iní ña ne, ña tūví ká cho'o i.

¹⁸ Ntō'ó ne, ñá ni xēe étsin nto xuku Sinaií san é tīin nta'a nto vatā o dé ña Israeé san kídaā. Núu xūku tsikán ne, kai'xi ñú'ú san ne, neé kue'en. Dōo ñu'u viko neé san ne, dōo ínu tatsin. ¹⁹ Ntē ña ni tekú nto da éku trunpetá san, ntē dá kakā'an tátsin Xuva ko ni ñā.

Ña e téku i sán ne, íkan ña é ña ku ka'an ka Xuva ko ni ñā. ²⁰ Tsi dóo ū'ví ña da dóo ntíi ka'an Xúva ko ni ñā tsí da xōo ka é xtūvi i dí'in i xuku san, te ñā'á o te kīti ne, kuétsi é ká'ní nuu ña i xuú ne, o kini ña i káā. ²¹ Tsi dóo donchu'ví kaa é ini ña ne, un tsi nte mí Muisee kaká'an ña: “Koó da kán'í u é kaū'ví kō”, ka'an ña.

²² Ntá tsi ntō'ó ne, xēe étsin nto xuku é naní Siuun, ñuu mí tuví Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntúvi. Nūú sa'á ne, kaka'an o é ñūú Jerusaleen é tuví e dukún kán, mí'í ntoo ña te nté kaa ánje Xuva kō. ²³ Xēe nto ikán, mí'í ntoo dīni ña ntánataká nuu, ña ntáduku ntée Xuva kō, ña é ūve na'a dívi i e dukún kán. Xēe ntō mí tuví Xuva kō, ña é kaidō kú've iña un ntíí ntíí ña'a san. Xēe ntō mí ntántoo ña xi'í, ña é vā'á san, ña é ntántoo Xuva ko nima i. ²⁴ Xēe ntō mí tuví Jesuu, ñá ntitsí me'ñu nuu Xuva ko ni ñā'a san kuenta iña tú'ūn xēe san é xe'é Xuva ko xū'u ña, tsi éti ña ñiñi ña vata koo é ntá'vi ña kuétsi kō. Díí díí ka

kaidiá'vi niñi ña é niñi Ábee. Tsí dā ini Xuva ko niñi Ábee san ne, kaka'an ñá tsi ntaña ña. Ntá tsi dá kañiñi ña niñi Jesúsú ne, kaka'an ñá tsi kada ka'nu ini ña ni kō.

²⁵ Koto nto é vii ntó kuenta ñá kaka'an ni ko. Tsí tē ña ni nakáku ña Israee dá ña ni ide ña kuēnta é kaka'an Muísee ni ña ñuxiví a ne, dií dií ka ña nakáku o tē ña vií o kuēntá nēe é kaka'an ñá tuví e dukún kán. ²⁶ Dá kakā'an Xúva kō kídaā né, táan ñuxiví san. Ntá tsi veví ne, kaka'an ña: “Uun ito ká xtuku nataán u ñá te da mii tsi ñuxiví sa, tsí un tsi nte e dukún kán di”, ka'an Xúva kō. ²⁷ Dá kakā'an ñá é “uun ito ká xtuku” ne, ncho ka'an ñá tsi nantí'i ña da nēe ka é ió ñuxiví a é ede kú'vē ña. Koó da nuū i ñña mii ñá é kuntōo ka. ²⁸ Dukuān ne, nakué'e o sintiá'vi nta'a Xuva kō tsí kaduku ntée o mí kadē kú'vē ña, mí é ña ntí'i. Dukuān ne, ka'nu kuini ko ni Xuva ko. Kunuu ini kó ña kaníi nima kó, vatā o ntio ña. ²⁹ Tsí Xuva kō ne, vata kaa ñu'u é kaē'mi é un ntí'i é kīni kaa kaa ña.

13

Nté koo vii o vatā o ntio Xuva kō

¹ Ntō'ó, ña ntákuinti'xe i, ña xtuví mii nto é kuinima ntó ta'an nto. ² Ñá ku kúnáa iní nto é vā'á koo vií nto ni ñá'a, ña é xēe nú vi'i ntō. Tsí iō ñá'a ne, da xe'é ña vi'i ña ne, íntōo ánje Xuva ko ni ña, kuān té ña ni kutúni ñá te ánje ña.

³ Naka'an nto tā'an nto, ña ntákuinti'xe i san, ñá ñu'u kutū, vata tsi te ñu'u kutu dadíi nto ni ña. Naka'an nto tā'an nto, ña dóo ntánto'o i dá kadē xení ña'a san ni ña, tsí te dá ná kuān koo nto'o nto di.

⁴ Kuiko ñu'u nto ñadí'i ntó tē tánta'a nto. Mii ña kutuví ni'i nto ñá ne, ñá ku dotō tsí kava ni'i nto tuku ñadí'i san. Kuan kōo vií ñadí'i san ni xī ña di. Tsí Xuva kō ne, kué'e ñá é nto'o da xōo ka ña'a, te ña e tánta'a, te ña é vatā tánta'a, te kava ni'i ña ñadí'i é ña te ñadí'i mí ña.

⁵ Ñá ku ntí'i iní ntó iñá diu'un. Kūntoo díní ntó ni nēe kudii é ni'i nto. Tsí Xuva kō ne, kaka'an ña: “Nté uun ito ñá xtuví mii ú o. Nté uun itó tē ña vií u o kuenta”, ka'an ña.

⁶ Dukuān né, kaníi nima ko kuvi ká'an o:

Xuva kō né, divi ña é kaxntii ña ko.

Dukuān ne, ñá ku ū'ví ko.

Ña tíví nee iña é kūvi vií ña'a san ní ko.

⁷ Naka'an nto ñá'a, ña é nakua'a ntó san, ña é nāñé'e nto tú'un Xuva kō. Koto vā'a nto nté o kuinti'xe ña un tsi da nté xi'i ña ne, kuan kōo kuinti'xe nto di.

⁸ Jesucristú ne, ñá kánadama ña. Kuan tsí o de ña vevii vatā o dé ña di'na ne, kuan kōo vií ña ntii dañu ntūvi. ⁹ Ñá ku kuntikin ntó da nēe ka tuku tú'un é kaka'an ñá'a. Dií ka vā'a o é kunūo ntii nima ko kuenta iña i é vā'a é káta'xi Xúva ko kō né, xtuví mii o nté xkoó ini o iña i é ká'xi o, é ña ká'xi o. Tsí nuu i é kaē'xi o ne, ña te dívi é kaxntii kō.

¹⁰ Ió naa ko mí'i tuví uun doméni iña ko é ña kaní'i dutu, ñá ntántikin lei átā san. ¹¹ Ini nto tsí dutu ñá odo nūu iña ñá Israee san ne, kaxtuví ñá niñi kití san má vi'i kuíko san é kūvi doméni iña Xuva ko vata koo é ntūvá'a ñá'a san ni Xuva kō, ntá tsi kae'mi ña kúñu tí āta ñuú ña kán. ¹² Dukuan o ntó'o Jesuu ata ñuú san di, vata koo é ntavá'a ña nima ñá'a san kuenta iña niñi mii ña. ¹³ Dukuān né, xtuví mii o é átā san ne, kuntikín o Jesúsú, kuān te kadá xení ña'a san ni ko vatā o dé ña ni ña. ¹⁴ Tsi ñuxiví a ne, ña tíví ñuú ko é kuntōo o ntii dañu ntūvi, ntá tsi ntánantuku o ñuú mí kuntōo o rkontuvi. ¹⁵ Dukuān ne, utén utén nakué'e o doméni nta'a Xúva kō dá ká'an o tsi dóo ka'nu ña. Dōo díní ña dá nakué'e o ña sintiá'vi kuenta iña Jesúsú. ¹⁶ Ñá ku kúnáa iní nto é vii nto é vā'a, é xntii nto tā'an nto. Tsi dá kuān o de nto ne, vata kaa doméni iña Xuva ko kaa, e dóo ntio ña.

¹⁷ Kada ntaa ntó ni ña ntádē kú'vé iña ntó ne, vií ntō é kaka'an ñá, tsí kade ña kuenta nima nto. Ini ña tsí kuenta iña Xuva ko e ntáde ña nto kuenta. Vií nto vata koo é kunūo díní nima ña, ñá tē é kūnta'xa iní ña, tsi ¿mí'i ntu kunuu á'vi iña nto te kūnta'xa iní ña?

¹⁸ Ka'an ntá'vī ntó iñá ntí. Iní ntí tsi idé ntí é vā'á ni ntō nuu Xuva ko. Da mií é ncho vií ntí é vā'a utén uten. ¹⁹ Vií nto da xe'e, ka'an ntá'vī nto te ta'xi Xuva kō é dií ka kantí'i naxeé u mí'i ntántoo nto.

I'a ntí'i tutú san

²⁰ Xuva kō, ña kata'xi é kúntoo vā'a o ne, xtuví ñá kuenta tsí ntii dañu ntūvi vií ña e tá'xi ña xu'u ña ni ko kuēnta iña niñi Jesúsú, paxtu va'á ko, dá nantóto xtūku ña ña dá xi'i ña. ²¹ Na ta'xi Xuva ko ntō é un ntí'i é vā'a é kantio nto vata koo é kūvi vií nto vatā o ntio ña. Na vií ña é vā'á nima ntó, nuu i é vā'á, kuini ñá, kuenta iña Jesucristu. ¿Ká'an o tsi dóo ka'nu Cristu ntii dáñu ntūvi! Kuan tsi koo na kōo.

²² Kákān ú nto, tā'an kó, te kūtíi nto nī kó kudii tú'ūn sa'a é kākā'án u ni nto, kuān té ña kué'e tutú san ni de vá'a u. ²³ Ntio ko é kūtuni nto tsi e ntíi ení ko Timōteu ví'i útun san. Te kī'xi kantí'i ña ne, kuntēka ú ña te amá kixkoto ni'ni ú nto.

²⁴ Ká'an ntō ntiusi ni ún ntíi ntíi ta'an kō, ña ntánakuā'a nto ni ún ntíi ntíi ña ntáduku ntée Xuva kō. I'a kataxnūu ña ñuú Italiá san ntiusi ntó dī.

²⁵ Na naxnuu viko Xuva ko nto, ún ntíi ntíi nto. Sá'a tsī é kākā'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu Santiau iña ñá Israee

Taxnūu Santiau ntiúsi

¹ Xu'u é Santiaú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko ni Tó'o ko Jesūcristu. Taxnūu u tú'ūn sa'á iña nto, ðivi ntō e kúvi uxuvi táta ña Israee nto, da mí'i ká mi ntántoo nto. Ntiusi nto.

Kata'xi Xuva kō e dóo ki'in inī ko nté koo vii o

² Kuntoo díni nto, tá'an ko, da ntánto'o nto é tūku e tūku nuu i. ³ Ini nto tsí da ntánto'o nto kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ne, ntáku'ú've nto é kutíi nto ði. ⁴ Na kūtíi ká nto vata koo é kutu've vá'a nto, vata koo é ntúv'a'á ña'a nto ne, ñá tē nee iña kunáa nteē ntó nuu Xuva ko.

⁵ Tē ñá ini nto nee é vā'a é vii ntó ne, kákan nto nta'a Xuva kō. Tsí kantétu ña é kuē'é ña é kūtuni un ntíi ntíi ña'a nee iña é vā'a. Ñá káde víni ña, ntē ña kada tii ña ni ntō. ⁶ Ntá tsi te kákan ntó nta'a ña ne, kaniñ nima ntó kuinti'xe nto é nantiko koō ña. Ntē ña ku dé kuení nto te ña nantiko koó ña. Tsí ña ntádē kuení i sán ne, kuān ntáa ña vata kaa ntute ñu'u san é kaido ne, kanainu dá kainu tatsín san. ⁷ Tē ña te kániñ nima nto ntákuinti'xe nto da ntaíkan nto nta'a Xuva kō ne, ¿mí'i ntu tá'xi ña é ntaíkan nto? ⁸ Tsí uun ña'a, ña é uvi nuu i kade kuení i ne, nuu nuu tsi kanadama ña é vii ña. Tuku vii ña vevíi ne, é tūku vii ña uten.

⁹ Ta'an ko, ña e dóo ntā'ví san ne, kuān té ña nuu á'vi ña ñuxiví sa ne, ntá tsi na kutūvi díni ña, tsi dóo nuu á'vi ña nuu Xuva ko. ¹⁰ Ta'an ko, ña e dóo kuikā sán ne, na kutūvi díni ñá te xūvi kaika ña. Tsí vata kaa laa é kae'nu má kū'u kan kaa ña. Tsí uun da'na tsi vé'xi ñuxiví sa. ¹¹ Laa sán ði ne, uun dá'na tsi kakene ne, kanakó'xo dá káxi'i díi xuku i ka'ni ngántii san. Ñá vā'á ka kídaā. Kuan kōo kuvi ni ña kuiká san ði. Tsí uun da'na tsi ntíi nuu mii ña nī é iō iña ña.

E ntánto'o kō

¹² Nté kui vá'a ña'a, ña é kakutíi i é kanto'o i. Tsí te kutíi ña ne, ní'i ña ntuvi vā'a iña ñá nta'a Xuva kō. Tsí Xuva kō ne, e xé'e ñá xu'u ña tsí kuntoo ña ni ñá, xoo é kákuinima í ña. ¹³ Te iō uun nuu i é kini kaa é ncho vii o ne, ñá ku kadā kuení ko te nta'a Xuva ko vé'xi, tsí ña túvi mí'i kēne ña é vii ña é kini kaa né, ntē ña katá'xi ña é vii o é kini kaa ði. ¹⁴ Tsí nima kini kaa ko kaikan e dóo ncho vii o é kini kaa san. ¹⁵ Te kuinti'xe kō é kaikan níma kó san ne, vii nti'xe o é kini kaa san. Kidáā né, tē kuíni kō é vii o é kini kaa san ne, ní'i kō doxi'í san.

¹⁶ Ntō'o tá'an ko e dóo ntio ko, ñá ku kaní nta'ví mii ntō nima nto. ¹⁷ É un ntí'i nuu i e dóo va'a, nuu i é nuu é ntaā í ne, ðivi tsí é vé'xi e dukún kán. Xuva ko kataxnūu ña é vā'á mii kō. Tsí ðivi ña ede kú'vē ña ñu'u é káxi'í nuu e dukún kán. Ní'ū sán ne, kanadama, ntá tsi Xuva kō ne, ña kanadama ña nté un siin. ¹⁸ Tsí mii ñá ntío ña é nakáku ña kō da kuínti'xe ko tū'un é nuu é ntaā i iña ña é ntio ña é kuvi o vata ntáa i'xa nuu i iña ña.

Xoo é ntio nti'xe i Xuva kō

¹⁹ Kutuni nto sá'a, ta'an ko, ña e dóo ntio kó ne, ntíto vii nto, un ntíi ntíi nto, dá ntaíni nto ne, ñá ku dotō tsí ka'an nto. Ñá te ūra tsí kudiín nto ði. ²⁰ Tsí te kūdiin ó ne, ñá ntáde o é vā'a é ntio Xuva kō. ²¹ Dukuān né, xtūví xio nto da nēé ka nuu i é kini kaa san. Mii tsí é kuinti'xe nto tú'ūn e xnūu Xuva kō nima nto. ðivi tsí é kaidiá'vi é nakáku o.

²² Ntá tsi ña te da mii tsí é kini nto é káka'an tú'un Xuva kō, tsí kada ntaa nto. Te da mii tsí e ntaíni nto ne, ntaéni nta'ví mii ntō kúñu ntō. ²³ Xoó ña'a é da mii tsí e kaíni ña tú'un Xuva kō ne, ntá tsi ña káde ntaa ña vatā ó kaka'án ne, vata tsi kaa ña é kaito nuu speju kaa ña. ²⁴ Tsí kainí ña nuu ña, ntá tsi dá kaxkokoō ñá ne, ura tsí i kakunaá ini ña nté ito ña. ²⁵ Ntá tsi utén utén nakuā'a nto tú'ūn e dóo va'á san iña Xuva ko, tú'ūn é nakáku kō é kini kaa san. Xoó ña'a é ña kunáa ini ña tú'ūn é nakuā'a ña, tsí kade ntaa ña é káka'án ne, naxnuu viko Xuva ko ña.

²⁶ Xoó ña'a é káka'an ña tsí kantikin ñá Xuva kō, ntá tsi ña káde ña kuenta é káka'an ñá ne, ¿mí'i ntū nuu é ntaā i é kakuinti'xe ña Xuva kō? Da mii é kaeni nta'ví mii ña kúñu ña. ²⁷ Te nūu é ntaā í ntákuinti'xe ko Xuva kō né, vii o é vā'á, vii o é ntio ña ði. Xntii o á i'xa kíi san ne, xntii o ña ðí'i ntá'ví san ði nēe e ntátaan núu ña. Ñá vii o é kini kaá vatā o de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō.

2

Dadii tsi vii o nī dá xōo ka ña'a

¹ Ntō'o, tá'an ko e ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesūcristu, ña e dóo va'á kue'én ne, ñá ku nāntii ni'ni nto nté uun ña'a san. ² ¿Nté koo vií nto te xēe úun ña'a mí'i ntánataká nuu nto, ña é nuu nta'a i di'i e kúvi oró ne, ni dōo é ña te nté kaa va'á ne, dadii tsi xee úun ña ntā'ví, ña é nuu doo tsude? ³ Te kiní ntó ña é nuu doo vá'a sán ne, tē ka'an ntó ni ñā: “Kutuví ntó i'a mí va'á ó sa”, ne, te ká'an ntó ni ña ntā'ví san: “Ikan kuntitsin, o kutúvín ñu'u san”; ⁴ te kuān koo ka'an ntó ne, ntádē kú'vē nto tsi ió ña'a sán ne, dií ka nuu á'vi ña é ña nguii san. Ñá vā'á o é kuān koo kada kuení nto.

⁵ Kini nto, ta'an ko e dóo ntio ko, tsi é nakaxnúu Xuva ko ña ntā'ví san é dií ka kuinti'xe ña, é nī'i ña é vā'a iña Xuva ko. Tsi kuan o ka'an Xúva kō é kuē'é ña iña ña, da xōo ka ña'a, ña é mēni í ña. ⁶ Ntá tsi divi ntō ne, ntáde xení nto ni ña ntā'ví san. Ntá tsi ¿ñā ntu te ña kuiká san e ntáde xení ña ni ntō? ¿Ñā ntu te divi ña e ntáñu'u ña nto, ntáñe'e ni'i ña nto nta'a ña tsíñu i san? ⁷ ¿Ñā ntu te divi ña e ntáka'an kinni ña iña Cristu, ña e ntee kimi nto?

⁸ Ntō'ó ne, vā'á ó de nto tē ntáde ntaa ntí'xe nto lei é odo nūu mí kākā'an tú'un Xuva kō é na kuinima kó ta'an ko vatā o ntákuinima ko kúñu kō. ⁹ Ntá tsi tē dií ka va'a ntáde nto ni úun ña'a é tuku ña'a sán ne, iō kuetsí nto, tsi ña ntáde ntaa nto é kākā'an lei Xúva kō. ¹⁰ Tsi te úun ña'a kade ntaa ntí'i ña lei san ne, ntá tsi te úun tsi nuu i é kakó'xo nteē ñá ne, vata tsi te kākó'xo nteē ña é un ntí'i é kākā'an lei san. ¹¹ Tsi mii tsi Xuva kō xtúvi ña é ña kuvi kiní dikí o ñadī'i ñá'a ne, divi ñā xtúvi ña é ña ka'ní o ña'a. Tē ña ka'ini dikí nto ñadī'i ña'a sán ne, ntá tsi kae'ní nto ña'a ne, kidáā ne, kakó'xo nteē nto é kākā'an lei san. ¹² Dukuān ne, vā'á koo ka'an ntó ne, vā'á koo vií nto di vata kaa ña'a, ña é kī'in ntá'a ña kaxntékú kú've kuenta iñá lei san é nakáku o. ¹³ Tē ña ni ntunta'ví ini ko ña'a vevii ne, ñá ntunta'ví ini Xuva ko kō te xee o nta'a ña é xntékú kú've iña ko kídaā. Ntá tsi tē ntunta'ví ini ko ña'a san vevii ne, ní'i kō é vā'á nta'a Xuva kō kídaā.

Ñá te da mii tū'ún ka'an o

¹⁴ Ntō'ó ta'an ko, ¿neé ntu kaidiá'vi i te uun o kākā'an o é kakuinti'xe ko Xuva kō, ntá tsi ña káde o é vā'a? ¿Kūvi ntu nakáku o é kuān ó kaka'an o? ¹⁵ Te úun ta'an ko kataan núu ña é ña tuvi dóo kunúu ña, é ña tuvi é ká'xi ñá ne, ¹⁶ te iō ntó ka'an ntó ni ñā: “Va'a vá'a tsi koo kue'én nto. Xuva ko na tā'xi ña doo é kunūu kutavi nto. Na tā'xi ña é kō'o é ká'xi ntó di.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, ntá tsi ña kaxé'e nto é kataan núu ña é kunūu ña, nte é ká'xi ñá ne, ¿neé ntu kaidiá'vi i? ¹⁷ Te xo'ō ntáka'an o tsi ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vā'á ne, ¿mí'i ntu kaidiá'vi i e ntákuinti'xe kō?

¹⁸ Ntá tsi te iō ñá'a é ká'an ña: “Divi ntō né, kakuinti'xe nto Xuva kō. Xu'ú ne, kade ú nuu i é vā'a. ¿Nté ntu koo nañē'e ntó ko tsi kakuinti'xe nto tē ña káde nto é vā'a? Tē kade u é vā'á ne, kutuni nto tsi kakuinti'xe ko é nuu é ntaā i”, koo ka'an ña. ¹⁹ Kakuinti'xe ntō tsi uun tsi Xuva kō. Vā'á ó ni. Ntá tsi kuān o ntákuinti'xe é ña vā'á sán di ne, ntaní'i, tsi ntaú'ví i. ²⁰ ¿Nté kuān nte túntu ntú nto? ¿Na nū'u ntó ini nto tsi ña kaidiá'vi i te da mii tsi é ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde o é vā'a? ²¹ Uva ata ika ko Ábraán ne, ¿ñā ntu te kaká'an Xúva kō tsi dóo va'á ña é xntéku ña nú nāa kan i'xá ña, Isaa, vata kaa uun doméni iña Xuva ko? ²² Ini nto vē tsi nuu é ntaā i e kuinti'xe Ábraán san, tsi dé ntaa ña e kuinti'xe ña. Kutuni ko tsi da ide ña é vā'á ne, dií dií ka kuinti'xe ña di. ²³ Kuan o kúntaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Ábraán ne, kuinti'xe ña Xuva kō ne, ka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña”, ka'an. Kaka'an Xúva kō tsi Ábraán san ne, kuvi ña ña vā'a tiin ni'i ñā.

²⁴ Ini ntó ve, tsi kaka'an Xúva kō tsi vā'á ña'a, ña é ña te da mii tsi é kākā'an ña tsi kakuinti'xe ña, tsi kade ña é vā'á di. ²⁵ Kuan o dé Raá san, ñadī'i, ña e ika luku kídaā. Kaka'an Xúva kō tsi vā'á ña'a ña, tsi dóo vā'á o dé ña da tsú'un xu'u ña mau iña ñá Israeé san ne, xio itsi táxnūu ña ña da nchó ka'ní ña'a sán ña. ²⁶ Tē ña kantíto nima kó ne, ñá vādá mi kaidiá'vi kúñu kō di. Dadii tsi, tē ña káde o é vā'á san ne, ñá vādá mi kaidiá'vi i e kuinti'xe kō.

3

Xaa kō

¹ Ntō'ó ta'an mii ko, ñá tē nté sa titín nto é vii ntó mastru iña tú'un Xuva kō, tsi ini o tsi dií ka tá'xi Xuva kō é nto'o ko, xo'ō é mastru ó, tē ña ntáde ntaa o. ² Un ntí'i o ntáko'xo ntee o. Te iō ña é ña kakó'xo nteē ña é ká'an ñá ne, vā'á kue'en ña. Ntē ña kakó'xo ntee

ña é kīni kaa sán, ³ vatā ó de ō dá kaxnuu ō káa xu'u idú san vata koo é vii ti é ntio kō ne, ña kúvi kī'in ti mí ntio ti. ⁴ Koto nto tun ntōó san dī. Ñá te nté kaa na'nu. Un vá'a tsi ntii ntaíka dá kainu tatsín san. Ntá tsi ña kanakāka sán ne, vava kaa kudii á utun é ntee éti i kan kanakāka nuu ña vata koo é kī'in da mí'i ká mí ntio ña. ⁵ Kuān ó kuvi ni xaa kō dī. Kuān té dīvi á ta'vi i é díi ka lú'nti é kanīi kúñu kō ne, ntá tsi dóo ka'nu ncho vii. Kuān té un siin kudii ngīñū'ú ne, ñá tē nté kaa kue'e koko ní'ni. ⁶ Xaa kō sán ne, vata kaa ñu'ú san kaa. Ña túvī neé ka ta'vī kúñu kō e dóo kini ide. Tsí dīvi kade i é katívī kanīi kúñu kō. Kade i é tívī ko ni ta'an kō dī. Kaka'an xaa kō é kīni kaa é vē'xi dō'vi kan. ⁷ Da nēé ka kiti ne, da nēé ka láa, da nēé ka kóo, da nēé ka kiti ntute ne, kuvi kutó'o tí ne, kuān o ntádē tó'ō ñá ti. ⁸ Ntá tsi xaa kō sán ne, xoxó kuvi kada tó'o i. Ñá kākukadin xaa kō é kaka'an é kīni kaa. Kuān kaa xaa ko vata kaa koo é ñu'u tsitu xū'u ti ntidi ti. ⁹ Xaa kō sán ne, kaka'an tsi dóo vá'a Xuva kō né, dadii tsi ūra í kaka'an kīni iña ña'a, ña é ede kú've Xuva kō é vata kaa mii ña. ¹⁰ Uun tsi xu'u ko kākii tú'un é vā'a ni tū'un é kīni kaa. Ntō'o tá'an mii ko, sá'a ne, ña te kuan kóo. ¹¹ Mí kākene ntute ne, ¿vá kúvi ntu é ikan tsi kēne ntute vidin sán ni ntúte uvé san dí? ¹² ¿Vá kúvi ntu kii tīne'ú san utun ngóñū'ú san? ¿Vá kúvi ntu kii ngóñū'ú san xo'o tinti'ó san? Dukuān dí, ña kuvi kii ntute vidin mí kākii ntute veñí san.

Xoo e dóo ki'in inī ntí'xe i

¹³ Te iō nto e dóo ki'in inī ntó, e dóo tū've nto ne, kutuni ko xoo e dóo ki'in inī í tē ínī o tsí kade ña e dóo vá'a ne, ñá kade ka'nu ña. ¹⁴ Ntá tsi tē dóo ntákune'u iní nto, tē dóo ncho ní'i nto iña mii ntó ne, ñá ku ká'an nto e dóo ki'in inī nto. Ká'an ntō é nuu é ntaā i. Ñá ku ká'an ntó dovete. ¹⁵ Tsi é ki'in inī ntó san ne, ñuxiví san vé'xi, ñá te nta'a Xuva ko ni kī'xi. Tsí kuān ó de ña ñuxiví sa dī. Tsí nuu i sá'a ne, nima kīni kaa nto vé'xi, tsi tó'ō e ña vá'a san kata'xi é kuān koo kada kuení nto. ¹⁶ Da mí'i ka ntákune'u iní ña'a, da mí'i ká ntio ña iña mii ña ne, ntánaā ña. Ntáde ña un ntíi ntíi nuu i é kīni kaa. ¹⁷ Ntá tsi te nta'a Xuva ko vē'xi e dóo ki'in inī kó ne, ña túvī nté uun nuu i é kīni kaa. Te kuntikín o tsíkan ne, dōo vá'a koo kuntuo o ni ta'an kō, dōo vá'a koo vii o ni ña nee iña é kaka'an tá'an kō. Ntuntá'ví ini ko ña. Nīi kue'én ini ko vii o é vā'a ni da xōo ka ña'a. ¹⁸ Xoo é ntio i é kuntuo vá'a i ne, na vii ña é vā'a vatā ó ntio Xuva kō ne, kidáa ne, ní'i ntí'xe ña é vā'a koo kuntuo ña.

4

E dóo ncho kuntikín ó ñuxiví san

¹ ¿Mí'i ntu vē'xi du'xēn san? ¿Nté kuī ntánāa tsí mii ntu nto ni tá'an nto? Tsí dīvi é ntio nima kīni ntaa nto. ² Ío nuu i e dóo ntio nto, ntá tsi ña tuvi iña nto. Dukuān ne, ntaé'ni nto ña'a san é ntákune'u iní nto ni ña, ntá tsi ña ntáni'i nto é ntio nto. Dukuān ne, ntánāa nto ne, ntáde nto du'xēn. Ntá tsi ña kuvi ní'i nto é ntio nto, tsí ña ntaíkan nto nta'a Xuva kō. ³ Kuān te ntaíkan nto ne, ntá tsi ña ntáni'i nto, tsí ña vá'a o ntaíkan nto. Da ti tsi é nantí'i nto nee iña é ntio nima kīni ntáa nto. ⁴ Ntō'o é ña ntáde ntaa nto é kuntikín ntó Xuva kō ne, ¿ñá ini ntú nto tsí tē ntántikín nto é kīni kaa sán ne, ntáxtuví mii nto Xuva ko? Xoó ña'a, ña e dóo ntio i nee iña é ña vá'a ne, kainchu'vi ñá Xuva kō. ⁵ Ñá te dōto tsi kaka'an tú'un Xuva kō tsí Espíritu ña e tá'xi ña é kunūu nima kó ne, dōo kakukuiñū ñá ko te tūku nuu i ntántikín o, tsi dóo kakuinima ñá kō. ⁶ Ntá tsi díi díi ka kaxntii Xuva ko kō é vii o é vā'a. Dukuān ne, kaka'an tú'un ña: “Ñá kaxé'e Xuva kō é kúvi vii ña'a, ña é ncho vii ka'nu, ntá tsi dóo diní ña kaxntii ña ña'a, ña é ña káde ka'nu san”, ka'an. ⁷ Dukuān ne, kue'e ntō é na kadā kú've kue'en Xúva ko iña nto. Ntá tsi ñá ku dá vá'a nto é kadā kú've tó'ō e ña vá'a san iña nto nté koo vii nto ne, kidáa né, kunu. ⁸ Kunuu inī ntó Xuva kō né, kunūu mé'ñu ña ntō. Nakate nto nta'a nto, dīvi ntō é iō kuetsí nto. Ntantoo nto nima ntó, dīvi ntō é uvi ítsi ntaíka nto. ⁹ Na kūnta'xa nima nto. Kueku nto ve kuenta iña kuetsí ntō. Tē xkuntée nto é kīni kaa san kídaa ne, kueku nto vevii. Tē dóo diní nto kídaa ne, kuntuo nta'xa kue'en ntó ve. ¹⁰ Na ntunta'ví ntó nuu Xuva kō né, dīvi ña nantaa dukūn ñá nto.

É ña ká'an o xoo e vá'a i, xoo é ña vá'a i

¹¹ Ntō'ó ta'an ko, ñá kú ka'an kīni nto iña ta'an nto. Tsí tē xoó ña'a kaka'an ña é kīni kaa iña ta'an ñá ne, xoó kaka'an ntée ña ña ne, kaka'an ntée ña lei Xúva kō san. Kaxntékú ku've ñá leí san te vā'a ne, o tē ña vá'a. Te kuān o kade nto ne, ñá te káde ntaa nto é kāká'an leí san, tsí mii xntō kade nto ña é kaxntékú kú've iña leí san naa i é káda ntaa nto. ¹² Ntá tsi uun tsi ña e tá'xi leí san. Uun ña'a tsi ña é kadē kú've dī. Tsí dīvi ña ne, kuvi

nakáku ña ko, ò kuvi nakunáa ña kō ñi. Ntá tsi ñi ñi ne, ¿xoo ntu ña'an é kuvi xntēkún kũ'vén ta'an o?

Ña ini o nté koo kuvi uten

¹³ Koto nto ve, ñi ñi ñi e ntáka'an nto: “Vevii ne, ò utén ki'in ntí ñi ñi tsikán ne, ikan kuntōo ntí uun kuia. Ikan ñi ñi vata koo é kuē'e diu'un ní'i ntí”, ka'an nto. ¹⁴ Ñá kuān xkoó ka'an nto, tsi ñá ini nto nté koo kuvi uten. Vata ntáa viko nu'ú san ntáa ntuvi ña nto. Uun dá'na tsi ñi ñi viko san ne, dá kantava. ¹⁵ Díi ka vá'a ó te ká'an nto: “Te Xuva kō ntio ña ne, kuntōo ntí ne, víi ntí sá'a ne, ò víi ntí tsikan”, koo ka'an nto. ¹⁶ Vevii ne, dōo ntáde ka'nu nto kuenta ña i e ntáde kuení mii ntō é vii nto. Ña vá'a ò é kuān koo ka'an o. ¹⁷ Xoo ña'a é ini ña nee ña é vā'a vii ña ne, ntá tsi ña káde ña ne, iō kuetsí ña.

5

Nté koo kuvi ni ña kuika san

¹ Koto nto ve, xoo e dōo kuika i. Kueku nto ne, kachu'u ntáa nto é vē'xi é ntō'o nto ve. ² Nuu i é dokuika nto ne, e té'u ve. E dúku rkídín san dōo nto. ³ É kúdi kaá kuaán nto ní diu'ún kuixín nto. ñi ñi ntáda ntaa nté ò ntí'xe nima nto. Kunaá nto kuenta ña i vata tsi koo te ñi ñi san i'xi nto. Tsi ña te nté kaa dokuika e ntánatee vá'a nto vevii, é kuān sá kaa ntuví sá'a. ⁴ Ini nto ve, tsi xá'vi ña kade tsiñu ña nto kaikan kuetsi kuenta ña nto, é ña ni ntá'vi ñi ñi ña dá ixkadá tsiñu ña ña nto. Xuva kō, ña é kadē kú've ña un ntí ntí ne, tēkú ña tsi dōo u'vi ntákuvi ña ntáde tsiñu ña nto, ña e éni nta'ví nto. ⁵ Ñá tē nté kaa vá'a o intōo nto ñuxiví sa. Da mii kuē'en tsi dodíni idé nto. É'xi vá'a ntó vata kaa kiti kae'xi dé'en dí'na dá ka'ni ñá ti. ⁶ ñi ñi ntō né, dōo tsi tsi'i kuetsi nto ña e dōo vá'a ña'a. Xé'e ntō doxi'í ña, ña é ña tuvi kuetsi i né, nté ña ni nadá'an ña kúñu ña.

É kūtíi o kuntetu ò ne, é ká'an ntá'ví ò

⁷ Ntá tsi ñi ñi nto, tá'an kó, na kūtíi nto kuntetu nto da nté nainu xtuku Tó'o kō, vata tsi ó de ña kai'xi tsikin san é kākutíi ña kantétu ña é tññ ña kiti i san da nté tē xee ntúvi dávi san. ⁸ Na kūtíi ntō ñi. Ñá xtuví mii nto é kuinti'xe nto, tsi é vevii nainu xtuku Tó'o kō.

⁹ Ení ko, ñá ká'an nté nto ta'an nto vata koo é ña tá'xi Xuva ko ntō é ntō'o nto. Tsi doko sa xé ña é tá'xi ña. ¹⁰ Koto nto nté ò kutíi ña ka'án naa Xuva ko kidaā da dōo ntó'o ña. ¹¹ Xo'ō ne, ntáka'an o tsi dōo diní ña, xoo é kākutíi e ntó'o i. É tēkú nto nté ò kutíi ñá nani Joó san. Ini nto tsi náxnuu viko Xuva ko ña da kúvi ntó'o ña. Tsi Xuva kō ne, dōo kantunta'ví ini ña kō ne, kata'xi ña ko é vā'a ñi.

¹² Na tēkú vá'a nto sá'a, ta'an ko. Ñá ku natekū nto Uva kō, nté e dukún kán, nté ñi ñi san. Na kuini nto é ká'an nto é nuu é ntaā í vata koo é dá ká'an nto tsi nuu é ntaā í ne, na kũntaa ntí'xe. Te ká'an nto tsi ña'a ne, kuan kōo ntí'xe é ña'a, vata koo é ña ta'xi Xuva ko nto é ntō'o nto.

¹³ Te iō ntó e dōo ntánto'o nto ne, ka'an ntá'vi nto. Te iō ntó e dōo diní nto ne, kata nto nchu'ún Xuva kō. ¹⁴ Te iō ntó e dōo vitá o ini nto ne, kana nto ñatā, ña ntákuinti'xe i san, na ká'an ntá'ví ña ña ña nchokuví san. Na nakútsi nuu ña ña asete kuenta ña Xuva ko. ¹⁵ Te kákuinti'xe vá'a ña kaka'an ntá'ví san ne, ntuvá'a ña nchokuví san, tsi Xuva ko naxntitsí ñá ña. Te iō kuetsí ña ne, kada ka'nu ini Xuva ko ni ña. ¹⁶ Dukuān ne, ká'an nto ni tá'an nto nee ña é kuetsí nto. Ka'an ntá'vi ntó ña ta'an ntó ne, na ká'an ntá'ví ña ña nto ñi, vata koo é ntuvá'a nto. Tsi ñá te nté kaa kaidiá'vi te kanñ nima ñá kaka'an ntá'ví ña, ña e dōo vá'a nuu Xuva ko. ¹⁷ Ña é ká'an naa Xuva ko kidaā, ña é nani Éliá ne, ñatii vata tsi ntáa o xo'ō. Kanñ nima ñá ka'an ntá'ví ña kidaā é ña kiin dávi ne, uni kuia nté dáva é ña ni kiin kuē'en tsi dávi san. ¹⁸ Kidaā ne, ka'an ntá'vi xtúku ña é na kññ dávi san ne, taxnuu Xuva ko dávi san. Kidaā né, ē'nu é tātá ña'a san.

¹⁹ Ntō'o tá'an kó, te iō nto é ntákušana nto itsi é nuu é ntaā í san ne, te tūku ña'a kanantiko ko ñá nto é kuinti'xe xtuku ntó ne, ²⁰ ñi ña é kanantiko ko ña ña é iō kuetsí i, ña é kaika itsi kini kaa ne, na kũtuni ña tsi kanakáku ña ña doxi'í san ne, ñá kunaá ka ña, tsi kada ka'nu ini Xuva ko ni ña, kuān te dōo kuē'e kuetsí ña.

Tutu é kuvi ūun e táxnūu San Pedru

Taxnūu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i da mí'i ka ntántoo ña

¹ Xu'u é Pedrú u ne, pustru iña Jesúcrístú u. Taxnūu u tú'ūn sa'á iña ña é ña te ntóo ñuú mii ī, ñi'vi ñā e ntántoo ñuú Pontú, ni ñuú Galaciá, ni ñuú Capadociá, ni ñuú Asiá, ni ñuú Bitinia, ² ña e nákaxnúu Xuva kō nte dí'na vatā o ntío ña. E tsóo xio Espíritū Sántū san nto vata koo é kāda ntaa nto é kāka'an Jesúcrístú ne, vata koo é ntūntoo nima ntó niñi ña. Nā tē nté kaa na naxnuu viko Xuva ko ntō, na tā'xi ña é kuntōo vá'a nto utén uten.

É ntantétu ō é vā'a

³ Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva ko, ñi'vi Uvā Tó'lo ko Jesúcrístu, tsi dóo ntúntā'ví ini ña kō né, tā'xi ña é kaku xtuku o ntā'a Jesucristu da ntóto xtuku ña é xi'i ña. Dukuān né, kuntōo díni ō é ntantétu o nūu i é vā'a é nī'i ko te kúvi. ⁴ Tsí ni'i ko uun doméni é ta'xi Xuva ko iña i'xá ña. Nā kantī'i doméni san. Vā'ā kue'én ne, ñā kunāā ntii dañu ntūvi. É tūví vā'á iña nto e dukún kan tē xee nto. ⁵ Tsí da xe ntákuinti'xe nto Xuva kō ne, ñī kue'én ini ña nada'an ña nto vata koo é xēe nto mí'i iō tu've é kuntooto ni ñā. Ta'xi ña é kūtuni nto sá'a ntuvi tē ntī'i ñuxiví sa.

⁶ Dukuān né, kuvi kuntōo díni nto, kuān te ntánto'o nto vevii uun da'na dá iō nuu i e dóo ntii tū'un. ⁷ Kāá kuaán san ne, kuān té ña kaxntíi ntii dañu ntūvi, ntá tsi ntaé'mi ña vata koo é ntī'i un ntīi ntīi nuu i é ña vá'a e ntádāka. Kuān ó kakuvi ni ntō da ntánto'o nto dí. Dukuān ó kantī'i nuu i é kīni ntāa é ñū'u nima ntó ne, kutuni te vá'a o ntákuinti'xe nto. Tsí díi díi ka nuu á'vi i é kuinti'xe vá'a nto Xuva kō é vā'a kaa kaá kuaán san. Kidaā né, tē kuinti'xe vá'a nto, kuān te ntánto'o nto ne, ká'an Xuva kō tsi dóo vá'a nto ne, ni'i nto dokoñu'u ntuvi tē nañu xtúku Jesucristu.

⁸ Dōo ntio nto Jesucristú, kuān té vata kiní nto ña. Kuān té ña kaíni ntó ña veví ne, ntákuinti'xe nto ña. Dukuān ne, ñā tē nté kaa díni nto. Ntē ña xee tá'an tú'ūn é ká'an nto nté kaa e díni nto, tsí vata tsi tē ntoo nto e dukún kán vevii. ⁹ Tsí da xe e kuinti'xe nto ne, é nakáku nima nto.

¹⁰ Ntuvi dí'na ne, ña é ka'án naa Xuva kó ne, ntáka'an ñā nuu i é vā'á san é nī'i nto vevii. Dōo nántuku ña, dōo tsíxe'e ña kuēnta iña i sá'ā. ¹¹ Xé'e Espíritū Cristu é kūtuni ñā nte dí'na nee iña é vē'xi é ntō'o Cristú, ni nūu i é vā'a é nī'i ñā rkontuvi. Dōo dé kuení ñā xoo ná'a ntu é vii ña sá'ā ne, amá ntu kuvi dí. ¹² Ntá tsi xe'é Xuva kō é kūtuni ña tsi tú'ūn e ntáka'an ñā ne, ñā tē é vā'á mii ñā, tsi é vā'á mii ntō. Tsí ñi'vi tū'un e ntáka'an ñā ni ntō vevii, ña e ntáka'an ntódo tú'ūn é nakáku ō. Kaxé'e Espíritū Sántū, ña e táxnūu Xuva kō nte e dukún kán, é kuān o ntáka'an ñā ne, ñā tē nté kaa ntio ánjē sán kutuni ñā nuu i sá'ā.

Kana Xuva ko kō é vā'á kue'en na kuvi o

¹³ Dukuān ne, koo tú've nto. Kuntitō xnto. Ntániñ nima ntó kuntētū nto nuu i é vā'á san é nī'i nto te nañu xtúku Jesucristu. ¹⁴ Vatā ó de i'xa é kāde ntaa ne, ñā vii ka nto é ntio nima kīni kaa nto, vata ō dé nto kidaā dá vata kutú've nto iña Xuva ko. ¹⁵ Ntá tsi é un ntī'ī é vii ntó ne, vii nto é vā'á kue'en, vatā ó de Xuva kō, ña e kána nto. ¹⁶ Tsí kaka'an tú'un Xuva kō: “É vā'á kue'en kuvi nto, vata tsi ō vá'á mii u”, ka'an ña.

¹⁷ Xuva kō ne, kaito nteé ña kō é un é un o te vā'á o, tē ña vá'a o kade ō; ñā kāde ña kuenta xoo ná'a ō. Tē ntáka'an nto Úva nto ñā ne, kuntooto koñu'u nto dá kaniñ ntūvi e tá'xi ña é kuntōo nto ñuxiví sa. ¹⁸ Ini nto tsí da nakáku ña kō é dōto tsi ntáde o nuu i é ña kaidiá'vi vatā xkoó ini uváta kō, ña intóo kidaā ne, ñā tē diu'un ni ntá'vi ña kuenta iña kó, ntē ña tē diu'un kui'xín, ntē ña te káa kuaan, nté da nēé ka nuu i é kanat'vi. ¹⁹ Tsí niñi Cristu e dóo nuu á'vi i e ntá'vi ña iña ko. Cristú ne, vata kaa a le'ntu é ña tuví nee kuetsí i, é ña ni kuléntū, kaa ña. ²⁰ Nté dí'na dá iñi ntu'u ñuxiví san ne, dē kú'vé Xuva kō é kuān koo kuvi ña. Ntá tsi dā nté ntuvi sá'a dá dokó sa ntī'i ñuxiví sa ne, taxnuu Xuva ko ñā é vā'á tsi mii ntō. ²¹ Tsí kuenta iña ñā ne, ntákuinti'xe nto Xuva kō. Tsí Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ñā ne, xé'e ñā e dóo ka'nu ñā'a kúvi ña, vata koo é kuinti'xe nto Xuva kō, vata koo é kūtuni nto tsí nta'a ña vé'xi é un ntī'ī é vā'á iña nto.

²² É ntūntoo nima ntó e kuinti'xe nto é nuu é ntaā i. Veví ne, ñī kue'én ini nto na kuñima ntó ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Dukuān né, koo ntii ntō é kuñima ntí'xe

nto ta'an nto kaniñ nima nto. ²³ Tsi e ní'i nto ntuví xēé iña nto é vata kaa te ūvi íto káku nto. Ntá tsi ña te kuenta iña uva nto ña é xi'i e káku nto ve, tsí ñi'ni tū'ún Xuva kō é kántíto ntii ña'ni ntūvi. ²⁴ Tsí uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō:

Un ntíi ntíi ña'a sán ne, vata ntáa xuku ntáa ña.

E dóo nuu á'vi i iña ña veví ne, vata ntáa laa xuku ntáa.

Kaxi'i díi xuku i sán ne, kanakó'xo laa i,

²⁵ ntá tsi tū'un Xuva kō ne, kutūví ntii ña'ni ntūvi,

ka'an. Tū'ún tsikán ne, ñi'ni tū'un é vā'a e ntáka'an ntódo ña ni ntō.

2

¹ Dukuān ne, ñá víi ka nto nté uun ká nuū i é kīni kaa. Ñá kanī nta'ví ka nto ta'an nto. Ñá te ūvi nuu i víi nto. Ñá ku kune'ū iní ka nto. Ñá ká'án ka nto é kīni kaa iña ta'an nto.

² I'xa é dā ve káku ne, dóo kanantukū é tsitsi. Kuan koo nantūku nto tū'un Xuva kō dí, ñi'ni tū'un é vā'á kue'en. Kuān koo kue'nu nto da nté ñāni'i kué'en nto ntuví va'á iña nto.

³ Tsi é ñi'ni ntó ve e dóo va'á Xuva kō.

Cristú ne, vata kaa xuu é kántíto kaa ña

⁴ Ki'xi etsin nto Cristu vé, ñi'ni ña é vata kaa xuu é kántíto kaa ña. É nakuítá ña'a san xuú san, ntá tsi Xuva kō né, ñi'ni xūu é nakaxnúu ña, e ña te nté kaa nuu á'vi i kuenta iña ña. ⁵ Ñi'ni ntō né, vata ntáa xuu é kántíto ntáa nto dí. Kué'e ntō é víi Xuva ko ni ntō vata koo é kūvi nima ntó víi ña. Ta'xi ña é víi ntó dutu ñá dí, vata koo é kue'é nto ña doméni ntuví iña nto vata o ntío ña. Ki'xi ña doméni nto, tsí ntuvá'a nto ni ña kué'nta iña Jesúcristu. ⁶ Tsí uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō:

Uun kaa xuu e xtúvi ú ñuú Siuún ne,

uun xuu é nakaxnúu u é kodo nūu,

uun xuu e dóo nuu á'vi i.

Xoo é kākuinti'xe i ne,

ñá kuntá'xa iní ña kuenta iña i,

ka'an. ⁷ Dukuān né, ntō'o e ntákuinti'xe ntó ña ne, ñá tē nté kaa va'á ña, kuini'ni nto. Ntá tsi ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i ña ne, ntō'o ña vata ó uve na'a kaka'an tū'un Xuva kō:

Xúu é nakuíta ña ntáde vá'a víi san ne,

ñi'ni kúvi xuu ódo nūu éti víi san,

ka'an. ⁸ Kaka'an xtúku tū'un Xuva kō:

Naki'í ña'a san xuú san ne,

ntava ntodó ña,

ka'an. Tsí ntava ntodó ña tē ña kuinti'xe ña tū'un Xuva kō. Tsí kuan ó de kú'vē ña é kōo.

⁹ Ntá tsi ñi'ni ntō ne, ña'a é nakaxnúu Xuva ko kúvi nto. Dutu iñá rei kúvi nto ne, uun tatá ña'a é ntūntoo nima i kúvi nto, tsi ntáduku ntée nto Xuva kō. Kuān ó ni ntō vata koo é ká'an nto tsi dóo vá'a o dé Xuva kō tsi e nátavā ñá nto mí'i e dóo neé san ne, da tsóo ña nto mí'i e dóo vá'a kaxi'í nuu mí tui ña. ¹⁰ Di'na ne, ñá tē nee ñá'a nto, ntá tsi veví ne, ña'a Xuva ko ntō. Di'na ne, xoxó ña'a é kantunta'ví ini ña nto, ntá tsi veví ne, kantunta'ví ini Xuva ko ntō.

Kada tsiñu nto iña Xuva ko

¹¹ Ení ko e dóo ntio kó nto, vata ntáa ña tuku ñuú ntáa nto, é vata te vē'xí taan xnto ñuxiví sa. Dukuān ne, kaikán u nto tē ña víi nto é kīni kaa é ntio kúñu ntō é kanaa ntée nima nto. ¹² Vá'a koo víi nto dá ntōo nto mé'ñū ña'a, ña e ñá ini Xúva kō. Dukuān né, kuān te ntáka'an kīni ña iña nto vevii tsí ña te vá'a ó de nto ne, ntá tsi kīni ña tsi ntáde ntí'xe nto é vā'a. Kidáa né, te vē'xí Xuva kō é vē'xkada kú'vē ñá ne, ká'an ñá tsi dóo ka'nu Xuva kō.

¹³ Kuenta iña Tó'o ko Jesúcristu ne, kuiko ñu'u nto ūn ntíi ntíi ña uve da neé ka tsiñu, kuān té ña tsiñu na'nu i, tsí ñi'ni ña é odo nūu ña, ¹⁴ o kuān té ña tsiñu i san é kataxnūu ña. Tsí ñi'ni tsiñu ña é kué'é ña na ntō'o ña ntáde é kīni kaa sán ne, ó é ká'an ña e dóo vá'a ó de ña ntáde ntaá san. ¹⁵ Ntio Xuva kō é kuān koo víi nto vata koo é ña kuvi ka'an ntée ña tuntú san nto, ña é dotō tsi ntáka'an.

¹⁶ Kuān té xoxó ka taxnuu i nto nté koo víi nto, ntá tsi ña ku dotō tsí víi nto é kīni kaa, tsí víi nto é vā'á vata tsí ó de ña ntáde tsiñu iña Xuva ko. ¹⁷ Kuiko ñu'u nto ūn ntíi ntíi ña'a san. Kuinima nto un ntíi ntíi ta'an nto, ña ntákuinti'xe i san. Kuiko ñu'u kué'en ntó Xuva kō. Kuiko ñu'u ntō ñá odo nūu san.

Koto nto nté ó ntó'o Cristu

¹⁸ Ntō'o e ntáde tsiñu nto ne, kada ntaa nto e ntáka'an tó'o ntō. Kuān te vá'a ña'a ña ne, ntántunta'ví ini ña nto, kuān te dóo diin ñá ne, ntá tsi kuiko ñu'u nto ña. ¹⁹ Tsí kaka'an

Xúva kō tsi vá'ā ó te kutíi ō é nto'o ko kuēnta iña nuu i é ña te kuétsi ko, tē ntáde ntaa o e ntío ña. ²⁰ Te ni'i nto é nto'o nto te vii nto é kīni kaa ne, ¿va dóo ntu nuu á'vi nto e kūtíi nto é ntō'o nto iña kuétsi nto san? Ntá tsi te kūtíi nto nto'o nto kuenta iña nuu i é vā'a é edé nto ne, tsíkān é nuu á'vi i, kuiní Xuva kō. ²¹ Dīvi tsi tsiñu kána Xuva ko ntō é vii nto. Ini nto nté o ntó'o Cristu kuenta iña nto. Dukuān ne, náñē'e ñá nto nté koo vii nto vatā o dé ña. Kuan tsi koo vii nto dī. ²² Dīvi ña ne, nté uun ito ña ni ide ña é kīni kaa; nté uun ito ña ni eni ntá'ví ña ña'a. ²³ Dā ka'an kīni ña'a san ni ñá ne, ñá ni nantiko koō ña nté uun é kīni kaa. Dā ntó'o ña ne, ñá ni ká'an ñá te ntánaa ña. Ntá tsi ntáda ña kuenta ntá'a Xuva kō, ña e dóo ini é xntēkú kū've va'a. ²⁴ Mii ñá ído ña kuétsi kō kúñu ñá dá xi'i ña ntíkā krusi kan vata koo é ña vii ka ō é kīni kaa, tsí vii o da mii é vā'a. Dīvi ña ni'i kui'í ña vata koo é ntuvá'a nto. ²⁵ Tsí dī'na ne, ntaíka xaa nto vata ntáa le'ntu, ntá tsi e ntíko koō nto mí tuví paxtu ntó, ña kanada'an nima nto.

3

Nté koo vii ña e éni vi'i

¹ Dukuān dí, ñadī'í, kuiko ñu'u ntō xii nto, vata koo te iō ña é ña ntákuinti'xe i tú'un Xuva kō ne, nakaku ña, kuān te nté uun tú'un ña ni ka'an ntó ni ñā, tsi dóo vá'ā o ntáde nto utén uten. ² Tsí ini ña tsi dóo vá'ā ó de ñadī'í ñá, tsi dóo koñu'u ña. ³ Ña te e ntántukutu ntó né, ntē ña te dóo vá'ā o ntánekin nto dīki nto, ntē ña te kití e kúvi kaá kuaan kañú'u nto, ntē ña te dú'nu e dóo va'á kue'en. ⁴ Tsi é nuu xū'ú nima ntó kán, e dóo víta ini nto, e dóo ñikādín nima nto. Tsíkān e díi ka nuu á'vi i nuu Xuva ko, tsí dīvi é ña te kánativi kue'en. ⁵ Tsí kuan ō dé ñadī'í va'á san kídaā dí, ña ntákuinti'xe i Xuva kō. Edé ntaa ña e ntáka'an xii ña, ⁶ vata ō dé ntaa Sárā san é káka'an Ábraan. Kaka'an ñá tsi tó'o ña ñā. Dīvi ntō ne, i'xá ña nto te vii nto é vā'a ne, nté uun nuu i ña te ntaú'vi nto.

⁷ Dīvi ntō dí, ñatīi, kuenta vii nto ñadī'í nto, tsí ña túvi ntíi ña vatā ó iō ntíi nto. Kuiko ñu'u nto ñā, tsí dadīi tsi ni'i nto ntuví va'á iña nto ni ña nta'a Xúva kō. Kuān koo vii nto vata koo é ña te neé kadí nuu i tē ntáka'an ntá'ví nto.

Ña e ntánto'o i e ntáde é vā'a

⁸ Uun ká xtuku nuu i ká'an ú ni ntō. Kuédadīi tsi nima ntó, un ntíi ntīi nto. Na kāxnúu nto ta'an nto nee iña e ntánto'o ña. Na ntuntá'ví ini nto ta'an nto. Kuinima ntó ña. Ná vii ka'nu nto ni ñā. ⁹ Tē ntáde ña'a san é kīni kaa ni ntō ne, ña nantíko koō nto é kīni kaa sán dī. Tē ka'an kīni ña'a san ni ntó ne, ñá ku ká'an kīni nto ni ñā, tsi vá'a koo ka'an ntó ni ñā. Tsi kána Xuva ko kō vata koo é ta'xi ña kō é vā'a. ¹⁰ Tsí uve na'a kaká'an tú'un Xuva kō:

Tsí xoo ñá'a é ntio ña e dóo vá'a koo kuita ntí'xin ntuvi iña ñá ne, kuenta na vii ña é ña ká'an ña é kīni kaa, é ña kaní nta'ví ña ta'an ña.

¹¹ Na xtuvi mii ña é vii ña é kīni kaa ne, na vii ña é vā'a.

Na nantukū ña nté koo kuntoo vá'a ña ni tā'an ña.

¹² Tsí kainí Xuva ko xōo é vā'a ña'a ne, katekú ña te káka'an ntá'ví ña ni ñā, ntá tsi ña ncho kīni ña xoo é kīni ntáa i, ka'an tú'un Xuva kō.

¹³ ¿Xoó ntu kuvi vii i ni ntō é kīni kaa te dí mii tsi nuu i é vā'a ntáde nto? ¹⁴ Ntá tsi te nto'o nto kuān te ntáde nto é vā'a ne, kuntōo dīni nto. Ná ku dá vá'a nto tē xoó ña'a nau'vi ñá nto. Ntē ña kutsú'un nto kuenta iña ña. ¹⁵ Tsí kīni vá'a ntó nima nto tsí Cristú ne, díi ka ka'nu ña. Dīvi ñā e Tó'o kō. Koo tú've nto nté koo ka'an ntó ni da xōo ka ña'a te tsixe'e ña ntō nté kui kuínti'xé nto. Ntá tsi ña vii ka'nu nto. Kuiko ñu'u nto ñā. ¹⁶ Vá'ā koo vii nto vata koo é dīni kunuū nima nto. Kídaā né, tē ka'an kīni ña'a san iña nto da ntáde nto é vā'a e ntákuinti'xe nto Cristú ne, dīvi ña ne, kuka'an nuu ña.

¹⁷ Tsí díi ka vá'ā ó te nto'o kō da ntáde ō é vā'a san naa i é nto'o kō da ntáde ō é kīni kaa sán, te kuan kōo é ntio Xuva kō. ¹⁸ Tsí mii tsi Cristu ntó'o ña dá xi'i ña é uun ito tsi kuenta iña kuétsi kō. Dīvi ñā é ña tuvi kuétsi ñā ne, xí'i ña kuēnta iña ko xo'o é iō kuetsí kō, vata koo é kī'in ni'i ña ko nuu Xuva ko. Xí'i kúñu ñā, ntá tsi nima ñá ne, ntoto xtuku. ¹⁹ Dukuān o ñé'e ñā, ixka'an ntódo ña mí'i ñu'u kutū nima ña é xi'í san. ²⁰ Ña tsíkán ne, ña intóo kídaā é ña ni kuínti'xe i, kuān te kutíi Xuva kō intétu ña ña ñi dukuān de vá'a Noé san tun ntóo ka'nu san. Úna ñā'a kudii nakáku ña é ñu'u vá'a ña iní tun ntóo san dá nakuntéku teni nú ntute kán. ²¹ Kuan kōo vevíi ne, ntántada náa o iña ña é nakaku mé'ñu

ntute san, tsí nakáku o te itsi ntute o. Nã tē tsi kúñu dentu kō é ntuntoo, tsí nima ko é ntūvá'a ni Xuva kō kuenta iña Jesúcristu, dívi ñā e ntóto xtuku ñā dá xi'i ñā. ²² Kúntāa ñā e dukún kan vē ne, tuví ñā diñi kua'a Xuva kō. Doo ntaíko ñu'u ánjē san ñá, ni ūn ntíí ntíí ñā odo núu san.

4

Kada tsiñu o vatā o tá'xi Xuva kō é kūvi vii o

¹ Tsi dúkuān né, vata o ntó'o Cristu ni kúñu ñā ne, kuan koo kadā kuení nto tsí kuvi vii nto é ntō'o nto di. Tsí xoo ñá'a e ntó'o ñā ni kúñu ñā ne, é xtuví mii ñā é vii ñā é kīni kaa, ² vata koo e dá ntōo ká ñā ñuxiví san ne, ñá vii ka ñā é ntio kúñu ñā, tsí vii ñā é ntio Xuva kō. ³ E xée ntuvi é tsoo mii ntō é edé nto vatā o dé ñā'a sán di, ñā é ñā ntákuinti'xe i Xuva kō. Tsi é un ntí'í é kīni ntāa ntáde ñā. Ncho kada xení ñā ni ñādi'í. Ntáde kí'vi ñā. Da mii kuē'en tsi dodíni ntáde ñā. Dōo ntáxi'i ñā. Ntaínúu ini ñā tuku xuva ñā e ñā ntío kue'en Xúva kō. ⁴ Dā kúdu'va ñā e ñá ncho kuve ta'an ká nto ñā e ntáde ñā nuu i é kīni ntāa ne, ntáka'an kīni ñā iña nto ve. ⁵ Ntá tsi nakué'e ñā kuenta ntá'a Xuva kō nté o dé ñā. Tsí Xuva ko xntēkú ku'vē ñā iña ñā ntantíto ni ñā é xi'í san. ⁶ Dukuān ne, ká'an ntōdó ñā tú'ūn va'á san ni ñā é xi'í san di vata koo é kuntíto ñā kuenta iña Xuva kō, kuān te ni'í kúñu ñā é ntō'o i.

⁷ Dóko sã ntí'í un ntíí ntíí nuu í ve. Dukuān né, kadā kuení va'a nto. Diin diin tsi kuntōo nto vata koo é kūvi ka'an ntá'ví nto kaníi nima nto. ⁸ Uun nuu i e díí ka va'a é vii ntó ne: dōo kuinima ntó ta'an nto utén uten. Tsí te kuinima kó ta'an kō ne, kada ka'nu iní o ni ñā, kuān te dōo iō kuetsí ñā. ⁹ Nã ku dē víni nto vi'i nto é kutúví ta'an nto. ¹⁰ Tsí e tá'xi Xuva ko tsiñu é vā'a é vii o é un é un o. Na vii ó tsiñu é vā'á san é vā'á ta'an ko vatā ó de ñā ñu'u nta'a i tsiñu na'nu é xe'é Xuva kō. ¹¹ Xoó ñā'a é kaka'an ñā ne, na ká'an ñā vata o xe'é Xuva kō é ká'an ñā. Xoó ñā'a é kaxntii ñā ta'an ñā ne, na kōo ntii ñā vii ñā vata o xe'é Xuva ko ntii ñā é vii ñá, vata koo é da nēe ka é vii ó ne, ká'an ñā'a sán tsi dōo va'á Xuva ko ni i'xã ñá Jesucristu. Ká'an o tsi dōo va'á ñā. Na kadā kú'vé ka ñā é un ntí'í ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

É nto'o kō é kuntíkin ó Cristu

¹² Ení ko e dōo ntio kó nto, ñá ku kadā kuení nto te ñū'u nto mé'ñū ñu'u é ka'í'xí san é kaíto nteé Xuva ko ntō. ¹³ Nã ku da kudū'va nto, tsi díní koo kuntōo nto e ntánto'o nto vata o ntó'o Cristu, vata koo é díí díí ka diní nto ntuvi tē naínu xtúku ñā, tē ntii díto ñā é káxi'í nuu ka'nu ñā. ¹⁴ Te ká'an ntée ñā'a san nto tsi ntákuinti'xe nto Cristu ne, dōo diní nto tsi Espíritu Xuva kō e dōo va'a vexkútuví ñá ni ntō. ¹⁵ Ío ñā'a ne, ntánto'o ñā e é'ni ñā ñā'a ne, o du'u ñā ne, o dé ñā é kīni kaa ne, o kīni nuu ñā iña ñā'a san. Nta tsi ñā kuān koo vii nto. ¹⁶ Ntá tsi te xoó ñā'a ntánto'o ñā e ntántikin ñá Cristú ne, ñá kúka'an nuu ñā. Tsí nakué'e ñā sintiá'vi nta'a Xuva kō é xe'é ñā é kuān koo nto'o ñā kuenta iña ñā.

¹⁷ E xée ntūvi é xntēkú kú'vé Xuva kō. Te di'na xo'o xntekú ku'vē ñā iña kó ne, ¿nté koo vii ñā ni ñā'a san, ñā é ñā ntákuinti'xe i tú'un Xuva kō? ¹⁸ Tē dá kuetsi ntánakáku ñā é vā'á san ne, ¿nté koo kuvi ni ñā ntáde é kīni kaá san, ni ñā é iō kuetsí i san? ¹⁹ Dukuān né, dívi ñā e ntánto'o ñā tsí kuān o ntío Xuva kō é vii ñā ne, ñá kōo da'na é vii ñā é vā'a. Na ntāda ñā kuentá nima ñá nta'a Xúva kō, ñā é ede vā'a ñā, ñā e nté uun ito ñā tsoo mii ñā ñā.

5

Itsi iña ñā ntákuinti'xe i

¹ Vi'a ve ne, ncho kué'e ú itsi iña ñáta, ñā odo nūú iña nto. Xu'ú ne, ñatā ú di ne, iní u nté o ntó'o Cristú ne, dadíi tsi ni'í ko ni ntō é vā'a é tá'xi ñā ko te naínu xtúku ñā. ² Kuenta vii nto ñā e tá'xi Xuva ko nto vatā ó kade paxtú san kuenta a le'ntu ñā. Nã te kué'e kuetsi ñā nto é vii nto, tsi dodíni nto vii nto. Nã tē é diu'un ntío nto, tsí kaníi nima ntó vii nto. ³ Nã ku vii nto tó'o ñā'a, ñā e ntáde nto kuenta, tsí nañē'e ntó ñā nté koo vii ñā vatā o ntáde nto. ⁴ Tē ntii díto paxtu ñá odo nūú san ne, ní'í ntō doméni e dōo va'a é ñā kantí'í.

⁵ Dukuān dí, na kuetsí, kuiko ñu'u nto ñata, ñā odo nūú san. Un ntíí ntíí ntó ne, ñá vii ka'nu nto ni ta'an nto. Tsí uve na'a tú'un Xuva ko kaka'an: Nã kaxntii Xuva ko ñā'a, ñā e ntáde na'nu iña mii i, tsí kaxntii ñā ñā ntá'vi, ñā é ñā ntáde na'nu san,

ka'an. ⁶ Ntā'vi tsí koo vií nto nuu Xuva ko, ña e dóo ntii iní í, vata koo é kada ka'nu ña nto tē xee ntúvi. ⁷ Da nēé ka nuu i e ntádē kuení nto ne, ntada nto kuenta ntá'a ña, tsí ña kade ña nto kuenta.

⁸ Ntítō vií nto kuntōo nto. Koto nto tsi é ña vá'ā sán ne, kanāa ntée nto vatā ó de ñaña, kiti kakachu'u ntáa é kaika ti kanantuku tī nee iña é kā'xí ti. ⁹ Nā vií nto é ntio i, tsí kuinti'xe vá'a nto Xuva kō. Tsí ini nto tsí dadii tsi ntánto'o ta'an nto dá kaniñ ñūxivi sa. ¹⁰ Ntá tsi tē kúvī é ntō'o kudii nto ne, Xuva ko tā'xi ña é kuinti'xe kue'en nto. Ta'xi ña é kūtíi nto é un ntí'í. Ta'xi ña é kūtū've vá'a nto nee iña e ntákuinti'xe nto, tsí ña e dóo vá'á ña. E kána ña kō é nī'i ko é vā'á nta'a Cristú ne, ntavá'a ña nto. ¹¹ Ká'an ō tsi dóo vá'á ña, tsí kuvi vií ña é un ntí'í ntii dañu ntūvi. Kuan tsi koo na kōo.

¹² Nta'a ení ko Silvanu, ña e dóo de ntaa, kuíni ko, de vá'a ú tutú sa'a vata koo é tā'xi kudii u nto itsi, vata koo é kā'án u ni ntō tsi sá'ā é nuu é ntaā i iña é vā'a e tá'xi Xuva ko kō. Itsi sá'á tsi kuntikin nto.

¹³ Nā ntákuinti'xe i, ña ntoo ñuú Babiloniá ne, taxnūu ña ntiusi nto. Dadii tsi nakaxnúu Xuva ko ña ni ntō. I'xá ko Marcú ne, taxnūu na ntiusi ntó di. ¹⁴ Nanume nto ta'an nto é kuinima tá'an nto é nuu é ntaā i.

Vá'a vá'a tsi koo kuntōo nto, un ntí'í kue'en dú'va nto, tsi ntáduku ntée nto Cristu.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Pedru

Taxnūu Pedru tú'un iña ña ntákuinti'xe i

¹ Xu'u é Simuun Pedrú u ne, kade tsiñu ú iña Jesúcrístú ne, pustrú u iña ña. Taxnūu u tú'ūn sa'á iña nto, tsi é nī'i nto é dadii kuinti'xe nto nī kó, tsi dóo vá'ā ó de Xuva ko ni Jesúcrístu, ña é nakáku kō ne, ñá káde ña kuenta xoo ná'a o. ² Díí díí ka kue'e na tá'xí Xuva kō é vá'á iña nto, é kuntōo vá'a nto, tsí ini nto Xuva kō ne, iní nto Tó'o ko Jēsuú dí.

Nte ntáa ña ntákuinti'xe i

³ Tsi dóo ntii iní Xuva kō né, ta'xi ña kō é un ntí'í é kantio kō é nī'i ko ntuví va'á iña ko, é un ntí'í é kantio kō é vii o é vá'a, tsí ini o ña. E kána ña kō, tsi dóo ka'nu ña ne, dōo va'á ña dí. ⁴ Dukuān ne, e tá'xi ña ko xū'u ña é vii ñá nuu i e dóo ka'nu, nuu i e dóo nuu á'vi i, vata koo é ntuvá'a nima ntó vata kaa mii ña, te xtuví mii nto é kánatívi ñuxiví san é ntio nima kīni ntáa nto. ⁵ Dukuān né, dí'na na kuinti'xe nto ne, kidáa né, kaniñ nima nto vii nto é vá'á dí. Kidáa né, nakuā'a ká nto vata koo é kutu've nto iña Xuva kó dí. ⁶ Ná vii ka nto vatá ó ntio nima kīni ntáa nto. Na kūtíi nto é un ntí'í né, kunuu iní ntó Xuva kō. ⁷ Kuinima ntó ta'an nto, ña kuinti'xe i sán ne, kuinima ntó da xóo ka ña'a dí.

⁸ Tē ini nto nuu i sá'a ne, kuān koo vii nto utén utén ne, kunuu á'vi ntuví iña nto. Ná tē é ntaā i é ini nto Tó'o ko Jesúcrístu. ⁹ Xoó ña'a, ña é ña káde nuu i sá'a ne, vata kaa ña kuāa kaa ña, vata kaa ña é ña káxi'i va'á nuu i. É kūnaá ini ña tsi é ntuntoo nima ñá kuétsi é edé ña kídaa. ¹⁰ Dukuān né, ta'an ko, díí díí ka ntukū nuu iní nto é kūtuni vá'a nto tsí nuu é ntaā i é nakaxnúu Xuva ko ntō, e kána ña nto. Te kuān koo vii nto ne, ñá kō'xó ntēé ka nto nuu i é kīni kaa. ¹¹ Kidáa ne, ña kada vini kué'en tsi Xuva kō é kī'in nto mí kadē kú've Tó'o ko Jesúcrístu, dívi ña é nakakū ñá ko, ntii dañu ntūvi.

¹² Dukuān ne, nguentúvi nanu'u u iní nto nuu i sá'a, kuān te é ini nto, kuān te ntákuinti'xe vá'a nto é nuu é ntaā i e téku nto. ¹³ É vá'á, kuiní ko, é ká'an ka u é naka'an ntō sá'ā, dá tuví ka u ñuxiví san. ¹⁴ E tá'xi Tó'o ko Jesúcrístu é kūtuní ko tsí ña na'á ka kutúví u ñuxiví sa. ¹⁵ Dukuān ne, kaxió ntii u é nakuā'a vá'a ú nto sá'ā vevíí, vata koo é naka'an nto nūu i sá'a rkontuvi dá xoxó ka u.

Iní ntí e dóo ka'nu Cristu

¹⁶ Tú'un é nañé' é ntí nto kuenta iña i é nañu xtúku Tó'o ko Jesúcrístu é ña te nté kaa ntii iní ñá ne, ñá te ni tává díki mií ntí, tsi iní ntí ntuxnúu mií ntí Tó'o kō e dóo ka'nu ña'a ña. ¹⁷ Tsi xé'e Xuva kō e dóo va'á iña ña, é kuiko ñu'u o ña. Tsi díto nte e dukún kan vē'xí tatsin Xuva ko, kaká'an, "Sá'a í'xá mií ko e dóo kakuinimá ko, e dóo diní ko ni ñā", ka'an. ¹⁸ Ntí'í ne, tēkú ntí tatsín san é vē'xí nte e dukún kán, tsí dadii ntoo ntí ni ñā rki uku kuikó san.

¹⁹ É kūtuni ko tsí nuu é ntaā i é ntáka'an ná'a san kídaa, ña é ka'an naa Xuva ko. Vá'ā ó te vii ntó kuenta tú'ūn e ntáka'an ñá san, tsí vata kaa ñu'u é káxi'í nuu mí nēé san é dā nté xēe ntúvi tē nañu xtúku Cristu é nāxi'í nuu ña nima nto. ²⁰ Ntá tsi dí'na kantio é kūtuni nto tsi tú'ūn é ūve na'a kaká'an Xúva ko kuēnta iña nuu i é kúvi ne, ñá te da xóo ka ña'a ni tává díki mii ña. ²¹ Tsí ña é ká'an naa Xuva ko kídaa ne, ñá te díki mii ña ni tavá ña é ntáka'an ña, tsí Espíritū Sántū san nañé' é ñá ña nté koo ka'an ña.

2

Ña'a, ña e ntánañé' é dovete

(Judas 4-13)

¹ Ntá tsi kídaa ne, xíō ña'a e táva díki mii ña é ká'an ñá dovete ne, kuān koo vii ña'a san ni ntó dí. Nakuā'a ña nto tú'ūn é ña te tú'ūn Xuva kō. Nakuā'a xu'ū ñá nto nchú'un vetē é kaido doxi'í. Ká'an ña tsí ña te Xuva kō ña é nakakū ña. Ntá tsi kantí'í tsi nakūnaá mii ña kúñu ña. ² Ná te da díi ña'a kuntíkin ñá ña é vii ña é kini kaa vatá ó de ña dí. Kuenta iña ñá ne, ká'an kīni ña'a san iña itsí va'á san. ³ Dōo ntio ña diu'ún ne, nañé'e ñá nto tú'ūn é kúdíí dovete vata koo é kukuika ña kuēnta iña nto. Ntá tsi nte éma tsi iō tu've é ntō'o ña. Na ná'a ka dá nī'i ñá doxi'í san.

⁴ Ná ni de ka'nū iní Xuva ko nī ánjē san é ede é kīni kaa, tsí nakuíta nuu ña i dô'vi kan mí nēé kue'en, mí ku'un kutu dā nté xēe ntúvi é xntēkú kú've Xuva ko ūn ntíí ntíí ña'a.

⁵ Ná ni ntuntá'ví ini ña ñatā, ña intóo kídaa dí. Mii tsí Noeé san é ká'an ntódo ña tú'ūn

va'á san ne, nákáku Xuva ko ña, ni ū'xe ñá'a ká, dā nánxntekū ñá ntute é nakūntéku teni dá kaniñ ñūxiví san, mi ntántoo ña kini ntáa san. ⁶ Ē'mi kue'en Xúva ko ñūú Sodomá, ni ñūú Gomorá di. Ntāda ña xaa é un ntí'í, vata koo é na kīnī ña kini ntáa san nté koo nto'o ña di. ⁷ Ntá tsi nakáku ña ña é nanī Loó san, tsi dóo va'á ña'a ña. Dōo u'vi kúvi ña tsi dóo ntáde xení ña'a san.

⁸ Dōó dutsi kuīni ña ntáduku ntée Xuva ko san dā ini ña nté o de ña ñūú ña, da téku ñā e dóo ntáka'an kīni ña'a san. Nté ēmá tsi ña ni ntio kué'en ña nté o de ña ntántoo ni'i ña. ⁹ Ini Xúva kō nté koo nakáku ña ña ntáduku ntée ña da ntánto'o ña. Ini ña nté koo kué'e ña é ntō'o ñá kini ntáa sán di dā nté xēe ntúvi é xntēkú ku've ñá ña'a san. ¹⁰ Díi díi ka kué'e ña é ntō'o ña ntáde e ntáka'an níma kīni ntáa ña, iña ña é ña ntaíko ñu'u ña odo nūu iña ña. Ná tē ntákuka'an nuu ña; ntáde ña da nēé ka nuu i é ncho víi ña. Ntē ña ntaú'vi ña é kā'an ntee ña ña é odo nūu e dukún kán. ¹¹ Ntá tsi mií ánjē sán ne, kuān te díi ka ntii ini ñá ne, kuān te díi ka kuvi víi ña ne, ntá tsi ña te ntáka'an ntée ña ña nuu Xuva ko.

¹² Ntá tsi ña kuān ntáa sán ne, vata ntáa kiti é ña tuví nee ntáde kuení ti ntáa ña. Ntáde ña vata tsi káan ini ña. Kiti sán ne, ntánakaxa ti ne, da ntátiin ña ti ne, da ntaé'ni ñá ti. Kuan ntáa ña di. Tsi ntáka'an kīni ña nuu i é ña ntákutuni vá'a ña ne, kuān tsi koo kuví ña di vatā ó kaxi'i kiti san. ¹³ Nto'o ñā dí vata tsi ō nánto'o ña ña nguú san. Dōó diní ntōo ña vata tsi káan ini ña, da nēé ka tsi ura. E dóo dentu ña. É kuīni ña e ntáde ña doka'an ne, dōo diní ña ntaéni nta'ví ña nto da ntaé'xi dadii ña ni ntō.

¹⁴ Da xōo ka ñad'i ntaíni ña ne, ncho kini dikí ña ña. Ñá kantā'á ña e ntáde ña é kīni kaa. Ntáde ña vata koo é kuntikīn ña'a san ña, ña é vata kutú've vá'a i iña Xuva ko. É kūtú've ña é ki'i ña da nēé ka nuu i é ntio ña. Ntá tsi dóo ni'i ña é nto'o ña nta'a Xuva kō. ¹⁵ Xtuví mii ña itsí va'á san ne, dá dotō tsi ntaíka ña. Ntáde ña vatā o dé Balaan, i'xá Beu, ña e dóo ntío i é ni'i diu'un dá edé ña é kīni kaa. ¹⁶ Ntá tsi uun buru de tíi ti ni ña kuēnta iña kuétsi ñā. Kuān té ña kuvi ká'an búru sán ne, ntá tsi ní'i ti tatsin ñá'a, kaka'an ti é ña ku dé ka ña é kīni kaa.

¹⁷ Ña kuān ntáa sán ne, vata ntáa pusu é itsi núu ntáa ña, vata ntáa viko é kue'en ni'i tatsin. Ní'i ñā é ntō'o ña ntii dañu ntuvi dá kuntōo ña mi dóo nēé kue'en, e xtúví tu've Xuva ko iña ña. ¹⁸ Tsí da doto tsi ntáka'an ñá nuu i e dóo na'nu ne, ntáde ña é kō'xó ntée xtuku ña'a san nuu i é kīni kaa, ña é dā vé kii nteé xio ta'an ña e ntáde é kīni kaa san. ¹⁹ Ntáka'an ñá ni ñā'a san tsí kuvi kaka xaa ña ve, ntá tsi ntáde tsi mii ñā é káde tsiñu ña iña i é kīni kaa san. Tsí da nēé ka nuu i é kuvi vii ni ūun ña'a ne, ñāvi é kúvi tó'o ñā. ²⁰ Te xtuví mii ña nuu i é kīni kaa é ió ñūxiví san te ini ña Tó'o ko Jesūcristu, ña é nakáku kō ne, ntá tsi te kīni nuu xtúku ña nuu i é kīni kaa sán ne, te kúvi vii é kīni kaa san ni ñá ne, da díi díi ka nta'ví de ña é vāta kaa di'na. ²¹ Díi ka vá'ā ó tē dí ña ni ini kue'en ña itsi vā'á san é xtuví mii ña da rkontúvi é ini ña tú'un Xuva kō é nakuā'a ña'a san ña. ²² Kuan kōo kúvi ni ña vatā xkoó ka'an ñá'a san: “Kanakanaxí xtuku tīnā san e ntú'xen ti. Kanakutsi o kútsín san ne, ntá tsi kanakunúu nto'o xtuku ti nto'xo san”, xkoó ka'an ñá'a sán di.

3

Nainu xtúku Tó'o kō

¹ É uvi ito táxnūu u tú'ūn san iña nto, ení ko e dóo ntio kó nto. É uvi ito kaka'án u ni nto sá'á vata koo é kuntitō nto é kadā kuení va'a nto. ² Nanū'u ntó ini nto nté ō ntáka'an ñá'a, ña é ka'án naa Xuva ko kídaa, ni tū'un e xtúvi Tó'o kō, ña é nakáku kō, é nañé'e ñá kō.

³ Di'na kutuni va'á nto sá'a: tē xee ntúvi é dokó sa ntí'i ñūxiví san ne, ki'xi ña'a ña é narkíntēé Xuva kō, ña é dotō tsí vii é ntio nima kīni ntáa í ne, ⁴ ká'an ñā: “¿Nté ntu ō kúvi ni tū'un é káka'án Cristu é nainu xtúku ña? Un tsi nte dá xi'i úvata ika kō né, kuan tsí ó kakuvi vata ō kúvi nte ntúvi dá iñi ntu'u ñūxiví sa”, koo ka'an ña. ⁵ Ña kuān ntáa sán ne, ñá ntío ña kutuni ñá tsi nté ntúvi di'na xtúvi Xuva kō é kōo e dukún kan ni ñūxiví sa. Nté ini ntute kan vē'xí ne, mé'ñū ntute san túvi di. ⁶ Ntá tsi ntute san kúvi ide é nakunáa ñūxiví e itúvi kídaa dá nakuntéku. ⁷ Ntá tsi xtúvi xtuku Xuva ko, káka'an ña tsí e dukún kan ni ñūxiví sa é ntōo veví ne, é natsoo va'a ña é ká'mi ña ntuvi dá xntēkú ku've ñá iña ña'a, ntuvi dá nantí'i ña ña'a, ña é ña ni kuintí'xe i ña.

⁸ Ñá ku kūnāá ini nto sá'a, ení ko e dóo ntio ko, tsi é uun ntuvi ne, vata kaa uun míil kuā, kuini Tó'o kō ne, uun míil kuíá ne, vata kaa uun ntuvi, kuini ña. ⁹ Ñá te kanakuíi Xuva kō é káda ntaa ña tú'ūn e tá'xi ña xu'u ña. Ió ña'a sán ne, kuān o ntádē kuení ña.

Ntá tsi Xuva kō ne, kantétu ña kuenta iña nto dá kuii dá kuii tsī, tsí ña ntío ña é kūnaa nté uun ña'a. Ntio ña é natīvi iní un ntīí ntīí ña'a san kuétsi ñā.

¹⁰ Ntá tsi xee ntúvi te vēxkada kû've Tó'o ko ñūxiví sa. Da nées ini tsí kō nainu ña vata kaa uun ña du'u. Kidáā né, uun ito tsi ntī'i e dukún kán é dóo donchu'ví koo kañú'u ne, uun ito tsi koko kue'én da nēé ka ntī'i é ió ñūxiví sa dī.

¹¹ É ini o tsí kuan koo kuvi nī é un ntī'ī né, ꝓdukuān ne, vií nto é vā'á, vií nto da mii kuē'en tsi é ntio Xuva kō ¹² da ntantétu nto ntuvi é ntixkada kû've Xuva kō! Vií nto vata koo é nainu kantí'i ña. Ntuvi tsikán ne, koko e dukún kán ne, naku've é un ntī'ī. ¹³ Ntá tsi tá'xi ña xu'u ña tsí koo e dukún xēé ni ñūxiví xēé san, mí'ī é ña te nté kaa vá'a koo. Sá'ā e ntántétu ō.

¹⁴ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, nií dukuān ntantétu nto é kuān koo kuvi sá'ā né, koo ntii nto vií nto é vā'á san vata koo é kuvi ka'an Xúva kō tsí ña tuví nee nuu i é ña vā'ā nima ntó, ntē ña tuví nee kuétsi ntō, tsí ntoo vá'a nto. ¹⁵ Kiní nto tsí da kuii dá kuii tsi kántétu Xuva kō vata koo é nakáku ō. Kuān ó kaka'an tá'an kō Pablú san dī, ña e dóo ntio ko, da táxnūu ña tutú iña ntó, vata ō xe'é Xuva kō e dóo ki'in iní ña. ¹⁶ Un ntīí ntīí tutu é kataxnūu ña ne, é kākā'an ñá iña i sá'a. Ió nuu i e dóo vi'xín ō é kākā'an ña. Ña e ñá ini, ña é vāta kuinti'xe vá'a i ne, ntánadama ña tú'ūn Pablu, vātā ó de ña ni tū'ūn Xuva kō é nguii san. Ntá tsi kuenta iña mii ña é kī'in ña dō'vi kan.

¹⁷ Dukuān ne, ení ko e dóo ntio kó, di'na kutuni nto sá'ā ne, koto nto te ña kuntíkin nto ña'a, ña e ntáde nuu i e dóo xii kaa, vata koo é ña xtuví mii nto é kuinti'xe vá'a nto, ¹⁸ tsi dií dií ka kutu've nto iña Tó'o ko Jesūcristu, ña é nakáku kō. Ká'an ō vevíí ni ntii dañu ntūvi tsi dóo ka'nu ña. Kuan tsī koo é ká'án u ni ntō.

Tutu é kuví ūun e táxnū San Juaan

Ña é káta'xi ntuvi iña ko

¹ I'a ntaa ntí ni ntō iñá Cristu, ña é dukuān tuvi dá iñi ntu'u ñuxiví sa. Tēkú nti iña ñá ne, iní nti ña nuu mií nti di. Ito nteé nti ña ne, tiin nta'ā ntí ña di. Ña sá'ā ne, ña é káka'an o e Tú'un Xuva kō, ña e tá'xi ntuvi iña ko. ² Tsi tá'xi Xuva kō é kīnī nti ña kata'xi ntuvi iña ko. Iní nti ña ne, kaka'án nti ni ntō é nuu é ntaā i iña ña. Kaka'án nti ni ntō ve iña ña'a san, ña kata'xi ntuvi iña ko é ña kantí'i. Tsí dukuān tuví ña ni Xuva kō nte ntúvi dí'na ne, tá'xi Xuva kō é kīnī nti ña. ³ Kaka'án nti ni ntō nee iña é ini ntí, nee iña e téku ntí, vata koo é kuédadii tsi nima nto ní nti vata tsí ó e kuédadii tsi nimá nti ni Xuva ko ni I'xá ñá Jesucristu. ⁴ Sá'ā é káka'u ntí iña ntó vata koo é kuntōo díni kue'en ntó nī nti.

Ñá te nēé te nīñú Xuva kō

⁵ Tú'ūn sa'á nañé'e Jesucristú nti ne, kaka'án nti ni nto vē. Vá'ā kue'en Xúva kō. Ña túvī nee iña é kīni kaa iña ña. ⁶ Tē ntáka'an o tsí dadii tsi o ni ña ntá tsi ntáde o é kīni kaa ne, ntáka'an ó dovete; ñá tē nuu é ntaā i e ntáde o é vatā ó ntio Xuva kō. ⁷ Ntá tsi te vīi o é vā'á vatā ó de Xuva kō ne, kuédadii tsi nima ko ni ta'an ko un ntíi ntíi o. Kidáa ne, nīñi I'xá ñá Jesucristu kanakate kuétsi kō.

⁸ Te kā'an o tsí ña tuvi kuétsi kō ne, ntaéni nta'ví mii o kúñu kō. Ná ntántikin ntí'xe o itsi Xuva kō. ⁹ Te kā'an o ni Xuva ko tsí ió ntí'xe kuétsi kō ne, ini o tsi víi ña é vā'á ne, kada ka'nu ini ña ni ko kuétsi kō. Nakate ña nima ko é un ntí'i é kīni kaa san. ¹⁰ Te kā'an o tsí ña tuvi kuétsi kō ne, vata tē ntáka'an o tsí vete Xuva kō. Ña ntákuinti'xe ko tú'un é káka'an ña.

2

Kanada'ān Cristu ko

¹ I'xá mií ko, i'a kaka'án u ni nto sá'a vata koo é ña víi nto é kīni kaa. Ntá tsi te vīi o é kīni kaa ne, ió xoo é nada'an i kō nuu Xuva ko. Jesucristu ñá ne, vá'ā kue'én ña. ² Tsi ntá'vi Jesuu iña kuétsi kō da étí ña niñi ña ntíkā krusi kan. Ná te da mii tsi iña kuétsi mii kō, tsí iña kuétsi e ntáde un ntíi ntíi ña ntoo ñuxiví sa.

³ Kutuni ko tsí ini ntí'xe o Jēsuu te ntáde ntaa o é káka'an ña é vīi o. ⁴ Xoó ña'a é káka'an ña tsí ini ñá ña, ntá tsi ña káde ntaa ña é káka'an ñá ne, da mii kuē'en tsi é káka'an ñá dovete. Ná ini ka'án ña é nuu é ntaā i. ⁵ Ntá tsi xoo ñá'a é káde ntaa ña é káka'an Xúva kō é vīi ó ne, kakuinima ntí'xe ña Xuva kō. Dukuan o kútuni ko te i'xa é káduku ntée ntí'xe Xuva kō. ⁶ Xoó ña'a é káka'an ña tsí uun tsi nima ñá ni Xuva kō né, na vīi ña é vā'á vatā o dé Jesuu.

Tū'ún xee é káka'an Xúva kō é vīi o

⁷ Ntō'o, tá'an ko e dóo ntio ko, ñá te nūu i é xee san é káka'án nti ni ntō. Kaka'an xtúku ntí ni nto nūu i é ini nto nte ntúvi dí'na. Tū'ún san e téku nto kídaa ne, sá'a káka'an xtúku ú ni ntō. ⁸ Ntá tsi i'a kade vá'a ú uun tú'ún xee é nuu é ntaā i iñá Cristú ne, iña ntō di. Tsí kaita ntí'xin é kīni kaa san tsi é xee nuu i é nuu é ntaā í, vatā ó kaita ntí'xin é nēe san dá kākene ngántíi san.

⁹ Te iō ntó ntáka'an ntó tsi ntaíka nto mí káxi'í ne, ntá tsi ntákune'u ini nto ni tā'an nto ne, vata te ntaíka dukuan ntō mi é nēe. ¹⁰ Xoo e ntákuinima í ta'an í ne, vata tē ntoo ña mi é káxi'í. Ná ntío ká ña víi ña nuu i é kīni kaa. ¹¹ Ntá tsi xoo e ntákune'u ini i ni tā'an í ne, vata te ntaíka dukuan ña mi é nēe. Ña ini ña nté koo víi ña, tsí vata tē ña kaxí'í nuu ña mí'i kī'in ña, tsi dóo nee.

¹² Kaka'án u ni nto, i'xa, tsi e dé ka'nu ini Xuva ko kuétsi nto tsí xi'i Jēsuu kuénta iña nto. ¹³ Kaka'án u ni nto, ūva, tsí ini nto ña é tuví dí'na da iñi ntu'u ñuxiví sa. Kaka'án u ni nto, na kuétsi, tsi e kúvi idé nto nī tó'o e ña vá'ā san.

Kaka'án u ni nto, i'xa, tsí ini ntó Xuva kō. ¹⁴ Kaka'án u ni nto, ūva, tsí ini nto ña é tuví dí'na da itúvi ñuxiví sa. Kaka'án u ni nto, na kuétsi, tsi dóo iō ntíi ntō, tsí ini va'á nto tú'un Xuva kō ne, e kúvi idé nto ni tó'o e ña va'á san.

¹⁵ Ná ku kuinima ntó nuu i é kīni ntáa san é ió ñuxiví sa; ntē ña ku dé kuení nto é vīi nto é kīni kaa vatā ó de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i san. Xoo é kakuinima í nuu i é kīni ntáa san é ió ñuxiví sa ne, ñá kakuinima ñá Xuva kō. ¹⁶ É un ntí'i nūu i é kīni ntáa é ió

ñuxiví sa ne, ñá te nta'a Xuva ko vē'xi, tsí i'a tsi kíi mii ñuxiví sa. Nee iña é ntio nima kíni kaa ko, nee iña é kíni kaa é koto ō, nee iña é káde i é vīi o e dóo ka'nu ña'a o ne, sá'ā é káta'xi ñuxiví sa. ¹⁷ Kué'en kánti'i ñuxiví sa nī é un nti'i nūu i é kíni ntáa. Ntá tsi xoo ñá'a é káde ntaa ña é ntio Xuva kō ne, kutuvī ñá ni Xuva ko ntii dañu ntúvi.

Nee é nuu é ntaā i ne, nee é dovete

¹⁸ I'xá miī ko, dokó sa nti'i ñuxiví sa. Tēkú nto tsí ki'xi uun ña'a, ña kada ne'u iní nī Cristu. É tītín ña xée ñá ve. Dukuān ne, kutuni ko tsí dokó sa nti'i ñuxiví sa ve. ¹⁹ Ña kuān ntáa sán ne, kíi nteé xio ña kō, é dadii íka o ni ñā, tsí ña te kuédadii nima ñá ni kō. Tē dí uun tsi nima ñá ni kō né, kuan tsí o ntaika dadii o ni ñā. Ntá tsi kíi nteé xio ña kō vata koo é tidito tsí ña te iña ko ña é un nti'i ñā.

²⁰ Ntá tsi Jesuú ne, tā'xi ña Espíritū Sántū é kunūu ña nima ntó vata koo é kūtuni ntó nee iña é nuu é ntaā í iña ña. ²¹ É kuān ó kaka'u ú ne, ñá te kakā'án u é ña iní nto nee iña é nuu é ntaā i, tsí ini vá'a nto. Da nēé ka dovete ne, é ini nto tsí ña te nuu é ntaā i. ²² ¿Xoó ntu e dóo vete i? ¿Ñā ntu te ña é kāka'an tsí Jesuú ne, ña te dívi ñā é taxnuu Xuva kō? Ña kuān ntáa sán ne, kade ne'u iní ña nī Cristu, tsí kaka'an ña tsí ña te nuu é ntaā i é dadii Xuva ko ni I'xá ña. ²³ Xoó ña'a é kāka'an ñá tsi Jesuú ne, ña te dívi ñā é taxnuu Xuva kō ne, ñá ini ña xoo é Xuva kō di. Ntá tsi xoó ña'a é kāka'an ñá tsi táxnuu nti'xe Xuva ko I'xá ñá Jesuú ne, ini ñá Xuva kō di.

²⁴ Dukuān né, xnūu nto nima nto tú'ūn e téku nto dí'na. Te naka'ān ká nto tú'ūn sa'á ne, kuvi uun tsi nima ntó ni Xuva ko, ni I'xá ña. ²⁵ Jesucristú ne, xé'e ñā xu'u ña tsí ta'xi ña ntuví vā'á iña ko ntii dañu ntúvi.

²⁶ Kaka'án u ni nto sá'a tsí iō ñá'a é ncho kani nta'ví ña nto. ²⁷ Ntá tsi é nī'i nto Espíritū Sántū sán ne, ñá kantio é nakuā'a tuku ña'a nto. Tsi e tá'xi Jesucristu Espíritū Sántū sán ne, dívi ña kanañē'e ñá nto é un nti'í. Nā tē dovete kaká'an ñá ni ntō, tsí nuu é ntaā i. Kuntoo dadii nto nī Cristu, vātā ó kanañē'e Espíritū san nto.

²⁸ Kaka'án u ni nto ve, I'xá ko, te kuntoo dadii nto nī Cristu vata koo é tē ntii díto ña ne, kunteé ini ko ña, ñá te kūka'an nuú ko ña tē xee ña kídaā. ²⁹ Ini ntó tsi dóo va'á Xuva kō. Dukuān né, da xōó ka ña'a é káde ña é vā'á ne, dívi ñā é I'xá nti'xe Xuva ko ña.

3

I'xa e ntáduku ntée Xuva kō

¹ Koto nto nté ntu kaa dii kakuinima Xúva ko kō, tsi tá'xi ña é kuvi o i'xá ñá ne, i'xá nti'xe Xuva kō kúvi ō. Ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō ne, ñá ini ñá xoo ñá'a o, tsí nte ñá ini ña xoo é Xuva kō di. ² Ntō'o tá'ān kó e dóo ntio kó nto, é I'xá Xuva kō kúvi o vevíi ne, vata kutūni kó nee iñá ntu ntuví o ve tē kúvi, ntá tsi ini o tsí te ntii díto Jesuú ne, ntuví o vata kaa ña di. Tsí kídāā ne, kini o ña nté kaa ña. ³ Un nti'í nti'í ña'a, ña ntantétu Jesuú ne, ñá víi ka ña é kíni kaa, tsí Jesuú ne, dōo va'á ña ne, ña túvi kuétsí ña.

⁴ Un nti'í nti'í ña'a, ña é ncho vii kuetsi sán ne, ña ntáde ntaa ña é kāka'án lei iña Xuva ko. Iō kuetsí ko tē ña ntáde ntaa o é kāka'án lei san. ⁵ Ini ntó tsi vé'xi Jesuú vata koo é nakuitā ña kuétsi kō. Jesuú ne, ña túvi kuétsí ña nté un siin. ⁶ Xoó ña'a, ña é kanuu iní i ña ne, ña ncho víi ka ña é kuétsí san di. Xoó ña'a, ña é da miī é káde kuétsi sán ne, vata kíni ñá Jesuu. Ntē ñá ini ña xoo é Xuva kō di. ⁷ I'xá miī ko, ñá kū da vá'a nto é kāni nta'ví ña'a san nto. Xoó ña'a, ña é káde é vā'á ne, vā'ā nti'xe ña vata kaá mii ñā. ⁸ Ntá tsi xoo ñá'a, ña é káde kuétsi sán ne, kaduku ntée ña e ña vā'ā san. Tsí nte dí'na ede tó'ō e ña vā'ā san é kíni kaa. Dukuān é vē'xí I'xá Xuva ko ñuxiví sa vata koo é nantí'i ña nuu i é káde tó'ō e ña vā'ā san.

⁹ Xoó ña'a é nakáku Xuva kō ne, ñá ncho víi ka ña é kíni kaa, tsí nuu Xuva kō nima ña. Ña kúvi víi ka ña é kíni kaa, tsi é nakáku ña nta'a Xuva kō. ¹⁰ Dukuān ne, kutuni ko neé i'xa é káduku ntée Xuva kō ne, neé i'xa é káduku ntée tó'ō e ña vā'ā san. Xoó ña'a é ña káde é vā'á ne, ñá te i'xa é káduku ntée Xuva kō. Ntē ña'a, ña é ña kákuinima í ta'an i ne, ñá te i'xa é káduku ntée Xuva kō.

Kuinima kó ta'an kō

¹¹ Sá'a tū'lun e téku nto nte ntúvi dí'na: é na kuinima kó ta'an kō. ¹² Nā vīi o vata o dé Caiin, ña é ede é kíni kaa san, tsí é'ni ña ení ña. ¿Ntē kui é'ni ntu ña ení ña? Tsí Caiin san ne, dōó kíni o dé ña ne, ení ña ne, dōo vā'ā o dé ña.

¹³ Nā ku kunti'i ini nto, tā'an kó, tē ntaínchu'vi ña'a ñuxiví sa nto. ¹⁴ Ini o tsí xo'ō ne, ñá nī'í ka ko doxi'í san tsí e ní'í ko ntuví vā'á iña kó ve. Kutuni ko sá'ā, tsí ntákuinima kó

ta'an kō. Xoó ña'a é ña kákuinima í ta'an i ne, kuan tsí koo kuví ña ni kuétsí ña. ¹⁵ Xoó ña'a, ña é ña ntío kue'en tsí i ta'an í ne, vata kaa ña é kaē'ní ña'a kaa ña nuu Xuva ko. Ini nto tsí xoo ñá'a é kaē'ní ña ña'a ne, ña kúvi nī'i ñá ntuvi va'á iña ña ntii dañu ntúvi. ¹⁶ Kutuni ko nté koo kuinima ko, tsí Cristú ne, xé'e ña ntuvi iña ña é kuví ñá kuenta iña ko. Dukuan xo'ō dí ne, nakuē'e ó ntuvi iña ko kuenta iña ta'an ko. ¹⁷ Xoó ña'a e dóo iō iña ñá ne, kakutuni ña tsí iō ta'an kō, ña é kakunaá ntee í ne, te kāde víi ini ña é kuē'é ña ne, ¿mí'i ntū nuu é ntaā i é kákuinima ñá Xuva kō? ¹⁸ I'xá mii ko, ñá te da mii tsí rki xaa ko kunteku é káka'an o tsi dóo kuinima kó Xuva kō, tsí na kuinima ntí'xe ko ñā né, na víi o é vā'á ni ta'an kō di.

Koo ntaá iní kō nuu Xuva ko

¹⁹ Dukuān é kūtuni ko tsí xo'ō ne, ntántikin o é nuu é ntaā i. Dukuān ne, nakunuú ka'nu nima kó nuu Xuva ko. ²⁰ Tē ntáde kuení ko té ña vā'a nima kó ne, Xuva kō ne, ini ña nté o ntí'xe nima ko, tsi díi ka ka'nu ña ne, ini ña é un ntí'í. ²¹ Ntō'ó ta'an kó e dóo ntio kó, te ini o tsí ña tuvi kuétsi kō ne, ñá kúka'an nuu ko é xēe étsin o nūu Xuva ko. ²² Dívi ña ne, tá'xi ña da nēe ka nuu i é kákan o nta'a ña, tsi ntákuinti'xe ko tū'un é káka'an ñá ne, ntáde o nee iña e ntío ña. ²³ Sá'a káka'an ña é víi o: é kuinti'xe ko I'xá ñá Jesucristu ne, kuinima ko ta'an ko, vatā ó kaka'an ña. ²⁴ Da xōó ka ña'a, ña é ntáde ntaa é káka'an Xúva kō ne, ntákudadii ña ni Xuva kō. Nuú mé'ñu Xuva ko ñá di. Dukuān iní o tsí nuu mé'ñu Xuva ko kō, tsí e tá'xi ña Espiritū Sántū san é kunūu ña nima ko.

4

Espiritu Xuva ko ni ēspiritū ña é kāde ne'u iní i nī Cristu

¹ Ntō'ó tá'ān kó e dóo ntio kó, ñá ku kuinti'xe nto da xōó ka ña'a, ña é káka'an tsí kantíkin ña tū'un Xuva kō. Koto nteé va'ā ntó ña vata koo é kūtuni ntó tē nuu é ntaā i é kantíkin ñá Xuva kō. Tsí ña te da díi ñá vete ntaíka ña ñuxiví sa. ² Dukuān é kūtuni nto xoo é nūu Espiritu Xuva kō nima i: xoo é káka'an i tsí nuu é ntaā í tsi kí'xi Jesucristu ñuxiví sa é nī'i ña kúnū é vata kaa ñatíi san ne, kaduku ntée nti'xe ña Xuva kō. ³ Xoó ña'a é ña kuān ó kaka'an iña Jesúsú ne, ñá kadūku ntée ña Xuva kō. Ña kuan ntāa san ne, kaduku ntée ña ña kainchu'ví Cristú san. É tēkú nto tsí kí'xi ña sa'á ne, é tuví ña ñuxiví sa vevii.

⁴ I'xá ko, ntáduku ntée nto Xuva kō ne, é kúvi ide ntó ni ña vete kuān ntāa san. Tsí divi ñā é nūu ña nima ntó ne, díi ka ka'nu ña é vāta kaa é nūu nima ñá ntáduku ntée ñuxiví sa. ⁵ Ña ntáka'an dóveté san ne, da mii ñuxiví sa vé'xi ña. Nee iña e ntáka'an ñá ne, iña ñuxiví sa di ne, dukuān ntaíni ña ñuxiví sa ña. ⁶ Xo'ō ne, ntáduku ntée o Xúva ko. Xoó ña'a é ini ña Xúva kō ne, kaini ña tū'un kō. Xoó ña'a, ña é ña kaduku ntée Xuva kō ne, ñá kaini ña tū'un kō. Dukuān ne, kutuni ko xoó kaka'an i é nuu é ntaā i, xoo é káka'an í dovete.

E dóo kuínima Xúva ko kō

⁷ Ntō'ó tá'ān ko e dóo ntio kó, na kuinima kó ta'an kō xé un xé un o. Tsí Xuva kō tá'xi ña nté koo kuinima kó ta'an kō. Xoó ña'a é ini kuínima ñá ta'an ña ne, i'xa é káduku ntée Xuva ko ña. Ini ntí'xe ñá Xuva kō. ⁸ Xoó ña'a, ña é ña ini kuinima í ta'an í ne, nté ñá ini ñá Xuva kō di. Tsí Xuva kō ne, dóo kuínima ña. ⁹ Nánē'e Xúva ko kō tsi dóo kuínima ñá kō e táxnūu ña I'xá mii ña ñuxiví sa vata koo é nī'i ko ntuví va'á iña ko kuenta iña ña. ¹⁰ Dukuān né, kūtuni ko tsi dóo kuínima ñá kō, tsí kuān té ña ni kuínima ko ña kidaā ne, di'na ña kuínima ñá kō ne, taxnūu ña I'xá ña vata koo e ntá'vi ña kuétsi kō da éti ña niñi ña kuénta iña ko.

¹¹ Ntō'ó e dóo ntio kó ne, dóo kue'e kuínima Xúva ko kō ne, kuan koo na kuinima kó ta'an kō di. ¹² Xuva kō ne, nté uun ña'a vata kiní ña ña. Ntá tsi te kuinima kó ta'an kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko kō. Kidaā ne, kuinima ntí'xe ko vatā ó kuinima Xúva ko kō. ¹³ Ini o tsí nuu mé'ñu Xuva ko kō ne, uun tsi kúvi o ni ñā, tsí e tá'xi ña Espiritu ñā é kūnuu mé'ñu kunuu dava ña kō. ¹⁴ Ntí'í ne, iní nti ne, ntáka'an nti tsi táxnūu Xuva ko I'xá ñá vata koo é nakáku ña ña ntántoo ñuxiví sa. ¹⁵ Da xōó ka ña'a é káka'an ña tsí Jesúsú ne, I'xá mii Xuva ko ñā ne, nuu mé'ñu Xuva ko ñā ne, uun tsi kúvi ña ni Xuva kō.

¹⁶ Ntí'í ne, é kūtuni nti ne, kakuinti'xe nti tsí Xuva kō né, dóo kuínima ñá kō. Dóo ini kuínima Xúva kō. Xoó ña'a é ini kuínima ñá ta'an ñá ne, uun tsi kúvi ña ni Xuva kō ne, nuu mé'ñu Xuva ko ñā. ¹⁷ Kuān koo kutú've kō é kuinima kué'en ko ta'an kō vata koo é ña u'ví ko tē xee ntúvi é ká'an Xúva ko xoo é vā'a í ne, xoo é ña vā'a i iña ñá ntántoo ñuxiví sa. Tsí é kutú've kō é kuínima ko ta'an ko ñuxiví sa vata o kuínima Xúva ko kō. ¹⁸ Xoó ña'a é ini kuínima ñá ne, ñá kau'ví ña. Tē nuu é ntaā i é ini o é kákuinima ntí'xe kō ne,

ña túvī nee iña é kau'vi ko. Dōó nto'o ko te kau'vī ko. Xoo é kau'vī í ne, váta kutūni vá'a i nté koo kuinima i.

¹⁹ Ini kuiníma kō, tsí di'na kuiníma Xúva ko kō. ²⁰ Te iō ñá ne, kaka'an ña: “Kakuinimá ko Xuva kō”, ka'an ña, ntá tsi ña ntío kue'en ñá ta'an ña ne, koó dā dovete kaka'an ña. Tē ña kakuinima ñá ta'an ña é kainí ña ne, ¿nté ntu koo kuinima ñá Xuva kō, tsí vata kiní ña ña? ²¹ Xtúví Xuva ko tū'un sá'a é káda ntaa o: Xoó ña'a é kakuinima ñá Xuva kō ne, na kuinima ñá ta'an ña di.

5

Kuvi víi o ni ñuxiví sa

¹ Un ntíí ntíí ña'a ne, kuvi ña i'xá Xuva ko tē ntákuinti'xe ña tsí Jesuú ne, ñá ñá é taxnuu Xuva ko ñá. Xoó ña'a é kakuinima ñá uva i'xá san ne, kakuinima ñá i'xá ña di. ² Dukuān né, tē ntákuinima kó Xuva kō né, tē ntáde ntaa o é kaka'an ñá ne, dukuān ne, ini ó tsi ntákuinima kó i'xá mii ña Jēsuu. ³ Ntákuinima ntí'xe ko Xuva ko tē ntáde ntaa o é kaka'an ña. Tū'un e xtúví ña é káda ntaa o ne, ñá te xido víi. ⁴ Tsí un ntíí ntíí ña'a, ña e kúvi i'xá Xuva kō ne, kuvi víi ña ní é un ntí'í nuú i é kīni kaa é ió ñuxiví sa. Kuvi víi o, tsi ntáinúu ini ko Xuva kō. ⁵ Xoó ña'a é kakuinima ñá Xuva kō ne, i'xá Xuva ko ñá ne, kuvi víi ña ní é un ntí'í é kīni kaa é ió ñuxiví sa.

Nuu i e ntántada ntaa iña I'xá Xuva kō

⁶ Dā kí'xi Jesucristu ñuxiví sa ne, ntute san ni nííí san xe' é kuenta. Ñá te da mii tsi ntúte san, tsí ntute ni nííí di. Mii Espíritū Sántū san kantada ntaa ña nee iña é nuu é ntaā i iñá Cristú di. ⁷ Ntuni nuu i sá'a e ntántuntaa e dukún kān: Xuva ko ní ña é kaka'an o Tú'un ña ni Espíritū Sántū. Ntuni sá'a ne, uun tsi ña'a kuvi. ⁸ Ío ka uni núu i ntántuntaa ñuxiví sa di: Espíritū sán, ni ntúte sán, ni nííí san. Ntuni núu i san ntántudadii. ⁹ Kuinti'xe ko tú'un é kántada ntaa ña'a san, ntá tsi tú'un é kántada ntaa Xúva kō ne, díi ka kue'e nuu á'vi i. Tsí kantada ntaa ña kuenta iña I'xá ña. ¹⁰ Xoo é kakuinti'xe i I'xá Xuva kō ne, nuu tú'un é nuu é ntaā í nima ña. Xoo é ña kakuinti'xe i Xuva kō ne, vata te kaka'an ña tsí vete Xuva ko, tsí ña ni kuinti'xe ña é kaka'an Xúva ko iña I'xá ña. ¹¹ Sá'a ne, tú'un é ntada ntaa Xúva kō: é tā'xi ña é kuntuo o ni ña ntii dañu ntúví te kuinti'xe ko I'xá ña. ¹² Xoo e túvi ní'í i I'xá Xuva kō ne, e ní'í ña ntuvi vā'á iña ña nta'a Xúva kō. Xoo é ña tuvi ní'í i I'xá Xuva kō ne, ña túvi ntuvi vā'á iña i nta'a Xúva kō.

I'a ntí'í tú'un sa'a

¹³ Kade vá'a u sá'a iña nto, ña ntákuinti'xe I'xá Xuva kō, vata koo é kīni vá'a nto tsí e tá'xi Xuva kō é ní'í nto ntuvi vā'á iña nto ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Ntáinúu ini ko Xuva kō, tsí ini o tsí katekú ña da ntaíkan o da nēé ka nuu i nta'a ña, vatā o ntío ña. ¹⁵ Te ña o tsí katekú ña é kaka'an ntá'ví o ne, ini o tsí ta'xi ntí'xe ña da nēé ka nuu i é kákan o nta'a ña.

¹⁶ Xoó ña'a é ña ña tsí kade ta'an ña é kīni kaa, uun kuetsi é ña kaxé'e doxi'í san ne, ka'an ntá'ví ñá kuenta iña ta'an ña. Kidáa ne, kué'e Xuva ko ntúvi iña ta'an ñá, tē ña te kuétsi ká'nu é káxe'e doxi'í san. Tsí ió uun kuetsi é káxe'e doxi'í san. Ñá te kaka'an u te ka'an nta'ví nto kuenta iña i sá'a. ¹⁷ Vata dá kade o é kīni kaa ne, ió kuetsí kō. Ntá tsi ña te un ntíí ntíí kuétsi san kaxé'e doxi'í san.

¹⁸ Ini o tsí xoo ñá'a é nakáku ña nta'a Xuva kō ne, ñá ncho víi ka ña é kīni kaa. Tsí I'xá mii Xuva kō ne, kade ña ña kuenta. Ña túvi nēe nuu i é kīni kaa é kúvi víi ka é ña vá'a san ni ña. ¹⁹ Ini o tsí xo'ō ne, ntáduku ntée o Xuva kō. Ntá tsi ña ntáduku ntée ñuxiví kīni kaa sá ne, da mii e ntáde ña é kaka'an tó'ō e ña vá'a san. ²⁰ Ini o tsi e xee I'xá Xuva kō ne, tā'xi ña é kūtuni ko xoo é Xuva ntí'xe kō. É ntuvi uun tsi o ní ñá é Xuva ntí'xe kō, ni I'xá ñá Jesucristu. Dívi ñá é Xuva ntí'xe kō né, kata'xi ña ntuvi vā'á iña ko ntii dañu ntúvi. ²¹ I'xá mii kó, kuenta víi nto é ña kunuu ini nto xoo é ña te Xuva ntí'xe kō. Sá'a tsí é ká'án u ni ntō.

Tutu é kuvi ūvi e táxnūu San Juan

É nuu é ntaā í nī é kuīnima ko

¹ Xu'u é ñata odo nūú u ne, taxnūu u tú'ūn sa'á iña ña ntánataká nuu, ña é nakaxnúu Xuva kō, un ntíí ntíí nto é kākūinima ntí'xe kó nto. Ñá te da mii tsī ú, tsí un ntíí ntíí ña ntákuinti'xe i tú'ūn é nuu é ntaā í san ne, dōo ntákuinima ñá nto dí. ² Dōó ntio kó nto kuenta iña tú'ūn é nuu é ntaā í é ntoo ni'i ō vevíí ne, é kuntoo ni'i o ntii dañu ntūvi. ³ Xuva ko ni l'xā ñá Jesucristú ne, na nāxnuu viko ña nto; na ntuntā'ví ini ña nto, é tā'xi ña é vā'á koo kuntōo nto, é kuīnti'xe nto é nuu é ntaā í san, nī é kuīnima ntó ta'an nto.

⁴ Dōó ka'nu kuīni ko tsí kutuní ko tsí iō i'xá nto e ntántikin ña é nuu é ntaā í, vata ō xtúvi Xuva kō é vīi o. ⁵ Vi'a ve ne, iō é kākán u nta'a nto: na kuīnima kó ta'an ko xé un xé un ō. Ñá te tū'un xée sá'ā é kāká'án u ni ntō tsí divi tsi tū'un e téku ko un tsi nte ntúvi dí'na. ⁶ Ntákuinima ntí'xe ko tē ntáde ntaa o é kāká'án Xúva kō. E téku nto nte ntúvi dí'na nté ō ka'an ña tsí na kuīni nto é kuīnima ntó ta'an nto.

Ña ntaéni nta'vi

⁷ Dōo nta'ka ña ntaéni nta'ví san ñuxiví sa. Ntáka'an ña tsí ñá tē nuu é ntaā i e táxnūu Xuva ko l'xā ñá Jesuu ñuxiví sa e kúvi ña ña'a. Ña kuān ntáa sán ne, ntaéni nta'ví ña ña'a. Ntáde ne'u iní ña nī Cristu. ⁸ Kuenta vīi nto vata koo é ña te é ntaā i éde tsiñu ntō, ntá tsi é nī'i nto é vā'á nta'a Xuva kō.

⁹ Xoó ña'a é ncho kuita ntí'xin ña tú'ūn e xtúví Cristú ne, kanakuā'a ña tuku nchu'un ne, ña kanúu ini ña Xuva kō. Xoó ña'a é kantikin ña tú'un Xuva kō ne, ntoo ni'i ña Xuva ko ni l'xā ña. ¹⁰ Tē xoó ña'a xee ña ñuú nto kán é kōto ní'ni ña nto ne, te kanañé'e ñá nto tuku tú'ūn é vata ō nañé'e Cristu kó ne, ñá ku xé'é nto vi'i nto, ntē ña ku ka'án nto ni ña ntiusi. ¹¹ Xoó ña'a é kāká'án ñá ntiusi ni ña tsikán ne, vata te dadíi ntákuvi ña ni ñá.

I'a ntí'i tú'ūn sa'a

¹² Ñá tē nté kaa iō nuu i é ká'án u ni ntō, ntá tsi ña ntío ko é tū'ún tsi taxnūu u. Tsí ncho kí'ín u mí ntoo nto é kīnī u nto ne, é tīin ú ni ntō, vata koo e dōo diní ko un ntí'i ō.

¹³ Ta'an nto, ña ntánataká nuu i'a, ña é nakaxnúu Xuva kō dí ne, taxnūu ña ntiusi nto. Kuan tsī koo é ká'án u ni ntō.

Tutu é kuvi ūni e táxnūu San Juan

Kaka'án Juaan iña Gáyu

¹ Xu'u é ñata odo nūú u ne, taxnūu u tú'ūn sa'á iña nto, Gayu, dívī ntō e dóo kakuinimá ko nto é nuu é ntaā i.

² Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, kakan ú nta'a Xuva kō vata koo é vā'á tsi koo nī kúñu ntō, vata sá ō va'á nuu nima nto. ³ Ñá tē nté kaa ka'nu kuiní ko dá xee tá'an kō ne, ntántaa ña nī ko é vā'á tsi ō tuví nto é kāde ntaa ntí'xe nto tú'ūn é nuu é ntaā i. ⁴ Ña túvī nee iña e dóo ka'nu kuiní ko é vāta kaa é kūtuni ko tsi ntáde ntaa i'xá ko tú'ūn é nuu é ntaā í san.

⁵ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dōó ini de ntáa nto é kaxntii nto ta'an kō, ña ntákuinti'xe i sán, nī ña vé'xi tūku ñuú san. ⁶ Dívī ña ntáka'an ñá nī ña kuinti'xe i san tsi dóo kakuinima ntó ña. Vií nto da xe'e ne, xntií ká nto ña nee iña é ntio ña é k'ín ká ña itsi, vata tsi ó ntio Xuva kō. ⁷ Tsi dívī ña né, ntii ña ñuú mii ñá, ku'é'en ña kuenta iña Jesúcristu. Ñá tē nee iña ni k'í ña iña ña'a é ña ntákuinti'xe i san. ⁸ Dukuān né, xo'lo kuēnta vií o ña nee iña é xntii o ñá, vata koo é kada tsiñu dadii o nī ña kuēnta iña tú'ūn é nuu é ntaā í san.

Éde xení Diotrefi, ntá tsi é vā'á ede Demetriu

⁹ E táxnūu u tú'un iña ña ntákuinti'xe i san. Ntá tsi Diotrefí san ne, ñá ntio ña é xēé nti mí tuví ña, tsi dívī ñá e dóo ncho kodo nuū ña. ¹⁰ Te k'ín u ne, ká'án ú ni ñá nté kui kade xení ña nī nti é káka'an káni ña iñá nti. Ñá te da mii tsi sá'á di, tsi ña kaxé'e ña é kuntōo ta'an ko, ña kuinti'xe i san. Ña kaxé'e ña itsi é kué'e tuku ña'a é kuntōo ña di. Tē xoo kué'e i ña é kuntōo ña ne, ña kaxé'e Diotrefi é k'í'vī ka ña má ūkún kán.

¹¹ Ntō'ó ení ko e dóo ntio ko, ña kú de nto vatā ó de ña kini ntáa, tsi vií nto e dóo va'a. Xoó ña'a é kāde ña é vā'á ne, kaduku ntée ña Xuva kō. Ntá tsi xoo ñá'a é kāde ña é káni kaa ne, vata kiní ñá Xuva kō.

¹² Un ntí'í ña'a ntáka'an ña tsí Demetriú ne, dōo va'á ña'a ña. Kutuni ko tsi dóo va'á ña é kāde ntaa ña é nuu é ntaā i. Kuān o ntáka'án nti kuenta iña ñá ne, ini nto tsí nuu é ntaā i ntáka'án nti.

I'a ntí'í tú'ūn sa'a

¹³ Dōó ío nuu i é ká'án u ni ntō, ntá tsi ñá ká'án u ni ntō é tutu tsí sa. ¹⁴ Á te k'ín u nto vi'a ve ne, kidáa t'ín dadii o ntuví ō.

¹⁵ Vá'a tsi koo kuntōo nto. Ña é vā'á tiin ni'i ō, ña ntoo i'a ne, taxnūu ña ntiusi nto. Nakué'e nto ntiusi iña ña é vā'á tiin ni'i ō, é un é un ña ntoo dikan. Kuan tsí koo é ká'án u ni ntō.

Tutu e táxnūu San Júdā

Taxnūu Júdā ntiusi

¹ Xu'u e Júdā ú ne, ña kade tsiñu iña Jesúcristú u, ni ēní Santiaú u. Taxnūu ú tutú sa'a iña un ntíí ntíí ña'a, ña e kána Xuva kō tsi dóo kuínima ñá ña, ña é ñū'u nta'a Jesucristu. ² Na ntuntā'ví ini Xuva ko ntō. Na tā'xi ña e dóo va'á koo kuntoo nto ni e dóo kuinima ñá nto.

Ña ntánañē'é dovete (2 Pedro 2:1-17)

³ Ntō'ó ení ko e dóo ntio kó, dóo ntio kó taxnūu u tú'un iña nto nté o nakáku o nta'a Xuva kō. Ntá tsi sá'a kantio ko é ká'án u ni nto ve, tē koó ntii nto nada'an ntō tú'un e kuínti'xe nto, divi tsi tú'un é uun ito tsi xé'e Xuva kō é kūtuni ña ntáduku ntée ña. ⁴ Tsi ío ñá'a e ntáki'vi xu'u ña mi ntánataká nuu ntó, divi ñā é nte dí'na uve na'a kaká'an tú'un Xuva ko iña ña tsí da mií é ni'i ña é ntō'o ña. Ntáka'an ña tsí da xé kade ka'nu ini Xuva ko ni ko kuétsi kō ne, kuvi vii o da nēé ka nuu i é kīni kaa. Ntáka'an ntée ña Xuva ko ni Tó'o ko Jesúcristu, ntáka'an ña tsí ña te nuu é ntaā i é Xuva ko ñā.

⁵ Ntio ko é na nānu'u ntó ini nto ve, kuān te nte éma tsi ini vá'a nto tsí Xuva kō ne, náakákú ña un ntíí ntíí ña Israeé san dā nantii ña ña ñuú Egitó ne, ntá tsi da rkontúví nantí'i ña ña'a san, ña é ña ni kuínti'xe i. ⁶ Io ánje di é ña ni de ntāa ña tsiñu ña, tsí xtuví mii ña mí káduku ntée ña. Nátsu'un kutu Xuva ko ñā mi dóo nee un tsi da nté xee ntúvi é xntēkú ku'vē ñá iña ñúxiví sa. ⁷ Kuan o kúvi ni ña ntoo ñuú Sodomá, ni ñúú Gomorá, ni tūku ñuu é ntoo etsin íkān di. Nā te da dīi nuu i é kīni ntaa de ñā ni ñadí'í san. Dōo dé ña é kīni kaa ni tuku ñatíí san di. Un vá'a tsi ntánto'o ña ve mí kai'xi ñū'u ntii dañu ntúvi. Koto nto ña vata koo é ña kuan koo vii nto vatā o dé ña.

⁸ Ña kīni ntāa san, ña é ntoo ni'i ntō né, kuān ó de ña di, tsí vata tsi tē ñuu éni kān ntoo ña, ntáde ña ni kúñu ñā nuu i é kīni ntāa. Ña ncho kuínti'xe ña Xuva kō ne, ntáka'an kīni ña iña ña ntáde tsiñu e dukún kán. ⁹ Ntá tsi ánje, ña odo nūú san, ñá nani Mígeé ne, dā ntánāa núu ña ni tó'o e ña vá'a san kuenta iña kúñu Muísee dá xi'i ñá ne, ñá ni kene ini ña é ká'an ña tú'un é kīni kaa ni ñā, tsí da mii tsí é káka'an ña: “Xuva ko na tā'xi ña o é ntō'o o”, ka'an ña. ¹⁰ Ntá tsi ña sá'a ne, dóo kīni ntáka'an ña iña un ntíí ntíí nuu i é ña ini ña. Ntá tsi nuu i é ini kúñu ña, vatā ó ini kiti sán ne, núu i sá'a e ntánakunaa tsí mii ñā kúñu ñā.

¹¹ ¡Ña ntá'vi de ntu ña kuān ntāa san! Ntáde xení ña ni tā'an ñá vatā o dé Caiín san. Ntáde ña vatā o dé Balaán san, ña é doto tsi íde vata koo é ni'i ñá diu'un. Ntáka'an ntée ña ña odo nūú iña ñá vatā o dé Coreé san ne, kuān koo ni'i ñá doxi'í san di. ¹² Dōo kīni o ntáde ña kuān ntāa san da ntánataká nuu nto é ká'xí dadíí nto ni tā'an nto da ntáde nto viko é kuinima tá'an kō. Ña sá'a ne, ña te ntákuka'an nuu ña e dóo kue'e ntaído ña é ká'xi mii ña ne, ña te ntáde ña kuenta te xee tá'an é ká'xí ta'an ña. Vata ntāa viko nu'u é ña te kakíin daví san, e dá kantavá ni tátsin san, ntāa ña. Vata ntāa utun é ña kakíi kiti i ntāa ña. Vata ntāa utun é xi'í kue'en ne, kitú'un dítsin i ntāa ña di. ¹³ Vata ntāa ntute ñū'u e dóo kaido ntāa ña. Ntaéte xaa ña nuu i é kīni kaa e ntáde ña vatā ó kaeté xaa ntute ñū'u san tiñu i. Vata ntāa xntivi e ntaíka xaa ntāa ña, é kī'in ña é kuntoo ña mí e dóo nee kue'én san ntii dañu ntúvi.

¹⁴ Enoo, i'xá ika Ādaán san é kuvi ū'xe ne, kaka'an ñá naa Xuva ko dá káka'an ña iña ñá sa'a kídaa: “Iní u tsi vé'xi Xuva ko, ni ñá te da dīi da díi míil ánje ñā. ¹⁵ Xntēkú ku'vē ñá iña un ntíí ntíí ña ntántoo ñuxiví sa. Ka'an ña tsí un ntíí ntíí ña é kīni ntāa san ni'i ña é ntō'o ña kuenta iña i é un ntí'í é kīni kaa é edé ña, vatā ó ntio nima kīni ntāa ña. Ní'i ñā é ntō'o ña iña tú'un é kīni ntāa é ka'an kīni ña iña Xuva kó di”, ka'an ña. ¹⁶ Ña sá'a ne, é un ntí'í ntátsi'i kuétsi ña. Ntáka'an ntée ña da nēé ka ntí'i nuu i. Da mii tsí é ntio ña é káde kueni kīni káa ña. Ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu ña'a ña. Kaka'an va'á ña ni ñā'a san dá kataan nuu ña.

Nté koo vii ña ntákuínti'xe i san

¹⁷ Ntá tsi divi nto, tā'an kó e dóo ntio kó, naka'an nto tú'un e ntáka'an pústru Tó'o ko Jesúcristu ¹⁸ da ntáka'an ñá ni ntō: “Tē xee ntúvi é doko sa ntí'i ñuxiví sa ne, ki'xi ña ntánarkínteē ñá nuu i é vā'a. Vii ña vatā ó ntio nima kīni ntāa ña”, ka'an ña. ¹⁹ Ña sá'a

ne, ntáde ña é nāa núu ña ntákuinti'xe i san ni tā'an ña. Ntáde ña vatā ó ntio nima kīni kaa ña, tsí ña tuvi Espíritū Sántū san nuú nima ña.

²⁰ Ntá tsi ña ña, tá'an ko e dóo ntio ko, díí díí ka kutú've nto iña Xuva ko vata koo é díí ka vá koo kuinti'xe nto ña. Kantá'vī ntó vatā ó kaxntii Ēspíritū Sántū san nto é kā'an nto. ²¹ Kuinimá ka nto Xuva ko vatā ó kakuinima ñá nto. Kuntetu nto ntuvi dá ta'xi Tó'o ko Jesūcristu é kuntoo o ni ña ntii dañu ntūvi, tsí kantuntā'ví ini ña kō.

²² Na ntu ntā'ví ini nto ña'a, xoo é vāta kuinti'xe vá'a i. Ká'an nto ni ña te kuinti'xe ña é nuu é ntaā i. ²³ Ío tuku ña'a ne, nakākú nto ña, natavā ntó ña mé'ñū ñu'u. Na ntuntā'ví ini nto ña, kuān té nte ña ncho tiin ntá'a nto dōo ña é kudentu ni nūu i é kīni ntāa e ntáde ña. Koto nto tē ña kuan koo víi nto vatā ó de ña.

Ká'an ō tsi dóo ka'nu Xuva kō

²⁴ Tō'ó kō né, na xntii ña ntō vata koo é ña kó'xo nto nuu i é kīni kaa. Na ntāvá'a ña nima ntó vata koo é ña tuví ka kuétsi nto tē xee ntó nta'a ña. Nā tē nté kaa ka'nu kuinī nto te ini nto ña, é un tsi kaxilí nuu ka'nu ña. ²⁵ Uun tsi Xuva kō e dóo kī'in inī ña. Dīvi ña é nakáku ña ko kuēnta iña Tó'o ko Jesūcristu. Ká'an ō tsi dóo va'á ña, tsi dóo ka'nu ña'a ña. Ká'an ō tsí ña é odo nuū ñá kade kú've ña, tsí kuvi víi ña é un ntī'ī. Kuan ō dé ña nte dí'na ne, kuān ó de ña vevíí ña, kuān koo víi ña ntii dañu ntūvi. Kuan tsí koo é kā'an u ni ntō.

Nuu i e xé'e Xuva kō é kūtuní San Juaan

Nuu i e tá'xi Jesucristu é kūtuni ko

¹ Sá'ā tá'xi Jesucristu é kūtuni ko. É xé'e Xuva kō é kā'an ñá nī ña ntáde tsiñu iña ña nuu i e dokó sa xee ntuvi é kūntaa ntí'i é kākā'an ña. Taxnūu ña ánje ñā é kā'an ñá nī kó, xu'u é Juaán u, nuu i sá'a. ² Kaka'án u ni nto da mií e tékú ko vatā ó kaka'an Xúva ko, vatā ó kaka'an Jesúcrístu di. Kaka'án u nuu i sá'a é ñni mii u.

³ Nté kuān nte vá'ā o é da xōó ka ña'a, ña kanakuā'a nté koo kuvi rkontuví, nī ña é káteku i é kākā'an tú'un sa'á ne, kade ntaa ña nee é kākā'an, tsí e xée etsin ntuvi é kūntaa ntí'i é ūve na'a kaká'an í'a.

Édē vá'a Juāan tutú iña é ū'xe úkūn san

⁴ Xu'u é Juaán u ne, kade vá'a ú tutú sá'á iña é ū'xe úkūn san é ntoo ñuú Asia. É nī'i nto é vá'á iña Xuva ko. É nī'i nto é kuntōo vá'a nto nta'a Xuva kō, ña é tuví vevíi ne, ña é kuan tsí ó tuví nte ntúvi di'na ne, ña é kuan koo kutūví ntii dañu ntūvi, dīvi ña ni ū'xe espíritū, ña ntoo nú tēu ñá, ⁵ ni Jesúcrístu di, ña é da mií é kākā'an é nuu é ntaā i. Di'na ña ntóto ña é un ntíi ntíi ña é xi'í san ne, kade kú've ña iña un ntíi ntíi rei, ña ntántoo ñuxiví a. Kuñinima ñá kō ne, nantíi ña kō dá ñu'u kutu o ni kuétsi kō, tsi éti ña niñi ñá e ntá'vi ña kuétsi kō. ⁶ É tá'xi Jesucristu é kadā kú've o, é vii o dútu iña Xuva ko, ña é ū'xe Úva ñā. Ntadiá'vi ña, ña é ū'xe Úva ñā, tsi dóo ntii iní ñá ntii dañu ntūvi. Kuan koo na kōo.

⁷ Koto nto tsí Crístu ne, ki'xi ña mé'ñu víkó san. Un ntíi ntíi ña'a sán kiní ña ña, un tsi nte ñá'a, ña é ntuku kuí'i ña. Dōó kueku un ntíi ntíi ña'a, ña ntoo da mí'i ká ñuxiví a, kuenta iña ña. Kuān koo kuvi ntí'xe.

⁸ “Dīvi ú e di'na ú ne, dīvi ú é ntii ú ata i kán di”, ka'an Xúva kō, ña é kadē kú've é un ntí'i, ña é tuví vevíi, ña e dúkuān tuví nte dí'na, ña é kutūví ntii dañu ntūvi.

Dā ñni Juaan e dóo ka'nu Cristu

⁹ Xu'u é Juaán u ne, ta'an ko ūn ntíi ntíi o. Dadii tsi ntánto'o ko kuēnta iña Jesúcrístu, tsí uun tsō nuu Xuva kó ne, dadii tsi kata'xi Jesucristu é na kā'nu tsi vii ó nima ko. Nuú kutū ú ñuú Patmu é tuví mé'ñu ntute ñū'u san kuenta iña tú'un Xuva kō, é kaka'án u xoo é Jesucristu. ¹⁰ Uun ntuvi dá iō dá'na é kunūu iní ko Xuva kō ne, ínūu Espiritu Xuva kō nimá ko. Téku ko é kākā'an úun tatsin atá ko. Un ntii tsi kākā'an, vatā ó kakuvi dá kaeku trunpetá san. ¹¹ Kaka'an:

—Xntēén na'an é un ntí'i é káinín ve. Kidáā ne, taxnuun tutú san iña é ū'xe úkūn é ntoo ñuú Asiá, ni ñuú Efesú, ni ñuú Smirná, ni ñuú Pregamú, ni ñuú Tiatirá, ni ñuú Sardí, ni ñuú Filadefiá, ni ñuú Ladicea —ka'an tátsin san.

¹² Xkokōtó u atá ko vata koo é kiní u xoo é kākā'an í nī ko. Kidáā né, iní u ū'xe tún tsumē é di mii tsí kaá kuaan kúvi. ¹³ Mé'ñu tun tsumē é ū'xe san ne, ntitsí uun ña'a, ña vata kaa ñatíi kaa ña, é nuu ña doo kani nte rkun xé'e ña xee. Katínūu nté xkintika ña ñi ñi í'xi ña e kúvi kaá kuaan. ¹⁴ Idi diki ñá ne, kuí'xin kue'en vatā ó kuí'xin katsi, é vatā ito ka'xin é kuí'xin kue'en. Ntuxnúu ñā ne, kaxi'í nuu vatā ó kai'xi ñu'u. ¹⁵ Dī'ín ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu dá kai'xi kaa dá kākuvá'a ini urnu kan. Tátsin ñā né, vata kaa te ntūte ka'nu é káinu. ¹⁶ Ní'i nta'a ña ū'xe xntivi nta'a kua'a ña ne, xu'u ña kí káa káni e ntíko ntuvi núu í ne, kai'xi kué'en núu ña, vatā ó kai'xi ngántii da dóo i'ni.

¹⁷ Dā ñni ú ña ne, uun xío vitá tsu nú dī'ín ña vata tē xi'í u. Kidáā ne, tñin nta'a ñā kó nta'a kua'a ña ne, kaka'an ñá nī ko:

—Ñá ku ū'vi o. Xu'u é di'na ú ne, xu'u é ntii ú ata i kán di. ¹⁸ Xu'u é kántíto u. Xu'u é xi'í u, ntá tsi vevíi ne, kántíto ú ntii dañu ntūvi. Xu'u é kadē kú've u iña doxi'í san nī dō'vi kan. ¹⁹ Tsuven nā'án un ntí'i nuu i é inin, é kākuví vevíi nī é kúví rkontuví di. ²⁰ Núu i sá'a é iō xu'u iña é ū'xe xntivi san é inin é nī'i ntā'a ú nta'a kua'a kó san, ni ū'xe tún tsumē e kúvi kaá kuaan. Kími é ū'xe san ne, ña é ū'xe úkūn san. Tun tsumē é ū'xe san ne, náa í é ū'xe úkūn san.

¹ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Efesú san ne, ká'ān tsí Xu'u é nta'a kuā'a kó ni'i ntá'a ú é ū'xé xntiví san, Xu'u é kaika mé'ñū ú é ū'xe tūn tsumē e kúvi kaá kuaán san ne, kaka'án u ni ñā: ² Ini ntí'i ú nee é kāden. Iní u tsi dóo kaxión ntiin é kāden tsiñun, tsi dóo ka'nu iní o. Iní u tsi ña kakutiin nima ó ni ñā'a, ña é kini ntāa san, tsi íton nteén ña é kā'an ña é pustru ñá ne, kūtuni o tsi dóo vete ñā. ³ Iní u tsí ka'nu iní nti'xe o, tsi dóo ntó'o o da dé tsiñun kuenta iñá ko; ñá ni kudu'xen ō. ⁴ Ntá tsi ió nuu i é kuetsí o: tsí ña kakuinimá ka o kó vata ō kuínima ó ko kídaā. ⁵ Naká'an o vē mí'i ko'xón nteen ne, na nātivi iní o. Viiñ xtukun vatā o dén kídaā. Tē ña'á ne, da nēe iní tso xee u mí tuvín ne, naki'í u tun tsume ō mí ntitsi, tē ña nātivi iní o. ⁶ Ntá tsi ió nuu i é kāden é vā'á di, vata kaa é ña ntío o nuu i e ntáde ña'a, ña ntántikin ñá nani Cūlaá san. Ña xkúntee iní ko di é kuān o ntáde ña. ⁷ ;Te inin é kinin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoo é kúvi vií i ne, ta'xí u itsi é kā'xi ña kiti utun é nī'i ña ntuvi iña ña é ntítsi mē'ñū mí e dóo va'a mí tuví Xuva kō. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñūú Smirna

⁸ 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Smirná san. Ká'ān tsí Xu'u é dī'na ú nī e ntíi ú ata í di, Xu'u é xi'í u ne da ntóto xtúku ú ne, kaka'án u ni ñā: ⁹ Iní u é un ntí'í é kántó'o o. Iní u é kātaan núu o, ntá tsi kuikān nuu Xuva ko. Iní u tsí ntáka'an kīni ña Israeé san iña o. Ña sāl'á ne, da ntáka'an ña é ña Israeé ña, ntá tsi ña te ña Israeé nti'xe ña, tsi ntáduku ntēe ña tó'ō e ña vā'ā san. ¹⁰ Ña ku ú'vī o nté koo nto'o o rkontuvi. Iō ntó ne, vii tó'ō e ña vā'ā san é ku'un kutu ntō vata koo é kōto nteé ña nto tē nuu é ntaā i e ntákuinti'xe nto. Ú'xi ntūvi é ntō'o nto. Ntá tsi ñá ku xtuvín miin é kákuinti'xe o kó, kuān te kuvin, tsí ta'xí u ntuvi iña o é kutūvín nī kó ntií dañu ntūvi. ¹¹ ;Te inin é kinin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoo é kúvi vií i ne, ña te kúvi ñá tē xi'í ña é kúvi uvi íto san. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñūú Pregamu

¹² 'Kadan vá'an tutú iña ñá nuu nta'a i ūkún ñuú Pregamú di ne, ká'ān tsí Xu'u é nī'i u káa kāni é ntiko ntūvi núu í ne, kaka'án u ni ñā: ¹³ Iní u tsí tuvín mí kadē kú've tó'ō e ña vā'ā san, ntá tsi kantikin dúkuān ko. Ñá ni xtuvín miin e kuinti'xe o kó, kuān te divi tsi ñuu mí tuví tó'ō e ña vā'ā san é'ní na ña é kākā'an é vā'á iñá ko, ñá nani Antipá san. ¹⁴ Ntá tsi ió nuu i é kāden é ña xkúntee iní ko: tsí ña'a o iō ñá, ña e ntántikin dúkuān tú'un vatā o nañé'e Balaan, ña é xe'e ítsi rei Balaa é kā'an ñá nī ña Israeé san é vii ña é kīni kaa: é kā'xi ña é xe'é ña'a san iña sántu ñá, nī é vii ña é kini kaa ni ñad'í san di. ¹⁵ Iō túku ña'a o, ña e ntántikin tú'un vatā o nañé'e ña ntántikin ñá nani Cūlaá di. Ña xkúntee iní ko é kuān koo vií ña. ¹⁶ Dukuān ne, nativi iní o ve. Tē ña'á ne, da nēe iní tsó xee u mí tuvín ne, nāá ú ni ña ni tū'ún ko e dóo ntiko é vāta kaa káa kāni é kākii xu'u ko. ¹⁷ ;Te inin é kinin ne, kinin é kākā'an Espíritū sán nī ña ntákuinti'xe i san! Xoó ña'a, ña é kúvi vií i ne, kué'ē u é kā'xi ñá tañu'u é vē'xí e dukún kán. Kué'ē ú ña uun xuu kui'xin é nteé na'a uun dīvi xee e nté uun xoxo ña iní i nēe dīvi, tsí da mii tsí ña é nī'i i xuú san é iní ña. Kuān koo ka'an.

Tú'un iña úkun ñūú Tiatira

¹⁸ 'Kadan vá'an tutú iña ña nuu nta'a i ūkún ñuú Tiatirá di. Ká'ān tsí Xu'u é I'xá Xuva kō kúvi u, Xu'u é kai'xi ntúxnūú ko vatā ó kaxi'í nuu ntúve ñū'u, Xu'u é kai'xi dī'ín kó vatā ó kai'xi kaá kuaán ne, kaka'án u ni ñā: ¹⁹ Ini ntí'i ú nte o den. Iní u tsi dóo kakuinima ó, tsi dóo kakuinti'xe o kó di, tsi dóo kade tsiñun dí ne, dóo ka'nu iní o di. Iní u tsi díi ka vā'á ó kaden vevii é vatā o dén kídaā. ²⁰ Ntá tsi ió é ña xkúntee iní ko: tsí da vā'a tso é kanañé'é ñad'í, ñá nani Jesēbeé san. Kaka'an ña é tū'ún Xuva ko kākā'an ña, ntá tsi kade vete ñā. Kaeni nta'ví ña ña'á ko, ña ntákuinti'xe i san, tsí kaka'an ñá ni ñā é vii ña é kini kaa ni ñad'í san, nī é ka'xí ña é xe'é ña'a san doméni iña sántu ña. ²¹ Xé'ē ú ña ntuvi vata koo é na nātivi iní ña kuétsi ñā, ntá tsi ña ni ntío ña é xtuví mii ña é vii ña é kini kaa san. ²² Nakō'xó u ña nu itó ña ni ūn ntíi ntí ña'a, ña e ntákidi ni'í ñá ne, kué'ē u é ntō'o ñá tē ña nātivi iní ña nuu i e ntáde ña. ²³ Ka'ní kue'én u i'xá ña. Kidáa ne, kutuni un ntíi ntí ña'a úkun san tsí xu'ú ne, iní ntí'i u e ntádē kuení nto, é un ntí'í é ntío nima ntó ne, ntánāá u ni nto kuēnta iña i é edé nto é un é un nto. ²⁴ Ntá tsi nto'o e ntántoo nto ñuú Tiatirá, ntō'o é ña te ntántikin nto é kanañé'é ñad'í san ne, ntō'o é ña ni nakua'a nto nuu i e dóo vi'xín o iña é ña vā'ā san. Ñá ká'án ka ú ni ntō neé vií nto. ²⁵ Da mii é ña ku xtuví mii nto nté un siin e ntákuinti'xe nto da nté nainú u. ²⁶ Tē xoo é kúvi vií i, xoo é kútií i é vii é vā'a da nté nainú u ne, kué'ē u é kadā kú've ñá iña da mí'i ká ñuú, ²⁷ vatā

² Ura dú'va tsi i nakunúu u nta'a Espíritu Xuva kō ne, náñē'e ñá ko uun teu ka'nu é tuví e dukún kan ne, ikān tuví uun ña'a ñatīi, tínti'i ña nú tēú san. ³ Ña tsikán ne, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é nani jaspe kaxi'í nuu ña, ni xūu kue'e e dóo kai'xí dī. Ntíkō diñi nú tēú san kaxi'í nuu rkuá'nti, vatā ó kaxi'í nuu xuu kuii é nani esmēralda. ⁴ Ntíkō diñi nú tēú san ntoo xtuku ká oko kīmi tēú san ne, oko kīmi ñāta ntántoo ña dī. Kui'xīn kue'en dóo é ñū'u ña ne, odo le'e e kúvi kaá kuaán dīki ña. ⁵ Nú tēú é uun sán ne, kakii é kaxi'í nuu ne, kakañu'u, kakatsín dī. Mí tūví tēú san ne, kai'xi ú'xe ñú'ū naa i é ū'xe espíritu Xuva kō. ⁶ Dīvi tsī nú tēú san dí ne, nuu mínī é kaxi'í ni'ni vata kaa xuxu.

Ntíkō diñi nú tēú san ni me'ñú i ne, ntāñi kīmi kīti é ntantíto. Ná te da dīi ntuxnúu ti uve ata tí ni nūu ti. ⁷ Kīti kuvi ūun sán ne, vata kaa ñaña kaa ti. Kīti kuvi ūví san ne, vata kaa duntiki kaa ti. Kīti kuvi ūnī san ne, vata ito ña'a ito ti. Kīti kuvi kīmī san ne, vata kaa tadun kīti kantava kaa ti. ⁸ Ngīmi kīti sán ne, uve iñu nti'xin ti é un é un ti. Un tsi kokó ta'an ntuxnúu ti un tsi nte má nti'xin ti. Ntē ntúvi ntē níñu e ntáka'an tí dāví Xuva kō: ¡Dīvi ntō é na kuiko ñū'ū ntí nto, Xuvā ntí.

Dīvi ntō é Xuva ntī'xe ntí nto,
ñā é kuvi vií da nēé ka nuu i,
ñā é tuví kídaa,
ñā é tuví vevii,
ñā é dā ve vé'xi!,
ka'an ti.

⁹ Vāta da ntáka'an kīti ntantíto san e dóo va'á Xuva kō, e dóo ka'nu ña'a ña, dā ntaxé'e ti sintiá'vi nta'a ña é tuví nú tēú san, ña é tuví ntīi dañu ntūvi ne, ¹⁰ ñāta, ñā é oko kīmi ñā'a sán ne, ntánakunchíti ña nú dī'ñ ña é tuví nú tēú san é ntánuu iní ña ña é kántíto ntīi dañu ntūvi. Tsoo ñā le'e e kúvi kaá kuaan é ñū'u dīki ña nú tēú san, ntáka'an ña:

¹¹ Dōo va'á nto, é nakuiko ñū'ū ntí nto,
Xuvā nti, é ká'án nti tsi dóo ka'nu nto,
e dóo iō nto é vii ntó da nēé ka nuu i.
Tsí nto'o de kú've ntīí ntīi nto dá nēé ka é iō.
Tsí da ntío nto é kūvá'a ne, kūvá'a ntīí ntīi,
ka'an ña.

5

Dā nakáa A Le'ntú san tutu é kātinuu

¹ Iní u tsí ña é tuví nú tēú san ne, nta'a kua'a ña ni'i nta'a ña ūun tutu é kātinuu. Tutu san ne, uve na'a ntuví o ata i. Ú'xe sēu úve ata i. ² Iní u uun ánjē, ña dóo ntīi iní í san ne, dōo ntīi kaka'an ña:

—¡Xoó ntu é vā'á nti'xe i é kuvi nakāa tutú san? ¡Xoó ntu é kuvi nakāa mí uve seú san? —ka'an ña. ³ Nté uun ña'a, ña ntoo e dukún kán ne, nté uun ña'a, ña ntoo ñuxiví a, nté ña'a, ña ntoo doxi'í kán, ña ni kúvi nakāa ñā tutú san, ntē ña ni kuvi kiní ña é ūve na'a iní tutú san. ⁴ Xu'ú ne, ēku ntī'xe u, tsí ña ni ní'i xoo e vá'a i é nakāa tutú san, ntē ña ni ní'i xoo koto nteé i. ⁵ Kidáā né, uun ña'a ñatā sán kaka'an ñā nī ko:

—Ñā kū ékūn kan. ¡Un kaa Ñaña tatá Judaa, I'xá ika rei Dāvíi san! Dīvi ñā e kúvi idé ña é kuvi nakaā ñā tutú san. Dīvi ñā e kúvi nantīi ntēe ña mí ūve u'xe séú san —kuan ō ka'an ñātā san ní ko.

⁶ Kidáā ne, iní u tsi íkan tsī ntitsi uun A Le'ntu mé'ñū nú tēú san, ni ngīmi kīti ntantíto, ni ñatā san. Dító na'a i mí ni'i kui'i A Le'ntú san da é'ni ña'a sán i. Ú'xe ntīki i uve. Ú'xe ntūxnūu i dī. Ntūxnūu i sán ne, náa i é ū'xe espíritu Xuva kō e táxnūu ña é kī'ñ dā kanīi ñūxiví san. ⁷ Ne, kué'ēn A Le'ntú san, kuki'i tutú san é ni'i ntā'a ña tuví nú tēú san nta'a kua'a ña. ⁸ Dā kī'i tutú san ne, ngīmi kīti ntantíto san ni ñatā, ña é oko kīmi ñā'a sán ne, nākani itī ña nuú A Le'ntú san. É un é un ñatā sán ne, ni'i nta'a ña ūun kiñū'u ni ūun ko'o kútū e kúvi kaá kuaan é ñū'u kútū e dóo vá'a ñe'e ú'me ī é kakene vatā ó ntáka'an ntā'ví ña ntáduku ntēe Xuva kō. ⁹ Ntaíta ña nchu'ún xee é kāka'an:

Ntō'ó ne, dōo va'á nto é kī'i nto tutú san,
é nakaá nto mí ūve seú san.

Tsi é'ni ña'a san ntó ne,
ēti nto niñi nto é nakuíin nto ña'a kuenta iña Xuva ko,
ñā vé'xi da nēé ka tatá i, da nēé ka tú'un ñā, da mí'í ká ñuu vé'xi ña,
¹⁰ vata koo é kūvi vií ña rei ni dutu iña Xuva ko,
é kadā kú've ñā ñuxiví san,

ka'an ña.

¹¹ Kidáā né, ito ú ne, tēkú ko é ña te da díi ánjē ntafta ña ntíkō diñi teú san ni kīti ntantító san, ni ñatā san. Ñá tē nté kaa nté kaa titín ña. ¹² Un ntii tsī kéne ña, ntáka'an ña:

¡E dóo va'á A Le'ntu é xi'í san é nī'i e dóo kuvi vií,
nī e dóo kukuikā, e dóo ki'in inī í, e dóo ntii inī i,
e dóo kuiko ñu'u o ī, e dóo kada ka'nu o ī,
e dóo nakue'e o sintiá'vi nta'a í!,
ka'an ña.

¹³ Kídaā né, tēkú ko tsí un ntí'i nuū i é ntantító é ntoo e dukún kan, nī nú nte'ú san, nī doxi'í kan, ni ntute ñu'u kán ne, ntáka'an é uun ata tsi tātšin i:

¡Na nākué'e o sintiá'vi nta'a ña tuví nú tēú san, nī A Le'ntú san;

na kuiko ñu'u o ñā;
na kada ka'nu o ñā;
na kōo ña é vii ñá ntii dañu ntūvi!,
ka'an.

¹⁴ Ngimi kiti ntantító sán ne, ntáka'an ti:

—¡Kuan koo na kōo! —ka'an ti.

Ñatā, ña é oko kimi ñá'a sán ne, nākani iti ña un tsi nte ñú'u kán é nuu iní ña ña é kántító ntii dañu ntūvi.

6

É ū'xe séú san

¹ Iní u dá nāntii nteé A Le'ntú san seu é kui ūun é ū'xe séú san. Tēkú ko tsí kaka'an uun kiti kantító sán ne, díto vata te kākatsin:

—¡Kixkoton! —ka'an ti.

² Itó u ne, iní u uun idú kui'xin. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ña ntuvē. Xé'e ña ñā le'e é kuntēkú díki ñá ne, dá kii ña é vii ñá du'xēn né, kūvi idé ña ntíi ña nuu i kán.

³ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūví san ne, tēkú ko é kākā'an kiti kantító, kiti kuvi ūví san:

—¡Kixkoton! —ka'an ti.

⁴ Kidáā né, kii xtuku idú, kiti kuē'e kue'en. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ñā káa káni. Ní'i ñā e kúvi vij ña é nāki'i ña é vā'á koo kuntōo ña'a san ñuxiví san, vata koo é kā'ní ta'an ña, xe un xé un ña.

⁵ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ūnī san ne, tēkú ko tsí kaka'an kiti kantító, kiti kui ūnī san:

—¡Kixkoton! —ka'an ti.

Itó u ne, iní u kii idú ntee. Ña ntekú ti ne, ni'i nta'a ña xkú've. ⁶ Tēkú ko tatsin é vē'xi mí ntoo ngimi kiti ntantító sán ne, kaka'an:

—Uun xkú've kúdii nuní san ni'i ña xā'ví tsiñu ñā é uun ntūvi. Únī xkú've kúdii kiti sévada ní'i ña xá'vi tsiñu ñā é uun ntūvi dí, ntá tsi ña ku nativín aseté ni ntúte vinú san —ka'an.

⁷ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui kīmí san ne, tēkú ko tsí kaka'an kiti kantító é kui kīmí san:

—¡Kixkoton! —ka'an ti.

⁸ Itó u ne, iní u kii idú kuāan. Ña ntekú ti ne, Doxi'í nani ñā. Áta ña vē'xí uun ña'a, ña é nanī Dō'ví. Ní'i ña é kūvi vií ña ni dāva ña'a ñuxiví san é kuví ña mé'ñu du'xēn sán ne, ō kuví ña doko, ō kuví ña kui'í san ne, o kuví ña é kiti diín san ka'ní ti ña.

⁹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui ū'ún san ne, iní u má nāa kan nima ñá'a, ña e é'ni ña'a san kuenta iña tú'un Xuva kō, tsí ña ni u'ví ña é ká'an ñá iña Xuva ko. ¹⁰ Nñi kue'én ini ña ntáka'an ña:

—Xuvā ntí, ka'nu kue'en nto. Ntō'o é sāntu ntí'xe nto. Ntō'ó ne, un ntí'í é kākā'an nto é nuu é ntaā i. ¿Nēe ntúvi ntu kada kú've nto iña ña ntántoo ñuxiví san é ntānāa nto ni ñā'a, ña é'ní ntí? —ka'an ña.

¹¹ Kidáā ne, dá un dá un ña ni'i ña doo kui'xin é kū'un ña. Kaka'an ñá ni ñā é diin diín tsi kuntōo ká ña, da nté xee tá'an é kūvi ntí'i ta'an ña é dadii ntáde tsiñu ña iña Xuva ko.

¹² Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kui iñú san ne, itó u ne, kutūnī ko é un va'a vá'a tsi taan ne, kuntee kué'én ngantií san, é vata kaa doo ntee é xkū'ún ña'a dá ntoo ña dontíni.

Xóo sán ne, kukuē'e kue'en váta ito nāñi. ¹³ Xntivi é ūve e dukún kán ne, nakó'xo nté ñuxiví a, vatā ó kanako'xo kiti tun igu uté san da dóo kainu tatsin ka'ni. ¹⁴ Ntoko ñu'u mii e dukún kan, vatā ó kakuvi vikó san dá kántava. Un ntii ntii xuku ni ūn ntii ntii ñu'u é ntoo nú ntute ñu'u kán ne, nakuntoó xio. ¹⁵ Kidáa ne, naku'un xū'u ntii ntii rei, ñá ntoo ñuxiví a, nī ña na'nu ña'a sán, nī tó'ō sntadún san, nī ña kuiká san, nī ña e dóo ntii iní í, nī ña ntáde tsiñu, nī tó'o ña ne, ñu'u xu'ū ñá māví ni nē'u xuu. ¹⁶ Ká'an ña ni xūku sán ni xūú san:

—¡Na tñi mí ñu'u nti. Na tāví nti vata koo é ña kiní ña tuví nú tēú san nti, tsí un vá'a tsi kakudiin A Le'ntú san nī nti! ¹⁷ Tsí e xee ntúvi ka'nu é tã'xi ña é ntó'o ko ne, ¿xoo ntu kutii i? —ka'an ña.

7

Tatá ña Israae, ñá uve nā'a seu Xúva kō

¹ Kidáa né, iní u kimi ánje, ña ntñi ngimí o diñi ñuxiví san. Ntaédí nuu ña mí kaki'xi ngimí tatsín san vata koo é ña kunú ka tatsín san ñuxiví a, nté nú ntute ñu'u kán, nté da mí'i ka má utun. ² Kidáa né, iní u tuku ánje, ña vé'xi nte mí kene ngántii san, ni'i nta'a ña sēu Xúva kō, ña é kántito nti'xe. Un ntii tsí kéne ña, kaka'an ñá nī ngimi ánje, ña nguii san, ña é xe'é Xuva ko itsi é nativí ñá ñuxiví san ni ntute ñu'ū san:

³ —¡Kuntētu ká nto! ¡Ñá kū dí nativí ntó ñuxiví san, nté ntute ñu'ū san, nté utun san dá nte kuvi xntēé nti seu Xúva kō xteén ña'a, ña e ntáde tsiñu iña ña! —ka'an ña.

⁴ Tēkú ko nté kaa ña'a uve na'a ña seu san, tsí uun sientu uvi díko kimi míil ña'a tatá ña Israeé san. ⁵ Uxuvi míil ña'a tatá Judaá san uve na'a ña seu san, uxuvi míil ña'a tatá Rubeén san, uxuvi míil ña'a tatá Gaá san, ⁶ uxuvi míil ña'a tatá Aseeé san, uxuvi míil ña'a tatá Neftalí san, uxuvi míil ña'a tatá Manaseé san, ⁷ uxuvi míil ña'a tatá Simiuún san, uxuvi míil ña'a tatá Levií san, uxuvi míil ña'a tatá Isacaá san, ⁸ uxuvi míil ña'a tatá Zabuluún san, uxuvi míil ña'a tatá Joseé san, uxuvi míil ña'a tatá Benjamiín san. Kuan o ñá uve na'a ña seu san.

Ñá te da díi ña'a, ña ñu'u doo kui'xin

⁹ Kidáa né, ito ú, iní u ña te da díi ña'a, ña ntñi nú tēú san ni nūu A Le'ntú san. Ntē ña kuvi ká'vi o ñá e dóo titín ña, ña é vé'xi da mí'i ká ñuu dá kani ñuxivi. Ntáduku ntée ña da nēé ka tatá ña; da nēé ka tú'ūn ntáka'an ñá di. Doo kui'xin ñu'u ña ne; odo nta'a ña ntá'a ñuu. ¹⁰ Un ntii tsi ntáka'an ña:

Da mii tsí Xuva kō, ña tuví nú tēú san,

nī A Le'ntú san, ña é kuvi nakáku kō,

ka'an ñá'a san. ¹¹ Un ntii ntii ánje san ntñi ña ntíko diñi nú tēú san, ni ñatā sán, nī ngimi kiti ntantito san. Nákuntoo tixi ñá nú tēú san ne, nánū'u ñá iní ña Xuva kō, ¹² ntáka'an ña:

¡Kuan koo na kōo! Na kada ka'nu o Xuva kō,

tsi dóo kaxi'í nuu ka'nu ña, dōó ki'in iní ña.

Na nākué'e o sintiá'vi nta'a ña ne,

na kuiko ñu'u o ñá di,

tsi dóo iō ña é vii ña; dōó ntii iní ña.

Kuan koo na ká'an o iña Xuva ko ntii dañu ntúvi.

Kuan koo na kōo,

ka'an ánje san.

¹³ Kidáa ne, kaka'an úun ña'a ñatā san ní ko:

—¿Nēe ñá'a ntu ña sá'á, ña ñu'u doo kui'xin san? ¿Mí'i ntu vé'xi ña? —ka'an ña.

¹⁴ Kidáa ne, kaka'an u ni ña:

—Ntō'o é iní nto —ka'an u.

Kidáa ne, kaka'an ñá nī kó:

—Ña sá'á ne, divi ña é vé'xi ña mi dóo ntánto'o ña'a. É ntukui'xin kue'en dóo ña, tsí niñi Á Le'ntú san nácate ña. ¹⁵ Dukuān e ntñi ñá nú tēu Xúva kō, e ntáxntii ña ña nte ntúvi ntē níñu ini ukún ña kán. Xuva kō, ña tuvi nú tēú san, kunuu mé'ñu kunuu dava ña ña. ¹⁶ Ña kákñ ká ña, ntē ñá itsi ka ñá ntute. Ña kókō ká ña ka'ni ngántii san, tsí kuntoo ña mi é vētí san ve. ¹⁷ Tsí A Le'ntu é tuví nú tēu kán ne, kuenta víi ña vata kaa uun paxtu, é kñ'in ní'i A Le'ntú san ña mí kakii ntute kuíi é ní'i ñá ntuvi iña ñá ne, mii Xuva ko nañsi ñá un ntii ntute nūú ña —ka'an ña.

8

Seu e kúvi ū'xe ni ko'o kútū e kúvi kaá kuaan

¹ Dā nantii nteé A Le'ntú san seu é kúvi ū'xé san ne, xíō kadin kue'en tsi e dukún kan te dāva ura. ² Kidáā ne, iní u u'xe ánĵē ntáñī ñá nuu Xuva ko. Odo ña kui kui uun ña trunpeta. ³ Kidáā ne, xéē ká uun ká xtuku ánĵē, ní'i nta'a ñā ko'o kútū e kúvi kaá kuaán san ne, kántitsí ña nú nāa kan. Dōo kue'e kútu ni'i ña é nādaká ta'an ña ni tū'un e ntáka'an ntá'ví ña'a, ña ntánuu iní i Xuva kō, é kuē'é ña nú nāa e kúvi kaá kuaan é tuví nú tēú san. ⁴ Kúxēe u'me kútū san é ni'i ntá'a ánĵē sán ne, xéē mí tuví Xuva ko dadīi ni tū'un e ntáka'an ntá'ví ña e ntáka'an ni Xuva ko. ⁵ Kidáā né, kī'i ánĵē san ko'o kútū sán ne, dā tsú'un tsitu ña ngiñū'u é kai'xi nú nāá san ne, da nakuíta nuu ña ñuxiví a. Dōo dito káñu'ú ne, xī'í nuu ne, táān di.

Trunpeta é ū'xé san

⁶ Kidáā ne, ánĵē, ña é ū'xe ñá'a, ñá odo trūnpetá san ne, íō tu've ña é nakuēku ña. ⁷ Ánjē, ña é kúvi ūun sán ne, nakuéku ña trunpeta ña. Ura tsí i kīn davi xuú ni ñū'u é kādaka nīñi ñūxiví kán. Uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi ñūxiví san ne, í'xi ntī'i. Uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi utún san ne, í'xi ntī' un tsi nté ku'u xi'í san. ⁸ Ánjē, ña é kúvi ūvī san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá di. Kidáā ne, uun nuu i é vāta kaa xuku ka'nu é kai'xi kaá ne, un ntii tsí ko'xó nuu nú ntute ñū'u kán. Uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi ntute ñū'u sán ne, ntūvi niñi. ⁹ Uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi kiti ñū'u nú ntute ñū'u kán ne, xī'i ntī'i ti ne, í'xi uun tā'vi i é kúvi ūni ta'vi tún ntōó san di. ¹⁰ Ánjē, ña é kúvi ūnī san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáā ne, uun xntiví ka'nu sán ne, kó'xō é vē'xí nte e dukún kán. Kai'xí vatā ó kai'xi chú'ún san. Kó'xō nuu uun ta'vi i é kúvi ūni ta'vi ntute ká'nu sán ni mí kae'nu ntute san. ¹¹ Xntiví san ne, Rkavé nani. Uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi ntute sán ne, kúrkavē kue'en. Ñá te nté kaa ña'a xi'i ña e xī'i ña ntute é kadāká rkavé san. ¹² Ánjē, ña é kúvi kīmí san ne, nakuéku ña trūnpeta ñá ne, uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi ngántíi san ni uun tā'vi i é kúvi ūni ta'vi xoó san ni xntiví san ne, ni'i ku'í. Uun ta'vi ī kúnee é un é un nuu i ne, uun ta'vi ī é kúvi ūni ta'vi ntuví san ne, ñá ni xi'í nuu ká ngántíi san. Niñú san ne, kuan tsi ō kúvi: ñá ni xi'í nuu ká xoó san ni xntiví san di. ¹³ Kidáā né, da nī kaito ú ne, tēkú ko kaiko uun tadun mé'ñū e dukún kán ne dá un ntii tsi káka'an:
—¡Ai! ¡Ña ntá'ví ntu ña'a, ña ntántoo ñuxiví san, te kuēku xtuku trunpeta íña é ūnī ka ánje, ña nguī san! —ka'an ti.

9

¹ Ánjē, ña é kúvi ū'ún san ne, nakuéku ña trūnpeta ña. Kidáā né, iní u uun xntiví é kō'xó nte e dukún kán un tsi nte nú ñū'u kán. Xntiví san ne, ni'i nta'ká xi'i tótsín san. ² Nākaán ña xi'i tótsín san ne, un vá'a tsi kéne u'me xi'í san, vatā ó kakene u'me iní úru ká'nu kue'en. Kūneé ngántíi san ni kanī e dukún kan ū'me tótsín san. ³ Mé'ñū u'mé san ne, vé'xí skunti é kaka ti kanī ñūxiví a. Ní'i tī é kuē'é tī vatā ó de tdu'me, kiti íō ñū'u a. ⁴ Ká'an ña ni tī é ña ku nantí'i ti ite é kae'nu ñū'u a, nté kū'u kuii, nté ūtun di. Da mii tsi ñā'a san kué'e ti ña, tē ña te uve ná'a xteén ña seu Xúva kō. ⁵ Ní'i tī é nanto'o tī ña te ū'un xoo, ntá tsi ña kúvi ka'ní kue'en tī ña. Mí kaxé'e ti ne, kaexnúu vatā ó kaexnúu da kaxé'e tdu'mé san. ⁶ Ntúvi tsikán ne, un vá'a tsi nantuku ñā'a san nté koo kuví ña, ntá tsi ña ní'i ña nté koo. Kuān te un vá'a tsi ntio ña é kúvi ñá ne, ñá nī'i ñá doxi'í san. ⁷ Skuntí san ne, vata ntáa idú kiti tu've i é kī'in ti mé'ñū du'xēn ntáa ti. Díki tī ne, odo é vata ntáa le'e e kúvi kaá kuaan ntáa. Núu tī ne, vata ito nuu ña'a ito. ⁸ Idi tī ne, vatā ó nani idi ñadī'i. Nú'ú tī ne, vata ntáa nu'u ñaña ntáa. ⁹ Uve ata tī tdi'xi e nté kaa te káa kúvi. Dā ntáva ti ne, kakañu'u vata te ntaíta nti'xin ña te da díi kareta e ntáñu'u idú, kiti ntaínu mé'ñū du'xēn san. ¹⁰ Dú'me tī ne, vata ntáa du'me tdu'me ntáa ne, iní xe'e tī di. Dú'me tī san ntée é ntuku ku'í tī ña'a san ú'un xoo. ¹¹ Tō'ó tī ne, dīvī ánĵē, ña e ntée nta'a i tótsín san. Abaduun nani é tū'un hébreú ne, Apoliuun nani é tū'un griegú ne, kani tū'un “é nantī'i kue'en”. ¹² É ita nti'xin é kúvi ūun dóxō. Úvī ká kakunaá ve.

¹³ Kidáā ne, ánjē, ña é kuvi iñú san ne, nakuéku ña trunpeta ña. Tékú ko uun tatsin í e kii mé'ñū ngimi ntíki san é ōdo nú nāa e kúvi kaá kuaan é ntitsí nuu Xuva ko. ¹⁴ Kídaā ne, kaka'an tátsín san nī ánjē, ña é kui iñū, ña é ni'i nta'a trunpeta:

—Nantuten ngimi ánjē, ña é uve tñin mí kainu ntute ka'nu é nani Eūfrate —ka'an.

¹⁵ Kidáā né, nāntuté ña ngimi ánjē san é ka'nī ñá uun ta'vi i é kuvi ūni ta'vi ña'á san, tsi é ntoo tú'vē ñá tē xee úra i, ni ntūví, ni xōó, ni kuīa. ¹⁶ Kūtuní ko nté kaa sntadun, ña ntántodó idú ne, uvī sientu míñuu ña.

¹⁷ Xée nūú ko idú san nī ña ntántodō tī. Sntadún san ne, ntánti'u núu kúñu ñā káa é kaito kuē'é, nī é kuīí, nī é kuāán dī. Díki idú ñá ne, vata ntáa díki ñáña ntáa ne, kakkii ñu'u xú'u tī. Ú'me ni dū'xé ñu'u dī. ¹⁸ Xí'i uun tā'vi i é kuvi ūni ta'vi ña'á san ntuni núu tsi i: ñu'ú san ni ū'mé san ni dū'xé ñu'ú san e kii xu'u tī. ¹⁹ Tsí idú san ne, ió ntii tī é kuvi ka'ní tī ña'a é xū'u xtí ni dū'me tī. Tsí du'me tī ne, vata kaa díki kóo ne, ñivī é kantuku kui'í tī ña'a san.

²⁰ Ntá tsi ña nguī san, ña é ña ni duku ntée tsikán ne, ñá ni natīvi iní ña kuétsi ñā é ntē ña ni xtuví mii ñā é nuu iní ña é ña vá'ā san ni sántu ñā e kúvi kaá kuaán, nī káa kuī'xín, nī káa kuē'é, ni xūú, ni ūtun dī, é ntē ña kaíto, ntē ña katéku i, ntē ña kui kaká dī. ²¹ Ntē ña ni nátivi iní ña é kuān tsi o ntaé'ní ña ña'a, e ntáde ña dotatan, e ntáde ña é kini kaa ni ñadī'í, e ntadú'u ña dī.

10

Ánje ni tūtu lu'nti é kātínuú san

¹ Kidáā ne, iní tuku ú uun ánjē, ña dóo ntii iní í ne, vé'xi ñā e dukún kán. Nu u ta'án ña viko; ntee rkuá'nti díkī ña. Núu ñā ne, kaxi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu ngántií san. Dī'ín ña ne, vata kaa ntu'u é kai'xi kaa. ² Ni'i nta'a ña ūun tutu lu'nti é kaa ntāa. Dī'ín kua'a ña xtúvi ña nú ntute ñu'u kán né, dī'ín datsin ña ne, ñu'u san xtúvi ña. ³ Un ntii tsi káchu'u ña, vatā ó de ñaña dá kanakití tī. Dā kúvi kachu'u ñá ne, kátsín u'xé ito. ⁴ Dā kúvi katsin é u'xé ito sán ne, ncho xntee na'a u é kākā'an, ntá tsi dá iō tu'vé u é ka'u ú ne, tékú ko uun tatsin e dukún kán, kaka'an:

—Xnuun xū'un e téku o e kátsin u'xé ito. ¡Ña kū dí xnteen na'an! —ka'an.

⁵ Kidáā ne, ánjē san, ña ntitsi nú ntute ñu'ū sán ni ñū'u a dí ne, nátā'an ntée ña nta'a kuā'a ña e dukún kán. ⁶ Natékū ñá Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntūvi, ña de vá'a e dukún kan ni ñūxiví ni ntute ñu'u ni ūn ntíí ntíí nee iñá katuví, kaka'an ña tsí ña kukuíi ka. ⁷ Kaka'an ña tsí ntuvi dá nakuéku ánjē, ña é kui ū'xé san, trunpeta ñá ne, kuntaa núu i é mii tsi Xuva ko iní ñá, vata ō ka'an ñá nī ña dé tsiñu iña ña, ña ntáka'an tú'un ñā.

⁸ Kidáā ne, tátsín e tékū ko dí'na ne, kaka'an xtúku nī ko nte e dukún kán:

—Kuē'én, kúki'ín tutu é ni'i nta'ā ánjē sán, ñivī é nakāa ñá'a, ña ntitsí nú ntute ñu'u kan ni ñū'u a —ka'an.

⁹ Dukuān ne, ñé'ē u mí tuvi ánjē sán ne, íkán ú tutú san. Kaka'an ñá nī kó:

—Ki'in ne, dá ká'xin. Tē é'xin ne, vídin vata ē'xí ntúdin kītume, ntá tsi kuia nūu í'xi o kán —ka'an ña.

¹⁰ Kídaā né, kī'i ú tutú san é ni'i nta'ā ánjē sán ne, ē'xí u. Kuan ē'xi ntí'xe vata ē'xi ntúdin, ntá tsi dá kúvi é'xi ú ne, kuia nūu í'xi ko. ¹¹ Kaka'an ñá nī kó:

—Da mii é ká'an ntódon kán ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntoo dā mí'í ká ñuú, nī ña ntáka'an dá nēé ka tú'un, ni rei ñá dī —ka'an ña.

11

Ña é ūvi ña'a, ña é ká'an ntódo tú'un Xuva kō

¹ Kidáā né, tā'xi ña kó uun ntoo kani, vata kaa utun é kī'i kú've núu ō káa ne, kaka'an ñá nī ko:

—Nākuntítsin, kī'in kú'ven úkun Xuva ko nī nú nāa ñá ne, ka'vin nté kaa ña'a ntánuu iní ña Xuva kō má ūkún san. ² Ntá tsi ña ki'in kú'ven kura ukún san, tsí xe'é ña sá'á é kúvi iña ña'a, ña é ña iní xoo é Xuva kō ne, kaka nuu ña ñuú Xuva ko te ūvi díko uvi xoo. ³ Xu'ú ne, taxnūu ú uvi ña'a, ña é ká'an ntódo tú'un kó ne, ku'un ña du'nu kúxta úun míil uvi sientu uni díko ntūvi —ka'an ña.

⁴ Ña é uvi ña'á san ne, vata ntáa uvi útun olívu ntáa ña. Vata ntáa tun tsumē é ūví san e ntāñi núu To'o ñuxiví san ntáa ña. ⁵ Tē xoó ncho ntukū kui'í í ña ne, kene ñu'u xu'u ña ne, koko kue'en. Kuān koo nto'o ña ntaínchu'vi ña. ⁶ Ña uvi ña'á san ne, ió ntii ñā é

nakādi ñá e dukún kân vata koo é ña k̄in dávi da n̄i ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō. Ío ntii ñá é k̄uvi víi ña é nt̄uvi n̄iñi ntuté san ne, kuvi víi ña é nantō'o ña ña'a, ña ntoo ñuxiví san, é t̄im̄ ña da n̄eé ka kui'i vata koo é ntio ña.

⁷ Ntá tsi dá ita ntí'xin ka'an ntí'i ña tú'un Xuva kō né, k̄ene uun kiti xu'u totsín san é vii tí ni ña du'x̄en. Kuvi víi tí ka'ní tí ña. ⁸ Kidáā né, kuntōo mé'ñū kúñu ñā itsi mé'ñū ñuú ka'nu san mi n̄áxn̄teē ñá Tó'o kō ntíkā krusí san. Ñuú s̄á'á ne, vata kaa ñuú Sodomá ni ñuú Egítō kaa. ⁹ Úni nt̄uvi nte dáva ne, koto ña'a san kúñu ñā, ña vé'xi da mí'i ká ñuú, da n̄eé ka tatá ña, é da n̄eé ka tú'ūn ntáka'an ñá di ne, ñá kuē'é ña itsi é kuntū'xi vá'a ña. ¹⁰ Ña ntántoo ñuxiví san ne, ñá tē nté kaa diní ña tsí xi'í ña uvi ña'á san. Víi ña viko ne, kué'e ña doméni tá'an ña, tsí ña uvi ña'a, ña é ka'an ntódo tú'un Xuva kō né, dōó nantō'o ñá ña ntántoo ñuxiví sa.

¹¹ Ntá tsi da k̄uvi uni nt̄uvi ntē dāvā ne, nantóto xtuku Xuva ko ntuvi ñá'a san ne, n̄akuiñi ña. Un vá'a tsi ū'ví un ntí'ntí ña'a san dá ini ña ña. ¹² Kidáā né, t̄ekú ña uvi ña'á san e dōo ntii kaka'an tátsin é v̄é'xí e dukún kan ni ñā:

—Kí'xi nto i'a —ka'an tátsín san.

Dukuān ntaíni ña ntaínchu'vi ñá san ne, kúntā ña e dukún kan mē'ñú vikó san. ¹³ Ura í tsikán ne, un vá'a tsi taan. Kó'xo uun ta'vi í é kuvi ū'xi tá'vi ñuú san. Ú'x̄e míil ñā'a xi'i ñá da ita ntí'xin k̄uvi taan. Ña'a, ña ntántoo ká san ne, ñá te nté kaa u'ví ña. Da kidáā nanu'u ñá ini ña e dōo ka'nu Xuva kō, ña tuví e dukún kân.

¹⁴ É ita ntí'xin é kuvi ūvi dóxō sán ne, e dóko s̄a xee é kuvi ūní san ve.

Trunpeta é kuvi ū'xé san

¹⁵ Kidáā ne, án̄jē, ña é kuvi ū'xé san ne, nakuēku ña trunpeta ña. D̄ito tsí un ntii tsi ntáka'an tátsín e dukún kân:

Un ntí'ntí ñuú ñuxiví san ne,
kaduku ntée Xuva kō é kadā kú'v̄e ña,

ntuvi ñá Cristu, ña e táxn̄u ña.

Ntii dañu nt̄uvi é kadā kú'v̄e ña,

ka'an. ¹⁶ Kidáā né, ñatā, ña é oko kimi ñá'a, ña ntántoo nú t̄eu núu Xuva kó san ne, un tsi n̄akunchit̄i ntaā ñá nuu Xuva ko é nuu ini ña ña, ¹⁷ ntáka'an ña:

Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,

Xuvā ntí, ña e dōo ka'nu.

D̄ivi ntō é tuví nto vevíi ne,

d̄ivi ntō kidaā dí ne,

kuan tsi koo kutuví ntó ntii dañu nt̄uvi.

Nata'xi ntí sintiá'vi nta'a nto,

tsí e ní'i nto e dōo iō nto é vii ntó ne,

e éni nt̄u'u nto kadē kú'v̄e ntó ve.

¹⁸ É k̄udiin ña ntántoo un ntí'ntí ñuú san,

ntá tsi é xee nt̄uvi é kuē'é nto ña é ntō'o ña ve.

E xee nt̄uvi é kadā kú'v̄e nto iña ñá nt̄ixí san ne,

kué'e nto ña é v̄á'á, ña dé tsiñu iña nto,

ñá é ka'an ntódo tú'un nto, n̄i ña é k̄a'an náa nto.

Kué'e ntō é v̄á'á iña ña'a, ña e ntaíko ñu'u nto,

un ntí'ntí ñá, te kuetsi, te na'nu ña.

E xee nt̄uvi é nantō'o nto ña'a, ña ntánat̄iví ñuxiví san,

ka'an ña.

¹⁹ Kidáā né, n̄akaán xi'i úkun Xuva kō é tuví e dukún kân ne, ini i kân ne, d̄ító tuví etun mí ñu'u vá'a lei Xúva kō. Kidáā né, dōó kaxi'í nuu. Dōó kakatsín di. Dōo d̄ító tatsín san. Dōó katáan di. Un vá'a tsi kak̄in davi xuú di.

12

Uun ñad̄í'í, ni k̄iti ña vá'a, k̄iti u'xe díki i

¹ Kidáā né, k̄i d̄ító uun e dōo ka'nu e dukún kân. Ikân ntitsí uun ñad̄í'í, nuu tá'an ña ngántií ne, xóó sán ne, ntekú nti'i d̄í'in ñā ne, le'e é kuvá'a é ūxuví xntivi ntekú díki ña.

² Ñu'u i'xá ña ne, kakachu'u ntāa ña é kaexnúu í'xi ña, tsi dokó sa káku i'xá ña. ³ Kidáā né, k̄i ká xtuku uun nuu i e dukún kân. Íní u é ntitsí uun kiti ña vá'ā, teku kué'e tí, é ūve u'xe díki tí ni ū'xi ntíkí tí. Kuān o ntántidó le'e san xé un xé un díki tí. ⁴ Dú'me xt̄i dita núu tí uun ta'vi í é kuvi ūni ta'ví xntiví san ne, n̄akō'xó nuu tí nte ñuxiví a. Kidáā ne, íntitsí kiti ña vá'ā san nuu ñad̄í'í, ña dokó sa káku i'xá i. Ntitsí nteē tí i é k̄a'xi tí i te káku. ⁵ I'xa

é nakāku ña ne, i'xa tii é kadā kú'vé un ntíí ntíí ñuu, é kuni'i nta'a tātun i e kúvi káa. Ntá tsi Xuva kō ne, nakí'i ña i'xá san é kūtúvi ni ñā nú tēu ña. ⁶ Ñadī'í san ne, inu ña, kue'en ñā ñuu itsi mí xtúvi tū'vé Xuva kō mí kutuvi ñá, mí kuēnta víi ña ña uun míil ūví sientu uni díko ntuvi.

⁷ Kidáā ne, kúvi du'xēn e dukún kán. Ánje ña odo nūu, ñá nani Mīgee, dívi ña ni un ntí'í ánje ñā ne, náā ñá ni kiti ña vá'ā san. Kiti ña vá'ā sán ni un ntí'í ánje tī ne, un vá'a tsi náa tī ni ñā, ⁸ ntá tsi ña ni kuvi víi tī. Ñá ni nī'i mí kuntōo ká tī nī ánje tī e dukún kán. ⁹ Dukuān ne, náko'xó ña kiti ña vá'ā san, kiti itúvi nte ntúvi dí'na, kiti é nanī diablu, tó'ō e ña vá'ā san. Dívi tī é Satanaa nání tī dí, kiti kaeni nta'ví ña'a dá kaniñ ñūxiví san. Náko'xó ña tī ni un ntí'í ánje tī ūun tsi nte ñūxiví a.

¹⁰ Tēkú ko tsí un ntii tsi kākā'an tátsín san nte e dukún kán:

E xée ntúvi é nakākú Xuva ko ko vē.

E xée ña e dóo ntii inī ña é kadā kú'vé ña.

Cristu, ña táxnūu ña ne, kodo núu ña é un ntí'í vē.

Tsi é nakó'xo nteē ñá kiti kati'í kuétsi ta'an ko nta'a Xuva ko ntē ntúvi ntē níñu.

¹¹ Kūvi idé ta'an ko sán nī e ña vá'ā san

kuenta iña níñi é etí A Le'ntú san,

ni kuēnta iña tú'ūn é nuu é ntaā i e ntáka'an ñá,

tsi ña ni de víni ña ntuvi iña ña,

kuān te na kuví ña.

¹² Kuntōo díni ntó ve, e dukún kan,

ni un ntí'í ña ntántoo ikán.

Ntá tsi ña ntu ntá'vi ide nto,

ña ntántoo ñūxiví san nī nú ntute ñu'u kán,

tsí e ntíí tó'ō e ña vá'ā san mí ntoo nto ve.

Un vá'a tsi kakudiin,

tsí ini tsí ña na'á ka kutuvi,

ka'an tátsín san.

¹³ Dā iní kiti ña vá'ā san tsí nakó'xo ña tī ñūxiví a ne, íntikin tí ñadī'í, ña nakāku i'xa tíí san. ¹⁴ Ntá tsi ñadī'í san ne, ní'i ña uvi nti'xin tādun ka'nú san é ntāva ña, kí'in ña ñuu itsi kán, mí dóo ikā mí tuví kiti ña vá'ā san. Ikán ne, ní'i ñā é ká'xi ñá uni kuia nte dáva.

¹⁵ Kiti ña vá'ā sán ne, tává tī ntute xu'u tī é vata kaa ntute ka'nu kaa vata koo é kí'in ní'i ntuté san ñadī'í san. ¹⁶ Ntá tsi xntíí ñu'ú san ñadī'í san, e nántika ñu'ú sán ne, ikan kúntíí ntute ka'nu san e táva kiti ña vá'ā san xu'u tī. ¹⁷ Dukuān né, kūdiin kué'en kiti ña vá'ā sán ni ñadī'í san. Ntaka tī ikán ne, dá kué'en tī é víi tí du'xen ni i'xā ñá, ña nguii san, ña ntáde ntaā é kākā'an Xúva kō, ña ntántikin Jéssuu.

13

Úvi kiti dóo donchu'vi ntáa

¹ Ntíísi u nú ñuti díñi ntute ñu'ú san, iní u kéne ntita úun kiti e dóo donchu'ví kaa mé'ñu ntute ñu'ú kán, kiti uve u'xe díki í ni ū'xi ntíki i. Kántidó le'e é un é un ntíki tī. Uve na'a díki tī e dóo kinī ó kaka'an kuēnta iña Xuva ko. ² Kiti dóo donchu'ví kaa, kiti é iní u sán ne, vata kaa ñaña tekú kaa tī. Ntá tsi dí'in tī ne, vata ntáa dí'in oso ntáa ne, xu'u tī ne, vata kaa xu'u ñaña kaa. Kiti ña vá'ā sán ne, xé'e tī ntii tī é ntéé kimi tī. Xé'e tī tēu tī mí tuví tī é víi tí tsiñu ka'nu. ³ Kiti dóo donchu'ví kaa sán ne, vata tē ní'i kuí'i kue'en úun díki tī, ntá tsi é ntuvá'a. Un ntíí ntíí ña'a, ña ntántoo ñūxiví san ne, ntántikin ñá tī, tsí koo da kúdu'va ña é ntuvá'a díki tī. ⁴ Ntánuu iní ña'a san kiti ña vá'ā san, tsí xé'é tī ntii tī kiti dóo donchu'ví kaa san vata koo é kuvi kada kú'vé tī. Ntánuu iní ña'a san kiti dóo donchu'ví kaa san ne, ntáka'an ña:

—¿Xoó ntu é vata kaa kiti dóo donchu'ví kaa san? ¿Xoó ntu kuvi víi i é nāá ni tī? —ka'an ña.

⁵ Ní'i tī itsi e dóo ka'nu víi tī, e dóo kini koo ka'an tī iña Xuva ko. Ní'i tī é kadā kú'vé tī uvi díko uvi xoó ne, ⁶ kuan ó dé tī. Dóo kini ka'an tī iña Xuva ko ni e dukún kán mí tuví ña, nī ña ntántoo ni ña ikán. ⁷ Ní'i tī é víi tí du'xen nī ña ntántikin Xúva kō né, kūvi idé tī ní ñā. Ní'i tī é kadā kú'vé tī iña un ntíí ntíí ña'a, ni ūn ntíí ntíí tātá ña'a, ni ūn ntíí ntíí ñuú, ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntáka'an dá nēé ka tú'ūn. ⁸ Un ntíí ntíí ña'a, ña ntántoo ñūxiví san ne, ínūu iní ña kiti dóo donchu'ví kaa san, ña é ña ni uve na'a dívi i tutú A Le'ntu é xí'í un tsi nte da íñi ntú'u ñūxiví san, tutú mí uve na'a xoo e ní'i i ntuvi iña i ntii dañu ntúvi.

⁹ Te inín é kinin ne, kinin. ¹⁰ Tē xoó ni'i i é kunuu kutū né, kunuu kutu ntí'xe. Tē xoó ni'i i é kūví nuu káa ne, kāá kuví nuu ña. Dukuān né, xo'ō e ntáduku ntée o Xuva kō ne, ka'nu vii ó nima kó ne, kunūu ini ko ñá ñá ñá.

¹¹ Kidáā né, iní xtuku u ún kiti e dóo donchu'ví kaa. Kiti sá'á ne, ñu'u san kakéne ti. Uve uvi ntíki ti é vata kaa a le'ntú kaa ti, ntá tsi kaka'an tí vatā ó kaka'an kítí ña vá'ā san. ¹² Ní'i ti ítsi é kadā kú'vē tí naa i kiti kuvi ūun san dá ntoo dadíi ti. Kade ti é un ntíí ntíí ña'a, ña ntántoo dá kaniñ ñūxiví san, kunuu iní ñá kiti kuvi ūun san. ¹³ Dōo ini ti nté koo vii ti é kōo dá ntákudū'va ña'a san. Un tsi nte kúvi nakññ ti ñu'u é kai'xi nte e dukún kan ñi dukuān ntaíto díto ña'a san ñuxiví a. ¹⁴ Kuenta iña i sá'ā é ní'i ti e kúvi idé ti dá kade ti tsiñu kiti kui ūun sán ne, kaeni nta'ví ti ña'a, ña ntántoo ñuxiví sa. Kaka'an tí ni ñá'a san é na ntāvá'a naa ñá santu kítí kuvi ūun, kiti idó nuu káa díki i, ntá tsi ntuvá'a ti ne, kantíto dukuan tí. ¹⁵ Ní'i tí é kūví kué'e ti ntuvi iña santu e ntúv'á'a naa kiti kuvi ūun sán ne, ide ti é kūvi ka'an sántu sán ñá. Kaka'an tí tsí da xo'ō ka ña'a, ña é ña kanúu iní i santu, kítí kuvi ūun sán ne, na kuví ña. ¹⁶ Taxnúu ti é na kúvé na'a seú san nta'a kua'a ña ne, o xteén ña, un ntíí ntíí ña'a san, te kuetsi te na'nu ña, te kuika ñá, te nta'ví ñá, te ió tó'o ña ne, o iña mii ña ntáde tsiñu ña. ¹⁷ Nté uun xoxo kuvi díko i, nté ña kuvi kuiñ i, tē ña te ntée na'a seú san kúñu i. Seú san ne, ñá'í kiti é kuvi ūun sán, o numéru ñá'í ti.

¹⁸ Sá'ā ne, ntio é koto ntuu o. Xoo é ki'in iní i ne, na naka'vi ñá numéru kítí kuvi ūun san. Numéru sán ne, kaduku ntée uun ñá'í ña'a, ña ntoo ñuxiví sa. Te nakua'a o numéru ñá'í ña ne, iní sientu uni díko iñu.

14

Nchu'un e ita ña'a, ña uun sientu uvi díko kimi míil ña'a

¹ Kidáā né, iní u ntísi A Le'ntú san tí'i í xuku Siuún, ni ūun sientu uvi díko kimi míil ña'a, ña é ntée na'a xteen i ñá'í A Le'ntú san ni ñá'í Uva i. Dadíi tsi ntáñi ntíí ntíí ña. ² Kidáā né, tēkú ko é vē'xí nte e dukún kan vatā ó kakañu'u ntúte ka'nu, vatā ó kuvi dá kakē'xén nuu da dóo ntii kakatsin, vatā ó kuvi da dóo tíñ ña'a ntánakueku ña kiñú'u. ³ Ita ña uun nchu'ún xee nú tēu Xúva ko, ni ngimi kítí ntántito sán ni ñatā sán ñá. Nté uun ña'a ña ni kuvi kutú've ña nchu'ún xéé san, tsí da mii tsi ñá'a, ña é uun sientu uvi díko kimi míil ña'a, ña é nakáku, ña ñu'u ta'an ñuxiví a, kuvi ita ña. ⁴ Ña sá'á ne, ña ni ide ña kuetsí ni ñá'í, tsi ntúntoo ña. Ntántikin ñá A Le'ntú san da mí'i ka mí ki'in ña. Nakáku ña mé'ñu ña ntoo ñuxiví sa é kuvi ūun nuu i doméni iña Xuva ko ni A Le'ntú san. ⁵ Nté uun dovete ña ni ká'an ña, é nté ña tuvi kuétsi ña nūu Xuva ko.

Ánjē, ña uni ñá'a, ña ni'i tú'ūn

⁶ Kidáā né, iní xtuku u uun ká ánjē, ña kaiko mē'ñú e dukún kán ne, e ní'i ñá tú'ūn e dóo va'á ntii ñá'í ntúvi é ká'an ntodo ñá ni ña ntoo ñuxiví sa, ña dá mí'i ká ñuu, é da neé ka tu'ún, da neé ka tatá ña. ⁷ Un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—Kuiko ñu'u nto Xuva kō ne, kada ka'nu nto ña. Tsí e xée ura i é kadā kú'vē ñá kuenta iña ña'á san. Kunuu iní ntó ña ñá, tsí ñá'í ñá de vá'a ña e dukún kan ni ñūxiví sa, ni ntute ñu'u kán, ni ūn ntíí ntíí ntute kuñi é ká'ne ñu'u sán ñá —ka'an ña.

⁸ Kidáā ne, xéé ánjē, ña é kuvi ūv'í san, kaka'an ña:

—E kó'xō nuu, e kó'xō nuu ñuú ka'nu Babilonia, é ide ki'vi un ntíí ntíí ñuú san ni vīnu i é kini kaa! —ka'an ánjē san.

⁹ Kídaā ne, xéé tūku ánjē, ña é kuvi ūn'í san ne, un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—Tē xoó ña'a kanuu iní ña kiti san ni sántu tí ne, kaxé'e ña xteén ña o nta'a ña é kuntéé na'a káa tí ne, ¹⁰ kudiin kué'en Xúva ko ni ñá. Ná ntuntá'ví ini ña ñá nté un síin. Kué'e ña ñá é ntó'o ña é kōko ña ñu'u du'xe san nuu ánje ni nūú A Le'ntú san. ¹¹ Ú'mē é ká'ne mi ntánto'o ña ne, kuan tsí koo kené ntii ñá'í ntúvi. Ña'a, ña é kánuu iní i kiti san ni sántu tí, ña é nté káa tí xteen i ne, ñá ni'i ña é kú'un kadin ñá nté ntúvi nté níñu —ka'an ña.

¹² Dukuān né, ña'a, ña ntáduku ntée Xuva kō san, ña ntáde ntaa é ká'ka'an ña, ña ntákuinti'xe i Jesuu ne, kantio e dóo ka'xi vii ñá nima ña.

¹³ Kidáā né, tēkú ko é ká'ka'an tatsín san ni ko nte e dukún kán:

—Xntéén na'an sá'ā: “Nté kui vá'a ña'a, ña xi'i e kuínti'xe ña Xuva kō.” Kuan koo xntéén —ka'an.

—Vá'ā ó —ka'an Espíritū Sántū san—, tsí kuntoo da'na ña; ña káda tsiñu ká ña, tsí ki'in ní'i ña nuu i é vā'á o dé ña ñuxiví a —ka'an ña.

Ntuvi é nakuitā ñá ña'a san ñuxiví san

¹⁴ Kidáā né, iní u uun viko kui'xin. Nú víkó san tinti'li uun é vata kaa ñatíi kaa. Ntekú le'e e kúvi kaá kuaan diki ñá ne, ni'i nta'a ña ūun kaa dakua e dóo ntikō. ¹⁵ É tūku ánĵē kii ña ini ukún san ne, un ntii tsi kākā'an ñá nī ña tuví nú víkó san:

—¡Kadan tsiñun ni'in kaa dakuá o ve! tsi e xée ntūvi é nakuidon, tsi dóo itsi kiti kii ñuxiví san —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, ña é tuví nú víkó san ne, nátāntée ña kaa dakuá ña ne, eni ntu'u ña nákuído ña kiti itsí san.

¹⁷ Kidáā né, kii tuku ánĵē ini ukun é tuví e dukún kán, ni'i ña kaa dakua e dóo vá'a ntikō.

¹⁸ Kii xtuku ánĵē nú nāá san. Ánje, ña sá'á ne, nteé nta'a ña ñu'u. Un ntii tsi kākā'an ñá nī ánĵē, ña é ni'i kaa dakua e dóo ntikō san:

—¡Natāntéen kaa dakuá o! Nakuidon xo'o tinti'ō san, tsi dóo itsí ti —ka'an ña.

¹⁹ Ánjē sán ne, nátāntée ña kaa dakuá ña ñu'u a ne, kātsin ña xo'o tinti'ó san. Tsū'un ña ti iní tun ntōó Xuva kō é kādin ñá ti. Sá'a káni tú'un é nanto'o Xuva ko kō. ²⁰ Kiti tinti'ó san ne, íxkádin ña tī nte díñi ñuú san ne, nté kaa te niñi dóo kii tun ntōó san. Ē'nu un tsi da nté xée nú xo'o xu'u idú san ne, vata kaa ntute ka'nu kaa e xee tá'an nte uni sientu kilumétru é kā'nu.

15

Ú'xē ánĵē, ña é ni'i u'xe núu i é ntō'o ña'a

¹ Iní u e dukún kán uun ká tuku nuu i e dóo ka'nu kue'én ne, un tsi kúdu'va iní ko dá iní u. Iní u u'xe ánĵē, ña é ni'i u'xe núu i e dóo nto'o ña'a san. Ña kōó ká nuu i é nto'o ña'a san te ita ntí'xin nuu i sá'á, tsí ikán xee tá'an mí ntí'í é kūdiin Xúva kō.

² Iní u uun ntute ñu'u é vata ito xūxu é kaxi'í ni'ni é kadāka ñú'u. Ntāñi ña'a nú ntute san, ña e kúvi idé ni kīti san ni sántu tí, nī káa ti nī numéru ñiví tí ñi. Odo ña kiñú'ū é xe'é Xuva ko ñá. ³ Itá ña nchu'ún vatā o ita Muisee, ña dé tsiñu iña Xuva kó ne, vatā o nchu'ún A Le'ntú san ñi. Sá'á ntaíta ña:

Dōó ka'nu ne, dōo vá'á ó un ntí'í nuu i é kade nto.

Da ntákudu'va ntí nuu i é kade nto,

Xuvā ntí, ña e dóo ió ntii i é víi da nēé ka.

Itsi nto ne, itsi ntaa, itsi é nuu é ntaā i.

Ñiví ntō Rei da mí'í ká ñuu.

⁴ ¿Vá iō ntú xoo é ña ká'v'í i nto, Xuvā ntí?

¿O iō ntú xoo é ña ká'an i e dóo ka'nu nto?

Tsí da mii xntō é vā'á nti'xe nto.

Xée ñá'a da mí'í ká ñuu é kāda ka'nu ña nto.

Tsi ñto e dóo vá'á ó kade kú'v'ē nto,

kuan o ita ña.

⁵ Kidáā né, iní u é kántii ini ukún Xuva kō e dukún kán mi dóo xii, mí ñū'u vá'a lei ña.

⁶ Ntíi u'xe ánĵē san má ūkún kán, ña ni'i u'xe núu i é ntō'o ña'a san. Ñu'u ña doo ntii e dóo va'a, é un tsi kai'xi kai'xí sa. Katīnuu doo e kúvi kaá kuaan xkántika ña. ⁷ Kidáā ne, uun kiti é kuvi kīmi kiti ntantíto sán ne, xe'e ña ūun e'xin e kúvi kaá kuaan dá un dá un ánĵē, ña é ū'xé san. Ñu'u tsitu ē'xin san núu i é ntō'o ña'a é vē'xí nta'a Xuva kō, ña kantíto ntii dañu ntūvi. ⁸ Ñu'u tsitu ini ukún san u'me é vē'xí nta'a Xuva kō, ña e dóo ka'nu, ña e dóo ntii iní i. Nté uun xoxo kuvi kí'vi i má ūkún kán da nté ntí'í é ū'xe núu i e dóo nto'o ña'a san é ni'i ánĵē, ña é ū'xé san.

16

E'xin é ñū'u é ntō'o ña'a san nta'a Xúva kō

¹ Kidáā né, tēkú ko tsi dóo ntii kākā'an tátsín san nte ini ukún kán, kaka'an ni ánĵē, ña u'xe ñá'a san:

—Kue'én ntó, kūkáte nto nuu i e dóo nto'o ña ñuxiví san é ñu'u ū'xe é'xin san ñuxiví kán —ka'an tátsín san.

² Kué'én ánĵē, ña é kuvi ūun sán ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña ñuxiví kán. Un ntíi ntí'í ña'a, ña é ntéé na'a kaa kīti san kúñu i nī ña ntánuu iní i santu tí ne, kēne tintu'xe e dóo kini ntáa kúñu ña ne, un vá'a vá'a tsi exnúu.

³ Ánjē, ña é kui ūví san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ñu'u kãn ne, ntute sán ne, ntūvi niñi váta ito nñi ñá xi'i itō. Xí'i ntíi ntíi kiti ñu'u nto'o iní ntute ñu'u kãn.

⁴ Ánjē, ña é kui ūní san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute ka'nu kan nī mí kaē'nu ntute sán ne, ntuvi niñi ñi. ⁵ Kidáā né, tēkú ko tsi ánjē, ña nteé nta'a i ntute sán ne, kaka'an ña: Dōo vá'ā ó kade kú'vē ntó, Xuvā ntí.

Dōo va'á kue'en nto,
nto'o é tuví nto vevíí ne,
tuví nto kídaā ñi.

⁶ Tsi ñi ñā éti ña niñi ña'a,
ña ntáduku ntée nto,
ni ñā'a, ña é ká'an ntódo tú'un ntō.

Vevíí ne, nakō'o nto ña niñi,
tsí mii ña ntúku ña é kuān koo víí nto ni ñā,
ka'an ánjē san.

⁷ Tēkú xtuku kó uun tatsin é vē'xi nú nāa kan, é kākā'an:

—Kuan koo, Xuvā ntí, ña e dóo ntii iní i, tsi dóo vá'ā ó kadē kú'vē nto é nuu é ntaā i —ka'an.

⁸ Ánjē, ña é kui kīmí san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña nú ngántií san ne, ní'i itsi é kāmí ntúve i ña'a san. ⁹ Un vá'a tsi í'xi ñá'a san é xe'é ka'ni kuē'en ngántií san. Ntá tsi ñá ni nátivi iní ña, ntē ña ni ká'an ña te dóo ka'nu Xuva kō. Ká'an kini ña iña Xuva ko, tsí ñi ñā e táxnū ña é ntō'o ña.

¹⁰ Ánjē, ña é kui ū'ún san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña nú tēu kiti dóo donchu'ví kaa san ne, kūnee mí kadē kú'vē ti. Ña'a sán ne, un tsi náka'xí ta'an ña nú'u ñā e dóo ntánto'o ña.

¹¹ Ntá tsi dā díí díí ka ntáka'an kini ña iña Xuva ko, ña tuví e dukún kãn, tsi dóo ntánto'o ña e ntáte'u ña tĩntu'xé san. Ntē ña ni nativi iní ña nuu i e ntáde ña.

¹² Ánjē, ña é kui iñú san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña nú ntute e dóo ka'nu san é nani Eūfraté ne, itsi nūu ntute san vata koo é kūvi kuita ntí'xin rei, ña ntáde kú've ñuu é ntoo mí káinu ngántií san.

¹³ Kidáā né, iní u tsi kúí uni espíritū é kini ntáa san xu'u kiti ña vá'ā sán ni xū'u kiti dóo donchu'ví kaa san, ni xū'u ña kaka'an é tū'ún Xuva ko kākā'an ña, ntá tsi ña ntáa. Vata ntáa tsá'vā ntáa espíritū é kini ntáa e kúí xu'u ña. ¹⁴ Vé'xi ntá'a tó'ō e ña vá'ā sán ne, kade nuu i é kōo da ntákudu'va ña'a san. Kí'ín mí ntoo un ntíi ntíi rei ñuxiví san vata koo é nakuvé ta'an ña é víi ñá du'xen ni Xuva kō, ña é kuvi víi é un ntí'í. Dōo ka'nu kuvi ntuvi tsikan.

¹⁵ “Koto nto tsí da nēe iní xntó ki'xi ú vata koo ki'xi uun ña du'u. Nté kui vá'a ña'a, ña é ña te ntákidi, ña é iō tu've doo i vata koo é ña kuká'an nuu ña é kini ña'a san é kuntí ña”, kuan ō ka'an Xúva kō.

¹⁶ Ne, nātaká nuu rei san ñuu é nani Armagēduun é tū'un hébreu.

¹⁷ Ánjē, ña é kui ū'xé san ne, ēté ña é ñū'u e'xin ña mé'ñū tatsín san ne, nte nú tēu ka'nu é tuví ini ukun e dukún kãn ne, un ntii tsi kākā'an úun tatsin é kākā'an:

—jÉ kúvi ve! —ka'an.

¹⁸ Kidáā ne, iñi ntú'u xi'í nuu ne, kátsín ñi. Dōo káñu'ú ne, un ntii tsí taán ñuxiví a. Nté uun ito vata táan vata ō kúvi sá'a nte ntúvi é ntoo ña'a ñuxiví a. ¹⁹ Ñuú ka'nu sán ne, ntíka. Uni tá'vī kúvi. Un ntíi ntíi ñuu dá kaní ñuxiví sa ne, nūu dí ne, naka'an Xuva ko ñuu ká'nu é nani Babilonía ne, díí ka kue'e xe'é ña é ntō'o ña; un vá'a tsi kúdiin ña ni ñuú tsikan. ²⁰ Ntoko ñu'u un ntíi ntíi ñuu é ōdo ntita mé'ñū ntute ñu'u kãn né, kūnaá un ntíi ntíi xuku. ²¹ Un tsi nte e dukún kan vē'xi kín davi xuu é ña te da va ntáa, é víi te ūvi díko kílu é un é un, é kō'xó ntōdó ata ña'á san. Ne, dōo ka'an kini ña'a san iña Xuva ko kuenta iña dávi xuu san, tsi dóo donchu'ví o kúvi e ntó'o ña'a san.

17

É nto'o ñadí'í kini kaa

¹ Kidáā ne, uun ánjē, ña é ū'xe ña'a, ña ní'i ū'xe é'xin sán ne, xée ñā mí tuví u ne, kaka'an ñá nī ko:

—Ní'ín, nañē'e ú o nté koo nto'o ñadí'í kini kaa san, ña tuví mé'ñū ntūte na'nu san.

² Un ntí'í rei ñuxiví san idé ña ni ñā é kini kaa. Ñá te nté kaa dé ki'vi ña vīnu ña —ka'an ña.

³ Kidáā né, nuu ta'án u xení kó, kue'en ni'i ñá ko ñuu itsí kán. Ikán né, iní u uun ñadī'i, ña ntekú kiti kuē'e, kiti dóo donchu'ví kaa. Uve u'xe díki ti. Ú'xi ntíki ti dí ne, kanií kúñu ti ūve é káka'an káni iña Xuva ko. ⁴ Ñadī'í san ne, nuu ña doo kué'e tekú níñi, é kaito nteē di. Nu u nenu ña xo'o kiti ni tsintí ni dī'i e kúvi kaá kuaan, e kúvi xu u e dóo kai'xi ni kiti kuí'xin e dóo nuu á'vi i sán di. Ni'i nta'a ña e'xin e kúvi kaá kuaan é ñu'u tsitu nuū í e dóo kini ntáa é kade ña ni da nēé ka ñatīi, nuu i e dóo dentu. ⁵ Xteén ña ne, nteé na'a úun dī'ví e dóo ví'xín ō, é kani tú'un: “Babilonia ká'nu, é divi dī'i ñadī'í kini ntáa ni un ntíi ntíi nuu i é dentu é ió ñuxiví san”, nteé xteen ña. ⁶ Kidáā né, kūtuní ko tsí ñadī'í tsikán ne, kí'vi ña e xí'i ña níñi ñá'a, ña ka'an ntódo tú'un Xuva kō, ña é ká'an tú'un Jēsuu.

Kóo dā kúdu'va ko dá iní ú ña. ⁷ Ntá tsi kaka'an ánjē san ní ko:

—¿Nté kui koo da kákudu'va ntu o? Vi'a ve ne, ka'án u ni ō nuu i e dóo ví'xín ō iña ñadī'í sa'á ni kīti ntekú ña san, kiti dóo donchu'ví kaa é uve u'xe díki tí ni ū'xi ntíki ti. ⁸ Kiti dóo donchu'ví kaa, kiti inin sán ne, ítúvi tí kídaā, ntá tsi xoó ka tí vevii. Ntá tsi nene díto xtúku ti xu'u totsín san di'na dá kí'in ti é nakūnaá kue'en ti kúñu ti ntii dañu ntūvi. Ña ntoo ñuxiví san, ña é ña túvi dívi i nteé na'a iní tutu mí ūve na'a diví ña'a, ña é ni' i ntuvi iña i un tsi nte dá de kú've Xuva ko ñuxiví san ne, kóo da kudū'va ña te iní ña kiti san, tsí ítúvi tí kídaā ne, xoó ka tí vevii, ntá tsi ntii díto xtúku ti.

⁹ 'I'a é ntio é kí'in ini ō sá'a vē: É ū'xe díki tí ne, kani tú'un ū'xe xúku mí tuví nti'i ñadī'í san. ¹⁰ Kani tú'un é ū'xé reí di. Rei, ña é ū'un san ne, é ngāva ña. Uun ña ne, vevii kadē kú've ña. Ña uun ká san ne, vata kí'xi ña. Ntá tsi te vē'xí ña ne, ñá kukuíi ña kutuvi ña. ¹¹ Kiti san, kiti ítúvi kídaā ne, xoó ka tí vevii ne, divi tí vii tí rei é kui uná san ne, kaduku ntée tí é ū'xé reí san di. Rkontūví ne, kí'in tí é nākunaá kue'en ti kúñu ti ntii dañu ntūvi.

¹² 'Ntíki é ū'xi é inin sán ne, divi é kani tú'un ū'xí rei, é vata kuíñi ntu'u kada kú've ña. Vii dadīi ña rei ni kiti san, ntá tsi uun da'na tsi. ¹³ Un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña ntii ña ni tsiñu ña kiti dóo donchu'ví kaa san é kadā kú've tí naa ña. ¹⁴ Vii ña du'xen ni A Le'ntú san, ntá tsi ña kuvi víi ña ni i, tsí divi é kúvi vii. Tsí A Le'ntú san ne, divi e Tó'o un ntíi ntíi tó'o ñuxiví sa, divi é Rei, ña é díi ka ka'nu é da nēé ka tuku rei. Ña ntántikin i, ña é kana, ña é nakaxnúu ne, ñá natīvi iní ña é kuntikin ñá A Le'ntú san —ka'an ánjē san.

¹⁵ Kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Ntute ka'nu é inin, mí tuví nti'i ñadī'í kini kaa sán ne, divi é kani tú'un e dóo titín ña'a, ña vé'xi dá mí'i ká ñuú é da nēé ka tu'un ntáka'an ña. ¹⁶ Ntíki é ū'xi é inin é ūve kiti sán ne, kinchu'vi ñadī'í kini kaa san. Xtuví mii ña é kōo da kantíi ña. Ka'xi kúñu ña ne, ka'mi ña di. ¹⁷ Tsí Xuva kō ne, xé'e ña itsi reí san é vii ñá nēe é ntio ña. Xé'e ñá é un tsi ntáda ña xu'u ña é kué'é ña é kadā kú've kiti san náa ña da nté ku é kúntaa ntí'i é káka'an Xúva kō. ¹⁸ Ñadī'í, ña é inin sán ne, divi ñuú ka'nu é kadē kú've iña un ntíi ntíi rei ñuxiví san —ka'an ánjē san.

18

Dā ko'xó nuu ñuú Babilonia

¹ Dā ita ntí'xin kúvi sá'ā né, iní u tuku ánjē, ña vé'xi e dukún kán, ña e dóo ntii iní i. Xí'í nuu kanií ñuxiví san, tsi dóo kai'xi ntúve ña. ² Un ntii tsí kéne ña, kaka'an ña:

—¿E kó'xo ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu san! É kúvi vi'i é ña vá'a vē, mí ñu'u vá'a un ntíi ntíi espíritū é kīni ntáa, ni tākā mí ñu'u vá'a un ntíi ntíi láa ku'u, kiti dóo dentū. ³ Tsí un ntíi ntíi ñuú san ne, de kí'vi ña ni vīnu i é kaēni díki ña da xōo ka ñatīi. Rei, ña e ntádē kú've ñuxiví san ne, ēni díki ña ñadī'í san di, ni ña ntádiko nu á'ví ñuxiví san ne, kukuika ña, tsi dóo ñíi ña da nēé ka e ntío ña —ka'an ánjē san.

⁴ Kidáā né, tēkú xtuku kó uun tatsin é vē'xí e dukún kán, kaka'an:

—Ntii nto ñuú sa'á, ña'a ko, vata koo é ña dúku ntée nto é vii nto é kīni kaa e ntáde ña, vata koo é ña ní'i nto é nto'o nto ni ña di. ⁵ Tsi kuétsi ña ne, é kúxee kuitin un tsi nté e dukún kán. Tsí Xuva kō né, naka'an ña nuū i é kīni kaa iña ña. ⁶ Nakué'e nto un ntíi vata tsi ō tá'xi ña nto. Ntá'vi nto ūvi íto vatā o dé ña ni ntō. Úvi íto nadaká nuu nto vata koo é na kuntii iní i é kō'o ña, vata ō nádaká ña e xí'i ña'a san. ⁷ Kué'e ntō é na ntō'o ña ve; na kúnta'xa iní ña vata tsi o dé ka'nu ña, vatā o ítúvi ña ni dokuika iña ñá di. Tsí kaka'an mii ña: “Xu'ú ne, dōo ka'nu ña'a u é reiná u. Ñá te ñadī'í kíi u; ñá te ñadī'í ntá'ví u; nté un sīn ña te neé nto'o ko”, ka'an ña. ⁸ Dukuān ne, uun ntúvi tsi xee ntíi ntíi é ntō'o ña. Xéé doxí'í, ni dontīnī, dōkó di, ni é koko ña mé'ñū ñu'ú san di. Tsi dóo ka'nu Xuva kō, ña kade kú've —ka'an tátsin san.

⁹ Rei ñuxiví san, ña éni dikí ñadĩ'í san ne, ña é intóo dadĩi ni ña nĩ e dóo va'á iña ña ne, kueku nteé ña ña, tsi dóo u'vi kuvi ña ña te íni ña u'me é kākene mí kai'xi ñadĩ'í san. ¹⁰ Kuntāñi ika tsi ña, e ntaú'vĩ ña é ntō'o ña e dóo kanto'o ñadĩ'í san. Ká'an ña:

—Ña nta'ví idēn ntun, ñuú Babilonia, ñuu e dóo ka'nu kue'en! É uun da'na nchūvii dú'va tsi xee e dóo nto'o o —ka'an ña.

¹¹ Ña ntádiko nu â'ví ñuxiví san ne, kueku nteé ña i. Kuntōo nta'xa ña, tsí ña xoxó ka ña'a, ña é kuĩin iña ña ve. ¹² E diko ña né: káá kuaan, káá kuĩ'xín, ni xūu e dóo nuu á'vi i, ni kiti kuĩ'xín, ni dōo ntĩi, ni dōo kaifo nteé, ni dōo séda, ni dōo kue'é tekú níñi, ni ūn ntĩi ntĩi nuu utun e dóo vá'a ñe'e, vata kaa chetun, ni da nēé ka nuu i e kúvi nú'u elēfanté, ni ūtun e dóo nuu á'vi i, nĩ káá kuaan vitá, nĩ káá nteé, ni nuū í e kúvi xuu kuĩ'xín, ¹³ ni kānelá, nĩ cho'o e dóo vá'a ñe'e, ni kūtú, ni ū'xén cho'ó, nĩ cho'o vídin, ni vīnú, ni āseté, ni kiti trigú ni ūtsi tí, ni kiti kaidó, ni lē'ntú, ni idú, ni kāreta é ntāñu'u ti, ni ñā'a, ña dóo ntáde tsiñu di. Un tsi nte ntúvi iña ña'á san díko ña. ¹⁴ Ká'an ña ni ñuú Babiloniá san:

—Ña túvĩ ká kiti vidin e dóo ntio nima ó ne, un ntĩ'ĩ dokuika iña o ni un ntĩ'ĩ e dóo va'á, e dóo kai'xi iña ó ne, é kūnaá kue'en ve. Ná nani'i kue'én ka ó ve —ka'an ña.

¹⁵ Ña ntádiko nuu i tsikān, ña é nĩ'í dokuika kuénta iña í ne, kuntañi ika ña e dóo u'vĩ ña é kanto'o ñuú Babiloniá san. Kuntōo nta'xa ña ne, kueku nteé ña ñuu é vata kaa ña dĩ'í kaa, ¹⁶ ká'an ña:

—Ña nta'ví ide ñuú e dóo ka'nu san! ¡Ña nta'ví ide ñadĩ'í, ña inúu doo ntĩi ni dōo kaifo nteé, ni dōo kue'é tekú níñi, ni xō'o kiti e kúvi káá kuaán, ni xūu e dóo nuu á'vi i, ni kiti kuĩ'xín dī! ¹⁷ ¡Uun da'na nchuvii tsí kúnaa un ntĩ'ĩ e dóo nuu á'vi i san! —koo ka'an ña ntádiko san.

Un ntĩi ntĩi tó'o tun ntōó san nĩ ña ñu'u iní i kan, nĩ ña ntántikin tó'o ī sán, ni ūn ntĩi ntĩi ña ntáde tsiñu nú ntute ñu'u kán ne, kúntāñi ika ña. ¹⁸ Dā íni ña u'me é kai'xi ñuú san ne, ntáka'an ña:

—¿Va mí'i ntū tuví ka xtuku ñuu é vata kaa sá'ā e dóo ka'nu? —ka'an ña.

¹⁹ Dá'vi mii ña diki ña xentē'u é ntoo ña dontñi ne, ntaéku ña. Dōo u'vi kúvi ña ne, un tsi ntákachu'u ntāa ña, ntáka'an ña:

—Ña nta'vín idēn, ñuú ka'nu! Dokuika é io iña ó ne, kukuika ūn ntĩi ntĩi ña'a, ña ío tun ntōo i é kaika nú ntute ñu'u kán. Ntá tsi uun da'na nchuvii dú'va tsi nántatsin —ka'an ña.

²⁰ Ntá tsi kuntōo dínī ntó, ña ntoo e dukún kán, ña ntáduku ntée Xuva ko, nĩ pustru ñá, nĩ ña ntáka'an ntódo tú'un ñā, tsí dā xe'é Xuva kō e dóo nto'o ñuú Babiloniá ne, é ntūnaa kuenta iña i vata o dé ña ni ntō.

²¹ Kidāa ne, uun ánjē, ña e dóo ntii iní í ne, kī'i ña uun xuu ka'nu, vata kaa xodo mólinu é kādin núu o ūtsi trigu káa ne, nakuítá nuu ña mé'ñu ntute ñu'u kán, kaka'an ña:

—Kuan koo nakuítá nuu ú o, ñuú Babilonia e dóo ka'nun. Nté uun ito ká ña kiní ka ña'a sán o. ²² Nté uun ito ña dītó ka é kuēku kiñú'u san itsí o, nté choō, nté trunpetá ka. Ná nĩ'í ka xoó kada tsiñu i da nēé ka nuu i é kāde ña. Ñā dītó kañu'ú ka xodo mólinu san te tadin ūtsi trigú san. ²³ Nté uun ito ká ña xí'i nuu ká ñu'ú san nuu o. Ntē ña tekú ka o e dóo vañi ña ntátanta'a san. Ña'a o, ña ntádiko nu â'ví kán ne, kuān te dóo na'nu ña'a ña dá kaniñ ñuxiví san kídaa né, divīn ne, dé tatān da éni nta'vín un ntĩi ntĩi ñuú san —ka'an ánjē san.

²⁴ Dīvi ñuú Babiloniá sa éti níñi ña'a, ña ka'an ntódo tú'un Xuva ko, nĩ ña ntáduku ntée Xuva ko, ni ūn ntĩi ntĩi ña'a, ña é nakunaa ntuvi iña i ñuxiví a.

19

¹ Dā kúvi ita ntí'xin sá'ā né, tēkú ko tatsin é ña te nté kaa ña'a vañi ñā ntáka'an ñā e dukún kán:

¡Dōo va'á Xuva kō!

¡Dōo ka'nu Xuva kō!

Dīvi ñā é nakáku ña kō.

Dōo kaxi'í nuu ka'nu ña.

Dīvi ñā e dóo ntii iní ña.

² Tsi dóo vá'ā ó kadē kú'vē ñá ne,

dōo nuu é ntaā i é káka'an ña.

Tsí xntéku ku'vē ñá iña ñadĩ'í kini kaa sán ne,

kaka'an ña tsí da mii é kántio e dóo nto'o ña,

tsí nañé'e ña nuu i é kīni kaa dá kaniñ nūxivi san, vata tsī o dé ña. Ntanáa Xuva ko ni ña vē, e é'ní ña ña'a, ña edé tsiñu iña Xuva ko, ka'an ñá'a san. ³ Kidáa ne, ntáka'an xtúku ña:

—¡Dōo va'á Xuva kō! ¡Dōó ka'nu Xuva kō! Ú'mē é kai'xi ñadí'i kini kaa sán ne, dá kaxee kaxee ntii dañu ntūvi —ka'an xtúku tatsín san.

⁴ Ñatā, ña é oko kimi ñá'a san nī ngimi kítī ntantító sán ne, nákunchiti ntāa ña ñú'u kán, nanú'u ña iní ña Xuva kō, ña tuví nú tēu ka'nú san, ntáka'an ña:

—¡Kuan koo na kōo! ¡Dōó ka'nu Xuva kō! —ka'an ña.

⁵ Kidáa né, tēkú ko uun tatsin é vē'xí nte nú tēu ka'nú san, é kākā'an:

¡Ká'an ntō tsi dóo ka'nu Xuva kō,
un ntíí ntíi ntó, ña ntáde tsiñu iña ña,
un ntíí ntíi nto e ntaíko ñu'u nto ña,
kuān té na'nu ñá'a nto, ō ña na'nu ñá'a nto!,
ka'an.

Viko dá tanta'a A Le'ntú san

⁶ Kidáa né, tēkú ko uun tatsin é vata tē ña te un síin ña'a ntáka'an ña. Dító vatā ó kuvi dá kae'nu ntute ka'nu, vatā ó kuvi dá un ntii tsi kākatsin, e ntáka'an ña:

¡Dōo va'á Xuva kō!

¡Dōó ka'nu Xuva kō!

E éni ntu'u Xuva ko, ña dóo ntii iní í, kade kú'vē ñá ve.

⁷ Nā dīnī koo nakuntōo o.

Na kada ka'nu o ñā,

tsí e xée ura i é kōo viko e tánta'a A Le'ntú san ne,

é iō tu'vé ñadí'í ñá ve.

⁸ Ní'i ñā é kunūu ña doo ntíi e dóo va'á,

e dóo ntuntoo, e dóo kai'xi.

Tsí doo ntíí san ne, vata kaa nuu i e dóo vá'ā ó de ña'a, ña ntákuinti'xe i Xuva kō, ka'an ña.

⁹ Kidáa ne, kaka'an ánjē sán nī ko:

—Xntēén na'an sá'a: “Nté kui vá'a ña'a, ña e kána ña é kiká'xi ña víko e tánta'a A Le'ntú san” —ka'an ña.

Ne, kaka'an xtúku ña nī ko:

—Sá'ā é tū'un é nuu é ntaā i é kaka'an Xúva kō —ka'an ña.

¹⁰ Kidáa ne, nákunchiti ntāá u nú dī'in ánjē sán vata koo é kāda ka'nu ú ña, ntá tsi kaka'an ñá nī ko:

—¡Ñá ku kuān xkoón den! Mii tsi Xuva kō é kada ka'nu o ñā. Tsí xo'ō né, dadíi tsi ntáde tsiñu o iña Xuva kó, ni ūn ntíí ntíí ta'an o, ña é nī'i tú'un Jēsuu —ka'an ña.

Tsi tú'un Jēsuu ne, diví é xe'é Xuva kō é ká'an ntódo ña'a, ña ntáka'an náa ña.

Ña nteku idú kuí'xin

¹¹ Kidáa né, iní u e nákaan e dukún kán né, iní u uun idú kuí'xin. Ña'a, ña nteku ti ne, dú'va nani ñā: Ña Kade Ntaa, Ña Kaka'an é Nuú é Ntaā í nani ñā. Dá kadē kú'vē ñá ne, nuu é ntaā í kade ña; dá kade ña du'xēn dī. ¹² Ntúxnūú ña ne, kaxi'í nuu vatā ó kai'xi ñú'u. Dōó títín le'e odo dāki ña. Nteé ña uun dīvi é ntē xoxo iní i neé dīvi, é mii tsi ña iní ña. ¹³ Nuú ña doo é kūkií nto'o niñi. Diví ñá ne, Tū'ún Xuva ko nani ñā. ¹⁴ Áta ñā ntántikín sntadun, ña vé'xi e dukún kán. Ñu'u ña doo ntíi e dóo va'á, doo kuí'xín kue'én ne, ntántodō ñá idú kuí'xín dī. ¹⁵ Xu'u ña kíi káa é ntíko ntuví o nuu i, é ntūku kuí'i núu ña un ntíí ntíí ñuú ñuxiví a. Kāa kúvi tatun é kadā kú'vē núu ña. Vatā ó kaedín nuu ña dī'in ña tñtí'ó san ne, kuān koo víí ña é nī'i ña'a san e dóo nto'o ña, e dóo kudín Xuva kō, ña dóo ntii iní í san ni ñā. ¹⁶ Nteé diví ñá ata dóo ña ni dā'ntá ña, é kākā'an: “Rei, ñá odo nūú, nī Tó'o, ña odo nūu”, ka'an.

¹⁷ Kidáa né, iní u uun ánjē, ña ntitsí ntódo ata ngántíí san. Un ntii tsí kána ña un ntíí ntíi láa, kiti ntaíko e dukún kán, kaka'an ña:

—Ní'í nto, nataká nuu nto, tsí ña te un siin kúñu ta'xi Xuva kō é ká'xi nto. ¹⁸ Ka'xí nto kúñu rei san nī tó'ō sntadun ni ña dóo diin, nī kúñu idú nī ña ntántodō ti. Ka'xí nto kúñu ūn ntíí ntíí ña'a, kuān te ñá ntoo vá'a, kuān te ñá ntáde tsiñu, te kuetsi te na'nu ña —ka'an ánjē san.

¹⁹ Kídaā né, iní u kiti e dóo donchu'ví kaa san, nī rei iña ñá ntoo ñuxiví san, nī sntadun ña. Nātaká nuu ña é vii ñá du'xen nī ña nteku idú kui'xín san, nī sntadun ña. ²⁰ Ntá tsi tñin ña kiti sán nī ña kaka'an dóvete é kuenta iña Xuva ko kaká'an ña, ña idé nuu i e dóo na'nu kuenta iña kiti dóo donchu'ví kaa san, é kūdii éni nta'ví ña ña'a, ña é nteé na'a kaa kiti san, nī ña ntánuu iní i santu ti. Ña tsikán ni kiti dóo donchu'ví kaa sán ne, kantíto tsi ña, nakuíta nuu ña ña ni tī mé'ñu ñū'u du'xé san é ña te kantá'va kue'en tsi. ²¹ Ña nguií sán ne, xí'i nūu ña káa e kii xu'u ña nteku idú san ne, un ntíí ntíí láa san é'xi nta'a ti kúñū ña xí'í san.

20

Uun míil kuia

¹ Kídaā né, iní u kii uun ánjē e dukún kán, ni'i nta'a ña ntakāá xi'i tótsín san ni kadena ká'nu. ² Tñin ña kiti ña vá'a san, kiti ata san é diablu tí ni Satānaá ne, kī'ní va'ā ñá ti kadená san, é uun míil kuia kunu'ní ti. ³ Nākuítá nuu ña ti ini tótsín san ne, nakadī ñá xu'u i. Dáví nuu ña xu'u tótsín san vata koo é ña kani nta'ví ka tí ña'a san ñuxiví san da nté ntí'í é uun míil kuia san. Te ita ntí'xin é uun míil kuia san ne, nantuté ña ti uun da'na.

⁴ Kídaā né, iní u nú teu na'nu, mí ntoo ña'a, ña é nī'i i é kadā kú've. Iní u nima ñá'a dí, ña e é'nte tu'un ña'a san díki i e ntántikin ñá Jesuú ne, nī é ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō dí. Ña sá'á ne, ñá ni inúu ini ña kiti san, nté santu ti; ntē ña ni xé'e ña é kuntēe káa tī xteen ña, nté ntá'a ña. Iní u tsi ntóto ña ne, nāni'i xtúku ña ntuví iña ñá ne, kada kú've ñá nī Cristu uun míil kuia. ⁵ Ntá tsi ña nguií sán, ña xí'í ne, ña ntóto ña dā nté kuíta ntí'xin é uun míil kuia. Da sá'a é kivi uun ito ntoto ña. ⁶ ;Nté kui vá'a ña'a, ña é ntáduku nté e i é ntóto é kivi uun ito doxi'í san, tsí ntáduku nté ña Xuva kō! É kivi ūví doxi'í san ne, ña kúvi víi ka ni ña, tsi víi ña dutu Xúva ko nī Cristu. Dadíi tsi kadā kú've ñá ni ña é uun míil kuia.

Dā ko'xó ntēe tó'o e ña vá'a san

⁷ Tē kúvi ita ntí'xin é uun míil kuia san ne, nantuté Xuva kō tó'o e ña vá'a san mí nuu kutū. ⁸ Tē ntíi ne, kani nta'ví ña'a ngimí o díñi ñuxiví san, un tsi nté Goo ni Mágoo, ña ntáinchu'vi Xúva ko, kána ña é nataká nuu ña é vii ñá du'xēn; ntē ña kui ká'vi o ña é ña te da dii da dí ña, vata kaa kivi tsókō.

⁹ Kuédadíi tsi kuxée ña kani ñū'xiví san ne, ēdí nuu ña mi ntántoo ña'a, ña ntáduku nté Xuva ko, ni ñū'u e dóo kakuinima Xúva kō. Ntá tsi kuíta nuu Xuva ko ñū'u é vē'xí nte e dukún kán ne, uun ito tsi í'xi un ntíí ntíí ña'a san. ¹⁰ Tō'o é ña vá'a san e éni nta'ví ña'a sán ne, nákuítá nuu Xuva ko i mé'ñú i mí kai'xi ñū'u dū'xé san, mí tuví kiti dóo donchu'ví kaa san ne, nī ña é kaka'an dóvete é iña Xuva ko kaká'an ña. Ikān né, dóo nto'o ña, ntuni ñá, ntē ntúvi ntē níñu é ntii dañu ntúvi.

Tē xntéku kú've Xuva kō nú tēu kui'xín san

¹¹ Kídaā né, iní u uun nú tēu ka'nu é kui'xín, ni ūun ña'a, ña tuví nti'i ikān. Ñuxiví san nī e dukún kán né, ntoko ñu'u mii dá ini tuví ña. ¹² Kídaā né, iní u un ntíí ntíí ña xí'í san, te kuetsi te na'nu ña, ntáñi ñá nú tēu san. Ne, nākaán Xuva ko tūtú san ni tūku tutu mí ūve na'a dívi ña'a, ña é nī'i i ntuví iña i. Xntékú kú've Xuva ko iña ña xí'í san vatā o dé ña, vatā ó uve na'a ini tutú san. ¹³ Ntute ñu'ū sán ne, nakué'e un ntíí ntíí ña'a, ña é teni iní i kán. Doxi'í san nī mí kadē kú've doxi'í san ne, nakué'e ña'a, ña ñu'u vá'a íkán dí. Xntékú kú've Xuva ko iña ña, un ntíí ntíí ñá, vata tsi o dé ña. ¹⁴ Kídaā né, nakuítá ñá doxi'í san, nī mi ntántoo ña xí'í san mé'ñu i mí kai'xi ñū'ú san. Ní'ū sán ne, dívi é ká'an o é doxi'í é kivi ūvi. ¹⁵ Ña'a, ña é ña tuví dívi í uve na'a ini tutu mí uve na'a xoo é nī'i i ntuví va'á iña í ne, nakuítá nuu ña i mé'ñū ñu'ú san.

21

E dukún xēe ni ñū'xiví xēe

¹ Kídaā né, iní u uun e dukún xēe ni ūun ñū'xiví xēe. Tsí e dukún kan ni ñū'xiví sa é tuví kídaā ne, ntoko ñu'u mii. Nté ntute ñu'ū ña tuví ka. ² Xu'u é Juaán u ne, iní u ñūu é káduku nté Xuva kō, é Jerusaleen Xēe naní. Nte e dukún kan vē'xi, nte mí tuví Xuva kō. É iō tu've vata kaa uun ñadī'í é tñntetu ña e tánta'a ña ni xī ña. ³ Tékú ko uun tatsin é dukún kán e dóo ntii kaka'an:

—Koto nto ve, tsí Xuva ko tūví ña ni ñā'a san ve. Kuntoo ña ni ñā ne, kivi ña ña ñūú ña. Xuva kō né, mii ña kutuví ñá ni ñā, é vii ñá Xuva ñā. ⁴ Xuva kō ne, nakué'e ña un ntíí

ntĩ ntute nũ űa'a sán ne, űa kóó ká doxi'i; ntē űa kunta'xa iní ka űa; ntē űa kuekú ka űa; ntē űa kaxnúu ka űa. Tsi é ita ntí'xin un ntĩ'ĩ e kúvi di'na —ka'an tátsín san.

⁵ Kidáa ne, űa tuví nú tēu ka'nú san ne, kaka'an űa:

—Koton, tsí kade vá'a xeé u un ntĩ'i nuú i —ka'an űa.

Kaka'an xtúku űa:

—Xntēén na'an sálā, tsi tú'ūn é nuu é ntaā í é kākā'án u ni ō —ka'an űa.

⁶ Kidáa ne, kaka'an űá nĩ ko:

—É kúvi ve. Xu'u é di'na ú ne, xu'u é nantĩ'i ú di. Vata kaa letra Á ni lētra Z kaa u. Te xóó kaitsi í ntute ne, kué'ē ú doméni é kō'o űa mí kākii ntute é tā'xi ntuvi iña űa. ⁷ Xoó űa'a é kúvi víi űa ne, ní'i űā é un ntĩ'i nuú i sá'a ntā'a kó ne, kuvi ú Xuva űā né, ðivi űā ne, kuvi űa i'xá ko di. ⁸ Ntá tsi űa'a, űa e dóo ixó i, űa é űa ntákuinti'xe i, űa e dóo kini ntáa nima í, űa e ntaéni dikí ta'an i, űa e ntáde tatān, űa ntānuu iní i santu, nĩ űa veté ne, kuan ō űa é nĩ'i űa é kóko űa mí kai'xi űú'u ðú'xé san. Sálā é kui úvi doxi'í űa —ka'an űa.

Jerusaleen Xee

⁹ Kidáa ne, xée űun ánjē, űa é ű'xe űá'a san, űa é nĩ'i i é ű'xe é'xin é űú'u u'xe nuu i é nanto'o Xuva kō űa'a sán ne, kaka'an űá nĩ ko:

—Nĩ'in, dá nanē'e ú o űa da vé tanta'a, űadĩ'í A Le'ntú san —ka'an űa.

¹⁰ Espiritū Sántū sán ne, kue'en ní'i űā kó uun xuku ka'nu, xuku e dóo ðukun. Náñē'e űá ko űuu é káduku ntée Xuva kō, űuu é nani Jerusaleen Xee, ðivi é vē'xí nte e dukún kán, mí tuví Xuva kō. ¹¹ űúú sá'a ne, kaxi'í nuu ni ntuve Xuva kō ne, űú'u i ne, kai'xi vátā ó kai'xi xuu é nanĩ jaspe e dóo nuu á'vi i, e dóo kaxi'í ni'ni e nté kaa te xūxu kúvi. ¹² Kaniĩ ðĩni űúú san ne, ntitsi ntó'o e dóo ka'nu, e dóo dukún ne, űu'u uxuví xi'i i. É un é un xi'í san ne, ntáñĩ ntee kui kui uun ánjē. É un é un xi'í san ne, uve ðivi é uxuvi tátá űa Israeé san. ¹³ Uni únĩ xi'í san ntántii é un é un ntíko ðĩni i. ¹⁴ Uxúvi xūu na'nu xi'i ntíi etí nto'ó san ne, uve na'a é un é un xúú san uun ðiví pustru Á Le'ntú san.

¹⁵ Ánjē, űa kaka'an ní ko ne, ni'i nta'a űa uun ntoo e kúvi kaá kuaan é kĩ'i kú've núu űá űúú san ni xi'i i, ni nto'ó í di. ¹⁶ Dadiĩ tsi kú've ntĩ'ĩ ngimí o ðĩni i. Ánjē sán ne, kĩ'i kú've űá űúú san ni nto'ó í ne, uvi míl űví sientu kilumétru. É káni, e dukún, nĩ e ní'í ne, dadiĩ ntĩ ntĩ tsi kú've i. ¹⁷ Kidáa né, kĩ'i kú've űa ntó'ó sán ði ne, úni ðiko kimi métru kíi. Kĩ'i kú've ánjē san é vatā xkoó ki'i kú've űa'a san.

¹⁸ Ntō'ó i ne, xuu é nanĩ jaspe kúvi ne, űúú san ne, da mii kuē'en tsi kaá kuaan kúvi da kaniĩ, vata kaa xuxu e dóo kaxi'í ni'ni. ¹⁹ Xúú é xi'i ntii etí ntō'ó san ne, ntukutu āta i un ntĩ ntĩ xuu e dóo va'á, xuu e dóo nuu á'vi i. Etí ntō'ó é kuvi űun sán ne, xuu é xĩ'í kuii é nanĩ jaspe úve. É kuvi űví san ne, xuu kuí tēkú e dukún kán, é nani sáfiru, úve. É kuvi űní san ne, xúu tēku xāá é xĩ'í raxa, é nani āgata, úve. É kuvi kāmí san ne, xuu kuí kuē'en é vata ito ite ítō, é nani esmēralda. ²⁰ É kuvi ű'ún san ne, xúu tēku xāa kuē'e é xĩ'í raxa, é nani ōnice. É kuvi iñú san ne, xuu kué'e é nani crunālina. É kuvi ű'xé san ne, xúú kuāan é nani crisólito. É kuvi űná san ne, xuu kuí tēku ntute űú'u san, é nani bērilu. É kuvi ĩn san ne, xúú kuāan e dóo kai'xi é nani tōpaciu. É kuvi ű'xí san ne, xuu kuí tēku másana kuii, é nani crisōprasa. É kuvi ű'xi ĩn sán ne, xuu kuí é nani jācintu. É kuvi űxuví san ne, xuu ntēé é nani amātista. ²¹ Xĩ'í é űxuví san ne, uxúvi kiti kuí'xin, kiti nani prela, kúvi. Uun tsi kiti kuvá'a é un é un xi'í san. Itsi mé'ñū űúú san ne, da mii kuē'en tsi kaá kuaan kúvi ne, kaxi'í ni'ni vatā ó kaxi'í ni'ni xuxu.

²² Nté uun xúkūn űa ni iní u űúú san, tsí mii Xuva kō, űa e dóo ka'nu sán, nĩ A Le'ntú san ne, ðivi űā kúvi űa xúkūn űúú san. ²³ űúú san ne, űá kantio i e xi'í nuu ngántii, ntē űa ntío i ntuve xóó ði, tsi mí tsi ntuve Xuva kō e xi'í nuu. A Le'ntú san ne, ðivi kúvi űu'u e xi'í nuu iña űúú san. ²⁴ Kaka űa'a, űa da mí'í ká űuu, mí kaxi'í nuu san. Rei iña űúxiví san ne, xée űa űúú san, kuni'i űa e dóo va'á iña űa. ²⁵ Xĩ'í űúú san ne, űá kantādĩ ntuvi ā, tsí ikān ne, űá kakuāá ka. ²⁶ Ikān ne, nakué'e űa'a, űa da mí'í ká űuu, e dóo va'á iña űá, nuu i e dóo nakuiko űu'u űā. ²⁷ Ntá tsi nté uun nuu i é kīni kaa űa kuvi kí'vi űúú san. Nté uun űa'a, űa é káde é kīni kaa, nté uun űa vete űa kuvi kí'vi űa űúú san. Da mii tsi űā'a, űa é űve na'a ðvi i iní tutú A Le'ntú san, tutu mí űve na'a xoo é nĩ'i i ntuví va'á iña i ntii ðañu ntúvi.

22

¹ Kidáā ne, náñē'e ánjē sán ko ntute é kainu é tā'xi ntuvi iña ko, ntute é kākii nú tēu ka'nu mí tuví Xuva ko ni Ā Le'ntú san. Dōó kuíí ntute san. Kaxi'í ni'ni vatā o kaxi'í ni'ni xuxu. ² Kainu ntute san mé'ñu itsi ka'nu ñuú san. Ntuví o diñi i ntāñi útun e tá'xi ntuvi iña ko. Uxuvi íto kākii kiti i é uun kuia. Ta'án xoo ta'án xoo kākii kiti i. Xúku i ne, kaidiá'vi é kúvi cho'o é ntuvá'a ña'a, ña ntoo ñuxiví a. ³ Ña kóó ká da neé ka nuu i é kā'an Xúva ko tē ña vá'a. Kutūví nú tēu ka'nu Xúva ko ni Ā Le'ntú san ñuú san ne, ña ntáde tsiñu iña ñá ne, kunuu ini ñá ña. ⁴ Kiní ña nuu Xuva kó ne, kunteé dīví Xuva kō xteén ña di. ⁵ Ikān ne, ñá kuāá ka, nté ña kantío ká ña ñu'u, nté ngántii, tsí mii Xuva ko naxi'í nuu ña ña. Kidáā né, kuntoo ña ni Xuva ko, kadā kú'vē ñá ntii dañu ntūvi.

E kākuestin ntuvi é nainu Jesúcristu

⁶ Kidáā ne, kaka'an xtúku ánjē san ní ko:

—Kuvi kuinti'xe o tú'ūn sa'á, tsi tú'ūn é nuu é ntaā i. Xuva kō, ña é kaxé'e tú'ūn é kā'an ña ntáka'an ntódo kuenta iña ñá ne, e táxnūu ña ánje ñā é nañē'e ñá ña'a, ña ntáde tsiñu iña ñá, nēe é vē'xí kuvi —ka'an ánjē san.

⁷ Kidáā né, mii Jēsuu kaká'an ña:

—¡Koto nto! ¡E dóko sá nainú u! ¡Nté kui vá'a ña'a, ña e ntáde kuenta é ūve na'a ini tutú sá'a! —ka'an Jēsuu.

⁸ Xu'u é Juaán u ne, tēkú ko ne, iní u nuu míi ko un ntí'i sá'a. Dā kúvī téku kó, nī dá iní u ne, náknchiti ntāa ú nuu ña nañē'e kó nuu i sá'a, é kunūu ini ko ña. ⁹ Ntá tsi kaka'an ñá nī ko:

—¡Ñá ku kuān xkóon dēn! Xu'ú ne, kūdii kade tsiñu ú iña Xuva kó, vatā ó kade tsiñun di, ni ēni ó, ña ntáka'an ntódo tú'un Xuva ko, nī ña ntáde ntaa é ūve na'a tutú sá'a. Mii tsi Xuva kō é kunūu ini ko ña —ka'an ña.

¹⁰ Kaka'an xtúku ña nī ko:

—Ñá ku xnuun xū'un tú'ūn é kuíta ntí'xin é ūve na'a tutú sá'a, tsí kakuetsin ntuvi é kūntaa. ¹¹ Nñi dukuān ne, ña é kāde nuu i é ña vá'a ne, na víi mii ña. Ña é kāde é kīni kaa né, na víi mii ñá di. Ntá tsi ña'a, ña é kāde nuu i é vā'a ne, na víi ka ña ne, ña'a, ña é kāde é ntio Xuva ko ne, ñá ku xtuví mii ña é kāde ña —ka'an ña.

¹² Kaka'an Jēsuu:

—Koto nto, tsí ña ná'ā ka dá nainu xtúku u. Tē nainú u ne, kué'ē ú doméni un ntíí ntíí ña'a kuenta iña í vata tsi o dé ña. ¹³ Xu'u é di'na ú ne, xu'u é ntii u átá í di, vata kaa letra Ā ni lētrá Z. Xu'u éni ntū'u ú ne, xu'ú nantí'i ú di —ka'an ña.

¹⁴ Nté kui vá'a ña'a, ña é kánakate doo i, tsí duku ntée ña é tñn ña kiti utun é tā'xi ntuvi iña ko, vata koo é kúvi kí'vi ña xi'i ñuú san. ¹⁵ Ntá tsi ña kini ntāa sán ne, kí'i kan kū'un ñá ne, kí'i kan kū'un ntíí ntíí ñá vata kaa ña tatán, nī ña kaeni dikí ñadí'í, nī ña kae'ní ña'a, nī ña kanuu iní i santú, ni ūn ntíí ntíí ña é ntio i doveté, nī ña kaeni nta'ví ta'an i di.

¹⁶ Kaka'an Jēsuu:

—Xu'u é Jesuú u ne, taxnūu u ánjē ko é kā'an ntódo ña nī é ū'xe xúkūn sán nuu i sá'a. Xu'ú ne, tatá Davii vé'xi ú ne, i'xá ika ñā kó di. Xu'ú ne, vata kaa kīmi é kaxi'í nuu te vé'xi túvi kaa u —ka'an ña.

¹⁷ Espiritū Sántū sán ni ñadí'í A Le'ntú san ne, ntáka'an:

—¡Ní'í nto! —ka'an ña.

Da xōó ka ña'a, ña é kátekú i ne, na kā'an ñá di:

—¡Ní'í nto! —koo ka'an ña.

Da xōó ka xoo é kaitsi í ntute, ni da xōó ka xoo é ncho ko'o i ne, na kí'xi, dá kō'o doméni ntute é tā'xi ntuvi iña ko ntii dañu ntūvi.

¹⁸ Un ntíí ntíí ña'a, ña kateku i tú'un nēe é vē'xí kuvi é ūve na'a ini tutú sá'a ne, ntē veví tsi ká'ān ú ni ña nuū i sá'a: Tē xoó xntēkú ka i é ūve na'a í'a ne, xntēkú ka Xuva kō é nto'o i vatā ó uve na'a ini tutú sá'a é ntō'o i. ¹⁹ Tē xoó naki'i ká i tú'ūn é ūve na'a ini tutú sá'a nté koo kuvi ne, Xuva kō ne, naki'i ña vata kaa é káduku ntée ña kiti utun é tā'xi ntuvi iña kó ne, ñá kí'ví ña ñuú Xuva ko, vatā ó kaka'an ini tutú sá'a.

²⁰ Ña kaka'an ntódo tú'ūn sa'á ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntaā í, tsí ña na'á ka dá nainú u —ka'an ña.

Kuan koo na kōo. ¡Kí'xi nto, Tó'o ko Jēsuu!

²¹ Na nāxnūu viko Tó'o ko Jesúcristu ntó, un ntíí ntíí nto. Kuan tsi koo na kōo.